

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

Journal of MCU Nakhondhat

P-ISSN: 2586-923X

ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์ 2567)

E-ISSN: 2630-0362

Vol.11 No.2 (February 2024)

📌 วัตถุประสงค์

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การจัดการสาธารณะ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ อาทิ วิทยาศาสตร์สุขภาพ หรือ การพยาบาล

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และมีใช้ความรับผิดชอบของวารสาร คณะบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 12 ฉบับ (รายเดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม	ฉบับที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์	ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม
ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน	ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม	ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน
ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม	ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม	ฉบับที่ 9 เดือนกันยายน
ฉบับที่ 10 เดือนตุลาคม	ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน	ฉบับที่ 12 เดือนธันวาคม

📌 เจ้าของ

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
เลขที่ 3/3 หมู่ที่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
โทร. 086-4345903 แฟกซ์. 075-340-042 E-mail: suriya.sur@mcu.ac.th

❖ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต	ที่ปรึกษาอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระธรรมวัชรบัณฑิต	อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระเทพวัชรจารย์	ผู้อำนวยการสถาบันพระไตรปิฎกศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระครูอรุณสุตาลังการ	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

❖ บรรณาธิการบริหาร

บุญญาดา จงละเอียด	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

❖ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ธีรวัฒน์ ทองบุญชู	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

❖ กองบรรณาธิการ

พระเมธีวชิราภรณ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช	ประเทศไทย
พระครูโฆสิตวิพัฒนานุกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ครองชัย หัตถา	มหาวิทยาลัยทักษิณ	ประเทศไทย
ประเวศ อินทองปาน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ประเทศไทย
สืบพงษ์ ธรรมชาติ	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	ประเทศไทย
กัณตภณ หนูทองแก้ว	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช	ประเทศไทย
สมบุรณ์ บุญโท	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	ประเทศไทย
นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	ประเทศไทย
วาสนา แก้วหล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	ประเทศไทย
ณิศภาพรรณ คูวิเศษแสง	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	ประเทศไทย
ธนิศร ยืนยง	มหาวิทยาลัยปทุมธานี	ประเทศไทย
ธานี วรภัทร์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	ประเทศไทย
บุษกร สุขแสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	ประเทศไทย
มุกดาวรรณ พลเดช	วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้	ประเทศไทย
อุทัย เอกสะพัง	มหาวิทยาลัยทักษิณ	ประเทศไทย
มะลิวัลย์ โยธารักษ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

☛ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระสาโรจน์ ธมมสโร	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี	วัดศาลาไม้ชัย นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
พระบุญญฤทธิ์ ภัททจารี	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
อนุชิต ปราบพาล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ศักดิ์ดา หารเทศ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ทิพย์วรรณ จันทรา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
อภิรักษ์ คำหารพล	นักวิชาการอิสระ	ประเทศไทย

☛ ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระไกรสร ปิยสีโล	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
สามเณรศักดิ์ณณ อาษา	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ธีรพันธ์ พาโอภาส	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ศุภิสรา ณ สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ศศิธร สงศิริ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ญาณกวี คำศรี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ชาลีสา มาสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

☛ ฝ่ายกฎหมาย

ฉัตรมาศ วิเศษสินธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	ประเทศไทย

☛ ออกแบบปก

วินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา	พีเอช ปรีน & ดีไซน์ ไวนิล สตูดิโอ	ประเทศไทย

☛ จัดรูปเล่ม

ธีรพันธ์ พาโอภาส	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

☛ โรงพิมพ์

ห้างหุ้นส่วนจำกัด กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์. 075-466-031, แฟกซ์. 075-446-676

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้ เป็นฉบับที่ 2 ประจำปีพุทธศักราช 2567 วารสารก้าวเข้าสู่ปีที่ 11 ได้รับการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพวารสาร จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้มีมาตรฐานอยู่ในกลุ่มที่ 2 (จนถึง 31 ธันวาคม 2567) เพื่อรักษาคุณภาพของวารสารให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

วารสารมหาจุฬานาครทรรณ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 นี้ประกอบด้วย บทความวิจัย 26 เรื่อง บทความวิชาการ 4 เรื่อง มีบทความที่น่าสนใจ ได้แก่ การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมให้มีค่าประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผล ตามเกณฑ์ 80/80 และ 0.50 ขึ้นไป 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม และ 3) พัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม ขอบเขตการวิจัย เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สาระภูมิศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ส 5.1 ม.3/1, ส 5.2 ม.3/1 และ ส 5.2 ม.3/2 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองโดยสุ่มกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา จำนวน 60 คน กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรม จำนวน 6 ชุด มีค่าเฉลี่ยความถูกต้องเหมาะสม 4.78 - 4.88 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 40 ข้อ มีค่าความยากง่าย 0.33 - 0.73 ค่าอำนาจจำแนก 0.20 - 0.47 ค่าความเชื่อมั่น 0.84 และแบบประเมินความสามารถในการทำงานกลุ่ม มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 83.61/82.75 และค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.77 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยชุดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.63 สูงกว่าก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.23 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความสามารถด้านการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียนโดยชุดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ซึ่งอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ เนื่องมาจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ที่มุ่งให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการทำงานกลุ่ม ร่วมกันศึกษาความรู้ มีความรับผิดชอบในการทำงาน โดยความสำเร็จของทุกคน คือ ความสำเร็จของกลุ่ม ด้านข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยควรนำเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับกิจกรรม โดยมีการเปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระหว่างกลุ่ม เพื่อที่จะได้ทราบว่าในแต่ละกลุ่มมีปัจจัยใดที่ทำให้มีพัฒนาการที่สูงขึ้น เท่าเดิม หรือลดลง

กองบรรณาธิการวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

๒๗.๗.๖๓

ดร.ปัญญาดา จงละเอียต

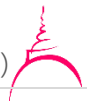
บรรณาธิการ วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

สารบัญ

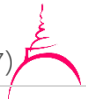
บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)
การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช	1
THE PARTICIPANT MANAGEMENT OF DIRECTOR IS RELATED TO SCHOOL'S EFFECTIVENESS OF THE ISLAMIC PRIVATE SCHOOL IN NAKHON SI THAMMARAT ซัลมา พันแปร, สมปอง รักษาธรรม, วีระยุทธ ชาทะกาญจน์	
แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2566 - 2570 กับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	12
THAI TOURISM STRATEGY 2023 - 2027 AND ECOTOURISM คชา สอทอง, วิพร เกตุแก้ว, เพ็ญศรี ฉิรินัง, วิวัฒน์ หมั่นการ	
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่	21
PARTICIPATION OF PARENTS IN PROMOTING EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT AT THE DEVELOPMENT CENTER PRESCHOOL CHILDREN, BANGKOK, LAK SI DISTRICT ทัศพร เกตุณอม	
การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ทศนคติ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของพนักงานกลุ่ม บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	34
PERCEPTION OF PUBLIC RELATIONS, ATTITUDES, AND PARTICIPATION IN CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY ACTIVITIES AMONG EMPLOYEES OF PTT PUBLIC COMPANY LIMITED ธนวัฒน์ ธัญฉะณิษฐ์, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, วราพรพรณ อภิคุณะโชค	
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดคุณค่าตราสินค้าและพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในเขตภาคตะวันออก	44
MAKETING MIX FACTORS BRAND VALUE AND THE PURCHASING BEHAVIOR OF ADHESIVE TAPE AT CAPRIC COMPANY (THAILAND)., LTD., IN THE EASTERN REGION นลัทพร สมหาญวงศ์ และชินโสณ วิสิฐนิธิกิจ	
การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม	54
DEVELOPING GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION USING THE DEMING CYCLE OF PRIVATE SCHOOL UNDER THE OFFICE OF EDUCATION, MAHASARAKHAM PROVINCE ณัฐชนน เสนาคูน และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ	

- การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสโนเพื่อพัฒนาทักษะการทำงาน
กลุ่ม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง 64
- DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITY PACKAGE USING THE JIGSAW TECHNIQUE COMBINED
WITH CONCEPT MAPPING TO ENHANCE GROUP WORK SKILLS ON THE GEOGRAPHY OF NORTH
AMERICA UNDER GEOGRAPHY SUBSTANCES, SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE OF
MATTHAYOMSUKSA 3 THUNG MAPHRAO WITTHAYA SCHOOL, THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE PHANGNGA, PHUKET, AND RANONG
- วิไลรัตน์ บุญสอน, สิริสวัสดิ์ ทองก้านเหลือง, กฤษณีย์ สงสวัสดิ์
- ทีปอบ : กลวิธีการสื่อสารเพลงไทยสู่การเป็นซอฟต์พาวเวอร์ 76
- T - POP: A STRATEGY FOR COMMUNICATING THAI MUSIC TO BECOME SOFT POWER
- วรกานต์ โพธิ์จันทร์, ภาณุพันธ์ คุ่มสุภา, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว
- การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาลกับความพึงพอใจของ
พยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาล 86
- A STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY OF A NURSING DOCUMENTATION PROGRAM
WITH NURSING SATISFACTION TO QUALITY OF A NURSE DOCUMENTATION
- มณฑา กลั่นบุศย์
- ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 3 97
- HUMAN RELATION SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER NAKHON SI THAMMARAT
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3
- อัจฉราภรณ์ ปานสัสดี และบุญเลิศ ธาณิรัตน์
- ประเด็นสำคัญในสัญญาจ้างแรงงานกับสัญญาจ้างทำของ 109
- MAIN ISSUES IN HIRE OF SERVICE AGREEMENT WITH HIRE OF WORK AGREEMENT
- อนุชา ช้างน้อย
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง 120
- FACTORS INFLUENCING THE ACCEPTANCE AND CONTINUOUS USE BEHAVIOR OF CHATGPT
ARTIFICIAL INTELLIGENCE
- วรรณิดา กอเงินกลาง, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, ภาณุพันธ์ คุ่มสุภา
- การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 130
- THE GOOD GOVERNANCE - BASED ADMINISTRATION OF SCHOOLS UNDER TRANG PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2
- อรรวี อินทรพลาเดชา และธีรพงศ์ แก่นอินทร์

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร จังหวัดสุราษฎร์ธานี	140
DEVELOPMENT OF ENGLISH READING SKILLS PACKAGE BASED ON CIRC COOPERATIVE TEACHING MODEL TO ENHANCE ACADEMIC ACHIEVEMENT AND ENGLISH READING SKILLS FOR GRADE 4 STUDENTS, WAT WANG SAI SCHOOL, SURAT THANI PROVINCE	
พิมพ์ขวัญ ออาจหาญ, กฤษณีย์ สงสวัสดิ์, ปารุชยา เกียรติศิริ	
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2	151
RELATIONS BETWEEN ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION AND STUDENTS' KEY COMPETENCIES UNDER THE PHETCHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2	
จันทร์ฤดี พุ่มดียิ่ง และพงษ์กฤตย์ นามปนอังกูร	
การเปิดรับสื่อออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหา ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์ม พาณิชนกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า	164
ONLINE MEDIA EXPOSURE AND CONTENT MARKETING AFFECTING DECISION - MAKING ON USING THE ELECTRONIC COMMERCE PLATFORM LAZADA	
ชัชรินทร์ จุลวรรณ, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, วราพรรณ อภิกุระโชค	
รูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง	173
DEVELOPMENT MODEL OF MILITARY TRAINING CENTER, 24TH ARMY REGION IN BECOMING A HIGH PERFORMANCE ORGANIZATION	
วิไลลักษณ์ ขาวสอาด	
การรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินโรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา	185
PERCEPTIONS AND EXPECTATIONS OF PATIENT AND RELATIVES TO EMERGENCY MEDICAL SERVICES AT HUAI KRACHAO CHALOEMPHRAKIAT 80 PHANSA HOSPITAL	
สุพรรณิ จันทรรกกาญจน์	
การแก้ปัญหาและพัฒนาคดีค่านมนุษย์เป็นแนวทางในการปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน : ศึกษากรณีการรวบรวมพยานหลักฐาน	194
PROBLEM - SOLVING AND DEVELOPING HUMAN RIGHTS CASES ARE GUIDELINES FOR PROTECTING AND PROMOTING HUMAN RIGHTS: A CASE STUDY OF GATHERING THE EVIDENCE	
ฉัตรมาศ วิเศษสินธุ์	
อิทธิพลขององค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ที่มีผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้าและการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น	204
INFLUENCE OF PACKAGING ELEMENTS ON BRAND IMAGE AND THE BUYING DECISION TO PURCHASE JAPAN BRAND DESSERT PRODUCTS	
ขวัญที โชคลือชัย, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, วราพรรณ อภิกุระโชค	
แนวทางการพัฒนาแบบวัดและประเมินผลออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	214
DEVELOPMENT OF ONLINE ASSESSMENT FOR 21ST CENTURY LEARNING	
อภิชาติ รอดนิยม	

- การวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐด้วยทฤษฎีระบบ** 224
ANALYSIS OF APPROACHES ADMINISTRATION OF ACADEMIC SERVICES TO SOCIETY OF AUTONOMOUS HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS USING SYSTEM THEORY
วัชรพงษ์ สุชีวงศ์, เพ็ญศรี ฉิรินัง, อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ, วิวัฒน์ หมั่นการ
- แนวทางการแก้ปัญหาการผัดวันประกันพรุ่งทางวิชาการของครูในมหาวิทยาลัยของรัฐในมณฑลยูนนาน** 235
GUIDELINE TO SOLVE TEACHER'S ACADEMIC PROCRASTINATE OF PUBLIC UNIVERSITIES IN YUNNAN
หยาง หยวนหนี่, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์, พัทธรา เดชโฮม, บุรณจิตร แก้วศรีมล, จิตตวิสุทธิ วิมุตติปัญญา
- คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค บนอินสตาแกรม รีลส์ ด้านแฟชั่นการแต่งกาย ทศนคติ และความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล** 242
FASHION MICRO - INFLUENCER'S ATTRIBUTIONS ON INSTAGRAM REELS, ATTITUDES AND PURCHASE INTENTION OF MILLENNIALS
สุจิตรา อ้อมนอก, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, วราพรรณ อภิศุภะโชค
- แนวทางส่งเสริมการจัดการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล** 253
GUIDELINES TO PROMOTE RESOURCE SHARING MANAGEMENT IN UNIVERSITIES IN THE DATA ERA
ถาง จวินชิง, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์, พัทธรา เดชโฮม, บุรณจิตร แก้วศรีมล, จิตตวิสุทธิ วิมุตติปัญญา
- ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนช่างตาครูสคอนแวนท์** 260
LEARNING ACHIEVMENT IN SCIENCE SUBJECT OF PRATHOMASUKSA 6 STUDENTS SANTA CRUZ CONVANT SCHOOL THROUGH 7E INQUIRY MODEL
เพชรไพลิน ดวงอินทร์, จิตตวิสุทธิ วิมุตติปัญญา, อาวีวรรณ เอี่ยมสะอาด
- การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย** 269
THE DEVELOPMENT OF ETHICAL LEADERSHIP INDICATORS FOR PERSONNEL IN MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
จิตรา อุนจะนำ, ทิพมาศ เสวตวรโชติ, บุญส่ง ทองเอียง
- ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ** 280
FACTORS INFLUENCING THE ACCEPTANCE AND BEHAVIOR OF USING CREATIVE MEDIA APPLICATIONS
นพรัตน์ จินตวร, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, ภาณุพันธ์ คุ้มสุภา
- ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)** 289
THE EFFECTS OF USING LEARNING ACTIVITY ON MATHEMATIZING PROCESS UPON MATHEMATICAL PROBLEMSOLVING ABILITY AND MATHEMATICAL COMMUNICATION ABILITY ON THE APPLICATION OF LINEAR EQUATION FOR GRADE 7 STUDENTS PRASARNMIT DEMONSTRATION SCHOOL (SECONDARY)
ทิพย์วรรณ จันทร์เขียว

พฤติกรรมการดูแลตนเอง และการควบคุมระดับความดันโลหิต ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง 299
โรงพยาบาลเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

SELF - CARE BEHAVIORS AND BLOOD PRESSURE CONTROLLING OF HYPERTENSION PATIENTS,
KOH SAMUI HOSPITAL, SURAT THANI PROVINCE

จันทร์เพ็ญ มีเพียร

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

ณ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE PARTICIPANT MANAGEMENT OF DIRECTOR IS RELATED TO SCHOOL'S EFFECTIVENESS OF THE ISLAMIC PRIVATE SCHOOL IN NAKHON SI THAMMARAT

ชลมา พันแปง*, สมปอง รักษาธรรม, วีระยุทธ ชาทะกาญจน์

Sanma Phanprae, Sompong Raksatham, Werayut Chatakan

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Education, Rajabhat University Nakhon Si Thammarat, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: 6355701019@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน 194 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง และ 4) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารจะต้องให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนและระดมความคิด เพื่อกำหนดแนวทางในการนิเทศให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และทุกฝ่ายจะต้องมุ่งมั่นในการสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพสู่สังคม อีกทั้งจะต้องตัดสินใจคัดเลือกบุคลากรที่มีประสิทธิภาพให้ตรงกับงาน แสดงความไว้วางใจและเชื่อมั่นในบุคคลนั้นในการเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือการบริหาร และสร้างความรักระหว่างผู้บริหารและบุคลากร คือ หัวใจสำคัญในการบริหาร

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ประสิทธิผลของสถานศึกษา, ความสัมพันธ์

Abstract

This research aims to 1) to study the level of participatory management of school administrators Islamic private schools in Nakhon Si Thammarat. 2) to study the level of effectiveness of educational

* Received February 7, 2024; Revised February 18, 2024; Accepted February 25, 2024

institutions of Islamic private schools in Nakhon Si Thammarat. 3) to study the relationship between administrators' participatory management and school effectiveness of Islamic private schools in Nakhon Si Thammarat. and 4) to study the participatory management development approach of administrators that relates to the effectiveness of educational institutes Islamic private schools in Nakhon Si Thammarat. The sample group consisted of 194 teachers. The research instrument was a questionnaire. Statistics used in data analysis included mean, standard deviation. and finding the Pearson correlation coefficient. The research results found that 1) Level of participatory management and each aspect was at a high level. 2) The level of effectiveness of the educational institution overall and in each aspect is at a high level. 3) The participatory management of educational institution administrators has a positive relationship with the educational institution's effectiveness at a high level. and 4) The results of the study of the participatory management development approach of the administrators that contribute to the effectiveness of educational institutes of Islamic private schools in Nakhon Si Thammarat Province found that school administrators must be allow personnel to participate in setting goals participatory management. They are must have the intention to create quality of students for society. In addition, you must decide on selecting effective personnel to match the job. The administrators must be trust and confidence them for helping and supporting various activities. There are participation in making decision or the management. The important process of management that creating love between executives and personnel.

Keywords: Participatory Management, Educational Institution Effectiveness, Relationships

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจ และสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ ของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและ การพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมใน การดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หลักในการจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต ให้สังคม ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในกระบวนการ เรียนรู้ต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล

ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเองมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

ภาพสะท้อนจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O - NET) ระดับจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2562 โดยแยกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปสูงกว่าระดับประเทศและระดับจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกวิชา โดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษามีร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนนร้อยละ 50 % ขึ้นไปสูงที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ส่วนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปสูงกว่าระดับประเทศ ในวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ ส่วนโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปต่ำที่สุด 2) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช มีร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปสูงกว่าระดับประเทศและระดับจังหวัดนครศรีธรรมราชทุกวิชา ส่วนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 มีร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปสูงกว่าระดับประเทศ และระดับจังหวัดนครศรีธรรมราช ในรายวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์ ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ มีร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปสูงกว่าระดับจังหวัดนครศรีธรรมราช ในขณะที่โรงเรียนสังกัดสถาบันและสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาไม่มีนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โรงเรียนสังกัดสถาบันพลศึกษาและสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ไม่มีนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ 3) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช มีร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปสูงกว่าระดับประเทศและระดับจังหวัดนครศรีธรรมราช ในทุกวิชา ส่วนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 มีร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปสูงกว่าระดับประเทศและจังหวัดนครศรีธรรมราช ในรายวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ มีร้อยละของนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปสูงกว่าระดับจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนโรงเรียนสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนไม่มีนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สังกัดสถาบันพลศึกษาและสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาไม่มีนักเรียนที่ได้คะแนน 50 % ขึ้นไปในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2562)

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้สถานศึกษาเอกชนต้องพิจารณาหาแนวทางทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผลมากขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับสถานศึกษาประเภทอื่นได้ วิธีการหนึ่งที่จะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิผลได้ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎี John, M. & Norman, T. การมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทุกขั้นตอนมีความสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมที่ขั้นตอนการตัดสินใจเป็นประการสำคัญ ซึ่งในแนวทางการมีส่วนร่วมนั้นมุ่งให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหาเป็นผู้ที่มีบทบาทในทุก ๆ เรื่อง ไม่ใช่ว่ากำหนดให้ประชาชนปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทุกอย่างต้องเป็นเรื่องของประชาชนที่จะคิด ซึ่งแนวความคิดนี้มีกรอบพื้นฐานและวิเคราะห์การมีส่วนร่วม ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลได้ (John, M. & Norman, T., 1980) ตามทฤษฎีระบบตามแนวคิดของฮอยและมิสเกล กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นระบบสังคมที่เป็นองค์การในระบบที่เป็นทางการ (Formal Organization) อันประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ ทรัพยากร

การบริหาร คือ นโยบายสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (นโยบายการศึกษาของรัฐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น) บุคลากร ทุน เทคโนโลยี นวัตกรรมต่าง ๆ รวมถึงพันธกิจของสถานศึกษา กระบวนการแปลงสภาพ (Transformation Process) ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมส่งเสริมงานการเรียนการสอน กระบวนการจัดและประเมินผล ผลผลิต (Outputs) ได้แก่ ความสำเร็จของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ความพึงพอใจทางปฏิบัติของครูและบุคลากร และคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อม (Environment) ได้แก่ ทุกสิ่งทุกอย่างภายนอกสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อการศึกษา รวมถึงข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด (Hoy, W.K. & Miskel, C.G., 2001)

จะเห็นว่าสถานศึกษาเอกชน ซึ่งมีความแตกต่างกัน ในด้านขนาดของสถานศึกษา ด้านงบประมาณ ด้านวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน และระบบโครงสร้างของสถานศึกษา แต่ทุกสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา การบริหารงานจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเรื่องดังกล่าว จึงได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราชใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ตัวแปรต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวคิดและทฤษฎีของการบริหารแบบมีส่วนร่วม จากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของ Vroom, H. & Edward L. Swansburg, C. และ John, M. & Norman, T. ได้คัดเลือกองค์ประกอบที่น่าสนใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าของงานวิจัยได้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน 3) การไว้วางใจกัน 4) ความยึดมั่นผูกพัน 5) การแสดงความคิดเห็น (Vroom, H. & Edward L., 1970); (Swansburg, C., 1996); (John, M. & Norman, T., 1980)

ตัวแปรตาม ผู้วิจัยได้ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล แนวคิดของ Caplow, T., Mott, P.E. และ Parsons, T. ได้คัดเลือกองค์ประกอบที่น่าสนใจ เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าของงานวิจัย ได้ 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการ

การพัฒนาทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน และ 4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน (Caplow, T., 1964); (Mott, P.E., 1972); (Parsons, T., 1960)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2564 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มประชากรโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) โดยคัดเลือกโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2564 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวน 392 คน ซึ่งจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Vroom, H. & Edward L. จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 194 คน (Vroom, H. & Edward L., 1970); (Hoy, W.K. & Miskel, C.G., 1991)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) ผู้วิจัยศึกษาหาความรู้พื้นฐาน กำหนดนิยามศัพท์ กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า สร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Rating scales มีเนื้อหาครอบคลุม ขอบข่ายของการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการสถานศึกษาเอกชน มีการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) ของแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา เท่ากับ 0.98 แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและสารการเรียนรู้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2) ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน 3) การไว้วางใจกัน 4) ความยึดมั่นผูกพัน 5) การแสดงความคิดเห็น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน และ 4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยมีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยใช้แอปพลิเคชัน Google Form ส่งให้สถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 สถานศึกษา

3. หลังจากส่งแบบสอบถามไป 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยตรวจสอบจำนวนคำตอบใน Google Sheet

4. เมื่อกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามมาครบตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เรียบร้อยแล้วก็ทำการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำผลที่ได้ไปสรุปผลตามวัตถุประสงค์ อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะตามลำดับ

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้คืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง
2. นำข้อมูลในแบบสอบถาม ตอนที่ 1 มาตรวจสอบหาค่าร้อยละ และทำการแปลงผลข้อมูลในแต่ละข้อ
3. นำข้อมูลในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 มาตรวจสอบหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (S.D.) และนำผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลงผล

4. วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product-Moment coefficient of Correlation)

5. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอแบบพรรณนาโวหาร

ผลการวิจัย

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมและรายด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	n = 194			
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน	4.31	0.82	มาก	4
2.	ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน	4.26	0.78	มาก	5
3.	ด้านการไว้วางใจ	4.45	0.61	มาก	1
4.	ด้านการยึดมั่นผูกพัน	4.43	0.62	มาก	2
5.	ด้านการแสดงความคิดเห็น	4.42	0.62	มาก	3
โดยรวม		4.38	0.70	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.70) โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ อันดับที่ 1 ด้านการไว้วางใจ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.61) รองลงมา คือ อันดับที่ 2 ด้านการยึดมั่นผูกพัน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.62) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อันดับที่ 5 คือ ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.78)

2. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมและรายด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ความเป็ยงเบนมาตรฐานและระดับของประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	n = 194			
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.	ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.41	0.71	มาก	2
2.	ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก	4.33	0.79	มาก	4
3.	ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน	4.37	0.73	มาก	3
4.	ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม	4.82	0.42	มากที่สุด	1
โดยรวม		4.48	0.66	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.66) โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ อันดับที่ 1 ด้านที่ 4 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ อันดับที่ 2 ด้านที่ 1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.71) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อันดับที่ 4 คือ ด้านที่ 2 ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.78)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y)		
	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
1. ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_1)	.781**	สูง	ทิศทางเดียวกัน
2. ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (X_2)	.779**	สูง	ทิศทางเดียวกัน
3. ด้านการไว้วางใจ (X_3)	.708**	สูง	ทิศทางเดียวกัน
4. ด้านการยึดมั่นผูกพัน (X_4)	.661**	ปานกลาง	ทิศทางเดียวกัน
5. ด้านการแสดงความคิดเห็น (X_5)	.669**	ปานกลาง	ทิศทางเดียวกัน
การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	.848**	สูง	ทิศทางเดียวกัน

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความสัมพันธ์กันโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($r = .848$) และมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ระหว่าง .661 ถึง .848

4. ผลศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความพร้อมที่จะให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย มีการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ จะต้องมีการประชุมวางแผน ระดมความคิดร่วมกันเพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการนิเทศ และทุกฝ่ายจะต้องมีความตั้งใจในการสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพสู่สังคม ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจคัดเลือกบุคลากรที่มีประสิทธิภาพให้ตรงกับความสามารถและมอบหมายงานให้ โดยต้องแสดงความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในบุคคลนั้น เข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนในเรื่องกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารต่อการทำงานของบุคลากรและสร้างความรักระหว่างผู้บริหารและบุคลากร คือ หัวใจสำคัญในการบริหาร

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานได้ ดังนี้

1.ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยด้านการไว้วางใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการยึดมั่นผูกพัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้ได้บังคับบัญชาหรือครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจกับผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างกำลังใจให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพมากกว่า การยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง ยิ่งกว่านั้นการมีส่วนร่วมจะช่วยให้บุคคลสนับสนุนเป้าหมายของกลุ่ม ตลอดจนวัตถุประสงค์ร่วมขององค์การด้วย เทคนิคการบริหารตามแนวความคิดนี้ถือว่าการรวมเอาเป้าหมายของบุคคลและเป้าหมายขององค์การเข้าด้วยกัน (The integration of individual and organization goals) โดยผู้บริหารจะจัดสภาพการบริหารและวิธีการปฏิบัติต่อบุคคลในองค์การ ให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายของเขาและควบคุมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายขององค์การ สอดคล้องกับการศึกษาของ ไชยิดา คล้ายหนองสรวง ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X1) ด้านการไว้วางใจกัน (X4) ด้านความยึดมั่นผูกพัน (X1) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y') สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ได้โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 58.10 เปอร์เซนต์ สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ รูปคะแนนดิบ $Y' = 1.121 + .294 (X1) + .203 (X4) + .209 (X2)$ รูปคะแนนมาตรฐาน $y' = .331 (ZX1) + .265 (ZX4) + .252 (ZX2)$ (ไชยิดา คล้ายหนองสรวง, 2558)

2. ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน โดยด้านที่ 4 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม รองลงมา คือ ด้านที่ 1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 2 ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่โรงเรียนสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนได้ประกอบด้วยนักเรียนที่เป็นผลผลิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติเชิงบวกโรงเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และสามารถแก้ปัญหาภายในและบุคลากรมีความพอใจในงานที่กระทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุนทร ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา และรองลงมา คือ ด้านการนิเทศภายใน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ที่ตั้ง และผลการทดสอบระดับชาติ พบว่า มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการแก้ไขจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารไม่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร ขาดความร่วมมือกันของครูในแต่ละรายวิชาในการบูรณาการ แนวทางการแก้ไขปัญหา เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จัดให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสร้างความเข้าใจกับตัวหลักสูตรให้ไปในแนวทางเดียวกันเพื่อจะบรรลุเป้าหมายการบูรณาการ ผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและรับฟังความคิดเห็นจากครู (ปาริชาติ สุนทร, 2560)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .661 ถึง .848 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y) อยู่ในระดับสูง 3 ด้าน ระดับปานกลาง 2 สามารถเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ 1) ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X_1) ($r = .781$) 2) ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (X_2) ($r = .779$) 3) ด้านการไว้วางใจ (X_3) ($r = .708$) 4) ด้านการแสดงความคิดเห็น (X_5) ($r = .669$) 5) ด้านการยึดมั่นผูกพัน (X_4) ($r = .661$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรา แก้วมะ ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ และหาทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนขนาดโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะประสพการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า

แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ในขณะที่ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช และการวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 2 ด้าน คือ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลโรงเรียน และแนวทางยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำนวน 10 ด้าน คือ 1) ควรมีการพัฒนาหลักการด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) ควรมีการพัฒนาหลักการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) ควรมีการพัฒนาหลักการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 4) ควรมีการพัฒนาหลักการด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 5) ควรมีการพัฒนาหลักการด้านการนิเทศการศึกษา 6) ควรมีการพัฒนาหลักการด้านการแนะแนว 7) ควรมีการพัฒนาหลักการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในและมาตรฐานการศึกษา 8) ควรมีการพัฒนาหลักการด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 9) ควรมีการพัฒนาหลักการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และ 10) ควรมีการพัฒนาหลักการด้านการจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา (จิตรรา แก้วมะ, 2563)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช จะต้องดำเนินการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน พัฒนารูปแบบ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก เพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาให้สูงขึ้น อีกทั้งควรนำผลการวิจัยไปเป็นกรอบในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา และนำผลไปจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษาได้ และควรมีการศึกษาองค์ประกอบ ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะ 1) ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน พัฒนารูปแบบประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก อีกทั้งสามารถนำผลการวิจัยเป็นกรอบในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษาและสามารถจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาได้ 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป นำผลการวิจัยไปพัฒนารูปแบบ พัฒนาหลักสูตร เพื่อเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช และนำผลการวิจัยไปวิเคราะห์สมรรถนะเชิงโครงสร้างของปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- จิตรา แก้วมะ. (2563). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา. มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต.
- ไศภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา. (2562). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O - NET) ระดับจังหวัดนครราชสีมา. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2566 จาก [https://www.nstpeo .go.th/web/index.php](https://www.nstpeo.go.th/web/index.php)
- Mott, P.E. (1972). The Characteristic of Effective Organization. New York: Harper and Row.
- Caplow, T. (1964). Principles of Organization. New York: Harcourt, Brace and World.
- Hoy, W.K. & Miskel, C.G. (1991). Educational administration: Theory research and practice. New York: McGraw - Hill.
- _____. (2001). Educational administration: Theory research and practice. New York: McGraw - Hill.
- John, M. & Norman, T. (1980). "Participation's Place in Rural Development: seeking Clarity though Specificity". World Development. New York: Mc Grew - Hill.
- Parsons, T. (1960). Structure and process in modern societies. New York: Free Press.
- Swansburg, C. (1996). Management and Leadership for Nurse Managers. Boston: Jones and Barlett Publishers.
- Vroom, H. & Edward L. (1970). Management and Motivation. New York: Penguin Book Ltd.

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2566 - 2570

กับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*

THAI TOURISM STRATEGY 2023 - 2027 AND ECOTOURISM

คชา สอทอง*, วิพร เกตุแก้ว, เพ็ญศรี ฉิรินัง, วิวัฒน์ หมั่นการ

Kachar Sorthong, Viporn Katekao, Pensri Chirinang, Wiphat ManKan

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม ประเทศไทย

Doctor of Public Administration Program, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhon Pathom, Thailand

*Corresponding author E-mail: kachar.Sor@rmutr.ac.th

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ และสร้างรายได้อย่างมากให้ประเทศชาติ ประเทศไทยพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยวบนฐานความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจึงเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของธรรมชาติ อย่างไรก็ตามในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด - 19 จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้พักฟื้นตัวกลับสู่สภาพสมบูรณ์ตามธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในระยะต่อไปควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคมรวมถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงทำให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “การท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นคุณค่า มีความสามารถในการปรับตัวเติบโตอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม” ซึ่งมียุทธศาสตร์ด้วยกัน 4 ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์ที่ 4. ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งการท่องเที่ยวของประเทศจะเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาวจะต้องมีการพัฒนาบนพื้นฐานของความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว เช่น การปล่อยมลพิษ ของเสีย และภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น เพื่อให้การท่องเที่ยวไทยสามารถต่อยอด และสร้างคุณค่าจากทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม เอกลักษณ์ความเป็นไทย และแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา, การท่องเที่ยวไทย, การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

Abstract

Tourism is recognized as a vital sector, generating significant income for nations. Thailand relies on tourism revenues, stemming from the diversity of its natural resources. As the nation has historically attracted a large influx of tourists, this mass tourism has unfortunately led to the degradation of natural sites. With the emergence of the COVID - 19 pandemic and the consequent

* Received February 5, 2024; Revised February 17, 2024; Accepted February 24, 2024

plummet in the number of international tourists, several natural tourist destinations had the opportunity to recover. Drawing from this lesson, the next phase of tourism development should emphasize responsible and sustainable practices among stakeholders in the tourism industry. These practices are essential for maintaining the competitiveness and longevity of environmental and natural resources. To facilitate tourism promotion, the Ministry of Tourism and Sports has formulated the Third National Tourism Development Plan (2023-2027), guided by the vision of "Thai tourism as a value-driven industry, adaptable and committed to sustainable and inclusive growth." Among the four strategies of the plan, Strategy 4 emphasizes sustainable tourism, which is closely intertwined with ecotourism. This approach suggests that the nation's long-term sustainable tourism expansion is dependent on development that integrates economic, social, and environmental sustainability. Therefore, in developing tourist destinations and communities, it is imperative to actively minimize the negative impacts of tourism, such as pollution, waste generation, and climate change. This action is crucial to ensure that Thai tourism can sustainably capture and enhance the value derived from its natural resources, cultural heritage, unique Thai identities, and existing tourist destinations.

Keywords: Strategies Development Plan, Thai Tourism, Ecotourism

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยเกิดผลกระทบด้านบวกที่สำคัญ คือ รายได้จากเงินตราต่างประเทศ การส่งเสริมรายได้ของรัฐ การสร้างงาน การสร้างโอกาสทางธุรกิจ การนำเข้าร่วมไปถึงการส่งออกสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย และสามารถกระตุ้นการลงทุนส่งผลให้เกิดการเติบโตทางการเงินในระบบเศรษฐกิจต่าง ๆ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังทำให้เกิดการสร้างงาน (Employment Generation) สร้างอาชีพในชุมชน แต่ผลกระทบด้านลบที่สำคัญอีกประเด็น คือ เรื่องความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว โดยจะเห็นว่าการเติบโตอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติด้วยเช่นกัน ซึ่งความเสื่อมโทรมนั้นเกิดจากนักท่องเที่ยวรวมถึงประชาชนในแหล่งเที่ยวนั้นขาดความตระหนักถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติ จึงควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้เข้าใจและสร้างจิตสำนึกต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันจะเกิดผลดีกับสภาพแวดล้อมและธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว เมื่อสภาพแวดล้อมและธรรมชาติดีขึ้นจะทำให้คนในชุมชนสามารถต่อยอดจากทรัพยากรทางธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น จึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “การท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นคุณค่า มีความสามารถในการปรับตัวเติบโตอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม” ซึ่งมียุทธศาสตร์ด้วยกัน 4 ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์ที่ 4 คือ การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อพัฒนาบนพื้นฐานของความยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว เช่น การปล่อยมลพิษ ของเสีย ปรับปรุงระบบกำจัดขยะ และกำจัดน้ำเสียให้ดีขึ้น การปรับปรุงสาธารณูปโภคพื้นฐานเหล่านี้ช่วยส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวและทำให้คุณภาพชีวิตคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นอีกด้วย

ทั้งนี้ เมื่อทุกภาคส่วนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้มีการปรับตัวและนำแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เข้ามาปรับใช้จะส่งผลดีให้กับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวจากทั่วโลกมาเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวนี้มีได้มีเฉพาะที่เป็นธรรมชาติ ป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ ทะเล หาดทราย ศิลปกรรม และโบราณสถานเท่านั้น แต่ยังรวมถึง อาหารการกิน ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นมิตร การยิ้มแย้มแจ่มใส จนมีคำที่ใช้พูดถึงประเทศไทยว่าเป็นดินแดนแห่งรอยยิ้ม (Land of smile) คนไทยมีความเป็นเจ้าบ้านที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความจริงใจ จึงสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ประเทศไทยจึงมีรายได้จากการท่องเที่ยวในอัตราที่สูง รัฐบาลจึงพยายามผลักดันให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ และใช้เป็นโอกาสในการพัฒนาชุมชนอย่างทั่วถึง (สุนทร วัฒนาพร, 2555)

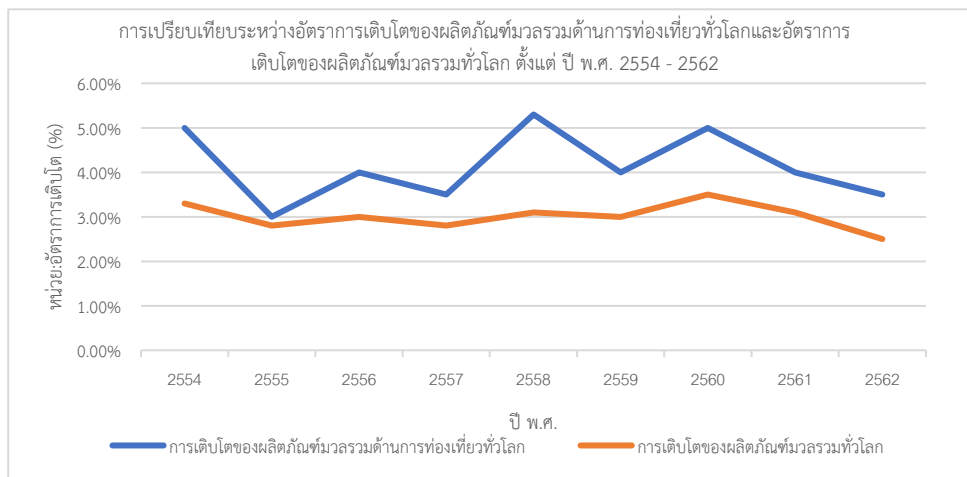
สภาพแวดล้อมและบริบทการท่องเที่ยวของไทยและของโลก

สถานการณ์การท่องเที่ยวของโลก

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก และเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของโลก จากรายงาน UNWTO Tourism Highlights ขององค์การการท่องเที่ยวโลก ประจำปี พ.ศ. 2563 พบว่า การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism) มีมูลค่าการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากที่สุดเป็นอันดับที่ 3 ของโลก คิดเป็นมูลค่า 1.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 7 ของมูลค่าการท่องเที่ยวทั้งหมด นอกจากนี้จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั่วโลกยังมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องทุกปี ทั้งนี้ ในช่วงปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของโลกพบเจอกับการชะลอตัวอันเป็นผลกระทบมาจากสภาพแวดล้อมและบริบทของโลก สถานะเศรษฐกิจโลก การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค และความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากนี้ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั่วโลกยังเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงมากที่สุดจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ส่งผลให้การเดินทางทั้งภายในและภายนอกประเทศทั่วโลกเกิดการชะงักงันต่อเนื่องเป็นเวลานาน องค์การการท่องเที่ยวโลกคาดการณ์ว่าการท่องเที่ยว ระหว่างประเทศจะลดลงกว่าร้อยละ 75 ในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งกลับไปอยู่ในระดับเดียวกับเมื่อ 30 ปี เทียบได้เป็นจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ลดลงกว่า 1 พันล้านคน และคาดว่าจะก่อให้เกิดความเสียหาย ประมาณ 1.1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (UNWTO, 2020)

การเติบโตของรายได้จากการท่องเที่ยวทั่วโลก

ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยว (WTTC Global Economic Impact Trends) โดยสภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (World Travel and Tourism Council) ประจำปี พ.ศ. 2563 ระบุว่า ผลกระทบที่มวลรวมด้านการท่องเที่ยวทั่วโลก อยู่ที่ 8.9 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยคิดเป็นร้อยละ 10.3 ของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมทั่วโลก มีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 3.5 ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมของ ทุกอุตสาหกรรมทั่วโลกที่มีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 2.54 อย่างไรก็ตาม ผลกระทบมวลรวมด้านการท่องเที่ยวทั่วโลก มีอัตราการเติบโตที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อเทียบกับการเติบโตในปี พ.ศ. 2558 ที่มีการขยายตัวสูงสุด มากกว่าร้อยละ 5

ภาพที่ 1 การเติบโตของรายได้จากการท่องเที่ยวทั่วโลก

ปี พ.ศ. 2562 การเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางระหว่างประเทศ (International Tourist) และรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว (Tourism Receipts) มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เป็นปีที่ 10 โดยการท่องเที่ยวทั่วโลกมีอัตราการเติบโตระหว่างปี พ.ศ. 2552 - 2562 อยู่ที่ร้อยละ 54 ปี พ.ศ. 2562 จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลกอยู่ที่ 1,460 ล้านคน โดยคิดเป็นอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 4 ซึ่งเป็นการเติบโตที่ชะลอตัวจากปี พ.ศ. 2560 ในขณะที่รายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั่วโลกพุ่งสูงถึง 1.45 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นอัตราการเติบโตเท่ากับร้อยละ 3 จากปีก่อนหน้า และถือเป็นการเติบโตที่ชะลอตัวลงจากปีพ.ศ. 2560 - 2561 ที่มีการขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 5 เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมของการท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาค ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศและรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวภายในภูมิภาคนั้น ๆ พบว่า ภูมิภาคตะวันออกกลางมีการขยายตัวของ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสูงที่สุด และภูมิภาคยุโรปมีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวสูงที่สุด (UNTWO, 2021)

สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทย

1. การท่องเที่ยวของไทยยังมีแนวโน้มในการโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความสำคัญยิ่งต่อเศรษฐกิจไทย อีกทั้งประเทศไทยมีทรัพยากรและศักยภาพทางการท่องเที่ยวอีกหลายด้าน เช่น ความหลากหลายของวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมไปถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละภาค ซึ่งปี พ.ศ. 2560 World Economic Forum : WEF ได้มีรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดลำดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 32 จากทั้งหมด 137 ประเทศ สูงขึ้นจากอันดับของปีที่ผ่านมา โดยประเทศไทยมีคะแนนที่สูงขึ้น ซึ่งภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งปี พ.ศ. 2559 ภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยมีผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งคิดเป็นมูลค่า 1.29 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 9.20 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อีกทั้งมีการเติบโตโดยเฉลี่ยร้อยละ 6.7 ต่อปี ต่อเนื่องไปถึงปี พ.ศ. 2570 ซึ่งคาดการณ์ว่าจะมีมูลค่าเพิ่มประมาณ 2.71 ล้านล้านบาท และคิดเป็นร้อยละ 14.30 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หลากหลายย่อมมีผลต่อการพัฒนาสินค้าและบริการ เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการ และทำให้พบกับประสบการณ์ใหม่ ๆ แก่นักท่องเที่ยว และสามารถสร้างความพอใจให้กับนักท่องเที่ยวให้กลับมาอีก (ประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2566)

2. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องและตอบรับกับแนวโน้มการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปถือว่าเป็นความได้เปรียบทางด้านการแข่งขัน จากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ จะพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เพิ่มมากขึ้นคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวประเทศจีนและอินเดีย ซึ่งมีความสนใจในสินค้าประเภทเสื้อผ้า และผลิตภัณฑ์จากยางพารา และของที่ระลึกต่าง ๆ ทำให้มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องมากขึ้นด้วย รวมไปถึงการเพิ่มมากขึ้นของกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุที่ต้องการความสะดวกสบายในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ การเพิ่มมากขึ้นของประชากรกลุ่มชนชั้นกลางที่ให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าของเงินที่เสียไปกับการท่องเที่ยว (Value - for Money) และการเพิ่มมากขึ้นของกลุ่มนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ คือ Generation - Y - และ Generation - Z - ที่มีความชื่นชอบการใช้เทคโนโลยีเป็นหลัก ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวได้สะดวกมากขึ้น (Jaini, N. et al., 2012)

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ส่งผลอย่างไรต่อคน สิ่งแวดล้อม และทรัพยากร

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) มีความเกี่ยวข้องกับการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หรือสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น น้ำตก ทะเลสาบ หาดทราย เกาะ และแนวปะการัง เป็นต้น ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถจัดการระบบในแหล่งธรรมชาติ หรือระบบนิเวศ (Ecosystem) ให้เกิดสมดุล

ระบบนิเวศ หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกันในบริเวณนั้น และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสิ่งมีชีวิตกับสภาพแวดล้อมของแหล่งที่อยู่ ได้แก่ ดิน น้ำ แสง ในระบบนิเวศจะมีการถ่ายทอดพลังงานระหว่างกลุ่มสิ่งมีชีวิตกลุ่มต่าง ๆ และมีการหมุนเวียนสารต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมสู่สิ่งมีชีวิตและจากสิ่งมีชีวิตสู่สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

1. ระบบนิเวศตามธรรมชาติ ได้แก่

1.1 ระบบนิเวศบนบก เช่น ป่าไม้ พืชหญ้า ทะเลทราย

1.2 ระบบนิเวศแหล่งน้ำ แบ่งเป็น ระบบนิเวศน้ำจืด เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ระบบนิเวศน้ำเค็ม เช่น ทะเล มหาสมุทร และระบบนิเวศน้ำกร่อย เช่น บริเวณปากแม่น้ำ

2. ระบบนิเวศที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ระบบ นิเวศชุมชนเมือง แหล่งเกษตรกรรม นิคมอุตสาหกรรม หรือแม้กระทั่งตุ๊กตา อ่างเลี้ยงปลา ก็จัดเป็นระบบนิเวศที่มนุษย์สร้างขึ้น

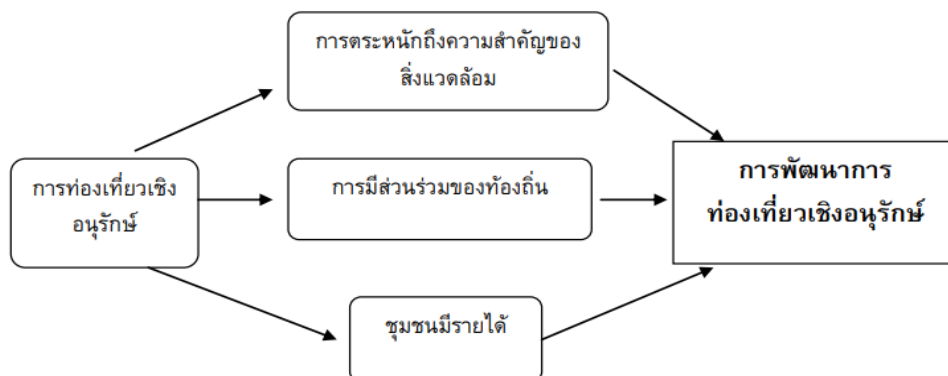
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในภาษาอังกฤษใช้ว่า Ecotourism มากกว่า Conservative Tourism นอกจากนี้ยังมีศัพท์ภาษาอังกฤษอีกหลายคำที่ใช้ในความหมายที่คล้ายคลึงกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้แก่ Nature tourism, Alternative tourism, Green tourism, Adventure tourism, Cultural tourism, and Soft tourism เป็นต้น (Khan, M., 2003) ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงคำว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” และ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)” มักใช้ในความหมายเดียวกัน เพราะเนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ระบบนิเวศเกิดความสมดุล โดยเชื่อว่าเมื่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมีคุณภาพจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเดินทางไปชมสถานที่นั้นมากขึ้น และยังเป็นการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่เกิดจากความต้องการที่จะสร้างจิตสำนึกและความตระหนักของชุมชน นักท่องเที่ยวหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้เสียต่อการรับผิดชอบในการช่วยกันดูแลแหล่งท่องเที่ยวทั้งแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นให้มีคุณภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ทรงคุณค่าอย่างต่อเนื่อง นั่น คือ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีจุดเน้นหลักที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) ธรรมชาติ และ 2) ความมีคุณค่า หรือความยั่งยืน (ภานุรักษ์ ฤทธิพัฒน์, 2562)

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปว่าเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวทางเลือกที่มีความโดดเด่นจากการท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ และเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) คือ รูปแบบของการท่องเที่ยวที่ต้องการจะสร้างความตระหนักต่อการรับผิดชอบต่อการรักษาแหล่งท่องเที่ยว (Conservative) การป้องกันการทำลายธรรมชาติ (Prevention) ที่พบว่า มีแนวโน้มของความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และต้องหาทางทำให้แหล่งท่องเที่ยวดำรงอยู่สืบต่อไปอย่างยาวนานโดยปราศจากผลกระทบที่มีต่อธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม และต้องมั่นใจว่าเกิดผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจสร้างรายได้ให้กับชุมชนและท้องถิ่น (Liu, C-H. et al., 2013)

องค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ส่งผลอย่างไรต่อคน สิ่งแวดล้อม และทรัพยากร

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และ 3) ชุมชนมีรายได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1. การตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์ประกอบนี้เน้นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อผลกระทบด้านลบที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ดังนั้น การให้ความรู้ และความเข้าใจที่ชัดเจนแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน และรวมทั้งชุมชนด้วยเป็นเรื่องสำคัญ

2. การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เนื่องจากความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาจากความร่วมมือของคนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ รูปแบบของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการท่องเที่ยวโดยมีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมระดับต่ำ การนำวัตถุดิบในชุมชนมาร่วมกันผลิตเป็นสินค้าพื้นบ้านเพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว และรวมทั้งการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในท้องถิ่น

3. ชุมชนมีรายได้การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการจ้างแรงงาน การที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนมากขึ้นทำให้ชุมชนมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว และจำหน่ายสินค้าที่ระลึก (สุรีย์ เข้มทอง, 2556)

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวกับความสอดคล้องของบริบทด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของไทย

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของไทย

แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2566 - 2570 ได้ให้ความสำคัญกับการวางแผนและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยว รวมไปถึงการพัฒนาในมิติต่าง ๆ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการทำงานแบบบูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของประเทศ คือ “การท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นคุณค่า มีความสามารถในการปรับตัวเติบโตอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม (Rebuilding High Value Tourism Industry with Resilience, Sustainability and Inclusive Growth)” โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ (ประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2566) ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย (Resilient Tourism)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาปัจจัยพื้นฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพสูง (Quality Tourism)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว (Tourism Experience)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism)

ทั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่ายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของไทยมีความสอดคล้องกับบริบทด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของไทย โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย เพื่อให้ภาคการผลิตในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Supply - side) มีความยืดหยุ่นพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ สร้างความสมดุลระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ และผลักดันการท่องเที่ยวภายในประเทศ ตลอดจนกระจายความเจริญจากการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่เพื่อการเติบโตอย่างมีส่วนร่วมจากการท่องเที่ยวไทย (Inclusive Growth) ด้วยการส่งเสริมให้ใช้วัตถุดิบภายในประเทศ และมุ่งลดการรั่วไหลของรายได้ในภาคการท่องเที่ยว

2. ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งต้องครอบคลุมโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก และแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ที่จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาโดยคำนึงถึงความยั่งยืนและความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม นอกจากนี้ยังครอบคลุมไปถึงทักษะ ความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่จะต้องยกระดับให้มีความทันสมัย มีคุณภาพสูงตามหลักสากล และมีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัด

3. การมอบประสบการณ์การท่องเที่ยวครบวงจร เป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเน้นคุณค่า โดยเส้นทางท่องเที่ยวจะเริ่มตั้งแต่ก่อนการเดินทางตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว การสื่อสารการตลาดที่ตรงใจและสร้างสรรค์การคมนาคมขนส่งที่มีคุณภาพและมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย พร้อมรองรับความต้องการที่แตกต่าง และต้องคำนึงถึงความมั่นคงปลอดภัยและความสะดวกสบายตลอดการเดินทาง ซึ่งจะสามารถยกระดับให้มีคุณค่าและคุณภาพสูงขึ้นได้ด้วยการเชื่อมโยงความร่วมมือ การคิดเชิงออกแบบ และข้อมูลเชิงลึก

4. การท่องเที่ยวของประเทศจะเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว จะต้องมีการพัฒนามาตรฐานของที่ยั่งยืนของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภาคการผลิตและธุรกิจในการท่องเที่ยวมีการเติบโต อย่างยั่งยืน มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว พร้อมการบริหารจัดการจำนวนนักท่องเที่ยว และการลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว เช่น การปล่อยมลพิษของเสีย และภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การท่องเที่ยวไทยสามารถต่อยอดและสร้างคุณค่าจากทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม เอกลักษณ์ความเป็นไทย และแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565)

การพัฒนาจุดหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประเทศสู่อนาคตโลก

จากสถานการณ์ และแนวโน้มของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ประเทศไทยควรมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ และวางแผนในการพัฒนาสินค้า บริการทางการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และตอบโต้ภัยกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์จากสถานการณ์และแนวโน้ม การท่องเที่ยวประเทศไทยควรให้ความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของ แหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาสินค้า รวมถึงบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อให้มีแรงจูงใจและตอบสนองความต้องการในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอนาคตตามพันธกิจของกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (กรมการท่องเที่ยว, 2566) ดังนี้

1. ส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อความสมดุลและยั่งยืน
2. พัฒนาระดับมาตรฐานสินค้า บริการ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้นำเที่ยว และควบคุม กำกับให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด
4. อำนวยความสะดวก ป้องกันและรักษาความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างกิจกรรมการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวแก่ทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
6. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเผยแพร่ข้อมูลสถิติ และองค์ความรู้เพื่อการวางแผนและการจัดการ
7. พัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ

สรุป

การท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยวบนฐานความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจึงเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของธรรมชาติ อย่างไรก็ตามในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด - 19 จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้พักฟื้นตัวกลับสู่สภาพสมบูรณ์ตามธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในระยะต่อไปควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคมรวมถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันด้านความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยมีวิสัยทัศน์ (Vision) ว่า “การท่องเที่ยวของประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นคุณค่า มีความสามารถในการปรับตัวเติบโตอย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม (Rebuilding High Value Tourism Industry with Resilience, Sustainability and Inclusive Growth)” โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 4 ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของไทยมีความสอดคล้องกับบริบทด้านทรัพยากรท่องเที่ยวของไทย ซึ่งสรุปบริบทด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวไทยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน โดยด้านที่ 4 การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 4 ข้างต้น อีกทั้งในส่วนของการพัฒนาจุดหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประเทศสู่อนาคตโลกตามวิสัยทัศน์ของกรมการท่องเที่ยว และท้ายที่สุดภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้นำมาปรับใช้จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศให้ความสนใจมากขึ้น และมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวที่

เป็นธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อเข้าไปสังเกตและชื่นชมธรรมชาติ ตลอดจนวัฒนธรรมดั้งเดิมที่แพร่หลายในพื้นที่ธรรมชาตินั้น ๆ ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวก็ต้องสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนท้องถิ่นด้วย ซึ่งพิจารณาปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน พบว่า ปัญหาเกือบทั้งหมดเกิดจากการกระทำของมนุษย์ และส่วนใหญ่ล้วนเป็นกิจกรรมในชีวิตประจำวันของทุกคน ซึ่งการท่องเที่ยวเองก็เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่สร้างปัญหามากมายต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ดังนั้น หากสามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวได้ จึงนับเป็นเรื่องที่ดีอย่างยิ่ง และคุ้มค่าที่จะทำมัน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยววิถีอนุรักษ์ที่สามารถดึงเอาคนกับธรรมชาติมาอยู่ร่วมกันได้ ดังนั้น ถึงเวลาแล้วที่ทุกภาคส่วนจะหันมาให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ และร่วมกันผลักดันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติให้ทุกคนเข้าใจและเข้าถึงได้ เพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2566). วิสัยทัศน์พันธกิจ. เรียกใช้เมื่อ 10 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.dot.go.th/pages/18>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาแผนปฏิบัติการรายปี 2565. กรุงเทพมหานคร: กองยุทธศาสตร์และแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- ประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2566). เรื่อง แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 3 พ.ศ. 2566 - 2570. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 140 ตอนพิเศษ 70 ง หน้า 1 (24 มีนาคม 2566).
- วิชญ์วลัญช์ กรพิพัฒน์. (2562). กรอบวิเคราะห์ความยั่งยืนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. วารสารสิ่งแวดล้อม, 23(1), 1-12.
- สุนทร วัฒนาพร. (2555). การบริหารจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการในจังหวัดสมุทรสาคร. สมุทรสาคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุรีย์ เข้มทอง. (2556). แนวปฏิบัติที่ดีของการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 11(2), 1-10.
- Jaini, N. et al. (2012). The Practice of Sustainable Tourism in Ecotourism Sites among Ecotourism Providers. Asian Social Science, 8(4), 175-179.
- Khan, M. (2003). ECOSERV : Ecotourists' Quality Expectations. Annals of Tourism Research, 30(1), 109-124.
- Liu, C-H. et al. (2013). The Determinants of Ecotourism Behavioral Intentions. Global Journal of Business Research, 7(4), 71-83.
- UNTWO. (2020). UNWTO International Tourism Highlights , 2020 Edition. Retrieved January 10, 2023, from <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284422456>
- _____. (2021). UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex. Retrieved January 10, 2021, from <https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.18111/wtobarometereng.2021.19.1.1>

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่*

PARTICIPATION OF PARENTS IN PROMOTING EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT AT THE DEVELOPMENT CENTER PRESCHOOL CHILDREN, BANGKOK, LAK SI DISTRICT

ทศพร เกตุณอม

Thaspor Kettanom

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Master of Education Program, Siam Technology College, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: kettanom23@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ พัฒนาการด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย และด้านสติปัญญา ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ดังนี้ ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วม โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พัฒนาการด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอารมณ์ และด้านสังคมไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วม แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วม แตกต่างกันโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ผู้ปกครอง, พัฒนาการเด็กปฐมวัย, ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

Abstract

The objective of this quantitative research was to study the level and compared parental participation in promoting early childhood development at the Bangkok Preschool Child Development Center, Lak Si District. The sample group used in the research was 152 parents of

* Received January 19, 2024; Revised January 31, 2024; Accepted February 4, 2024

students in the Bangkok Preschool Child Development Center, Lak Si District. The research instrument was a questionnaire. It was characterized by a 5 - level rating scale. It was a consistency index ranging from 0.67 - 1.00 with a confidence value of 0.97. Statistics used in data analysis were percentages, means, standard deviations, T - test, One - way analysis of variance and pairwise testing with Scheffe's method were used. The research results found that parental involvement in promoting early childhood development was at a high level. When considering each aspect, it was found to be at a high level in every aspect, arranged in order of averages values from highest to lowest as follows: Social, emotional, physical, and intellectual development. As for the results of comparing parents' participation in promoting early childhood development, parents of different ages were involved. When considering each aspect, it was found that physical and intellectual development were significantly different at the .05 level and the social aspect with no difference. Parents with different levels of education were involved. Overall, result indicates that each aspect was significantly different at the .05 level. Parents from different occupations were involved. Parents with different incomes were involved. They were different overall and each aspect was different, statistically significant at the .05 level.

Keywords: Participation, Parents, Early Childhood Development, Preschool Child Development Center

บทนำ

จุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570 นั้นเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ามั่นคงถาวร ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนในชาติเป็นสำคัญ การสร้างประชาชนให้มีคุณภาพจะต้องเริ่มปลูกฝังมาตั้งแต่ วัยแรกเริ่มของชีวิต คือ วัยแรกเกิดจนถึง 6 ขวบ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างฐานะความพร้อมให้แก่เด็กที่จะเจริญเติบโตขึ้นเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา หมายถึง การให้ทุกคนในสังคมได้รับการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพ มีสติปัญญา ความคิด มีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นการพัฒนาที่มีพื้นฐานบนความเป็นไทย รู้จักตนเอง รู้จักวัฒนธรรมไทย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

การศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาอีกระดับหนึ่งที่มีความสำคัญมากเพราะเป็นการศึกษาช่วงแรกของชีวิตซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นชีวิตของเด็กที่จะสั่งสมประสบการณ์ต่าง ๆ อันเป็นรากฐานของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตไปตลอดจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต โดยเหตุนี้ การจัดการศึกษาให้แก่เด็กก่อนประถมศึกษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนที่จัดการศึกษาระดับนี้ขึ้น เพื่อที่จะมุ่งเน้นและส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ปลูกฝังศีลธรรมวัฒนธรรมอันดีงามของไทย เพื่อเตรียมความพร้อม ก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ตามแนวคิดของ ปัทมาวดี เล่ห์มงคล และคณะที่อธิบายว่า หลักสูตรก่อนประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภทที่มีอายุ ระหว่าง 2 ถึง 6 ปี โดยจัดในลักษณะของการเตรียมความพร้อมผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุขที่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับ การศึกษาระดับประถมศึกษา (ปัทมาวดี เล่ห์มงคลและคณะ, 2560) อีกทั้งเป็นการพัฒนาเด็กโดยครอบครัวและ

ชุมชนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะ พ่อแม่ หรือผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการเข้ารับการศึกษาของบุตรเพราะพ่อแม่ของเด็กทุกคน เป็นครูคนแรกของลูก เป็นผู้เตรียมความพร้อมให้ ก่อนที่ลูกจะเข้าโรงเรียนให้มีความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ กระฉับกระเฉงที่จะเรียนรู้ ผู้ปกครองมีส่วนช่วยสนับสนุนปัจจัยการเรียนรู้ของเด็กในด้านต่าง ๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขาดแคลนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนจึงต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เพราะระบบครอบครัว เป็นระบบทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการบริหารโรงเรียน ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาที่บ้าน หรือการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียน บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาจึงถือเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่สำคัญอันจะส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ เป็นสถานศึกษาที่ให้การดูแลเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา โดยให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุก ๆ ด้าน เพราะเด็กใช้เวลาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเพียงหนึ่งในสามของเวลาที่เด็กอยู่กับครอบครัว ดังนั้น ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จะต้องสร้างให้เด็กเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุขได้ นอกจากนี้ การศึกษาของธัญ สุภาแสน เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกราช จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เด็กจะเจริญเติบโตได้มากน้อยเพียงใดอยู่ที่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นสำคัญซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งในพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม และสติปัญญา ถ้าหากครอบครัวสามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้อง (ธัญ สุภาแสน, 2563) จากรายงานผลการประเมินพัฒนาการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร พบว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองใช้เวลาส่วนใหญ่กับการทำงานซึ่งทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลอบรมสั่งสอนบุตรหลานเท่าที่ควร ผู้ปกครองบางคนเข้าใจว่าเมื่อส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร แล้วก็หมดหน้าที่ของตน โดยยกหน้าที่และความรับผิดชอบเรื่องการอบรมบ่มนิสัย การส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้กับศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เพียงฝ่ายเดียวโดยขาดการมองมิติอื่น ๆ ของการพัฒนาเด็กแบบองค์รวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง จำเป็นจะต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของบุตรหลานด้วย เพราะการพัฒนาบุตรหลานให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องเริ่มจากครอบครัวตั้งแต่เตรียมตัวแต่งงาน การเตรียมตัวสำหรับการเป็นพ่อแม่ การดูแลเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์และหลังคลอดรวมทั้งการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลต่าง ๆ พ่อแม่ผู้ปกครองจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการพัฒนาบุตรหลานของตนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2565) อีกทั้งแนวคิดของ เอปสไตน์ (Epstein) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย เป็นการให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ปกครองว่ามีความสำคัญมากในการพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละช่วงวัย (Epstein, J. L., 1995)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานพร้อมนำผลจากการศึกษาไปพัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่และในการปฏิบัติงานร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาอันจะส่งผลให้เกิดความผูกพัน ความศรัทธา ความก้าวหน้าทางการศึกษามากขึ้น เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

เด็กระดับปฐมวัยให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความพึงพอใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำนวน 247 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำนวน 152 คน โดยการเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามปฏิบัติการโดยสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item - Objective Congruence Index: IOC) ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสังคม 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ลิเคิร์ต (Likert Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 152 ชุด ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม พร้อมนัดหมายวันรวบรวมข้อมูลกลับคืน โดยผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 152 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำแนกตาม ระดับการศึกษา สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t - test) 3) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย	4.37	0.55	มาก
2. ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์	4.40	0.54	มาก
3. ด้านพัฒนาการด้านสังคม	4.48	0.60	มาก
4. ด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา	4.32	0.61	มาก
รวม	4.39	0.51	มาก

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านพัฒนาการด้านสังคม ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.60) ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.54) ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.55) และด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.61)

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ ตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยรวม

จำแนกตาม	สถิติที่ใช้	ค่าสถิติ	P - value
อายุ	F	3.267*	0.02
ระดับการศึกษา	t	- 3.190*	0.00
อาชีพ	F	2.896	0.31
รายได้	F	12.943*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีอายุ ระดับการศึกษาและรายได้ ต่างกันมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) ตามตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ ระหว่างอายุที่แตกต่างกัน โดยรวม

อายุ	$\bar{x}$	20 - 29 ปี	30 - 39 ปี	40 - 49 ปี	มากกว่า 50 ปีขึ้นไป
		4.35	4.54	4.41	4.19
20 - 29 ปี	4.35	-	0.19	0.06	0.16
30 - 39 ปี	4.54		-	0.13	0.35*
40 - 49 ปี	4.41			-	0.22
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	4.19				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่มีอายุ 30 - 39 ปี แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จำแนกตามรายได้เป็นรายคู่ ระหว่างรายได้ที่แตกต่างกัน โดยรวม

รายได้	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 10000 บาท/เดือน	10000 - 15000 บาท/เดือน	15001 - 20000 บาท/เดือน	สูงกว่า 20000 บาท/เดือน
		4.07	4.64	4.43	4.24
ต่ำกว่า 10000 บาท/เดือน	4.07	-	- .57*	- .36*	- .17
10000 - 15000 บาท/เดือน	4.64		-	.21	.40*
15001 - 20000 บาท/เดือน	4.43			-	.19
สูงกว่า 20000 บาท/เดือน	4.24				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 10000 บาท/เดือน แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีรายได้ 10000 - 15000 บาท/เดือน และ รายได้ 15001 - 20000 บาท/เดือน รายได้ 10000 - 15000 บาท/เดือน แตกต่างจากรายได้สูงกว่า 20000 บาท/เดือน ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ มีพันธกิจที่สำคัญประการหนึ่ง นั่นคือ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษา ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ ได้ปฏิบัติตามพันธกิจที่ตั้งไว้อย่างเคร่งครัด เช่น มีการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อรับทราบนโยบาย แนวทางต่าง ๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ ต้องการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ จัดให้มีคณะกรรมการประจำหรือผู้ปกครองเครือข่ายเพื่อการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ครู บุคลากร และผู้ปกครองด้วยกันเอง โดยผู้ปกครองสามารถอาสาเข้ามาเป็นกรรมการของผู้ปกครองเครือข่ายได้ โดยผ่านครูประจำชั้นของบุตรหลานที่กำลังศึกษาอยู่ ตามที่การศึกษาของชนมธิดา ยาแก้ว เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอารมณ์อยู่ในระดับมากที่สุด (ชนมธิดา ยาแก้ว, 2560) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ ณิชภัทร คงชุม เรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในยุคประเทศไทย 4.0 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ศึกษาวิจัยพบว่า พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีลักษณะที่พึงประสงค์และส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยสามารถคิด วิเคราะห์ เป็นเด็กเก่ง เด็กดีและมีสุข โดยมีครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง คอยดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพของเด็ก (ณิชภัทร คงชุม, 2563)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ ปรากฏผล ดังนี้

1.1 ด้านพัฒนาการด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ สอนให้เด็กรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการแบ่งปัน การรอคอย เสียสละช่วยเหลือผู้อื่นและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมที่เด็กได้อยู่อาศัยและให้ผู้ปกครองร่วมเป็นแบบอย่างให้เด็กเห็นถึงความเป็นระเบียบ ความสะอาด สวยงาม เพื่อให้เด็กรู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังมีการศึกษาของปราการ เกิดมีสุข เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนวัดบูรณาวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยรวมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอารมณ์อยู่ในระดับมากที่สุด (ปราการ เกิดมีสุข, 2564) นอกจากนี้ การศึกษาของนภัสสร สว่างโคตร เรื่องการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ศึกษาวิจัยพบว่า พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย เด็กรู้จักคำว่า “สวัสดี” ทักทายและแสดงความเคารพผู้ใหญ่ด้วยการไหว้และการนอบน้อม เด็กพูดจาสุภาพ ใช้คำลงท้ายด้วย ครับ - ค่ะ และรู้จักขอบคุณ ขอโทษ ให้เหมาะสมตามโอกาส (นภัสสร สว่างโคตร, 2563)

1.2 ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ ได้จัดกิจกรรมให้เด็กรู้จักการมีระเบียบวินัย เมื่อหิбыของเล่นมาแล้วเก็บที่เดิมอย่างมีระเบียบและผู้ปกครองร่วมชื่นชมในผลงานของเด็ก เช่น การวาดภาพ เพื่อให้เด็กภาคภูมิใจในผลงานเป็นต้น ซึ่งการศึกษาวิจัยของโชติกาเหมือนอุ่น เรื่องการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ร้อยละ 67.3 - 90.9 ส่งเสริมทักษะกล่อมเนื้อให้เด็กบ้างเป็นบางครั้ง ผู้ใหญ่ร้อยละ 80 - 90 ส่งเสริมให้เด็กพัฒนา

ทักษะกล้ามเนื้อเล็กสม่ำเสมอ ผู้ปกครองร้อยละ 50.9 - 76.4 มีการส่งเสริมทักษะการวาดภาพลายเส้นให้เด็กบ้าง เป็นครั้งคราว และส่งเสริมทักษะความคล่องแคล่วให้เด็กเป็นบางครั้งคิดเป็นร้อยละ 60.9 - 92.7 ของผู้ปกครอง นอกจากนี้ ยังพบว่า การเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ตามปัจจัยพื้นฐานของผู้ปกครอง ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การเลี้ยงดูเด็กไม่แตกต่างกัน ยกเว้นปัจจัยด้านจำนวนบุตรและปัจจัยด้านสถานภาพ สมรส มีผลต่อการส่งเสริมทักษะด้านกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และทักษะความคล่องแคล่ว (โชติกา เหมือนอุ่น, 2563) อีกทั้งการศึกษาของนนทยา น้อยจันทร์ เรื่องแนวทางการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ศึกษาวิจัยพบว่า พัฒนาการด้านอารมณ์ความรู้สึกของเด็กปฐมวัย ไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ เริ่มมีความมั่นใจในตนเอง จัดกิจกรรมให้เด็กรู้จักการมีระเบียบวินัย เมื่อหยิบของเล่นมาแล้วเก็บที่เดิมอย่างมีระเบียบ ร่วมส่งเสริมด้วยการชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดีและร่วมสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ (นนทยา น้อยจันทร์, 2563)

1.3 ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ ให้ผู้ปกครองร่วมจัดให้เด็กมีการนอนพักผ่อนกลางวัน และร่วมจัดหาอาหารที่ถูกหลักอนามัยและมีประโยชน์ให้เด็กรับประทาน ตามที่การศึกษาของจริยา ทรงนิพิฐกุล เรื่องบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่ศึกษาวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย 3 ฐานะ คือ 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยเป็นผู้อาสาในกิจกรรมพิเศษ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้เสริมประสบการณ์แก่นักเรียน พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยการจัดหาหนังสือภาพ ดูแล แนะนำให้เด็กทำการบ้าน แนะนำช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในฐานะผู้สนับสนุนสถานศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนสนับสนุนในเรื่องการทำความเข้าใจและให้ความร่วมมือตามข้อกำหนดของโรงเรียน ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา คือ 1) ผู้ปกครองไม่มีเวลา 2) ไม่ได้รับแจ้งข่าวสารข้อมูล 3) ผู้ปกครองไม่ทราบความต้องการของโรงเรียน (จริยา ทรงนิพิฐกุล, 2562) อีกทั้งยังมีการศึกษาของวรินธร สีทา เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดปทุมธานี ที่ศึกษาวิจัยพบว่า การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในเขตเทศบาลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากประกอบด้วยพัฒนาการ 4 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา ควรมีการจัดการศึกษาและพัฒนาตามวุฒิภาวะของเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยนั้น พัฒนาการจะเกิดขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผนตามธรรมชาติที่ได้กำหนดขึ้นเป็นลำดับขั้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นอกจากจะเป็นการเจริญเติบโตของเนื้อเยื่อและโครงสร้างทางร่างกายแล้ว ยังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางหน้าที่และพฤติกรรมของสิ่งเหล่านั้นด้วย ขั้นตอนของพัฒนาการที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพของร่างกาย คือ การบรรลุวุฒิภาวะของร่างกาย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นจะนำมาถึงความสามารถใหม่ ๆ โดยมีพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง รองลงมาจากวุฒิภาวะ ความต้องการพื้นฐานด้านร่างกาย (วรินธร สีทา, 2565)

1.4 ด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ สอนให้เด็กนักเรียนรู้เรื่องจำนวนเรื่องการเปรียบเทียบขนาดและปริมาณจากวัสดุจริงและส่งเสริมให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยผู้ปกครองให้คำแนะนำ ตามที่การศึกษาของ เยาวลักษณ์ แก้วโกย เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปะเตียบ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการส่งเสริมพัฒนาการของ

เด็กปฐมวัยด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านสติปัญญาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอารมณ์อยู่ในระดับมากที่สุด (เยาวลักษณ์ แก้วโกย, 2560) อีกทั้งการศึกษาของนมัสสิน เจาะโนะ เรื่องผลของโปรแกรมการกระตุ้นพัฒนาการอย่างมีส่วนร่วมของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อพัฒนาการของเด็กอายุ 2 - 5 ปี ที่ศึกษาวิจัยพบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย เด็กสามารถเรียนรู้เรื่องจำนวน เรื่องการเปรียบเทียบขนาดและปริมาณ จากวัสดุจริง เด็กแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยผู้ปกครองให้คำแนะนำและเด็กมีโอกาสสนทนาโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน (นมัสสิน เจาะโนะ, 2562)

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่

2.1 ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พัฒนาการด้านร่างกายและ พัฒนาการด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการด้านอารมณ์และ พัฒนาการด้านสังคมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีอายุมากกว่าผู้ปกครองที่มีอายุน้อย ไม่ค่อยเข้าใจและไม่มีเวลา มาเข้าร่วมในการพัฒนาเด็กกับทางศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ ตามที่การศึกษาของสมคิด นาคขวัญ เรื่องการพัฒนาร่วมกันของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ การศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สมคิด นาคขวัญ, 2562) นอกจากนี้การศึกษาของ จุฑามาศ พันสวรรค เรื่องการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จุฑามาศ พันสวรรค, 2562)

2.2 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กและที่สำคัญไม่ค่อยมีเวลาให้กับ เด็กเพราะต้องใช้เวลากับการทำงาน ในขณะที่ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงมีโอกาสรับข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่าง ๆ มากและให้ความสนใจต่อการเลี้ยงดูบุตรให้มีคุณภาพ ตามที่การศึกษาของอักรินทร์ ทองคำแท้ เรื่องการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านร่างกายที่ไม่แตก ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อักรินทร์ ทองคำแท้, 2560) อีกทั้งยังมีการศึกษาของเยาวลักษณ์ แก้วโกย เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปะเตียบ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทการมีส่วนร่วม ในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านร่างกายที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เยาวลักษณ์ แก้วโกย, 2560)

2.3 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็ก ก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพต่างกันมีช่วงเวลาในการทำงานต่างกัน เช่น ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือ

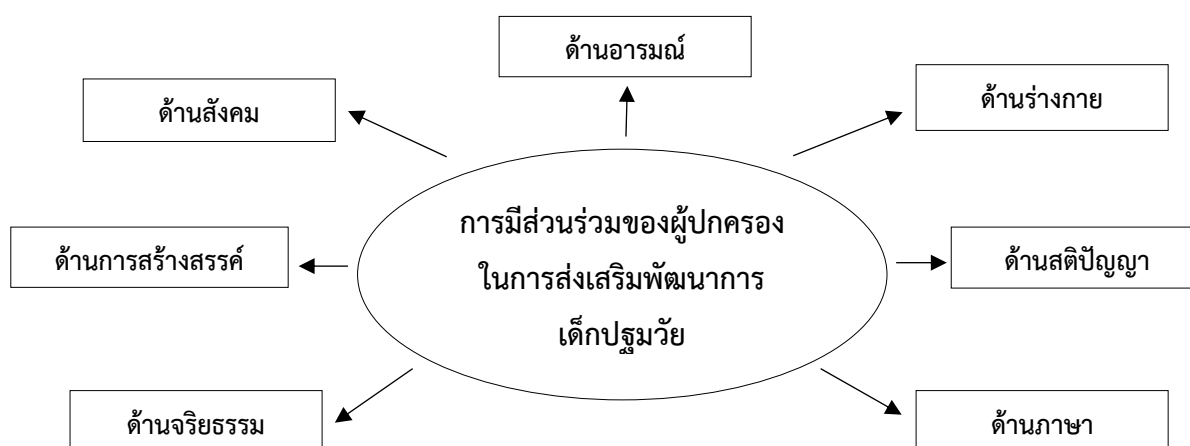

พนักงานเอกชน หรืออาชีพรับจ้าง ต่างมีเวลาการทำงานที่ชัดเจน ช่วงเวลาของผู้ปกครองจะสามารถอยู่กับเด็กและสามารถดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กจึงไม่มีความแตกต่างกัน ตามที่การศึกษาของ อัครินทร์ ทองคำแท้ เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีบทบาทการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยใน 4 ด้าน โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านร่างกายที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อัครินทร์ ทองคำแท้, 2560) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ เยาวลักษณ์ แก้วโกย เรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปะเตียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ศึกษาวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามอาชีพโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เยาวลักษณ์ แก้วโกย, 2560)

2.4 ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้มากมีความสามารถสนับสนุนสิ่งต่าง ๆ เช่น อาหาร การเรียนรู้นอกสถานที่ สื่อและอุปกรณ์เสริมทักษะอื่น ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้มากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย ตามที่การศึกษาของจริยา ทรงนิพิฐกุล เรื่องบทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีบทบาทการมีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จริยา ทรงนิพิฐกุล, 2562) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ โชติกา เหมือนอ่อน เรื่องการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (โชติกา เหมือนอ่อน, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้สมกับวัยได้นั้น ควรส่งเสริมพัฒนาการทักษะแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านสังคมส่งเสริมความสามารถในการสื่อสาร การสร้างสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้อื่น ทั้งเด็กวัยเดียวกัน รุ่นน้อง รุ่นพี่ หรือผู้ใหญ่เพื่อเด็กปฐมวัยจะได้มีปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้การสื่อสารและเห็นถึงคุณค่าของความแตกต่าง ด้านอารมณ์ส่งเสริมความสามารถด้านการควบคุมอารมณ์และจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะสัมพันธ์กับพัฒนาการตามอายุและความสามารถทางสติปัญญาของเด็ก ๆ ด้วย ด้านร่างกายตามความสามารถในการเคลื่อนไหวของเด็กปฐมวัย เด็ก ๆ จะต้องมิกกล้ามเนื้อที่แข็งแรงทั้งกล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ มีประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวที่สมวัย ทั้งการเห็น การได้ยินและการสัมผัส ส่วนสรีระทางกาย ควรได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสม ครบทั้ง 5 หมู่ ด้านสติปัญญา ส่งเสริมทักษะในเรื่องของความจำ การพัฒนาความคิด มีเหตุผล สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านภาษา เด็ก ๆ ต้องสามารถเข้าใจภาษาและการสื่อความหมาย ทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน เช่น สามารถเข้าใจศัพท์และเรียงคำให้เป็นประโยค การอ่านเขียนคำง่าย ๆ เช่น เขียนชื่อตัวเอง สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้ด้วยภาษาท่าทาง การอ่านการเขียนและสัญลักษณ์ได้ถูกต้อง ด้านจริยธรรม ส่งเสริมวินัย รู้จักผิดชอบชั่วดี เช่น มีความซื่อสัตย์ บอกได้ว่าสิ่งของใดเป็นของตนเองและสิ่งของใดเป็นของผู้อื่น ไม่พูดปด ยอมรับผิดเมื่อตนเองกระทำผิด มีความเอื้อเฟื้อแบ่งปันให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการสร้างสรรค์ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อจะได้มีทักษะในด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ

ภาพที่ 1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร เขตหลักสี่ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในด้านพัฒนาการด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านร่างกาย และด้านสติปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ 1) ด้านพัฒนาการด้านสังคม ครูและผู้ปกครองควรร่วมกันสอนให้เด็กทำกิจกรรมคนเดียวและปฏิบัติเป็นกลุ่มและฝึกให้เด็กมีระเบียบวินัยและปฏิบัติตามกฎระเบียบทางสังคมเบื้องต้น 2) ด้านพัฒนาการด้านอารมณ์ ครูและผู้ปกครองควรร่วมกันสอนให้เด็กรู้จักควบคุมตนเองด้วยการอธิบายเหตุผลและยกตัวอย่างให้เด็กเข้าใจและส่งเสริมด้วยการชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี 3) ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย ครูและผู้ปกครองควรร่วมกันจัดสถานที่ให้เด็กได้ออกกำลังกายในสนามกลางแจ้ง และควรจัดให้เด็กมีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายประกอบจังหวะ เพื่อพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็ก 4) ด้านพัฒนาการด้านสติปัญญา ครูและผู้ปกครองควรร่วมกันส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้โดยผ่านการเล่น และทบทวนการเรียนอ่านเขียน และการนับตัวเลขเพื่อฝึกสติปัญญารู้จักวิเคราะห์ เป็นการส่งเสริมพัฒนาการสติปัญญา และพบข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาประสิทธิผลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 2) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

เอกสารอ้างอิง

- จริยา ทรงนิพิฐกุล. (2562). บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฑามาศ พันสุวรรณ. (2562). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- ชนมธิดา ยาแก้ว. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตพื้นที่ภาคตะวันออก. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- โชติกา เหมือนอ่อน. (2563). การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณิชาภัทร คงชุม. (2563). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในยุคประเทศไทย 4.0 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเขาพังไกร จังหวัดนครศรีธรรมราช . ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- ธัญย์ สุภาแสน. (2563). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นภัสสร สว่างโคตร. (2563). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากร เขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นมัสสินี เจาะโนะ. (2562). ผลของโปรแกรมการกระตุ้นพัฒนาการอย่างมีส่วนร่วมของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อพัฒนาการของเด็กอายุ 2 - 5 ปี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- นันทิยา น้อยจันทร์. (2563). แนวทางการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราการ เกิดมีสุข. (2564). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนวัดปุณาวาส เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ปัทมาวดี เล่ห์มงคลและคณะ. (2560). การพัฒนาหลักสูตรดุขภูมิตสาขาศึกษาปฐมวัยศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 32(2), 81-94.
- เยาวลักษณ์ แก้วโกย. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลปะเตียบ อำเภอกุเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วรินทร์ สีทา. (2565). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดปทุมธานี. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมคิด นาคขวัญ. (2562). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

- _____. (2565). รายงานผลการประเมินพัฒนาการประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2565). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อักรินทร์ ทองคำแท้. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essential of Psychological Testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Epstein, J. L. (1995). School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kapan*, 76(9), 701-712.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
เพื่อสังคมของพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)*
PERCEPTION OF PUBLIC RELATIONS, ATTITUDES, AND PARTICIPATION
IN CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY ACTIVITIES AMONG EMPLOYEES
OF PTT PUBLIC COMPANY LIMITED

ธนวัฒน์ ธัญญะณิษฐ์*, ศรัณย์ธร ศศิธรานกรแก้ว, วราพรรณ อภิศุภะโชค

Tanawat Tanlawanit, Saranthorn Sasithanakornkaew, Warapan Apisuphachok

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Master of Arts Program, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: tanawat.tan@ku.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความแตกต่างทางลักษณะประชากรของพนักงานกับการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ทักษะที่มีต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากพนักงานที่สังกัดสายงานตามผังโครงสร้างของบริษัท ปตท. จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย สถิติเชิงพรรณนา คือ แจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ t - test One - Way ANOVA วิเคราะห์สหสัมพันธ์ วิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ทักษะที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม อยู่ในระดับมาก และมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านเพื่อนร่วมงาน Email Line ในด้านประกาศขององค์กร มีทัศนคติเชิงบวกต่อการนำเสนอแบบภาพประกอบเนื้อหา ในด้านการส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมด้านชุมชนและสังคม และยังพบว่า การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์, ทักษะ, การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม

Abstract

The objectives of this research are 1) To study differences in demographic characteristics among employees with awareness of and attitude towards public relations news of and participation in social activities 2) To study the relationship between perception of public relations

* Received February 10, 2024; Revised February 20, 2024; Accepted February 26, 2024

news and attitude towards social activities, the relationship between attitude towards social activities and participation in social activities, and the relationship between perception of public relations news and participation in social activities 3) To study the influence of perception of public relations news and attitude towards social activities towards participation in social activities This is an quantitative research by survey research methods. The Data were collected by using questionnaires to 400 employees in the line of work according to PTT's structure chart. It were analyzed by descriptive statistics are frequency distribution, mean, percentage, and standard deviation, and also inferential statistics are t-test, One-Way ANOVA, correlation analysis. Multiple regression analysis. The study results found that the most of the sample group were aware of and have an attitude towards public relations news and social activities at a high level, and participate in social activities is at a moderate level. They have been being aware of public relations news through co-workers' email lines regarding organizational announcements then have a positive attitude towards the presentation of illustration contents in terms of promoting awareness of social issues and the majority of the sample group participated in social activities in the community and society. Furthermore, it was also found that perception of public relations news and attitudes towards social activities influences the participation in social activities of PTT Public Company Limited with statistical significance at the 0.05 level.

Keyword: Awareness of Public Relations News, Attitude, Participation in Social Activities

บทนำ

โลกสังคมธุรกิจได้มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับและมีแนวทางการจัดการของในแต่ละยุคตามบริบทของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในยุคนั้น ๆ จนมาถึงปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทำให้เกิดพื้นที่ทางธุรกิจใหม่ ๆ และบริบทของสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญมากขึ้น ธุรกิจที่สามารถปรับแนวคิดในการบริหารที่มุ่งเน้นการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) จะมีโอกาสสูงที่จะอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืน ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หรือ CSR หมายถึง การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการดูแลใส่ใจสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดี และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ เพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4, 2555)

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านพลังงานของประเทศไทย ประกอบด้วย ธุรกิจก๊าซธรรมชาติ ธุรกิจระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ธุรกิจใหม่และโครงสร้างพื้นฐาน และธุรกิจที่ลงทุนผ่านบริษัทย่อยและ/หรือกิจการที่ควบคุมร่วมกันและบริษัทร่วม (กลุ่มบริษัท) และ ปตท. ยังมุ่งมั่นการเป็นองค์กรที่สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิต สร้างนวัตกรรมและนำเทคโนโลยีมาใช้ในทุกภาคส่วน รวมทั้งเป็นพลังขับเคลื่อนวิถีชีวิตของทุกคนในสังคมชุมชนและสิ่งแวดล้อมให้ก้าวผ่านการเปลี่ยนแปลงไปข้างหน้า มุ่งเน้นการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนของทุกภาคส่วน โดยมุ่งสร้างความสมดุล 3 มิติ ประกอบด้วย 1) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 2) การจัดการด้านสังคม 3) ด้านการกำกับดูแล ซึ่งที่ผ่านมาบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมมาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง (บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), 2564)

การสื่อสารภายในองค์กรจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและยังนับว่าเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการประชาสัมพันธ์ ซึ่งในการประชาสัมพันธ์ไม่ใช่เป็นเพียงให้กับบุคคลภายนอกได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่ยังต้องมีการให้พนักงานภายในองค์กรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้วยเช่นกัน เพราะพนักงานภายในองค์กรถือเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ไปสู่เป้าหมาย โดยบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้มีแบ่งประเภทสื่อประชาสัมพันธ์ภายในองค์กร ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อออนไลน์ เพื่อที่จะให้พนักงานได้มีการรับรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวและกิจกรรมที่องค์กรได้จัดขึ้น

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ทศนคติ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ของพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. เพื่อทราบถึงการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ทศนคติในเชิงบวกและเชิงลบที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ของพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปต่อยอดวางแผนกิจกรรมเพื่อสังคมให้มีความน่าสนใจและการจัดกลยุทธ์สื่อประชาสัมพันธ์ให้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพสูงสุด พนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. ได้มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง และมีพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างทางลักษณะประชากรของพนักงาน กับการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ทศนคติที่มีต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์กับทศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างทศนคติที่มีต่อกิจกรรม เพื่อสังคมกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และทศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

พนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ประกอบด้วย พนักงานบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และพนักงาน BSA ซึ่งเป็นพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่ปฏิบัติงานสังกัด ปตท. ผ่านการทดลองงาน 6 เดือน และบรรจุเข้าปฏิบัติงาน ทั้งในระดับผู้บริหาร ปตท. (ตั้งแต่ระดับผู้จัดการส่วนขึ้นไป) ระดับพนักงาน ปตท.อาวุโส ระดับพนักงาน ปตท. ปฏิบัติการ และพนักงาน BSA โดยมีอายุระหว่าง 22 - 60 ปี ทั้งเพศชาย เพศหญิง และปฏิบัติงานที่สำนักงานใหญ่

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ได้อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ผ่านการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยเลือกเก็บข้อมูลจากพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แบ่งตามสายงานและกลุ่มธุรกิจตามผังโครงสร้างการบริหารจัดการ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ประกอบด้วย 1) สายงานที่ขึ้นตรงต่อประธานเจ้าหน้าที่บริหาร 2) สายงานบริหารการเงิน 3) กลุ่มธุรกิจใหม่และโครงสร้างพื้นฐาน 4) กลุ่มธุรกิจปิโตรเลียมขั้นต้นและก๊าซธรรมชาติ 5) กลุ่มธุรกิจปิโตรเลียมขั้นปลาย ซึ่งผู้วิจัยใช้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยการแทนค่า โดยใช้สูตรตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ และสัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 แต่ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 400 คน แบ่งสัดส่วนจำนวนพนักงานออกตามสายงานและกลุ่มธุรกิจ เป็นกลุ่มละ 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้คำถามปลายปิด (Close-Ended Question) ซึ่งได้มาจากการศึกษาค้นคว้า จากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเพื่อคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งงาน

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยศึกษาระดับการรับรู้ 2 ด้าน ได้แก่ 1) ระดับความถี่ในการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ภายในองค์กร ทั้ง 4 ประเภท ประกอบด้วย สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อออนไลน์ 2) ระดับการรับรู้ด้านเนื้อหาข่าวสารประชาสัมพันธ์ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหาประกาศขององค์กร ด้านเนื้อหาข่าวสารภายในองค์กร และด้านเนื้อหากิจกรรมเพื่อสังคมขององค์กร

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยศึกษาระดับทัศนคติทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ทัศนคติต่อประเภทเนื้อหาข่าวสารประชาสัมพันธ์ 2) ทัศนคติต่อรูปแบบการนำเสนอข่าวสารประชาสัมพันธ์ 3) ทัศนคติต่อกิจกรรมเพื่อสังคม

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม ทั้ง 5 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 5) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม

การตรวจสอบคุณภาพและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวิจัย

ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง ดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาจัดทำแบบสอบถาม และส่งเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แนวคิด และสมมติฐาน รวมถึงความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำสำหรับการปรับปรุงแก้ไขให้ได้เครื่องมือที่ใช้วิจัยให้ครอบคลุมประเด็นก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาความน่าเชื่อถือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha) เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีระดับ 0.7 ขึ้นไป โดยค่าความเชื่อมั่น จำแนกตามตัวแปร ได้ดังนี้ การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) 0.91 ทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) 0.92 และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) 0.88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม 2566 โดยแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) บนแพลตฟอร์ม Google Form ผ่านการสแกน QR Code และการส่งลิงค์ใน Line กลุ่มของสายงานบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลลักษณะทางประชากร การรับรู้ประชาสัมพันธ์ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย t - test, One - way ANOVA, การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation), การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของ พนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ผลข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรกลุ่มตัวอย่าง การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ลักษณะทางประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย พบว่า พนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีระดับ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงานในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ระหว่าง 6 เดือน - 5 ปี มีตำแหน่งงานเป็นพนักงาน BSA

การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 โดยความถี่ในการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ภายใน องค์กร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 คือ สื่อบุคคล รองลงมาคือ สื่อออนไลน์ และการรับรู้ด้านเนื้อหา ข่าวสารประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 คือ ด้านเนื้อหาประกาศขององค์กร มาเป็นลำดับ แรก รองลงมา คือ ด้านเนื้อหากิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ขององค์กร

ทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ของพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 โดยทัศนคติต่อประเภทเนื้อหาข่าวสารประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 คือ การส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม ทัศนคติต่อรูปแบบการนำเสนอ ข่าวสารประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 คือ ภาพประกอบเนื้อหา และทัศนคติต่อ กิจกรรมเพื่อสังคม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 คือ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ขององค์กร

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) ของพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับการมี ส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 คือ คิดและเสนอกิจกรรมเพื่อสังคม การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 คือ บอกกล่าวหรือแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อ สังคมให้เพื่อนร่วมงานได้รับรู้ รับทราบ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 คือ ด้านความรู้สึที่ดีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 คือ ทำแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจ และการมี ส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 คือ ด้านชุมชนและสังคม

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรจำแนกตาม เพศ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่งงาน มีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ในขณะที่ลักษณะทางประชากรจำแนกตาม อายุ มีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรจำแนกตาม การศึกษา และตำแหน่งงาน มีทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ในขณะที่ลักษณะทางประชากรจำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน มีทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 3 ลักษณะทางประชากรจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา และตำแหน่งงาน มีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ในขณะที่ลักษณะทางประชากรจำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน มีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ไม่แตกต่างกัน จึงสรุปได้ว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ .792 จึงสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 ทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.775 จึงสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ 0.901 จึงสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 7 การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์มีอิทธิพลสูงสุด รองลงมาคือ ทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม จึงสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ตัวแปรอิสระ	B	β	t	Sig.
1. การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์	1.054	0.77	22.12	0.01*
2. ทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม	0.309	0.17	4.77	0.01*
Adjusted R ² = 0.821, S.E.E. 911.468, F = 911.468, Sig. F = < 0.00				

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้ร้อยละ 82.1 (Adjusted R² = 0.821) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระ 2 ตัว มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ (β = 0.77) และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม (β = 0.17)

อภิปรายผล

การศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมทางสังคม ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรแตกต่างกันจะมีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แตกต่างกัน พบว่า เพศ พนักงานเพศหญิงมีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ สูงกว่าพนักงานเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่มีความสนใจและติดตามความเคลื่อนไหวต่อข่าวสารใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา

การศึกษา พนักงานที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีจะมีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี เนื่องจากการที่มีระดับการศึกษาที่สูงจะมีการเลือกการรับรู้ข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพทั้งจากช่องทางสื่อและเนื้อหาข่าวสารที่

ประสบการณ์ทำงาน พนักงานที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6 เดือน - 5 ปี ภายในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ภายในองค์กรสูงสุด เนื่องจากการรับรู้ข่าวสารที่มากจะทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับที่ทำงานได้รวดเร็วส่งผลต่อการลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงานและงานที่ได้รับมอบหมาย

ตำแหน่งงาน พนักงานที่มีตำแหน่งงานพนักงาน BSA จะมีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มากที่สุด ซึ่งอาจเกิดจากสภาพบริบทแวดล้อมในที่ทำงาน วัฒนธรรมองค์กร กลุ่มเพื่อนร่วมงาน หรือตัวของพนักงานคนนั่นเอง ที่มีความต้องการเลือกรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทันท่วงทีเหตุการณ์ หรือเป็นข่าวที่มีความน่าสนใจและเป็นกระแสในช่วงเวลานั้น

สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรมะ สตะเวทิน ที่กล่าวว่า ความแตกต่างทางเพศทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารต่างกัน การศึกษามีผลต่อความคิดและพฤติกรรมของคน โดยคนที่มีการศึกษาสูงช่วยในการรับข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ สำหรับประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่งงาน มีผลต่อวิธีการรับรู้และตอบสนองต่อข้อมูลและสารที่รับมาจากผู้ส่งสาร เนื่องจากแต่ละบุคคลมีวัฒนธรรมประสบการณ์ ทัศนคติ ค่านิยม และเป้าหมายที่แตกต่างกัน และ บุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตนเอง เช่น การเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้ตามทัศนคติ ประสบการณ์ หรือความชอบส่วนตัวของบุคคล และองค์ประกอบทางด้านสังคม เป็นองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัว โดยผู้รับสารแต่ละคนจะมีลักษณะที่แตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะลักษณะทาง ประชาชนที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรม ความสนใจ ในการรับข่าวสารแตกต่างกันไปด้วย (ปรมะ สตะเวทิน, 2540)

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรแตกต่างกันจะมีทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แตกต่างกัน พบว่า การศึกษา ยิ่งมีระดับการศึกษาที่สูงก็จะส่งผลต่อความรู้ ความคิด และการพิจารณาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับรู้มากขึ้น จึงทำให้เกิดทัศนคติต่อข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม หรืออื่น ๆ ซ้ำกว่าเพราะหากจะทำให้เกิดทัศนคติในเชิงบวกจำเป็นต้องมีข้อมูลมาประกอบความคิดที่เพียงพอ สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรมะ สตะเวทิน กล่าวว่า ผู้ที่มีการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่ต่างกันอย่างออกไป (ปรมะ สตะเวทิน, 2540)

ตำแหน่งงาน พนักงานที่มีตำแหน่งงานระดับผู้จัดการส่วน ปตท. ขึ้นไป จะมีทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมสูงกว่าพนักงานที่มีตำแหน่งต่ำกว่าหรือพนักงาน BSA เนื่องจากผู้ที่มีตำแหน่งงานในระดับผู้บริหารจำเป็นต้องมีความคิดในการบริหารจัดการงานต่าง ๆ รวมถึงมีการพบปะพูดคุยกับผู้ที่ระดับเดียวกัน มีการศึกษาเยี่ยมชมนงานด้านกิจกรรมเพื่อสังคมอยู่บ่อยครั้งส่งผลทำให้เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมเพื่อสังคม ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติที่มาจากประสบการณ์และค่านิยม ประสบการณ์ คือ การที่บุคคลได้พบเห็นคุ้นเคยหรือทดลองสิ่งใด

นับเป็นประสบการณ์โดยตรง และการที่บุคคลได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่านเกี่ยวกับเรื่องใดนับเป็นประสบการณ์ทางอ้อม สำหรับค่านิยม คือ แต่ละบุคคลมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ของสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลทั้งประสบการณ์และค่านิยมทำให้แต่ละบุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแตกต่างกันไป

สมมติฐานที่ 3 ลักษณะทางประชากรแตกต่างกันจะมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แตกต่างกัน พบว่า เพศ พนักงานผู้หญิงมีการมีส่วนร่วมมากกว่าพนักงานผู้ชาย สาเหตุอาจมาจากผู้หญิงจะมีความรู้สึกอ่อนไหวต่อผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนมากกว่าผู้ชาย

อายุ พนักงานที่มีอายุมากส่วนใหญ่มักเป็นการใช้เวลาว่างหลักจากทำงานเสร็จเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ไปในตัว การศึกษา เนื่องจากพนักงานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์มาก และมีทัศนคติในเชิงบวกต่อกิจกรรมเพื่อสังคม จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มากกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตำแหน่งงาน พนักงานที่มีตำแหน่งที่ต่ำกว่าระดับผู้จัดการส่วน ขึ้นไป เมื่อผู้บริหารมีการเข้าร่วมกิจกรรม จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมตามผู้บริหาร และหากทำการเปรียบเทียบถึงจำนวนของพนักงานที่อยู่ใต้การบริหารของจำนวนผู้บริหารที่มี

สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร ได้กล่าวต่อถึง พฤติกรรมว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคลโดยมีพื้นฐานที่มาจากความรู้และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันก็เนื่องมาจากการมีความรู้และทัศนคติที่ต่างกัน ความแตกต่างของความรู้และทัศนคติเกิดขึ้นได้ก็เพราะความแตกต่างอันเนื่องมาจากการเปิดรับสื่อ และความแตกต่างในการแปลความสารที่ตนเองได้รับ จึงก่อให้เกิดประสบการณ์ที่ต่างกันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533)

สมมติฐานที่ 4 การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พบว่า เมื่อพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. มีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยผ่านช่องทางสื่อบุคคล คือ เพื่อนร่วมงานสูงสุด ในด้านเนื้อหาประกาศขององค์กร และด้านเนื้อหากิจกรรมเพื่อสังคมขององค์กร ทำให้พนักงานก็มีทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในเชิงบวกด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Singh & Malaviya ที่กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติตนไว้ 4 รูปแบบ คือ 1) ความรู้ ส่งผลให้เกิดทัศนคติ ซึ่งส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ โดยมีทัศนคติเป็นตัวกลางระหว่างความรู้กับการปฏิบัติ 2) ความรู้ และทัศนคติมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา 3) ความรู้และทัศนคติต่างก็ทำให้เกิดการปฏิบัติโดยที่ความรู้และทัศนคติไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน 4) ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม มีทัศนคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามความรู้นั้น หรือความรู้มีผลต่อทัศนคติก่อน แล้วการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปตามทัศนคตินั้น (Singh, Y., & Malaviya, A., 1994) สอดคล้องกับแนวคิดของ เสถียร เขยประทับ ที่กล่าวว่า การรับรู้ข่าวสารเป็นการสื่อสารที่จำเป็นอย่างมากต่อกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนความรู้ ข่าวสาร และประสบการณ์ต่อกัน เพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจ จูงใจ ทัศนคติ หรือมีอิทธิพลต่อเพื่อนมนุษย์ (เสถียร เขยประทับ, 2540) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรียา ชิวขนาน ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ความถี่ (ครั้ง/เดือน) มีความสัมพันธ์กับทัศนคติโดยรวมที่มีต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากความสัมพันธ์ดังกล่าวมีค่าเป็นบวก (วรียา ชิวขนาน, 2562)

สมมติฐานที่ 5 ทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พบว่า พนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. มีทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เห็นด้วยมากที่สุด โดยมีความรู้สึกร่วมกับรูปแบบการเสนอแบบภาพประกอบเนื้อ และเป็นเนื้อหาประเภทการส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคมที่ทำให้เกิดการตระหนักรู้ผลถึงกระทบจาก

ประเด็นปัญหาทางสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ Zimbardo & Ebbesen กล่าวว่า การที่จะเกิดทัศนคติได้ จะต้องมีการบวนการในการสร้างทัศนคติ อันมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) การรับรู้ หมายถึง ความรู้หรือความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ 2) ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ แสดงถึงระดับความชอบหรือไม่ชอบ 3) การกระทำ หมายถึง แนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นของพฤติกรรม ในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งต่อวัตถุหรือกิจกรรม (Zimbardo & Ebbesen, 1969)

สมมติฐานที่ 6 การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พบว่า เมื่อพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. มีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมผ่านสื่อบุคคลและสื่อออนไลน์รองลงมา ส่งผลทำให้เกิดการอยากเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมเนื่องจากการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์จากช่องทางสื่อมากขึ้น ก็ทำให้ส่งผลต่อการที่มีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมมากขึ้นตาม สอดคล้องกับแนวคิดของ อรวรรณ ปิรันธนีโอวาท ได้อธิบายแนวคิดของ Nancy E. Schwartz ว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนเรา มีความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติในรูปแบบ 4 ประการ ประกอบด้วย 1) ทัศนคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติ ดังนั้น ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติและมีผลต่อการปฏิบัติ 2) ความรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์กันและทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา 3) ความรู้และทัศนคติต่างทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยความรู้และทัศนคติไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน 4) ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม (อรวรรณ ปิรันธนีโอวาท, 2554)

สมมติฐานที่ 7 การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์และทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมเพื่อสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พบว่า ถ้าพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. มีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ โดยผ่านสื่อภายในองค์กรและมีรูปแบบเนื้อหาสื่อที่ดึงดูดความสนใจมากขึ้น ก็จะส่งผลทัศนคติเชิงบวกของพนักงานที่สูงขึ้น ทำให้พนักงานมีความรู้สึกที่ดีและทำให้อยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีสารที่ว่าด้วยเรื่องความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ หรือ (KAP Theory) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่สังเกตเห็นได้จากผลการรับรู้ข่าวสารของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยผู้รับรู้ข้อเท็จจริงจะเป็นผู้ที่ได้รับความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกทั่วไปของบุคคลที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เชื่อมโยงกับสิ่งที่ได้รู้มา ซึ่งอาจรวมไปถึงอารมณ์ ความพึงพอใจ และค่านิยม โดยส่วนใหญ่ทัศนคติมักจะวัดผลในรูปแบบของระดับความเห็นด้วยต่อการรับรู้หรือความรู้ และพฤติกรรม หมายถึง การกระทำใด ๆ อันเนื่องมาจากการมีทัศนคติที่มาจากความรู้ในเรื่องนั้น ซึ่งวัดด้วยจากความถี่ ความบ่อย (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2563) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Kelly, R. ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบทางความคิดหรือการรับรู้ โดยเป็นความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจจะเป็นความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ 2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก คือความรู้สึกในเรื่องของอารมณ์และความชอบ เช่น อาจเกิดจากผลของการประเมินในเรื่องของคุณลักษณะ โดยความรู้สึกนั้นของแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ของแต่ละคนที่เป็นไปพบเจอมา 3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือแนวโน้มในการกระทำหรือการแสดงออก (Kelly, R., 1993)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลงานวิจัย พบว่า พนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. ส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และโปสเตอร์ ค่อนข้างน้อย ซึ่งสื่อดังกล่าวเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีการติดตั้งตามจุดต่าง ๆ ภายในองค์กร และในขณะที่พนักงานส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อเนื้อหาข่าวสารด้านการส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคมในรูปแบบภาพประกอบเนื้อหาที่สูง และมีการให้ความร่วมมือกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมในด้านชุมชนและสังคมมาก

ที่สุด และยังมองว่ากิจกรรมเพื่อสังคมนั้นมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรอีกด้วย จึงสามารถนำไปพัฒนาและปรับปรุง ได้ดังนี้ 1) ปรับปรุงการจัดวางสื่อในจุดที่มีความเหมาะสมและพนักงานส่วนใหญ่สามารถพบเห็นได้ง่าย 2) การวางแผนจัดกิจกรรมเพื่อสังคมควรเน้นการจัดกิจกรรมด้านชุมชนและสังคม เพื่อส่งผลต่อการได้รับความร่วมมือจากพนักงานกลุ่มบริษัท ปตท. ในการเข้าร่วมทำกิจกรรม 3) นำภาพรวมของกิจกรรมเพื่อสังคมไปดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4. (2555). รายงานการศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคธุรกิจในการช่วยเหลือสังคม (CSR). เรียกใช้เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <http://tpso4.msociety.go.th/images/DatabaseTPSO4/Research/2555/CSR2555-pdf.io.pdf>
- บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). (2564). แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี 2564 (แบบ 56 - 1 One Report). เรียกใช้เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.pttplc.com/th/Media/Publications/Report.aspx>
- ประมะ สตะเวทิน. (2540). การสื่อสารในการพัฒนาชุมชน. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วริยา ชิวขนาน. (2562). การเปิดรับสื่อ ทักษะคิด และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของบริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) ภายใต้ กลุ่มจีพีเอสซี. ใน วิทยานิพนธ์คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาการจัดการการสื่อสารองค์กร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2563). ทฤษฎีการสื่อสาร (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสถียร เขยประทับ. (2540). การสื่อสารและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรณพ ปิณฑน์โอวาท. (2554). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kelly, R. (1993). Perceptions of the Quality of Work Life of Teacher in Private Cotholic High Schools. Maryland: University of Maryland College Park.
- Singh, Y., & Malaviya, A. (1994). Long Distance Truck Drivers in India: HIV Infection and Their Possible Role in Disseminating HIV into Rural Areas. International Journal of STD & AIDS, 5(2), 137-138.
- Zimbardo & Ebbesen. (1969). Component of Attitude in Influencing Attitude and Changing Behavior. New York: Addison Wesley Publishing Company Inc.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดคุณค่าตราสินค้าและพฤติกรรมการซื้อเทปกาว
บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในเขตภาคตะวันออก*
MAKETING MIX FACTORS BRAND VALUE AND THE PURCHASING BEHAVIOR OF
ADHESIVE TAPE AT CAPRIC COMPANY (THAILAND) , LTD.,
IN THE EASTERN REGION

นลัทพร สมหาญวงศ์* และชินโสณ วิสิฐนิธิกิจ

Nalattaporn Somhanwong and Chinnaso Visitnitikija

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Master of Business Administration Program, Kasem Bundit University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: nalattaporn2018@gmail.com

บทคัดย่อ

ศึกษา 1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 2) คุณค่าตราสินค้า 3) พฤติกรรมการซื้อเทปกาวของร้านค้า 4) เปรียบเทียบพฤติกรรมการซื้อเทปกาวของร้านค้าจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล 5) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเทปกาว 6) คุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเทปกาวของร้านค้า เลือกตัวอย่าง จำนวน 120 ร้าน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ประมวลผลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ และค่าเฉลี่ย t - test การวิเคราะห์แบบ ANOVA ใช้ F - test (One - way ANOVA) และ Multiple Regression Analysis ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31 - 40 ปี การศึกษาปริญญาตรี เป็นเจ้าของกิจการ ดำเนินกิจการมากกว่า 15 ปี ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและคุณค่าตราสินค้าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านราคาและคุณค่าตราสินค้าด้านความผูกพันในตราสินค้ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อเทปกาวบริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ข้อเสนอแนะ ด้านผลิตภัณฑ์ สินค้าต้องมีคุณภาพและมีความหลากหลาย ควรมีฉลากสินค้าแสดงชื่อสินค้า สี ขนาด ความกว้าง และความยาวอย่างชัดเจน บรรจุภัณฑ์มีมาตรฐาน ด้านราคาควรกำหนดราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า รู้สึกว่าคุ้มค่า มีราคาที่หลากหลายตามคุณภาพ แปรผันและขนาดของสินค้า ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ควรเพิ่มช่องทางให้มีความหลากหลาย มีการจัดส่งสินค้าได้ครบตามจำนวนที่สั่งซื้อและส่งได้ทันตามกำหนดเวลา พนักงานควรทำ CRM กับทางร้านค้า สอบถามความพึงพอใจในทุกด้าน และเข้าพบร้านค้าเป็นประจำทุกเดือน ด้านส่งเสริมการตลาดมีการทำกิจกรรมการส่งเสริมการตลาดให้กับร้านค้าอย่างต่อเนื่อง และตรงกับความต้องการของร้านค้า

คำสำคัญ: เทปกาว, พฤติกรรมผู้บริโภค, ส่วนประสมทางการตลาด, คุณค่าตราสินค้า, แคบริค (ไทยแลนด์)

Abstract

This research aims to study 1) the marketing mix factors of Capric company (Thailand) Ltd., 2) the brand value of the products, 3) the adhesive tape purchasing behavior of the buyers, 4) compare the adhesive tape purchasing behavior of the buyers classified by personal data,

* Received January 17, 2024; Revised February 2, 2024; Accepted February 4, 2024

5) marketing mix factors that are affect purchasing behavior of the buyers of Capric company, and 6) the product brand value affecting purchasing behavior of the buyers. The sampling groups of 120 buyers used a questionnaire to study, which was processed using percentages, mean, t - test, f - test (one - way ANOVA), and multiple regression analysis. The results of the study found that most respondents were female, aged 31 - 40 years, with a bachelor's degree, and business owners who had operated for more than 15 years. The buyers have been trading with the company for 1-5 years. The owners of the business are the ones who make the purchasing decisions and purchase adverse products. The overall picture of the marketing mix and brand value is high. The price and brand value factors in terms of brand loyalty significantly influence the company's adhesive tape purchasing behavior at the 0.05 level. Recommendations from the study are that products must be high quality and diverse. Products should be labeled clearly and show the product name, color, size, width, length, and standard packaging. The prices should be set appropriately to the quality and value of the products. Offer the choices and prices appropriate to the size and quality of the products. The distribution channels are diverse and on-time delivery. Offer the CRM program to the buyers for service satisfaction. There are routine checks monthly regarding all aspects of service satisfaction. There is continuous marketing promotion for buyers to meet the demands and requirements.

Keywords: Adhesive Tape, Consumer Behavior, Marketing Mix, Brand Value, Capric (Thailand)

บทนำ

ธุรกิจเครื่องเขียนถือเป็นธุรกิจค้าปลีกประเภทหนึ่งที่มีความน่าสนใจเนื่องจากเป็นเครื่องมือชิ้นสำคัญในการศึกษาและการทำงาน ดังนั้น เครื่องเขียนจึงเป็นสินค้าจำเป็นที่ทุกคนในวัยศึกษาและวัยทำงานต้องอุปโภค และตลาดของสินค้าประเภทเครื่องเขียนยังคงสามารถที่จะขยายตัวได้ (ประพนธ์ เล็กสุมา, 2555) โดยมูลค่าตลาดในอุตสาหกรรมเครื่องเขียนแบบค้าปลีกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งเดือนตุลาคม ปี 2562 มีมูลค่าถึง 15,950 ล้านบาท โดยประมาณการว่าภายในสิ้นปี 2562 จะมีมูลค่าถึง 16,000 ล้านบาท ซึ่งมีแนวโน้มเติบโตจากปี 2561 ที่ร้อยละ 5 การแข่งขันของตลาดเครื่องเขียนในประเทศที่ค่อนข้างรุนแรงมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเข้ามาแข่งขันของเครื่องเขียนนำเข้า ภายใต้ผลของการเปิดเสรีการค้าของไทยหลายฉบับ ดังนั้นผู้ประกอบการของไทยจึงเร่งพัฒนาสินค้าให้มีความแตกต่าง ด้วยคุณสมบัติเฉพาะตัว มีรูปลักษณ์ที่จับสะดวกง่ายต่อการใช้งาน ลวดลายสวยงาม ควบคู่กับคุณภาพที่คงทน ส่วนผสมของวัสดุที่เน้นความปลอดภัย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้บริโภค รวมถึงการพัฒนาระบบการสั่งซื้อเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่จัดวางจำหน่ายตามร้านค้า/ร้านค้าปลีกทั่วไป เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภค (Positioning M.P., 2010)

เทปกาว จัดได้ว่าเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีประโยชน์มากมาย ใช้สำหรับช่วยยึดเกาะ หรือติดพื้นผิววัตถุต่าง ๆ เข้าด้วยกันกับวัตถุอีกอย่างได้อย่างง่ายดาย (อินเตอร์โปรดักส์, 2565) จำนวนนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ประเภทธุรกิจนี้การผลิตอุปกรณ์เครื่องเขียนจากกระดาษ มีจำนวน 123 ราย ซึ่งบริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด เป็นอีกหนึ่งนิติบุคคลที่ทำธุรกิจในกลุ่ม ก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. 2541 จากการทำธุรกิจ Trading แบบซื้อมาขายไปสู่การเป็นผู้ผลิต นำเข้า และจัดจำหน่าย เทปกาวและสติ๊กเกอร์ ภายใต้แบรนด์สินค้า NUVO, STICK, MATRIX, OASIS และ MAX โดยเน้นย้ำถึงคุณภาพ ผ่านกระบวนการผลิตด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัย ผลิตภัณฑ์เทปกาวของแคบริคมีให้เลือกใช้อย่างหลากหลายตามความต้องการใช้ของแต่ละกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็น เทปผ้า เทปกระดาษกาว

เทพกาวสองหน้า เทปโอพีพี หรือเทปใส ทั้งนี้ เองจะสามารถตอบโจทย์กลุ่มตลาดได้หลายช่องทาง โดยแบ่งช่องทางการขายออกเป็น 4 ช่อง ทางหลัก ๆ ช่องทางแรก คือ ร้านค้าทั่วไป เช่น กลุ่มร้านเครื่องเขียน ร้านบรรจุกัญท์ ช่องทางที่สอง คือ กลุ่มห้างสรรพสินค้า ช่องทางถัดมา คือ กลุ่ม Industrial หรือกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นตลาดกลุ่มใหญ่สุดของเทพกาว (Builder N.B., 2019)

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเทพกาวบริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดจำหน่ายเทพกาวในภาคตะวันออก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า และพฤติกรรมการซื้อเทพกาวของร้านค้าในภาคตะวันออก
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการซื้อเทพกาวของร้านค้าในภาคตะวันออกจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของร้านค้า
3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อเทพกาวของร้านค้าในภาคตะวันออก
2. เพื่อศึกษาคุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อเทพกาวของร้านค้าในภาคตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเทพกาวบริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนไว้ ดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า และพฤติกรรมการซื้อเทพกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในเขตภาคตะวันออก โดยอาศัยทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 4P's) ของ Philip Kotler ซึ่งประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ (Product), ราคา (Price), การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมทางการตลาด (Promotion) และคุณค่าตราสินค้า ของ เอเคอร์ ประกอบด้วย การรู้จักตรา (Brand Awareness) ความภักดีต่อตรา (Brand Loyalty) ความผูกพันกับตรา (Brand Associations) การรับรู้ในคุณภาพ (Brand Quality) และทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค (6W1H) (Aaker, D.A., 1996) ซึ่งประกอบด้วย (Who) ใครคือผู้บริโภค, (What) อะไรที่ผู้บริโภคต้องการ, (Why) ทำไมผู้บริโภคต้องซื้อ, (Whom) ใครมีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อ, (When) ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด, (Where) ผู้บริโภคซื้อที่ไหน และ (How) ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (Philip K. P. et al., 2016)

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ร้านค้าที่ซื้อเทพกาวบริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ในเขตภาคตะวันออกทั้งหมดจำนวนร้านค้า 170 ราย การศึกษาในครั้งนี้ ใช้การคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง (Sample size) แบบทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ของ ทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เลือกตัวอย่างจำนวน 120 ราย

ด้านระยะเวลาในการศึกษา เริ่มต้น เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2566 - เดือน กันยายน พ.ศ. 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหลักการ และวิธีการสร้างแบบสอบถาม เพื่อการศึกษา

ตลอดจนกำหนดกรอบแนวความคิดการศึกษา โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม กำหนดประเด็น และขอบเขตของคำถามให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย การดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำไปปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้เสนอแนะ นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบอีกครั้งแล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำแล้ว ทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ จำแนกแล้ววิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการศึกษาวิจัยไปทำการทดสอบหาความเที่ยง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

การหาความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งนี้ ผู้ศึกษาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงของเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา นำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาค่า Validity โดยใช้ IOC ซึ่งจะต้งไม่ต่ำกว่า 0.5 ในแต่ละข้อผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผลการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 0.913

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะศึกษา จำนวน 30 คน โดยการนำไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) หาความเชื่อมั่นรวมโดยใช้วิธีของ Cronbach เพื่อให้เกิดความชัดเจนของข้อคำถาม โดยใช้เกณฑ์ยอมรับที่ค่ามากกว่า 0.70 เพื่อแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือเพียงพอ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณหาค่า Reliability ใช้คำสั่ง Analyze Scale Reliability Analysis ซึ่งผลการทดสอบได้ค่าความน่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.898

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ได้มีวิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งตำรา เอกสาร และผลการศึกษาวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและจาก การตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย และการรับกลับคืนมาด้วยตนเอง ดำเนินการตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ครบถ้วน และสามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) โปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสร้างแผนภูมิวงกลม (Pie Chart) และแผนภูมิแท่ง (Bar Chart) พร้อมคำอธิบายผล และนำผลที่ได้จากแผนภูมินำเสนอเพื่อวิเคราะห์ตามลักษณะของตัวแปรต่าง ๆ จากแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรต่าง ๆ

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมุติฐาน สถิติที่ใช้ คือ Chi - square และ Multiple Regression Analysis

วิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด, คุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ซื้อเทปกาว ในภาคตะวันออกด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเทปกาวบริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก พบว่า ดำเนินกิจการมากกว่า 15 ปี ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและคุณค่าตราสินค้าภาพรวมอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการซื้อของร้านค้าส่วนมากซื้อกับบริษัทแคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ซื้อทุกยี่ห้อ 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน สัดส่วนเทปกาวเป็น 10 - 20 % ของทั้งหมด ซื้อจำนวน 2 ยี่ห้อ เป็นเทปผ้ามากที่สุด ซื้อเทปออฟฟิศหน้ากว้าง 48 มิลลิเมตรยาว 45 หลา เทปผ้าหน้ากว้าง 36 มิลลิเมตร กระดาษกาวหน้ากว้าง 36 มิลลิเมตร และ 48 มิลลิเมตร เทปใสหน้ากว้าง 18 มิลลิเมตร เทปสองหน้าบางหน้ากว้าง 12 มิลลิเมตรมากที่สุด ซื้อเฉลี่ย 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน ซื้อขายกับบริษัทมา 1 - 5 ปี เจ้าของกิจการเป็นผู้ตัดสินใจซื้อและซื้อเพราะเทปกาวมีหลายประเภท ซื้อสต็อกไว้ก่อนของหมด ชำระเงินด้วยการโอน โปรโมชัน คือ ส่วนลดซื้อครบจำนวนถึง สินค้าอื่น ๆ ของบริษัทที่ร้านค้าซื้อ คือ เครื่องเขียน ความถี่ในการซื้อเทปกาวอยู่ที่ 1.29 ครั้งต่อเดือน

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัดของร้านค้าในภาคตะวันออก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ	ลำดับ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.21	0.78	มาก	4
2. ด้านราคา	4.39	0.71	มาก	3
3. ด้านการจัดจำหน่าย	4.39	0.8	มาก	2
4. ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	4.41	0.75	มาก	1
รวม	4.35		มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของ ร้านค้าในภาคตะวันออก พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ในภาพรวมของส่วนประสมทางการตลาดอยู่ในระดับความสำคัญมาก ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X} = 4.21$)

ด้านราคา ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X} = 4.39$)

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X} = 4.39$)

ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$)

3. คุณค่าตราสินค้าในการเลือกซื้อเทปกาว บริษัทแคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก
ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์คุณค่าตราสินค้าในการเลือกซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก

คุณค่าตราสินค้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความสำคัญ	ลำดับ
1. ด้านการรู้จักตรา	4.03	0.78	มาก	2
2. ด้านความภักดีในตรา	3.82	0.96	มาก	3
3.ด้านความผูกพันกับตรา	3.73	0.88	มาก	4
4. ด้านการรับรู้ในคุณภาพ	4.06	0.8	มาก	1
รวม	3.91		มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อมูลระดับความสำคัญของคุณค่าตราสินค้า ที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก พบว่า ด้านการรู้จักตรา ด้านความภักดีในตรา ด้านความผูกพันกับตรา ด้านการรับรู้ในคุณภาพ ในภาพรวมของคุณค่าตราสินค้าอยู่ในระดับความสำคัญมาก ดังนี้

ด้านการรู้จักตรา ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X} = 4.03$)

ด้านความภักดีในตรา ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X} = 3.82$)

ด้านความผูกพันกับตรา ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X} = 3.73$)

ด้านการรับรู้ในคุณภาพ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X} = 4.06$)

4. เปรียบเทียบพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก
 จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล จำแนกตามพฤติกรรมการเลือกซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออกจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สถานะเกี่ยวกับร้านค้าของผู้บริโภคแตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออกในด้านบริษัทที่มียอดขายซื้อเทปกาวสูงสุดของร้านค้า ด้านสัดส่วนสินค้าเทปกาวเทียบกับสินค้าทั้งหมดของร้านค้า ด้านเทปกาวของ บริษัท ที่ทางร้านสั่งซื้อมากที่สุด คือ และด้านช่วงที่ร้านค้าจะสั่งซื้อเทปกาวแตกต่างกัน รูปแบบธุรกิจของร้านค้าของผู้บริโภคแตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออกในด้านสัดส่วนสินค้าเทปกาวเทียบกับสินค้าทั้งหมดของร้านค้า และด้านวิธีการชำระเงินของร้านค้า แตกต่างกัน ส่วนระยะเวลาดำเนินกิจการของทางร้านของผู้บริโภคแตกต่างกันมีพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออกในด้านขนาดของเทป OPP ที่ทางร้านสั่งซื้อมากที่สุด และด้านผู้มีอำนาจในการตัดสินใจซื้อเทปกาวของร้านค้า แตกต่างกัน

5. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก

ตารางที่ 4 แสดงปัจจัยทางการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
	B	Std. Error	Beta	t	sig
(Constant)	0.088	0.579		0.152	0.879
ด้านผลิตภัณฑ์	0.099	0.175	0.096	0.564	0.575
ด้านราคา	0.411	0.198	0.388	2.08	.041*
ด้านการจัดจำหน่าย	-0.194	0.141	-0.213	-1.377	0.173
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	-0.024	0.161	-0.025	-0.146	0.885

*ระดับนัยสำคัญ.05 **ระดับนัยสำคัญ.01

จากตารางที่ 4 เปรียบเทียบอิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมความถี่ในการเลือกซื้อเทปกาว พบว่า พฤติกรรมกับส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา (Sig = 0.041) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6. คุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อพฤติกรรมความถี่ในการเลือกซื้อเทปกาว

ตารางที่ 5 แสดงคุณค่าตราสินค้ากับพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก

คุณค่าตราสินค้า	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		
	B	Std. Error	Beta	t	sig
(Constant)	0.639	0.336		1.899	0.06
ด้านการรู้จักตรา	0.113	0.1	0.136	1.13	0.261
ด้านความภักดีในตรา	-0.042	0.081	-0.064	-0.516	0.607
ด้านความผูกพันในตรา	0.078	0.035	0.271	2.224	.028*
ด้านการรับรู้ในคุณภาพ	-0.082	0.093	-0.105	-0.878	0.383

*ระดับนัยสำคัญ.05**ระดับนัยสำคัญ.01

จากตารางที่ 5 เปรียบเทียบอิทธิพลของคุณค่าตราสินค้ากับพฤติกรรมความถี่ในการเลือกซื้อเทปกาว พบว่า พฤติกรรมกับคุณค่าตราสินค้าด้านความผูกพันในตรา (Sig = 0.028) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออก ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า และพฤติกรรมการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในเขตภาคตะวันออก ผู้ศึกษามีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการซื้อเทปกาวบริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออกอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังมียานวิจัยของปริยวัฒน์ ด้วงนิล และ ชีรารัตน์ วรพิเชฐ ศึกษาเรื่องระดับความสนใจในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในการตัดสินใจซื้อสินค้ากาวลาเท็กซ์ จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้ากาวลาเท็กซ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ปริยวัฒน์ ด้วงนิล และชีรารัตน์ วรพิเชฐ, 2565) และอีกทั้งยังมียานวิจัยของ ขวัญชนก ปั่นปรางค์ ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องเขียนในกลุ่มของปากกา ดินสอ และสี ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมของผู้บริโภคให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการตลาดในระดับมากถึงมากที่สุดในทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาดในทุก ๆ ด้าน เมื่อมีการซื้ออุปกรณ์เหล่านี้ จะคำนึงถึงคุณภาพของสินค้า ความเหมาะสมของราคาและคุณภาพ มีช่องทางการสั่งซื้อที่หลากหลาย ทำให้มีความสะดวกและง่ายต่อการสั่งซื้อ (ขวัญชนก ปั่นปรางค์, 2557)

ด้านผลิตภัณฑ์ จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังมียานวิจัยของ ปริยวัฒน์ ด้วงนิล และ ชีรารัตน์ วรพิเชฐ ศึกษาเรื่องระดับความสนใจในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในการตัดสินใจซื้อสินค้ากาวลาเท็กซ์ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับมาก (ปริยวัฒน์ ด้วงนิล และชีรารัตน์ วรพิเชฐ, 2565) และอีกทั้งยังมียานวิจัยของ ขวัญชนก ปั่นปรางค์ ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องเขียนในกลุ่มของปากกา ดินสอ และสี ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับมาก ในเรื่องคุณภาพและดีไซน์รูปลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับตัวสินค้าในระดับมาก เพราะคุณภาพของสินค้า ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค สินค้ามีคุณภาพดี สามารถใช้

งานได้จริง สามารถตอบสนองความต้องการและสามารถช่วยแก้ปัญหาของผู้บริโภคได้ ทำให้คุณภาพของตัวสินค้ามีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค (ขวัญชนก ปั่นปรางค์, 2557)

ด้านราคา จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังมีงานวิจัยของ ปรียวัจน์ ด้วงนิลและธีรารัตน์ วรพิเชฐ ศึกษาเรื่องระดับความสนใจในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในการตัดสินใจซื้อสินค้ากาวลาเท็กซ์ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับมาก (ปรียวัจน์ ด้วงนิล และธีรารัตน์ วรพิเชฐ, 2565) อีกทั้งยังมีงานวิจัยของ ขวัญชนก ปั่นปรางค์ ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องเขียนในกลุ่มของปากกา ดินสอ และสี ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากการศึกษพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับมากในเรื่องความคุ้มค่า ความทนทานสามารถใช้งานได้นาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ราคาของสินค้ามีความสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค เนื่องจากราคาของสินค้า เมื่อเทียบกับคุณภาพและปริมาณของสินค้าแล้ว มีความเหมาะสมหลากหลาย และผู้บริโภครู้สึกคุ้มค่าที่จะจ่าย (ขวัญชนก ปั่นปรางค์, 2557)

ด้านการจัดจำหน่าย จากการศึกษพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังมีงานวิจัยของ ปรียวัจน์ ด้วงนิล และธีรารัตน์ วรพิเชฐ ศึกษาเรื่องระดับความสนใจในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในการตัดสินใจซื้อสินค้ากาวลาเท็กซ์ จากการศึกษพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย ทำให้เกิดความสะดวกและง่ายต่อการสั่งซื้อสินค้า ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงการสั่งซื้อได้หลากหลายรูปแบบ โดยไม่ต้องไปที่หน้าร้านก็สามารถสั่งซื้อสินค้าจากทางร้านได้ ดังนั้น ผู้บริโภคจึงให้ความสำคัญกับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของทางร้านมาก (ปรียวัจน์ ด้วงนิล และธีรารัตน์ วรพิเชฐ, 2565)

ด้านส่งเสริมการตลาด จากการศึกษพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังมีงานวิจัยของ ขวัญชนก ปั่นปรางค์ ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องเขียนในกลุ่มของปากกา ดินสอ และสี ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากการศึกษพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญในระดับมาก เรื่องการจัดวางสินค้าและการโฆษณา ณ จุดขาย รวมถึงการแจกสินค้าทดลองใช้ มีส่วนช่วยในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อสินค้า ส่วนมากให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาดจากทางร้าน เมื่อสั่งซื้อในปริมาณที่มากหรือสั่งซื้อประจำ มีการลดราคา ของแถม หรือมีการสะสมแต้มเพื่อใช้สิทธิในสั่งซื้อครั้งถัดไป ดังนั้น การจัดการส่งเสริมการตลาดเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญและส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า และภาพรวมคุณค่าตราสินค้า ในการซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในภาคตะวันออกอยู่ในระดับมาก (ขวัญชนก ปั่นปรางค์, 2557)

ด้านการรู้จักตรา จากการศึกษพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังมีงานวิจัยของ สันติ พิบูลลักษณ์เลิศ ศึกษาเรื่องการรับรู้ตราสินค้าที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคในการใช้กระดาษ A4 ไอเดียกรีนของบริษัท ผลิตภัณฑ์กระดาษไทย จำกัด ในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษพบว่า ผู้บริโภคมีการรู้จักตราสินค้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อท่านรู้จักตราสินค้ากระดาษ A4 ไอเดียกรีนเป็นอย่างดี ข้อกระดาษ A4 ไอเดียกรีน เป็นที่รู้จักในด้านการรักษาสีแวดล้อม และข้อเมื่อนึกถึงกระดาษที่ผลิตจากเศษกระดาษรีไซเคิล ท่านจะนึกถึง กระดาษ A4 ไอเดียกรีน อีกทั้งยังมีงานวิจัยของ ณัฐวัฒน์ ชนะวรรณโณ และนารินิ แสงสุข ศึกษาเรื่องอิทธิพลของส่วนประสมการตลาดบริการและคุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สำนักงานในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา จากการศึกษพบว่า โดยภาพรวมด้านการรู้จักตราสินค้าอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะกลุ่มเป้าหมายลูกค้า ลักษณะการนำอุปกรณ์ต่าง ๆ ไปใช้มีความแตกต่างกัน อีกทั้งวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้มีความแตกต่างกัน ผู้บริโภคบางท่านนำไปใช้งานจริงเพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของผู้บริโภคได้ตรงจุดจึงให้ความสำคัญกับตัวสินค้ามากที่สุด เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้งานสูงสุด ส่วนผู้บริโภคบางท่านเป็นพ่อค้าแม่ค้าคนกลาง สั่งซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคคนสุดท้าย ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ที่

แตกต่างและความแตกต่างของกลุ่มผู้บริโภคต่างกัน ทำให้การให้ความสำคัญต่างกัน (ณัฐวัฒน์ ชนวรรณโณ และ นารินี แสงสุข, 2565)

ด้านความภักดีในตรา จากการศึกษพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังมีงานวิจัยของ สันติ พิบุล ลักษณะเลิศ ศึกษาเรื่องการรับรู้ตราสินค้าที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคในการใช้กระดาษ A4 ไอเดียกรีนของบริษัท ผลิตภัณฑ์กระดาษไทย จำกัด ในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีการรับรู้ระดับมาก คือ ข้อในอนาคตท่านยินดีที่จะใช้กระดาษ A4 ไอเดียกรีนต่อไป และข้อท่านจะบอกข้อดีของกระดาษ A4 ไอเดียกรีนและแนะนำให้ผู้อื่นซื้อมาใช้

ด้านความผูกพันกับตรา จากการศึกษพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังมีงานวิจัยของ ธนบดี วายูวัฒน์ศิริ และทรงพร หาญสันติ ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการตลาดและคุณค่าตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ดูโฮมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากการศึกษพบว่า มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก (ธนบดี วายูวัฒน์ศิริ และทรงพร หาญสันติ, 2561)

ด้านการรับรู้ในคุณภาพ จากการศึกษพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังมีงานวิจัยของธนบดี วายูวัฒน์ศิริ และทรงพร หาญสันติ ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการตลาดและคุณค่าตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ดูโฮมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากการศึกษพบว่า มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก (ธนบดี วายูวัฒน์ศิริ และทรงพร หาญสันติ, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า และพฤติกรรมซื้อเทปกาว บริษัท แคบริค (ไทยแลนด์) จำกัด ของร้านค้าในเขตภาคตะวันออก ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

- 1) ด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิตควรให้ความสำคัญกับตัวสินค้า สินค้าต้องมีคุณภาพและมีความหลากหลาย สามารถครอบคลุมลูกค้าได้ทุกกลุ่ม ในตัวสินค้าควรมีฉลากสินค้าแสดงชื่อสินค้า สี ขนาด ความกว้าง และความยาวอย่างชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการหยิบจับและเลือกซื้อของผู้บริโภค อีกทั้งควรมีบรรจุภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน เหมาะสำหรับการวางจำหน่ายในร้านทั่วไปด้วย
- 2) ด้านราคา ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายควร คำนึงถึงถึงราคาของสินค้าที่ต้องมีความเหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า เมื่อผู้บริโภคตัดสินใจซื้อแล้วรู้สึกว่าคุณค่ากับราคาที่จ่ายไป มีราคาที่หลากหลายโดยแบ่งตามคุณภาพ แปรผัน และขนาดของสินค้า เพื่อให้ผู้บริโภคมีทางเลือกที่หลากหลายเพื่อการใช้งานที่เหมาะสม
- 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายควรเพิ่มช่องทางการจัดส่งสินค้าให้มีความหลากหลาย มีการวางแผนการจัดส่งในแต่ละรอบเพื่อให้จัดส่งครบตามจำนวนที่ผู้บริโภคสั่งซื้อและส่งได้ทันตามกำหนดเวลา อีกทั้งควรมีเอกสารในการขายสินค้าแต่ละครั้ง โดยระบุ ชื่อสินค้า ประเภท จำนวน และราคา ที่ถูกต้องและชัดเจน เพื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจง่าย ไม่สับสน มีการปรับเปลี่ยนสินค้าได้ ในกรณีที่ผู้บริโภคไม่ตรงตามที่สั่งซื้อหรือได้รับสินค้าเกินจำนวนที่สั่งซื้อ และผู้บริโภคสามารถร้องเรียนปัญหาต่าง ๆ ได้ทุกช่องทาง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข การบริการและคุณภาพของสินค้า
- 4) ด้านส่งเสริมการตลาดผู้ผลิตและจัดจำหน่ายควรมีการทำการส่งเสริมการตลาดให้กับร้านค้าผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง และตรงกับความต้องการ เช่น การสะสมยอดรายปี มีรายการส่งเสริมการขายด้านส่วนลดตามจำนวนการสั่งซื้อของร้านค้า เช่น ซื้อจำนวนมาก ลดมาก เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชนก ปั่นปรางค์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อเครื่องเขียนในกลุ่มของปากกา ดินสอ และสีของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐวัฒน์ ชนวรรณโณ และนารีนี แสงสุข. (2565). อิทธิพลของส่วนประสมการตลาดบริการและคุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้สำนักงานในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนบดี วายุวัฒน์ศิริ และทรงพร หาญสันติ. (2561). ปัจจัยทางการตลาดและคุณค่าตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกสมัยใหม่ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประพนธ์ เล็กสุมา. (2555). รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจเครื่องเขียนของผู้ประกอบการรายย่อย ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียวัฒน์ ด้วงนิล และธีรรัตน์ วรพิเชฐ. (2565). ระดับความสนใจในปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในการตัดสินใจซื้อสินค้ากาวลาเท็กซ์. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อินเทอร์เน็ตโปรดักส์. (2565). เทปกาวอุปกรณ์อเนกประสงค์สารพัดประโยชน์ที่ใช้งานได้หลากหลายประเภท. เรียกใช้เมื่อ 30 กรกฎาคม 2566 จาก <http://www.tst-adhesivetape.com/blog/detail>
- Aaker, D.A. (1996). Building strong brand. New York: The Free Press.
- Builder N.B. (2019). Trading Major manufacturer of adhesive tapes under the brand Nuvo. Retrieved August 15 , 2023, from <http://buildernew.in.th/new-cate/31068>
- Philip K. P. et al. (2016). Marketing Management (15th ed.). New York: Pearson Education Inc.
- Positioning M.P. (2010). Stationery market in 2010, entrepreneurs adjust to deal with cheap imported products. Retrieved August 15 , 2023, from <http://Positioningmag.com>

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ
ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม*
DEVELOPING GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION USING
THE DEMING CYCLE OF PRIVATE SCHOOL UNDER THE OFFICE
OF EDUCATION, MAHASARAKHAM PROVINCE

ณัฐชนน เสนาคูน* และสุวัฒน์ จุลสุวรรณ

Natchanon Sanakoon and Suwat Julsuwan

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม ประเทศไทย

Faculty of Education, Mahasarakham University, Mahasarakham, Thailand

*Corresponding author E-mail: cutternatchanon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น การบริหารงานวิชาการ และศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกนได้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ทดลองนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มที่คล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ เท่ากับ .67 - .85 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการจำเป็น แบบสัมภาษณ์ใช้ แบบมีโครงสร้าง ส่วนแนวทางการบริหารงาน วิชาการ ศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น คือ ด้านการนิเทศการศึกษา จัดให้มีการระดมความคิดเห็นโดยใช้วงจรคุณภาพ เพื่อปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ร่วมกันวางแผนโดยใช้วงจรคุณภาพ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจาก วิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมาย ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ครูควรพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมี คุณภาพ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหาร ครูประชุมโดยใช้วงจรคุณภาพ เพื่อกำหนด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมให้ครูทำวิจัย ในชั้นเรียน

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง, การบริหารงานวิชาการ, วงจรคุณภาพ, โรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก

Abstract

This research article aims to study the current condition. Conditions that depend on the wishes and needs of academic administration and study the academic administration guidelines

* Received February 8, 2024; Revised February 19, 2024; Accepted February 26, 2024

of private schools Under the jurisdiction of the Maha Sarakham Provincial Education Office The sample groups used in this study include: Administrators and teachers The sample size is determined from Krejci's table. And Morgan randomly selected a sample of 265 people. The tool used to collect the data was a questionnaire. The nature of the questionnaire is a scale of approximately 5 levels. The researcher tested the questionnaire with a group similar to a sample of 30 people to check the quality of the questionnaire. The discriminant power for each item was equal to .67-.85. and the reliability value for the whole version was .94. Statistics used in data analysis Use the mean and standard deviation. and necessary needs Interview form used Structured As for academic administration guidelines Study from schools with good practices. The results found that The present condition overall and in each aspect was found to be at a high level. As for the desired condition at the highest level and necessary needs are in the area of educational supervision Organize brainstorming using the quality cycle. To improve supervision within the school In terms of curriculum development in educational institutions, administrators and teachers work together to plan using the quality cycle. To develop school curriculum from vision, mission, and goals In terms of developing the learning process, teachers should develop themselves in terms of quality learning management. In terms of evaluation and transfer of academic results, administrators and teachers meet using the quality cycle. To set guidelines regarding measurement and evaluation. Research to develop the quality of education Encouraging teachers to conduct research in the classroom.

Keywords: Guidelines, Academic Administration, Deming Cycle, Private School

บทนำ

การที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุน ซึ่งมีสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาประยุกต์ใช้ทั้งในเชิงระบบและโครงสร้างของสังคมไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ตามแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จัก รักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตน

แล้วแต่กรณี ซึ่งด้านวิชาการประกอบด้วยขอบข่ายงานวิชาการ จำนวน 17 ด้าน วงจรคุณภาพหรือวงจรเดมมิง (Deming cycle) PDCA เป็นเครื่องมือแห่งคุณภาพ (Quality tools) ชนิดหนึ่งจากเครื่องมือแห่งคุณภาพหลาย ๆ ชนิด ที่มีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาคุณภาพขององค์กรไปสู่ความเป็นองค์กรที่มีคุณภาพ แนวคิดเกี่ยวกับวงจร PDCA เริ่มโดย ดร.วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปี ค.ศ. 1939 และ ดร.เอ็ดวาร์ด เดมมิง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อปี ค.ศ. 1950 จนเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในชื่อวงจรเดมมิง (Deming cycle) หรือวงจรควบคุมคุณภาพ (Quality control circle : PDCA) วงจรเดมมิงถูกดัดแปลงให้เข้ากับวงจรการบริหาร ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอน การดำเนินการให้เหมาะสม ต่อมามีการใช้ตัวอักษรย่อว่า P D C และ A ซึ่งมาจากคำ ว่า Plan, Do, Check และ Action ซึ่งอธิบายได้ดังนี้ P: Plan คือ การวางแผนในการดำเนินการ D: Do คือ การลงมือท ำตามแผนที่วางไว้ C: Check คือ การตรวจสอบผลการดำเนินการกับแผน และ A: Action คือ การยึดถือปฏิบัติหากการดำเนินการบรรลุตามแผน แต่หากไม่บรรลุตามแผนให้หาสาเหตุและวางแผนแก้ไขใหม่ (มรกต วงเนตร, 2554)

การบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติและองค์กร ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหารเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งการบริหารงานวิชาการยังถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร สถานศึกษา หากต้องการให้งานดังกล่าวดำเนินไปได้ด้วยดีบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ผู้บริหารจะต้องนำกระบวนการทางการบริหารมาใช้กับงาน เนื่องจากมีผู้เชี่ยวชาญในการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาต่าง ๆ กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะการเรียน การสอนเป็นงานหลักของสถานศึกษาส่วนงานอื่น ๆ ในการบริหารสถานศึกษาถือเป็นงานเสริมและงานสนับสนุน งานวิชาการ (สันติ บุญภิรมย์, 2552) การที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สำเร็จได้โรงเรียนนั้น นับเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรหรือผู้เรียนให้มีศักยภาพออกไปรับใช้สังคม สังคมสามารถพัฒนาประเทศให้แข่งขันกับนานาชาติได้ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและเทคโนโลยีต่าง ๆ การเสริมสร้างโรงเรียนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นกลไกให้เกิดแรงจูงใจที่สำคัญ การพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพมีความเป็นเลิศและความเสมอภาคในการให้บริการอย่างเท่าเทียมในการปฏิบัติ การแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษาเป็น 4 กลุ่ม การบริหารงานวิชาการ กลุ่มการบริหารงบประมาณ กลุ่มการบริหารงานบุคคลและ กลุ่มบริหารงานทั่วไป ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของโรงเรียนเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจกงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษาการจัดการเรียนการสอนและงานพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พุทธศักราช 2554 ฉบับที่ 2 ซึ่งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวการปฏิบัติของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เนื่องจากการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนตั้งแต่อ่อนบาลถึงอุดมศึกษาเป็นระบบโรงเรียน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในเรื่องการจัดการศึกษาให้เยาวชน ซึ่งมีทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบทำให้รัฐสามารถประหยัดเงินงบประมาณในการลงทุนด้านการศึกษาได้เป็นจำนวนมาก และสามารถจัดหลักสูตรพิเศษทั้งในเรื่องการฝึกอบรม ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ การฝึกทักษะทางภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดนตรี กีฬา และอื่น ๆ ส่งเสริมเสริมภาพด้านการศึกษา จึงเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2554)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม ในด้านสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน และแนวทางการบริหารงานวิชาการ

ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วงจรคุณภาพ ว่าโรงเรียนมีสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนเป็นอย่างไร และแนวทางการบริหารงานวิชาการควรเป็นอย่างไร โดยมีผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่หน่วยงานต้นสังกัดในการวางแผนหรือเป็นแนวทางสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคามดำเนินการบริหารงานวิชาการให้ครอบคลุมงานวิชาการทั้ง 17 ด้าน ตามกรอบแนวคิดในการบริหารงานวิชาการของกระทรวง ศึกษาธิการ เพื่อจะได้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเป็นแนวทางสำหรับการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นไป (Mycoted, 2004)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม ยึดขอบเขตงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาตาม แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2550 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและแบ่งงานวิชาการออกเป็น 5 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ได้แก่

การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

การนิเทศการศึกษา

วงจรคุณภาพ ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการแก้ไขปัญหา (Act)

2. ขอบเขตประชากรกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพการพึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 33 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 74 คน ครูผู้สอน จำนวน 745 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 819 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 265 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตาม ตารางเครชีแและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ
2. สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาต ในการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. การรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วคัดเฉพาะฉบับที่มีข้อมูลสมบูรณ์ไว้วิเคราะห์ต่อไป

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำกับข้อมูลนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำข้อมูลตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

2.3 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) แล้วจัดลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ คือ การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามของเพียร์สัน

ระยะที่ 2 ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

การศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านงานวิชาการ จำนวน 3 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารงานวิชาการ หรือเป็นที่ยอมรับของสาธารณะชนในเรื่องการบริหารงานวิชาการ

การศึกษา Best Practice ของโรงเรียนเอกชนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3 โรงเรียน มีจำนวนทั้งหมด 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน

การจัดทำร่างการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสม และความเป็นไปได้ การนำเสนอการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)
2. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
3. แบบประเมิน การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม
2. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อกับผู้ทรงคุณวุฒิและขอสัมภาษณ์ กำหนด นัดหมาย วัน เวลา และขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง
3. ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการจัดบันทึกไว้ทุกครั้ง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณได้จากสูตร $P = f / N \times 100$. (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ผลการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วงจรคุณภาพ ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วงจรคุณภาพ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			D	I	$PNI_{modified}$
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ			
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.23	0.37	มาก	4.72	0.25	มากที่สุด	4.23	4.72	0.12
2. การพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่	4.21	0.38	มาก	4.70	0.22	มากที่สุด	4.21	4.70	0.12
3. การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรู้	4.19	0.40	มาก	4.68	0.33	มากที่สุด	4.19	4.68	0.12
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.24	0.36	มาก	4.68	0.33	มากที่สุด	4.24	4.68	0.10
5. การนิเทศการศึกษา	4.19	0.39	มาก	4.75	0.28	มากที่สุด	4.19	4.75	0.13
โดยรวม	4.21	0.21	มาก	4.70	0.20	มากที่สุด			

จากตารางที่ 1 แสดงว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วงจรคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 ด้านการพัฒนา

หลักสูตรสถานศึกษาค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ การบริหาร งานวิชาการตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเอกชนโดยใช้วงจรคุณภาพ สังกัดสำนัก งานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.28 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22

2. ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วงจรคุณภาพ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคามโดยใช้วงจรคุณภาพ

แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็กโดยใช้วงจรคุณภาพ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา	4.75	0.28	มากที่สุด	4.75	0.18	มากที่สุด
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.68	0.18	มากที่สุด	4.55	0.11	มากที่สุด
3. การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.72	0.19	มากที่สุด	4.75	0.18	มากที่สุด
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.57	0.27	มากที่สุด	4.50	0.18	มากที่สุด
5. การนิเทศการศึกษา	4.72	0.33	มากที่สุด	4.45	0.11	มากที่สุด
โดยรวม	4.69	0.09	มากที่สุด	4.60	0.04	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคามโดยใช้วงจรคุณภาพ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.09 และมีความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.04

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม และศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

มีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และการนิเทศการศึกษา นอกจากนี้การศึกษ ของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง สภาพพึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2544) และในงานวิจัยของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการศึกษา สภาพปัจจุบันของการ บริหารงาน วิชาการ พบว่า มีสภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงาน วิชาการทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

2. ผลศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาควรร่วมกันวางแผน โดยการสร้างวงจรคุณภาพ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา นอกจากนี้ การศึกษาของ กมล ภูประเสริฐ ศึกษาเกี่ยวกับการใช้วงจรคุณภาพ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการศึกษพบว่า การนำวงจรเดมมิงมาใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาทำให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรมาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน (กมล ภูประเสริฐ, 2545)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ครูควรพัฒนาตนเองในด้านเทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมซ่อมเสริม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้การศึกษาของ พิชิต ฤทธิ์จัญญ กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการและการแก้ปัญหา 3) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4) สอนโดยบูรณาการผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างสัดส่วนสมดุลกัน 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน 6) จัดการเรียนการสอนทุกที่ทุกเวลาให้ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาการ (พิชิต ฤทธิ์จัญญ, 2544)

ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครู โดยการสร้างวงจรคุณภาพ เพื่อกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา จัดให้มีการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ การศึกษาของ สันติ บุญภิรมย์ ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการศึกษพบว่า ในด้านการประเมินผลของผู้เรียนการบริหารงานที่ดีจะสามารถพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียนเพื่อการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (สันติ บุญภิรมย์, 2552)

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา จัดให้มีการอบรมครูการทำวิจัย ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำเป็นรายบุคคล มุ่งเน้นให้ครูมีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนี้การศึกษาของ สันติ บุญภิรมย์ การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่ชะปู อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ตามกระบวนการ PDCA ผลการศึกษพบว่า การวิจัยและพัฒนา ตามกระบวนการทำให้ครูได้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถตั้งปัญหาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนได้ (สันติ บุญภิรมย์, 2552)

ด้านการนิเทศการศึกษา จัดให้มีการระดมความคิดเห็นหรือการสร้างโดยใช้วงจรคุณภาพ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน นอกจากนี้การศึกษาค้นคว้าของ เกศรา ตุ่มคา (2561) การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านแม่ชะบุ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษพบว่า ตามกระบวนการ PDCA ด้านการนิเทศการศึกษา คือ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Do) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act) การปรับปรุงแก้ไขตามผลการนิเทศเพื่อการวางแผนการนิเทศครั้งต่อไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพปัจจุบันทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ ของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และความต้องการจำเป็น คือ ด้านการนิเทศการศึกษา จัดให้มีการระดมความคิดเห็นหรือการสร้างโดยใช้วงจรคุณภาพ เพื่อปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาควรร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และให้ครูทบทวนในชั้นเรียน นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ ควรจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศสถานศึกษา มาให้ความรู้ในการนิเทศสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ และควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับงานด้านการนิเทศสถานศึกษาเพื่อเป็นฐาน ข้อมูลในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาการบริหารงานโดยใช้กระบวนการคุณภาพ ด้านการนิเทศสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ และควรศึกษาการบริหารงานวิชาการโดยใช้การนิเทศสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการคุณภาพ อย่างมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิคจำกัด.
- มรกต วงเนตร. (2554). การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนด้วยวงจรคุณภาพเดิมมิ่ง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2554). แนวทางการดำเนินงานตรวจสอบทบทวนระบบประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สก.สค.ลาดพร้าว.

Mycoted. (2004). Plan Do Check Act (PDCA). Retrieved July 16 , 2022, from <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตค้น
เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สาระภูมิศาสตร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง*

DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITY PACKAGE USING THE JIGSAW TECHNIQUE
COMBINED WITH CONCEPT MAPPING TO ENHANCE GROUP WORK SKILLS ON
THE GEOGRAPHY OF NORTH AMERICA UNDER GEOGRAPHY SUBSTANCES,
SOCIAL STUDIES, RELIGION AND CULTURE OF MATTHAYOMSUKSA 3
THUNG MAPHRAO WITTHAYA SCHOOL, THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE PHANGNGA, PHUKET, AND RANONG

วิไลรัตน์ บุญสอน*, สิริสวัสดิ์ ทองก้านเหลือง, กฤษณี สงสวัสดิ์

Wilairat Boonson, Sirisawas Thongkanluang, Kritsanee Songsawat

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

Faculty of Education, Surat Thani Rajabhat University, Surat Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: fernmuay469@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมให้มีค่าประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลตามเกณฑ์ 80/80 และ 0.50 ขึ้นไป 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม และ 3) พัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรม ขอบเขตการวิจัย เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สาระภูมิศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ส 5.1 ม.3/1, ส 5.2 ม.3/1 และ ส 5.2 ม.3/2 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองโดยสุ่มกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา จำนวน 60 คน กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรมจำนวน 6 ชุด มีค่าเฉลี่ยความถูกต้องเหมาะสม 4.78 - 4.88 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 40 ข้อ มีค่าความยากง่าย 0.33 - 0.73 ค่าอำนาจจำแนก 0.20 - 0.47 ค่าความเชื่อมั่น 0.84 และแบบประเมินความสามารถในการทำงานกลุ่ม มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 83.61/82.75 และค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.77 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยชุดกิจกรรมมี

* Received January 18, 2024; Revised February 16, 2024; Accepted February 22, 2024

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.63 สูงกว่าก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.23 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความสามารถด้านการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียนโดยชุดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ซึ่งอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม, การจัดการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์, แผนภูมิโน้ตส์, ทักษะการทำงานกลุ่ม, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research article aimed to 1) develop a learning activity package with efficiency values and efficacy index meeting the criteria of 80/80 and 0.50 or higher, 2) compare the academic achievement before and after the use of the learning activity package, and 3) enhance the group work skills of students using the learning activity package. The scope of the research included the geography of North America as part of the geography curriculum of the Core Basic Education Curriculum 2008 (Revised 2017), with learning standards and indicators S 5.1 M.3/1, S 5.2 M.3/1, and S 5.2 M.3/2, utilizing a single - group pretest - posttest experimental design. The population included of 60 Matthayomsuksa 3 students from Thung Maphrao Witthaya School and the sample group of 30 students from Matthayomsuksa 3/1 selected by cluster random sampling. The research instruments included 6 sets of learning management plans and the learning activity package with an average accuracy and appropriateness score between 4.78 - 4.88; a 40 - item achievement test with a difficulty index ranging between 0.33 - 0.73, discrimination index between 0.20 - 0.47, and reliability at 0.84; and a group work ability assessment form with IOC at 1.00. The statistics for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and t - test. The research found that 1) the learning activity package exceeded the set efficiency criteria with scores of 83.61/82.75 and an efficacy index of 0.77, 2) the post-learning achievement scores with the learning activity package had a mean of 33.63, significantly higher than the pre-learning mean of 11.23 ($p < .01$), and 3) the group work skills of students using the learning activity package had a mean of 2.94, indicating a good level.

Keywords: Learning Activity Package, Jigsaw Technique, Concept Mapping, Group Work Skills, Academic Achievement

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคม แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมาก หลากหลายเชื้อชาติ ย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรม มาอาศัยอยู่รวมกันและทำงานร่วมกันก่อให้เกิดสังคมพหุวัฒนธรรม โดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้นในอนาคต (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2558) ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ครูต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ทักษะความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร และการทำงานเป็นกลุ่ม ทักษะเหล่านี้มีลักษณะเปลี่ยนไปในโลกยุคดิจิทัล

รวมทั้งมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็นสิ่งที่ “ต้อง” มี มากกว่า “น่าจะ” มี (วิชมัย ญาณกร, 2564) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะเหล่านี้ให้นักเรียน โดยเน้นรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Co - operative and Collaborative Learning) (เบญจรัตน์ ใจบาน, 2562)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา เป็นกลุ่มสาระที่บรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายอย่างเชื่อมสัมพันธ์กัน ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) วิชาสังคมศึกษาจึงเป็นรายวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคน การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงควรใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์และทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม (กนก จันทร์ทอง, 2560) สารภูมิศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ช่วยพัฒนานักเรียนให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนโลก เข้าใจระบบธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (กนก จันทร์ทอง, 2560) แต่ที่จัดว่าเป็นสาระที่มีเนื้อหามาก นักเรียนมักจะเข้าใจได้ยาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของครูมักใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้น้อย ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน ครูสังคมศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงการสอนจากการบรรยายที่ยึดหนังสือเป็นหลักมาเป็นผู้ชี้แนะ ฝึกฝนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง (ณัฐริณีย์ ประจิตร และคณะ, 2565)

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอนในสาระภูมิศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา จังหวัดพังงา โดยวิเคราะห์จากบันทึกหลังการสอนปีการศึกษา 2563 - 2564 ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนขาดทักษะในการทำงานกลุ่ม เมื่อจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม นักเรียนมักไม่ค่อยให้ความสนใจ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ขาดทักษะในการวางแผนและการแบ่งงานกันทำ ขาดทักษะในการพูดสื่อสารการแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่นักเรียนกลุ่มเก่งจะรับหน้าที่เป็นผู้ทำงานส่งครู ส่วนสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ภาระงานจึงตกไปอยู่ที่นักเรียนกลุ่มเก่ง นักเรียนกลุ่มอ่อนไม่เป็นที่ยอมรับในการทำงาน เนื่องจากถูกมองว่าทำงานได้ไม่ดีพอ และจากผลการทดสอบหลังเรียนในสาระภูมิศาสตร์พบว่า คะแนนของนักเรียนกลุ่มเก่งกับกลุ่มอ่อนมีความแตกต่างกัน โดยนักเรียนกลุ่มเก่งจะมีคะแนนที่สูง ส่วนนักเรียนกลุ่มอ่อนจะมีคะแนนที่ต่ำ เนื่องจากนักเรียนกลุ่มเก่งเป็นผู้รับผิดชอบทำงานส่งครูจึงมีความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มอ่อน จากสภาพปัญหานักเรียนขาดทักษะในการทำงานกลุ่ม วิธีการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้ คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย โดยสมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันรวมกลุ่มกัน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของแต่ละคน สนับสนุนให้เกิดการช่วยเหลือจนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า เทคนิคการสอนวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา และพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนได้ คือ การสอนด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ที่เน้นให้นักเรียนเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน พัฒนาระบวนการคิด การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 - 5 คน แต่ละกลุ่มมีจำนวนสมาชิกเท่ากันมีความสามารถละกัน เก่ง ปานกลาง และอ่อน (รณิดา ปรีพันธ์, 2544) ช่วยสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนได้เรียนตามความสามารถของตนเอง เกิดความช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม สนองความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี เด็กที่เรียนช้ามีเวลาศึกษาและฝึกฝนเรื่องที่ไม่เข้าใจมากขึ้น เด็กที่เรียนเร็วใช้เวลาศึกษาน้อยทำให้ไม่เบื่อหน่าย และมีเวลาในการช่วยเหลือเพื่อน

กลุ่มอ่อน (จริยา ขุนเศรษฐ์, 2551) และเนื่องจากสาระภูมิศาสตร์เป็นสาระที่มีเนื้อหามาก สื่อการเรียนรู้ที่ครูใช้ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ โดยจากการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการจัดเอกสารไว้อย่างเป็นระบบ ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน และเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ (อุษา พร้อมประเสริฐ, 2563) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำวิธีการสรุปองค์ความรู้รูปแบบแผนภูมิโน้ตส์มาบูรณาการร่วมกับการสอนด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ เกิดความคงทน และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้ง่ายผ่านมโนทัศน์ โดยแผนภูมิโน้ตส์เป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ตามหลักการทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของ Ausubel เป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่หรือมโนทัศน์ใหม่เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วในโครงสร้างทางสติปัญญา (Cognitive) ของนักเรียนทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ได้อย่างเข้าใจและเกิดความคงทนในการเรียนรู้แตกต่างจากการเรียนรู้แบบท่องจำ นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้มาใหม่เข้ากับสิ่งที่เรียนรู้มาก่อนในโครงสร้างทางสติปัญญา ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ปราศจากเหตุผล (วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2540) จากการศึกษางานวิจัยของ ฌัก ช่วยแสง ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนผังความคิด เรื่องภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปและทวีปแอฟริกา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 17.56 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 48.92 (ฌัก ช่วยแสง, 2556)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม เรื่องภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา” เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา ให้มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ตามเกณฑ์ 80/80 และ 0.50 ขึ้นไป
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สาระภูมิศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนและการทดสอบหลังเรียน (The Randomized One - Group Pretest - Posttest Design)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากการจัดห้องเรียนเป็นแบบคละความสามารถจะมีทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนจึงส่งผลให้นักเรียนแต่ละห้องมีคุณลักษณะหรือธรรมชาติไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสน์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ จำนวน 6 ชุด
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสน์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
4. แบบประเมินความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียน แบบแยกองค์ประกอบ (Analysis Rubric)

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ วิเคราะห์สาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานตัวชี้วัด เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างจุดประสงค์การเรียนรู้ และศึกษาเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และแบบประเมินความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียน

2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย เมื่อเสร็จแล้วนำเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ และนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือ ผลการประเมินมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 ชุด มีค่าเฉลี่ยความถูกต้องเหมาะสม โดยภาพรวมเท่ากับ 4.85 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน มีค่าเฉลี่ยความถูกต้องเหมาะสม โดยภาพรวมเท่ากับ 4.82 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 47 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80 - 1.00 โดยผู้วิจัยได้ตัดแบบทดสอบที่มีค่าต่ำสุดออก 2 ข้อ เหลือแบบทดสอบจำนวน 45 ข้อ นำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก

2.4 แบบประเมินความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียน แบบแยกองค์ประกอบ (Analysis Rubric) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

3. นำเครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ จากผู้เชี่ยวชาญและกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระมาปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำ

4. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 45 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก แล้วนำมาคัดเลือกข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่าย 0.33 - 0.73 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 - 0.47 และนำแบบทดสอบ

จำนวน 40 ไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่ 2 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ผลการทดลอง พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.84

5. นำชุดกิจกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณลักษณะเท่าเทียมกับกลุ่มตัวอย่างมีทั้งระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อน จำนวน 3 ครั้ง คือ การทดลองรายบุคคล (1:1:1) ผลการทดลอง พบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 82.22/83.33 การทดลองกลุ่มย่อย (3:3:3) มีประสิทธิภาพ 82.83/82.25 และการทดลองภาคสนาม (10:10:10) มีประสิทธิภาพ 83.61/82.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 80/80

6. นำเครื่องมือวิจัยที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบอีกครั้ง เมื่อผ่านการตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้ว จึงนำเครื่องมือวิจัยไปจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมตามแนวการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์

2. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ เพื่อวัดความรู้พื้นฐานกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้เวลา 1 ชั่วโมง แล้วตรวจให้คะแนนและบันทึกคะแนนเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ จำนวน 6 ชุด ชุดละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาในการทดลอง จำนวน 12 ชั่วโมง (ไม่นับรวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน)

4. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post - test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง แล้วตรวจให้คะแนนและบันทึกเป็นคะแนนหลังเรียน

5. ประเมินความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม จำนวน 6 ครั้ง ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ถึง 6 โดยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน การประเมินใช้เกณฑ์การประเมินแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Rubric) 4 ระดับ คือ ระดับดีมาก ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง โดยมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน 2) ความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย 3) การแสดงความคิดเห็น 4) การยอมรับฟังความคิดเห็น 5) ผลสำเร็จของงาน

6. นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เรื่องภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ โดยนำร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและคะแนนที่ได้จากการทำใบงานในแต่ละชุดกิจกรรมและร้อยละของคะแนนแบบทดสอบย่อยท้ายชุดกิจกรรม แต่ละชุดจากนั้นนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบและหาค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 จากสูตร E_1/E_2

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยสถิติค่าที (t - test)

3. วิเคราะห์ทักษะการทำงานกลุ่ม ค่าสถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ข้อมูลจากทักษะการทำงานกลุ่มที่ได้จากแบบสังเกตทักษะการทำงานกลุ่ม

ผลการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สาระภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวิธีการ คือ นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณลักษณะเท่าเทียมกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ครั้ง ประกอบด้วย ผลการทดลองครั้งที่ 1 การทดลองรายบุคคล ได้ค่าประสิทธิภาพ (E_1/ E_2) เท่ากับ 82.22/83.33 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.78 ผลการทดลองครั้งที่ 2 การทดลองกลุ่มย่อย ได้ค่าประสิทธิภาพ (E_1/ E_2) เท่ากับ 82.83/82.25 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.76 และผลการทดลองครั้งที่ 3 การทดลองภาคสนาม ได้ค่าประสิทธิภาพ (E_1/ E_2) เท่ากับ 83.61/82.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.77 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 0.50 ขึ้นไป

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.23 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.63 คะแนน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	11.23	1.87	88.93**
หลังเรียน	30	33.63	2.37	

หมายเหตุ **p < .01

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. พัฒนาการความสามารถด้านการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการทำงานกลุ่มเพิ่มสูงขึ้น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 อยู่ในระดับดี ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ ในภาพรวมจำแนกตามครั้งของการวัด

รายการ	ครั้งที่1		ครั้งที่2		ครั้งที่3		ครั้งที่4		ครั้งที่5		ครั้งที่6		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน	2.00	0.00	2.57	0.54	2.71	0.49	3.14	0.38	3.43	0.54	3.57	0.54	2.90	0.59
2. ความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	2.57	0.54	2.71	0.49	2.86	0.38	3.29	0.49	3.71	0.49	3.86	0.38	3.17	0.54

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุด กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสน์ ในภาพรวมจำแนกตามครั้งของการวัด (ต่อ)

3. การแสดงความคิดเห็น	2.14	0.38	2.29	0.49	2.57	0.54	2.71	0.49	3.29	0.49	3.43	0.54	2.74	0.52
4. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	2.29	0.49	2.43	0.54	2.57	0.54	2.86	0.38	3.43	0.54	3.43	0.54	2.83	0.50
5. ผลสำเร็จของงาน	2.43	0.54	2.57	0.54	2.86	0.69	3.29	0.49	3.57	0.54	3.71	0.49	3.07	0.53
รวม	2.29	0.46	2.51	0.51	2.71	0.52	3.06	0.48	3.49	0.51	3.60	0.50	2.94	0.53

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการทดลองครั้งที่ 1 จนถึงครั้งที่ 6 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากมากไปน้อยได้ดังนี้ มากที่สุด คือ ข้อที่ 2 ความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย มีค่าเฉลี่ย 3.17, ข้อที่ 5 ผลสำเร็จของงาน มีค่าเฉลี่ย 3.07, ข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 2.90, ข้อที่ 4 การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 2.83 และข้อที่ 3 การแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย 2.74 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในภาพรวมตั้งแต่การทดลองครั้งที่ 1 จนถึงครั้งที่ 6 นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสน์มีพัฒนาการทักษะการทำงานกลุ่ม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ซึ่งอยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้อภิปรายผลได้ ดังนี้ ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสน์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สารเคมีศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา พบว่า มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ $83.61/82.75$ และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.77 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ เป็นการศึกษาตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning Theory) ที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน โดยในกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีการช่วยเหลือพึ่งพากันและมีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (จริยาภรณ์ สวัสดิ์พูน, 2562) การนำแผนภูมิโน้ตสน์ไปใช้ในการเรียนการสอนจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน สมองได้พัฒนาเพิ่มความสามารถในการจำให้คงทน (ภริดา สุชีลักษณ์, 2565) ผู้วิจัยจึงบูรณาการแผนภูมิโน้ตสน์ เพื่อเชื่อมโยงกระบวนการคิดด้วยตนเองของนักเรียนเข้ากับชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ นำไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษา พร้อมประเสริฐ ที่ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเท่ากับ $86.00/95.00$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อุษา พร้อมประเสริฐ, 2563)

ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสน์ เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ พบว่า หลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 11.23 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.63 คะแนน ทั้งนี้ เนื่องมาจากการใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นวิธีที่เน้นให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการทำงาน กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบทั้งงานของตนเองและงานของกลุ่ม มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจนทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (วิชมัย ญาณกร, 2564) ความสำเร็จของกลุ่มมาจากความสำเร็จของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มรวมกัน (จริยาภรณ์ สวัสดิ์พูน, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงจิต ถนัดคำ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิคจิ๊กซอว์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือและทวีปอเมริกาใต้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (จงจิต ถนัดคำ, 2553) นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำแผนภูมิโน้ตสน์มาบูรณาการร่วมกับการใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ในขั้นตอนสรุปองค์ความรู้ของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายเข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง ไม่ใช่การเรียนรู้แบบท่องจำ (กรภัทร พลาทิพย์, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌักก ช่วยแสง ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์และแผนผังความคิด เรื่องภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปและทวีปแอฟริกา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 17.56 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 48.92 (ฌักก ช่วยแสง, 2556)

ผลพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสน์เพิ่มสูงขึ้น โดยในการประเมินความสามารถในการทำงานกลุ่ม ผู้วิจัยทำการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 อยู่ในระดับดี พบว่า ในช่วงแรกนักเรียนยังขาดทักษะการพูดคุยการวางแผนในการทำงานร่วมกัน แต่เมื่อเวลาผ่านไปนักเรียนมีการพูดคุยกัน เพื่อวางแผนในการทำงานดีขึ้น ส่งผลให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จึงเห็นได้ว่าการร่วมกันในการวางแผนการทำงานถือเป็นปัจจัยที่สำคัญมากของการทำงานเป็นกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของ วรณกร หมอยาดี ที่กล่าวว่า การแบ่งงานกันเป็นปัจจัยที่สำคัญมากของการทำงานเป็นกลุ่ม โดยจะต้องแบ่งงานตามความรู้ ความถนัด ความพึงพอใจของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม 2) ความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย (วรณกร หมอยาดี, 2544) สอดคล้องกับทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน (Grid of Work Theory) ของ เบญจรัตน์ ใจบาน เชื่อว่าบุคคลจะทำงานได้ผลต้องมีส่วนร่วมในงานที่รับผิดชอบ ซึ่งในการทำงานกลุ่มนั้นจะต้องเกิดทั้งผลงานและความร่วมมือของผู้ทำงาน โดยจากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 อยู่ในระดับดี ซึ่งจากการประเมินการทำงานในช่วงแรก พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานไม่เท่าที่ควร แต่เมื่อเวลาผ่านไปนักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในคาบก่อนหน้าและมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานกลุ่มมากขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานเพิ่มสูงขึ้น 3) การแสดงความคิดเห็น จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 อยู่ในระดับดี ซึ่งนักเรียนค่อย ๆ มีพัฒนาการเพิ่มมากขึ้นจากครั้งแรก ๆ จนสามารถพูดอธิบายและสื่อความหมายได้ชัดเจนขึ้น มีมารยาทในการพูดและการฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้มีประสิทธิภาพการทำงานกลุ่มดีขึ้น (เบญจรัตน์ ใจบาน, 2562) ดังนั้น การแสดงความคิดเห็นจึงถือว่ามีผลสำคัญต่อการทำงานเป็นกลุ่มเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ พรณพิตร เสริมศรี ได้สรุปไว้ในงานวิจัยกล่าวว่า การแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันอย่างเปิดเผย เปิดโอกาสให้กลุ่มสร้างความคุ้นเคยได้จากการพูดคุยเป็นผลให้กลุ่มสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) การยอมรับฟังความคิดเห็น จากการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 อยู่ในระดับดี โดยนักเรียนมีทักษะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

จากการทดลองครั้งแรก ๆ อีกทั้งยังมีการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดีต่อกัน (พรรณพิตรรา เสริมศรี, 2559) ดังที่ วรรณกร หมอยาดี ได้สรุปไว้ในงานวิจัยกล่าวว่า ในการทำงานเป็นกลุ่มทุกคนต้องแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และรับฟังผู้อื่นด้วยความรู้สึกที่ดีไปด้วยกัน ๆ กันจะช่วยให้งานกลุ่มทำงานได้ประสบผลสำเร็จได้ และ 5) ผลสำเร็จของงาน เป็นผลสัมฤทธิ์ของงานที่สมาชิกในกลุ่มได้ร่วมกันทำซึ่งจะสำเร็จได้จากการฟังพากัน โดยจากผลการวิจัยพบว่า ผลสำเร็จของงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.07 ($\bar{X} = 3.07$) อยู่ในระดับดี โดยมีความสำเร็จเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบจากครั้งแรก ๆ เนื่องมาจากนักเรียนเกิดประสบการณ์และมีพัฒนาการในการทำงานกลุ่มมากขึ้น ช่วยกันวางแผนการทำงาน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย การแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทำให้ช่วงหลังนักเรียนมีความสมบูรณ์ของผลงานมากขึ้นและสำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ (วรรณกร หมอยาดี, 2544)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเห็นได้ว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสโนว์ มีพัฒนาการความสามารถในการทำงานกลุ่มที่สูงขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมศึกษาหาความรู้ รับผิดชอบในการทำงาน กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้ต้องมาจากความร่วมมือและผลงานของทุกคนในกลุ่มรวมกัน ดังนั้น การสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสโนว์จึงเป็นวิธีที่สามารถพัฒนาทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รณิดา ปรีพันธ์ ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีทักษะกระบวนการกลุ่มอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 (รณิดา ปรีพันธ์, 2544) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษมัย ญาณกร ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนนายสิบทหารบก โดยใช้กรณีศึกษา ร่วมกับเทคนิคจิ๊กซอว์ ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วิษมัย ญาณกร, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสโนว์ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ สาระภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา พบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ มีค่าประสิทธิภาพ 83.61/82.75 และค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.77 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.63 สูงกว่าก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.23 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความสามารถด้านการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่เรียนโดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ซึ่งอยู่ในระดับดี โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) จากการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรจัดเนื้อหาโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของระยะเวลา แบ่งเนื้อหาแต่ละหัวข้อให้มีความมากขึ้น ยากง่าย อย่างเท่าเทียมกัน และหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ทุกคาบ ครูควรมีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานให้นักเรียนทราบถึงจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของตนเอง 2) จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องมาจากการใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสโนว์ ที่กระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมกลุ่ม และมีการสรุปองค์ความรู้โดยใช้แผนภูมิโน้ตสโนว์ที่ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น 3) จากผลการพัฒนาความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการความสามารถในการทำงานกลุ่มที่เพิ่มสูงขึ้นจากครั้งแรกของการทำกิจกรรม ทั้งนี้ เนื่องมาจากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตสโนว์ที่มุ่งให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการทำงานกลุ่ม ร่วมกันศึกษาหาความรู้ มีความรับผิดชอบในการทำงาน โดยความสำเร็จของทุกคน คือ

ความสำเร็จของกลุ่ม ด้านข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปผู้วิจัยควรนำเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับกิจกรรม โดยมีการเปรียบเทียบพัฒนาการความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระหว่างกลุ่ม เพื่อที่จะได้ทราบว่าในแต่ละกลุ่มมีปัจจัยใดที่ทำให้มีพัฒนาการที่สูงขึ้นเท่าเดิม หรือลดลง

เอกสารอ้างอิง

- กนก จันทร์ทอง. (2560). การสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28 (2), 227-241.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จงจิต ถนัดคำ. (2553). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องทวีปอเมริกาเหนือและทวีปอเมริกาใต้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จริยา ขุนเศรษฐ์. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับแผนภูมิโน้ตส์ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จริยาภรณ์ สวัสดิ์พูน. (2562). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคคอปโดยใช้เครื่องมือการจัดการงานที่มีต่อความมุ่งมั่นในการทำงานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณภัค ช่วยแสง. (2556). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์และแผนผังความคิด เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปและทวีปแอฟริกา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐริณีย์ ประจิตร และคณะ. (2565). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา สาระภูมิศาสตร์เรื่องทวีปอเมริกาเหนือ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการทางภูมิศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิชาการครุศาสตร์สวนสุนันทา, 6(1), 33-45.
- เบญจรัตน์ ใจบาน. (2562). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีพิพาทเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับการใช้กรณีศึกษาที่มีต่อทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษาภาควิชาหลักสูตรและการสอน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณพิตรา เสริมศรี. (2559). การศึกษาความคิดเห็นลักษณะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษาข้าราชการสำนักงานกรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. ใน สารนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภรภัทร พลาทิพย์. (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ กฎหมายและการเมือง เรื่องใกล้ตัวและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแผนผังโน้ตส์. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ภริดา สุชีลักษณ์. (2565). ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- รณิดา ปรีพันธ์. (2544). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการกลุ่ม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- วรรณกร หมอยาดี. (2544). ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2540). CONSTRUCTIVISM. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิษัย ญาณกร. (2564). การพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นทีมของนักเรียนนายสิบทหารบก เหล่าทหารช่าง โดยใช้กรณีศึกษาร่วมกับเทคนิคจิกซอร์. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2558). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ. เรียกใช้เมื่อ 20 สิงหาคม 2565 จาก <https://secondary.obec.go.th/newweb/wp-content/uploads/2017/12/E-CEN21book.pdf>
- อุษา พร้อมประเสริฐ. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระภูมิศาสตร์ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ที่ป๊อบ : กลวิธีการสื่อสารเพลงไทยสู่การเป็นซอฟต์พาวเวอร์*

T - POP: A STRATEGY FOR COMMUNICATING THAI MUSIC
TO BECOME SOFT POWER

วรกานต์ โพธิ์จันทร์*, ภานนท์ คุ่มสุภา, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว

Worakan Pochan, Bhanond Kumsubha, Saranthorn Sasithanakornkaew

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: worakan.po@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาวิธีการสื่อสารเพลงไทยสู่การเป็นซอฟต์พาวเวอร์ผ่านผลงานเพลงและมิวสิกวิดีโอของมิลลี่ ศิลปิน T - Pop ที่ประสบความสำเร็จด้านซอฟต์พาวเวอร์ มีผลงานเป็นที่รู้จักทั้งในไทยและต่างประเทศเป็นกระแสนิยมและอิทธิพลมากมาย โดยศึกษาผลงานเพลง จำนวน 47 เพลง การแสดงโชว์บนเวที 5 เวที ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2563 - พ.ศ. 2566 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ และตีความความหมายของการสื่อสารได้แก่ เนื้อเพลง ดนตรี มิวสิกวิดีโอ และการแสดงโชว์ของศิลปิน ผลการศึกษา พบว่า 1) กลวิธีการสื่อสารเพลงไทยผ่านเนื้อเพลงและดนตรี ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องผ่านเนื้อเพลง โดยเล่าเรื่องราววิถีชีวิต สังคมและการเมือง ใช้คำศัพท์ที่เป็นคำสแลง คำศัพท์วัยรุ่นที่เป็นวัฒนธรรมประชานิยมรวมถึงใช้ภาษาท้องถิ่นในภูมิภาคต่าง ๆ มีการนำภาษาต่างประเทศเข้ามาผสมผสานในเนื้อเพลง ส่วนดนตรีและทำนอง พบว่า ใช้กลวิธีในการผสมผสานดนตรีและทำนองเพลงไทยที่ผู้ฟังคุ้นเคยและเป็นวัฒนธรรมประชานิยม 2) กลวิธีการสื่อสารเพลงไทยผ่านมิวสิกวิดีโอ พบว่า มีการใช้สี เทคนิคที่เป็นเอกลักษณ์สร้างภาพจำของศิลปินในเพลง นำเรื่องราวที่เป็นวัฒนธรรมประชานิยม สอดแทรกสัญลักษณ์และสัญลักษณ์ที่สื่อถึงวิถีชีวิต สังคมและการเมือง และ 3) กลวิธีการสื่อสารเพลงไทยผ่านการแสดงโชว์ พบว่า ใช้กลวิธีการเลือกเพลงในการแสดง ที่มีเรื่องราววิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรมประชานิยม และเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปิน ภาพรวมการแสดงโชว์ปรากฏสัญลักษณ์และสัญลักษณ์ที่สื่อถึงตัวตน ทักษะของศิลปิน ใช้กลวิธีเหล่านี้สื่อสารในเพลงจนนำไปสู่การดึงดูด ยอมรับ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจนกลายเป็นซอฟต์พาวเวอร์

คำสำคัญ: ที่ป๊อบ, กลวิธีการสื่อสาร, เพลงไทย, ซอฟต์พาวเวอร์

Abstract

This research is qualitative research aimed to study strategies for communicating Thai music to become soft power through Milli's songs and music videos. Milli is a T - Pop artists who is successful in exerting Soft Power and is well-known both in Thailand and abroad and get influencing popular trends and having significant impact. The study involved the analysis of 47 songs and 5 stage shows from 2020 to 2023. Data was collected by researching documents related to relevant concepts and theories and analyzed using textual analysis methods to examine

* Received February 13, 2024; Revised February 22, 2024; Accepted February 28, 2024

various elements and interpret the meaning of communication, including lyrics, music, music videos, and artist performances. The results of the study found that 1) Communication strategies in Thai music through lyrics and music. Utilize storytelling strategies in song lyrics to tell stories about life, society, and politics. Use slang words and youth vocabulary that are popular in populist culture, including local dialects from various regions. Foreign languages are mixed into the lyrics. As for the music and melody, it was found that a strategy was employed which involved combining Thai music and melodies familiar to listeners, belonging to populist culture. 2) Communication strategies in Thai music through music videos were found to employ colors and unique techniques to create a memorable image of the artist in the song. Incorporate stories from populist culture, along with symbols and signs that convey aspects of life, society, and politics and 3) Communication strategies in Thai music through performances were found to utilize methods for selecting songs that depict stories about lifestyles, society, and populist culture, as well as narratives about the artists. Overall, the show exhibits signs and symbols that convey the identity and attitude of the artist. Employ these strategies to communicate through the song, leading to attraction, acceptance, and increased economic value, ultimately transforming it into soft power

Keyword: T - Pop, A Strategy for Communicating, Thai Music, Soft Power

บทนำ

ปัจจุบันปรากฏการณ์ซอฟต์แวร์พาวเวอร์นับว่าเป็นกระแสมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะกระแสความสำเร็จของวงการดนตรีและภาพยนตร์ในหลายประเทศ ที่นำอัตลักษณ์ของแต่ละชาติมาเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลักดันการสร้างแบรนด์ชาตินำไปสู่มูลค่าที่เพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมดนตรีและภาพยนตร์ โดยเฉพาะตัวอย่างของการใช้ซอฟต์แวร์พาวเวอร์ ที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก คือ นโยบาย Creative Korea ของเกาหลีใต้ ที่ใช้ ซอฟต์แวร์พาวเวอร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารภาพลักษณ์และขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ (สุภาพิษฐ์ ธีระวัฒน์, 2565) และ Cool Japan ของญี่ปุ่น ที่มีเป้าหมายเพื่อเผยแพร่ความน่าดึงดูดและเสน่ห์ของญี่ปุ่น ซึ่งทั้ง 2 ประเทศล้วนแล้วแต่อาศัยต้นทุนทางด้านวัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยี ที่มีบทบาทสำคัญเพื่อสร้างสรรค์สินค้าและบริการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม จนประสบความสำเร็จไปทั่วโลก และในขณะเดียวกัน ความสำคัญของการผลักดัน ซอฟต์แวร์พาวเวอร์ และอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทย (Creative Economy) ก็เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และขยายศักยภาพสู่การส่งออกในระดับสากล ซึ่งจะเห็นได้จากการที่ศิลปินและนักดนตรีอิสระของไทยหลายคนเป็นที่ชื่นชมในต่างประเทศ เช่น “มิลลิ” ที่มีกระแสจากข่าวเหนียวมะม่วงในเทศกาลดนตรี Coachella 2022 ที่สามารถสร้างชื่อเสียง ส่งผลให้วัฒนธรรมและศิลปะด้านดนตรีของไทยได้รับความสนใจในต่างประเทศ จนเกิดกระแสย้อนกลับเข้ามาในประเทศ เกิดการยอมรับและเป็นที่รู้จักภายในประเทศมากยิ่งขึ้น (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์, 2565)

ในกรณีของ มิลลิ ถือว่าเป็นศิลปิน T - Pop ที่ประสบความสำเร็จในระดับนานาชาติ มีกระแสความนิยมในต่างประเทศ ทำให้ได้สื่อสาร ซอฟต์แวร์พาวเวอร์ ไปสู่สายตาของชาวโลก ผ่านกระบวนการสื่อสารที่สร้างสรรค์ขึ้น เช่น การแสดงโชว์บนเวที Coachella 2022 ที่ถูกพูดถึงจนสร้างการรู้จักเป็นอย่างมากจากเนื้อเพลงและการแสดงโชว์บนเวที และหลังจากที่มิลลิได้ประสบความสำเร็จบนเวที Coachella 2022 แล้ว ก็ได้มีโอกาสขึ้นเวทีระดับโลกอีก 4 ครั้ง และในแต่ละครั้งมิลลิก็สร้างปรากฏการณ์ที่ถูกพูดถึงที่คล้ายกับความสำเร็จในเวที Coachella 2022 ในครั้งนั้น โดยเลือกนำเสนอวัฒนธรรมประเพณีของประเทศไทยด้วยบริบทที่แตกต่างกันออกไป ทั้งการนำเสนอ

เพลงที่เป็นประเด็นทางสังคมต่าง ๆ การสร้างสรรค์โชว์ที่น่าสนใจมีเอกลักษณ์ไปสู่สายตาชาวโลก จนทำให้มิลลิมีภาพจำว่าเป็นศิลปินที่มีอิทธิพลในการสร้างกระแสและสร้างแรงบันดาลใจ และเป็นที่พูดถึงบนโซเชียลมีเดียมากมาย รวมถึงมีโอกาสนำมาใช้ในการร่วมงานสร้างสรรค์บทเพลงต่าง ๆ กับศิลปินต่างชาติ และมีผลงานเพลงที่เป็นเอกลักษณ์เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ทำให้เพิ่มโอกาสในการเผยแพร่วัฒนธรรมประชานิยม การสื่อสารภาพลักษณ์และขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศมากขึ้น แสดงให้เห็นว่ามิลลิเป็นซอฟต์แวร์พาวเวอร์ของไทย ที่สามารถเผยแพร่ความเป็นวัฒนธรรมประชานิยม สื่อสารประเด็นต่าง ๆ ในสังคมผ่านผลงานของตัวเองจนกลายเป็นตัวกลางในการสื่อสารที่นำไปสู่การดึงดูด การยอมรับ และส่งผลต่อการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจตามมา จากความสำเร็จของมิลลินี้ จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจศึกษากลวิธีการสื่อสารของมิลลิ ซึ่งเป็นตัวแทนของศิลปิน T - Pop ที่เป็นตัวกลางและพื้นที่ในการสื่อสาร ซอฟต์แวร์พาวเวอร์ ของไทยไปสู่สายตาคนทั่วโลก

จากการสรุปจาก ภัทรสุภา มณีพันธ์ และ ภัคชดา อำไพพรรณ ได้สรุปไว้ว่ากลวิธีการสื่อสารเป็นวิธีการสื่อสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับสารสามารถมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับไปยังผู้ส่งสารตามที่ต้องการ ซึ่งผู้ส่งสารจะต้องใช้รูปแบบการสื่อสาร การผสมผสานระหว่างการใช้วิธีการสื่อสาร สาร และแนวทางการใช้การสื่อสาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และมียังช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด การรับรู้ทัศนคติ มุมมอง การแสดงออก ความเชื่อ ฯลฯ ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารด้วย (ภัทรสุภา มณีพันธ์, 2557); (ภัคชดา อำไพพรรณ, 2558)

จากประโยชน์ของการสื่อสารที่กล่าวมาข้างต้น การสื่อสารถูกนำมาใช้สร้างอิทธิพลต่อคนในสังคมด้วยการใช้เครื่องมือสร้างอำนาจซอฟต์แวร์พาวเวอร์ ซึ่งการสร้างซอฟต์แวร์พาวเวอร์ คือ การโน้มน้าวใจเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดโดยการที่ทุกคนเกิดการมีส่วนร่วม เกิดความเข้าใจ โดยที่ไม่ได้มีการบังคับขู่เข็ญ แต่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมเปลี่ยนแปลงพัฒนาความคิดว่าเปลี่ยนแปลงทัศนคติและมักถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารภาพลักษณ์ของประเทศไปสู่ประชาชนของชาติอื่นจนเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างประชาชนกับประชาชน จนนำไปสู่การเจริญเติบโตและมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีการสื่อสารเพลงไทยสู่การเป็นซอฟต์แวร์พาวเวอร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง T - Pop : กลวิธีการสื่อสารเพลงไทยสู่การเป็นซอฟต์แวร์พาวเวอร์ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้การวิเคราะห์จากตัวบท (Textual Analysis) เพื่อนำมาประกอบ การวิเคราะห์การสื่อสารเพื่อสร้างซอฟต์แวร์พาวเวอร์โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตการศึกษา

ด้านเนื้อหา เป็นการศึกษากลวิธีการสื่อสารเพลงไทยสู่การเป็นซอฟต์แวร์พาวเวอร์ผ่านผลงานเพลงและมิวสิกวิดีโอ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผลงานเพลงและมิวสิกวิดีโอของมิลลิ โดยศึกษาผลงานเพลงจำนวน 47 เพลง การแสดงโชว์บนเวที จำนวน 5 เวที ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2563 - พ.ศ. 2566

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ โดยใช้การศึกษา ค้นคว้าเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำมาวิเคราะห์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ตัวบท โดยวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ และตีความความหมายของการสื่อสาร ได้แก่ เนื้อเพลง ดนตรี ทำนอง มิวสิกวิดีโอ และการแสดงโชว์ของศิลปิน

ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง T - Pop : กลวิธีการสื่อสารเพลงไทยสู่การเป็นซอฟต์แวร์ผ่านผลงานเพลงและมิวสิกวิดีโอ ของมิลลิ ศิลปิน T - Pop พบว่า

1. การวิเคราะห์กลวิธีการสื่อสารผ่านเนื้อเพลงและดนตรี

1.1 แก่นเรื่อง โดยส่วนมากเป็นการนำเสนอเรื่องราวที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิต สังคม การเมือง เนื้อหาของเพลงของมิลลิ และเพลงไปทีไปร่วมส่วนมากเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตสังคมและการเมือง และเรื่องราวความฝัน ความพยายามของตนเอง การพัฒนาตัวเอง และการให้กำลังใจ เช่น เพลงอนาคต คือ ที่มิลลิได้บอกเล่าเรื่องราวของวัยรุ่นในปัจจุบันต่อสถานการณ์บ้านเมืองที่เกิดขึ้น และต้องการสื่อถึงผู้ใหญ่ได้เห็นว่า เด็ก ๆ อย่างเรามีสิทธิ์ และไม่ได้ทำอะไรผิดทั้งสิ้น วัยรุ่นยุคนี้อยู่ท่ามกลางบ้านเมืองที่น่าหดหู่ และในเพลง “สุดปัง” ที่เรื่องราวในเพลง บอกเล่าถึงความสวย ความมั่นใจ ที่แตกต่างกันของผู้หญิงในแต่ละสไตล์ ผ่านภาษาและการร้องในรูปแบบที่แตกต่างกัน ในท่อน

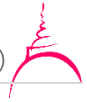
“กระจก กระจกบอกข่อยแหม่
ไผ่งามสุดในแดนนี้
เบิ่งหน้าเบิ่งตา
กะไคแหม่ อยู่เด้มนใจอิหล่า
follow your way”

หมายความว่า กระจกบอกข้าเถิดใครงามเลิศในปฐพี จริง ๆ แล้วก็คือคนในกระจก ให้มั่นใจเข้าไป และเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นการให้กำลังใจและสื่อให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงสไตล์ไหน เชื่อชาติใด ก็มีความสุขเป็นของตัวเองหากมีความมั่นใจ

1.2 ตัวละคร จะเห็นได้ว่าตัวละครนั้นใช้คำสแลง คำศัพท์วัยรุ่นที่เป็นวัฒนธรรมประชานิยมในการสื่อสารผ่านเนื้อเพลง ทำให้เข้าถึงคนฟังได้อย่างคุ้นหูและติดปาก เช่น เพลงสุดปัง ในท่อน “สวยแบบ ตูยเย วา ตานาเบ้ ไอโกะ ลวยสุย ล่องฟุ้ง ลายตวย อาริกาโตะ” ซึ่งเป็นคำที่วัยรุ่นทั่วไปรู้จักและใช้ในชีวิตประจำวัน สะท้อนให้เห็นว่าตัวละครเป็นกลุ่มวัยรุ่น ที่นิยมใช้คำศัพท์แสลงหรือคำศัพท์เฉพาะกลุ่มของวัยรุ่นและมีความแตกต่างในการแสดงความคิดและมุมมองต่าง ๆ ที่แสดงถึงคนรุ่นใหม่ รวมถึงมีการใช้คำภาษาท้องถิ่นภาคต่าง ๆ ในประเทศไทย ในหลาย ๆ เพลง เช่น เพลงเบาได้เบา Twopee Ft. มิลลิ ที่ปรากฏคำภาษาถิ่น คือ “เป็นจั้งได้” และ “แล้วหลาว” โดยเฉพาะในเพลงสุดปัง ที่ใส่ทั้งภาคเหนือภาคอีสาน และภาคใต้ เช่น ท่อนภาษาอีสาน “เบิ่งหน้าเบิ่งตา กะไคแหม่ อยู่เด้มนใจอิหล่า”

การนำเสนอเอกลักษณ์วัฒนธรรมด้านภาษาในสไตล์สากลซึ่งในบางท่อนของเพลงจะมีการแทรกภาษาอังกฤษและมีลูกเล่นการใช้ภาษาที่หลากหลายเพื่อแสดงจุดมุ่งหมายที่จะมีชื่อเสียงในระดับอินเตอร์ เช่น ในเพลง 7 Yupp “อ๊ อ๊ อ๊ ซาน ซื่อ อู่ ลีว ซี่ yupp One two three four five six seven เซเวน yupp หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า หก เจ็ด yupp”

1.3 ฉากและสัญลักษณ์พิเศษ เมื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์พิเศษที่ปรากฏแล้วทำให้สามารถอธิบายได้ว่า ฉากที่เกิดขึ้นในเนื้อเพลงจะ นำเสนอความเป็นไทยผ่านเพลงต่าง ๆ ทั้งสถานที่ที่อาศัยอยู่และการใช้ชีวิตสถานที่ต่าง ๆ มากมายทั้งไทยและต่างประเทศถูกเอ่ยถึงในผลงานเพลงของมิลลิ อย่างชัดเจน เช่น เพลง ตาแตก Wonder Frame ft. มิลลิ “Hey ฉ่ำสิมิลลา สงขลา ปัตตานี แพนตาซีภูเก็ต เป็นประโยคตกใจเวลาเห็นคนเด็ด” และในเนื้อเพลงสุดปัง ที่สามารถจินตนาการได้ว่าตัวละครปรากฏอยู่ในฉากที่อาศัยในพื้นที่ของภาคเหนือและภาคอีสาน จากรูปแบบการสื่อสารด้วยภาษาและยังมีการใช้กลวิธีของดนตรีและทำนองในการผสมผสานดนตรีไทย ประกอบจังหวะและวิธีการร้อง ในท่อน

“อีน้องนิยามแต่งงานว่างามไป
งามว่างามเปล้าปะเหลื่อ
งามหาบ้อเตอะแม่เจ้า
น้องกินข้าวกะอะหยั่ง”

ที่พบว่า มีเสียงของ “ฉิ่ง” ประกอบจังหวะและมีการร้องแบบทำนองไทยเดิม เป็นสัญลักษณ์ที่ทำให้ทราบว่าตัวละครเป็นคนไทยกำลังบอกเล่าวิถี ชีวิต สังคมของไทย

นอกจากนั้น ยังพบเสียงของดนตรีที่เป็นสัญลักษณ์ในเพลงอื่น ๆ เช่น การใช้เสียง เสียงหวอและเสียงเปิดตัวใจที่นิยมใช้ในวงการเพลงฮิปฮอปหรือเพลงแรพ รวมถึงการใช้ทำนองเพลงสามช่า หรือที่เรารู้จักคุ้นเคยกันในเพลงรถแห่หรือรถบั้ง ที่เป็นดนตรี EDM ผสมลูกทุ่ง ในเพลง โคโยตี้ Thaitosmith Ft. มิลลิ ที่หยิบเอาดนตรีสามช่ามาปรับให้มีความทันสมัย สนุกสนาน และทำให้นึกถึงฉากบรรยากาศ Motor Show แบบบ้าน ๆ ที่คุ้นเคย

นอกจากสัญลักษณ์พิเศษด้านภาษาท้องถิ่นและด้านดนตรีและทำนองแล้ว ยังปรากฏสัญลักษณ์พิเศษอื่น ๆ ที่พบได้อีก ได้แก่ การเล่าเรื่องตัวแทนของความแตกต่างทางเพศวิถีโดยเฉพาะการนำเสนอในมุมมองของผู้หญิงเรื่องราวของชีวิตผู้หญิงการถูกดูถูกเอาเปรียบในเพลงโคโยตี้ Thaitosmith Ft. มิลลิ การเล่ามุมมองของอาชีพโคโยตี้ เพื่อให้อาชีพโคโยตี้ที่มักจะถูกสังคมวิจารณ์ ว่าเป็นอาชีพของ Sex Worker เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ทฤษฎีการสื่อสารผ่านมิวสิกวิดีโอ

2.1 แก่นเรื่อง เป็นการนำเสนอเรื่องราวที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิต สังคม การเมือง เนื้อหาในมิวสิกวิดีโอเพลงของมิลลิและมิวสิกวิดีโอที่ไปร่วมแสดงส่วนมากเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตสังคมและการเมือง และเรื่องราวความฝัน ความพยายามของตนเอง การพัฒนาตัวเอง และการให้กำลังใจ จะเห็นได้ว่าในมิวสิกวิดีโอเพลงสุดปังของมิลลิ ได้ถูกนำเสนอประเด็นในสังคมเกี่ยวกับ ความแตกต่าง เรื่องราวของหญิงสาวที่มีความฝันแต่ไม่กล้าฝัน ฝันว่าอยากเป็นดาวเด่น และจะต้อง “สุดปัง” รวมถึง เพลง ฟาด Thunari Ft. มิลลิ ที่มีมิวสิกวิดีโอสื่อสารความมั่นใจของผู้หญิง ไม่ว่าจะหน้าตารูปร่างแบบไหนก็สวย เช็กซีได้

2.2 ตัวละครมิลลิ เป็นตัวละครหลักในมิวสิกวิดีโอส่วนใหญ่ ซึ่งมีลักษณะเป็นกลุ่มวัยรุ่น ที่สร้างความเป็นวัฒนธรรมประชานิยมและการผสมผสานวัฒนธรรมประชานิยมต่าง ๆ เข้าในการดำเนินชีวิต รวมถึงยังมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความมั่นใจ มุ่งมั่น พัฒนานตนเองจนประสบความสำเร็จ รวมถึงเป็นคนที่มีความคิดและทัศนคติและกล้าแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของสังคมและการเมือง เช่น ในเพลงสุดปัง แก่นเรื่อง บอกถึงความสวย ความมั่นใจ ที่แตกต่างกันของผู้หญิงในแต่ละสไตล์ ผ่านภาษาและการร้องในรูปแบบที่แตกต่างกันเพื่อสื่อให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงสไตล์ไหน เชื่อชาติใดก็มีความสุขเป็นของตัวเองหากมีความมั่นใจแสดงให้เห็นว่าตัวละครหลัก มีความมั่นใจมีทัศนคติที่ดี รวมถึงให้กำลังใจคนอื่นในการเพิ่มความมั่นใจในเรื่องของความสวย พูดถึงสังคมที่มีความแตกต่าง และยังทำให้เห็นว่าตัวละครประกอบ เป็นคนที่มีหลากหลายสไตล์ ที่แตกต่างกันลักษณะเป็นคนไม่มีความมั่นใจ ทำให้ต้องได้รับการผลักดันจากตัวละครหลักจึงมีความมั่นใจ

2.3 ฉากและสัญลักษณ์พิเศษ ในมิวสิกวิดีโอเพลงของมิลลินั้นมีการใช้สีและเทคนิคที่ใช้ประจำเพื่อสร้างความจดจำและคาแรคเตอร์ คือ การใช้สีม่วง ชมพู น้ำเงิน เหลือง เป็นส่วนใหญ่และใช้เทคนิค Melting Effect ของตัวอักษรหรือภาพที่เป็นแนวสตรีท

ภาพที่ 1 การแสดงโชว์จาก เพลงสุดปัง

ภาพที่ 2 การแสดงโชว์จาก เพลง Welcome

ในส่วนของฉากและสัญลักษณ์พิเศษ มีการใช้ฉากที่สื่อถึง สังคม การเมือง และวัฒนธรรมประชานิยม ในฉากและองค์ประกอบฉาก การใช้ภาพที่สื่อถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และการแนะนำประเทศไทยในด้านเอกลักษณ์และมุมมองของนักท่องเที่ยว อย่างในเพลง The weekend Bibi Ft. มิลลิ ที่แนะนำการท่องเที่ยวและทำกิจกรรมในกรุงเทพ และเกาหลี เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือและความสัมพันธ์ของประเทศไทยและเกาหลีที่ทำเพลงร่วมกัน จึงทำให้เห็นสถานที่ท่องเที่ยวและของดีในไทย เช่น ข้าวเหนียวมะม่วง รถตุ๊กตุ๊ก วัดพระแก้ว หอสมุดแห่งชาติเกาหลี และโก๋ทอดเกาหลี รวมถึงภาพบรรยากาศรถติดในกรุงเทพและกิจกรรมระหว่างรถติด อย่างการซื้อกล้วยทอด ในเพลง 17 นาที และยังมีการรวบรวมของที่เป็นวัฒนธรรมประชานิยม เช่น ตุ๊กตาตาหวาน บทเรียนมานะ มานี, การ์ตูนปลานีโม, ภาพยนตร์แพนชั่น ปรากฏในมิวสิกวิดีโอเพลงบอยพาโบ้ มิลลิ Ft. โบกี้ไลอ้อน และอยากให้เธอซักมานะ Don't try this at home Ft. มิลลิด้วย และนอกจากนี้ในเพลงสุดปังก็ปรากฏฉากและสัญลักษณ์พิเศษที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย อย่างฉากของภาคเหนือ ที่มีสัญลักษณ์ประกอบฉากเป็นร่มบ่อสร้าง โคมยี่เป็ง เป็นต้น

ภาพที่ 3 การแสดงโชว์จาก เพลงสุดปัง

3. การวิเคราะห์ทฤษฎีการสื่อสารผ่านการแสดงโชว์

3.1 แก่นเรื่อง เพลงที่ใช้ในการแสดงและการแสดงโชว์นั้น มักใช้เพลงที่แสดงเป็นเพลงที่มีท่อนที่แสดงถึงวิถีชีวิต สังคม และเรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวมิลลิและประเทศไทย เช่น การทำเพลง Mango sticky rice ขึ้นมาเพื่อไปโชว์บนเวที Coachella 2022 และเขียน Intro การแนะนำตัวเองและประเทศไทย เช่น

“ประเทศไทย มี 3 ฤดู คือ ร้อน ร้อนมาก ร้อนชิบหาย”

“เสาไฟกินรีต้นละแสนนะลิ้”

“รถไฟฟ้าไทยสมัย ร.5 ใช้มาแล้ว 120 ปี”

“ไม่ได้ขี่ช้าง รถไฟฟ้า BTS ก็มีค่ะ”

“ใครอยากกินข้าวเหนียวมะม่วงบ้างจ๊ะ Who want mango and rice, That is sticky”

ภาพที่ 4 การแสดงโชว์จาก เพลง Coachella 2022

3.2 ตัวละคร พบว่า ตัวละครที่อยู่ในการแสดงโชว์คล้ายคลึงกับนักแสดงในส่วนเนื้อหาของเนื้อเพลง แต่แตกต่างกันตรงที่มีการใส่ความคิดเห็นและความคิดที่เกี่ยวกับสังคมและการเมืองมากขึ้น ยังคงใช้คำที่วัยรุ่นทั่วไปรู้จักและใช้ในชีวิตประจำวัน สะท้อนให้เห็นว่าตัวละครเป็นวัยรุ่น ที่นิยมใช้คำศัพท์แสดงหรือคำศัพท์เฉพาะกลุ่มของวัยรุ่นและมีความแตกต่างในการแสดงความคิดเห็นและมุมมองต่าง ๆ ที่แสดงถึงคนรุ่นใหม่ แต่ลดการใช้คำภาษาถิ่นในการแสดงโชว์ และตัวละครเองยังต้องรับบทในการแสดงในท่อนของศิลปินคนอื่น เช่น ในเพลง Mind game และ Weekend ที่ได้ร่วมร้องกับศิลปินต่างชาติ และมีท่อนแรพความเป็นอินเตอร์หรือการใช้ภาษาในสถานที่ที่ตนเองไปแสดงผสมอยู่ด้วย เช่น แรพท่อนที่เป็นภาษาเกาหลีเอง เมื่อไปแสดงที่เกาหลี ในเวที HipHop Playa Festival 2023

3.3 ฉากและสัญลักษณ์พิเศษ ฉากที่ใช้แสดงยังเป็นเอกลักษณ์ของมิลลิ อย่างเช่น การใช้ Melting Effect ตัวอักษรภาษาไทยแนวสตรีทและสีสันทันที่ใช้ประจำ คือ สี ม่วง ชมพู น้ำเงิน เหลือง และเพลงที่ถูกเลือกใช้ในการแสดงส่วนมาก คือ เพลง พักก่อน, สุดปัง, Sad aerobic, สาธุ ซึ่งเป็นเพลงที่มีเอกลักษณ์และสอดคล้องสัญลักษณ์พิเศษมากมายเกี่ยวกับประเทศไทย และใช้เพลง Welcome ในการแนะนำตัวให้คนรู้จักตนเองและเป็นการเชิญชวนคนดูด้วย ในส่วนการแสดงโชว์บนเวทีนั้น มิลลิจะมีเอกลักษณ์การแต่งตัวที่น่าจดจำ เช่น การใส่กางเกงมวยในเวที Hip Hop Playa Festival 2023 และการใส่เสื้อเหมือนชุดไทยของชุดนักรบหญิงไทยบนเวที Head In the cloud Festival 2023 และการใส่กางเกง I Wanna Bangkok ซึ่งเป็นแคมเปญสะท้อนพลังสร้างสรรค์ของคนกรุงเทพฯ เพื่อผลักดันให้กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่มีเสน่ห์ เต็มไปด้วยสีสัน สนุกสนาน และมีวัฒนธรรมใหม่ ๆ บนเวที Rolling Loud Thailand 2023 ที่ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายโปรโมทความเป็น Traditional ของกรุงเทพฯ อย่างเดียว แต่ต้องการโปรโมทในด้าน Contemporary อย่างภาพของวัยรุ่น งานศิลปะ ศิลปิน นักร้อง นักแสดง และสังคมในกรุงเทพฯ ในปัจจุบัน และในเวทีอื่น ๆ มิลลิก็ยังมีการสร้างสรรค์โชว์ที่แปลกตา เช่น

การเล่นตบแปะ การกระโดด เชือก การสะพานโค้งร้องเพลง การเต้นท่าทางที่เหมือนเข้าทรง ความเชื่อของคนไทย ไปจนถึงการกินข้าวเหนียวมะม่วงบนเวที และยังใส่สัญลักษณ์พิเศษของดนตรีและทำนองไปในการแสดงด้วย เช่น เพลง Sad Aerobic ที่เอกลักษณ์การใช้ดนตรีและทำนองแบบสามช่า หรือที่เรียกว่า รถแห่ที่เป็นที่นิยมในไทย

ภาพที่ 5 การแสดงโชว์จาก เพลง Head In the cloud Festival 2023

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง T - Pop : กลวิธีการสื่อสารเพลงไทยสู่การเป็นซอฟต์แวร์พบว่า 1) ด้านกลวิธีการสื่อสารผ่านองค์ประกอบด้านเนื้อเพลง พบว่า มিলลิใช้กลวิธีการเล่าเรื่องผ่านเนื้อเพลง บอกเล่าเรื่องราวที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิต สังคม และการเมือง โดยใช้ภาษาคำศัพท์ที่เป็นคำสแลง คำศัพท์วัยรุ่นที่เป็นวัฒนธรรมประชานิยม รวมถึงการใช้ภาษาท้องถิ่นในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย สอดคล้องกับการศึกษาของ ศิวิไล ชูวิจิตร ที่ศึกษาการใช้ภาษาในเพลงไทยสากล ที่พบว่า ในเพลงไทยสากลนั้น จะมีการใช้คำประเภทภาษาต่างประเทศ เช่น อังกฤษ และจีน การใช้คำสแลง และภาษาปากเป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ฟังมีค่านิยมการใช้ภาษาต่างประเทศและมีเนื้อหาของเพลงที่มาจากวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน มีการสร้างเนื้อหาของเพลงจากคำใหม่ ๆ ทำให้มีความทันสมัยง่ายต่อการจดจำและติดหูจนได้รับความนิยมในที่สุด (ศิวิไล ชูวิจิตร, 2549) 2) ด้านกลวิธีการสื่อสารผ่านมิวสิกวิดีโอ พบว่า มิลลิมีการใช้สีและเทคนิคที่เป็นเอกลักษณ์และสร้างภาพจำของตนเองในทุก ๆ เพลง และปรากฏสัญลักษณ์พิเศษ ทางภาพ แสง สี สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัสราภรณ์ เหมือนสูงเนิน ที่กล่าวว่าแสงและสีช่วยให้ฉากสมบูรณ์และเป็นเครื่องมือสะท้อนอารมณ์และสร้างความแตกต่างให้กับผลงานได้ และมีการนำเรื่องราวที่เป็นวัฒนธรรมประชานิยมรวมถึงสอดแทรกสัญลักษณ์ที่สื่อถึงวิถีชีวิต สังคม และการเมืองของไทย ปรับรูปแบบของวัฒนธรรมให้สามารถสอดแทรกเข้ากับผลประโยชน์ (ภัสราภรณ์ เหมือนสูงเนิน, 2566) และสอดคล้องกับการศึกษาของ อมลณัฐ โสภณ ที่กล่าวว่า การใช้ สัญลักษณ์สามารถช่วยให้เข้าใจเนื้อหาการสื่อสารจนนำไปสู่การส่งเสริมการยอมรับได้ (อมลณัฐ โสภณ, 2564) 3) ด้านกลวิธีการสื่อสารผ่านการแสดงโชว์ พบว่า มิลลิใช้กลวิธีการเลือกเพลงที่ใช้ในการแสดง เป็นเพลงที่มีเรื่องราววิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรมประชานิยมและเรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวศิลปินและประเทศไทย ที่ประกอบไปด้วยภาพ แสง สี เสียง สัญลักษณ์ และภาษา ที่ปรากฏสัญลักษณ์ที่สื่อถึงตัวตนและทัศนคติของศิลปิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทยากร แซ่แต้ ที่พบว่า ละครเกาหลี คือสินค้าทางวัฒนธรรม โดยการปรากฏมายาคติทางด้านวัฒนธรรมในรูปแบบของสัญลักษณ์วิทยา ได้แก่ ภาพ แสง สี เสียง สัญลักษณ์ และภาษา ซึ่งแสดงออกถึงการบ่งชี้ทางวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นวัตถุ (Culture) และไม่ใช่วัตถุ (Non Culture) นอกจากนี้ ผู้ชมมีการถอดรหัสความหมายในรูปแบบของสัญลักษณ์วิทยา ได้แก่ ภาพ แสง สี เสียง สัญลักษณ์ และภาษา และมายาคติทางวัฒนธรรมที่ปรากฏเพื่อสร้างประโยชน์ทางธุรกิจได้ (ทยากร แซ่แต้, 2551) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา ประวิณไว ที่พบว่า การนำภาษาต่างประเทศเข้ามาผสมผสานและอิทธิพล

ของกระแส T - POP ที่ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติมีความประทับใจต่อภาพลักษณ์ประเทศไทยมากขึ้น และในด้านการสื่อสารผ่านดนตรี พบว่า ศิลปินใช้กลวิธีในการผสมผสานดนตรีและทำนองเพลงไทยที่เป็นเสียงที่ผู้ฟังมักคุ้นเคย แสดงออกถึงการบ่งชี้ทางวัฒนธรรมและวัฒนธรรมประชาานิยม เช่น ทำนองเพลงสามช่า เพลงรอกแห่ ดนตรี EDM ผสมลูกทุ่ง ในการนำเสนอดนตรีและทำนองในเพลง (กษมา ประวิณไว, 2555) รวมถึงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิงอร เนตรานนท์ ที่กล่าวว่า ไทยมีวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ การปรับปรุงแบบของวัฒนธรรมให้สามารถสอดแทรกเข้ากับผลประโยชน์หรือค่านิยมของประเทศเป้าหมายได้ ก็สามารถเพิ่มโอกาสที่วัฒนธรรมดังกล่าวจะกลายเป็น ซอฟต์แวร์พาวเวอร์ของประเทศนั้น และเป็นโอกาสในการต่อยอดสิ่งดีงามใหม่ ทำให้ประเทศเป้าหมายรู้สึกต้องการโอกาสนี้และเปิดใจยอมรับได้อย่างเต็มที่ (อิงอร เนตรานนท์, 2563)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า กลวิธีในการสื่อสารเพลงไทยสู่การเป็นซอฟต์แวร์พาวเวอร์ ประกอบด้วย 1) ด้านกลวิธีในการสื่อสารผ่านเนื้อเพลงและดนตรี มีกลวิธีในการใช้คำที่เป็น วัฒนธรรมประชาานิยมหรือเป็นคำศัพท์วัยรุ่นหรือคำแสลง รวมถึงการใช้ภาษาท้องถิ่นในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย และการนำภาษาต่างประเทศเข้ามาผสมผสานและสื่อสารเรื่องราวที่เป็นประเด็นต่าง ๆ ของสังคมในเนื้อเพลง และใช้กลวิธีในการผสมผสานดนตรีเพลงไทยที่ผู้ฟังมักคุ้นเคยหรือเป็นวัฒนธรรมประชาานิยมสามารถเชื่อมโยงผู้ฟังผ่านเนื้อเพลงต้องการจะส่งออกวัฒนธรรมนั้น ๆ ไปสู่ผู้ฟัง ผ่านทำนอง และเครื่องดนตรี 2) ด้านกลวิธีในการสื่อสารผ่านมิวสิกวิดีโอ มีการใช้สีและเทคนิคที่เป็นเอกลักษณ์และสามารถสร้างภาพจำของตนเองในทุก ๆ เพลง รวมถึงการหยิบนำเรื่องราวที่เป็นวัฒนธรรมประชาานิยมมาทำเป็นเรื่องราวและสื่อสารแก่นเรื่องในมิวสิกวิดีโอ รวมถึงสอดแทรกสัญลักษณ์และสัญลักษณ์ที่สื่อถึงวิถีชีวิตสังคม การเมือง วัฒนธรรมประชาานิยมของไทย ทำให้ผู้ชมมีการถอดรหัสความหมายในรูปแบบสัญลักษณ์ด้านภาพมากที่สุดและมาคาดเดาทางวัฒนธรรมที่ปรากฏเพื่อสร้างประโยชน์ทางธุรกิจได้ และการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจนกลายเป็น ซอฟต์แวร์พาวเวอร์ และ 3) ด้านกลวิธีในการสื่อสารผ่านการแสดงโชว์ มีกลวิธีถ่ายทอดบทเพลงให้ถึงผู้ฟังผ่านเสียง หรือการแสดงต่าง ๆ ผ่านผลงานเพลงและการแสดงผ่านความสามารถและภาพลักษณ์ต่าง ๆ ของศิลปิน เป็นสัญลักษณ์การนำเสนอเอกลักษณ์ด้านต่าง ๆ ที่เป็นวัฒนธรรมประชาานิยมไปยังผู้พบเห็น เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และการแสดง เพื่อนำพา เรื่องราววิถีชีวิต วัฒนธรรมประชาานิยมไปยังผู้ชม จากการศึกษาทำให้เห็นว่า กลวิธีที่มีผลใช้การสื่อสารผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ของเพลงสามารถสร้างประโยชน์โดยการเพิ่มโอกาสในการเผยแพร่วัฒนธรรมประชาานิยม และภาพลักษณ์จนกลายเป็นกระแสความนิยมที่มีอิทธิพลในอุตสาหกรรมบันเทิง และยังทำให้เห็นได้ชัดขึ้นว่ามิลลิ คือ ซอฟต์แวร์พาวเวอร์ของไทยที่ใช้กลวิธีในการสื่อสารผ่านผลงานเพลงและการแสดงโชว์ต่าง ๆ ของตนเอง โดยสอดแทรกวัฒนธรรมประชาานิยมของไทยในรูปแบบของภาษาและการสื่อสาร การใช้องค์ประกอบต่าง ๆ เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ประสบความสำเร็จ สามารถดึงดูดชาวต่างชาติ และนำพาประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับและรู้จักในสายตาคนทั่วโลก ทำให้ส่งผลต่อการสร้างมูลค่าและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของไทยด้วย จากผลการวิจัยนี้ ขอเสนอแนะว่า กลวิธีที่สื่อสารเพลงไทยสู่การเป็นซอฟต์แวร์พาวเวอร์นั้น ศิลปินควรใช้กลวิธีในการสื่อสารวัฒนธรรมประชาานิยมผ่านรูปแบบของภาษาและการสื่อสารผ่านองค์ประกอบทั้งภาพ แสง สี เสียง สัญลักษณ์ และภาษา ในการสอดแทรกสิ่งต่าง ๆ เข้าไปในเพลง ส่งออกวัฒนธรรม เรื่องราววิถีชีวิตของสังคม และเอกลักษณ์ของศิลปินผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ของเพลงซึ่งเป็นตัวกลางการสื่อสารที่สามารถนำไปสู่การสร้างความนิยมจากการดึงดูด การยอมรับ การสร้างประโยชน์และการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจนกลายเป็น ซอฟต์แวร์พาวเวอร์ ในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กษมา ประวิณไว. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ประเทศไทย และกระแส T - POP ที่มีผลต่อการเดินทางเข้ามาเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยนานาชาติแสดมฟอร์ด.
- ทยากร แซ่แต้. (2551). มายาคติทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในละครเกาหลีและการสร้างประโยชน์ทางธุรกิจ. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตรธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภาคุดา อำไพพรรณ. (2558). กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานต่อสื่อมวลชน. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์และนวัตกรรม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภัทรสุภา มณีพันธุ์. (2557). การสื่อสารด้านการรณรงค์และการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคมที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสินค้า ข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ภัสราภรณ์ เหมือนสูงเนิน. (2566). การดึงดูดความสนใจของผู้ชมจากฉากแสดงอารมณ์ของซีรีส์วาย ฉากไหนที่สามารถกระตุ้นยอด Engagement ได้มากที่สุด. ใน สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาการตลาด. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริไล ชูจิตร. (2549). การวิเคราะห์การใช้ภาษาในเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์.เอส.โปรโมชั่น 1992 จำกัด ช่วงปีพ.ศ. 2542 - 2546. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์. (2565). Soft Power เครื่องมือสำคัญในการผลักดันเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไทย. เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.cea.or.th/th/single-statistic/cea-soft-power>.
- สุภาพิชญ์ ธีระวัฒน์. (2565). Soft Power อำนาจละมุน. เรียกใช้เมื่อ 25 ธันวาคม 2566 จาก <https://library.parliament.go.th/th/radioscript/rr2565-may7>.
- อมลนัฐ โสภณ. (2564). การออกแบบมิวสิกวิดีโอรูปแบบแอนิเมชันด้วยหลักสัญลักษณ์ เรื่องการยอมรับตนเอง. ใน การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 16 (น. 362 - 375). มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อิงอร เนตรานนท์. (2563). พลังอำนาจแห่งชาติซอฟต์แวร์ของไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 11(1), 33-47.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ กับความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์*

A STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY OF A NURSING DOCUMENTATION PROGRAM WITH NURSING SATISFACTION TO QUALITY OF A NURSE DOCUMENTATION

มณฑา กลันบุศย์

Monpha Glunbuth

โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา กาญจนบุรี ประเทศไทย

Huai Krachao Chaloeam Phrakiat Hospital 80th Birthday, Kanchanaburi, Thailand

*Corresponding author E-mail: ttepp25162516@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ 2) ศึกษาความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของ
คุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ต่อความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์
กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลประจำโรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาจำนวน 33 คน คัดเลือกแบบ
เฉพาะเจาะจง เครื่องมือประกอบด้วย แบบสอบถามคุณภาพโปรแกรมการบันทึกทางการแพทย์ และแบบประเมิน
ความพึงพอใจพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง
0.70 - 1.00 และหาความเชื่อมั่นโดยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิง
พรรณนาและหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์และความพึงพอใจของ
พยาบาลต่อบันทึกทางการแพทย์ โดยสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพของโปรแกรม
บันทึกทางการแพทย์ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (Mean = 59.51, S.D.= 0.96) แยกเป็นรายด้าน ดังนี้
ด้านการประเมินผู้ป่วยแรกรับ (Mean = 17.70, S.D. = 0.23) ด้านการวางแผนการพยาบาล (Mean = 18.39,
S.D. = 0.27) ด้านการการบันทึกกิจกรรมการพยาบาล (Mean = 18.55, S.D. = 0.31) การสรุปการจำหน่ายผู้ป่วย
(Mean = 4.88, S.D. 0 = 0.16) ความพึงพอใจต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
(Mean = 45.27, S.D. = 0.19) แยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านมาตรฐานของแบบฟอร์มบันทึก (Mean = 12.30,
S.D. = 0.08) ด้านการบันทึกครอบคลุมกระบวนการพยาบาล (Mean = 20.36, S.D. = 0.03) ด้านการมีหลักฐาน
การใช้ประโยชน์จากการบันทึก (Mean = 12.61, S.D. = 0.08) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของโปรแกรมบันทึก
ทางการแพทย์และความพึงพอใจของพยาบาลต่อบันทึกทางการแพทย์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ.01

คำสำคัญ: คุณภาพ, โปรแกรมบันทึกทางการแพทย์, ความพึงพอใจ

* Received February 4, 2024; Revised February 16, 2024; Accepted February 24, 2024

Abstract

This study is descriptive research. The objectives of this study were to 1) study the quality of nursing documentation program, 2) study nurses' satisfaction with nursing documentation program, 3) study the relationship of quality nursing documentation program to nurse satisfaction with nursing documentation programs. The population was 33 nurses at Huai Krachao Hospital by purposive sampling. Research tools include the quality of nursing documentation program questionnaire and nursing satisfaction to quality of a nurse documentation questionnaire. IOC value was between 0.70 - 1.00, the confidence by Cronbach' Alpha Coefficient was 0.94, the data was analyzed by descriptive statistics, and the relationship between the quality of the nursing documentation program and nurse satisfaction with the nursing documentation was analyzed by Pearson's correlation statistics. The results showed that the overall quality of the nursing documentation program was very good (Mean = 59.51, S.D. = 0.96). Separates as follows: Patient Assessment (Mean = 17.70, S.D. = 0.23) Nursing Planning (Mean = 18.39, S.D. = 0.27) Nursing Activity Recording (Mean = 18.55, S.D. = 0.31) and Patient discharge summary (Mean = 4.88, S.D. = 0.16). Overall satisfaction with the nursing documentation program was the highest (Mean = 45.27, S.D. = 0.19) Separated into individual areas, it was at a high level in all aspects, including the standard aspects of the record form (Mean = 12.30, S.D. = 0.08), the recording covering the nursing process (Mean = 20.36, S.D. = 0.03), the evidence of utilization of the recording (Mean = 12.61, S.D. = 0.08). The relationship between the quality of the nursing documentation program and nurses' satisfaction with nursing documentation has a statistically significant correlation at the .01 level

Keywords: Quality, Nursing Documentation Program, Satisfaction

บทนำ

การบันทึกทางการแพทย์ เป็นการกิจกรรมที่แสดงถึงความเป็นอิสระแห่งวิชาชีพพยาบาล และเป็นหัวใจของการปฏิบัติการพยาบาล เอื้ออำนวยต่อการนำแผนการพยาบาล และทฤษฎีทางการแพทย์มาใช้ ภายใต้ขอบเขตของวิชาชีพ (เพ็ญจันทร์ แสนประสาน, 2560) สภาการพยาบาล ได้ประกาศมาตรฐานสภาการพยาบาล พ.ศ. 2562 เกี่ยวกับบันทึกทางการแพทย์ ในมาตรฐานเชิงกระบวนการ หมวดที่ 2 การปฏิบัติการพยาบาล (Nursing Practices) ในมาตรฐานที่ 5 การบันทึกและรายงานการพยาบาล โดยมีข้อกำหนดว่าบันทึกการพยาบาลต้องมีข้อมูลสำคัญ 4 ส่วน ประกอบด้วย การประเมินภาวะสุขภาพ กำหนดปัญหา/ความต้องการของผู้รับบริการ กิจกรรมการพยาบาลและการประเมินผลภายหลังปฏิบัติการพยาบาล ต้องบันทึกข้อมูลที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการที่ถูกต้องเป็นจริงและมีความต่อเนื่อง บันทึกและรายงานการพยาบาลสามารถใช้สื่อสารในทีมการพยาบาล และระหว่างทีมสุขภาพเพื่อการดูแลผู้รับบริการได้อย่างต่อเนื่อง มีการติดตามประเมินและพัฒนาคุณภาพการบันทึกและรายงานการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง (สภาการพยาบาล, 2562) ปัญหาของการบันทึกทางการแพทย์ด้วยกระดาษ (Paper Based) จากการศึกษาของ ปาลิตา พูลเพิ่ม และคณะ สรุปปัญหาของการบันทึกทางการแพทย์ได้ 4 ประเด็น คือ 1) ปัญหาของแบบฟอร์มการบันทึกทางการแพทย์ เช่น ความซ้ำซ้อน ขาดความสมบูรณ์ ขาดการอธิบายรายละเอียด ยากในการนำมาใช้ มีความหลากหลาย และมีรายละเอียดการประเมินมากเกินไป 2) วิธีการเขียนแบบบันทึกพยาบาลเขียนบันทึกทางการแพทย์ยังไม่ได้คุณภาพ (ปาลิตา พูลเพิ่ม และคณะ, 2565) เช่น เขียนไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุม ไม่ต่อเนื่อง ไม่สอดคล้องกับปัญหา

ผู้ป่วย ไม่บันทึกสิ่งที่ทำอย่างครอบคลุม ไม่เป็นปัจจุบัน เขียนซ้ำ ๆ เดิม ๆ ไม่มีรูปแบบการเขียนไปในแนวทางเดียวกัน และจากการระบาดของเชื้อโควิด - 19 ส่งผล กระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนสำคัญของมนุษย์ และสังคมโลกในวงกว้างมากมายจนเข้าสู่ยุคความปกติใหม่ ทำให้พยาบาลวิชาชีพซึ่งเป็นผู้ให้บริการจำเป็นต้องเน้นการเว้นระยะห่างทางสังคม การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อโควิด - 19 และการจัดการระบบบริการพยาบาลใหม่รองรับการดูแลผู้ป่วยโรคนี้ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ช่วยการบริการมากขึ้นเพื่อทดแทนการพบปะกัน หรือการให้บริการแบบเผชิญหน้าที่ไม่จำเป็น และยังมีบุคลากรทางการพยาบาลจำนวนจำกัด อย่างไรก็ตามพยาบาลวิชาชีพยังมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกหลายประการที่ไม่ได้รับการแก้ไขและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (Chuang, I., 2020) ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการบันทึกไม่เอื้ออำนวยต่อการบันทึกด้วยกระบวนการพยาบาล ปัญหาที่พบบ่อย ๆ คือ การเลือกบันทึกเพียงข้อมูลการประเมินผู้ป่วยแรกรับ บันทึกปัญหาผู้ป่วยเป็นการรายการปัญหา (Problem list) และไม่ได้เป็นข้อวินิจฉัยการพยาบาล หรือไม่มีแผนการพยาบาล ทำให้พยาบาลวิชาชีพซึ่งมีภาระงานมากต้องอาศัย ความจำของตนเองในการบันทึกข้อมูลจำนวนหนึ่ง รวมกับการใช้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ (อารีย์ ชิวเกษมสุข, 2563)

โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียงโดยครอบคลุมทั้งด้านการรักษา พึ่งพิง ส่งเสริม ป้องกันโรคและส่งเสริม จากสถิติปี 2563 - 2566 พบว่า ผู้รับบริการในหน่วยบริการผู้ป่วยในเพิ่มขึ้น 3, 635 คน 3, 604 คน 3, 944 คน และ 3, 997 คน ตามลำดับ อัตราการครองเตียงเพิ่มขึ้นร้อยละ 66.10, 106.98, 127.2 และ 121.39 ตามลำดับ และวันนอนเฉลี่ย ปี 2563 - 2566 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0, 3.25, 3.5 และ 3.33 ตามลำดับ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปี 2563 - 2566 สถานการณ์โรคโควิด - 19 ทำให้โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา เปิดหอผู้ป่วยโควิด (Cohort Ward) ที่มีจำนวนผู้ป่วยและวันนอนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างเห็นชัดเจน ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายสูงเกี่ยวกับเอกสารการบันทึกทางการพยาบาล ประกอบกับผู้บันทึกทางการพยาบาลต้องใช้เวลาในการทำเอกสารบันทึกทางการพยาบาลค่อนข้างนานเพราะในผู้ป่วย 1 คนมีเอกสารหลายชิ้นทำให้เป็นภาระงานที่ค่อนข้างหนักอย่างหนึ่ง และในปี 2565 โรงพยาบาลได้งบประมาณสนับสนุนเกี่ยวกับการติดตั้งโปรแกรม HOSxP Paperless ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการบันทึกทางการพยาบาลแทนการใช้กระดาษ (paper base) ทำให้ได้มีการนำโปรแกรมดังกล่าวในทุกหน่วยงานของโรงพยาบาล การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ พบว่า ในต่างประเทศได้มีการใช้คอมพิวเตอร์ ในด้านการแพทย์และสาธารณสุขแทนการบันทึกบนกระดาษ (Paper based) อย่างได้ผลดียิ่ง โดยมีการนำมาใช้ในส่วนของการบริหารและทางคลินิก รวมไปถึงการประเมินการพยาบาลและกระบวนการวินิจฉัยทางการพยาบาลเพื่อพัฒนาการจัดทำเอกสารการดูแลผู้ป่วยภายในกรอบกฎหมายและจริยธรรมวิชาชีพ (Mohsen S., et al., 2022)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้างานหอผู้ป่วย และคณะกรรมการบริหารโรงพยาบาล ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาคุณภาพการบันทึกทางการพยาบาล ฉะนั้นเพื่อตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาลจากผู้ใช้งานนั้นและพัฒนาคุณภาพของโปรแกรมการบันทึกทางการพยาบาล ผู้วิจัย จึงสนใจที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาลและความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาลให้ครอบคลุมถึงการดูแลผู้ป่วยและบันทึกข้อมูลผู้ป่วยได้อย่างสมบูรณ์ ถูกต้องและตรวจสอบได้ ซึ่งจะแสดงถึงการดูแลผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาล
2. ศึกษาความพึงพอใจของพยาบาลต่อการโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาล
3. ศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาลต่อความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์และความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์

ประชากร คือ พยาบาลประจำโรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา จำนวน 34 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลประจำโรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ที่ใช้โปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ใช้วิธีการเลือกทั้งหมด จำนวน 34 คน แต่ได้ยกเว้นหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลที่ไม่ได้ใช้โปรแกรมบันทึกทางการแพทย์จึงได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 33 คน ทุกคนยินดีและเต็มใจให้ความร่วมมือในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ คุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ เพศ ตำแหน่งและระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงพยาบาล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์วัดความสามารถของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ใน 4 ด้าน ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามคุณภาพการบันทึกทางการแพทย์โดยใช้โปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ ของจันทร์จิรา เจียรณัย ประกอบด้วย คุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ด้านการประเมินผู้ป่วยแรกรับ จำนวน 9 ข้อ ด้านการวางแผนการพยาบาล จำนวน 3 ข้อ ด้านการบันทึกกิจกรรมการพยาบาล จำนวน 6 ข้อ การบันทึกสรุปก่อนจำหน่าย จำนวน 3 ข้อ รวม 21 ข้อ มีคะแนนตั้งแต่ 0 - 65 คะแนน (จันทร์จิรา เจียรณัย, 2557) ได้แก่

ความสามารถของโปรแกรมฯ ในการประเมินผู้ป่วยแรกรับ คะแนนเต็ม 20 คะแนน

ความสามารถของโปรแกรมฯ ในการวางแผนการพยาบาล คะแนนเต็ม 20 คะแนน

ความสามารถของโปรแกรมฯ ในการบันทึกกิจกรรมการพยาบาล คะแนนเต็ม 20 คะแนน

ความสามารถของโปรแกรมฯ ในการสรุปการจำหน่ายผู้ป่วย คะแนนเต็ม 5 คะแนน

การแปลผลคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์โดยรวม: นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไป วิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0 - 12 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 13 - 25 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 26 - 41 หมายถึง มีคุณภาพในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 42 - 54 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 55 - 65 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

การแปลผลคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ด้านการประเมินผู้ป่วยแรกรับ นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไป วิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0 - 3 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 4 - 7 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 8 - 11 หมายถึง มีคุณภาพในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 12 - 15 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 16 - 20 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

การแปลผลคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ด้านการวางแผนการพยาบาล นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไป วิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0 - 3 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 4 - 7 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 8 - 11 หมายถึง มีคุณภาพในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 12 - 15 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 16 - 20 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

การแปลผลคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ด้านการบันทึกทางการแพทย์ นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไป วิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0 - 3 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 4 - 7 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 8 - 11 หมายถึง มีคุณภาพในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 12 - 15 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 16 - 20 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

การแปลผลคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ด้านการสรุปการจำหน่ายผู้ป่วย นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00 - 1.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบวัดความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ เป็นแบบสอบถามที่ดัดแปลงมาจากแบบวัดความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ ของจันทร์จิรา เจริญชัย โดยด้าน มาตรฐานของแบบฟอร์มการบันทึก จำนวน 3 ข้อ ด้านการบันทึกครอบคลุมกระบวนการพยาบาล จำนวน 5 ข้อ และการมีหลักฐานการใช้ประโยชน์จากการบันทึก จำนวน 3 ข้อ รวม 11 ข้อ มีคะแนนตั้งแต่ 1 - 55 คะแนน วัดความพึงพอใจเป็น 3 ด้าน (จันทร์จิรา เจริญชัย, 2557) ได้แก่

มาตรฐานของแบบฟอร์มการบันทึก คะแนนเต็ม 15 คะแนน

การบันทึกครอบคลุมกระบวนการพยาบาล คะแนนเต็ม 25 คะแนน

การมีหลักฐานการใช้ประโยชน์จากการบันทึก คะแนนเต็ม 15 คะแนน

แบบวัดนี้เป็นแบบ Likert scale ที่วัดความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ได้แก่

1 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับน้อยที่สุด

2 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับน้อย

3 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับปานกลาง

4 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับมาก

5 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับมากที่สุด

การแปลผลความพึงพอใจโดยรวม: นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไป วิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ยซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1 - 11 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 12 - 22 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 23 - 33 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 34 - 44 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 45 - 55 หมายถึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด

การแปลผลความพึงพอใจด้านมาตรฐานของแบบฟอร์มการบันทึก: นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไป วิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ยซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1 - 3 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 4 - 6 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 7 - 9 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 10 - 12 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 13 - 15 หมายถึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด

การแปลผลความพึงพอใจด้านการบันทึกครอบคลุมกระบวนการพยาบาล : นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไป วิเคราะห์ เทียบกับคะแนนเฉลี่ยซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1 - 5 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 6 - 10 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 11 - 15 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 16 - 20 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 21 - 25 หมายถึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด

การแปลผลความพึงพอใจด้านการมีหลักฐานการใช้ประโยชน์จากการบันทึก: นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไป วิเคราะห์ เทียบกับคะแนนเฉลี่ยซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1 - 3 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 4 - 6 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 7 - 9 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 10 - 12 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 13 - 15 หมายถึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด

การตรวจหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Validity Test)

แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพยาบาล 3 ท่าน วิพากษ์โดยเพื่อให้ได้ข้อคำถามตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหา หลังจากผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective-Item Congruence; IOC) ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.70 - 1.00 และมีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้หากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีข้อคำถามบางข้อต้องแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เป็นไปตามบริบทของพื้นที่

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำแบบบันทึกคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์และแบบประเมินความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมการคุณภาพทางการแพทย์ ที่ได้รับการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.94

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยนำโครงร่างวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้หนังสือรับรอง เลขที่ 31/22566 เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์คุณสมบัติ และให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยให้กลุ่ม ได้อ่านคำชี้แจงการเข้าร่วมวิจัย และอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างสามารถที่จะตัดสินใจ ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจและมีเอกสารการยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ในระหว่างการวิจัยกลุ่มตัวอย่างสามารถบอกยกเลิกการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งจะไม่ มีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผู้วิจัยใช้เวลากลุ่มตัวอย่างในการตัดสินใจ 1 วัน เมื่อกลุ่มตัวอย่างสมัครใจยินยอมเข้าร่วมการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่าง ลงชื่อในเอกสารการยินยอมเข้าร่วมการวิจัยแล้วจึงจะ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำเรื่องขอพิจารณาเก็บข้อมูลการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จังหวัดเพชรบุรี และทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
2. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจรับฟังรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์
3. เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เข้าร่วมโครงการครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยทำการอธิบายความเป็นมาของปัญหา ชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการวิจัย ตลอดจนการพิทักษ์ให้กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบ พร้อมลงลายมือชื่อยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย
4. ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตามที่กำหนด
5. เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อย ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. บรรยายลักษณะกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา แสดงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์และความพึงพอใจของพยาบาลต่อบันทึกทางการแพทย์ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 33 คน เป็นเพศชาย 1 คน (ร้อยละ 3.03) และเพศหญิง 32 คน (ร้อยละ 96.97) ตำแหน่ง 1 จำนวน 14 คน (ร้อยละ 42.42) ตำแหน่ง 2 จำนวน 19 คน (ร้อยละ 57.58) อายุ 21 - 30 ปี จำนวน 9 คน (ร้อยละ 27.27) อายุ 31 - 40 ปี จำนวน 11 คน (ร้อยละ 33.33)

อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 11 คน (ร้อยละ 33.33) และอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.06) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน 1 - 12 ปี จำนวน 22 คน (ร้อยละ 66.67) 13 - 25 ปี จำนวน 8 คน (ร้อยละ 24.24) และ 26 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน (ร้อยละ 9.09)

2. คะแนนคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์พยาบาล 4 ด้าน โดยคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์พยาบาลภาพรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด (Mean = 59.51, S.D. = 0.96) จากคะแนนเต็ม 65 คะแนน โดยด้านการประเมินผู้ป่วยแรกรับ อยู่ในระดับมาก (Mean = 17.70, S.D. = 0.23) ด้านการวางแผนการพยาบาล อยู่ในระดับมาก (Mean = 18.39, S.D. = 0.27) ด้านการการบันทึกกิจกรรมการพยาบาล อยู่ในระดับมาก (Mean = 18.55, S.D. = 0.31) ด้านการสรุปการจำหน่ายผู้ป่วย (Mean = 4.88, S.D. = 0.16) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์พยาบาล 4 ด้าน (n = 33)

รายการประเมิน	Mean	S.D.
โปรแกรมการประเมินผู้ป่วยแรกรับ	17.70	0.23
1. ระบุวันและเวลาที่รับไว้ในความดูแล	1.00	0.00
2. ระบุชื่อพยาบาลผู้ประเมิน	1.94	0.00
3. บอกถึงสภาวะผู้ป่วยและอาการสำคัญ/เหตุผลที่รับไว้ในความดูแล	3.61	0.25
4. ประเมินสภาพร่างกายตามระบบที่สัมพันธ์กับความเจ็บป่วย	1.70	0.55
5. การประเมินบอกถึงสภาพจิตใจ อารมณ์ผู้ป่วย	1.52	0.46
6. การประเมินบอกถึงสภาพจิตวิญญาณของผู้ป่วย	1.61	0.50
7. บอกถึงสถานะความสัมพันธ์ภาพของผู้ป่วยต่อครอบครัวและสังคม	2.76	0.49
8. สามารถวางแผนเพื่อเตรียมจำหน่าย	2.58	0.50
9. สามารถประเมินความต้องการความรู้ด้านสุขภาพ	1.97	0.56
โปรแกรมการบันทึกการวางแผนการพยาบาล	18.39	0.27
1. กำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลที่สอดคล้องกับข้อมูล/ปัญหาที่สำคัญ	7.33	0.85
2. กำหนดเป้าหมาย/เกณฑ์ที่มีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับข้อวินิจฉัยการพยาบาล	3.82	0.39
3. วางแผนการพยาบาลที่ระบุกิจกรรมการพยาบาลที่ปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมาย	7.24	0.86
โปรแกรมการบันทึกกิจกรรมการพยาบาล	18.55	0.31
1. ระบุกิจกรรมการพยาบาลที่สอดคล้องกับแผนการพยาบาลที่กำหนดไว้	3.85	0.44
2. ระบุถึงการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม	3.42	0.70
รายการประเมิน	Mean	S.D.
3. มีการประเมินผลที่ชัดเจนและสะท้อนให้เห็นถึงการดูแลอย่างต่อเนื่อง	3.70	0.58
4. ระบุเรื่อง/หัวข้อการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับปัญหาของผู้ป่วย	3.58	0.61
5. มีการเฝ้าระวังสัญญาณชีพที่เหมาะสมตามสภาพของผู้ป่วย	2.00	0.00
6. มีการบันทึกจำนวนครั้งของการขับถ่ายปัสสาวะและอุจจาระในแต่ละวัน	2.00	0.00
โปรแกรมการบันทึกสรุปก่อนจำหน่าย	4.88	0.16
1. บันทึกสภาวะผู้ป่วยของผู้ป่วยที่ต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง	1.91	0.29
2. บันทึกการให้คำแนะนำและเตรียมความพร้อมที่จำเป็นต่อการดูแลตนเองของผู้ป่วยก่อนจำหน่าย	1.94	0.24
3. ระบุชื่อพยาบาลผู้จำหน่าย	1.03	0.00
รวม	59.45	0.96

3. คะแนนความพึงพอใจต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์โดยพยาบาลภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 45.27, S.D. = 0.19) แยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านมาตรฐานของแบบฟอร์มบันทึก อยู่ในระดับมาก (Mean = 12.30, S.D. = 0.08) ด้านการบันทึกครอบคลุมกระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับมาก (Mean = 20.36, S.D. = 0.03) ด้านการมีหลักฐานการใช้ประโยชน์จากการบันทึกอยู่ในระดับมาก (Mean = 12.61, S.D. = 0.08) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์โดยพยาบาล (n = 33)

ความพึงพอใจของพยาบาล	Mean	S.D.
ด้านมาตรฐานของแบบฟอร์มการบันทึก	12.30	2.14
ด้านบันทึกครอบคลุมกระบวนการพยาบาล	20.36	3.86
ด้านการมีหลักฐานการใช้ประโยชน์จากการบันทึก	12.61	2.54
คะแนนรวม	45.27	8.29

4. คะแนนความสัมพันธ์ของคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ต่อความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ พบว่า ความสัมพันธ์ของคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ต่อความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .757$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ของคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ต่อความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์

คุณภาพการบันทึกทางการแพทย์โดยรวม	ความพึงพอใจของพยาบาล		
	r	Sig.	แปลผล
	.757	.000	มีความสัมพันธ์เชิงบวก

อภิปรายผล

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) เพื่อศึกษาคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์และความพึงพอใจของพยาบาลต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ ผลวิจัยพบว่า คุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($M = 59.51$, $S.D. = 0.96$) แยกเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านการประเมินผู้ป่วยแรกรับ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 17.70$, $S.D. = 0.23$) ด้านการวางแผนการพยาบาลอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 18.39$, $S.D. = 0.27$) ด้านการการบันทึกกิจกรรมการพยาบาล อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 18.55$, $S.D. = 0.31$) ด้านการสรุปการจำหน่ายผู้ป่วยมากที่สุด ($M = 4.88$, $S.D. = 0.16$) ความพึงพอใจต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 45.27$, $S.D. = 0.19$) แยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านมาตรฐานของแบบฟอร์มบันทึก อยู่ในระดับมาก ($M = 12.30$, $S.D. = 0.08$) ด้านการบันทึกครอบคลุมกระบวนการพยาบาลอยู่ในระดับมาก ($M = 20.36$, $S.D. = 0.03$) ด้านการมีหลักฐานการใช้ประโยชน์จากการบันทึกอยู่ในระดับมาก ($M = 12.61$, $S.D. = 0.08$) สอดคล้องกับการศึกษาของจันทร์ทิรา เจริญชัย เกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ในระดับมาก (mean = 39.94, $S.D. = 5.51$, range = 30 - 50) เมื่อพิจารณาคุณภาพการบันทึกเป็นรายด้าน ได้แก่ 1) ด้านมาตรฐานการบันทึก 2) ด้านความครอบคลุมกระบวนการพยาบาล และ 3) ด้านหลักฐาน การใช้ประโยชน์จากการบันทึก กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์ใน ระดับมาก (Mean = 10.50, 17.94 และ 11.5 $S.D. = 1.63$, 2.49 และ 1.75) ตามลำดับ (จันทร์จิรา เจริญชัย, 2557) และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉันทนา กรุงเนิน เกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์บันทึกทางการแพทย์ต่อคุณภาพ

การบันทึกและความสมบูรณ์ของเวชระเบียนผู้ป่วยใน โรงพยาบาลพระทองคำเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ซึ่งพบว่า คุณภาพการบันทึกทางการพยาบาลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ความครอบคลุมตามกระบวนการพยาบาลอยู่ระดับดี ด้านความถูกต้องตามกระบวนการพยาบาล และด้านความต่อเนื่องของการบันทึก และความสมบูรณ์ของเวชระเบียนผู้ป่วยใน ภาพรวมอยู่ระดับดีมาก รายการที่ตนเองประเมินของข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด คือ การบันทึกสรุปการรักษาก่อนการจำหน่ายผู้ป่วยใน และข้อมูลที่มีความสมบูรณ์น้อยที่สุด คือ การบันทึกยินยอมรับการรักษา (ฉันทนา กรุงสูงเนิน, 2566) และ ผลการศึกษาของ นราทิพ อุดแก้วและคณะ เกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมการพยาบาลผู้ป่วยเด็กปอดอักเสบด้วย E - Nursing ในหอผู้ป่วย พบว่า โปรแกรมการพยาบาลผู้ป่วยเด็กปอดอักเสบด้วย E - Nursing ปฏิบัติการในคอมพิวเตอร์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย ข้อมูลประเมินภาวะสุขภาพ ข้อวินิจฉัยการพยาบาล กิจกรรมการพยาบาล บันทึกการพยาบาล และการประเมินผลการพยาบาล ประสิทธิภาพของโปรแกรม พบว่า ระยะเวลาในการนอนโรงพยาบาลลดลง 0.85 วัน และไม่พบภาวะแทรกซ้อนจากการเจ็บป่วย ให้การดูแลทันเวลาทุกคนและจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลโดยแพทย์อนุญาตทุกราย ทีมพยาบาลเกิดความมั่นใจในการดูแลผู้ป่วย ช่วยในการตัดสินใจทางคลินิกและมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมมากที่สุด (นราทิพ อุดแก้ว และคณะ, 2566)

นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาลและความพึงพอใจของพยาบาลต่อบันทึกทางการพยาบาลมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง $r = .757$ สอดคล้องกับการวิจัยของลดาวัลย์ ฤทธิ์กล้า เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการพัฒนาการบันทึกทางการพยาบาลแบบชี้เฉพาะต่อความสมบูรณ์ คุณภาพการบันทึกทางการพยาบาล ความรู้และความพึงพอใจของพยาบาลอายุรกรรม เป็นการวิจัยกึ่งทดลองผลการประเมินระดับคะแนนความสมบูรณ์และคะแนนคุณภาพ บันทึกทางการพยาบาล พบว่า อยู่ในระดับสูง พยาบาลมีระดับคะแนนความพึงพอใจต่อการบันทึกทางการพยาบาล อยู่ในระดับสูง และคะแนนความรู้สูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญ (ลดาวัลย์ ฤทธิ์กล้า, 2564) ทางสถิติ ($p > 0.001$) และการศึกษาของฉันทนา กรุงสูงเนิน ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์บันทึกทางการพยาบาลต่อคุณภาพการบันทึกและความสมบูรณ์ของเวชระเบียนในโรงพยาบาลพระทองคำเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งพบว่า คุณภาพการบันทึกทางการพยาบาลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาพรวมอยู่ระดับดีมากเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านความครอบคลุมตามกระบวนการพยาบาลอยู่ระดับดี ด้านความถูกต้องตามกระบวนการพยาบาลและด้านความต่อเนื่องของการบันทึกและความสมบูรณ์ของเวชระเบียนผู้ป่วยใน ภาพรวมอยู่ระดับดีมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ส่งผลดีหลายด้านและเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของพยาบาล รวมไปถึงการสามารถจัดเก็บข้อมูลได้เป็นระบบและครอบคลุม (ฉันทนา กรุงสูงเนิน, 2566)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารองค์กรควรมีการประเมินและพัฒนาโปรแกรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและพัฒนาองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้ที่ใช้งานอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะเมื่อมีผู้ใช้งานใหม่เข้ามาใช้โปรแกรมเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น นอกจากนี้ควรศึกษาและพัฒนาโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาลเป็นเฉพาะโรค เพื่อช่วยให้มีแนวทางการรักษาและการพยาบาลได้สอดคล้องกับภาวะโรค และส่งเสริมให้เกิดการตัดสินใจทางคลินิกที่ถูกต้อง รวมไปถึงการติดตามข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมบันทึกทางการพยาบาลในองค์กรหรือหน่วยงานอื่นเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของโปรแกรมที่สามารถใช้งานได้ครอบคลุมโดยมีเป้าหมายเพื่อการรักษาพยาบาลและดูแลผู้ป่วยได้ตามมาตรฐานของวิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์จิรา เจียรณัย. (2557). การพัฒนาโปรแกรมบันทึกทางการแพทย์พยาบาล. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ฉันทนา กรุงสุนเนิน. (2566). ผลของการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์บันทึกทางการแพทย์พยาบาลต่อคุณภาพการบันทึกและความสมบูรณ์ของเวชระเบียนผู้ป่วยใน โรงพยาบาลพระทองคำเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา จังหวัดนครราชสีมา. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 41(3), 1-13.
- นราทิพ อุดแก้ว และคณะ. (2566). การพัฒนาโปรแกรมการพยาบาลผู้ป่วยเด็กปอดอักเสบด้วย E - Nursing ในหอผู้ป่วย. วารสารแพทย์เขต 4-5, 42(2), 237-251.
- ปาลิตา พูลเพิ่ม และคณะ. (2565). ปัญหาและความต้องการการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลในโรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม, 19(2), 88-99.
- เพ็ญจันทร์ แสนประสาน. (2560). กระบวนการพยาบาลและการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล. กรุงเทพมหานคร: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร.
- ลดาวลัย ฤทธิ์กล้า. (2564). ประสิทธิภาพของการพัฒนาการบันทึกทางการแพทย์พยาบาลแบบชี้เฉพาะต่อความสมบูรณ์คุณภาพการบันทึกทางการแพทย์พยาบาล ความรู้และความพึงพอใจของพยาบาลอายุรกรรม. วารสารโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ, 6(2), 1-13.
- สภาการพยาบาล. (2562). ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง มาตรฐานการพยาบาล พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 97 ง (18 เมษายน 2562).
- อารีย์ ชีวเกษมสุข. (2563). การจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์พยาบาลด้วยการเรียนรู้แบบผสมผสานในยุคความปกติใหม่. วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล, 37(1), 25-37.
- Chuang, I. (2020). Beyond COVID19: how hospitals can prepare for a new normal. Retrieved September 14 , 2023, from [https://www. Healthcareitnews.com/news/ asiapacific/ beyond -covid-19-how-hospitals-can-prepare-new-normal](https://www.Healthcareitnews.com/news/asiapacific/beyond-covid-19-how-hospitals-can-prepare-new-normal)
- Mohsen S., et al. (2022). Development and evaluation of an electronic nursing documentation system. BMC Nursing, 21(15), 2-12.

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3*

HUMAN RELATION SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

อัจฉราภรณ์ ปานัสดี* และบุญเลิศ ธาณิรัตน์

Atcharaporn Pansasadee and Boonlert Taneerat

คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Education and Social Studies, Southern College of Technology, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: atcharapornfern.020@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน เพศของผู้บริหาร วิทยฐานะของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3 เป็นวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 316 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .80 - 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับ เท่ากับ .877 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านการสื่อสาร ด้านความไว้วางใจ และด้านการจัดการความขัดแย้ง 2) ครูที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน เพศผู้บริหาร วิทยฐานะผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียนต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนบางส่วนขาดการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดของตนเอง ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงาน พัฒนาความสามารถในการจัดการความขัดแย้งในโรงเรียน และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกับครูทุกคนในโรงเรียน

คำสำคัญ: ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์, ผู้บริหารโรงเรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 3

Abstract

The research article aimed to investigate school administrators' human relation skills as perceived by teachers under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3, to

* Received February 5, 2024; Revised February 17, 2024; Accepted February 25, 2024

compare the school administrators' human relation skills in relevance to their gender, educational level, academic standing, work experience, their administrator's gender and academic standing, and school size, and to examine problems with suggestions regarding human relation skills of school administrators under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3. This research was quantitative research. The sample consisted of 316 teachers under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3, obtained by using proportional stratified random sampling based on school size. The data gathering instrument was a five-point rating scale questionnaire with the IOC ranged between .80 - 1.00 and the over all coefficient alpha of .877. The results revealed that 1) the overall human relation skills of school administrators as perceived by teachers were found at very good levels, in descending 3 orders as follows: communication, trust, and conflict management. 2) Teachers with different genders had significant differences in their overall perceptions at level of .05, but there were no significant differences in the overall perceptions of those with different educational levels, academic standings, genders and academic standings of their administrators, and school sizes. 3) Problems and suggestions indicated that some administrators lacked direct communication, unwillingness to accept their own mistakes. Administrators should create motivation in the workplace, develop the ability to manage conflicts in the school and treat all teachers in the school equally.

Keywords: Human Relation Skills, School Administrators, Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ

ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกมีผลกระทบมาสู่สังคมไทยอย่างมาก โดยยุคการแข่งขันอย่างรวดเร็วในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยสังคมฐานความรู้ และเศรษฐกิจฐานความรู้ ทำให้การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรประสบปัญหาหลายประการ เช่น ขาดความรู้และทักษะที่ทันสมัยเป็นต้น โดยองค์การที่ต้องการความสำเร็จจึงเกิดจากความจริงที่จำเป็นต้องมีการปฏิบัติการด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้นั้นต้องเริ่มจากการศึกษาที่จะต้องปรับเปลี่ยนระบบการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานในทุกช่วงชั้นของการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนโลกประเทศชาติ ทำให้คนเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย สังคม ความคิดและสติปัญญาให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ดังนั้นบุคคลทุกคนจึงสมควรที่จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ การศึกษาที่มีคุณภาพมีผลมาจากโรงเรียนที่มีคุณภาพ และปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพได้ ก็คือผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารที่ดีที่จะนำพาโรงเรียน สถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จแห่งการพัฒนานักเรียนได้นั้น ควรมีทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางเทคนิค ทักษะด้านการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะด้านการตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ ด้านนวัตกรรม การเรียนรู้ และทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม (ชัยยนต์ เพาพาน, 2558) แต่ทักษะที่สำคัญที่สุดที่จะต้องใช้ในการติดต่อประสานงานกับบุคลากรภายในโรงเรียนให้ดำเนินงานไปอย่างสำเร็จได้ นั่นคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

“มนุษยสัมพันธ์” เป็นกลวิธีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนมนุษย์ให้มาทำกิจกรรมร่วมกันแบบเต็มใจและบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ก็จะเป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย มีจิตสาธารณะที่เป็นที่รักใคร่ของผู้อื่นใคร่เห็นใคร่ยกย่องอยู่ใกล้มนุษยสัมพันธ์จึงเกี่ยวข้องกับความต้องการของบุคคล แรงจูงใจหรือสาเหตุ

ภายในของบุคคลที่จะเข้ามาทำกิจกรรมใด ๆ ให้บรรลุเป้าหมายรวมทั้งการสามารถเอาชนะจิตใจผู้อื่นให้คล้อยตามจนสามารถทำงานนั้น ๆ ได้สำเร็จ (พระครูปลัดสัมพิพัฒนธรรมาจารย์, 2561) ซึ่งการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นจะส่งผลให้เกิดความรักใคร่ความพอใจในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ สุขยังส่งผลทำให้เกิดการปฏิบัติงานภายในองค์กรเป็นไปอย่างราบรื่นทำให้งานเสร็จตามวัตถุประสงค์ (บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์, 2559) การนำหลักการมนุษยสัมพันธ์มาใช้ในการบริหารงาน จึงเป็นเรื่องที่ดีที่ผู้บริหารควรกระทำเพราะมนุษยสัมพันธ์เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จอย่างหนึ่งของการบริหารงาน เนื่องจากผู้บริหารสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ร่วมงานได้ ทำให้ผู้ร่วมงานทุกคนทำงานด้วยกันอย่างมีความสุข สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้แก่องค์กรทำให้องค์กรได้รับผลดี เพราะองค์การจะเจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน และตัวผู้บริหารเองก็จะได้รับผลดีตามไปด้วยเนื่องจากเป็นผู้ที่มีความสามารถบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ (ทองทิพภา วิริยะพันธุ์, 2550)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีผู้บริหารที่มีความหลากหลายในด้านเพศ วิชฐานะ และขนาดของโรงเรียน ซึ่งสภาพปัจจุบันของทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผู้บริหารบางส่วนยังขาดความเข้าใจในการนำหลักมนุษยสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์และตัวบุคคล รวมทั้งใช้บทบาทภาวะผู้นำที่ยังไม่พอที่จะประสานความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมได้ ก็เป็นการยากที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่องค์กรที่เป็นเลิศได้ในอนาคต ดังนั้น การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องใช้ทักษะการบริหารงานด้านมนุษยสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ที่มีความแตกต่างกันในด้าน เพศ วิชฐานะ และขนาดของโรงเรียนว่าจำเป็นต้องใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกันหรือไม่ และใช้ทักษะด้านใดมากน้อยเพียงใด เพราะผลวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้ และเพื่อหาแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ในการบริหารโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของ Reece & Brandit มาเป็นฐานในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา วิชฐานะ ประสบการณ์ทำงาน เพศของผู้บริหาร วิชฐานะของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มุ่งศึกษาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ประจำปี 2566 จำนวน 1,515 คน จาก 221 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2566 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 316 คน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน เพศของผู้บริหาร วิทยฐานะของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน และตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ใน 7 ด้าน ตามกรอบแนวคิดของ Reece & Brandit ได้แก่ 1) การสื่อสาร 2) การตระหนักรู้ตนเอง 3) การยอมรับตนเอง 4) การสนใจ 5) ความไว้วางใจ 6) การเปิดเผยตนเอง 7) การจัดการความขัดแย้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน เพศของผู้บริหาร วิทยฐานะของผู้บริหาร และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 7 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท มี 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง ต้องปรับปรุง มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับ เท่ากับ .877

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีลักษณะแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire)

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา วารสารต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน และกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนข้อคำถาม หลังจากนั้นดำเนินการสร้างเครื่องมือที่กำหนดซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามองค์ประกอบของทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 7 ด้าน คือ การสื่อสาร การรู้เท่าทันตนเอง การยอมรับตนเอง การสนใจ ความไว้วางใจ การเปิดเผยตนเอง และการจัดการความขัดแย้ง และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยนำเสนอร่างเครื่องมือวิจัย ที่ผ่านการแก้ไข ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์บริหารโรงเรียนมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี มาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 63 ข้อคำถาม พบว่า มีค่าดัชนีระหว่าง 0.60 - 1.00 แล้วนำไปสอบถามเพื่อการทดลองใช้ หลังจากนั้นเสนอร่างเครื่องมือในการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปสอบถามเพื่อการทดลองใช้ กับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของ ลีครอนบาค ค่าที่ได้เฉลี่ยทั้งฉบับอยู่ที่ .915

และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการส่งข้อมูลผ่านระบบ E-office ของโรงเรียน ซึ่งให้ครูที่มีรายชื่อตั้งเอกสารแนบตอบคำถามผ่าน QR Code โดยกำหนดระยะเวลาตอบแบบสอบถามภายใน 15 วัน ติดตามและเช็คข้อมูลการตอบกลับของระบบการตอบแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ และผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) หาค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นรายชื่อ รายด้าน และรวมทุกด้าน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา วิชยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน เพศของผู้บริหาร วิชยฐานะของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ด้วยการทดสอบค่าเอฟ และทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบพหุคูณแบบ LSD

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ปรากฏผล ดังนี้

1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการสื่อสาร รองลงมา คือ ด้านความไว้วางใจ และด้านการจัดการความขัดแย้ง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการสื่อสาร	4.73	.16	ดีมาก	1
2. ด้านการตระหนักรู้ตนเอง	4.31	.28	ดี	7
3. ด้านการยอมรับตนเอง	4.38	.24	ดี	6
4. ด้านการจูงใจ	4.41	.24	ดี	5
5. ด้านความไว้วางใจ	4.68	.26	ดีมาก	2
6. ด้านการเปิดเผยตนเอง	4.52	.24	ดีมาก	4
7. ด้านการจัดการความขัดแย้ง	4.53	.20	ดีมาก	3
ภาพรวม	4.51	.16	ดีมาก	

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = .16) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การสื่อสารที่ทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้ร่วมกัน และมีปฏิริยาตอบสนองต่อกันทำให้เกิดความร่วมมือในองค์กร ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = .40) รองลงมา คือ การให้คำปรึกษาวิธีการทำงานและเทคนิคต่าง ๆ ที่จะนำไปพัฒนาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = .41) และการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานกันอย่างฉันทมิตร ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = .42) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการเจรจาต่อรอง โน้มน้าวให้เกิดผลดีในการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .49)

ด้านการตระหนักรู้ตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .28) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การปฏิบัติงานของผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ในการปฏิบัติงานได้ดี ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .49) รองลงมา คือ การใช้ประสบการณ์เป็นตัวช่วยในการบริหารงาน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .49) และความสามารถในการหาวิธีการแก้ไขปัญหา เมื่อรู้สึกโกรธ โมโห ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = .48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การรู้เท่าทันบทบาทหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .42)

ด้านการยอมรับตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = .24) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนตนเองเข้ากับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = .48) รองลงมา คือ การยอมรับในข้อจำกัดของตนเองได้ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .49) และการคิดวางแผนที่ทำ ณ ปัจจุบันเป็นสิ่งที่ท้าทาย และทำให้ประสบความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานกับสมาชิกใหม่ ๆ ได้ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .42)

ด้านการจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = .24) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความสามารถในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดศรัทธาและพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = .48) รองลงมา คือ การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .48) และการให้ความเห็น คำปรึกษา และ ให้ข้อเสนอแนะในหน้าที่งานที่ผู้ใต้บังคับบัญชารับผิดชอบอย่างเป็นกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .50) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .45)

ด้านความไว้วางใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = .26) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = .38) รองลงมา คือ การไว้วางใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติหน้าที่แทนในกรณีมีเหตุฉุกเฉินได้ทันที ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = .41) และการมีความผูกพันกับผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี ส่งผลให้การปฏิบัติงานราบรื่นไปด้วยดี ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = .43) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีความเชื่อและมั่นใจผู้ร่วมงานเป็นอย่างดีในการปฏิบัติงาน และการเปิดโอกาสให้ตัดสินใจในการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .49)

ด้านการเปิดเผยตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .24) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การแสดงความคิดเห็นได้อย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = .41) รองลงมา คือ การเปิดเผยข้อมูลให้ทราบตามความเป็นจริง ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = .45) และการแจ้งข้อเท็จจริงต่าง ๆ ให้ท่านทราบ เมื่อองค์กรของท่านประสบปัญหา ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = .49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผยในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .45)

ด้านการจัดการความขัดแย้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .20) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การปรับวิธีการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับความสามารถของเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = .40) รองลงมา คือ ความพยายามที่จะหาทางแก้ไขปัญหาที่เพื่อนร่วมงาน เพื่อให้ได้วิธีการแก้ไขที่เหมาะสม และความสามารถในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งภายในด้วย

เหตุผลและสันติวิธี ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = .44) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีวิธีการในการสร้างความร่วมมือให้กับผู้ร่วมงานในฐานะผู้นำได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .42)

2. การเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูจำแนกตามเพศของผู้บริหาร วิชฐานะของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของ ผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ ของครู	F - test						
	เพศ	ระดับ การศึกษา	วิทย ฐานะ	ประสบการณ์ ทำงาน	เพศของ ผู้บริหาร	วิทยฐานะ ของ ผู้บริหาร	ขนาดของ โรงเรียน
ด้านการสื่อสาร	.000	.874	3.895*	4.481*	1.119	1.808	11.343***
ด้านการตระหนักรู้ตนเอง	4.244*	1.03	.538	.730	4.313*	.000	1.149
ด้านการยอมรับตนเอง	5.054*	.447	.349	.415	6.411*	.085	3.023
ด้านการจูงใจ	2.105	.740	.683	.664	3.389	.037	1.902
ด้านความไว้วางใจ	1.448	.735	.558	.567	.409	.376	.186
ด้านการเปิดเผยตนเอง	2.947	1.900	.980	.895	1.383	.003	.419
ด้านการจัดการความขัดแย้ง	1.602	3.675	2.991	2.577	.548	.472	6.999**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ .01

*** นัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรเพศ พบว่า ครูเพศหญิงมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวม ด้านการตระหนักรู้ตนเอง และด้านการยอมรับตนเองสูงกว่าครูเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรวิทยฐานะ พบว่า ครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการสื่อสาร ครูชำนาญการพิเศษขึ้นไปมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านการสื่อสารสูงกว่าครูไม่มีวิทยฐานะ และครูชำนาญการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนคู่ อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีการรับรู้ต่อทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการสื่อสาร ครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี มีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านการสื่อสาร สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี และสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 – 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่ อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรเพศผู้บริหาร พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผู้บริหารเพศต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการตระหนักรู้ตนเอง และด้านการยอมรับตนเอง ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผู้บริหารเพศหญิงมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผู้บริหารเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรวิทยฐานะผู้บริหาร พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผู้บริหารวิทยฐานะต่างกันมีการรับรู้ของครูทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการสื่อสาร ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้าน อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ด้านการจัดการความขัดแย้ง ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมีการรับรู้ต่อทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ ส่วนด้าน อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู พบว่า บริหารโรงเรียนบางส่วนขาดการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดของตนเอง ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงาน พัฒนาความสามารถในการจัดการความขัดแย้งในโรงเรียน และมีความเสมอภาคเท่าเทียมกับครูทุกคนในโรงเรียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างมนุษยสัมพันธ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดี เกิดความเข้าใจ ความไว้วางใจ ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยในการปฏิบัติงานให้เกิดความราบรื่น สอดคล้องกับผลการวิจัย สมใจ เดชบำรุง ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารตามแนวพุทธที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ของครู โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารตามแนวพุทธโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปิยวาจา ทาน อตถจริยา และสมานัตตตา (สมใจ เดชบำรุง, 2564)

ด้านที่มีระดับสูงสุด คือ ด้านการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารให้คำปรึกษา วิธีการทำงานและเทคนิคต่าง ๆ ที่จะนำไปพัฒนาในการปฏิบัติงาน และสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานกันอย่างฉันทมิตร ดังนั้น การสื่อสารที่ดีย่อมทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งแพมาลา วัฒนเสถียรสินธุ์ ได้กล่าวไว้ว่าการสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงานและจัดการองค์กร เป็นปัจจัย

กระบวนการที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ระหว่างกันสร้างความเข้าใจในกฎระเบียบต่าง ๆ นโยบายและเป้าหมายร่วมกันในองค์กร (แพมลา วัฒนเสถียรสินธุ์, 2559)

ด้านที่มีระดับต่ำสุด คือ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารใช้ประสบการณ์เป็นตัวช่วยในการบริหารงาน รวมทั้งมีความสามารถในการหาวิธีการแก้ไขปัญหา เมื่อรู้สึกโกรธ โมโห ดังนั้น การรู้เท่าทันตนเองเป็นภาวะผู้นำแห่งตนที่นำมาซึ่งมนุษยสัมพันธ์ของผู้นำส่งผลต่อความเหนียวแน่นของทีมงาน สอดคล้องกับ ธัญพร จารุไพศาล ได้กล่าวไว้ว่า การตระหนักรู้ตนเอง (Self Awareness) คือ ความสามารถที่จะรับรู้และเข้าใจความรู้สึก อารมณ์ และความต้องการของตนเอง ตลอดจนผลที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น อันเนื่องมาจากความรู้สึก อารมณ์ และความต้องการเหล่านั้นของตน และเข้าใจตนเองในด้านจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา คุณค่า (ธัญพร จารุไพศาล, 2565)

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรเพศ ระดับการศึกษา วิชยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน เพศของผู้บริหาร วิชยฐานะของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน ซึ่งนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนจะให้ความสนิทสนม ความเป็นกันเอง และมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นเพศเดียวกันมากกว่าเพศตรงข้าม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนานนท์ แสงทองทาบ และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชนตามหลักสารานุกรม 6 ของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ต่างกัน มีระดับความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ธนานนท์ แสงทองทาบ และคณะ, 2565)

ผลการเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนจะสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยกระดับการศึกษาและมองเห็นศักยภาพในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาที่ผลงานมากกว่าระดับการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รดาชม พรหมนิवास ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำแห่งตนและทักษะมนุษยสัมพันธ์ของผู้นำที่ส่งผลต่อความเหนียวแน่นของทีมงาน ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับเงินเดือนมีผลต่อความเหนียวแน่นของทีมงานไม่แตกต่างกัน (รดาชม พรหมนิवास, 2561)

ผลการเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรวิชยฐานะ พบว่าครูที่มีวิชยฐานะต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ กับผู้ใต้บังคับบัญชาโดยไม่แบ่งแยกกว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะอยู่ในวิชยฐานะใด สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญธิดา แก้วทอง และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ที่ต่างกันมีความเห็นต่อการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน (บุญธิดา แก้วทอง และคณะ, 2565)

ผลการเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ

กับผู้ได้บังคับบัญชาโดยไม่แบ่งแยกว่าผู้ได้บังคับบัญชาจะมีประสบการณ์ทำงานนานเท่าไร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขุนทอง สุขทวี และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ขุนทอง สุขทวี และคณะ, 2562)

ผลการเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรเพศของผู้บริหาร พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผู้บริหารมีเพศต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะไม่ว่าผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็มีความความสนิทสนม ความเป็นกันเอง และมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ได้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญธิดา แก้วทอง และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน (บุญธิดา แก้วทอง และคณะ, 2565)

ผลการเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรวิทยฐานะของผู้บริหาร พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีผู้บริหารมีวิทยฐานะต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ กับผู้ได้บังคับบัญชาโดยไม่แบ่งแยกว่าผู้ได้บังคับบัญชาจะอยู่ในวิทยฐานะใด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนานนท์ แสงทองทา และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชนตามหลักสาราณียธรรม 6 ของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ต่างกัน มีระดับความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ และตำแหน่งต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (ธนานนท์ แสงทองทา และคณะ, 2565)

ผลการเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน พบว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความแตกต่างในด้านปริมาณจำนวนนักเรียนจำนวนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ อาคารสถานที่ และทรัพยากรทางการบริหาร แต่ต้องใช้มนุษยสัมพันธ์ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกันจึงทำให้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละขนาดไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อีรวัชร แสงจง และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (อีรวัชร แสงจง และคณะ, 2562)

ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารขาดการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดของตนเอง ผู้บริหารควรมีความสุขและใจเย็น ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และมีความเท่าเทียมกับครูทุกคนในโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารขาดการพัฒนา

ตนเองเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร ทักษะการตระหนักรู้ตนเอง และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ครรชิต พิมใจ และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์ของ ผู้บริหารใหม่ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารใหม่ในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการจัดองค์การ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการอำนวยความสะดวก ที่จำเป็นในการทำงาน (ครรชิต พิมใจ และคณะ, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู โดยรวมภาพรวมอยู่ใน ระดับดีมาก ผลการเปรียบเทียบทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครู พบว่า ครูที่มี เพศต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์ทำงาน เพศผู้บริหาร วิทยฐานะผู้บริหาร และ ขนาดของโรงเรียนต่างกันมีการรับรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงขอเสนอแนะทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยต่ำไปสูง ดังนี้ 1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ผู้บริหารควรมี ความสามารถในการรู้เท่าทันบทบาทหน้าที่ของตนเอง 2) ด้านการยอมรับตนเอง ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้มี ความสามารถในการปฏิบัติงานกับสมาชิกใหม่ ๆ ได้ 3) ด้านการจูงใจ ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน ของผู้ใต้บังคับบัญชา 4) ด้านการเปิดเผยตนเอง ผู้บริหารควรแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดเผยในการปฏิบัติงาน 5) ด้านการจัดการความขัดแย้ง ผู้บริหารควรมีวิธีการในการสร้างความร่วมมือให้กับผู้ร่วมงานในฐานะผู้นำได้อย่าง ชัดเจน 6) ด้านความไว้วางใจ ผู้บริหารควรมีความเชื่อและมั่นใจผู้ร่วมงานเป็นอย่างดีในการปฏิบัติงาน และการเปิด โอกาสให้ตัดสินใจในการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง 7) ด้านการสื่อสาร ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถ ในการเจรจาต่อรอง โน้มน้าวให้เกิดผลดีในการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งปัญหาและข้อเสนอแนะจาก ผลการวิจัยนี้ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนบางส่วนขาดการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา ไม่ยอมรับในข้อผิดพลาดของ ตนเอง ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจในการทำงาน พัฒนาความสามารถในการจัดการความขัดแย้งในโรงเรียน และ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกับครูทุกคนในโรงเรียน ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาทักษะ ด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคที่ส่งผลต่อทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- ขุนทอง สุขทวี และคณะ. (2562). มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 13(2), 35-44.
- ครรชิต พิมใจ และคณะ. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารใหม่ในจังหวัดขอนแก่น. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 49(4), 1-11.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2558). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. ใน การประชุมวิชาการ ระดับชาติครุ ศาสตร์ ครั้งที่ 1 เรื่องการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน: ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2550). มนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมมิก.

- ธนานนท์ แสงทองทาบ และคณะ. (2565). การสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารกับชุมชนตามหลักสารานุกรม 6 ของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(3), 117-130.
- ธัญพร จารุไพศาล. (2565). การตระหนักรู้ตนเอง (Self-awareness) คืออะไรและพัฒนาอย่างไร. เรียกใช้เมื่อ 2 มิถุนายน 2566 จาก <https://www.workwithpassiontraining.com/17815526/การตระหนักรู้ตนเอง-self-awareness-คืออะไรและพัฒนาอย่างไร>
- ธีรวัชร แสงจง และคณะ. (2562). การศึกษามนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(2), 163-177.
- บุญช่วง ศรีธรรมาภรณ์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประสิทธิภาพการทำงาน ของนักบัญชี ธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 11(2), 29-48.
- บุญธิดา แก้วทอง และคณะ. (2565). แนวทางการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(3), 131-146.
- พระครูปลัดสัมพิพัฒนธรรมาจารย์. (2561). มนุษยสัมพันธ์ตามหลักกัลยาณมิตร. วารสาร มจร. มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 4(2), 115-127.
- แพมลา วัฒนเสถียรสินธุ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการสื่อสารภายในองค์กร กรณีศึกษาบริษัทยูไนเต็สดันดาร์ด เทอร์มินัล จำกัด (มหาชน). ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจสากล. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รดาชม พรหมนิवास. (2561). รูปแบบภาวะผู้นำแห่งตนและทักษะมนุษยสัมพันธ์ของผู้นำที่ส่งผลต่อความเหนียวแน่นของทีมงาน. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สมใจ เดชบำรุง. (2564). มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารตามแนวพุทธที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ของครูโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(2), 463-478.

ประเด็นสำคัญในสัญญาจ้างแรงงานกับสัญญาจ้างทำของ*

MAIN ISSUES IN HIRE OF SERVICE AGREEMENT WITH HIRE OF WORK AGREEMENT

อนุชา ช้างน้อย

Anucha Changnoi

นักวิชาการอิสระ นครปฐม ประเทศไทย

Independent Scholar, Nakhon Pathom, Thailand.

*Corresponding author E-mail: anucha.chang@hotmail.com

บทคัดย่อ

สัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของเป็นสัญญาที่มีลักษณะและลำดับขั้นตอนที่แตกต่างกันในทางธุรกิจ ความเหมือนที่สำคัญของทั้งสองประเภทของสัญญา คือ ต้องมีข้อตกลงเกี่ยวกับการทำงาน การชำระค่าตอบแทน และการกำหนดระยะเวลาที่ต้องทำงาน อย่างไรก็ตาม มีความแตกต่างที่สำคัญในลักษณะและวัตถุประสงค์ของการจ้างงาน สัญญาจ้างแรงงานมุ่งหวังการบริการแรงงาน ซึ่งแสดงถึงความรับผิดชอบทางกฎหมายของลูกจ้าง ลูกจ้างมีความรับผิดชอบต่อการทำงานและบริการที่ได้รับจ้าง และมักมีสิทธิต่าง ๆ ในกรณีที่การทำงานไม่เป็นไปตามข้อตกลง ทั้งนี้ ผู้จ้างงานมีความเสรีมากขึ้นในการกำหนดลักษณะงานและการติดตามการทำงานของลูกจ้าง ในทางตรงกันข้าม สัญญาจ้างทำของมุ่งหวังผลลัพธ์จากการทำงานของผู้รับจ้าง ผู้รับจ้างมีความเสรีมากขึ้นในการกำหนดวิธีการทำงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ตกลง ในกรณีนี้ มักมีการกำหนดลักษณะของโครงการหรืองานที่ต้องทำและมีระยะเวลาจำกัด มีการแบ่งแยกความรับผิดชอบทางกฎหมายมากขึ้น โดยทั่วไปแล้วผู้รับจ้างมีความเสี่ยงทางทรัพย์สินมากขึ้นในกรณีที่ผลลัพธ์ไม่ได้ตามที่ตกลง สรุปได้ว่า สัญญาจ้างแรงงานมุ่งหวังการบริการแรงงาน ในขณะที่สัญญาจ้างทำของมุ่งหวังผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานของผู้รับจ้าง ทั้งนี้ มีความแตกต่างในลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความเสี่ยงทางทรัพย์สิน ลักษณะการจ้างงาน และสิทธิและความเสี่ยงทางกฎหมาย นอกจากนี้ ยังมีความแตกต่างในความรับผิดชอบทางกฎหมายและความเสี่ยงทางทรัพย์สิน ดังนั้น สัญญาจ้างแรงงาน และสัญญาจ้างทำของเน้นที่ความรับผิดชอบและความเสรีในการกำหนดงานและผลลัพธ์ตามลำดับ

คำสำคัญ: ตกลงการทำงาน, ค่าตอบแทน, ระยะเวลา, ลักษณะการทำงาน, ความรับผิดชอบ

Abstract

The Hire of Service Agreement and The Hire of Work Agreement are contracts with differing characteristics and procedures in business. The significant similarity between the two types of contracts is that they both require agreements regarding the work to be done, payment terms, and the specified duration of work. However, there are significant differences in the nature and objectives of hiring. The Hire of Service Agreement aims at hiring labor services, indicating the legal responsibilities of the employer. The employee is responsible for the work and services contracted and often has various rights in cases where the work is not performed as agreed upon. In contrast, the Hire of Work Agreement aims at the outcomes of the contractor's work.

* Received February 15, 2024; Revised February 24, 2024; Accepted February 29, 2024

The contractor has more freedom in determining the methods of work to achieve the agreed - upon results. In this case, there is often a specification of the project or work to be done, along with a limited timeframe. Legal responsibilities are more divided, with the contractor generally bearing more property risks if the results do not meet the agreement. In summary, The Hire of Service Agreement focuses on labor services, while The Hire of Work Agreement focuses on the outcomes of the contractor's work. There are differences in the nature of work, responsibilities, property risks, the nature of hiring, and legal rights and risks. Additionally, there are differences in legal responsibilities and property risks. Therefore, both The Hire of Service Agreement and The Hire of Work Agreement emphasize responsibility and freedom in defining work and results, respectively.

Keywords: Agreement, Compensation, Duration, Nature of Work, Responsibility

บทนำ

ความไม่เท่าเทียมในความสัมพันธ์ในสัญญาจ้างแรงงานเป็นประเด็นที่สำคัญในสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบัน การสังเกตถึงในสถานการณ์การจ้างงานทั้งแบบจ้างทำของและทำงานที่กำหนดเวลา ความไม่เท่าเทียมเป็นเรื่องที่ชัดเจนในความสัมพันธ์ระหว่างลูกจ้างและนายจ้าง ในการจ้างทำงานทำของ ลูกจ้างมีความอิสระมากขึ้นในการจัดการงาน แต่การคุ้มครองแรงงานมักเน้นค่าจ้าง วันหยุด และสวัสดิการ อย่างไรก็ตาม ความไม่เท่าเทียมนี้อาจมีรากฐานในการแยกแยะในการทำงาน และสามารถมีผลต่อสวัสดิการและรายได้ของลูกจ้างได้ (นนทวัชร์ นวตระกูลพิสุทธิ์, 2559) ในสัญญาจ้างแรงงานที่กำหนดเวลาและสถานที่ทำงานที่แน่นอน ความสัมพันธ์มักมีลักษณะที่ขึ้นอยู่กับการทำงาน และมักมีข้อกำหนดที่เข้มงวดเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ การคุ้มครองแรงงานในกรณีนี้มักมีมาตรการที่เน้นการปกป้องผู้รับจ้างแรง รวมถึงการจ่ายค่าจ้างตามกฎหมาย การไม่อนุญาตให้ทำงานนอกเวลาทำการ และการคุ้มครองในด้านทางสตรีเมตและความปลอดภัยของผู้รับจ้างแรง ความไม่เท่าเทียมนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อผลกระทบทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับมิติทางสังคมและกฎหมาย ในสัญญาจ้างแรงงาน มีกฎหมายที่คุ้มครองแรงงานในด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดการคุ้มครองทั้งในด้านค่าจ้าง วันหยุด สวัสดิการ และการป้องกันการเลิกจ้างงาน ซึ่งสัญญาจ้างทำงานมักมีการพิจารณาความพึงปฏิบัติตามข้อกำหนดทางเศรษฐกิจมากกว่าความเน้นทางสังคม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเท่าเทียมและความรับผิดชอบทางกฎหมายในการจ้างงาน (จรินทร์ มิ่งธรรม, 2545)

อย่างไรก็ตาม การพบเจอกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสัญญาจ้างแรงงานอาจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์นี้ได้ เนื่องจากมีความแตกต่างในการจัดการและคุ้มครองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนและความสมดุลในสังคม การทำงานที่มีความมั่นคงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างสัมพันธ์ภาพทางสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน สัญญาจ้างแรงงานมีเป้าหมายที่จะสร้างความมั่นคงในการทำงานและเพื่อให้คนงานได้รับรายได้ที่เหมาะสม โดยสัญญาจ้างทำงานก็มุ่งเน้นที่จะผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและปลอดภัย เพื่อประโยชน์ทั้งของบริษัทและลูกจ้าง (Korobkin, R., 2003) ความเป็นธรรมและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำงานเป็นสิ่งสำคัญในการบำรุงรักษาความสัมพันธ์นี้ การแก้ไขปัญหาในสัญญาทั้งที่มีความเหมือนและแตกต่างควรดำเนินการอย่างยุติธรรม เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายสามารถแก้ไขข้อพิพาทและดำเนินต่อไปในสังคมได้อย่างมีสมดุล ดังนั้นการแก้ปัญหาในสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำงานมีบทบาทสำคัญในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่มีความยั่งยืน การตรวจสอบมิติทางกฎหมาย สังคม และเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการบรรลุสมดุลและความยั่งยืนในระยะยาวของสัมพันธ์ภาพทางสังคมนี้ (Atiyah, P. S., 1986)

ดังนั้น เรื่องที่สำคัญในสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมากทั้งในด้านสังคม ทางกฎหมาย และเศรษฐกิจ เนื่องจากมีผลกระทบที่หลากหลายและซับซ้อนทั้งในด้านการควบคุมความขัดแย้ง การจัดการความยืดหยุ่น ความเป็นธรรม และการแก้ไขปัญหา การคุ้มครองสิทธิแรงงานมีความสำคัญเป็นพิเศษในสัญญาจ้างแรงงาน และการเน้นถึงความจำเป็นในการคุ้มครองสิทธิแรงงาน เช่น การจ่ายค่าจ้างที่เป็นธรรม การให้สวัสดิการ และเงื่อนไขการทำงานที่ถูกต้อง (สำนักงานกฎหมายปาระมี, 2564) การยุติความขัดแย้งเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการความขัดแย้งระหว่างฝ่าย ทำให้เกิดการยุติความขัดแย้งอย่างสมบูรณ์ ประโยชน์ในสัญญานั้นความยืดหยุ่นในธุรกิจ ส่งเสริมความเป็นธรรมและการยุติปัญหา เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการคุ้มครองสิทธิแรงงานเป็นเรื่องสำคัญในสัญญาจ้างแรงงาน การเน้นความจำเป็นในการคุ้มครองสิทธิแรงงาน การเข้าใจสัญญา และการทำสัญญาช่วยให้เข้าใจวัตถุประสงค์และความต้องการของทั้งสองฝ่าย สร้างสภาพแวดล้อมธุรกิจที่เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย ด้วยความเข้าใจและการทำปัญหาที่เป็นรูปธรรม สัญญานี้สามารถส่งผลให้กับสังคม กฎหมาย และเศรษฐกิจในทางที่สร้างสรรค์และยั่งยืนในระยะยาว

หลักฐานและแนวคิดในสัญญา

สัญญาจ้างแรงงานมีการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยมีการกำหนดเงื่อนไขการทำงาน เงื่อนไขการจ่ายค่าจ้าง และสิทธิต่าง ๆ ของลูกจ้าง เพื่อให้ความชัดเจนและป้องกันข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน ข้อกำหนดที่ระบุในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 6 จ้างแรงงาน ตามมาตรา 575 กล่าวว่า สัญญาจ้างแรงงาน คือ สัญญาที่บุคคลหนึ่ง (ลูกจ้าง) ตกลงทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง (นายจ้าง) โดยนายจ้างตกลงจะจ่ายค่าจ้างตลอดระยะเวลาที่ลูกจ้างทำงาน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มีข้อบัญญัติเสริมที่มีผลบังคับใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิและความปลอดภัยของลูกจ้างในการทำงานได้ดีขึ้น (สุชาติ รัตนพิบูลย์ และปัทมาวรรณ จินดารักษ์, 2562)

สัญญาจ้างงานมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ข้อตกลงระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง คือ นายจ้างตกลงจ่ายค่าจ้างตลอดระยะเวลาที่ลูกจ้างทำงานตามที่ตกลงกัน และลูกจ้างตกลงทำงานให้แก่นายจ้างตามสัญญา
 2. รูปแบบการตอบแทน การจ้างงานมีลักษณะ ต่างตอบแทน โดยลูกจ้างได้รับค่าจ้างตอบแทนในการทำงานและเป็นการแลกเปลี่ยน แรงงาน กับ ค่าจ้าง
 3. การสร้างสัญญา สัญญาจ้างงานสามารถเกิดขึ้นได้โดยมีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือ ตกลงกันด้วยวาจา หรือ เกิดขึ้นโดยปริยาย
 4. สิทธิและหน้าที่ นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างตามที่ตกลงไว้ และลูกจ้างต้องทำงานตามสัญญา และรักษาชื่อเสียงในข้อบัญญัติของพ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน (พ.ศ. 2541)
1. มาตรา 5 กำหนดว่า สัญญาจ้างแรงงาน คือ สัญญาที่ไม่ว่าจะเป็นหนังสือหรือทำให้เจ้าของงานเข้าใจได้โดยประมาณ ซึ่งตกลงกันว่าลูกจ้างจะทำงานให้กับนายจ้าง และนายจ้างตกลงจ่ายค่าจ้างตลอดระยะเวลาที่ทำงานให้
 2. สัญญาการจ้างงาน นายจ้างต้องชำระค่าจ้างตลอดระยะเวลาที่ลูกจ้างทำงานตามที่ตกลงกัน
 3. สิทธิและหน้าที่ของนายจ้างและลูกจ้าง นายจ้างต้องชำระค่าจ้างตามข้อตกลง และลูกจ้างต้องปฏิบัติงานตามสัญญา และรักษาความซื่อสัตย์

การเกิดสัญญา สัญญาจ้างแรงงานอาจเกิดขึ้นโดยประมาณ โดยไม่ต้องมีการตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร และถ้านายจ้างรับลูกจ้างมาทำงานและมีการจ่ายค่าจ้างต่องาน ก็ถือว่าเกิด สัญญาจ้างแรงงาน แล้ว

สรุปได้ว่า สัญญาจ้างแรงงานเป็นข้อตกลงระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยทั้งสองฝ่ายต้องรับผิดชอบตามที่ตกลง สัญญานี้สามารถเป็นหนังสือ พูด หรือปริยายได้ การทำงานและการจ่ายค่าจ้างต้องเป็นไปตามข้อตกลงที่ตกลงกันตามกฎหมายแรงงานที่ทั้งสองฝ่ายตกลง สัญญาจ้างทำของมักมีแนวคิดที่เน้นผลิตภัณฑ์หรือบริการที่จะถูกผลิต โดยระบุรายละเอียดการผลิต ระยะเวลา และราคาที่ตกลง สัญญาจ้างทำของเป็นข้อตกลงระหว่าง ผู้รับจ้างและผู้ว่าจ้าง โดยผู้รับจ้างตกลงทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จและผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเป็นตอบแทน สินจ้างอาจเป็นเงินหรือทรัพย์สินตามที่ตกลงไว้ในสัญญา สัญญานี้มุ่งเน้นที่ผลสำเร็จของงานที่ผู้รับจ้างทำ วัตถุประสงค์ของสัญญา คือ ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงาน ไม่ได้จำกัดเพียงแรงงานของผู้รับจ้างเท่านั้น เช่น การก่อสร้างบ้าน หรือการทำเฟอร์นิเจอร์ ในสัญญาจ้างทำของ ผู้รับจ้างมีอิสระในการทำงานมากกว่าลูกจ้างแรงงาน และไม่ต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกจ้างในการละเมิดต่อบุคคลภายนอก ผู้ว่าจ้างไม่มีสิทธิบังคับหรือสั่งงานผู้รับจ้าง สัญญาจ้างทำของไม่มีแบบแสดงถึงการกำหนดข้อตกลงโดยการแสดงเจตนา แม้ด้วยวาจา และสามารถฟ้องร้องบังคับได้โดยไม่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ตามมาตราที่เกี่ยวข้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 6 จ้างแรงงาน มาตรา 587 ถึง 607 ที่กำหนดอายุความของคดีจ้างทำของ ซึ่งกำหนดให้การฟ้องร้องต้องทำภายในสองปี และการฟ้องร้องเพื่อผู้รับจ้างผิดในความชำรุดบกพร่องต้องทำภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ความชำรุดบกพร่องปรากฏขึ้น (ฉันทชนก คงเฉลิมพันธ์, 2558) ดังนั้น ประเด็นหลักฐานและแนวคิดในสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของแตกต่างกันอย่างไร โดยที่สัญญาจ้างแรงงานเน้นที่การทำงานและการจ่ายค่าจ้างตามข้อตกลง ส่วนสัญญาจ้างทำของเน้นผลลัพธ์และการให้สินค้าหรือบริการเป็นตอบแทน แนวคิดและหลักฐานในทั้งสองสัญญามุ่งเน้นการปฏิบัติตามข้อตกลงและการแก้ไขความขัดแย้ง

ความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงและค่าตอบแทน

สัญญาจ้างแรงงานเป็นข้อตกลงที่เกี่ยวกับค่าจ้างและสวัสดิการต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งมักสำคัญในการกำหนดความรับผิดชอบของลูกจ้างและนายจ้างต่อกัน โดยทั่วไปแล้ว สัญญาจ้างแรงงานมักประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับค่าจ้างและสวัสดิการต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปตามกฎหมาย ข้อตกลงนี้มักให้ความสำคัญกับเรื่องความเสี่ยงทางทรัพย์สินและความปลอดภัยของลูกจ้าง ทำให้ครอบคลุมทั้งด้านการจ่ายค่าชดเชยและความรับผิดชอบในกรณีเหตุไม่คาดฝัน ด้วยการระบุรายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและแผนการจัดการเมื่อเกิดเหตุ ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจง่ายและเพื่อความแม่นยำในการปฏิบัติตามข้อตกลงทั้งสองฝ่าย (สฤติย์ อินตา, 2562)

1. ค่าจ้างแรง ระบุจำนวนเงินหรือวิธีการคำนวณค่าจ้างแรงที่ลูกจ้างจะได้รับตามระยะเวลาการทำงาน และวิธีการชำระเงิน เช่น เดือนละหรือชั่วโมงละ เป็นต้น
2. สวัสดิการ ระบุสวัสดิการที่ลูกจ้างจะได้รับ เช่น ประกันสุขภาพ ประกันอุบัติเหตุ การลาพักร้อน และสวัสดิการอื่น ๆ ตามกฎหมาย
3. ระยะเวลาการทำงาน ระบุวันที่ลูกจ้างเริ่มทำงานและระยะเวลาที่คาดว่าจะทำงาน รวมถึงการระบุเวลาทำงานที่อาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยน
4. ความเสี่ยงทางทรัพย์สิน ระบุว่าในกรณีที่ทรัพย์สินของลูกจ้างเสียหายในระหว่างการทำงาน นายจ้างจะรับผิดชอบอย่างไร
5. ความปลอดภัย ระบุมาตรการที่นายจ้างต้องให้เพื่อความปลอดภัยของลูกจ้างในที่ทำงาน ซึ่งมีต้นแบบจากกฎหมายและมาตรฐานอุตสาหกรรม
6. สิทธิและหน้าที่ของลูกจ้าง ระบุสิทธิและหน้าที่ของลูกจ้างในการทำงาน รวมถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำสั่งของนายจ้าง
7. การสิ้นสุดสัญญา ระบุเงื่อนไขการสิ้นสุดสัญญา เช่น การลาออกหรือการสิ้นสุดสัญญาโดยประสานงานกัน

8. ข้อพิพาทและการตลาดการความขัดแย้ง การระบุวิธีการแก้ข้อพิพาท และขั้นตอนการเรียกร้องเมื่อเกิดความขัดแย้ง

ดังนั้น การทำสัญญาจ้างแรงงานเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจและความโปร่งใสในทุกขั้นตอนของกระบวนการงาน การนำเสนอสิทธิและหน้าที่ของลูกจ้างและนายจ้างเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงทางทรัพย์สินและเพิ่มระดับความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ด้วยการทำสัญญานี้ ทั้งสองฝ่ายจะได้รับประโยชน์จากความคุ้มครองและความชัดเจนที่มีผลทำให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น สัญญาจ้างทำของมักเกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าหรือบริการและมีความสัมพันธ์กับการรับผิดชอบในกรณีของเสียหายหรือข้อบกพร่อง ต่อไปนี้ คือ ประการสำคัญที่มักปรากฏในสัญญาจ้างทำของที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง (วิชัย โสสุวรรณจินดา, 2545)

1. การระบุรายละเอียดงาน สัญญาจะระบุละเอียดงานที่ผู้รับจ้างต้องดำเนินการ รวมถึงคุณภาพที่ต้องบรรลุ และมีรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของผลงานที่ต้องส่งมอบ

2. การควบคุมคุณภาพและมาตรฐาน ระบุมาตรฐานและวิธีการตรวจสอบคุณภาพของผลงาน เพื่อป้องกันความเสี่ยงในกรณีที่ผลงานไม่ตรงตามความต้องการ

3. ความรับผิดชอบในกรณีข้อบกพร่อง ระบุผลกระทบของข้อบกพร่องหรือเสียหายที่เกิดหลังจากส่งมอบผลงาน และกำหนดว่าใครจะรับผิดชอบในการแก้ไข และในกรณีที่มีความเสียหาย ระบุว่าใครจะรับผิดชอบในการชดเชย

4. การระบุเงื่อนไขทดลองใช้ผลงาน กำหนดเงื่อนไขทดลองใช้ผลงานหรือการทดสอบ และระบุความรับผิดชอบในกรณีที่ผลงานไม่ตรงตามความต้องการ

5. การระบุเงื่อนไขรับประกัน กำหนดเงื่อนไขรับประกันคุณภาพของผลงานหรือสินค้า และระบุว่าใครจะรับผิดชอบในการแก้ไขในกรณีที่เกิดปัญหา

6. การควบคุมความเสี่ยงทางการเงิน ระบุเงื่อนไขการชำระค่าจ้างและการชดเชยในกรณีของความเสี่ยงทางการเงิน เช่น การชำระเงินล่วงหน้า หรือเงื่อนไขการชดเชย

7. การระบุการปกป้องความลับ ระบุมาตรการที่จะปกป้องความลับของข้อมูลหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับงาน

ดังนั้น สัญญาจ้างทำของมีความสำคัญในการควบคุมความเสี่ยงและจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน นั้นเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ช่วยลดความไม่แน่นอนและเพิ่มความน่าเชื่อถือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรทั้งในทางราชการและภาคเอกชน สำหรับประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงและค่าตอบแทนในสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของแตกต่างกันอย่างไร ถ้ากล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงและค่าตอบแทนในสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของแตกต่างกันโดยสัดส่วนความเสี่ยงที่ต้องรับผิดชอบมักมีผลต่อระดับค่าตอบแทนที่กำหนดในสัญญา สัญญาจ้างแรงงานมักมีความเสี่ยงต่ำกว่าสัญญาจ้างทำของเนื่องจากลูกจ้างมักได้รับค่าจ้างและประโยชน์ที่แน่นอน ในขณะที่สัญญาจ้างทำของมักมีความเสี่ยงสูงขึ้นเนื่องจากผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบในการผลิตสินค้าหรือบริการโดยไม่มีค่าตอบแทนที่แน่นอนล่วงหน้า

สิทธิและความรับผิดชอบ

สัญญาจ้างแรงงาน มีแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและความรับผิดชอบของลูกจ้างต่อนายจ้าง และนายจ้างต่อลูกจ้าง เช่น สิทธิในการลาพักร้อน หรือความรับผิดชอบในการให้ความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน สัญญาจ้างแรงงานมีแนวคิดที่กำหนดสิทธิและความรับผิดชอบของลูกจ้างต่อนายจ้าง และนายจ้างต่อลูกจ้าง เพื่อความชัดเจนและเพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น ต่อไปนี้ คือ หลายประการที่มักปรากฏในสัญญาจ้างแรงงาน (วิระพงษ์ บึงไกร และสุชิน กฤตลักษณ์วง, 2556)

1. สิทธิในการลาพักร้อน การระบุสิทธิของลูกจ้างในการลาพักร้อน รวมถึงจำนวนวันหรือระเบียบวิธีการคำนวณและเงื่อนไขการใช้ลาพักร้อน เช่น การแจ้งล่วงหน้าหรือเงื่อนไขพิเศษ
2. ความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ การระบุหน้าที่และความรับผิดชอบของลูกจ้างในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับงาน
3. ความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน การระบุนโยบายที่นายจ้างต้องให้เพื่อประกันความปลอดภัยและสุขภาพของลูกจ้าง รวมถึงความรับผิดชอบในการเพิ่มเติม
4. การกำหนดเงื่อนไขในการลาหยุดชั่วคราว การระบุเงื่อนไขในการลาหยุดชั่วคราว เช่น การลาป่วยหรือลากิจส่วนตัว รวมถึงเงื่อนไขการยื่นใบลาและการสามารถยกเลิกลาได้หรือไม่
5. การระบุสิทธิในการของลูกจ้าง การระบุสิทธิในการของลูกจ้าง เช่น การขอเพิ่มค่าจ้าง หรือขอสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามกฎหมาย
6. การกำหนดเงื่อนไขในการสิ้นสุดสัญญา การระบุเงื่อนไขและกระบวนการสิ้นสุดสัญญา รวมถึงเงื่อนไขการลาออกหรือการสิ้นสุดสัญญาโดยที่ไม่มีการละเมิด
7. สิทธิในการละเมิดสัญญา การระบุสิทธิของลูกจ้างและนายจ้างในกรณีที่มีการละเมิดสัญญา และวิธีการแก้ไขข้อพิพาท

ดังนั้น การระบุสิทธิและความรับผิดชอบในสัญญาจ้างแรงงานมีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนระหว่างลูกจ้างและนายจ้าง เน้นลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น โดยกำหนดบทบาทและค่าตอบแทนอย่างชัดเจน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีความมั่นใจและสามารถปฏิบัติตามสัญญาได้อย่างเต็มที่ การทำในลักษณะนี้ช่วยลดความไม่แน่นอนและเพิ่มความประสบความสำเร็จในการทำงาน

สัญญาจ้างทำของ โนติยา ภัทรประสิทธิ์ ความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของผู้ผลิตและความสมบูรณ์ของสินค้าหรือบริการ สัญญาจ้างทำของที่เน้นความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของผู้ผลิตและความสมบูรณ์ของสินค้าหรือบริการมีหลายประการที่สำคัญ เพื่อป้องกันความขัดแย้งและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนายจ้างและผู้รับจ้าง ต่อไปนี้ คือ ประการสำคัญที่มักปรากฏในสัญญาจ้างทำ

1. ระบุมาตรฐานคุณภาพ การระบุมาตรฐานและคุณภาพที่ต้องการให้ผลงานตรงตามความคาดหวังของนายจ้าง และระบุวิธีการทดสอบคุณภาพของผลงาน
2. ความรับผิดชอบในการประกอบการ การระบุความรับผิดชอบในการประกอบการที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของผู้ผลิตและสินค้าหรือบริการ
3. มาตรการความปลอดภัย การระบุมาตรการที่ผู้ผลิตต้องทำเพื่อรักษาความปลอดภัยของการผลิต รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
4. การทดสอบและตรวจสอบ การระบุกระบวนการทดสอบและตรวจสอบคุณภาพของผลงาน เพื่อให้มั่นใจว่าสินค้าหรือบริการตรงตามมาตรฐาน
5. การระบุระยะเวลาการทำงาน การระบุระยะเวลาที่กำหนดในการผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อให้ให้นายจ้างมีข้อมูลเพียงพอเพื่อการวางแผนและการตรวจสอบความคืบหน้า
6. ความรับผิดชอบในการปรับปรุง การระบุความรับผิดชอบในการแก้ไขข้อบกพร่องหรือปรับปรุงสินค้าหรือบริการหากมีความผิดปกติ
7. การปกป้องความลับ การระบุมาตรการที่ต้องทำเพื่อปกป้องความลับของข้อมูลหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
8. ความรับผิดชอบในการจัดส่ง การระบุความรับผิดชอบในการจัดส่งสินค้าหรือบริการ รวมถึงการรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดส่ง

9. การระบุสิทธิและหน้าที่ของนายจ้างและผู้รับจ้าง การระบุสิทธิและหน้าที่ทั้งสองฝ่าย เพื่อความชัดเจน และป้องกันความขัดแย้งทางกฎหมาย

10. การระบุเงื่อนไขการชำระค่าจ้าง การระบุวิธีและเงื่อนไขในการชำระค่าจ้างและวิธีการปรับปรุงค่าจ้าง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของของผลงานหรือบริการ (โนติยา ภัทรประสิทธิ์, 2565)

ดังนั้น การให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยและความสมบูรณ์ของสินค้าหรือบริการในสัญญาจ้างทำของช่วยให้ทั้งนายจ้างและผู้รับจ้างมีความเข้าใจที่มั่นใจและสร้างความไว้วางใจในกระบวนการทำงาน ความรับผิดชอบที่สูงขึ้นช่วยในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเชื่อถือได้ ทำให้มีความมั่นใจว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผลิตหรือให้บริการจะมีคุณภาพและปลอดภัยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในสัญญา ทั้งนี้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างสองฝ่ายในระยะยาว ส่วนประเด็นสิทธิและความรับผิดชอบในสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของแตกต่างกันอย่างไร ถ้ามองถึงสิทธิและความรับผิดชอบในสัญญาจ้างแรงงานมุ่งเน้นที่การทำงานของลูกจ้าง ในขณะที่สัญญาจ้างทำของเน้นที่ผลลัพธ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ผู้รับจ้างต้องผลิต ผู้รับจ้างมีความอิสระในการทำงานมากกว่าลูกจ้างแรงงาน และไม่ต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ว่าจ้างในการละเมิดต่อบุคคลภายนอก

การสิ้นสุดสัญญา

สัญญาจ้างแรงงาน มีแนวคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขการสิ้นสุดสัญญา และสิทธิที่ผู้ลงนามสัญญามีในกรณีสิ้นสุดสัญญา สัญญาจ้างแรงงานมีเงื่อนไขการสิ้นสุดสัญญาที่จะกำหนดสิทธิและหน้าที่ของทั้งสองฝ่ายในกรณีที่สัญญาถูกสิ้นสุด โดยปกติมีข้อความที่กล่าวถึงการสิ้นสุดสัญญาอย่างชัดเจน ต่อไปนี้ คือ แนวคิดที่มักปรากฏในสัญญาจ้างแรงงานเรื่องนี้ (สำนักงานกฎหมายปารเมย์, 2564)

1. การสิ้นสุดสัญญาโดยประการกฎหมาย การระบุเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการสิ้นสุดสัญญาโดยประการกฎหมาย ซึ่งสามารถเกี่ยวข้องกับการลาออกทางอาชีพ การไล่ออก (termination for cause) หรือการสิ้นสุดสัญญาด้วยข้อผิดพลาดทางกฎหมาย

2. เงื่อนไขการลาออก การกำหนดวิธีการและเงื่อนไขที่ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติเมื่อต้องการลาออกจากงาน รวมถึงการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

3. การสิ้นสุดสัญญาด้วยข้อผิดพลาด การระบุเงื่อนไขที่ผู้รับจ้างหรือนายจ้างสามารถสิ้นสุดสัญญาได้ในกรณีที่อีกฝ่ายละเมิดข้อกำหนดในสัญญา

4. การแจ้งให้ทราบล่วงหน้า การระบุเวลาและวิธีที่จะแจ้งให้ทราบล่วงหน้าเมื่อมีการสิ้นสุดสัญญา

5. สิทธิในการรับค่าทดแทนหรือประกันการจ้างงาน การระบุสิทธิของผู้รับจ้างในการรับค่าทดแทนหรือประกันการจ้างงานหากสัญญาถูกสิ้นสุด

6. การสิ้นสุดสัญญาด้วยสิทธิพิเศษ การระบุสิทธิพิเศษที่สามารถให้ฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายสามารถสิ้นสุดสัญญาได้ โดยไม่ต้องประสงค์ความช่วยเหลือจากฝ่ายอีกฝ่าย

7. การรักษาข้อมูลบริษัท การระบุว่าผู้รับจ้างจะต้องส่งคืนหรือทำลายข้อมูลบริษัทที่อาจมีอยู่ในการรับจ้างหรือหลังจากสิ้นสุดสัญญา

8. การคืนทรัพย์สินของนายจ้าง การระบุการคืนทรัพย์สินหรือข้อมูลที่เป็นทรัพย์สินของนายจ้างหลังจากสิ้นสุดสัญญา

9. การกำหนดระยะเวลาที่ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติตาม การระบุระยะเวลาที่ผู้รับจ้างต้องปฏิบัติตามตลอดระยะเวลาหลังจากการสิ้นสุดสัญญา

10. การตกลงแก้ข้อพิพาท การระบุวิธีการแก้ข้อพิพาทหรือข้อข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่สัญญาถูกสิ้นสุด

การระบุงเงื่อนไขการสิ้นสุดสัญญาในสัญญาจ้างแรงงานมีความสำคัญเนื่องจากมันช่วยให้ทั้งผู้ว่าจ้างและลูกจ้างมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับเงื่อนไขและกระบวนการที่เกี่ยวข้องในการสิ้นสุดสัญญา โดยการระบุงเงื่อนไขเหล่านี้ยังช่วยให้สองฝ่ายมีการเตรียมตัวในกรณีที่การสิ้นสุดสัญญาจำเป็นต้องเกิดขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาและความสับสนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

สัญญาจ้างทำของ ธีระปรกรณ์ ธีระภทรปรกรณ์ และกิตติ ชยางคกุล มักจะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการยุติสัญญา การคืนเงินหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์ในกรณีที่มีปัญหา ในสัญญาจ้างทำของ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการยุติสัญญา และการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ต่อไปนี้ คือ บางข้อที่มักปรากฏในสัญญาจ้างทำ

1. การยุติสัญญา ดำเนินการตามข้อผิดพลาด การระบุสิทธิและข้อผิดพลาดที่สามารถทำให้สัญญาถูกยุติ และวิธีการดำเนินการเมื่อมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น และการยุติด้วยความตกลง การระบุงเงื่อนไขที่ทั้งสองฝ่ายตกลงทำให้สามารถยุติสัญญาได้โดยไม่ต้องเรียกใช้สิทธิทางกฎหมาย
2. การคืนเงินหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์ การคืนเงิน การกำหนดเงื่อนไขและวิธีการคืนเงินในกรณีที่ผู้รับจ้างไม่สามารถประสบความสำเร็จตามข้อกำหนดของสัญญา และการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ การระบุวิธีการปรับปรุงหรือแก้ไขข้อบกพร่องหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ
3. การแจ้งเตือนและระยะเวลา การแจ้งเตือนการยุติ การระบุวิธีและระยะเวลาที่ต้องแจ้งเตือนกันในการที่ต้องการยุติสัญญา และการแจ้งเตือนการปรับปรุง การระบุวิธีและระยะเวลาที่ต้องแจ้งเตือนกันในการที่ต้องการปรับปรุงผลิตภัณฑ์
4. การขอความช่วยเหลือ การกำหนดการดำเนินการเพื่อขอความช่วยเหลือ การระบุวิธีการที่จะขอความช่วยเหลือหรือการรักษาข้อขัดแย้งทางกฎหมาย
5. การยกเลิกค่าเสียหาย การจำกัดความรับผิดชอบทางการเงิน การกำหนดการจำกัดความรับผิดชอบทางการเงินสำหรับทรัพย์สินหรือบุคคลที่อาจเสียหายจากการยุติสัญญา
6. สิทธิในการรับคืนวัสดุ การระบุสิทธิของนายจ้างในการรับคืนวัสดุหรือทรัพย์สินที่ได้มีการใช้งานโดยผู้รับจ้าง (ธีระปรกรณ์ ธีระภทรปรกรณ์ และกิตติ ชยางคกุล, 2565)

การกำหนดเงื่อนไขยุติสัญญาและการปรับปรุงผลิตภัณฑ์มีความชัดเจนเพื่อลดความสับสนและเตรียมความพร้อมในกรณีของปัญหาหรือข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน เงื่อนไขที่ถูกกำหนดไว้ช่วยให้ทั้งฝ่ายผลิตและลูกค้าเข้าใจถึงวิธีการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ในกรณีที่เกิดปัญหาหรือข้อผิดพลาด เพื่อรักษาความเชื่อมั่นและความคุ้มครองทั้งสองฝ่ายในการทำธุรกรรม ดังนั้น ประเด็นการสิ้นสุดสัญญา ทั้งสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งการสิ้นสุดสัญญาในสัญญาจ้างแรงงานมักเกิดจากการล่วงละเมิดข้อตกลงหรือสิ้นสุดสัญญาภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ในขณะที่สัญญาจ้างทำของจะสิ้นสุดเมื่องานถูกทำเสร็จตามที่ตกลงหรือเกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา

การเปรียบเทียบสัญญา

สัญญาจ้างแรงงาน การเปรียบเทียบสิทธิและค่าตอบแทนรวมถึงข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัญญาจ้างแรงงาน การเปรียบเทียบสิทธิและค่าตอบแทนในสัญญาจ้างแรงงานเกี่ยวข้องกับข้อกำหนดทางกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงาน ต่อไปนี้ คือ บางข้อที่มักถูกพิจารณาในสัญญาจ้างแรงงาน (สภาากาแพ HR, 2563)

1. ค่าจ้างแรง การกำหนดค่าจ้าง ระบุจำนวนเงินที่จะจ่ายให้กับลูกจ้างตามระยะเวลาที่กำหนด และการปรับค่าจ้าง การระบุวิธีและเงื่อนไขในการปรับค่าจ้างในอนาคต
2. สิทธิในการลา การลาพักร้อน การระบุสิทธิของลูกจ้างในการลาพักร้อนและวิธีการในการขอลา และการลาป่วยและลาพักร้อน การระบุวิธีและเงื่อนไขในการขอลาป่วยและลาพักร้อน
3. สวัสดิการ บำเหน็จและเงินประกันสังคม การระบุการให้บำเหน็จและเงินประกันสังคม (ถ้ามี) และสวัสดิการอื่น ๆ ระบุสวัสดิการเพิ่มเติมที่อาจจะมี เช่น ประกันสุขภาพ ประกันชีวิต ฯลฯ
4. เงื่อนไขการยุติสัญญา การยุติจากฝ่ายลูกจ้าง ระบุสิทธิและเงื่อนไขที่ลูกจ้างสามารถยุติสัญญาได้ และการยุติจากฝ่ายนายจ้าง ระบุสิทธิและเงื่อนไขที่นายจ้างสามารถยุติสัญญาได้
5. เวลาทำงาน เวลาทำงานปกติ การระบุเวลาทำงานปกติที่ต้องปฏิบัติ และการทำงานล่วงเวลา การระบุเงื่อนไขในการทำงานล่วงเวลา (ถ้ามี)

6. การปฏิบัติตามกฎหมาย คำแนะนำทางกฎหมาย การระบุว่าลูกจ้างต้องปฏิบัติตามกฎหมายทางการจ้างงานและการทำงาน และการปฏิบัติตามกฎหมายเพศ การระบุการปฏิบัติตามกฎหมายเพศและป้องกันความเยื่อต่อความเลวทราม

7. เงื่อนไขการบริการ รายละเอียดของงาน การระบุรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่ต้องปฏิบัติ ระยะเวลา และความสำคัญของงาน และการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาชีพ การระบุมาตรฐานที่ลูกจ้างต้องปฏิบัติตามในการทำงาน

ดังนั้น การเปรียบเทียบนี้เสริมสร้างความเข้าใจสิทธิและค่าตอบแทนในสัญญาแรงงานสำหรับนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งช่วยป้องกันความขัดแย้งทางกฎหมายในอนาคตและสร้างความโปร่งใสในความสัมพันธ์งาน

สัญญาจ้างทำของ Weiss, M., & Schmidt, M. การเปรียบเทียบรายละเอียดการผลิต ระยะเวลา และราคาของสินค้าหรือบริการระหว่างผู้ผลิต ในสัญญาจ้างทำของ การเปรียบเทียบรายละเอียดการผลิต ระยะเวลา และราคาของสินค้าหรือบริการระหว่างผู้ผลิตเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจและตกลงกันในเงื่อนไขการทำงาน ต่อไปนี้ คือ บางข้อที่มักถูกพิจารณาในสัญญาจ้างทำของ

1. รายละเอียดการผลิต คุณภาพของสินค้าหรือบริการ การระบุมาตรฐานคุณภาพที่ต้องการในการผลิตสินค้าหรือบริการ วิธีการทดสอบคุณภาพ การระบุวิธีการทดสอบและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือบริการ และรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดส่ง การระบุวิธีการจัดส่ง การแพ็คและเก็บรักษาสินค้าหรือบริการ
2. ระยะเวลา ระยะเวลาที่ต้องการในการผลิต การระบุระยะเวลาที่ผู้ผลิตต้องใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการ และระยะเวลาในการจัดส่ง การระบุระยะเวลาที่สินค้าหรือบริการจะถูส่งมอบ
3. ราคา ราคาที่ตกลง การระบุราคาที่นายจ้างต้องจ่ายในการได้รับสินค้าหรือบริการ และวิธีการชำระเงิน การระบุวิธีการชำระเงิน ระยะเวลา และเงื่อนไขการชำระเงิน
4. เงื่อนไขการยุติสัญญา การยุติสัญญาทางธุรกิจ การระบุเงื่อนไขและการแสดงเจตนาในการยุติสัญญาทางธุรกิจ และการละเว้นการปฏิบัติตามสัญญา การกำหนดเงื่อนไขในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้
5. ค่าเสื่อมราคาและการบำรุงรักษา ค่าเสื่อมราคา การระบุว่าใครจะรับผิดชอบในค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์หรือทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิต และการบำรุงรักษา การระบุว่าใครจะรับผิดชอบในการบำรุงรักษาและซ่อมแซม
6. สิทธิและลิขสิทธิ์ สิทธิทางปัญญา การระบุสิทธิทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ และการให้สิทธิในการใช้ การระบุสิทธิที่นายจ้างจะได้รับในการใช้สิทธิทางปัญญา (Weiss, M. & Schmidt, M., 2000) การเปรียบเทียบรายละเอียดการผลิต ระยะเวลา และราคาของสินค้าหรือบริการระหว่างผู้ผลิตเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและเสริมทางทางธุรกิจระหว่างฝ่ายผลิตและลูกค้า ดังนั้น การระบุข้อมูลเหล่านี้ในสัญญาจ้างทำของมีบทบาทสำคัญในการป้องกันความขัดแย้งและการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่ผ่านกระบวนการผลิตและการให้บริการของสินค้าหรือบริการนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยทำให้ทั้งสองฝ่ายมีข้อตกลงที่ชัดเจนและมีความเข้าใจใน

ทุกขั้นตอนของการทำงาน ดังนั้น ประเด็นการเปรียบเทียบสัญญา ทั้งสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของ แตกต่างกันอย่างใด โดยที่สัญญาจ้างแรงงานเน้นไปที่การทำงานของลูกจ้าง ในขณะที่สัญญาจ้างทำของเน้นไปที่ ผลลัพธ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ผู้รับจ้างต้องผลิตหรือให้บริการ และมีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่ต้องทำ และ ค่าจ้างที่เหมาะสมตามข้อตกลง

สรุป

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 587 กำหนดว่า สัญญาจ้างทำของ คือ ข้อตกลงระหว่างผู้รับจ้างและผู้ว่าจ้างที่ผู้รับจ้างตกลงรับทำงานหรือบริการใด ๆ จนสำเร็จและผู้ว่าจ้างตกลงจ่ายค่าตอบแทนเป็นตามผลงานนั้นในขณะเดียวกัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 575 กำหนดว่า สัญญาจ้างแรงงาน คือ ข้อตกลงระหว่างนายจ้างและลูกจ้างที่ลูกจ้างตกลงทำงานตามคำสั่งของนายจ้าง และนายจ้างตกลงจ่ายค่าจ้างตามเวลาที่ทำงาน สัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของมีความแตกต่างกันในหลายด้าน โดยที่เหมือนกัน คือ ต้องมีความชัดเจนในเรื่องของงานที่ต้องทำ ค่าตอบแทน และระยะเวลาที่มีผลบังคับใช้ แต่ความแตกต่าง ก็คือ ในสัญญาจ้างแรงงานมักมีความรับผิดชอบของลูกจ้างต่อนายจ้างและมักมีลักษณะทางธุรกิจที่ต่อเนื่อง มั่นคง และมีความสัมพันธ์ยาวนาน ในขณะที่สัญญาจ้างทำของมุ่งหวังผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานของผู้รับจ้าง และมักมีการแบ่งแยกความรับผิดชอบทางกฎหมายมากกว่า สรุปแล้ว สัญญาจ้างแรงงานมุ่งหวังการบริการแรงงาน แต่สัญญาจ้างทำของมุ่งหวังผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานของผู้รับจ้าง และมีความแตกต่างในลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความเสี่ยงทางทรัพย์สิน ลักษณะการจ้างงาน และสิทธิและความเสี่ยงทางกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

- จूरินทร์ มีมุงธรรม. (2545). วิวัฒนาการกฎหมายคุ้มครองแรงงาน. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉันทชนก คงเฉลิมนนท์. (2558). บทบัญญัติของกฎหมายแรงงานในส่วนที่ไม่เป็นธรรมต่อนายจ้าง. วารสารรามคำแหง, 4(2), 139-155.
- ธีระปรกรณ์ ธีระภัทรปรกรณ์ และกิตติ ชยางคกุล. (2565). ความยุติธรรมด้านแรงงานในประเทศไทยศึกษากรณีความยุติธรรมตามสัญญาจ้างแรงงาน. วารสารรัชต์ภาคย์, 16(49), 20-40.
- นนทวัชร นวตระกูลพิสุทธิ์. (2559). กฎหมายเอกเทศสัญญา: ลักษณะจ้างแรงงาน จ้างทำของ-รับขน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญูชนและศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โนติยา ภัทรประสิทธิ์. (2565). ความแตกต่างระหว่างสัญญาจ้างแรงงานและสัญญาจ้างทำของ. เรียกใช้เมื่อ 26 ตุลาคม 2565 จาก <https://lbc.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/cid/12995/iid/301592>
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. (2545). แรงงานสัมพันธ์: กฎแห่งความร่วมมือระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- วีระพงษ์ บึงไกร และสุชิน กฤตลักษณ์วง. (2556). ปัญหาการจ้างเหมาแรงงานตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน. วารสารกระบวนการยุติธรรม, 6(1), 45-69.
- สลิตย์ อินตา. (2562). กฎหมายเรื่องจ้างทำของและ หลักนิติกรรมและสัญญาทั่วไป. เรียกใช้เมื่อ 26 ตุลาคม 2565 จาก <https://numchailawyer.com/2019/01/09>
- สภากาแฟ HR. (2563). งานแบบนี้ควรจ้างแบบไหน. เรียกใช้เมื่อ 26 ตุลาคม 2565 จาก <https://www.businessplus.co.th/Activities/>

- สำนักงานกฎหมายปารมี. (2564). คำพิพากษาฎีกาที่ 7699/2551 เรื่อง สัญญาจ้างแรงงานหรือสัญญาจ้างทำของ. เรียกใช้เมื่อ 26 ตุลาคม 2565 จาก <http://www.parameelaw.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539174772&Ntype=3>
- _____. (2564). ฎีกา InTrend ep.34 ตกลงว่าจ้างแต่ยังไม่ลงนามสัญญา หากมีการยกเลิกงาน ผู้รับจ้างจะเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่เสียไปแล้วได้หรือไม่. เรียกใช้เมื่อ 26 ตุลาคม 2565 จาก <https://iprd.coj.go.th/th/content/category/detail/id/10720/iid/260639>
- สุชาดา รัตนพิบูลย์ และปัทมาวรรณ จินดารักษ์. (2562). สำคัญผิดสำคัญอย่างไรต่อสัญญาจ้างแรงงาน. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 13(1), 224-236.
- Atiyah, P. S. (1986). *Contract as Promise*. Oxford: University Press.
- Korobkin, R. (2003). Bounded Rationality, Standard Form Contracts, and Unconscionability. *The University of Chicago Law Review*, 70(4), 1203-1295.
- Weiss, M. & Schmidt, M. (2000). *Labour Law and Industrial Relations in Germany*. (3rd ed.). The Hague: Kluwer Law International.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง*

FACTORS INFLUENCING THE ACCEPTANCE AND CONTINUOUS USE BEHAVIOR OF CHATGPT ARTIFICIAL INTELLIGENCE

วรรณิดา กองเงินกลาง*, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, ภานนท์ คุ่มสุภา

Wannida Kongernkrang, Saranthorn Sasithanakornkaew, Bhanond Kumsubha

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: wannida.kon@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ กลุ่มอ้างอิง ความไว้วางใจ และพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ กลุ่มอ้างอิง และความไว้วางใจที่มีต่อพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่มีประสบการณ์ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน 400 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการสุ่มตามสะดวกเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ กลุ่มอ้างอิง และความไว้วางใจต่อพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การรับรู้ความไว้วางใจ การรับรู้ความเข้ากันได้ การรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงลำดับจากค่าอิทธิพล (β) ดังนี้ การรับรู้ความไว้วางใจมีค่าอิทธิพล $\beta = .255$ การรับรู้ความเข้ากันได้มีค่าอิทธิพล $\beta = .23$ การรับรู้ประโยชน์มีค่าอิทธิพล $\beta = .178$ และการรับรู้ความง่ายมีค่าอิทธิพล $\beta = .132$

คำสำคัญ: การยอมรับเทคโนโลยี, พฤติกรรมการใช้งานอย่างต่อเนื่อง, ปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที

Abstract

This research article the objectives were 1) to study the level of the perceived benefits, ease of use, compatibility, reference groups, trust, and the continuous usage behavior of artificial intelligence ChatGPT. 2) to study the co-influence the perceived benefits, ease of use, compatibility, reference groups and trust on the continuous usage behavior of artificial intelligence ChatGPT. This quantitative research utilizes an online questionnaire as a tool to collect data from users aged 18 and above, both male and female, totaling 400 people were selected by convenient

* Received February 14, 2024; Revised February 26, 2024; Accepted February 29, 2024

random sampling and data analysis using descriptive statistical analysis, including frequency distribution, percentages, mean, standard deviation, and hypothesis testing with inferential statistical analysis using multiple regression. The findings reveal that 1) the overall perception of benefits, ease of use, compatibility, reference groups, and trust towards the continuous usage behavior of ChatGPT AI technology is high, and 2) trust, compatibility, perceived benefits and perceived ease of use significantly influence the continuous usage behavior of ChatGPT AI technology at the statistical significance level of 0.05 , in descending order of influence (β) as follows: trust ($\beta = .255$), compatibility ($\beta = .23$), perceived benefits ($\beta = .178$) and perceived ease of use ($\beta = .132$).

Keywords: Technology Acceptance, Continuous Use Behavior, ChatGPT Artificial Intelligence

บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เข้ามาอยู่รอบตัวและเข้ามาอยู่ในชีวิตประจำวันเราโดยไม่ทันตั้งตัว เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ หรือเอไอ (AI) นับเป็นหนึ่งในเทคโนโลยีที่เป็นกระแสแรงที่สุดในรอบทศวรรษ นักวิเคราะห์มองว่าปัญญาประดิษฐ์เอไอเป็นเทคโนโลยีที่กำลังเข้ามาเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) หรือกระบวนการขั้นตอนในการจัดสรรสินค้าต่าง ๆ มีการลดจำนวนคนที่ใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ลงจากเดิมโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาแทนที่ (Tiscoasset, 2023) ความสามารถของปัญญาประดิษฐ์ในโลกของเรานั้นก้าวหน้าไปมาก ประกอบไปด้วยประสิทธิภาพ ความแม่นยำ และคุณภาพของการประมวลผลเทคโนโลยีประดิษฐ์ก่อให้เกิดประโยชน์ในงานหลากหลาย (Teachme biz, 2023) ตั้งแต่การตอบคำถาม การเขียนซอร์สโค้ด (Source Code) พัฒนาโปรแกรม เขียนแผนธุรกิจ แปลภาษา เขียนเรียงความ เขียนจดหมาย สรุปเนื้อหา หาไอเดียหรือหัวข้อสำหรับการเขียนการเขียนคอนเทนต์ และการวางแผนการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสามารถประมวลผลด้านภาษาที่สละสลวย รวดเร็ว ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และพูดคุยตอบโต้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Ananda, 2023)

แชทจีพีที หรือ ChatGPT (Generative Pre - trained Transformer) เป็นแชทบอทของบริษัทโอเพนเอไอ (OpenAI) ได้เปิดตัวเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 และเป็นกระแสนิยมบนโลกอินเทอร์เน็ต โดยมีผู้ใช้งาน 1 ล้านคน ภายในหนึ่งสัปดาห์หลังจากเปิดตัว ทำลายสถิติทั้งหมดที่เคยมี แชทจีพีทีเป็นโมเดลภาษาที่สร้างขึ้นโดยบริษัทโอเพนเอไอซึ่งเป็นบริษัทเทคโนโลยีชั้นนำในการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์โมเดลใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้เชิงลึก (Deep Learning) ซึ่งจะใช้โมเดลทรานส์ฟอร์มเมอร์ (Communicationtheory, 2017)

คุณภาพของประโยคที่สร้างขึ้น หากเปรียบเทียบแชทจีพีทีกับรูปแบบจำลอง Berlo's S - M - C - R Model แชทจีพีทีที่อาจเทียบเท่ากับ C : Chanel หรือช่องทางการสื่อสาร แต่จะเป็นการที่มนุษย์สื่อสารกับบอทแทน การที่แชทจีพีทีได้รับความนิยมอย่างมากเนื่องจากความสามารถในการเรียนรู้และสร้างประโยคที่มีความหมายได้อย่างคล้ายกับมนุษย์สามารถตอบโต้บทสนทนากับมนุษย์ได้ ข้อแตกต่างระหว่างแชทจีพีทีกับแชทบอทค่ายอื่น ๆ คือเรื่องของคำตอบที่ตอบกับผู้ใช้งานที่ทำได้เป็นธรรมชาติ เลือกใช้คำที่สละสลวย มีความถูกต้องตามหลักภาษา เหมือนกับการได้พูดคุยสนทนากับมนุษย์จริง ๆ ซึ่งตัวแชทจีพีทีสามารถใช้งานได้ในหลายภาษา ประกอบด้วย อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน ญี่ปุ่น จีน เยอรมัน และอื่น ๆ รวมถึงภาษาไทยด้วย เพื่อให้บริการผู้ใช้งานที่มีความหลากหลาย

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องโดยใช้แนวคิด Technology of Acceptance Model (TAM) ที่เป็นที่นิยมในการศึกษาการยอมรับหรือการตัดสินใจใช้เทคโนโลยีมาเป็นกรอบหลักในการศึกษา โดยตัวแปรหลักที่จะศึกษาของทฤษฎีนี้ ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้ความง่าย ร่วมกับการศึกษาตัวแปรการรับรู้ความเข้ากันได้

กลุ่มอ้างอิง และความไว้วางใจส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งานอย่างไร ทั้งนี้งานวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้พัฒนา เกิดความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมการใช้งานของกลุ่มผู้ใช้งานมากยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาซอฟต์แวร์ให้ตรงกับความต้องการผู้ใช้งานด้านนิเทศศาสตร์ให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ กลุ่มอ้างอิง ความไว้วางใจ และพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ กลุ่มอ้างอิง และความไว้วางใจที่มีต่อพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสำรวจ (Survey Research Model)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ บุคคลที่มีประสบการณ์ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีทั้งหมด ชายและเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวกจากสูตรของคอคแรน (Cochran) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ได้และสัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) โดยใช้ Google Forms แบบสอบถามมีคำถามคัดกรอง (Screening Question) เพื่อคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และเคยใช้งานแชทจีพีที โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความง่ายในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความเข้ากันได้ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที ส่วนที่ 6 คำถามเกี่ยวกับความไว้วางใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที ส่วนที่ 7 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนที่ 2 ถึง 6 ใช้การสร้างคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale)

การตรวจสอบคุณภาพ

ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแต่ละข้อคำถามและการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแบบสอบถาม (Questionnaire) ก่อนเก็บข้อมูลจริง โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และหาความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามรายข้อ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's alpha) จำแนกตามตัวแปรได้ดังต่อไปนี้ การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที .811 การรับรู้ความง่ายในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที .862 ความเข้ากันได้ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที .801

กลุ่มอ้างอิงในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที .867 ความไว้วางใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที .822 พฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง .822

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก จัดทำแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้ Google Forms เผยแพร่ต่อผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ กลุ่ม ChatGPT Thailand Community กลุ่มชุมชน ChatGPT | Thailand Community และกลุ่ม ChatGPT Thailand รวมทั้งกลุ่มไลน์ พนักงานออฟฟิศ และกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สมัครใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาโดยผู้วิจัยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานโดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 การรับรู้ประโยชน์

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1. แชทจีพีทีช่วยประหยัดเวลาในการทำงาน	4.64	0.64	มากที่สุด
2. แชทจีพีทีสามารถช่วยในการสร้างสรรค์เนื้อหา ช่วยหาไอเดียหรือหัวข้อ และเขียนคอนเทนต์	4.52	0.76	มากที่สุด
3. แชทจีพีทีสามารถช่วยในการสร้างภาพกราฟิก/พรีเซนเทชัน (Presentation)	4.17	1.00	มาก
4. แชทจีพีทีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน	4.55	0.70	มากที่สุด
รวม	4.47	0.78	มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 เมื่อพิจารณาแยกรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ประโยชน์ที่ช่วยประหยัดเวลาในการทำงานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 การสร้างสรรค์เนื้อหา ช่วยหาไอเดียหรือหัวข้อ และเขียนคอนเทนต์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 การสร้างภาพกราฟิก/พรีเซนเทชัน (Presentation) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 เกณฑ์แปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 2 การรับรู้ความง่าย

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1. ส่วนติดต่อกับผู้ใช้งาน (User Interface/UI) ของแชทจีพีที มีความเป็นมิตรกับผู้ใช้งาน	4.25	0.78	มากที่สุด
2. สามารถใช้งานแชทจีพีทีโดยไม่ต้องคิดหรือพยายามมาก	4.40	0.80	มากที่สุด
3. ระบบของแชทจีพีทีสามารถใช้งานง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน	4.50	0.74	มากที่สุด
4 ไม่จำเป็นต้องมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีก็สามารถใช้งานแชทจีพีทีได้	4.50	0.81	มากที่สุด
รวม	4.41	0.78	มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ความง่ายในงานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 เมื่อพิจารณาแยกรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีมีส่วนติดต่อกับผู้ใช้งาน (User Interface) มีความเป็นมิตรกับผู้ใช้งานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีโดยไม่ต้องคิดหรือพยายามมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 การใช้งานง่าย

ไม่ยุ่งยากซับซ้อนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ไม่จำเป็นต้องมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีก็สามารถใช้งานได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เกณฑ์แปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 การรับรู้ความเข้ากันได้

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1. แชนจ์พีทีที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันสำหรับการสืบค้นข้อมูล	4.50	0.73	มากที่สุด
2. เคยมีประสบการณ์ในการใช้ในเซพทบออื่น ๆ	3.92	1.24	มาก
3. การใช้งานแชนจ์พีทีเนื่องจากสอดคล้องกับค่านิยมในตัวของท่าน ที่คิดว่าควรใช้แชนจ์พีทีแทนการค้นหาข้อมูลบนเว็บเบราว์เซอร์	4.20	1.01	มากที่สุด
4. ท่านคิดว่าแชนจ์พีทีเข้ากันได้กับวิธีการดำเนินชีวิต หรือรูปแบบการดำเนินชีวิต	4.26	0.83	มากที่สุด
รวม	4.22	0.95	มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเข้ากันได้ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชนจ์พีทีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 เมื่อพิจารณาแยกรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ว่าปัญญาประดิษฐ์แชนจ์พีทีที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันสำหรับการสืบค้นข้อมูลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เคยมีประสบการณ์ในการใช้ในเซพทบออื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 การรับรู้ถึงความสอดคล้องกับค่านิยมที่คิดว่าควรใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชนจ์พีทีแทนการค้นหาข้อมูลบนเว็บเบราว์เซอร์ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 สามารถเข้ากันได้กับวิธีการดำเนินชีวิต หรือรูปแบบการดำเนินชีวิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 เกณฑ์แปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4 กลุ่มอ้างอิง

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1. ครอบครัวแนะนำให้ท่านใช้แชนจ์พีที	2.88	1.67	ปานกลาง
2. เพื่อนแนะนำให้ท่านใช้แชนจ์พีที	4.27	1.15	มากที่สุด
3. เพื่อนร่วมงานแนะนำให้ท่านใช้แชนจ์พีที	3.98	1.25	มาก
4. หัวหน้างานแนะนำให้ท่านใช้แชนจ์พีที	3.29	1.46	ปานกลาง
รวม	3.61	1.38	มาก

กลุ่มตัวอย่างมีระดับกลุ่มอ้างอิงในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชนจ์พีทีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 เมื่อพิจารณาแยกรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคนในครอบครัวแนะนำให้ใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชนจ์พีทีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 เพื่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 เพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 หัวหน้างาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 เกณฑ์แปลผลอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 5 ความไว้วางใจ

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1. แชนจ์พีทีมีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้	4.30	0.89	มากที่สุด
2. แชนจ์พีทีสามารถให้คำตอบที่ถูกต้องแม่นยำและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานได้	4.27	0.81	มากที่สุด
3. หากท่านไม่แน่ใจเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เชื่อว่าแชนจ์พีทีจะให้คำตอบที่ดีที่สุด	4.16	0.99	มาก
4. รู้ว่าควรทำอย่างไรเพื่อรับคำแนะนำที่ต้องการจากแชนจ์พีทีสำหรับการใช้งานครั้งต่อไป	4.29	0.80	มากที่สุด
5. รู้สึกคุ้นชินกับการใช้งานแชนจ์พีทีจนเกิดความผูกพันต่อการใช้งาน	4.01	1.02	มาก
รวม	4.21	0.90	มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความไว้วางใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชนจ์พีทีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 เมื่อพิจารณาแยกรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ว่าปัญญาประดิษฐ์แชนจ์พีทีมีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ให้คำตอบที่ถูกต้องแม่นยำและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 หากไม่แน่ใจเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ จะเชื่อว่าปัญญาประดิษฐ์แชนจ์

พืที่จะให้คำตอบที่ดีที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 การรับรู้ว่าจะควรทำอย่างไรเพื่อรับคำแนะนำที่ต้องการจากแชทจีพีทีสำหรับการใช้งานครั้งต่อไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 รู้สึกคุ้นชินกับการใช้งานแชทจีพีทีจนเกิดความผูกพันต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 เกณฑ์แปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 6 พฤติกรรมการใช้งานอย่างต่อเนื่อง

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1. ใช้งานแชทจีพีทีอยู่เป็นประจำ	4.16	1.04	มาก
2. จะใช้งานแชทจีพีทีต่อเนื่องในอนาคต	4.35	0.80	มากที่สุด
3. แนะนำผู้อื่นให้มาใช้งานแชทจีพีที	4.36	0.81	มากที่สุด
รวม	4.29	0.88	มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 เมื่อพิจารณาแยกรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้งานอยู่เป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ใช้ปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีต่อเนื่องในอนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 จะแนะนำผู้อื่นให้มาใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 เกณฑ์แปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีจำนวน 1 - 15 นาทีต่อวัน ใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที 1 - 5 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมา คือ 6 - 10 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 28.5 มากกว่า 15 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 15 และ 11 - 15 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 13.8

สมมติฐานวิจัย อิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ กลุ่มอ้างอิง และความไว้วางใจต่อพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 7 อิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ กลุ่มอ้างอิง และความไว้วางใจต่อพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง

ตัวแปรอิสระ	b	Std. t Error	β	t	Sig. t
การรับรู้ประโยชน์	.220	.064	.178	3.451	.001**
การรับรู้ความง่าย	.162	.059	.132	2.727	.007**
ความเข้ากันได้	.236	.055	.230	4.278	.000**
กลุ่มอ้างอิง	.056	.035	.069	1.576	.116
ความไว้วางใจ	.258	.058	.255	4.466	.000**

$R^2 = .537$, SEE. = .523, Adjust $R^2 = .532$, F = 91.549, Sig F. = .000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องของกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 53.2 (Adjust $R^2 = .532$) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว พบว่า มีตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความไว้วางใจมีค่าอิทธิพล (β) เท่ากับ .255 การรับรู้ความเข้ากันได้มีค่าอิทธิพล (β) เท่ากับ .23 การรับรู้ประโยชน์มีค่าอิทธิพล (β) เท่ากับ .178 และการรับรู้ความง่ายมีค่าอิทธิพล (β) เท่ากับ .132

อภิปรายผล

สมมติฐานการวิจัย การรับรู้ประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ประโยชน์ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ผู้ใช้งานสามารถลดระยะเวลาในการหาไอเดียหรือหัวข้อและเขียนคอนเทนต์ ช่วยในการจัดสรรเวลาการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามการรับรู้ประโยชน์ในแบบจำลอง TAM ตามแนวคิดของ Davis และคณะ เรื่องการรับรู้ประโยชน์ของผู้ใช้งานที่เชื่อว่าประโยชน์ของเทคโนโลยีจะสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพให้กับงานของตน นอกจากนี้การศึกษาของ ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว ได้พบว่า พระสงฆ์มีการรับรู้ประโยชน์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในระดับสูงในการเผยแพร่ธรรมะและติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายพระสงฆ์ด้วยกัน (ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, 2563)

การรับรู้ความง่าย กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้ความง่ายในงานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ผู้ใช้งานไม่จำเป็นต้องมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีก็สามารถใช้งานได้เนื่องจากระบบไม่มีความยุ่งยากซับซ้อน การใช้งานเหมือนการสนทนาในแอปพลิเคชันแชททั่วไป กล่าวได้ว่าส่วนติดต่อกับผู้ใช้งาน (User Interface) มีความเป็นมิตรกับผู้ใช้งานเป็นไปตามการรับรู้ความง่ายในแบบจำลอง TAM ตามที่ทฤษฎีของ Davis เรื่องการยอมรับเทคโนโลยีที่ระบุไว้ว่า ผู้ใช้งานจะรับรู้ความง่ายที่มีต่อเทคโนโลยีโดยไม่ต้องใช้ความพยายาม นอกจากนี้การศึกษาของ Al-Jabri และคณะ ซึ่งอธิบายไว้ว่าส่วนติดต่อกับผู้ใช้งานระบบ (UI) ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้งานรับรู้ถึงความง่าย อีกทั้งมีการศึกษาของ Lu และคณะ เรื่องการรับรู้ความง่ายก็เป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้งานและยังส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านการรับรู้ประโยชน์ (Lu, J. et al., 2005) นอกจากนี้ตามการศึกษาของศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว และคณะอธิบายไว้ว่าการรับรู้ความง่ายมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อทัศนคติในการใช้งานเน็ตฟลิกซ์ (ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว และคณะ, 2561) และการศึกษาของวรยุทธ พินิจจันทร์ ซึ่งกล่าวว่าการรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันไทยชนะ (วรยุทธ พินิจจันทร์, 2563)

การรับรู้ความเข้ากันได้ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเข้ากันได้ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ผลการวิเคราะห์ปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันสำหรับการสืบค้นข้อมูล เนื่องด้วยปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีที่สามารถโต้ตอบและใช้ภาษาได้คล่องแคล่วเหมือนกับการพูดคุยอยู่กับมนุษย์ และความสอดคล้องกับค่านิยมส่วนตัว วิธีการดำเนินชีวิต หรือรูปแบบการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี DOI ตามที่แนวคิดของ Rogers เรื่องทฤษฎีการกระเจายนวัตกรรม ที่ระบุว่าคนที่ผู้ใช้นวัตกรรมรู้สึกเข้ากันได้กับวิถีชีวิตพร้อมทั้งได้รับข้อมูลที่ทันสมัย (Rogers E.M., 1982) นอกจากนี้การศึกษาของณัฐธินันท์ แสงประเสริฐ อธิบายไว้ว่าการรับรู้ความเข้ากันได้ของมีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมในการใช้งานแอปพลิเคชันเปาตัง (ณัฐธินันท์ แสงประเสริฐ, 2564)

กลุ่มอ้างอิง กลุ่มตัวอย่างมีระดับกลุ่มอ้างอิงในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 อธิบายได้ว่าเพื่อนเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการตัดสินใจใช้งานแชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง เนื่องด้วยความใกล้ชิดหรือความสนิทสนม ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎี TRA ตามที่แนวคิดของ Fishbein และ Ajzen เรื่องทฤษฎีการกระทำตามหลักเหตุผล ที่กล่าวว่า กลุ่มอ้างอิงจะเป็นแรงจูงใจให้ใครบางคนปฏิบัติตามบุคคลสำคัญของแต่ละคนในชีวิตที่สำคัญ รวมถึงเพื่อนของใครบางคน คู่ชีวิต ลูก พ่อแม่ เพื่อนร่วมงาน หรือ บุคคลมีคุณค่าทางจิตใจ นอกจากนี้ตามที่แนวคิดของ Venkatesh และคณะ เรื่องทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี 2 หรือ TAM 2 ซึ่งกล่าวว่าการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อคนส่วนใหญ่ว่าจะแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมใดและอีกทั้งยังมีการศึกษาของกัญญวรา หิรัญพานิช ที่กล่าวว่ากลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลร่วมกันต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน one D มากที่สุด (กัญญวรา หิรัญพานิช, 2565)

ความไว้วางใจ กลุ่มตัวอย่างมีระดับความไว้วางใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 สามารถอธิบายได้ว่าผู้ใช้งานรับรู้ว่าปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีที่น่าเชื่อถือและสามารถไว้วางใจและผู้ใช้เชื่อว่าจะได้รับคำตอบที่ดีที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานที่มีความรู้สึกคุ้นชินกับการใช้งานจนเกิดความผูกพันต่อการใช้งาน และตามที่แนวคิดของ Madsen และ McGregor ได้เสนอในเรื่องแบบจำลองของความน่าเชื่อถือระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ซึ่งระบุไว้ว่าความไว้วางใจหรือระดับการรับรู้ของผู้ใช้งานที่มีความไว้วางใจต่อแชทจีพีที ได้แก่ ความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ ความรู้ที่ถูกต้องต่อการตัดสินใจ คำแนะนำใช้งานและรู้สึกผูกพันต่อการใช้การใช้แชทจีพีที (Madsen, M., & McGregor, S., 2000) นอกจากนี้ การศึกษาของ Joseph Mercieca ยังอธิบายไว้ว่าความไว้วางใจต่อแชทบอทภายในแอปพลิเคชันต้องประกอบไปด้วย ความน่าเชื่อถือ และการรับรู้ประโยชน์ (Mercieca, J., 2019)

การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ กลุ่มอ้างอิง และความไว้วางใจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 กลุ่มตัวแปรอิสระ ทั้ง 5 ตัว ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ กลุ่มอ้างอิง และความไว้วางใจ มีความสามารถในการอธิบายความแปรผันของพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องของกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 53.2 ($\text{Adjust } R^2 = .532$) โดยมีตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัว ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความไว้วางใจมีค่าอิทธิพลเท่ากับ .255 การรับรู้ความเข้ากันได้มีค่าอิทธิพลเท่ากับ .23 และการรับรู้ประโยชน์มีค่าอิทธิพลเท่ากับ .178 และการรับรู้ความง่ายมีค่าอิทธิพลเท่ากับ .132 ตามลำดับ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ความไว้วางใจมีค่าอิทธิพลสูงที่สุดอธิบายได้ว่า การรับรู้ความไว้วางใจในปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้และยังสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง นอกจากนี้ตามที่แนวคิดของ McKnight และคณะ ในเรื่องของการรับรู้ความไว้วางใจ กล่าวไว้ว่าความไว้วางใจในเทคโนโลยีสะท้อนความคาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เอื้ออำนวยของเทคโนโลยี ผู้ใช้งานที่มีความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจมีความรู้ที่ถูกต้องต่อการตัดสินใจคำแนะนำใช้งาน

สำหรับปัจจัยด้านการรับรู้ความเข้ากันได้เป็นปัจจัยที่มีค่าอิทธิพลรองลงมา มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.23 สำหรับในงานวิจัยนี้การใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีที่มีสอดคล้องอย่างลงตัวกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสืบค้นข้อมูล ซึ่งมีประโยชน์มากกว่าการค้นคว้าข้อมูลผ่านเว็บเบราว์เซอร์แบบดั้งเดิม นอกจากนี้ การใช้งานปัญญาประดิษฐ์ยังเป็นการตอบสนองที่สอดคล้องกับค่านิยมส่วนบุคคลและเสริมสร้างให้วิถีชีวิตหรือรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ใช้งานเป็นไปในทางที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งในทฤษฎี DOI ตามที่แนวคิดของ Rogers เรื่องของความเข้ากันได้ ซึ่งอธิบายว่าการที่ผู้ใช้ในวัฒนธรรมรู้สึกเข้ากันได้กับวิถีชีวิตพร้อมทั้งได้รับข้อมูลที่ทันสมัยและตรงกับความต้องการและมีความสอดคล้องกับค่านิยมส่วนตัว วิธีการดำเนินชีวิต หรือรูปแบบการดำเนินชีวิต (Rogers E.M., 1982)

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกันโดยมีค่าอิทธิพล (β) เท่ากับ .178 สำหรับงานวิจัยนี้ พบว่า ปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีสามารถช่วยเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน ประหยัดเวลา การช่วยสร้างสรรค์เนื้อหาและภาพกราฟฟิก ซึ่งในแบบจำลอง TAM ตามแนวคิดของ Davis เรื่องการรับรู้ประโยชน์ ได้ระบุว่าประโยชน์ของเทคโนโลยีจะสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพให้กับงาน

อีกทั้งปัจจัยด้านการรับรู้ความง่ายก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกัน โดยมีค่าอิทธิพล (β) เท่ากับ .132 สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยพบว่า การรับรู้ความง่ายของปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที ไม่ว่าผู้ใช้จะมีพื้นฐานทางเทคโนโลยีมากน้อยเพียงใด ปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีนี้ได้ออกแบบมาเพื่อให้ผู้ใช้ใช้งานได้อย่างง่ายโดยไม่ต้องพบกับความยุ่งยากหรือซับซ้อน เนื่องด้วยส่วนติดต่อผู้ใช้ที่เป็นมิตรและการออกแบบที่เข้าถึงได้ง่าย ลดระดับความยากในการเรียนรู้และใช้งานเพื่อการใช้งานสามารถเป็นเรื่องที่ง่ายและเข้าถึงได้สำหรับทุกคน

สำหรับตัวแปรด้านกลุ่มอ้างอิงนั้น แม้จะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ก็พบว่าปัจจัยที่มีอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าเป็นปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างก็มองว่ากลุ่มอ้างอิงก็มีความสำคัญในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีเช่นกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า การใช้งานปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีอย่างต่อเนื่องผู้ใช้งานสามารถลดระยะเวลาในการค้นหาไอเดียหรือหัวข้อและการเขียนคอนเทนต์ได้ ทำให้สามารถจัดสรรเวลาการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่จำเป็นต้องมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีเนื่องจากระบบถูกออกแบบมาให้ใช้งานได้ง่าย นอกจากนี้ ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่าปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีที่เหมาะสมอย่างยิ่งกับสถานการณ์ปัจจุบันในการสืบค้นข้อมูล โดยมีกลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจใช้งานแชทจีพีทีอย่างต่อเนื่อง ผู้ใช้รับรู้ถึงความน่าเชื่อถือและไว้วางใจและมั่นใจว่าจะได้รับคำตอบที่ดีที่สุด จากผลยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับอิทธิพลการรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ ความไว้วางใจ และความเข้ากันได้อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการรับรู้ความง่ายและกลุ่มอ้างอิงที่ระดับอิทธิพลรองลงมาตามลำดับ ข้อเสนอแนะ 1) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณใช้การสำรวจและสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ใช้งานจริงเกี่ยวกับประสบการณ์และการรับรู้ของพวกเขาที่มีต่อปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีที 2) ควรศึกษาปัจจัยการรับรู้ความง่ายและกลุ่มอ้างอิงเพิ่มเติม เพื่อที่ผู้พัฒนาจะต้องคำนึงถึงการออกแบบและวางระบบให้เป็นมิตรกับผู้ใช้ (User friendly) มากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้ใช้งานในบางกลุ่มอาจขาดความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีและไม่เข้าใจศักยภาพของเทคโนโลยีมากพอ จึงควรเน้นการสร้างการรับรู้ของปัญญาประดิษฐ์แชทจีพีทีถึงประโยชน์และความง่ายในเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการใช้งานเพิ่มมากขึ้นในทุกกลุ่มอายุ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน และสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กัญญวรา หิรัญพานิช. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน oneD. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์และสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐธินันท์ แสงประเสริฐ. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันเป่าตัง. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์และสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรยุทธ พินิจจันทร์. (2563). การยอมรับการใช้งานแอปพลิเคชันไทยชนะ. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์และสารสนเทศ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว. (2563). ปัจจัยพยากรณ์ความตั้งใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์เขต กรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 27(2), 177-190.
- _____. (2561). การยอมรับและพฤติกรรมการใช้เน็ตฟลิกซ์ของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 13(2), 258-276.

- Ananda. (2023). Get to know Chat GPT & DALL-E 2 AI Chatbot systems that are ready to shake up every industry. Retrieved October 8 , 2023, from <https://www.ananda.co.th/blog/thegenc/ทำความรู้จัก-chatgpt-dall-e-2/>
- Communicationtheory. (2017). Berlo's smcr model of communication. Retrieved October 8 , 2023, from <https://www.communicationtheory.org/berlos-smcr-model-of-communication/>
- Lu, J. et al. (2005). Acceptance Of Wireless Internet Via Mobile Technology In China. *Journal of International Information Management*, 14(2), 117-130.
- Madsen, M., & McGregor, S. (2000). The Development of a Psychometric Instrument for HumanComputer Trust: An Investigation of Trust Within the Context of Computer-Aided Decision-Making. Retrieved October 8 , 2023, from <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=b8eda9593fbc63b7ced1866853d9622737533a2>
- Mercieca, J. (2019). Human-Chatbot Interaction - Assessing technology acceptance, confidence and trust in chatbots within their application areas. Retrieved October 8, 2023, from <https://repository.nida.ac.th/server/api/core/bitstreams/dda4fa08-0f64-463f-94cc-ce21a86d5a17/content>
- Rogers E.M. (1982). *Diffusion of innovations*. (3rd Edition). New York: Macmillan Publishers.
- Teachme biz. (2023). 5 IT Trend 2023 still hasn't lost its opportunity. Retrieved July 29 , 2023, from <https://teachme-biz.com/blog/5-it-trends-2023/>
- Tiscoasset. (2023). Year 2023, the beginning of the decade of the world of AI. Retrieved July 29 , 2023, from <https://www.tiscoasset.com/th/mutualfund/articles/special-issue/23062023.html>

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2*

THE GOOD GOVERNANCE - BASED ADMINISTRATION OF SCHOOLS UNDER TRANG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

อรรวี อินทรพลาเดชา* และธีรพงศ์ แก่นอินทร์

Onrawee Intrapaladecha and Theeraphong Kaenin

คณะศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Education and Social Sciences, Southern College of Technology, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: inrawee@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู 2) เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ในฐานะผู้บริหารโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน และ 3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) และการเปรียบเทียบพหุคูณแบบ LSD ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โดยรวมอยู่ในระดับดี 2) ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีเพศ ประสบการณ์ทำงาน ในฐานะผู้บริหารโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกัน และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีอายุและระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ครูส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพในการบริหารงานไม่เพียงพอ เครื่องมือการจัดการในส่วนของทรัพยากรและแรงงานมีค่อนข้างน้อย และระบบการติดตามและประเมินผลไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยมีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีเครื่องมือ ทรัพยากร และแรงงานเพิ่มขึ้นจึงจะสามารถทำให้องค์กรตอบสนองความต้องการต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น

คำสำคัญ: การบริหาร, หลักธรรมาภิบาล, การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล

Abstract

The objectives of this research article are to 1) study administration according to the principles of good governance according to teachers' viewpoints. 2) Compare management according to the principles of good governance according to teachers' views according to the variables of gender, age, and educational level. Work experience as a school administrator and

* Received February 10, 2024; Revised February 21, 2024; Accepted February 27, 2024

the size of the school and 3) study problems and suggestions of administration according to the principles of good governance according to teachers' views. The sample group used was 291 teachers of schools under the jurisdiction of the Trang Primary Educational Service Area Office, Area 2. The instrument used to collect data was a questionnaire regarding administration according to the principles of good governance of the school. It is a 5-level rating scale. Statistics used in the analysis include percentage, mean, and standard deviation. One-way analysis of variance (One-Way ANOVA) and multiple comparisons using LSD were used. The results of the research found that 1) management according to the principles of good governance according to teachers' viewpoints Overall, it is at a good level. 2) Teachers who work in schools where the administrators are of the same gender. Work experience as a school administrator and different sizes of schools have different overall attitudes towards administration according to the principles of good governance. And teachers working in schools where administrators have different ages and educational levels have no different views on administration according to the principles of good governance overall and in every aspect. and 3) problems and suggestions. A portion of teachers were of the opinion that school administrators were insufficiently efficient in their administration. There are relatively few management tools for resources and labor. and the monitoring and evaluation system is not efficient enough. It is suggested that schools should have more tools, resources, and labor to make the organization more responsive to the needs of stakeholders.

Keywords: Administration, Good Governance, Good Governance - Based Administration of Schools

บทนำ

หลักธรรมาภิบาล ได้ถูกกำหนดเป็นนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยการกระจายอำนาจและใช้พื้นที่เป็นฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ได้ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 มาตรา 8 และเป็นจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2565)

ดังนั้น การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นฐาน จึงจัดว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 (พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร และคณะ, 2563) โดยประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล ซึ่งได้บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และได้นำมาบรรจุไว้ในส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งยังได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ตามมาตรา 6 ระบุว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คือ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ได้กำหนดให้หลักธรรมาภิบาลเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจในการบริหารการศึกษา กล่าวคือ พัฒนาระบบการบริหารจัดการแบบบูรณาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและประสานงานโดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบท และมีเป้าประสงค์ในการมีระบบการบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล พร้อมทั้งพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล

จากความเป็นมาและความสำคัญของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล บ่งชี้ได้ว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยถูกกำหนดเป็นกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และนโยบายที่พึงปฏิบัติ ทั้งนี้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ยังคงมีการวิจัยค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 เพื่อศึกษาและติดตามสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยการศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล คือ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การตอบสนอง ภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ เปิดเผย/โปร่งใส หลักนิติธรรม ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ การกระจายอำนาจและคุณธรรม/จริยธรรม รวมทั้งข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ เพื่อให้โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และผลการวิจัยที่มีความตรงภายใน (Internal validity) และความตรงภายนอก (External Validity) ผู้วิจัยได้วางแผนและดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอนในประเด็นต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำนวน 1,200 คน จาก 134 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 จำนวน 300 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบมีชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ พร้อมหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ โดยได้สุ่มจำนวนโรงเรียนในแต่ละขนาดร้อยละ 30 ของโรงเรียนทั้งหมด และเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดโรงเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของครูและผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 10 ด้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ปรากฏว่าแบบสอบถามเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .989

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อประกอบการทำวิจัย ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2 ด้วยตนเอง และผ่านทางระบบ My - Office ของโรงเรียน โดยแนบ QR Code แบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Form กำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 15 วัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรักษาคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามไว้เป็นความลับ ผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับจำนวน 291 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97 จากนั้นนำไปวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 10 ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายของคะแนนและการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูของผู้บริหารโรงเรียนตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนโดยใช้สถิติทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ซึ่งถ้าพบว่า มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบ LSD ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2 หลังจากการผ่านขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5 - 10 ปี และพบว่า ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศชาย ผู้บริหารมีอายุมากกว่า 40 ปี มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารโรงเรียนระหว่าง 5 - 10 ปี และครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนทั้ง 10 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับดี ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โดยรวมและรายด้าน

ที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน	n = 291		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1.	ประสิทธิภาพ	4.24	0.67	ดี	9
2.	ประสิทธิผล	4.37	0.62	ดี	6
3.	การตอบสนอง	4.34	0.66	ดี	8
4.	การระับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้	4.40	0.67	ดี	5
5.	เปิดเผย/โปร่งใส	4.54	0.61	ดีมาก	3
6.	หลักนิติธรรม	4.56	0.60	ดีมาก	1
7.	ความเสมอภาค	4.51	0.59	ดีมาก	4
8.	การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ	4.37	0.64	ดี	6
9.	การกระจายอำนาจ	4.39	0.63	ดี	5
10.	คุณธรรม/จริยธรรม	4.55	0.57	ดีมาก	2
รวม		4.42	0.56	ดี	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านเปิดเผย/โปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านความเสมอภาค และด้านคุณธรรม/จริยธรรม อยู่ในระดับดีมาก และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับดี โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านคุณธรรม/จริยธรรม ด้านเปิดเผย/โปร่งใส ด้านความเสมอภาค ด้านการระับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ ด้านการกระจายอำนาจ ด้านประสิทธิผล ด้านมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ ด้านการตอบสนอง และด้านประสิทธิภาพ ตามลำดับ

2. ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2

2.1 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวแปรเพศของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า โดยรวมครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นเพศชายมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นเพศชายมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนด้านการระับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ ด้านเปิดเผย/โปร่งใส ด้านความเสมอภาค และด้านคุณธรรม/จริยธรรมสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวแปรอายุของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีอายุต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

2.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

2.4 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนตามตัวแปรประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารโรงเรียน พบว่า โดยรวมครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารมากกว่า 10 ปี มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารน้อยกว่า 5 ปี และระหว่าง 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารระหว่าง 5 - 10 ปี มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ สูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารมากกว่า 10 ปี มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการตอบสนองสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารน้อยกว่า 5 ปี และระหว่าง 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารมากกว่า 10 ปี มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ ด้านเปิดเผย/โปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านความเสมอภาค และด้านคุณธรรม/จริยธรรมสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารน้อยกว่า 5 ปี และระหว่าง 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.5 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดกลาง มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดกลาง มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมและด้านการกระจายอำนาจ สูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดกลาง มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านประสิทธิผล ด้านการตอบสนอง ด้านการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ ด้านเปิดเผย/โปร่งใส ด้านความเสมอภาค และด้านคุณธรรม/จริยธรรม สูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนคติของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ปัญหา พบว่า ครูร้อยละ 1.37 มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพในการบริหารงานไม่เพียงพอ เครื่องมือการจัดการในส่วนของทรัพยากรและแรงงานมีค่อนข้างน้อย และระบบการติดตามและประเมินผลไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทั้งนี้ โรงเรียนควรมีเครื่องมือ ทรัพยากร และแรงงานเพิ่มขึ้นจึงจะสามารถทำให้องค์กรตอบสนองความต้องการต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น นอกจากนี้ ครูร้อยละ 1.03 มีความเห็นว่า ครูขาดการพัฒนาตนเอง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้าน เช่น การให้ขวัญกำลังใจ เป็นต้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนคติของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษดา ส่งแสง เรื่องการใช้หลัก

ธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 (กฤษดา ส่งแสง, 2562) และงานวิจัยของ ชิตีคอลลีตะ บินดิอะสร เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพในการบริหารงานตามทัศนะของครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ที่พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความตระหนักถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งในปัจจุบัน กรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ก่อนการแต่งตั้งตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ช่วยทุกคนให้ได้รับการพัฒนา โดยการอบรมให้ความรู้ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร การดำเนินงานของโรงเรียนตามแนวทางที่กำหนดไว้ตามพรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการบริหารงานของโรงเรียนต้องยึดนโยบายจากส่วนกลางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งมีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักนิติธรรมหรือกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด มีคุณธรรม จริยธรรม มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ จึงส่งผลให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (ชิตีคอลลีตะ บินดิอะสร, 2562)

2. ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ตามทัศนะของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตรัง เขต 2, 2566)

2.1 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวแปรเพศของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน กล่าวคือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นเพศชายมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารเป็นเพศหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชลิกา หัสเขต และคณะ เรื่อง การเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำระหว่างผู้บริหารเพศหญิงและผู้บริหารเพศชายตามทัศนคติของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ที่พบว่า ผู้บริหารเพศชายมีพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบใช้อำนาจและแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้บริหารเพศหญิง โดยมีการสั่งการเด็ดขาด มีความเชื่อมั่นสูง มีกระจายอำนาจ รวมทั้งมีการชี้แจงบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (ฉัตรชลิกา หัสเขต และคณะ, 2565)

2.2 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวแปรอายุของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารทุกช่วงวัยต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลซึ่งได้ถูกกำหนดเป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐชา สุกิจประภานนท์ และตรัยภูมิินทร์ ตรีศรีสุวรรณ เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเขตอำเภอหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลทุกด้านไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลนั้นเป็นนโยบายและหลักเกณฑ์ที่ผู้บริหารทุกคนไม่ว่าระดับการศึกษาใดก็ตามต้องถือปฏิบัติตามระเบียบ (ญัฐชา สุกิจประภานนท์ และตรัยภูมิินทร์ ตรีศรีสุวรรณ, 2565)

2.4 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนตามตัวแปรประสบการณ์ทำงานในฐานผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน กล่าวคือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในฐานผู้บริหารมากกว่า 10 ปี มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีประสบการณ์ทำงานในฐานผู้บริหารน้อยกว่า 5 ปี และระหว่าง 5 - 10 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ อำไพ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (วราภรณ์ อำไพ, 2561) และงานวิจัยของ สุพรทิพย์ ไทรทองคำ และคณะ เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงานในฐานผู้บริหารโรงเรียนมาเป็นระยะเวลานาน ย่อมมีความเข้าใจในหลักเกณฑ์ ระเบียบและข้อปฏิบัติมากกว่า (สุพรทิพย์ ไทรทองคำ และคณะ, 2562)

2.5 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน กล่าวคือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางที่มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษดา ส่งแสง เรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 2 (กฤษดา ส่งแสง, 2562) และงานวิจัยของ สุทธิพงษ์ จันทรเพ็ญ เรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามขนาดโรงเรียน ที่พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า การบริหารโรงเรียนแต่ละขนาด มีแนวทางและขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน มีการดำเนินงานที่ต่างกัน จึงส่งผลให้ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูแตกต่างกัน (สุทธิพงษ์ จันทรเพ็ญ, 2562)

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 พบว่า ครูส่วนหนึ่งมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพในการบริหารงานไม่เพียงพอ โดยเครื่องมือการจัดการในส่วนของทรัพยากรและแรงงานมีค่อนข้างน้อย และระบบการติดตามและประเมินผลไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทั้งนี้ โรงเรียนควรมีเครื่องมือทรัพยากร และแรงงานเพิ่มขึ้นจึงจะสามารถทำให้องค์กรตอบสนองความต้องการต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น นอกจากนี้ ครูและนักเรียนขาดการพัฒนาตนเอง ทำให้ไม่สามารถบริหารงานได้บรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้าน เช่น การให้ขวัญกำลังใจ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษดา ส่งแสง เรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในโรงเรียนให้มากขึ้น ควรมีการประชุมเพื่อให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และสถานศึกษาควรดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบคณะกรรมการเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ (กฤษดา ส่งแสง, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเปิดเผย/โปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านความเสมอภาค และด้านคุณธรรม/จริยธรรม อยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับดี

2) ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีเพศ ประสบการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารโรงเรียน และขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันมีทักษะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกัน และอายุ ระดับการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนต่างกันมีทักษะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 พบว่า 1) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ตามทัศนะของครูโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยด้านเปิดเผย/โปร่งใส ด้านนิติธรรม ด้านความเสมอภาค และด้านคุณธรรม/จริยธรรม อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้ โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกโรงเรียนรักษาการดำเนินงานในด้านเหล่านี้ให้คงอยู่ในระดับดีมากต่อไป 1.2) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนตามทัศนะของครูด้านประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนาการบริหารงานในด้านนี้ให้มากขึ้น โดยการส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนมีระบบขั้นตอนการทำงาน และควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการบริหารงานโรงเรียน รวมทั้ง มีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนด้านประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น 2) ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษดา ส่งแสง. (2562). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.
- ฉัตรชลิกา หัสเขต และคณะ. (2565). การเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำระหว่างผู้บริหารเทศหญิงและผู้บริหารเพศชายตามทัศนคติของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- จิตติคอสิตะ บินตือะสร. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับ ประสิทธิภาพในการบริหารงานตามทัศนะของครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.
- ณัฐชา สุกิจประภานนท์ และตรัยภูมิินทร์ ตรีศิริวร. (2565). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเขตอำเภอหาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร และคณะ. (2563). ธรรมาภิบาล:หัวใจของการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 16(1), 1-14.
- วรารณณ์ อำไพ. (2561). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตชลบุรี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2565). ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2570. ตรัง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2.

- สุทธิพงษ์ จันทรเพ็ญ. (2562). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.
- สุพรทิพย์ ไทรทองคำ และคณะ. (2562). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 11(1), 91-99.

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค
ซี ไอ อาร์ ซี เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร จังหวัดสุราษฎร์ธานี*

DEVELOPMENT OF ENGLISH READING SKILLS PACKAGE BASED ON
CIRC COOPERATIVE TEACHING MODEL TO ENHANCE ACADEMIC ACHIEVEMENT
AND ENGLISH READING SKILLS FOR GRADE 4 STUDENTS,
WAT WANG SAI SCHOOL, SURAT THANI PROVINCE

พิมพ์ขวัญ อาจหาญ*, กฤษณี สงสวัสดิ์, ปารุสยา เกียรติศิริ

Pimkwan Arthan, Kritsane Songswat, Parussaya Kiatkheeree

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

Faculty of Education, Surat Thani Rajabhat University, Surat Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: pimkwanboonchowong@gmail.com

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ 3) เปรียบเทียบทักษะการอ่านก่อนหลังใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ ซี ไอ อาร์ ซี และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือวิจัย ได้แก่ ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ ซี ไอ อาร์ ซี แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) ของชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ค่าสถิติที่ t - test ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 80.84/82.80 2) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ระดับชั้นประถมศึกษา 4 มีทักษะการอ่าน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ, ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ, การสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4

* Received February 9, 2024; Revised February 20, 2024; Accepted February 27, 2024

Abstract

This research aims to 1) develop an English reading skills practice set in accordance with the cooperative integrated reading and composition (CIRC) teaching model, 2) compare fourth-grade students' learning achievements, 3) compare fourth-grade students' reading skills before and after using the English reading skills practice set, and 4) evaluate student satisfaction with the English reading skills practice set. The sample consisted of 50 fourth-grade students in academic year 2021 at Wat Wang Sai School under the Surat Thani Primary Educational Service Area Office 1, obtained through cluster random sampling. The research instruments encompassed an English reading practice set, English reading learning plans, an English reading skills assessment form, an academic achievement test, and a student satisfaction questionnaire. Data were statistically analyzed using percentage, mean, standard deviation, efficiency value (E1/E2) of the English reading skills practice set and t-test. The results demonstrated that 1) the English reading skills practice set achieved an E1/E2 efficiency of 80.84/82.80. 2) The students who had learned with the practice set attained higher post-learning achievement with a significance of level of .05. 3) Those having learned with the practice set, achieved higher post-mean scores with a significance level of .05 and 4) The students demonstrated the highest satisfaction level with the English reading skill practice set based on the CIRC model.

Keywords: English Reading Skill Practice Set, English Reading Skills, Cooperative Teaching Using CIRC Techniques, Academic Achievement in Grade 4

บทนำ

ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสาร ศึกษาหาความรู้ ประกอบอาชีพและการสร้างความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของสังคมโลก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 24 กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้เนื้อหาสาระกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง การใช้สื่อการเรียนและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถนำการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ข้อ โดย ข้อที่ 2 มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและทักษะชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มี 4 สาระการเรียนรู้ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งการอ่านเป็นทักษะที่เชื่อมโยงสู่สาระการเรียนรู้และทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ ฟัง พูด เขียน การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาคน สังคม ประเทศชาติ ประเทศไทยมีนโยบายของการพัฒนาสังคมและประเทศ Thailand 4.0 (พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2560) การก้าวเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 สังคมโลกที่มีการติดต่อสื่อสารอย่างไร้พรมแดน มนุษย์จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลง (วาทัญญู ขลิบเงิน, 2556) ยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge societies) ที่ใช้

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากล เพื่อพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและอื่น ๆ จุดมุ่งหมายของการเรียนภาษาอังกฤษ จึงมีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายสำคัญในการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถทักษะทางการสื่อสาร 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน อย่างมีประสิทธิภาพจนสามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเอง เทคนิควิธีการเรียนและจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (อรุณี วิริยะจิตรรา, 2555) ในปัจจุบันได้มีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นทักษะการอ่านแต่ผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนไทยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ศึกษาปัญหาการสอนการอ่านภาษาอังกฤษในชั้นเรียน พบว่า ปัญหาครูขาดทักษะไม่เข้าใจกระบวนการสอนซึ่งส่งผลให้นักเรียนขาดวิธีการ เทคนิคการอ่านที่เหมาะสม ครูต้องนำรูปแบบวิธีการสอนแบบผสมผสาน หรือใช้วิธีอื่น ๆ หลักการ ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ พบว่า การสอนอ่านโดยใช้เทคนิค CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition) เทคนิควิธีการสอนอ่าน ที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องได้รวดเร็วมีความสามารถด้านการอ่านมากขึ้น นักวิจัยทางการศึกษาจากศูนย์การวิจัยประสิทธิภาพทางการเรียนของผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวิชาการ แห่งมหาวิทยาลัย จอห์นส์ฮอปกินส์ (The Johns Hopkins University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้พัฒนาเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ที่นำการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในการอ่านและการเขียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจและถ่ายทอดความเข้าใจออกมาในรูปแบบการเขียน การเล่าเรื่องและสรุปความด้วยตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยมีสมาชิกกลุ่มที่มี ความสามารถแตกต่างกันช่วยกันเรียนรู้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นรูปแบบหนึ่ง (Khemmani, T., 2011) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน พบว่า ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเปรียบเทียบทักษะการอ่านและการเขียน มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (กิตติยาพร สุทธิ, 2564) การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า มีความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจต่อการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC อยู่ในระดับดี (ศรสวรรค์ ทูลธรรม และดุจดือน ไชยพิชิต, 2563)

รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน O-NET ปีการศึกษา 2561-2563 โรงเรียนวัดวังไทรจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) คะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนสูงกว่าระดับประเทศ ดังนี้ ปี2561 สูงกว่า 6.78 ปี2562 สูงกว่า 0.01 และปี 2563 สูงกว่า 2.35 พบว่า การเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมีความก้าวหน้า แต่เมื่อเทียบกับมาตรฐานควรเพิ่มขึ้น 2 ใน 3 ของค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จากรายงานผลนิเทศภายในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2563 พบว่า โรงเรียนวัดวังไทร ยังอยู่ในระดับที่ควรเร่งพัฒนา เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ จากการวิเคราะห์ ทักษะการอ่าน เป็นทักษะสำคัญสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ 4 สาระการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสม ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียน กล่าวว่าการอ่านเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ที่จะให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านจำเป็นต้องใช้เทคนิค วิธีการ รูปแบบการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ประกอบกับนำแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ได้ประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจจะทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิคซี ไอ อาร์ ซี เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร” เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ ศึกษาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษและ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะ

การอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านที่มีความสำคัญต่อการเชื่อมโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ การสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งพัฒนาฝึกทักษะการอ่านนั้นต้องมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะของตนเองและการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนมีทักษะการอ่านที่ดีขึ้นซึ่งส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตาม ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลอง Experimental Research โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The One - Group, Pretest - Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดวังไทร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีจำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 50 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน คละความสามารถของผู้เรียนโดยผู้วิจัยได้วิธีการสุ่มกลุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Random Sampling) หรือใช้ห้องเรียนเป็น 1 หน่วยในการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี จำนวน 10 แผน
2. ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 At the Market ชุดที่ 2 Season & Weather
3. แบบประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน Pre - test / Post - test
5. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี

1.1 ศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

1.2 ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี โดยมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 เตรียมการ ขั้นที่ 2 สอน ขั้นที่ 3 กิจกรรม ขั้นที่ 4 ตรวจสอบผลงานและทดสอบ ขั้นที่ 5 สรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่มจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง At the Market และ Season & Weather รวม 10 แผน ใช้เวลาสอน 10 ชั่วโมง

1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา พิจารณาตรวจสอบคุณภาพความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบตรวจสอบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคุณลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ IOC (Index of item - objective congruence) พิจารณาและให้คะแนนจากนั้นนำคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน มาคำนวณหาค่าความสอดคล้อง นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

2.1 ศึกษาเอกสารสาระมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษา อังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้เนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 วัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ การสร้างชุดฝึกทักษะการอ่าน ภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ เกสร รองเดช การสร้างชุดฝึกทักษะให้เหมาะกับวัยของเด็กโดยมี การเรียงลำดับจากง่ายไปหายากให้ใช้ภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจเป็นชุดฝึกทักษะที่สั้น ๆ ง่าย ๆ ใช้เวลาฝึก 30 - 40 นาที และมีหลายลักษณะ (เกสร รองเดช, 2553)

2.3 วิเคราะห์สาระหน่วยการเรียนรู้ กำหนดเป็นเนื้อหาการสร้างชุดฝึกทักษะการอ่าน และนำเสนอ ต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบตรวจสอบประเมิน ค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of item - objective congruence (IOC) ของชุดฝึกทักษะกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนเป็น +1 0 -1 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่า เท่ากับ 0.97 สรุปรายชื่ออยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 0.5

2.4 นำชุดฝึกทักษะที่แก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 1) การทดลองใช้ รายบุคคล (One - to - One Tryout) 1:1:1 รวมเป็น 3 คน ซึ่งผลการทดลอง พบว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ มีค่า $E_1/E_2 = 74.67/75.56$ ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ค่าประสิทธิภาพ E.I. = 0.58 2) การทดลองใช้กลุ่มย่อย (Small Group Tryout) ผลการทดลอง พบว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะมีค่า $E_1/E_2 = 80.20/78.33$ ต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และค่าดัชนีประสิทธิภาพ (E.I.) = 0.56 3) ทดลองใช้ภาคสนาม พบว่า ประสิทธิภาพของ ชุดฝึกทักษะมีค่า $E_1/E_2 = 80.84/82.80$ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และค่าดัชนีประสิทธิภาพ (E.I.) = 0.65

3. แบบประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ แบบประเมินค่า (Rating Scale 4) ระดับ ตามแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด นำข้อมูลที่ได้มาประมวลเพื่อกำหนด โครงสร้างขอบเขตของเนื้อหา (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

3.2 นำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบลักษณะความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.08 - 1.00 ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทรดำเนินการโดย

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.2 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการอ่านภาษาอังกฤษ เรื่อง At the market และ Season & weather แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ กำหนดเกณฑ์ให้คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 จากนั้นเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยคัดเลือกให้เหลือเพียง 30 ข้อ

4.3 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดวังไทร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน และหาค่าความเชื่อมั่น ตามสูตร KR 20 ของ คูเดอร์ และริชาร์ดสัน ของแบบทดสอบ (Kuder, G. F. & Richardson, M. W., 1937)

4.4 นำผลของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ได้หาค่าความยากง่าย ค่าระดับความยากง่ายอยู่ที่ 0.54 - 0.79 และค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.20 พร้อมทั้งปรับปรุงข้อที่ไม่ถึงเกณฑ์จนได้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนที่สมบูรณ์จำนวน 30 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามสูตร KR20 ของ คูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder, G. F. & Richardson, M. W., 1937)

5. แบบสอบถามความพึงพอใจ

5.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างแบบประเมินเกณฑ์การประเมินแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale)

5.2 นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบลักษณะความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item - objective congruence; IOC) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.89 ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญและนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้แจงหลักการเหตุผลประโยชน์ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี เพื่อผลการเรียนรู้จากการใช้ชุดฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Pre - test เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก เพื่อเก็บคะแนนไว้เปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

3. ดำเนินการสอน ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 2 ชุด ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ชุดที่ 1 เรื่อง At the Market ชุดที่ 2 เรื่อง Seasons & Weather บันทึกคะแนนการเรียนรู้แต่ละกิจกรรมและประเมินทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. ทดสอบทักษะการอ่านหลังการสอน และทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน Post - test แล้วเปรียบเทียบผลการเรียนรู้อีกก่อนและหลังการสอน และสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ

5. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วนำข้อมูลที่ได้อาหาเกณฑ์ประสิทธิภาพและค่าสถิติพื้นฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที่ t - test Dependent Sample และประเมินผลแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่

6. สรุป อภิปรายผลการวิจัย เสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
2. ใช้สถิติ T - test dependent การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลัง
3. ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percent) ประเมินผลความสามารถทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ
4. ศึกษาความพึงพอใจ โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี รายละเอียดดังปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

ค่าเฉลี่ย	ก่อนเรียน 30 คะแนน	รวม 100 คะแนน	หลังเรียน 30 คะแนน
	50.93	80.84	82.80
E.I. = 0.65		E_1	E_2

จากตารางที่ 1 พบว่า ชุดฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยรวมคิดเป็นร้อยละ 80.84 (E_1) และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 82.80 (E_2) ดังนั้น ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 80.84/82.80 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผล ($E.I.$) = 0.65 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 0.50 ขึ้นไป

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ ซี ไอ อาร์ ซี ใช้สถิติ T - test dependent

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดย ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ ซี ไอ อาร์ ซี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของผู้เรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	25	30	12.36	4.74	15.48	0.00*
หลังเรียน	25	30	24.88	2.81		

* มีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย 12.36 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.74 ผลการทดสอบหลังเรียน เฉลี่ย 24.88 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.81 เมื่อทดสอบความแตกต่างของความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการประเมินผลความสามารถทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การทดสอบความสามารถทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	25	30	15.44	3.63	10.08	0.00*
หลังเรียน	25	30	24.84	3.37		

* มีระดับนัยสำคัญที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความสามารถทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย 15.44 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.63 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 24.84 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.37 ผลการเปรียบเทียบสรุปได้ว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจ

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจจากการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร

รายการ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
ด้านครูผู้สอน	4.66	0.47	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา	4.60	0.49	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.58	0.49	มากที่สุด
ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.71	0.37	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.64	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ย 4.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 ด้านครูผู้สอน ค่าเฉลี่ย 4.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 ด้านเนื้อหา ค่าเฉลี่ย 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 และด้านการจัดการเรียนการสอน รวมค่าเฉลี่ย 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีลำดับการอภิปรายผล ดังนี้

1. ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.84/82.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามแนวทางของ เกสร รongเดช ดำเนินการสร้างชุดฝึกทักษะให้เหมาะสมกับวัย เรียงลำดับจากง่ายไปหายากใช้ภาพประกอบที่ดึงดูดความสนใจ และเน้นการฝึกฝนภายใต้ กฎแห่งการนำไปใช้ Law of Disuse การทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่คงทนเกี่ยวกับคำศัพท์ ความหมายของคำ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบร่วมมือ ซี ไอ อาร์ ซี (เกสร รongเดช, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารรณ์ ใจเที่ยง ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5 ขั้นตอน 1) ขั้นเตรียม ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

2) ขั้นสอน จัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ 3) ขั้นการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูคอยอำนวยความสะดวกช่วยเหลือข้อสงสัยของผู้เรียน 4) ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ และ 5) ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลธิดา แก้วตาบุศย์ และคณะ ได้ทำการวิจัยหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค CIRC รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย มีค่าประสิทธิภาพรวมเท่ากับ 85.59/87.10 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ (กุลธิดา แก้วตาบุศย์ และคณะ, 2561)

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร ปรากฏว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี CIRC ตามแนวคิดของ Johnson, D. W. & Holubec, E. J. เป็นการสอนที่แบ่งนักเรียนโดยความสามารถกลุ่มละ 3-4 คน ครูผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้กระตุ้นความสนใจบทเรียนเพิ่มขึ้นภูมิปัญญาหลักคิดกล้าแสดงออกตอบคำถามจากการอ่าน (Johnson, D. W. & Holubec, E. J., 1990) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ AbuSeileek, A. F การสอนแบบร่วมมือเป็นการจัดให้สมาชิกกลุ่มเล็ก ๆ ร่วมกันแก้ปัญหาหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ จากกิจกรรมการเรียนการสอนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 12.36 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 24.88 ซึ่งสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (AbuSeileek, A. F., 2007) และสอดคล้องกับ จิตตรา มุกดาดี และคณะ ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อ่านกลุ่มร่วมมือแบบ CIRC และแบบ 4MAT มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (จิตตรา มุกดาดี และคณะ, 2559)

3. ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน จากการประเมินความสามารถทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 24.84, S.D.=3.37) ตามเกณฑ์การวัดและประเมินผล ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสวรรค์ ทูลธรรม และดุจเดือน ไชยพิชิตที่ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนร้อยละ 27.49 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนร้อยละ 86.0 (ศรสวรรค์ ทูลธรรม และดุจเดือน ไชยพิชิต, 2563) สอดคล้องกับแนวคิดของ นิวิติ จรัสดี ว่าการอ่านเป็นทักษะสำคัญเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และพัฒนาสติปัญญาความรู้ (นิวิติ จรัสดี, 2557) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ โคตรทอง ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสูงกว่าก่อนการเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน (กมลวรรณ โคตรทอง, 2557)

4. การวิเคราะห์ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซี ผลปรากฏว่า มีความพึงพอใจโดยภาพรวม 4 ด้าน ด้านครูผู้สอน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผลรวมเฉลี่ยร้อยละ 94.24 ($\bar{X}$ = 4.64 S.D.= 0.48) อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คอสิเยาะ เจ๊ะโด ที่กล่าวว่าความพึงพอใจประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านรายวิชา ด้านผู้สอน ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน (คอสิเยาะ เจ๊ะโด, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสสร กาญจนชัย ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความ

เข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ประภัสสร กาญจนชัย, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ ศิริค่าน้อย ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดพัฒนาทักษะการอ่าน เพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ปาริชาติ ศิริค่าน้อย, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังไทร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้ 1) ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.84/82.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ระดับชั้นประถมศึกษา 4 มีทักษะการอ่านด้านความเข้าใจ การจับใจ ความสำคัญ และการรู้ความหมายคำศัพท์ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.48) ผู้วิจัยได้ทำการสรุปแนวคิดและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ 1) แนวทางและปฏิบัติการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะร่วมกับรูปแบบการสอนครบกระบวนการเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้และตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้น 2) ครูผู้สอนควรนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบการสอนไปใช้ในรายวิชาภาษาอังกฤษหรือสอดแทรกในระดับชั้นเรียนอื่น ๆ 3) ครูผู้สอนสามารถนำชุดฝึกทักษะไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนแทรกเทคนิคการสอนหรือเนื้อหาอื่น ๆ ร่วมด้วยเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจการอ่านให้มีทักษะการอ่านที่ดีขึ้น และ 4) ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้บูรณาการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระและช่วงชั้นเรียนหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสมเพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป ดังนี้ 1) ควรมีการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านอย่างหลากหลาย เพิ่มความยากง่ายเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาและเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ ได้ในระดับชั้นที่สูงขึ้น 2) ควรทำวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการสอนแบบร่วมมือกับวิธีสอนอื่น ๆ และ 3) ควรมีการนำเทคนิคการสอนแบบอื่น ๆ เกมเปรียบเทียบกับรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ โคตรทอง. (2557). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจากนิทานอาเซียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ Storyline สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ชัยภูมิ: โรงเรียนบ้านเป้า.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- กิตติยาพร สุทธิ. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์ , 14(1), 1-13.
- กุลธิดา แก้วตาบุศย์ และคณะ. (2561). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. เชียงราย: โรงเรียนเทศบาล 6.
- เกสร รอดเดช. (2553). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะวิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนการ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยเทคโนโลยีอรรถวิทย์พัฒนการ.
- คอลีเยาะ เจ๊ะโด. (2560). ความพึงพอใจต่อการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการ สื่อสารสำหรับ นักศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษ. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- จิตตรา มุกดาดี และคณะ. (2559). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือแบบ CIRC กับแบบ 4MAT. วารสารวิชาการฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 7(1), 463-478.
- นิธิตี จรัสดี. (2557). การพัฒนาการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิคการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบโพรบลิค. ใน เวียนพันธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). หลักการวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประภัสสร กาญจนชัย. (2563). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 7(9), 195-204.
- ปาริชาติ ศิริคำน้อย. (2562). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ).แพร่ : โรงเรียนเทศบาลวัดหัวขวง .
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียร ยินดีสุข. (2560). การจัดการเรียนรู้แนวโนศวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาทัญญู ขลิบเงิน. (2556). ยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge societies). วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 11(1), 638-648.
- ศรสวรรค์ หุลธรรม และดุจดเดือน ไชยพิชิต. (2563). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม, 7(2), 126-133.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2555). เหลียวหลังแลหน้าการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- AbuSeileek, A. F. (2007). Cooperative vs. individual learning of oral skills in a CALL environment. Computer Assisted Language Learning, 20(5), 6-23.
- Johnson, D. W. & Holubec, E. J. (1990). Circles of learning: Cooperation in the classroom (3rd ed.). Edina, MN: Interaction Book Company.
- Khemmani, T. (2011). Teaching science: Knowledge for effective learning process management. (14th ed.). Bangkok: Dansuthakha.
- Kuder, G. F. & Richardson, M. W. (1937). The theory of the estimation of test reliability. Psychometrika, 2(1), 151-160.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2*

RELATIONS BETWEEN ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION AND
STUDENTS' KEY COMPETENCIES UNDER THE PHETCHABURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

จันทร์ฤดี พุ่มดียิ่ง* และพงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร

Janruedee Phumdeeying and Pongkrit Nampaponangkul

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ราชวบศิริพันธ์ ประเทศไทย

Master of Education Program, Rajamangala University of Technology Ratanakosin, Prachuap Khiri Khan, Thailand

*Corresponding author E-mail: janruedeenaem@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ 1) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 2) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 123 แห่ง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการ เปิดตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 95 แห่ง ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักสถานศึกษาละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 190 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก หรือมีความสัมพันธ์คล้อยตามกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, การบริหารงานวิชาการ, สมรรถนะสำคัญ, ผู้เรียน

* Received February 4, 2024; Revised February 16, 2024; Accepted February 24, 2024

Abstract

The purposes of this research were to: 1) assess the academic affairs administration in school under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2, 2) evaluate the key competencies of students in school under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2, 3) determine the correlation between academic affairs administration and the key competencies of students in school under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2. This research is descriptive research. The population were 123 schools under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, resulting in a sample of 95 schools under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2. The respondents were school director, deputy school director of academic affairs or the acting deputy school director of academic affairs and teachers with the total of 190 respondents. Simple random sampling was employed to select the participants. The research instrument was 5-point Likert scale questionnaire consisting of three parts: 1) general information of respondents, 2) academic administration in school under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2, and 3) key competencies of students in school under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2. Data analysis methods included frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The research findings revealed that: 1) the academic affairs administration in school under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2 was overall at a high level. 2) the key competencies of students in school under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2 was overall at a high level. 3) a statistically significant positive correlation was found between academic affairs administration and the key competencies of students in school under the Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2 at the .01 level of significance.

Keywords: Relationship, Academic Administration, Key Performance, Student

บทนำ

การศึกษา (Education) เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ในการสร้างความเจริญก้าวหน้า ความมั่งคั่ง และมั่นคงของชาติ ทั้งในทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ประเทศต่าง ๆ จึงมุ่งที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ มีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สำหรับประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างมาก โดยกำหนดประเภท และวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ประชาชนทุกคนในประเทศไทยได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษา ในรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ได้บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2566) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝัง

จิตสำนึกที่ถูกต้อง ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และกำหนดแนวการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) โดยที่หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีทักษะพื้นฐาน มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก รวมทั้งมีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาก่อให้เกิดการประกอบอาชีพ และมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ และมีสมรรถนะสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ประกอบกับ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) กำหนดให้ มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ และรูปแบบการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล โดยการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิงมาตรฐานในปัจจุบัน ไปสู่การเรียนรู้ที่พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้กับ ผู้เรียนพัฒนาและบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลฐานสมรรถนะสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำมากำหนดเป็นนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในด้านคุณภาพการศึกษา โดยส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาที่มีความพร้อมให้นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นสมรรถนะ ไปใช้ตาม ศักยภาพของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่เหมาะสมตามช่วงวัย และส่งเสริมความเป็นเลิศของ ผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ซึ่งจะเห็นว่ากระทรวง ศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความสำคัญต่อสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน จึงได้กำหนดเป็นนโยบายและจุดเน้น ให้สถานศึกษาเร่งส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และในปี งบประมาณ 2567 กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็ยังคงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ซึ่งเป็น หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล และรับผิดชอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว และได้กำหนดวิสัยทัศน์ ในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) ไว้ว่า “องค์กรคุณภาพทางการศึกษา ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสุข บนพื้นฐานความเป็นไทย ก้าวไกลสู่สมรรถนะ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21” โดยมีพันธกิจในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ ของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มี สมรรถนะตามหลักสูตร และทักษะที่จำเป็นต่ออนาคตในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดเป้าประสงค์ให้ผู้เรียน ทุกช่วง วัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน สอดคล้องกับ ศักยภาพ ให้เป็นผู้เรียนที่มีสมรรถนะ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบุรี เขต 2, 2566) ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จะต้องนำ แผนพัฒนาการศึกษาดังกล่าว ไปเป็นข้อมูลในกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ในแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกัน เพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน ไปในทิศทางเดียวกัน ตอบสนอง

ตอนนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา โดยการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นนั้น จะต้องบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ และบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งในปัจจุบันการจัดการศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เพราะเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน เพื่อใช้ในการเรียนรู้ การทำงาน และการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพในครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศ และโลก และ เป็นรากฐานของสมรรถนะ ในระดับสูงกว่าเฉพาะงาน หรือสมรรถนะวิชาชีพ หรือสมรรถนะองค์กรในอนาคตของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่บริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีความตระหนักถึงความสำคัญของนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา จึงได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน จึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารงานวิชาการ และการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ให้สถานศึกษาสามารถนำข้อค้นพบไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และตอบสนองนโยบาย และจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
2. เพื่อวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบในลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non - experimental case study design) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 123 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 95 แห่ง กำหนดขนาดของตัวอย่าง โดยใช้การเปิดตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากประชากร 123 แห่ง ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 95 แห่ง และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน และ 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานวิชาการ สถานศึกษาละ 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล สถานศึกษาละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 190 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนงานด้านวิชาการ 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนว 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 10) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 และตอนที่ 3 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ลักษณะของแบบสอบถามในตอนทั้ง 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert, R., 1967)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตรวจสอบวัดได้ตรงกับกรอบแนวคิดของการวิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน แล้วนำผลการศึกษามาประยุกต์ตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับงานวิจัยในครั้งนี้ สร้างเป็นเครื่องมือภายใต้คำปรึกษาแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไข เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อให้คำแนะนำ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (face validity) แก้ไขด้านภาษา เนื้อหา โดยนำไปหาดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง สอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ และ -1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พร้อมนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ สำหรับค่า IOC ที่ได้จากการคำนวณในแบบประเมินความสอดคล้องในครั้งนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00 ถ้าต่ำกว่า 0.5 ควรจะปรับปรุงข้อคำถามใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 แห่ง แห่งละ 2 คน รวม 30 ฉบับ

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ (Try Out) มาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยได้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง ใช้เก็บข้อมูลจริงได้

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานวิชาการ เป็นผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือส่งให้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และทาง Google Form จำนวน 190 ฉบับ
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่ตรวจสอบแล้วมีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 184 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.84
4. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบคืนมา จำนวน 184 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.84 และนำมาดำเนินการวิเคราะห์ผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการที่กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation coefficient) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ตามแนวของ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.71 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์สูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.31 - 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.01 - 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเท่า .00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เครื่องหมาย + หมายถึง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน หรือทางบวก หรือคล้อยตามกัน และเครื่องหมาย - หมายถึง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม หรือทางลบ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีดำเนินการวิจัย มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปรผลและจำลำดับ มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

(n = 184)

การบริหารงานวิชาการ (X)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ (X_1)	4.42	0.51	มาก	4
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (X_2)	4.47	0.53	มาก	3
3. ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ (X_3)	4.48	0.51	มาก	2
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (X_4)	4.30	0.47	มาก	7
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (X_5)	4.00	0.52	มาก	10
6. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ (X_6)	4.21	0.53	มาก	9
7. ด้านการนิเทศการศึกษา (X_7)	4.38	0.52	มาก	5
8. ด้านการแนะแนว (X_8)	4.35	0.50	มาก	6
9. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (X_9)	4.49	0.52	มาก	1
10. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (X_{10})	4.29	0.51	มาก	8
เฉลี่ย	4.34	0.51	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.52) รองลงมา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.51) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.53), ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.51), ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.52), ด้านการแนะแนว ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.50) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.47) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.51), ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.53) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.47 - 0.53 หมายความว่า การกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

2. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อแปลผลและจำลำดับ มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

(n = 184)

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Y)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านความสามารถในการสื่อสาร (Y_1)	4.27	0.51	มาก	4
2. ด้านความสามารถในการคิด (Y_2)	4.33	0.52	มาก	2
3. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา (Y_3)	4.03	0.53	มาก	5
4. ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (Y_4)	4.29	0.52	มาก	3
5. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (Y_5)	4.34	0.51	มาก	1
เฉลี่ย	4.25	0.52	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะสำคัญของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.51) รองลงมา ด้านความสามารถในการคิด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.52) ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.52), ด้านความสามารถในการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.51) และ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.51 - 0.53 หมายความว่า การกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นสอดคล้องกัน รายละเอียดตามตารางที่ 2

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ (r) ระหว่างการบริหารวิชาการ (x) กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (y) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

N = 184

การบริหารงานวิชาการ (X)		สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Y)						ระดับ ความสัมพันธ์
		ความสามารถ ในการสื่อสาร	ความสามารถในการคิด	ความสามารถ ในการแก้ปัญหา	ความสามารถ ในการใช้ทักษะชีวิต	ความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (โดยรวม)	
		Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Ytot	
การวางแผนงานด้านวิชาการ	X ₁	.301	.526	.520	.459	.398	.737	สูง
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	X ₂	.375	.511	.469	.392	.419	.725	สูง
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	X ₃	.312	.444	.533	.336	.428	.685	สูง
การวัดผลประเมินผลและ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	X ₄	.258	.589	.573	.530	.384	.780	สูง
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	X ₅	.163	.163	.142	.294	.270	.341	ต่ำ
การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่ง เรียนรู้	X ₆	.191	.499	.470	.430	.267	.622	สูง
การนิเทศการศึกษา	X ₇	.320	.443	.414	.256	.271	.573	ปานกลาง
การแนะแนว	X ₈	.338	.319	.350	.248	.437	.563	ปานกลาง
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา	X ₉	.354	.439	.475	.295	.351	.641	สูง
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	X ₁₀	.234	.365	.213	.248	.224	.430	ปานกลาง
การบริหารงานวิชาการ (โดยรวม)	X _{tot}	.448	.674	.650	.546	.541	.956	สูง

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการ (X) กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Y) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = .956$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการเป็นรายด้าน (X1 - X10) กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโดยรวม (Ytot) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง - สูง โดยด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (X4) กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโดยรวม (Ytot) มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด ($r = .780$) รองลงมา ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ (X1) กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโดยรวม (Ytot) ($r = .737$) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา (X5) กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโดยรวม (Ytot) มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด ($r = .341$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการมากที่สุดเป็นลำดับแรก เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีสมรรถนะที่สำคัญตามหลักสูตร และยกระดับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษาอยู่ทั้งทางด้านวิชาการ และในการบริหารวิชาการจะต้องมีหลักการ และวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร คือ หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) และหลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) ประกอบกับ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาและบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลฐานสมรรถนะสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สร้างตรรกะความคิดแบบเป็นเหตุเป็นผลให้นักเรียนไทยสามารถแข่งขันได้กับนานาชาติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำมากำหนดเป็นนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านคุณภาพการศึกษา โดยส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบท ส่งเสริมและพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลคุณภาพผู้เรียนให้ควบคู่กับการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดพหุปัญญาด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยึดหยุ่น ตามสภาพจริง ตอบสนองต่อความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปสู่การปฏิบัติเพื่อยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา ให้สูงขึ้น โดยมุ่งเน้นไปที่การบริหารงานวิชาการ ทำให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชณัญชิตา พุ่มดียิ่ง ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการ อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน (ชณัญชิตา พุ่มดียิ่ง, 2557) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญชนก พูนยศ ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียน

ประถมศึกษา อำเภอมะเณร จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอมะเณร จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก (อัญชนก พูนยศ, 2558) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติพร จิตตรี ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (จิตติพร จิตตรี, 2557) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ สุรสาคร ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก (วิโรจน์ สุรสาคร, 2560)

2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญต่อสมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียนได้กำหนดเป็นนโยบาย และจุดเน้นให้สถานศึกษาเร่งส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็น ในโลกยุคใหม่ให้กับผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่เหมาะสมตามช่วงวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ คำสี ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก (ฉวีวรรณ คำสี, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิคุณ วิเชียรศรี ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะนักเรียนตามหลักทฤษฎี 4 ของนักเรียน กลุ่มโรงเรียนวิเศษเมืองทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พบว่า สมรรถนะนักเรียนกลุ่มโรงเรียนวิเศษเมืองทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน (อธิคุณ วิเชียรศรี, 2566) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ สุรสาคร ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก (วิโรจน์ สุรสาคร, 2560)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวก หรือ มีความสัมพันธ์คล้อยตามกัน ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การบริหารงานวิชาการเป็นตัวชี้วัดถึงคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา เป้าหมายสำคัญของการบริหารงานวิชาการอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร กิจกรรมต่าง ๆ ตามขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ เช่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลดีกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงาม ทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามรวมถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ให้ผู้เรียน มีความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถ

ในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และสามารถเรียนรู้และแสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้ อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ รุ่งच्छดาพร เวหะชาติ ที่กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพตามเป้าหมาย (รุ่งच्छดาพร เวหะชาติ, 2555) และสอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ ที่ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลัก มีลักษณะคล้ายส่วนที่เป็นร่างกายของคน เป็นส่วนงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบเป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา และมีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการ ที่ใช้กำกับการจัดระบบการทำงานของสถานศึกษา และใช้กำกับกระบวนการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานวิชาการของโรงเรียน คือ ให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้得人ที่ดีเป็นคนที่ดีสมบูรณ์ งานวิชาการจึงได้กลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบทั้งสถานศึกษา (อุทัย บุญประเสริฐ, 2557) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ สุรสาคร ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก 2) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและ 3) การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนโรงเรียนอานวยวิทยนครปฐม มีความสัมพันธ์กันในทางบวก หรือมีความสัมพันธ์คล้ายตามกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (วิโรจน์ สุรสาคร, 2560) และสอดคล้องกับ ฉวีวรรณ คำสี ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัด ปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ฉวีวรรณ คำสี, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์คล้ายตามกันในระดับสูง ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องควรพัฒนางานวิชาการ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริม ให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาผู้เรียน และส่งผลต่อสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน แต่ยังมีผลการปฏิบัติอยู่สามลำดับสุดท้าย และมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการบริหารวิชาการ และการพัฒนาสมรรถนะสำคัญผู้เรียนในสถานศึกษา และควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ และการพัฒนาสมรรถนะสำคัญผู้เรียนในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2566). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. เรียกใช้เมื่อ 15 เมษายน 2566 จาก <https://www.moe.go.th/360-policy-and-focus-moe-2023/>
- จิตติพร จิตตรี. (2557). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษา, 11(55), 41-54.
- ฉวีวรรณ คำสี. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนัญชิดา พุ่มดียัง. (2557). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- ธัญชนก พูนยศ. (2558). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอมะเข่มาต จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2555). การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิโรจน์ สุรสาคร. (2560). การบริหารงานวิชาการกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนอานวยวิทยาคารปฐม. มหาจุฬานาครินทร์, 10(4), 357-372.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570). เพชรบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. เรียกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://www.obec.go.th/archives/814223>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2566). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการศึกษาไทย พ.ศ.2561 (Education in Thailand 2018). กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. นนทบุรี: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

- อธิคุณ วิเชียรศรี. (2566). แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะนักเรียนตามหลักกาวนา 4 ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียน
พิเศษเมืองทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 24(1),
141-153.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2557). หลักสูตรและการบริหารงานของโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: เอส ดี เพรส.
- Krejcie & Morgan. (1970). Approach in Quantitative Research. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์, 7(2),
112-125.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale, in Reading in Attitude Theory
and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son.

การเปิดรับสื่อออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหา ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ แพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า*

ONLINE MEDIA EXPOSURE AND CONTENT MARKETING AFFECTING DECISION - MAKING ON USING THE ELECTRONIC COMMERCE PLATFORM LAZADA

ชัชรินทร์ จุลวรรณ*, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, วราพรรณ อภิศุภะโชค

Chatcharin Chulawan, Saranthorn Sasithanakornkaew, Warapan Apisuphachok

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Master of Arts Program, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: chatcharin.ch@ku.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความแตกต่างทางลักษณะประชากร กับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อออนไลน์ กับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตลาดเชิงเนื้อหา กับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับสื่อออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหา ที่มีต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า ประชากรที่ใช้ คือ ผู้ที่เคยใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า ที่อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วย การทดสอบ t - test ความแปรปรวนทางเดียว สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ ผลการทดสอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 18 - 28 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 15,000 - 25,000 บาท อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ รายได้ และอาชีพต่างกัน จะมีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้าที่แตกต่างกัน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน จะมีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้าที่ไม่แตกต่างกัน โดยการเปิดรับสื่อออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า การเปิดรับสื่อออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า

คำสำคัญ: การเปิดรับสื่อออนไลน์, การตลาดเชิงเนื้อหา, การตัดสินใจใช้บริการ, พาณิยกรรมอิเล็กทรอนิกส์

Abstract

This research aims to: 1) Study the differences in the demographic characteristics and decision-making on using the e-commerce platform Lazada. 2) Study the relationship between online media exposure and decision-making on using the electronic commerce platform Lazada.

* Received February 14, 2024; Revised February 26, 2024; Accepted February 28, 2024

3) Study the relationship between content marketing and decision-making on using the electronic commerce platform Lazada. 4) Study the influence of online media exposure and content marketing on decision - making on using the electronic commerce platform Lazada. The study population consists of individuals who have previously used the electronic commerce platform Lazada, aged 18 and above. This is a quantitative research utilizing questionnaires as data collection tools. Statistical analysis includes frequency, percentage, mean, standard deviation, t - test, One - Way ANOVA, Pearson correlation coefficient, and Multiple Regression Analysis (MRA). The results of hypothesis testing reveal the researchers sampled a total of 400 individuals, predominantly female, aged between 18 - 28 years old, holding bachelor's degrees, with a monthly income ranging from 15,000 to 25,000 Baht, and employed as private company employees or workers. that sample groups with different ages, incomes, and occupations make different decision-making on using the electronic commerce platform Lazada. However, sample groups with different genders and education levels make similar decision-making on using the electronic commerce platform Lazada. Additionally, online media exposure and content marketing are correlated with decision-making on using the electronic commerce platform Lazada, and online media exposure and content marketing influence decision-making on using the electronic commerce platform Lazada.

Keyword: Online Media Exposure, Content Marketing, Decision - Making on Using, Electronic Commerce Platform

บทนำ

ในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นหนึ่งในช่องทางสำคัญที่ผู้บริโภคใช้ในการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ยังเพิ่มความสะดวกและรวดเร็วในการสื่อสาร อีกทั้งผู้บริโภคยังสามารถแชร์เรื่องราวหรือประสบการณ์ส่วนตัวกับผู้บริโภคคนอื่นได้มากมายจากการติดต่อสื่อสารด้วยแอปพลิเคชันต่าง ๆ (กายกาญจน์ เสนแก้ว, 2560) ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย นั้นเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สื่อออนไลน์ในปัจจุบัน จึงถือว่าเป็นช่องทางในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีหลากหลายช่องทาง ไม่ว่าจะเป็น เฟซบุ๊ก (Facebook) อิน스타그램 (Instagram) หรือ ตี๊กต็อก (TikTok) เป็นต้น ยังมีเครื่องมือที่ช่วยเก็บข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ ก็สามารถบริหารจัดการและช่วยทำให้การทำงานนั้นง่ายขึ้นอีกด้วย (Optimize, N., 2022) การใช้สื่อออนไลน์ช่วยให้ธุรกิจนั้นเข้าถึงและเชื่อมต่อกับผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างผู้ติดตามในสื่อออนไลน์ช่วยให้องค์กรสามารถสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง โปรโมชัน สินค้า หรือบริการใหม่ ๆ และตรวจสอบการตอบรับจากผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว

สิ่งสำคัญในสื่อออนไลน์คือเนื้อหาที่น่าสนใจและมีคุณค่าสำหรับผู้บริโภค นั่นก็คือการตลาดเชิงเนื้อหา เป็นการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น บทความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง หรือฟังก์ชันอื่น ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งาน การทำการตลาดเชิงเนื้อหาสามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคและแบรนด์ได้ และยังช่วยดึงดูดความสนใจและการติดตามจากผู้บริโภคอีกด้วย ซึ่งหากแบรนด์สามารถนำเสนอเนื้อหาที่มีคุณภาพ น่าสนใจ และมีประโยชน์ต่อผู้บริโภคได้ ก็ถือว่าเป็นการตลาดที่ประสบความสำเร็จ (Kotler, P. et al. , 2017) ทั้งนี้การตลาดเชิงเนื้อหาจะไม่ใช่ว่าการยึดเย็ดข้อมูลหรือโฆษณาที่มากเกินไป แต่เน้นการสร้างคุณค่าและน่าสนใจ ซึ่งหัวใจของการตลาดเชิงเนื้อหา คือการสร้างเนื้อหาที่มี

ประโยชน์และน่าสนใจโดยการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย นำเนื้อหาไปใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสินค้าหรือบริการ นอกจากนี้ เนื้อหาที่มีคุณภาพและมีค่าต่อกลุ่มเป้าหมายจะช่วยสร้างความพึงพอใจ ความน่าเชื่อถือ และเสริมสร้างตัวตนของแบรนด์ให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการของลูกค้าในยุคที่ความสำคัญของการตลาดเชิงเนื้อหากับการทำธุรกิจออนไลน์สูงขึ้น (Contentshifu, 2015)

หนึ่งในธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง คือธุรกิจพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากสถิติผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในไทยนั้นมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ที่สูงมาก ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการสร้างธุรกิจและตลาดออนไลน์ในประเทศ (Muangtum, N., 2022) โดยในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา จำนวนผู้ใช้งานอีคอมเมิร์ซในประเทศไทยมีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จาก 30.7 ล้านคนในปี 2562 ปรากฏว่ามีเพิ่มขึ้นมาเป็น 41.5 ล้านคนในปี 2566 ส่วนหนึ่งของแรงผลักดันในการเพิ่มจำนวนผู้ใช้งานนี้มาจากการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมประชากรไทยมากขึ้น และคาดการณ์ว่าในปี 2566 ค่าตลาดอีคอมเมิร์ซจะเติบโตเพิ่มขึ้นถึง 13 เปอร์เซ็นต์ หรือประมาณ 6 แสนล้านบาท ซึ่งมีสัดส่วน 16 เปอร์เซ็นต์ ต่อตลาดค้าปลีก และยังมีการคาดการณ์ว่าในอีก 2 ปีข้างหน้า จำนวนผู้ใช้อีคอมเมิร์ซในไทยจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถึง 61.8 เปอร์เซ็นต์ หรือประมาณ 43.5 ล้านคน (Supersab, 2023) โดย ลาซาด้า เป็นหนึ่งในแพลตฟอร์มที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารในการซื้อออนไลน์ มีการกำหนดแนวทางการตลาดที่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย พัฒนากลยุทธ์การตลาด และจัดโปรโมชั่นส่วนลด อีกทั้ง ลาซาด้า ยังหาแคมเปญเพื่อดึงดูดความสนใจของลูกค้าอย่างต่อเนื่องจากข้อมูลการวิจัยของ SEMRUSH พบว่า เว็บไซต์ของ ลาซาด้าติดอันดับที่ 7 ในการท่องเว็บของคนไทยในช่วงเดือนกันยายน - พฤศจิกายน 2565 และเป็นอันดับที่ 1 ในหมวดหมู่พาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ลาซาด้ายังติดอันดับ 10 ของแอปพลิเคชันยอดนิยมของคนไทย (Kemp, S., 2023) ด้วย ซึ่งเป็นหลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับความนิยมของลาซาด้าในประเทศไทย ลาซาด้าเป็นแพลตฟอร์มการช้อปปิ้งออนไลน์ชั้นนำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นโดยมักซิมิเลียนบิตเนอร์และอาลิบาบาในปี 2012 ตั้งแต่นั้นได้ขยายธุรกิจไปยังหลายประเทศรวมถึงอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม การเริ่มต้นเป็นเว็บไซต์ในปี 2012 โดยมีรูปแบบการขายสินค้าจากคลังสินค้าของตนเอง เมื่อปี 2013 ได้เปิดรับร้านค้าปลีกบุคคลเข้ามาร่วมขายสินค้าในแพลตฟอร์มของตน เพื่อนำเสนอสินค้าให้กับผู้ซื้ออย่างมีหลากหลาย ในปัจจุบันลาซาด้าเป็นแหล่งรวมสินค้าจากแบรนด์ชั้นนำมากกว่า 3,000 แบรนด์ และรองรับผู้ค้าออนไลน์มากกว่า 155,000 คน โดยมีหมวดหมู่สินค้าหลากหลาย เช่น แฟชั่น เครื่องใช้ไฟฟ้า อาหาร และเครื่องสำอาง ฯลฯ (Lazada, 2023)

การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นไปที่การศึกษา การเปิดรับสื่อออนไลน์ ผ่าน เฟซบุ๊ก (Facebook) เอ็กซ์/ทวิตเตอร์ (X/Twitter) อินสตาแกรม (Instagram) ตี๊กต็อก (TikTok) และไลน์ ออฟฟิเชียล และการตลาดเชิงเนื้อหา อาทิ รูปแบบเนื้อหา อันประกอบไปด้วย บทความ รูปภาพ/Infographics วิดีโอ และ ประเภทเนื้อหา ประกอบด้วย เนื้อหาประเภทความบันเทิง เนื้อหาประเภทให้ความรู้ เนื้อหาประเภทให้แรงบันดาลใจ และเนื้อหาประเภทโน้มน้าวใจ ที่จะมีส่วนต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า เพื่อจะสามารถนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ไปใช้และทำให้ทราบถึงสื่อออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหา ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ได้ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างทางลักษณะประชากร กับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อออนไลน์ กับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตลาดเชิงเนื้อหา กับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า

4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับสื่อออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหา ที่มีต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่เคยใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้สูตรของ คอชแรน (Cochran, W.G., 1977) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็น จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลในลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อออนไลน์ของแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการตลาดเชิงเนื้อหาของแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า

การตรวจสอบคุณภาพ

การทดสอบเครื่องมือโดยการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ จากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha) จำแนกตามตัวแปรได้ ดังนี้

การเปิดรับสื่อออนไลน์ 0.71

การตลาดเชิงเนื้อหา 0.80

การตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) จากผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้งานอินเทอร์เน็ต ที่เคยเห็นการตลาดเชิงเนื้อหาบนสื่อสังคมออนไลน์ของแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า จำนวน 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้ตารางแสดงการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน ด้วยการใช้ t - test, One - Way ANOVA, Pearson Correlation Coefficient และ Multiple Regression Analysis

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75.7 มีช่วงอายุระหว่าง 18 - 28 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.0 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.0 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,000 - 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.0 และมีอาชีพเป็น พนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 45.5

ระดับการเปิดรับสื่อออนไลน์ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการเปิดรับสื่อออนไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับสื่อออนไลน์ ประเภท อินสตาแกรม ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

ระดับการเปิดรับการตลาดเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการเปิดรับรูปแบบเนื้อหา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับการตลาดเชิงเนื้อหาจาก ลาซาด้า ในรูปแบบ รูปภาพ/Infographics อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ในส่วนของระดับการเปิดรับประเภทเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการเปิดรับประเภทเนื้อหา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเปิดรับเนื้อหาประเภทให้ความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

และการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ลาซาด้า ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ลาซาด้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ซึ่งการตระหนักถึงปัญหาและความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า เพศที่ต่างกันมีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงไม่ยอมรับสมมติฐานข้างต้น โดยเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า สูงสุดเท่ากับ 4.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 และเพศชาย มีค่าเฉลี่ยการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า สูงสุดเท่ากับ 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 โดยอายุที่ต่างกันจะมีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้างต้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 - 28 ปี มีค่าเฉลี่ยการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า สูงสุดเท่ากับ 4.51 รวมถึงระดับการศึกษาต่างกันจะมีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า ที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงไม่ยอมรับสมมติฐานข้างต้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า สูงสุดเท่ากับ 4.50 และรายได้ต่อเดือนที่ต่างกันจะมีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้างต้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท มีค่าเฉลี่ยการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า สูงสุดเท่ากับ 4.55 และอาชีพที่ต่างกันจะมีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานข้างต้น โดยอาชีพนักศึกษา ค่าเฉลี่ยการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาด้า สูงที่สุด เท่ากับ 4.64

สมมติฐานที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับสื่อออนไลน์และความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ที่ 0.36 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ กล่าวคือ เมื่อมีการเปิดรับสื่อออนไลน์ที่มากขึ้น ก็จะมีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า ที่มากขึ้นตามไปด้วย จึงสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อออนไลน์และการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
การเปิดรับสื่อออนไลน์	0.359**	0.009*

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า การตลาดเชิงเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ที่ 0.235 ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ กล่าวคือ เมื่อมีการเปิดรับการตลาดเชิงเนื้อหาที่มากขึ้น ก็จะมีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า ที่มากขึ้นตามไปด้วย จึงสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการตลาดเชิงเนื้อหาและการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
การตลาดเชิงเนื้อหา	0.235**	0.000*

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับสื่อออนไลน์ และการตลาดเชิงเนื้อหา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า ได้ร้อยละ 28 โดยการตลาดเชิงเนื้อหาที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.437 มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้ามากที่สุด รองลงมาคือ การเปิดรับสื่อออนไลน์ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.166 จึงสรุปได้ว่าสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 อิทธิพลของการเปิดรับสื่อออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหา ที่มีต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า

ตัวแปรอิสระ	b	β	t	Sig. t
การเปิดรับสื่อออนไลน์	0.144	0.166	3.495	0.001*
การตลาดเชิงเนื้อหา	0.408	0.437	9.217	0.000*
Adjusted R ² = 0.279, F = 78.192, Sig. F = .000**				

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

ลักษณะทางประชากร ด้านอายุ รายได้ต่อเดือน และอาชีพ มีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุ 18 - 28 ปี มีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า มากกว่ากลุ่มอื่น เนื่องมาจากความเคยชินในการใช้บริการแพลตฟอร์มต่าง ๆ อาจตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มต่าง ๆ ได้ อย่างรวดเร็วกว่าวัยผู้ใหญ่ที่มีอายุระหว่าง 49 - 58 ปี และมากกว่า 59 ปี รวมถึง บางครั้งการมีรายได้สูงอาจทำให้ มีเวลาน้อยในการทำซื้อขายแบบดั้งเดิม แต่การใช้แพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ อาจช่วยประหยัดเวลา และทำให้การซื้อขายเป็นเรื่องง่ายมากขึ้น และอาจขึ้นอยู่กับความต้องการและลักษณะงานของแต่ละบุคคล รวมถึงความสะดวกสบายและความคุ้มค่าที่ได้รับจากการใช้บริการเหล่านี้ โดยเมื่อพิจารณา จากผลการศึกษา พบว่า พนักงานบริษัทเอกชนหรือลูกจ้าง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด พนักงานบริษัทหรือลูกจ้าง ที่ต้องการใช้บริการ พาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ เพราะสะดวกต่อการชำระเงิน หรือการจัดส่งสินค้า เพื่อความสะดวกสบายในการทำงาน เป็นไปตามแนวคิดของ ยุบล เบญจรงค์กิจ ที่กล่าวว่า อายุทำให้ผู้รับสารมีความคิด ความเชื่อและพฤติกรรมแตกต่างกัน จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ คนอายุน้อยมักมีความคิดเสรีนิยมมากกว่าคนอายุมาก ส่วนคนที่อายุมากมักมีความคิดในเชิงอนุรักษ์นิยมมากกว่าการ วิจัยทางจิตวิทยา พบว่า คนที่อายุมากขึ้น โอกาสที่จะเปลี่ยนใจหรือถูกโน้มน้าวใจน้อยลง คนที่มีวัยต่างกัน มักมีทั้งความต้องการในสิ่งต่าง ๆ และการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน และรายได้ของบุคคลเป็นตัวกำหนดความต้องการ รวมถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และส่งผลถึงพฤติกรรม ทำให้เกิดพฤติกรรมที่สามารถจับจ่ายใช้สอยตามความต้องการตามบทบาททางสังคม ในขณะที่ลักษณะทางประชากร ด้านเพศ และระดับการศึกษา มีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า ที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2542) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาจากสังคมในปัจจุบัน ที่บุคคลทุกเพศและทุกระดับการศึกษา สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือ Smart Phone ได้กลายเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้บริโภคมีความคุ้นเคย และมีความเข้าใจในการใช้งานแพลตฟอร์มและแอปพลิเคชัน อีกทั้งแอปพลิเคชันในปัจจุบันนี้มีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น สามารถตอบสนองผู้บริโภคได้หลากหลาย ไปจนถึงเรื่องของการใช้งานที่ง่ายดายไม่ซับซ้อนของแพลตฟอร์ม และไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ในระดับสูง ก็สามารถเข้าถึงและใช้งานได้ มีการออกแบบ UX (User Experience) และ UI (User Interface) ให้ง่ายต่อการใช้งาน สามารถสร้างบัญชีสำหรับการใช้งานแพลตฟอร์มได้ง่ายดาย เพียงไม่กี่ ขั้นตอนก็สามารถใช้งานได้ นั้นจึงทำให้เพศ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ต่างกัน เป็นไปตามแนวคิดของ สุภาภรณ์ พลนิกร ที่สรุปไว้ว่า ปัจจุบันความคาดหวัง ในความประพุดิและอำนาจที่ต่างกันระหว่างชายกับหญิง หรือที่เรียกว่า บทบาทที่เหมาะสมกับเพศ (Sex Role) นั้นลดลงไปมาก ทั้งนี้ เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมมาสู่สังคมอุตสาหกรรมและสังคมข้อมูลข่าวสาร ทำให้การใช้แรงงานมีความสำคัญลดลงและมุ่งเน้นการใช้สมอง ชายและหญิงในปัจจุบันส่วนใหญ่จึงมีความสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับใกล้เคียงกันละทำให้มีการบริโภคสินค้าหรือการบริการที่คล้ายคลึงกันด้วย (สุภาภรณ์ พลนิกร, 2548)

และยังพบว่า การเปิดรับสื่อออนไลน์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์กรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาชาด้า อาจเนื่องมาจาก สื่อออนไลน์เป็นช่องทางสำคัญในการรับข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ และสามารถมอบประสบการณ์การติดต่อสื่อสารที่แตกต่างกันได้ ซึ่งเมื่อผู้บริโภคได้รับข้อมูลและความรู้ที่มีประสิทธิภาพ จึงเพิ่มความสนใจและความคุ้มค่าในการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์ม ตามที่แนวคิดของ Philip Kotler สรุปว่า สื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ผู้คนมีการเข้าถึงข้อมูลและสื่อต่าง ๆ ผ่านทาง

อินเทอร์เน็ตอย่างสะดวกสบาย ซึ่งสื่อออนไลน์สามารถสร้างความกระตือรือร้นและความสนใจให้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการได้ และมีการแบ่งปันความคิดเห็นระหว่างผู้ใช้งานกันอย่างกว้างขวางผ่านทางโซเชียลมีเดีย ซึ่งส่งผลให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นมากขึ้นต่อสินค้าหรือบริการนั้น ๆ และมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจซื้อได้มากขึ้นจากข้อมูลที่ได้รับผ่านสื่อออนไลน์ (Kotler, P. et al. , 2017) และยังเป็นไปตามงานวิจัยของ ทิพวรรณ วงษ์ทองคำ ที่ศึกษาเรื่อง การสื่อสารการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าจากสาขาค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่การวิจัยสรุปผลได้ว่าการสื่อสารการตลาดออนไลน์มีความสัมพันธ์กับการซื้อสินค้าจากสาขาค้าของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร (ทิพวรรณ วงษ์ทองคำ, 2562)

อีกทั้งยัง พบว่า การตลาดเชิงเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์ยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาต้า อาจเนื่องมาจาก เนื้อหาที่สร้างความประทับใจและมีคุณค่า สามารถช่วยให้ลูกค้ามีความมั่นใจและสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้น ช่วยสร้างความไว้วางใจและเชื่อถือให้กับแพลตฟอร์ม เพราะกลุ่มเป้าหมายมักจะรับรู้ถึงความน่าเชื่อถือของแพลตฟอร์มผ่านเนื้อหาที่ได้รับ ตามที่แนวคิดของ Joe Pulizzi สรุปว่า Content Marketing คือเทคนิคทางการตลาดและกระบวนการทางธุรกิจ ในการ สร้างสรรค์และเผยแพร่เนื้อหาที่มีคุณค่า และเนื้อหาที่กระตุ้นความสนใจ เพื่อดึงดูดความสนใจ สร้างปฏิสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะนำไปสู่การกระทำ ของลูกค้าที่เป็นประโยชน์ทางธุรกิจ (Pulizzi, J., 2013) และยังเป็นไปตามงานวิจัยของ เพ็ญภิมล โสภณธนกิจ ที่ได้ศึกษาเรื่องการตลาดเชิงเนื้อหาของสำนักพิมพ์ที่มีผลต่อความพึงพอใจ การตัดสินใจซื้อ และความภักดีของผู้อ่าน: สำนักพิมพ์อะบุ๊กและสำนักพิมพ์แหลมอน ผลการวิจัยสรุปไว้ว่าความพึงพอใจของผู้อ่านที่มีต่อการตลาดเชิงเนื้อหาของสำนักพิมพ์อะบุ๊ก และสำนักพิมพ์แหลมอนมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อหนังสือของผู้อ่าน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (เพ็ญภิมล โสภณธนกิจ, 2560) และการเปิดรับสื่อออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหาที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์ยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ลาซาต้า อาจเนื่องมาจากมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภคในยุคดิจิทัลปัจจุบัน การเข้าถึงข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ช่วยให้ผู้บริโภคมีข้อมูลที่มีประสิทธิภาพในการตัดสินใจ ทำให้ลูกค้ารู้สึกพึงพอใจและมีความสนุกสนานในกระบวนการและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคและสินค้า ตามที่แนวคิดของ Philip Kotler สรุปว่า การตลาดเชิงเนื้อหาถือเป็นส่วนสำคัญของการทำการตลาดออนไลน์ ในยุค 4.0 ซึ่งนอกเหนือจากการที่เจ้าของกิจการหรือเจ้าของธุรกิจทั้งหลายนั้นจะต้องทำให้คนเห็นหรือรู้จัก แบนด์แล้วยังต้องนำเสนอการตลาดเชิงเนื้อหาที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจให้ประโยชน์กับผู้บริโภคและทำให้ผู้บริโภคนั้นชอบและประทับใจในสินค้าและบริการนั้น (Kotler, P. et al. , 2017)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยพบว่า อินสตาแกรมเป็นสื่อออนไลน์ที่มีการเปิดรับมากที่สุด ดังนั้น จึงควรส่งเสริมการตลาดเชิงเนื้อหาบนอินสตาแกรม ด้วยเนื้อหาที่น่าสนใจและมีคุณค่าสำหรับกลุ่มเป้าหมาย ใช้พีเจอาร์และเครื่องมือการตลาดบนแพลตฟอร์ม เช่น โพสต์สตอรี่ แบบสำรวจ และการสร้างโฆษณาในส่วนของการตลาดเชิงเนื้อหา ก็พบว่า เนื้อหาในรูปแบบ รูปภาพ/infographic และ เนื้อหาประเภทการให้ความรู้ มีการเปิดรับมากที่สุด ดังนั้น จึงควรส่งเสริม ด้วยการสร้างรูปภาพ/infographic ที่มีการออกแบบที่น่าสนใจและสวยงาม มีการสื่อสารที่ตรงประเด็นให้ข้อมูลที่ชัดเจน และเข้าใจง่ายกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงส่งเสริมด้วยการสร้างเนื้อหาที่มีคุณภาพสูง และเชื่อถือได้ เน้นไปที่เนื้อหาที่มีความรู้ คำแนะนำ และเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ กล่าวคือ สื่อออนไลน์และการตลาดเชิงเนื้อหานี้ล้วนมีความสำคัญ และมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการแพลตฟอร์มพาณิชย์ยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น จึงควรสร้างเนื้อหาที่มีประโยชน์ มีคุณค่าสำหรับกลุ่มเป้าหมาย เข้าถึงสื่อออนไลน์ให้ถูกประเภท และหลายสื่อ เพื่อดึงดูดความสนใจ และทำให้เกิดการตัดสินใจใช้บริการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กายกาญจน์ เสนแก้ว. (2560). พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ Gen-X ในกรุงเทพมหานคร. เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2566 จาก <http://dspace.bu.ac.th/handle/123456789/2395>
- ทิพวรรณ วงษ์ทองคำ. (2562). การสื่อสารการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าจากลาซาด้า ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เพ็ญกมล โสภณธนกิจ. (2560). การตลาดเชิงเนื้อหาของสำนักพิมพ์ที่มีผลต่อความพึงพอใจ การตัดสินใจซื้อ และความภักดีของผู้อ่าน. เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2566 จาก <http://repositor.y.nida.ac.th/handle/662723737/3779>
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2542). การวิเคราะห์ผู้รับสาร. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาภรณ์ พลนิกร. (2548). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โอเอสดีทีก์ จำกัด.
- Cochran, W.G. (1977). Sampling Techniques. (3rd ed). New York: John Wiley & Sons.
- Contentshifu. (2015). How to Get Started with Content Marketing? Setting Goals, Creating, and Distributing Content to Meet Business Objective. Retrieved October 20 , 2023, from <https://contentshifu.com/pillar/contentmarketing>
- Kemp, S. (2023). Digital 2023: Thailand. DataReportal – Global Digital Insights. Retrieved October 20 , 2023, from <https://datareportal.com/reports/digital-2023-thailand>
- Kotler, P. et al. . (2017). Marketing 4.0. Bangkok: Nation Book.
- Lazada. (2023). Setting the pace for a retail revolution. Retrieved October 20 , 2023, from https://group.lazada.com/en/about/?spm=a2o4m.home.footer_top.8.11252a801jIO5n
- Muangtum, N. (2022). 13 Insight Ecommerce 2022 Online trading behavior data from Digital Stat 2022. Retrieved October 20, 2023, from <https://www.everydaymarketing.co/trend-insight/insight-ecommerce-thai-2022-digital-stat-we-are-social/>
- Optimize, N. (2022). What is Social Media Marketing? Get to know how to marketing online. Retrieved October 20 , 2023 , from <https://www.rocket.in.th/blog/what-is-social-media-marketing/>
- Pulizzi, J. (2013). Epic Content Marketing: How to Tell a Different Story, Break Through the Clutter, and Win More Customers by Marketing Less. USA: McGraw-Hill Education.
- Supersab. (2023). Lazada points out that Thai e-commerce is still growing despite the opening of the country Expected 13% growth in. Retrieved October 20, 2023, from <https://www.biztalknews.com/economy/lazada-e-commerce-growth-13-percent-in-2023/>

รูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง*

DEVELOPMENT MODEL OF MILITARY TRAINING CENTER,

24TH ARMY REGION IN BECOMING A HIGH PERFORMANCE ORGANIZATION

วิไลลักษณ์ ขาวสอาด

Wilailak Khaosaard

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี อุดรธานี ประเทศไทย

Master of Public Administration Program, Udon Thani Rajabhat University, Udon Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: wilailak.kh@udru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา คุณลักษณะของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ในการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง 2) กำหนดรูปแบบการพัฒนา ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 1) ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายเตรียมการ หัวหน้าฝ่ายธุรการและกำลังพล หัวหน้าฝ่ายสนับสนุน อาจารย์หัวหน้าส่วนการศึกษา และผู้บังคับหน่วยฝึก 2) เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเตรียมการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและกำลังพล เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน เจ้าหน้าที่ส่วนการศึกษา และผู้ช่วยครูหน่วยฝึก วิธีดำเนินการวิจัย ศึกษาสภาพปัญหา หาสาเหตุของปัญหา และกำหนดรูปแบบการพัฒนาของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ในการก้าวสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง และวิเคราะห์คุณลักษณะของ ศูนย์การศึกษาที่เป็นองค์กรสมรรถนะสูง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural Interview) ผลการวิจัยพบว่า 1) ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้การฝึกศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาวิชาทหาร ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมถึงกำลังพลยังขาดความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติงาน รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอต่อความต้องการ และงบประมาณที่หน่วยได้รับจัดสรรมานั้นมีอยู่อย่างจำกัด 2) รูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดองค์กรสมัยใหม่ การพัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูง การบริหารการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างแรงจูงใจ การจัดการความรู้ และภาวะผู้นำ

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารมณฑลทหารบกที่ 24, องค์กรสมรรถนะสูง

Abstract

The objectives of this research study were to study 1) the nature of the problem and the causes of the problem and characteristics of the Military Training Center, 24th Army Region in becoming a high - performance organization 2) determines the development model the Military

* Received February 8, 2024; Revised February 19, 2024; Accepted February 25, 2024

Training Center, 24th Army Region is becoming a high performance organization. By studying from a sample group: 1) high-ranking commanders, including the head of the preparation department head of administration and personnel head of support lecturer, head of education department and training unit commanders. 2) operational level officers include preparation officers, including administrative staff and personnel support staff education division officer and assistant teacher training unit. How to conduct research Study to the problem find the cause of the problem and determine the development model of the Military Training Center, 24th Army Region in becoming a high performance organization and analyze the characteristics of educational centers that are high performance organizations. Research tools Structured Interview (Structural Interview). Research results found that 1) The Military Training Center, 24th Army Region has been affected by the outbreak of the coronavirus 2019, thus causing educational training for military students and unable to operate as efficiently as it should including the personnel still lacking knowledge and expertise in performing their duties. Including the existing resources that are not up-to-date and insufficient to meet the needs and the budget that the unit has been allocated is limited. 2) Model for developing the Military Training Center, 24th Army Region becoming a high performance organization consisting of 7 elements, including modern organization, developing organizations to have high performance, change management, human resource development, motivation, knowledge management and leadership.

Keywords: Development Model, Military Training Center 24th Army Region, High Performance Organization

บทนำ

ในปี พ.ศ. 2555 หลังได้มีการประกาศพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง พ.ศ. 2556 แนวคิดการขับเคลื่อนให้องค์กรก้าวไปสู่องค์กรสมรรถนะสูง (High Performance Organization: HPO) เป็นประเด็นสำคัญที่มีการกล่าวถึงอย่างแพร่หลาย เพื่อเป็นการปรับตัวขององค์กรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (นิสสตาร์ก เวชยานนท์, 2554) ทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนจึงพยายามปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ คิดค้นรูปแบบนวัตกรรม เพื่อนำองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง (สุนิสา ธิปัตย์ และคณะ, 2563) ภายใต้กระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์ องค์กรที่มีสมรรถนะสูงย่อมเป็นรากฐานและแนวทางสำคัญที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนในระยะยาว (จันทร์รัตน์ สิริสมจินต์ และคณะ, 2557) อีกทั้งการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่ทำให้สังคมโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ช่องทางในการแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย และเกิดการแข่งขันแย่งชิงผลประโยชน์ที่นับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักนโยบายและแผนกระทรวงกลาโหม, 2552) การแย่งชิงผลประโยชน์ด้วยการสร้างความได้เปรียบเชิงการค้า การแย่งชิงการครอบครองทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งพลังงานซึ่งกำลังจะหมดลงอย่างรวดเร็วของประเทศมหาอำนาจ และกลุ่มทุนข้ามชาติที่ผูกขาดผลประโยชน์ในระดับโลก ทำให้หลายประเทศเริ่มรวมตัวกันเพื่อสร้างพลังอำนาจต่อรอง ตามมาด้วยการดำเนินการต่อสู้แย่งชิงผลประโยชน์ ทั้งอย่างเปิดเผยและไม่เปิดเผย ก่อให้เกิดรูปแบบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีความสลับซับซ้อนและกำลังขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกมากมายหลายรูปแบบจากที่มีอยู่เป็นทุนเดิม เนื่องจากศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24

จะต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการฝึกและให้ความรู้แก่นักศึกษาวิชาทหารในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี และ จังหวัดหนองคาย และจะต้องให้การสนับสนุนในการดำเนินการต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาประเทศ และได้รับมอบหมายให้มีบทบาทมากขึ้นในการปฏิบัติการทั้งการทหารที่ไม่ใช่สงคราม และการปฏิบัติการในรูปแบบของการพัฒนาประเทศด้วย นอกจากนี้ ผลจากการปฏิรูประบบราชการทำให้กองทัพมีการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานในทุกด้าน และที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การลดกำลังพล โดยเน้นให้เป็นกองทัพที่มีความกะทัดรัดและทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยเสริมในการปฏิบัติงาน (ปิยะพงษ์ ทองดี, 2561) อีกทั้งหน่วยทหารทุกระดับจะต้องมีการบริหารจัดการที่สามารถตอบสนองภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นการใช้เทคโนโลยีมากกว่าแรงคน

ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ได้มีการจัดการศึกษาให้กับกำลังพล โดยจัดระบบในการให้การศึกษาตามแนวทางรับราชการ ซึ่งจะเน้นการศึกษาเพื่อให้กำลังพลแต่ละคนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ทางทหารที่จำเป็นและสามารถทำหน้าที่ในตำแหน่งสูงขึ้นด้วย โดยมีโรงเรียนเหล่าต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ ทหารทุกคนที่จะเข้ารับการศึกษจะต้องเดินทางมาเข้ารับการศึกษที่โรงเรียนดังกล่าวตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด กำลังพลของกองทัพบกทั้งประเทศจะต้องหมุนเวียนกันเข้ารับการศึกษ แต่สถาบันการศึกษต่าง ๆ สามารถเปิดหลักสูตร ปีละ 1 หรือ 2 รุ่น จึงเกิดปัญหาไม่สามารถเปิดรับได้เพียงพอต่อความต้องการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของกำลังพลซึ่งมีจำนวนมากมาย เนื่องจากความจำกัดด้านงบประมาณ อีกประการหนึ่ง การศึกษาในรูปแบบนี้นั้นเป็นเพียงเพิ่มความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงาน ทุกคนต้องเรียนรู้ในเรื่องเดียวกันซ้ำ ๆ เพื่อให้สามารถทำงานในตำแหน่งที่สูงขึ้น หรือเป็นการทดแทนผู้ที่เลื่อนตำแหน่งหรือพ้นตำแหน่งนั้น ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องทำให้ทหารมีความรู้ที่มากกว่าวิชาทหารที่เรียนกันโดยทั่วไปต้องเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ที่กว้างขวางมากขึ้น เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงดัดแปลงวิชาทหารให้เกิดกลยุทธ์ที่พลิกแพลงไปได้ตามสถานการณ์ ส่งเสริมให้กำลังพลทุกระดับได้แสวงหาความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา ทั้งการเรียนรู้ด้วยการถ่ายทอด การเรียนรู้ด้วยการกระจาย และแลกเปลี่ยนความรู้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดเวลาและตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นในหน่วย สามารถเก็บรักษาพัฒนาความรู้ ฝึกให้มีความสามารถในการคิดการใช้ความรู้ดัดแปลงแก้ไขสถานการณ์ได้ด้วยตนเอง จนสามารถสร้างกลยุทธ์หรือภูมิปัญญา (Wisdom) ของหน่วยได้ และสามารถนำกลยุทธ์หรือภูมิปัญญาเหล่านั้นมาฝึกให้ชำนาญและใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของกองทัพที่วางไว้ ให้เป็นหน่วยทหารที่มีชีวิตมีสมองมีคลังปัญญาของหน่วย ที่จะสามารถต่อยอดความคิดพัฒนาและขับเคลื่อนได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการก้าวเข้าสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (High Performance Organization: HPO) นั่นเอง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 จึงจำเป็นต้องปรับตัวเข้าสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง (High Performance Organization: HPO) และคงสมรรถนะให้ได้ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 จึงต้องมีการพัฒนาความรู้และดำเนินการจัดการความรู้ให้กับกำลังพลและหน่วยอย่างเป็นระบบ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ ทั้งการปฏิบัติงานทางด้านการทหารและด้านอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้มีการพัฒนาระบบการบริหารผลการปฏิบัติงาน ระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management) และดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังพล มีการขับเคลื่อนค่านิยมหลักเพื่อการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการปฏิบัติงาน พัฒนาระบบสารสนเทศด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล จัดให้มีการทบทวน พัฒนา และปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ ขั้นตอนและกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลให้ตอบสนองความต้องการได้ทันเวลา โปร่งใส และถูกต้อง การที่จะนำศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 เป็นองค์กรสมรรถนะสูง เครื่องมือที่ใช้อย่างหนึ่ง คือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ซึ่งจะต้องการบริหารจัดการความรู้ต่าง ๆ ที่มีภายในองค์กรให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อองค์กร อีกทั้ง ให้ทุกคน

ในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ที่สำคัญ และพัฒนาตนเองเป็นผู้รู้ เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ อุปสรรคที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์กรทางทหารในการจัดการความรู้ (Knowledge Management) คือ วัฒนธรรมการเรียนรู้ของทหาร ที่นิยมการถ่ายทอดความรู้โดยตรงจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง จากผู้บังคับบัญชาสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นหลัก ซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้ทางเดียว การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันเกิดขึ้นได้ยาก จึงอาจทำให้มีความคิดที่ว่า การเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น ให้รู้เฉพาะหน้าที่ที่ต้องทำก็เพียงพอ ซึ่งความเป็นจริงแล้วทหารในแต่ละระดับชั้นนั้นจะเป็นทั้งผู้ใต้บังคับบัญชาและมีผู้ใต้บังคับบัญชาของตนเองที่จะต้องรับผิดชอบ แม้กระทั่งทหารกองประจำการซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาคนสุดท้าย ก็ยังต้องคิดและตัดสินใจในการปฏิบัติภารกิจของตนเองที่ได้รับภายใต้คำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ดังนั้น ความรู้ยังคงมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีความรู้เพื่อใช้ในการตัดสินใจของกำลังพลทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทหารจะต้องเรียนรู้ที่จะใช้ยุทธโศปกรณ์และอาวุธที่ทันสมัยจะต้องเรียนรู้กับยุทธวิธีของข้าศึกที่พัฒนาทั้งรูปแบบและวิธีการที่ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังต้องศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง และสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบมาจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์อีกด้วย และที่สำคัญที่สุด คือ การจัดการความรู้ คือ การนำความรู้ที่มีอยู่ในตัวคนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับหน่วย และการใช้ประโยชน์ความรู้นั้นจะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์หรือทิศทางของหน่วยที่ตั้งไว้ด้วย จึงทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อแสวงหารูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษาของกองทัพบกสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น สามารถพัฒนาความรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างสมรรถนะให้กับกำลังพลและหน่วยของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ให้สูงขึ้น ด้วยการจัดการความรู้ ให้ได้เข้าถึงแหล่งความรู้ สร้างวิธีการเรียนรู้ และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของหน่วย ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการปฏิบัติงานของหน่วยทหาร และมีทิศทางมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของหน่วย โดยผ่านกระบวนการจัดการความรู้ของศูนย์การศึกษาของหน่วย อันจะเป็นแนวทางให้หน่วยนั้น ๆ ก้าวเข้าสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (HPO) ส่งผลให้กองทัพบกพัฒนาไปสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงอย่างยั่งยืนอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และคุณลักษณะของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ในการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง
2. เพื่อกำหนดรูปแบบการพัฒนา ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง โดยกำหนดขั้นตอนไว้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา ของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ในการก้าวสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง และวิเคราะห์คุณลักษณะของศูนย์การศึกษาที่เป็นองค์กรสมรรถนะสูง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดรูปแบบการพัฒนา ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ในศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายเตรียมการ, หัวหน้าฝ่ายธุรการและกำลังพล, หัวหน้าฝ่ายสนับสนุน, อาจารย์หัวหน้าส่วนการศึกษา และผู้บังคับหน่วยฝึก

2. เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ใน ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเตรียมการ, เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและกำลังพล, เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน, เจ้าหน้าที่ส่วนการศึกษา และผู้ช่วยครูหน่วยฝึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ (Interview) ที่กำหนดคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และคุณลักษณะของ ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ในการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง แบ่งเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บังคับบัญชาชั้นสูง และแบบสัมภาษณ์สำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน โดยทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์และเครื่องมือวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน

2. อุปกรณ์ที่ใช้จดบันทึก ได้แก่ สมุดจดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง เพื่อจดบันทึกคำตอบในการสัมภาษณ์ทุก ๆ ครั้งอย่างละเอียด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการการสัมภาษณ์ด้วยตนเองเป็นหลัก และใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) เพิ่มเติมในการเก็บข้อมูล และสำหรับการสัมภาษณ์คณะผู้วิจัยได้ติดต่อขอสัมภาษณ์ นัดหมายเวลา และสถานที่ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเทป ซึ่งได้ขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้ง หลังจากนั้น ทำการถอดเทป เรียบเรียงและวิเคราะห์ข้อมูลโดยคณะผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interviews) มาแยกแยะตามเนื้อหาจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ และประเด็นที่สัมภาษณ์ โดยจัดกลุ่มข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ เรียบเรียง จัดลำดับ ตามเนื้อหาที่ต้องการวิจัยและจัดข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ตามประเด็นที่สัมภาษณ์ เพื่อการวิเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลทำการสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง โดยประยุกต์ใช้ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ผนวกรวมเข้ากับแนวคิดและหลักการในการบริหารงาน ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24

ประเด็นการวิเคราะห์

1. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และคุณลักษณะของ ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ในการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

2. รูปแบบการพัฒนา ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และคุณลักษณะของ ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ในการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

1.1 สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหาของ ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID - 19 ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 เป็นหน่วยที่ทำหน้าที่ฝึกศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้การฝึกนักศึกษาวิชาทหารจำนวนมาก ๆ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร กำลังพลยังขาดความรู้ความสามารถ และความชำนาญ ในการปฏิบัติงาน กำลังพลส่วนใหญ่อยู่วัยสูงอายุหรือใกล้เกษียณ

ซึ่งแรงจูงใจในการทำงานค่อนข้างน้อย อาจทำให้การทำงานไม่เกิดประสิทธิภาพ ควรมีการพัฒนากำลังใจให้มีการศึกษาเรียนรู้ มีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เป็นประจำ นอกจากนี้ ทรัพยากร ที่มีอยู่ไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอต่อความต้องการ หรือไม่เพียงพอต่องานนั้น ๆ เมื่ออุปกรณ์เครื่องมือไม่ทันสมัยและไม่ทันต่อการใช้งานการพัฒนาหน่วยให้บรรลุเป้าหมายหรือภารกิจนั้นไม่ประสบผลสำเร็จอย่างเต็มที่ที่สุด รวมทั้ง เรื่องงบประมาณ ซึ่งงบประมาณที่หน่วยได้รับจัดสรรมานั้นมีอยู่อย่างจำกัด ทั้งนี้ การดำเนินงานของหน่วยมีจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการ

1.2 คุณลักษณะของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ในการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

ด้านการจัดองค์กรสมัยใหม่ ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงานอยู่เสมอ เนื่องจาก ปัจจุบันเครื่องมือที่ทันสมัยเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ องค์กรที่ทันสมัยจำเป็นต้องมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกประหยัดเวลาในการปฏิบัติงาน และการใช้เทคโนโลยีต้องสอดคล้องกับการมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพราะเทคโนโลยีมีส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรและการพัฒนางานให้สามารถดำเนินการไปได้ด้วยดี หากบุคลากรมีเพียงความรู้แต่ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยก็อาจไม่สามารถนำพาองค์กรไปสู่การมีสมรรถนะสูงได้ เช่น ในศูนย์ฝึกนี้มีการนำเทคโนโลยีช่วยในการเป็นฐานข้อมูลบนเว็บไซต์หลักของศูนย์ฝึกเพื่อการจัดเก็บและบริหารข้อมูลที่สำคัญขององค์กร หรือในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID - 19 ในปัจจุบันทำให้เกิดข้อจำกัดในการจัดการสอนที่ไม่สามารถสอนในห้องเรียนได้ จึงจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยใช้ Google Meet, Google Class - room และ Zoom โดยการอธิบายวัตถุประสงค์และชี้แจงเงื่อนไขในการเรียนแก่ผู้เรียน รวมไปถึงการวิเคราะห์บริบทการเรียนทั้งผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหา สื่อการเรียนการสอน เวลา ทั้งนี้ รวมถึงกลยุทธ์การเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ต้องการทำงานระบบทีม ความรับผิดชอบของสมาชิกภารกิจ การสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจ การวางแผนเชิงกิจกรรม การนำเสนอผลงานและรายงานความก้าวหน้า การสะท้อนผล และการประเมินผลการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับผลการเรียนรู้และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะการทำงานเป็นทีม รวมถึงการประสานงานระหว่างหน่วยฝึกกับสถานศึกษาภายใต้การกำกับดูแล และบุคลากรก็ต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานอื่น ๆ

การพัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูง ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 มีการกำหนดกลยุทธ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กร ผู้บริหารมีความเข้าใจสิ่งแวดล้อมที่องค์กรจะต้องเผชิญรวมทั้งความเกี่ยวข้องระหว่างกำหนดกลยุทธ์กับความสามารถและศักยภาพขององค์กร และวิธีการทำงานที่มุ่งสู่การเป็นองค์กรสมัยใหม่ มีการทำงานเชิงรุกแบบบูรณาการโดยการวางแผน การจัดการ และเตรียมการทุกอย่าง พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหา และทำงานอย่างมีคุณภาพเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต รวมถึงมีความคล่องตัว รวดเร็ว มีขีดสมรรถนะและสร้างผลงานสูง มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้อย่างเหมาะสม สามารถปฏิบัติการกิจให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเวลา และคุณภาพของผลงานดีเยี่ยม เป็นที่ยอมรับ พร้อมทั้งมีการ บูรณาการการทำงานเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับสถานศึกษาวิชาทหารในเขตรับผิดชอบได้อย่างราบรื่น และมีการส่งเสริมให้กำลังพลได้แสดงศักยภาพตามขีดความสามารถ รวมถึงเปิดโอกาสให้กำลังพลได้พัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และเป็นกระกระกระตุ้นให้กำลังพล เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีวิธีการทำงานที่สามารถให้การปฏิบัติการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การบริหารการเปลี่ยนแปลง ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 กำหนดแผนงาน เพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ ให้มากที่สุด เช่น ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID - 19 หน่วยมีการกำหนดแผนการทำงาน โดยกำหนดให้มีการ Work form home เพื่อลดการแออัดภายในหน่วย มีการกำหนดวิธีปฏิบัติเมื่อมีเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงหรือนอกเหนือจากภาวะปกติ จะต้องจัดลำดับความสำคัญของงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานไม่เกิดความตึงเครียดหรือเกิดอุปสรรคในการทำงาน จะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ทำให้เกิดปัญหาขึ้นในองค์กร

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาบุคลากรของหน่วยค่อนข้างเป็นเรื่องท้าทายในการพัฒนาเพื่อให้ตอบสนองต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง เนื่องจากบุคลากรทางทหารส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ไปจนถึงมัธยม และอาจมีระดับอุดมศึกษาบางส่วนซึ่งเป็นส่วนน้อย การให้ความรู้แก่กำลังพลหน่วยจึงมีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เรียกว่า Unit school คือ การจัดการเรียนการสอนขนาดเล็ก เพื่อถ่ายทอดความรู้แก่กำลังพล เช่น เรื่องระเบียบงานสารบรรณ ระเบียบข้อบังคับการปฏิบัติงานต่าง ๆ รวมถึงการเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านการเข้าสังคม มารยาททางสังคม ทักษะการพูด เป็นต้น หน่วยฝึกมีการส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้และทักษะของบุคลากร โดยการกำหนดหลักสูตรและจัดกำลังพลให้ได้รับการศึกษาตามลำดับขั้น เพื่อให้กำลังพลได้รับการพัฒนาความรู้ตามตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติ และสามารถนำมาถ่ายทอดให้กับกำลังพลภายในหน่วยได้รับทราบและปฏิบัติต่อไปได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

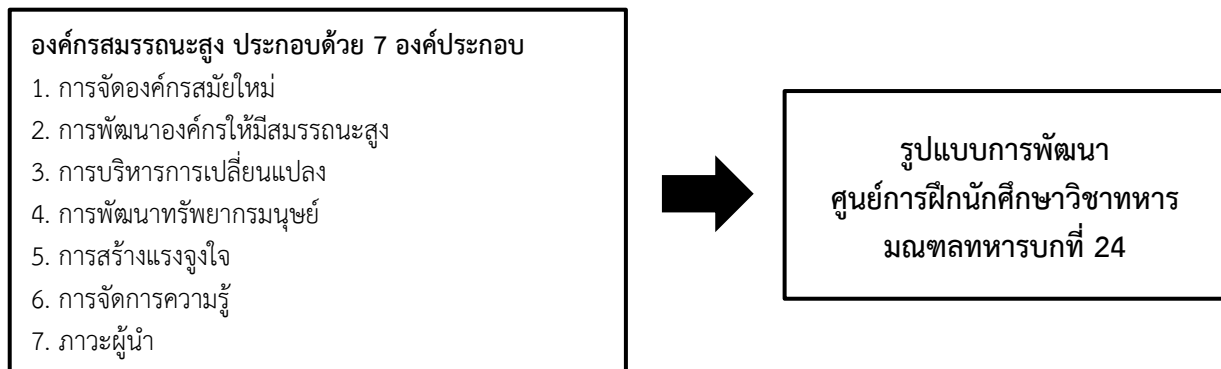
การสร้างแรงจูงใจ ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ให้กำลังพลเข้ารับศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน เช่น การเลื่อนยศที่สูงขึ้น ทั้งนี้ กองทัพบกยังมีนโยบายให้มีการเพิ่มพูนความรู้โดยการกำหนดหลักสูตรต่าง ๆ เช่น หลักสูตรภาษาอังกฤษ หลักสูตรภาษาต่างประเทศ และมีหลักสูตรเฉพาะเหล่า เช่น หลักสูตรทหารราบ หลักสูตรทหารม้า หลักสูตรทหารปืนใหญ่ เป็นต้น และหน่วยได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลงานของกำลังพล ในการพิจารณาการให้รางวัล รวมถึงการมอบรางวัล ซึ่งนอกเหนือจากที่ระเบียบกำหนดเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนในการทำความดีต่อไป นอกจากนี้ คณะกรรมการทำหน้าที่พิจารณาและดำเนินการลงโทษ กำลังพลที่ฝ่าฝืนกฎทางทหารหรือวินัยทางทหารที่มีความชัดเจน

การจัดการความรู้ ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 นำขั้นตอนของการจัดการความรู้ในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล มาดำเนินการตามหลักวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA Model) สามารถดำเนินการได้โดย 1) ขั้นตอนการวางแผน (Plan) เป็นขั้นตอนของการพิจารณาความต้องการการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลว่าต้องการพัฒนาอะไรและต้องการความรู้อะไรเพื่อใช้ในการพัฒนา รวมทั้งวางแผนการแสวงหาความรู้เหล่านั้นว่าจะหาได้จากแหล่งใดบ้าง 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ (DO) มีขั้นตอนย่อย คือ แสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) กลั่นกรอง (Distill) ดำเนินการจัดการความรู้ (Operation) ปรับปรุง พัฒนาความรู้ สร้างความรู้บางส่วนเพิ่มเติมที่เหมาะสมกับการใช้งาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Sharing & Transfer) ประมวลความรู้ (Knowledge Codification) การจัดและเก็บรวบรวมความรู้ (Capture & Store) การใช้ความรู้ (Knowledge Use) ในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) เป็นขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบ (Monitor) ประเมินผล (Evaluate) การนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินงาน เพื่อพิจารณาผลการใช้ความรู้ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล และ 4) ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (Action) เก็บความรู้และแนวปฏิบัติที่ดีไว้เป็นองค์ความรู้ของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร และมีการปรับปรุงแก้ไขหากความรู้ที่ยังไม่สมบูรณ์ เพื่อเป็นฐานความรู้ให้บุคคลอื่น ๆ สามารถศึกษาต่อไป

ภาวะผู้นำ ผู้บังคับศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เป็นผู้ที่มีความวิสัยทัศน์อันกว้างไกล มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักใช้อำนาจด้วยเหตุผล รับฟังความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชา พร้อมจะสนับสนุนความสำเร็จของผู้ใต้บังคับบัญชา มีนโยบายการทำงานที่สอดคล้องกัน เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนองค์กร พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีในปัจจุบัน เป็นที่ปรึกษาและเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงทักษะและความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่

2. รูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง จากการศึกษา รูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบรูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24

อภิปรายผล

จากการศึกษา รูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง สามารถแบ่งหัวข้อการอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และคุณลักษณะของ ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ในการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ได้รับผลกระทบ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID - 19 จึงทำให้การฝึกศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาวิชาทหาร ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมถึงกำลังพลยังขาดความรู้ และความชำนาญ ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอต่อความต้องการ รวมทั้งงบประมาณที่หน่วยได้รับจัดสรรมานั้นมีอยู่อย่างจำกัด

2. รูปแบบการพัฒนา ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

2.1 การจัดทำองค์กรสมัยใหม่ เนื่องจากศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 มีกำลังพลภายในหน่วยจำนวนมาก จึงต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และต้องถ่ายทอดให้กำลังพลทุกระดับเข้าใจในเป้าหมายที่กำหนด เพื่อให้การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน และต้องมีความสามัคคี และมีการทำงานเป็นทีม ทุกคนภายในหน่วยต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด ของพิฟเฟอร์ และเซอร์วูด (เนตร์พัฒนา ยาวีภาช, 2550) ได้ร่วมกันอธิบายว่า “องค์กรเป็นวิธีการหนึ่งที่บุคคลจำนวนมากมารวมมือร่วมใจทำงานที่มีความสลับซับซ้อนอย่างมีระบบและมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างจริงจัง เพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จตามที่ได้คาดหวังไว้ร่วมกัน”

2.2 การพัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูง ศูนย์งานฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 มีการกำหนดแผนงาน เพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ ให้มากที่สุด เช่น ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID - 19 หน่วยมีการกำหนดแผนการทำงาน โดยกำหนดให้มีการ Work form home เพื่อลดการแออัดภายในหน่วย มีการกำหนดวิธีปฏิบัติงาน เมื่อมีเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงหรือนอกเหนือจากภาวะปกติ นอกจากนี้ หน่วยยังมีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ทิศทาง บุคลากรทุกระดับจะต้องมีความเข้าใจในวิสัยทัศน์ พันธกิจ ทิศทาง หรือความคาดหวังดังกล่าวอย่างตรงกัน เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ทิศทาง และความคาดหวังดังกล่าว ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานขององค์กรสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่ดี ซึ่งหน่วยยังมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ (กระทรวงพลังงาน, 2553)

- มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม ทิศทาง และความคาดหวังที่ชัดเจน มีวิธีการสื่อสารที่ดีในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์และขั้นตอนปฏิบัติงานกับบุคลากรทุกระดับ
- มีวิธีการสร้างบรรยากาศการทำงาน และผลักดันบุคลากรให้บรรลุตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งมีการกระจายอำนาจให้บุคลากรในระดับต่าง ๆ สามารถตัดสินใจอย่างเหมาะสม
- มีการกำกับดูแลการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีความรับผิดชอบการปฏิบัติงานและระบบการป้องกันการทุจริต
- มีการทบทวนผลการดำเนินการขององค์กร มีการวิเคราะห์ ทบทวนข้อมูลผลการดำเนินการจากทุกด้านรวมถึงความรับผิดชอบต่อสังคม
- มีการกำหนดวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรมีการดำเนินการอย่างมีจริยธรรม

2.3 การบริหารการเปลี่ยนแปลง ศูนย์งานฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ต้องมีการกำหนดนโยบายการบริหาร การตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชา การปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรให้เอื้อต่อการดำเนินงาน ควรมีการกำหนดแผนงาน เพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ และมีการนำเทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้แนวคิดของ สายหยุด ใจสำราญ และสุภาพร พิศาลบุตร ได้กล่าวถึง องค์กรจะสามารถบรรลุความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงตามที่กำหนดไว้ด้วยแรงกดดันของการเปลี่ยนแปลง 2 ประเภท คือ แรงกดดันภายนอก (External Forces) ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ด้วยเทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ ๆ และแรงกดดันภายใน (Internal Force) ได้แก่ นโยบายการบริหารงาน, การตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง, ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (สายหยุด ใจสำราญ และสุภาพร พิศาลบุตร, 2549)

2.4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัทยา สายหู เห็นว่า การพัฒนา แปลว่า การทำให้เจริญ การทำให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงปรารถนา ดังนั้น ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหารจึงจัดให้กำลังพลเข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ของกองทัพบก และเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูทหารบก ตามมาตรฐานความรู้วิชาชีพครูให้กับกำลังพลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปพัฒนาและจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจัดให้กำลังพลเข้ารับการอบรมตามเหล่า สายวิทยาการต่าง ๆ ตามสังกัดของตน เพื่อให้กำลังพลมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ และเป็นการกระตุ้นให้กำลังพล เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีวิธีการทำงานที่สามารถให้การปฏิบัติภารกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น (พัทยา สายหู, 2544)

2.5 การสร้างแรงจูงใจ จากทฤษฎีของ โลเวลล์ นริศรา ผลผลา ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า “แรงจูงใจ คือ กระบวนการชักนำใ้มน้าวให้บุคคลมีความพยายามเพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ” หน่วยจึงได้สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของทหาร ซึ่งส่วนใหญ่ใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ซึ่งง่ายรวดเร็ว เป็นที่นิยมในรูปแบบของการฝึก หรือบอกกล่าว หรือการสอนแบบพี่สอนน้อง ผู้บังคับบัญชาสอน

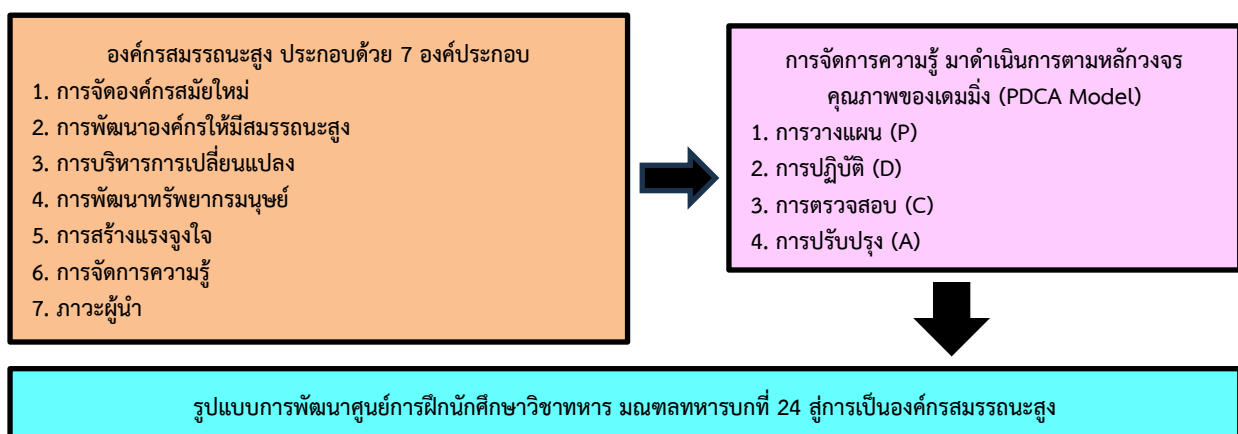
ผู้ได้บังคับบัญชา รุ่นต่อรุ่น การถ่ายทอดความแบบนี้จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ อีกทั้งหน่วยยังมีการกระตุ้นการทำงานของกำลังพล โดยการประเมินการปฏิบัติงานอยู่เสมอ และมอบรางวัลให้แก่กำลังพลที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น และกำหนดบทลงโทษแก่กำลังพลที่กระทำความผิด อย่างจริงจัง พร้อมทั้งผลักดันให้กำลังพลมุ่งหาความสำเร็จ เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เช่น การเลื่อนยศที่สูงขึ้น (นริศรา ผลผลา, 2555)

2.6 การจัดการความรู้ ศูนย์กานฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 จะต้องมีการรวบรวมองค์ความรู้ไว้เพื่อให้่ายต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้ที่มีรับหน้าที่ต่อ สามารถศึกษาแผนงานของตนเองว่า มีหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไร เพื่อให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้สู่การปฏิบัติงานอย่างสอดคล้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น นอกจากนี้แนวคิดของวิจารณ์ พานิช ได้กล่าวถึง “ระบบการจัดการความรู้ ต้องบูรณาการไปกับงานประจำ ต้องไม่ใช่ระบบที่แยกต่างหาก ต้องไม่ทำให้เกิดภาระงานเพิ่มขึ้นนี้คือ หลักสำคัญ การจัดระบบหรือรูปแบบอย่างไรรั้นไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว” (วิจารณ์ พานิช, 2551)

2.7 ภาวะผู้นำ ผู้นำของ “องค์กรสมรรถนะสูง” จะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความคิดริเริ่ม กำหนดทิศทางวางแผน วางระบบ ที่จะนำไปใช้ในองค์กร เพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กร ให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย นำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกด้าน มีคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม โดยอาจจะนำหลักธรรมบางอย่างมาเป็นคุณธรรมประจำใจ เช่น หลักพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา มุติตา อุเบกขา ผู้นำต้องประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่าง และควรนำหลักลักษณะของผู้นำ 14 ประการ มาปรับใช้ มีความกล้าแสดงออก มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะความสามารถในการบริหารจัดการ บุคลากร สามารถบังคับบัญชา ตลอดจนจะต้องสามารถให้คำปรึกษาและดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างครอบคลุม นอกจากนี้แนวคิดของอนันท์ งามสะอาด ได้กล่าวถึง การสร้างภาวะผู้นำ (Building leadership) ตามกระบวนการบริหารงานขององค์กรที่มีสมรรถนะสูง (High Performance Organization: HPO) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่ม กระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นมีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรเป็นเป้าหมายสำคัญ การสร้างภาวะผู้นำจึงมีความจำเป็นในให้กระบวนการบริหารงานขององค์กรมีสมรรถนะสูง (อนันท์ งามสะอาด, 2555)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา และจำแนกข้อมูลตามแนวทางการพัฒนาแต่ละประเด็น เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID - 19 จึงทำให้การฝึกศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาวิชาทหารไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมถึงกำลังพลยังขาดความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติงาน รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอต่อความต้องการ และงบประมาณที่หน่วยได้รับจัดสรรมานั้นมีอยู่อย่างจำกัด ในส่วนของรูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดองค์กรสมัยใหม่ การพัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูง การบริหารการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างแรงจูงใจ การจัดการความรู้ และภาวะผู้นำ จากผลการศึกษาผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ดังต่อไปนี้ 1) นำรูปแบบการพัฒนาศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 สู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงไปทดลองใช้ในศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 2) นำรูปแบบที่ได้จากการวิจัย เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 เพื่อเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง โดยให้ผู้บังคับบัญชาภายในหน่วยนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 ให้ยั่งยืนต่อไป 3) นำผลการวิจัยที่ได้ให้ผู้บังคับบัญชานำไปเป็นแนวในการจัดทำหลักสูตรในการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถการปฏิบัติงานของกำลังพล รวมถึงผู้ที่สนใจจะนำองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง ในส่วนของข้อเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้ 1) การศึกษาวิจัย พัฒนารูปแบบการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นองค์กรสมรรถนะสูงในองค์กรอื่น เช่น โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, ศูนย์การทหารราบ เป็นต้น 2) การศึกษาวิจัยปัจจัยในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ปัจจัยขับเคลื่อน เพื่อให้เป็นการต่อยอดการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงและสร้างมาตรฐานสากล 3) การศึกษาวิจัยการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนา ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 24 เพื่อเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงพลังงาน. (2553). การพัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูง. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน.
- จันทร์รัตน สิทธิสมจินต์ และคณะ. (2557). กลยุทธ์การบริหารห้องสมุดมหาวิทยาลัยสู่องค์กรสมรรถนะสูง. วารสารห้องสมุด, 58(1), 17-27.
- นริศรา ผลผลา. (2555). พฤติกรรมองค์กร. นครศรีธรรมราช: ศูนย์การเรียนรู้เทียบโอนประสบการณ์อาชีพ.
- นิสตาร์ เวชยานนท์. (2554). การบริหารทุนมนุษย์เชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มมูลค่า. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เนตร์พัฒนา ยาวีภาช. (2550). การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: เซ็นทรัล เอ็กเพรส.
- ปิยะพงษ์ ทองดี. (2561). ภาวะผู้นำขององค์กรสมัยใหม่. วารสารร่วมฤกษ์, 36(1), 10-32.
- พทยา สายหู. (2544). กลไกของสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2551). การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- สายหยุด ใจสำราญ และสุภาพร พิศาลบุตร. (2549). การพัฒนาองค์กร. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักนโยบายและแผนกระทรวงกลาโหม. (2552). เอกสารทบทวนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนกระทรวงกลาโหม.

- สุนิสา ธิปัตย์ และคณะ. (2563). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของกรมแพทยทหารบก. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 11(2), 103-118.
- อนันท์ งามสะอาด. (2555). ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหาร. เรียกใช้เมื่อ 6 เมษายน 2565 จาก www.sisat.ac.th

การรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน

โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา*

PERCEPTIONS AND EXPECTATIONS OF PATIENT AND RELATIVES TO EMERGENCY MEDICAL SERVICES AT HUAI KRACHAO CHALOEMPHRAKIAT 80 PHANSA HOSPITAL

สุพรรณณี จันทรรากาญจน์

Suphannee Chantharaworakan

โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา กาญจนบุรี ประเทศไทย

Huai Krachao Chahemprakiat 80 phansa Hospital, Kanchanaburi, Thailand

*Corresponding author E-mail: suphan_worakan@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 2) เปรียบเทียบการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยและญาติที่มาใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินที่โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ใช้สูตรทาร์โย ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง 240 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ตรวจสอบความเที่ยงตรงได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.59 - 1.00 และหาความเชื่อมั่นโดยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคได้เท่ากับ 0.83 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติ โดยการใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าที ผลวิจัยพบว่า การรับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของโรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาของผู้ป่วยและญาติ ส่วนใหญ่การรับรู้อยู่ในระดับมาก โดยการรับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วย ร้อยละ 63.00 และญาติ ร้อยละ 52.50 ส่วนความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ป่วยและญาติมีความคาดหวังต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก คือ ผู้ป่วย ร้อยละ 74.17 และญาติ ร้อยละ 73.33 เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ค่า p - value = .027 ส่วนความคาดหวังต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ การรับรู้, ความคาดหวัง, ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน

Abstract

The objective of the study was to 1) Examine the expectations and perceptions of patients and relatives regarding Huai Krachao Chahemprakiat 80 phansa Hospital emergency medical service system. 2) Analyze the expectations and perceptions of relatives and patients

* Received February 5, 2024; Revised February 24, 2024; Accepted February 28, 2024

regarding the emergency medical services system. The sample was patients and relatives who came to receive service at Huai Krachao Chahermprakiat 80 phansa Hospital by the Taro Yamane formula 240 people. This instrument was a general information questionnaire and expectations and perceptions of patients and relatives regarding Huai Krachao Chahermprakiat 80 phansa Hospital emergency medical service system questionnaire. The IOC value was between 0.59-1.00, the confidence in Cronbach's Alpha Coefficient was 0.83. The data was analyzed by descriptive statistics and an independent t-test. The results of this research showed that the most of perception in emergency medical service of the patients at Huai Krachao Chahermprakiat 80 phansa Hospital were high level of 52.50% and the relatives 63.00%. Whereas the most of expectations in emergency medical service at Huai Krachao Chahermprakiat 80 phansa Hospital of 73.33% and the relatives 74.17%. For a comparison between the perception and expectation of patients and relatives, it found that the perception and expectation of patients and relatives differ substantially at the statistical level ($P = 0.05$), while the expectation of emergency medical services in both groups was similar in level.

Keywords: Perceptions, Expectations, Emergency Medical Services

บทนำ

การเจ็บป่วยฉุกเฉิน (Emergency illness) เป็นการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นโดยฉับพลัน มีภาวะวิกฤตต่อชีวิต และมีความเสี่ยงอย่างรุนแรงต่อการเสียชีวิตและอาจเกิดความพิการได้ หากไม่ได้รับการช่วยเหลือนำส่งและจัดการรักษาที่เหมาะสมอย่างถูกวิธีและทันเวลา (World Health Organization, 2019) จากสถิติผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤต ณ ห้องฉุกเฉินที่มาด้วยระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินนอกโรงพยาบาลของสำนักงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ปี 2563 - 2565 พบร้อยละของจำนวนผู้ป่วย 46.69, 70.12, 30.99 ตามลำดับ (สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ, 2567) และจากข้อมูลของสำนักงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ปี 2565 มีการแจ้งเหตุฉุกเฉินทั้งสิ้น 1,669,651 ราย โดยแยกตามกลุ่มอาการนำและระดับความฉุกเฉิน พบว่า เป็นผู้ป่วยฉุกเฉินระดับสีแดง 350,557 ราย ระดับสีเหลือง 1,129,233 ราย ระดับสีเขียว 145,017 รายและระดับสีขาว 11,112 ราย โดยกลุ่มอาการนำที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มอาการจากอุบัติเหตุยานยนต์ 369,127 รองลงมา คือ กลุ่มอาการป่วย/อ่อนเพลีย/อัมพาตเรื้อรัง/ไม่ทราบ ไม่จำเพาะอื่น ๆ 361,743 ราย (สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ, 2567) สอดคล้องกับรายงาน Global status report on road safety 2023 ขององค์การอนามัยโลก ที่ว่าอุบัติเหตุทางถนนเป็นสาเหตุการเสียชีวิตของคนทั่วโลก 1.19 ล้านคน ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในประเทศรายได้ต่ำและปานกลาง โดยประเทศไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน 18,218 ราย (World Health Organization, 2023) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ได้ขยายการจัดบริการการแพทย์ฉุกเฉินเพิ่มเติม โดยดำเนินนโยบายเรื่อง “เจ็บป่วยฉุกเฉินวิกฤต มีสิทธิทุกที่: Universal Coverage for Emergency Patients (UCEP) เพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ป่วยฉุกเฉินทุกประเภท แม้มีการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการดำเนินงานอย่างเข้มข้น แต่การใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินของประชาชนยังมีปริมาณค่อนข้างน้อย โดยมีร้อยละของการใช้บริการเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤตทั้งหมด ณ ห้องฉุกเฉิน (ER visit) พบว่า มีผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤตที่มาด้วยระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินเพียงร้อยละ 18.26 ของผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤตทั้งหมดในปี 2560 และเพิ่มเป็นร้อยละ 39.19 ในปี 2564 (mean = 26.57 S.D. = 7.68) สะท้อนให้เห็นว่าการเข้าถึงบริการการแพทย์ฉุกเฉินของประชาชนยังเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤตเพื่อรักษาชีวิตหรือป้องกันความพิการที่อาจจะเกิดขึ้น (สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ, 2567)

โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง จากสถิติของผู้มารับบริการ ตั้งแต่ปี 2562 - 2565 พบว่า มีผู้ป่วยที่มาใช้บริการระบบการแพทย์ฉุกเฉินจากยอดผู้ป่วยทั้งหมดที่เข้ารับบริการร้อยละ 5.40, 8.05, 13.89 และ 9.11 ตามลำดับ โดยในปี 2566 ถึง ณ ปัจจุบัน ร้อยละ 10.08 ซึ่งจะเห็นได้ถึงสถิติที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ งานอุบัติเหตุฉุกเฉินของโรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษานั้นให้บริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน วิกฤต ตามปัญหาเร่งด่วนโดยเน้นโรคสำคัญ ได้แก่ ผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ (Head injury) ผู้ป่วยบาดเจ็บหลายระบบ (Multiple Trauma) จากอุบัติเหตุจราจร โรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อนเกินศักยภาพในการดูแลรักษาจะได้รับการส่งต่อการรักษาในโรงพยาบาลที่มีศักยภาพที่มีศักยภาพสูงกว่าอย่างทันเวลา โดยมีแพทย์เวรประจำแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉิน ตลอด 24 ชั่วโมง 1 คน และพยาบาลวิชาชีพทั้งหมด 8 คน ซึ่งโรงพยาบาลได้พยายามพัฒนาและปรับปรุงการบริการให้ผู้รับบริการได้รับการตรวจรักษาที่รวดเร็ว ปลอดภัย ไม่มีภาวะแทรกซ้อน และได้รับการอธิบายเกี่ยวกับการเจ็บป่วยรวมทั้งวิธีการรักษาต่าง ๆ ที่ถูกต้อง ซึ่งที่ผ่านมาโรงพยาบาลยังไม่มีประเมินคุณภาพบริการใด ๆ ของหน่วยปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน จากมติการประเมินด้านคุณภาพบริการ ตามความคาดหวังของผู้รับบริการและการรับรู้ของผู้รับบริการ จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibles) 2) ความเชื่อถือไว้วางใจได้ (Reliability) 3) การตอบสนองต่อผู้รับบริการ (Responsiveness) 4) การให้ความมั่นใจแก่ผู้บริการ (Assurance) 5) ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจในผู้รับบริการ (Empathy) (ธุมวดี ศรีวิชัย และคณะ, 2563)

จากเหตุผลข้างต้น เพื่อให้การเข้าถึงการบริการได้ครอบคลุมในการให้บริการและเพิ่มจำนวนการเรียกใช้บริการในกลุ่มประชาชนทั่วไปเพิ่มขึ้น ตลอดจนการขยายกลุ่ม ผู้ใช้บริการหน่วยปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉินในกลุ่มของผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้วิจัยเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินคุณภาพบริการของหน่วยปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน เพื่อให้เกิดการยกระดับระบบบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ ดังนั้น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา โดยนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แบบภาคตัดขวาง (Cross - sectional Descriptive Studies) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติ ต่อระบบการ บริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

ประชากร

ผู้ป่วยฉุกเฉินและญาติผู้ป่วยฉุกเฉินที่มารับบริการ ที่โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

กลุ่มตัวอย่าง

ใช้การคำนวณด้วยสูตร Taro Yamane ค่าความคลาดเคลื่อน .01 ได้จำนวน 239.14 คน ใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงผู้ป่วยฉุกเฉินและญาติผู้ป่วยฉุกเฉินทุกรายที่มารับบริการที่แผนกฉุกเฉินโรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ในช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2566 จำนวน 240 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกตามเกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion criteria) ดังนี้

1. อายุระหว่าง 20 - 70 ปี

2. สัญชาติไทย เชื้อชาติไทย

3. สามารถอ่านออกเขียนได้ มีสติสัมปชัญญะดี มีความรุนแรงของการบาดเจ็บฉุกเฉินที่ระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบหลอดเลือดสมองตีบ/แตก ระบบทางเดินหายใจ เบาหวาน ไทรอยด์ ระบบกล้ามเนื้อและกระดูก ระบบทางเดินอาหารและหญิงมีครรภ์

4. ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาประยุกต์ปรับปรุงให้เหมาะสม โดยแบ่งเป็นแบบสอบถาม 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้ป่วย และแบบสอบถามสำหรับญาติ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้ป่วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา ภาวะการเจ็บป่วย/บาดเจ็บ การใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการรับรู้การบริการการแพทย์ฉุกเฉินของประกายทิพย์ พรหมสูตร และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ 3 คำตอบ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 0 - 11 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ในระดับน้อย

คะแนน 12 - 15 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ในระดับปานกลาง

คะแนน 16 - 20 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ในระดับมาก

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคาดหวังผลลัพธ์ของการใช้ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามความคาดหวังผลลัพธ์ของการใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน โดยแบ่งระดับคะแนน ดังนี้

คะแนน 0 - 29 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังในระดับน้อย

คะแนน 30 - 39 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังในระดับปานกลาง

คะแนน 40 - 50 คะแนน หมายถึง มีความคาดหวังในระดับมาก

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับญาติ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของญาติ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา

ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เหมือนกับส่วนที่ 2

ส่วนที่ 3 ของผู้ป่วย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) แบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาใช้ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ประกอบด้วยแพทย์เวชศาสตร์ฉุกเฉิน จำนวน 1 ท่าน พยาบาลงานอุบัติเหตุฉุกเฉินจำนวน 1 ท่าน หัวหน้าศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการแพทย์ฉุกเฉิน จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและโครงสร้าง รวมทั้งความถูกต้องเหมาะสมของภาษา ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและครอบคลุมตามเนื้อหาที่ต้องการ หลังจากผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective - Item Congruence; IOC) ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.59 - 1.00 และมีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มาตรวจสอบความเที่ยง โดยนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยและญาติที่ใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา ได้แก่ พยาบาลและญาติผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาลด่านมะขามเตี้ย อ.ด่านมะขามเตี้ย จ.กาญจนบุรี จำนวน 30 ราย โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.83

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยนำโครงร่างวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี หนังสือรับรองเลขที่ 30/2566 เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์คุณสมบัติ และให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกรวิจัยแก่กลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยให้กลุ่ม ได้อ่านคำชี้แจงการเข้าร่วมวิจัย และอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างสามารถที่จะตัดสินใจ ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจและมีเอกสารการยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ในระหว่างการวิจัยกลุ่มตัวอย่างสามารถบอกยกเลิกการวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผู้วิจัยให้เวลากลุ่มตัวอย่างในการตัดสินใจ 1 วัน เมื่อกลุ่มตัวอย่างสมัครใจยินยอมเข้าร่วมการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่าง ลงชื่อในเอกสารการยินยอมเข้าร่วมการวิจัยแล้วจึงจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำเรื่องขอพิจารณาเก็บข้อมูลการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จังหวัดกาญจนบุรี และทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
2. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความสนใจรับฟังรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัยและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์
3. เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เข้าร่วมโครงการครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยทำการอธิบายความเป็นมาของปัญหา ชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการวิจัย ตลอดจนการพิทักษ์ให้กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบ พร้อมลงลายมือชื่อยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย
4. ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตามที่กำหนด
5. เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ภาวะการเจ็บป่วย/บาดเจ็บ การใช้บริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน ความเกี่ยวข้องกับผู้ป่วย สิทธิการรักษา โดยการแจกแจงความถี่ร้อยละ หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้และความคาดหวัง ของผู้ป่วยและญาติ โดยการใช้ค่าสถิติการทดสอบค่า T (Independent T-Test)

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 39.17 เพศหญิง 146 คน คิดเป็นร้อยละ 60.83 อายุน้อยที่สุด 20 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.16 โดยอายุมากที่สุด 70 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.42 อายุที่มีจำนวนมากที่สุด คือ 35 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.83 อายุเฉลี่ย 43.15 ปี S.D. = 14.35 และการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50

2. การรับรู้ต่อระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติ พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่รับรู้ต่อระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก 78 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 เช่นเดียวกับญาติที่รับรู้ต่อระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก 63 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละการรับรู้ต่อระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติ

(n = 240)

การรับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน	ผู้ป่วย	ญาติ	รวม
	(คน)		
1. มีการรับรู้ระดับน้อย	17 (ร้อยละ 14.17)	13 (ร้อยละ10.83)	30 (ร้อยละ 12.50)
2. มีการรับรู้ระดับปานกลาง	25 (ร้อยละ 20.83)	44 (ร้อยละ 36.67)	69 (ร้อยละ 28.75)
3. มีการรับรู้ระดับมาก	78 (ร้อยละ 63.00)	63 (ร้อยละ 52.50)	141 (ร้อยละ 58.75)
รวม	120 (ร้อยละ100)	120 (ร้อยละ100)	240 (ร้อยละ 100)

3. ความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการทางการแพทย์ พบว่า ผู้ป่วยมีความคาดหวังต่อระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก 89 คน คิดเป็นร้อยละ 74.17 และญาติมีความคาดหวังต่อระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมากเช่นกัน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละความคาดหวังต่อระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติ

(n = 240)

ความคาดหวังต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน	ผู้ป่วย	ญาติ	รวม
	(คน)		
1. มีความคาดหวังในระดับน้อย	0	0	0
2. มีความคาดหวังในระดับปานกลาง	31 (ร้อยละ 25.83)	32 (ร้อยละ 26.67)	63 (ร้อยละ 26.25)
3. มีความคาดหวังในระดับมาก	89 (ร้อยละ 74.17)	88 (ร้อยละ 73.33)	177 (ร้อยละ 73.75)
รวม	120 (ร้อยละ 100)	120 (ร้อยละ 100)	240 (ร้อยละ 100)

4. เปรียบเทียบการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการทางการแพทย์ พบว่า การรับรู้ต่อระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน พบว่า การรับรู้ต่อระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนความคาดหวังต่อระบบบริการทางการแพทย์ฉุกเฉินไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการรับรู้และความคาดหวังต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติ (n = 240)

หัวข้อ	Mean	S.D.	t - test	p - value
การรับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน				
ผู้ป่วย	2.16	.98	2.227	.027
ญาติ	1.88	.99		
ความคาดหวังต่อระบบบริการการแพทย์				
ผู้ป่วย	2.71	.51	-.406	.685
ญาติ	2.73	.44		

p < .05

อภิปรายผล

1. การรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน โรงพยาบาลห้วยกระเจาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ผลวิจัยพบว่า การรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน อยู่ในระดับมาก โดยการรับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติ พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่รับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก 78 คน คิดเป็นร้อยละ 63 เช่นเดียวกับญาติที่รับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก 63 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 และ ความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ พบว่า ผู้ป่วยมีความคาดหวังต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก 89 คน คิดเป็นร้อยละ 74.17 และญาติมีความคาดหวังต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมากเช่นกัน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 สอดคล้องกับการศึกษาของประกายทิพย์ พรหมสูตร เกี่ยวกับการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคายที่ พบว่า การรับรู้บริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 15.10$, S.D. = 5.32) ส่วนการรับรู้บริการการแพทย์ฉุกเฉินของญาติ อยู่ในระดับมากและความคาดหวังของการใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 43.13$, S.D. = 4.84) และความคาดหวังของการใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินของญาติอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 41.83$, S.D. = 3.87) สอดคล้องกับการศึกษาของเจริญ ปรามปรี เกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน จังหวัดพัทลุง พบว่า การรับรู้และความคาดหวังต่อการบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมากที่สุด (เจริญ ปรามปรี, 2563) ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.61, ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.62) และการศึกษาของสุรภา ขุนทองแก้ว เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน จังหวัดราชบุรี พบว่า สถานการณ์การใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน พบว่า การไม่เลือกใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความสะดวกในการใช้รถยนต์ส่วนตัวร้อยละ 57.54 และอยู่ภาวะตกใจจึงไม่ได้นึกถึงรถพยาบาลฉุกเฉินร้อยละ 26.88 การรับรู้บริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก ($M = 4.34$, S.D. = .71) ความคาดหวังต่อการบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.52$, S.D. = .71) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การมีโรคประจำตัว การมีรถยนต์ส่วนตัวและการรับรู้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน (สุรภา ขุนทองแก้ว, 2564) เช่นเดียวกับการศึกษาของ นิวัฒน์ ทรงศิลป์ และคณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และทัศนคติและความคาดหวังของพระภิกษุสงฆ์ในการใช้ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า การรับรู้การใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 2.25$, S.D. = 0.23) ทัศนคติเกี่ยวกับระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 2.17$, SD = 0.24) และความคาดหวังต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมาก ($M = 2.64$, SD = 0.34) (นิวัฒน์ ทรงศิลป์ และคณะ, 2564) รวมถึงการศึกษาของอัญชลี ละมัย เกี่ยวกับความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพบริการของประชาชนหน่วยปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน เทศบาลตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา พบว่า ความคาดหวังในคุณภาพบริการของผู้รับบริการ

ต่อหน่วยปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน ($X = 3.73$, $S.D. = .540$) สูงกว่าการรับรู้ในคุณภาพบริการของผู้รับบริการต่อหน่วยปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน ($X = 3.26$, $S.D. = .419$) ที่มีความแตกต่างอยู่ที่ 0.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพบริการด้านที่ 3 การตอบสนองต่อผู้รับบริการ มีความแตกต่างกันมากที่สุด ($X = 0.52$, $S.D. = .677$) (อัญชลี ละมัย, 2565)

2. เปรียบเทียบการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ พบว่า การรับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน พบว่า การรับรู้ต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของประกายทิพย์ พรหมสูตร เกี่ยวกับการรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย พบว่า ค่าเฉลี่ยของการรับรู้บริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P = 0.027$) แต่ความคาดหวังผลลัพธ์การใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยไม่แตกต่างกัน ($P = 0.007$) (ประกายทิพย์ พรหมสูตร, 2564) สัมพันธ์กับการศึกษาของรุจิรัตน์ กอธทอง เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้รับบริการโรงพยาบาลดำเนินสะดวก พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงและความรุนแรง การรับรู้ประโยชน์ อุปสรรคมีความสัมพันธ์กับการใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้รับบริการ (รุจิรัตน์ กอธทอง, 2565) โรงพยาบาลดำเนินสะดวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และของ นิวัฒน์ ทรงศิลป์ และคณะ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และทัศนคติและความคาดหวังของพระภิกษุสงฆ์ในการใช้ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ทัศนคติและความคาดหวัง พบว่า การรับรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) แต่ไม่สัมพันธ์กับการศึกษาของ สุรภา ขุนทองแก้ว ที่พบว่า ความคาดหวังต่อการบริการการแพทย์ฉุกเฉินไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน ($p = .325$) (นิวัฒน์ ทรงศิลป์ และคณะ, 2564); (สุรภา ขุนทองแก้ว, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าผู้ป่วยและญาติมีการรับรู้เกี่ยวกับระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่ในระดับมากและความคาดหวังต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอยู่มากเช่นกัน นั่นคือ ประชาชนให้ความสำคัญกับการได้รับการบริการทางระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ฉะนั้นหน่วยงานบริการการแพทย์ฉุกเฉินของโรงพยาบาลควรมุ่งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับรู้การบริการการแพทย์ฉุกเฉิน เพื่อให้ผู้ป่วยและญาติเข้าใจและรับรู้ถึงขอบเขตการให้บริการของการแพทย์ฉุกเฉิน รวมไปถึงการจัดบริการตามความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติตั้งแต่ความสะดวกในการได้รับการบริการอย่างรวดเร็ว การช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุอย่างทันท่วงที การได้รับการบริการอย่างมีมาตรฐานการมีอุปกรณ์การช่วยเหลือฉุกเฉินครบถ้วน และความรู้ความสามารถของบุคลากรแพทย์ฉุกเฉินที่สามารถแก้ปัญหาและดูแลผู้ป่วยฉุกเฉินได้ ท้ายที่สุดควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินเพื่อให้ครอบคลุมคุณภาพการบริการการแพทย์ฉุกเฉินสัมพันธ์กับความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติ

เอกสารอ้างอิง

- เจริญ ปราบปรี. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน จังหวัดพัทลุง. วารสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น, 2(2), 199-212.
- ธุมาวดี ศรีวิชัย และคณะ. (2563). ความคาดหวังและการรับรู้ ของมารดาหลังคลอดต่อคุณภาพการให้บริการตามศาสตร์การแพทย์แผนไทย ในโรงพยาบาลอำเภอของรัฐจังหวัดสงขลา. วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยทักษิณ, 13(1), 35-60.

- นิวัฒน์ ทรงศิลป์ และคณะ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ทักษะคิด และความคาดหวังของพระภิกษุสงฆ์ ในการใช้ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 15(1), 119-130.
- ประกายทิพย์ พรหมสูตร. (2564). การรับรู้และความคาดหวังของผู้ป่วยและญาติต่อระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย. หนองคาย: งานอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลสระใคร.
- รุจิรัตน์ กอธงทอง. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉินของผู้รับบริการโรงพยาบาลดำเนินสะดวก. วารสารวิจัยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ และคุณภาพชีวิต, 2(3), 49-58.
- สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ . (2567). รายงานสถิติการแพทย์ฉุกเฉิน. เรียกใช้เมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2567 จาก https://ws.niems.go.th/ITEMS_DWH/
- _____. (2567). ร้อยละของผู้ป่วยวิกฤต (ณ ห้องฉุกเฉิน) ที่มาด้วยระบบการแพทย์ฉุกเฉินนอกโรงพยาบาล. เรียกใช้เมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2567 จาก https://ws.niems.go.th/KPI57/2557/kpire_portco_nt_inue01.aspx
- สุรภา ขุนทองแก้ว. (2564). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้บริการการแพทย์ฉุกเฉิน จังหวัดราชบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี, 2(1), 30-41.
- อัญชลี ละมัย. (2565). ความคาดหวังและการรับรู้คุณภาพบริการของประชาชนหน่วยปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน เทศบาลตำบลจุน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- World Health Organization. (2019). Emergency care systems for universal health coverage: ensuring timely care for the acutely ill and injured. Retrieved February 17 , 2024, from <https://www.who.int/publications/i/item/emergency-care-systems-for-universal-health-coverage-ensuring-timely-care-for-the-acutely-ill-and-injured>
- _____. (2023). Global status report on road safety 2023. Retrieved February 18 , 2024, from <https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/safety-and-mobility/global-status-report-on-road-safety-2023>

การแก้ปัญหาและพัฒนาคดีความมนุษย์เป็นแนวทางในการปกป้อง
และส่งเสริมสิทธิมนุษยชน : ศึกษากรณีการรวบรวมพยานหลักฐาน*

PROBLEM - SOLVING AND DEVELOPING HUMAN RIGHTS CASES ARE GUIDELINES
FOR PROTECTING AND PROMOTING HUMAN RIGHTS: A CASE STUDY OF
GATHERING THE EVIDENCE

ฉัตรมาศ วิเศษสินธุ์

Chattamat Wisetsin

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

Faculty of Law, Surat Thani Rajabhat University, Surat Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: yayachattamat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายต่างประเทศ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการได้มา ซึ่งพยานหลักฐานของผู้เสียหายในชั้นสอบสวนในคดีความมนุษย์ บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เอกสาร คือ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ งานวิจัย ตำรา วารสารทั้งในประเทศและต่างประเทศในประเด็นเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการได้มาซึ่งพยานหลักฐานของผู้เสียหายในชั้นสอบสวนในคดีความมนุษย์ของประเทศไทย โดยการนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบตามประเด็นปัญหาการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบ (Model) วิธีการดำเนินคดีความมนุษย์ของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับของสากลและนำไปสู่การป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ผลการศึกษาพบว่า 1) การดำเนินคดีความมนุษย์ในประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษนั้นมีการทำแนวทางการประสานงานของพนักงานอัยการกับตำรวจ คือ ตำรวจจะต้องทำงานประสานกับพนักงานอัยการในการรวบรวมพยานหลักฐานและตรวจสอบว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอในการที่จะนำเสนอต่อศาลหรือไม่ โดยบทบาทของพนักงานอัยการนั้นเข้ามาให้คำแนะนำแก่ตำรวจในการสืบสวนสอบสวนตั้งแต่ในชั้นเริ่มการสอบสวนจึงเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลที่เหมาะสมเป็นแนวทางที่พัฒนาระบบการสอบสวนคดีความมนุษย์ที่เป็นความร่วมมือระหว่างพนักงานอัยการและตำรวจอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ 2) ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้ควบคุมการสอบสวนจึงทำให้พยานหลักฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการสืบสวนในชั้นศาลได้รับการพิจารณาเข้ามาในสำนวนการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งถือเป็นข้อดีอย่างยิ่งที่ประเทศไทยควรนำมาปรับใช้

คำสำคัญ: การดำเนินคดีความมนุษย์, การรวบรวมพยานหลักฐาน, ผู้เสียหาย

Abstract

This research aims to study and analyze foreign laws as guidelines for solving the problem of gathering evidence or obtaining evidence from victims during investigation stage of

* Received February 11, 2024; Revised February 24, 2024; Accepted February 28, 2024

human trafficking cases. The study employed the qualitative research method with the documentary research approach by studying and collecting relevant information from local and foreign books, research papers, textbooks and journals on issues related to evidence collection or obtaining evidence from victims during investigation stage of Thailand's human trafficking cases. Information gathered from the data collection were analyzed to seek answers to research problems as a guideline in developing a model of gaining international acceptance of Thailand's human trafficking cases leading to effective prevention and suppression of human trafficking in the future. The study found the following results. 1) The United Kingdom's human trafficking cases had guidelines for coordination between prosecutors and police. The police must coordinate with the prosecutor to collect evidence and ensure sufficient evidence presented to the court. The role of the prosecutor was to offer advice to the police in the investigation stage from the beginning of the investigation. It caused an appropriate and balance examination as a guideline for developing the human trafficking investigation process and collaboration between the prosecutor and the police effectively. 2) The Federal Republic of Germany determined that the prosecutor monitored the investigation. Therefore, the evidence presented in the witnesses investigation stage of the court was examined from the beginning. This is a great advantage that Thailand should apply.

Keywords: Human Trafficking Prosecution, Gathering of Evidence, Injured Person

บทนำ

การค้ามนุษย์นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ในกรณีที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศนั้น มักจะเกิดขึ้นจากเครือข่ายอาชญากรข้ามชาติ ซึ่งมีผลกระทบต่อนานาชาติ จึงเป็นเรื่องที่เกือบทุกประเทศทั่วโลกตระหนักถึงความร้ายแรงของอาชญากรรมนี้จนได้มีการจัดทำพิธีสารป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเด็กและสตรี พ.ศ. 2546 (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Woman and Children) ภายใต้อนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2543 (United Nation Convention against Transnational Organized Crime) ในส่วนของประเทศไทยนั้นลงนามในปี พ.ศ. 2544 ต่อมาได้นำพิธีสารดังกล่าวอนุวัติการออกเป็นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาและพิธีสารดังกล่าวในปี พ.ศ. 2556

ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารของไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญและเพิ่มความพยายามในการปราบปรามการค้ามนุษย์ด้วยการเน้นย้ำพัฒนาวิธีการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยการออกกฎหมายเพิ่มเติม ฝ่ายตุลาการในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในการใช้อำนาจอธิปไตยของประเทศ โดยสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นชอบกับความเห็นของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาในขณะนั้นได้จัดตั้งแผนกคดีค้ามนุษย์ขึ้นในศาลอาญาในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา ด้วยเห็นว่าคดีประเภทนี้มีความยุ่งยากซับซ้อนยากในการพิจารณาหาผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นเครือข่ายอาชญากรรมที่มีการปกปิดการกระทำความผิด แผนกคดีค้ามนุษย์ในศาลชั้นต้นนั้นตั้งอยู่ที่ศาลอาญากรุงเทพมหานคร มีอำนาจในการพิจารณาคดีที่ยื่นฟ้องเกี่ยวกับความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ฯ และความผิดที่เกี่ยวข้อง (ประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมการจัดตั้งแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญา, 2558) คดีที่พระราชอาณาจักรในความผิดนี้สามารถถูกนำมาพิจารณาและพิพากษา

โดยผู้พิพากษาแผนกคดีนี้ได้ (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา, 2559) นอกจากนี้ในชั้นอุทธรณ์ยังมีการจัดตั้งแผนกคดีอาญาขึ้นเช่นกัน ส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งการที่พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญามีรูปแบบการพิจารณาแตกต่างไปจากการพิจารณาอาญาปกติทั่วไปนั้นทำให้เกิดความรวดเร็วและเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ละเอียดมากยิ่งขึ้น แต่กระนั้นก็ตามก็ยังคงมีปัญหาในทางปฏิบัติถึงกระบวนการพิจารณาโดยหนึ่งในปัญหาที่ทำให้ประเทศไทยยังคงอยู่ในระดับ Tier 2 (สถานทูตสหรัฐฯ และสถานกงสุลในประเทศไทย, 2566) คือ เรื่องของการสืบสวนสอบสวน ซึ่งเป็นเรื่องของกระบวนการหรือวิธีการในการดำเนินคดี เนื่องจากคดีอาญานั้นเป็นคดีที่ซับซ้อน อาศัยการมักคิตรูปแบบหรือวิธีเรียนรู้เพื่อเอาตัวรอดให้พ้นจากการจับกุม หรือการลงโทษ และคดีอาญานั้นมักจะเกี่ยวข้องกับความผิดอีกหลาย ๆ คดี เช่น การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การปลอมแปลงเอกสาร เป็นต้น รวมไปถึงปัญหาในการคัดแยกเหยื่อผู้เสียหายว่าระดับใดที่จะจัดว่าเป็นเหยื่อซึ่งเป็นผู้เสียหายแท้ ๆ ไม่ใช่ผู้กระทำความผิด หรือระดับใดที่จะจัดว่าเป็นผู้กระทำความผิดแท้ ๆ ไม่ใช่เหยื่อซึ่งเป็นผู้เสียหาย เนื่องจากบุคคลที่เป็นผู้เสียหายในคดีอาญานั้น อาจจะเป็นผู้กระทำความผิดเสียเองในคดีอาญานั้นด้วย เช่น ผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาจจะกระทำความผิดโดยเป็นธุระจัดหาให้อีกคนหนึ่งหรือเหยื่อยินยอมให้นักค้ามนุษย์แสวงหาประโยชน์จากเหยื่อเองเพื่อที่เหยื่อจะได้มีรายได้จากการแสวงหาประโยชน์ดังกล่าว เช่นนี้ถือว่าเหยื่อรู้เห็นเป็นใจและมีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกันระหว่างตัวเหยื่อเองกับนักค้ามนุษย์ การสอบสวนเพื่อการรวบรวมพยานหลักฐานอาจถูกปิดข้อเท็จจริง อาจจะทำให้ไม่ได้รับข้อมูลที่แท้จริง และไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากตัวของเหยื่อที่อยู่ในฐานะพยานหรือผู้ต้องหา เนื่องจากเหยื่อเองอาจมีความสับสนว่าตนเองนั้นเป็นผู้เสียหายหรือเป็นผู้กระทำความผิด รวมไปถึงการที่เหยื่อนั้นให้ความไว้วางใจกับนักค้ามนุษย์ มากกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือความกังวลของเหยื่อเรื่องรายได้ที่ตนจะเสียไปในการที่ต้องเกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี การตกอยู่ในความหวาดกลัวเกรงกลัวต่อนักค้ามนุษย์และที่สำคัญ คือ ชนิดของพยานหลักฐานที่ใช้โดยทั่วไปในคดีอาญาที่สามารถนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดได้ คือ คำให้การของพยาน ดังนั้น พยานบุคคลจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในคดี การดำเนินคดีอาญานั้นจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับคนที่ผู้เสียหายยอมขึ้นให้การและคุณภาพของคำให้การของผู้เสียหาย บ่อยครั้งที่คำให้การของผู้เสียหายอาจถูกตีความและแสดงเป็นจุดอ่อนด้อยในการดำเนินคดี ซึ่งจุดอ่อนเหล่านี้เองถือเป็นข้อท้าทายสำหรับผู้ปฏิบัติการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และอาจเป็นอุปสรรคต่อการที่ศาลตัดสินลงโทษผู้ค้ามนุษย์เนื่องจากองค์กรค้ามนุษย์มักเป็นกลุ่มองค์กรอาชญากรรม รวมถึงการสัมภาษณ์คัดแยกเหยื่อที่ไม่เหมาะสม เช่น เจ้าหน้าที่รัฐบางคนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เสียหายด้วยวิธีที่บั่นทอนความสามารถในการให้การเกี่ยวกับการถูกแสวงหาประโยชน์ที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่อนุญาตให้นายจ้างของผู้ที่อาจเป็นผู้เสียหายเข้าฟังการสัมภาษณ์ผู้เสียหายได้ การสัมภาษณ์โดยคณะสหวิชาชีพในบางครั้งมีเจ้าหน้าที่เข้าร่วมจำนวนมากเกินไปและขาดการประสานงานกันอย่างเพียงพอระหว่างเจ้าหน้าที่ขณะสัมภาษณ์ ปัญหาเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการร่วมมือในการให้ข้อมูลของเหยื่อและส่งผลต่อกระบวนการสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งการรวบรวมพยานหลักฐานที่ไม่ชัดเจนนั้นไม่อาจนำไปสู่การลงโทษได้ รวมถึงปัญหาของการที่ตำรวจที่ทำการสืบสวนสอบสวนมีข้อมูลที่ไม่เหมือนกัน หรือสำนวนการสอบสวนมีคุณภาพที่ต่างกัน การรวบรวมพยานหลักฐานที่ไม่ชัดเจน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นคนทำการสอบสวน หากคนที่ทำการสอบสวนมีความรู้ความเข้าใจในระดับใกล้เคียงกันก็อาจจะไม่มีปัญหา เนื่องจากการไต่สวนของศาลจะต้องใช้สำนวนการสอบสวนเป็นฐานข้อมูล หากฐานข้อมูลไม่ดีพอก็จะส่งผลต่อคดีได้ โดยพยานหลักฐานที่สำคัญของคดีอาญา นั้นคือ ผู้เสียหาย โดยเฉพาะหากเป็นผู้เสียหายที่ขัดสนทางการเงินก็มักจะถูกผู้ค้ามนุษย์ซึ่งเป็นผู้ต้องหายัดเงินให้กับผู้เสียหาย ซึ่งพวกค้ายมนุษย์เหล่านี้จะใช้เวลาว่างของเหยื่อ หรือใช้อำนาจของตัวนักค้ามนุษย์เองในการควบคุมเหยื่อนั้นเอง หรือกรณีปัญหาของกองคดีการค้ามนุษย์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ไม่ว่าจะเป็นปัญหาและอุปสรรคจากกระบวนการ เช่น การดำเนินการทางคดีในขั้นตอนต่าง ๆ ค่อนข้างล่าช้า เช่น กระบวนการในการรับเรื่องเป็นคดีพิเศษ ตั้งแต่

ขั้นตอนการรับเรื่องราวร้องทุกข์ การประมวลเรื่อง การดำเนินการสืบสวน การขอให้เรื่องสืบสวนเป็นคดีพิเศษ การประชุมคณะกรรมการกลั่นกรอง/คณะอนุกรรมการกลั่นกรองการรับคดีพิเศษ ไปจนถึงการนำเสนอคณะกรรมการคดีพิเศษเพื่อพิจารณามีมติรับเป็นคดีพิเศษ ด้วยการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวทำให้ผู้กระทำความผิดรู้ตัวและสามารถหลบหนีไปเสียก่อน นอกจากนี้แล้วยังมีปัญหาและอุปสรรคจากการบูรณาการกับหน่วยงานภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในพื้นที่เกิดเหตุบางรายปกปิดข้อมูลเนื่องจากกลัวถูกดำเนินการทางวินัยและทางปกครอง หากปล่อยให้มีการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ หรือการดำเนินงานร่วมกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ในการรวบรวมและเก็บพยานหลักฐาน ในคดีพิเศษเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์ยังอาจพบอุปสรรคในเรื่องการใช้เทคโนโลยีกับอุปกรณ์ดิจิทัลและความล่าช้าในการส่งผลการตรวจสอบ หรือกรณีพบปัญหาในการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานสหวิชาชีพในขั้นตอนการคัดแยกผู้เสียหายหรือพยานจากการค้ำมนุษย์ เช่น บุคลากรจากทีมสหวิชาชีพ ขาดความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการคัดแยกผู้เสียหายหรือพยานจากการค้ำมนุษย์ บางครั้งเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้เข้าใจในกฎหมายการค้ำมนุษย์และไม่เข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเป็นคดีค้ำมนุษย์ ประกอบกับการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่อยู่ตลอดเวลาเป็นเหตุให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ความไม่รัดกุมของหน่วยงานสหวิชาชีพที่เข้ามาช่วยคัดกรองการสัมภาษณ์เบื้องต้นที่อาจทำงานรวบรัดเกินไปทำให้ขาดรายละเอียดและได้ข้อมูลไม่ตรงกับข้อเท็จจริงทำให้การคัดแยกมีความผิดพลาด และปัญหาการถูกแทรกแซงจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้ตามอำนาจหน้าที่ และในบางท้องที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจเอื้อประโยชน์ต่อสถานที่หรือสถานบริการที่กระทำความผิดกฎหมายด้วย เป็นต้น (ภัทรพร วิจิตรทัศน์ และกิตตินันท์ ทวีสุข, 2564)

จึงเห็นได้ว่าการสอบสวนในคดีค้ำมนุษย์ซึ่งเป็นคดีที่สำคัญและรัฐบาลได้ประกาศเป็นวาระแห่งชาติในช่วงเวลาการทำงานแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยยังไม่สามารถพัฒนามาตรการและดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ได้อย่างเหมาะสม แม้ว่าการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์จะได้รับการประกาศให้เป็นวาระแห่งชาติแต่แผนงานและกรอบนโยบายการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ยังไม่สอดคล้องต่อบริบทของปัญหาการค้ำมนุษย์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ประเทศไทยควรมีการยกระดับประสิทธิภาพในการดำเนินคดีโดยมุ่งเน้นที่การเพิ่มศักยภาพ ความเชี่ยวชาญ และความเพียงพอของเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย สร้างมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการแทรกแซงหรือขึ้นจากบุคคลหรือผู้มีอำนาจ ปรับปรุงกรอบนโยบายและแผนงานในการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ในประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและความเร่งด่วนของปัญหาที่เกี่ยวข้อง เพิ่มศักยภาพและความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่สอบสวนและการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างมาตรการและแผนการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินคดีค้ำมนุษย์เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการให้การยุติธรรมแก่เหยื่อและการลงโทษต่อผู้กระทำความผิด การปรับปรุงกระบวนการสอบสวนและประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดความล่าช้าและเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการค้ำมนุษย์ในประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้ตั้งหน่วยงานภายในขึ้นมาในการทำหน้าที่สอบสวนคดีค้ำมนุษย์เป็นพิเศษ คือ กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ (บก.ปคม.) สามารถสอบสวนได้ทั่วราชอาณาจักรในคดีค้ำมนุษย์ และในขณะเดียวกัน การสอบสวนคดีในต่างจังหวัดให้พนักงานสอบสวนในแต่ละสถานีดำเนินการสอบสวนได้ อีกทั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) สามารถสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ได้เช่นกัน เพราะถือว่าเป็นคดีพิเศษ และนอกจากนี้หากเป็นการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ที่เกิดนอกราชอาณาจักร ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 20 ให้อำนาจการสอบสวนและพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเป็นของอัยการสูงสุดหรือผู้รับมอบหมาย แต่เหตุใดกระบวนการดำเนินคดียังล่าช้าและไม่สามารถปราบปรามคดีค้ำมนุษย์ให้ลดลงได้ กฎหมายในประเทศไทยมีแต่ทำอย่างไรให้ทางปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกันและทำอย่างไรให้คดีค้ำมนุษย์มีสถิติการลงโทษสูง นั้นหมายความว่าคดี

ที่ได้ฟ้องขึ้นไปสู่ชั้นศาลจะต้องได้รับการลงโทษเกือบทั้งหมด เมื่อสำนวนการสอบสวนเป็นหลักในการไต่สวนของศาลในคดีอาญา พนักงานสอบสวนและการจัดทำสำนวนการสอบสวนจึงต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานที่ครอบคลุมและชัดเจน

จากความสำคัญดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบ Common Law และประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบ Civil Law สำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการได้มาซึ่งพยานหลักฐานของผู้เสียหายชั้นสอบสวนในคดีอาญาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินคดีอาญาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายต่างประเทศสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการได้มาซึ่งพยานหลักฐานของผู้เสียหายชั้นสอบสวนในคดีอาญา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ การค้นคว้าจากหนังสืองานวิจัย ตำรา กฎหมาย ตำรา วารสาร บทความ ตลอดจนข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการดำเนินคดีอาญารวมถึงหาแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการศึกษารวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการดำเนินคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การประชุมและการสัมมนา รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์เอกสารและสรุปประเด็นในการวิจัย ผู้วิจัยนำเอกสารที่ได้รวบรวมมาจากขั้นตอนที่ 1 มาศึกษาเริ่มต้นจากการศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินคดีอาญา จากนั้นตั้งประเด็นคร่าว ๆ แล้วจึงคัดแยกเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งไทยและต่างประเทศ จากนั้นนำเนื้อหามาเรียบเรียง วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการดำเนินคดีอาญาในมุมมองทางสังคมวิทยาหรือมุมมองอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผลการศึกษาที่ได้ผ่านการวิเคราะห์การพัฒนาการดำเนินคดีอาญาจากข้อมูลทั้งหมด เพื่อทราบถึงรูปแบบกฎหมายต่างประเทศสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการได้มาซึ่งพยานหลักฐานของผู้เสียหายชั้นสอบสวนในคดีอาญา เพื่อให้ได้บทสรุปและข้อเสนอแนะ และนำบทสรุปและข้อเสนอแนะนั้นเสนอผู้มีอำนาจหน้าที่เพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายต่างประเทศสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการได้มาซึ่งพยานหลักฐานของผู้เสียหายในชั้นสอบสวนในคดีอาญา พบว่า ประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษหน่วยงานสอบสวนที่รับผิดชอบหลัก คือ ตำรวจ ซึ่งมีการประสานงานกับพนักงานอัยการอย่างใกล้ชิดและชัดเจนระหว่างองค์กรสอบสวนและองค์กรที่สั่งฟ้องคดี โดยองค์กรที่สั่งฟ้องคดี คือ The Crown Prosecution Service พร้อมทั้งประสานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่ทั้งนี้ประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษไม่มีองค์กรพิเศษในการสอบสวนคดีอาญา ในการดำเนินคดีอาญาเพื่อให้เกิดความรวดเร็วประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษได้มีการทำแนวทางการประสานงานอย่างชัดเจนของพนักงานอัยการกับตำรวจ เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานของพนักงานอัยการที่จะพิจารณาสั่งฟ้อง

หรือไม่ฟ้องคดีค้ำมนุษย์ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการพิจารณาตีอาญาเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้หมดไปอย่างจริงจัง พนักงานอัยการและตำรวจจึงมีแนวทางการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่จะช่วยเหลือผู้เสียหายและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีสิทธิส่งเรื่องมาขอคำแนะนำในการรวบรวมพยานหลักฐานตั้งแต่เริ่มต้นการสอบสวนได้ พนักงานอัยการและตำรวจทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เริ่มต้นการสืบสวน ในการเตรียมพยานหลักฐานเพื่อฟ้องคดีต่อศาลนั้น พนักงานอัยการจะต้องแนะนำให้ตำรวจรวบรวมพยานหลักฐานในคดีค้ำมนุษย์ให้ครบถ้วน แต่ในประเทศไทยนั้นพนักงานสอบสวนจะไม่ประสานงานกับพนักงานอัยการเว้นแต่ในช่วงใกล้ครบเวลาสั่งฟ้องคดีจึงจะมีการประสานงานเข้ามา หรือพนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนไปก่อนจนกว่าจะใกล้เสร็จเนื่องจากไม่ต้องการให้หน่วยงานอื่นเข้ามากำกับ ดูแล หรือเกี่ยวข้อง จากนั้นจะแจ้งหรือประสานงานกับพนักงานอัยการภายหลัง เนื่องจากพนักงานสอบสวนมองว่าการสอบสวนและการสั่งฟ้องนั้นแยกจากกันจึงไม่ต้องการให้พนักงานอัยการเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ในคดีค้ำมนุษย์นั้นพนักงานอัยการจะไม่ได้เข้าร่วมในการสอบสวนตั้งแต่ต้นแต่พนักงานสอบสวนจะดำเนินการสอบสวนจนเสร็จสิ้นกระบวนการแล้วจึงจะเสนอต่อพนักงานอัยการในการตรวจสอบสำนวนการสอบสวนและมีคำสั่งต่อไป จึงเห็นได้ว่าประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษนั้นการประสานงานระหว่างตำรวจและพนักงานอัยการในการดำเนินคดีค้ำมนุษย์นี้เป็นการสร้างความรวดเร็วและความมีประสิทธิภาพในการจัดการกับคดี ทั้งการทำแนวทางการประสานงานที่ชัดเจนและรวดเร็วจะช่วยให้กระบวนการสอบสวนและการพิจารณาตีอาญาเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งสองฝ่ายสามารถร่วมกันวางกลยุทธ์ในการสืบสวน พนักงานอัยการสามารถช่วยตำรวจรวบรวมหลักฐานที่เพียงพอต่อการสั่งฟ้องคดี การทำงานร่วมกันระหว่างพนักงานอัยการและตำรวจจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการสืบสวนและฟ้องร้องคดีค้ำมนุษย์

2. จากการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายต่างประเทศสำหรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการได้มาซึ่งพยานหลักฐานของผู้เสียหายในชั้นสอบสวนในคดีค้ำมนุษย์ พบว่า ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่มีองค์กรพิเศษในการสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ ผู้มีอำนาจสอบสวนคดีค้ำมนุษย์ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ได้แก่ พนักงานอัยการและตำรวจ โดยพนักงานอัยการจะเป็นหลักในการตั้งข้อกล่าวหา ควบคุมการสอบสวน และออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดี ตำรวจจะทำการรวบรวมพยานหลักฐานตามกรอบที่พนักงานอัยการวางไว้ พนักงานอัยการจะเป็นผู้ควบคุมกระบวนการพิจารณาในชั้นสืบสวนสอบสวน โดยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมันตามมาตรา 160 พนักงานอัยการสามารถที่จะทำการสืบสวนสอบสวนด้วยตนเองได้ โดยถือว่าพนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบงานสืบสวนสอบสวนทั้งหมด อย่างไรก็ตามภารกิจของพนักงานอัยการและตำรวจจะมีความแตกต่างกันในแง่ที่ว่าตำรวจถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายบริหาร มุ่งเน้นไม่เฉพาะแต่ในเรื่องของการปราบปรามอาชญากรรมเท่านั้นแต่ยังมุ่งเน้นในแง่ของการป้องกันอาชญากรรมไม่ให้เกิดขึ้นในอนาคตเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของชาติด้วย ในขณะที่องค์กรอัยการมีภารกิจในฐานะที่เป็นผู้รักษากฎหมาย ดังนั้น ในการดำเนินคดีอาญากับจำเลยกฎหมายของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันจึงเห็นควรที่จะให้พนักงานอัยการเข้ามาเริ่มดำเนินคดีตั้งแต่แรกเพื่อที่จะได้ตรวจสอบว่าคดีได้ดำเนินไปตามกฎหมายหรือไม่ ภารกิจของพนักงานอัยการจึงเป็นภารกิจในเรื่องของตัวบทกฎหมายและความเป็นธรรมที่จะเกิดขึ้นในคดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายในรัฐเป็นการทั่วไปอย่างในกรณีของตำรวจ วิธีการรวบรวมพยานหลักฐานนั้นจะใช้ระบบไต่สวนโดยทำการรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดทั้งที่เป็นคุณและเป็นโทษแก่ผู้ถูกกล่าวหา ทั้งนี้ มีการประสานความร่วมมือระหว่างพนักงานอัยการกับตำรวจเป็นอย่างดีและใกล้ชิด โดยพนักงานอัยการจะมีเวลาในการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นเวลานานและขอฝากขังได้ถึง 180 วัน (6 เดือน) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมันวางหลักไว้ว่าระยะเวลาในการสอบสวนไม่ได้ผูกติดกับระยะเวลาในการฟ้องร้องคดี หลักตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน ก็คือ ในการกระทำความผิดกรรมเดียวกันนั้นสามารถที่จะขังผู้ต้องหาใน

ระหว่างการสืบสวนสอบสวนได้ไม่เกินหกเดือนจึงทำให้ตำรวจและพนักงานอัยการของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีระยะเวลาในการสอบสวนนานพอที่จะทำให้ได้สำนวนการสอบสวนที่สมบูรณ์ นอกจากนี้หากเป็นคดีที่มีความยุ่งยากเป็นพิเศษหรือต้องใช้ระยะเวลาในการสืบสวนสอบสวนเป็นเวลานานหรือมีเหตุผลเป็นพิเศษอย่างอื่นก็ยังสามารถที่จะขยายระยะเวลาในการสอบสวนออกไปได้เกินกว่าหกเดือน โดยพนักงานอัยการรวบรวมสำนวนเกี่ยวกับข้อมูลของจำเลยเพื่อให้ศาลกำหนดในเรื่องโทษได้เหมาะสมและไม่เร่งรัดให้มีการสอบสวนโดยเร็ว เพราะต้องการให้พนักงานอัยการดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากที่สุดเพื่อให้ศาลไต่สวน การฟ้องร้องคดีจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการซึ่งผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน แต่ในประเทศไทยนั้นพนักงานสอบสวนจะสอบสวนไปก่อนแล้วจึงประสานงานมายังพนักงานอัยการเพื่อขออนุมัติการสอบสวน พนักงานอัยการเป็นเพียงหน่วยงานถ่วงดุลอำนาจของพนักงานสอบสวนในการทำสำนวนการสอบสวน การประสานงานเรื่องคดีนั้นตำรวจจะประสานต่อเมื่อทำสำนวนการสอบสวนใกล้จะเสร็จเพื่อให้อัยการสั่งฟ้อง ซึ่งหลายคดีจะเข้าสู่ในช่วงท้ายก่อนหมดระยะเวลาฝากขังทำให้พนักงานอัยการมีเวลาในการตรวจสอบสำนวนน้อยเกินไป จึงทำให้พนักงานอัยการไม่มีโอกาสจะแก้ไขได้จึงเป็นจุดอ่อนของกระบวนการยุติธรรม จึงเห็นได้ว่ารูปแบบกระบวนการสอบสวนคดีของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันมีลักษณะตามแนวคิดอำนาจสอบสวนและอำนาจฟ้องคดีเป็นกระบวนการเดียวกันโดยไม่ได้แยกอำนาจสอบสวนออกจากอำนาจฟ้องร้องของอัยการ การประสานความร่วมมือระหว่างพนักงานอัยการกับตำรวจในการสอบสวนคดีอาญา จึงเป็นการเน้นที่ความสำคัญของการมีความร่วมมือและการทำงานร่วมกันอย่างเชื่อมั่นเพื่อให้สามารถรวบรวมพยานหลักฐานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษในการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการได้มาซึ่งพยานหลักฐานของผู้เสียหายในชั้นสอบสวนในคดีอาญานั้นประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษและประเทศไทยมีความแตกต่างกัน คือ ประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษนั้นได้มีการทำแนวทางการประสานงานของพนักงานอัยการกับตำรวจอย่างใกล้ชิดและชัดเจนเพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงาน โดยประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษ มีความชัดเจนถึงข้อตกลงในการประสานงานระหว่างพนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยกำหนดหน้าที่และภาระที่จะให้คำปรึกษาการกำหนดบทบาทในแต่ละขั้นตอนของการสอบสวนและการส่งสำนวนที่มีความชัดเจนเต็มรูปแบบเพื่อให้การทำงานในลักษณะของการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ (กรรภิรมย์ โกมลารชุน และคณะ, 2563) สำหรับประเทศไทยนั้น ถึงแม้จะให้อำนาจการสอบสวนแก่ตำรวจและให้อำนาจฟ้องร้องคดีแก่พนักงานอัยการแยกออกจากกันทำนองเดียวกับประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษแต่กระบวนการสอบสวนคดีของประเทศไทยไม่มีระบบการควบคุมหรือถ่วงดุลอำนาจของตำรวจจากองค์กรอื่น และพนักงานอัยการเป็นเพียงผู้ไต่ตรองคดีไม่มีอำนาจสอบสวนหรือเข้าควบคุมการสอบสวนคดีอาญาที่ตำรวจรับผิดชอบสอบสวน รวมถึงไม่มีอำนาจรับคำร้องทุกข์หรือเริ่มต้นคดี อัยการสูงสุดและพนักงานอัยการคงมีอำนาจร่วมสอบสวนกับตำรวจบางเรื่องบางคดี เช่น การกระทำความผิดที่ได้กระทำความผิดอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 20 หรือพนักงานอัยการมีอำนาจร่วมสอบสวนเด็กที่เป็นผู้เสียหายพยานหรือผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 133 ทวิ 133 ตริ มาตรา 134/2 และการร่วมสอบสวนในคดีชั้นสูตรพลิกศพเฉพาะกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 150 วรรคสามและวรรคสี่เท่านั้น (สันติ ผิวทองคำ, 2565) ประเทศไทยจึงควรประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแนวทางการประสานความร่วมมือเป็นข้อตกลงในการประสานงานระหว่างพนักงานอัยการและตำรวจ หรือจัดทำคู่มือปฏิบัติงานและฝึกอบรมร่วมกันเพื่อให้

การรวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปด้วยความรวดเร็วและได้ข้อมูลที่ต้องครบถ้วนต่อไป (มานะ เเพาะช่วย, 2556) สามารถช่วยเหลือผู้เสียหายและนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรวบรวมพยานหลักฐานหากมีพนักงานอัยการร่วมในการสอบสวนตั้งแต่ต้นคดีเช่นเดียวกับการสอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือคดีกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรก็จะสามารถทำให้ได้พยานหลักฐานที่ครบถ้วนและพนักงานอัยการได้มีโอกาสเห็นพยานหลักฐานก่อนที่สำนวนจะส่งมายังพนักงานอัยการ การประสานงานอย่างใกล้ชิดและแบ่งหน้าที่กันชัดเจนระหว่างพนักงานอัยการกับตำรวจโดยให้ตำรวจสอบสวนและให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนได้เช่นเดียวกับประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษจะทำให้การดำเนินคดีค้ำมนุษย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ณรงค์ ใจหาญ และคณะ, 2562)

2. จากการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการได้มาซึ่งพยานหลักฐานของผู้เสียหายในชั้นสอบสวนในคดีค้ำมนุษย์นั้น ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี พนักงานอัยการจะมีบทบาทและมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทุกคดี และมีอำนาจเริ่มต้นคดีได้เอง รวมถึงมีอำนาจรับคำร้องทุกข์จากผู้เสียหายได้โดยตรง ตำรวจมีเพียงอำนาจสอบสวนเบื้องต้นหรือสอบสวนคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน (อรรถพล ใหญ่สว่าง, 2561) และในคดีที่ตำรวจมีอำนาจสอบสวนก็ไม่ตัดอำนาจสอบสวนของพนักงานอัยการที่จะเข้าร่วมสอบสวนหรือควบคุมการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้นจนการสอบสวนเสร็จสิ้นนั้นหมายความว่าพนักงานอัยการจะเป็นผู้ควบคุมการสอบสวนทั้งหมด เมื่อพนักงานอัยการเข้ามาควบคุมการสอบสวนจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของสำนวนมากขึ้น ส่งผลให้พยานหลักฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการสืบพยานในชั้นศาลได้รับการพิจารณาเข้ามาในสำนวนการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดหลักการสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกัน (สุรียา ปานแป้น และอนุวัฒน์ บุญนันท, 2562) สำหรับประเทศไทยแม้ศาลจะสามารถหาข้อเท็จจริงได้จากการสืบเสาะโดยผ่านทางเจ้าพนักงานคุมประพฤติก็ตาม แต่ก็เป็นการได้ข้อเท็จจริงมาภายหลังหากมีการใช้แนวทางการสอบสวนในลักษณะตามแนวทางของกฎหมายประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี คือให้พนักงานอัยการเป็นผู้ควบคุมการสอบสวนก็จะทำให้ได้ข้อเท็จจริงดังกล่าวมาเสนอต่อศาลมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้กฎหมายประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีพนักงานอัยการจะรวบรวมสำนวนเกี่ยวกับข้อมูลของจำเลยเพื่อให้ศาลกำหนดในเรื่องโทษได้เหมาะสมและไม่เร่งรัดให้มีการสอบสวนโดยเร็ว (ณรงค์ ใจหาญ และคณะ, 2562) เพราะต้องการให้พนักงานอัยการดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากที่สุดเพื่อให้ศาลไต่สวน การฟ้องร้องจึงไม่ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการขังผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน ต่างจากประเทศไทย คือ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 (ไกรสร มีแสง, 2563) ของประเทศไทยนั้นได้วางหลักในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาให้การดำเนินการฟ้องร้องในทางอาญาต้องอยู่ภายใต้ระยะเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ซึ่งทำให้เกิดปัญหา คือ พนักงานอัยการไม่สามารถตรวจสอบการสอบสวนของพนักงานสอบสวนที่ได้ดำเนินการมาอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากถูกจำกัดโดยระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 (สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, 2563) ส่งผลให้การส่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการไม่สามารถที่จะทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากระยะเวลามีจำกัด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การที่ระบบการสอบสวนคดีแยกการสอบสวนและการฟ้องร้องคดีออกจากกันส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในปัจจุบันมีความบกพร่อง ได้แก่ การที่มีข้อจำกัดทางกฎหมายทำให้พนักงานอัยการไม่มีบทบาทในการค้นหาความจริง ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่และพิจารณาสำคดี ซึ่งสำนวนการสอบสวนคดีค้ำมนุษย์นั้นมีผลสำคัญในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลเนื่องจากการที่พนักงานอัยการมีอำนาจในการกำกับควบคุมการสอบสวนตั้งแต่ต้น ย่อมทำให้การสอบสวนมีประสิทธิภาพมาก และเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพและความ

ยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด รวมทั้งฝ่ายพยานบุคคล อีกทั้งเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจตั้งแต่เริ่มต้นคดีมิให้ใช้อำนาจโดยมิชอบ กระทำการอยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย ทำให้เกิดความรวดเร็ว เหมือนอย่างเช่นประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่ให้พนักงานอัยการเป็นหลักในการตั้งข้อกล่าวหา ควบคุมการสอบสวน และออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องในคดีอาญา โดยตำรวจทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานตามกรอบที่พนักงานอัยการวางไว้ หรือกรณีของประเทศ สหราชอาณาจักร อังกฤษที่ถึงแม้จะให้ตำรวจรับผิดชอบหลักในการดำเนินคดีอาญาก็ตาม แต่ก็ได้มีการทำแนวทางการประสานงานของพนักงานอัยการกับตำรวจไว้เพื่อกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานร่วมกัน การที่ให้พนักงานอัยการเข้ามาทำการสอบสวน หรือควบคุมการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้นคดีนั้นจะทำให้สามารถรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดและนำคำเบิกความของพยานมาเป็นสำนวนได้ ผู้วิจัยเห็นว่าการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในคดีอาญาซึ่งใช้การสอบสวนเหมือนกับคดีอาญาทั่วไป จึงน่าจะเป็นอุปสรรคในการรวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วนทั้งฝ่ายผู้เสียหายและผู้ต้องหาที่จะนำเสนอพยานหลักฐานทั้งหมดต่อศาล ดังนั้น 1) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสามารถนำไปปฏิบัติได้ทันทีเพื่อนำมาปรับใช้ในการรวบรวมพยานหลักฐานการดำเนินคดีอาญา คือ ให้พนักงานอัยการสามารถเข้าไปมีบทบาทในการสอบสวนโดยให้ตำรวจและพนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนได้ในแนวทางเดียวกับการสอบสวนคดีพิเศษและคดีกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร หรือให้พนักงานอัยการเป็นผู้ควบคุมกำกับกับการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้น 2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Policy Implications) ภาครัฐควรให้ความสำคัญในการแก้ไขกฎหมายในเรื่องระยะเวลาการคุมขังผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนซึ่งมีระยะเวลายาวนานทำให้พนักงานอัยการไม่มีโอกาสในการแก้ไขสำนวนการสอบสวนได้เนื่องจากพนักงานสอบสวนจะทำการส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเมื่อใกล้ครบเวลาสั่งฟ้องหรือใกล้ครบกำหนดการฝากขังครั้งสุดท้าย 3) ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการควรส่งเสริมให้มีการรวบรวมข้อมูลและศึกษาผลกระทบปัญหาอุปสรรคจากการให้พนักงานอัยการสามารถเข้าไปมีบทบาทในการสอบสวนเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายและบังคับใช้กฎหมายข้างต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอสนับสนุนงบประมาณต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องการแก้ปัญหาและพัฒนาคดีอาญาเป็นแนวทางในการปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน: ศึกษากรณีการรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนาการดำเนินคดีอาญา หลักสูตรปรัชญาคุณูปการ การบริหารกระบวนการยุติธรรม คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิรมย์ โกมลารชุน และคณะ. (2563). การพัฒนากฎหมายและมาตรการ ในการคุ้มครองพยานในคดีอาญา. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 49(3), 522-563.
- ไกรสร มีแสง. (2563). การปรับปรุงการสอบสวนคดีอาญาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2559. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒน.
- ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2562). โครงการพัฒนาระบบการสอบสวนในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และคดีอาญา ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับระบบไต่สวนตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2559. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมการจัดตั้งแผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐในศาลอาญา. (2558). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 51 ก หน้า 25 (12 มิถุนายน 2558).

- พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์. (2559). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนที่ 46 ก (24 พฤษภาคม 2559).
- ภัทรพร วิจิตรทัศน์ และกิตตินันท์ ทวีสุข. (2564). วิเคราะห์พฤติกรรมศาสตร์และอาชญาวิทยากรณีการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์. เรียกใช้เมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://www.dsi.go.th/Upload/fa5c24a00027f1cdeee1a7a9d9fe630f.pdf>
- มานะ เเพาะช่วย. (2556). ระบบการดำเนินคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงาน : ศึกษาเปรียบเทียบระบบของประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส และประเทศไทย. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถานทูตสหรัฐอเมริกาและสถานกงสุลในประเทศไทย. (2566). รายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2566. เรียกใช้เมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <https://th.usembassy.gov/th/our-relationship-th/official-reports-th/2023-trafficking-persons-report-thailand-th/>
- สันติ ผิวทองคำ. (2565). การพัฒนาระบบสอบสวนคดีอาญาในบทบาทพนักงานสอบสวน. ใน ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารกระบวนการยุติธรรม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2563). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับอ้างอิง. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชนจำกัด.
- สุรียา ปานแป้น และอนุวัฒน์ บุญนันท์. (2562). หลักกฎหมายว่าด้วยองค์การอัยการและพนักงานอัยการ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชนจำกัด.
- อรรถพล ใหญ่สว่าง. (2561). อธิบายวิชา สัมมนากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

อิทธิพลขององค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ที่มีผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้า

และการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น*

INFLUENCE OF PACKAGING ELEMENTS ON BRAND IMAGE AND THE BUYING DECISION TO PURCHASE JAPAN BRAND DESSERT PRODUCTS

ขวัญนที โชคหล่อชัย*, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, วราพรธณ อภิสุภะโชค

Khwannatee Chokluechai, Saranthorn Sasithanakornkaew, Warapan Apisuphachok

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: khwannatee.ch@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความแตกต่างของลักษณะประชากร กับการรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์กับภาพลักษณ์ของตราสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของตราสินค้ากับการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นเป็นวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น และมีอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน โดยใช้การทดสอบที่เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ค่าสถิติสหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบบรรจุภัณฑ์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 มีผลรวมค่าเฉลี่ยการวัดการรับรู้ภาพลักษณ์ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.34 มีผลรวมค่าเฉลี่ยการวัดกระบวนการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.44 องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์ และภาพลักษณ์ตราสินค้า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถอธิบายการแปรผันของการตัดสินใจซื้อได้ ร้อยละ 62.1 ตัวแปร ทั้ง 2 ตัว มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.455 และภาพลักษณ์ตราสินค้า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.400

คำสำคัญ: องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์, ภาพลักษณ์ของตราสินค้า, กระบวนการตัดสินใจซื้อ, ขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น

Abstract

This study aimed to examine 1) demographic characteristics, packaging elements, brand image, and purchasing decisions; 2) differences in demographic characteristics and perceptions of packaging elements for Japanese dessert products; 3) the relationship between packaging

* Received February 13, 2024; Revised February 26, 2024; Accepted February 28, 2024

elements and the brand image of Japanese dessert products; 4) the relationship between brand image and the decision to purchase Japanese dessert products; 5) the influence of packaging elements and brand image on the decision to purchase Japanese dessert products. It's a quantitative study with a sample of 400 participants who were at least 20 years old and had experience purchasing Japanese dessert products. Data were gathered through a questionnaire, while descriptive statistics, including percentages, means, and standard deviations, were utilized to examine the results. Research hypotheses were tested with inferential statistical analysis in the form of a t - test, one - way ANOVA, correlation statistics, and multiple regression analysis. It was found that the sample's overall opinion on packaging elements was at a high level, with a mean score of 4.09, while their image perception and purchasing decisions had total mean scores of 4.34 and 4.44, respectively. Packaging elements and brand image influenced the decision to purchase Japanese dessert products with a statistical significance level of 0.05, and the variation in purchasing decisions was 62.1%, both variables had an influence on the decision to purchase Japanese brand dessert products. Statistically significant at the 0.05 level include Packaging elements and brand image had standard regression coefficients of 0.455 and 0.400, respectively.

Keyword: Packaging Elements, Brand Image, Purchasing Decision Process, Japanese Brand Sweets

บทนำ

พฤติกรรมผู้บริโภคอาหารของคนไทยในปัจจุบัน นิยมออกไปรับประทานอาหารนอก บ้านมากขึ้นเฉลี่ย 56 ครั้งต่อเดือน หรือเฉลี่ยเกือบ 2 ครั้งต่อวัน จึงเป็นสาเหตุทำให้ร้านอาหารเพิ่ม จำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว และอีกหนึ่งพฤติกรรมที่ขาดไม่ได้ของคนไทยในการรับประทานอาหาร คือ การรับประทานอาหารของหวานปิดท้ายมื้ออาหาร ไม่เช่นนั้น จะรู้สึกว่ามีอาหารยังไม่จบโดยสมบูรณ์ จนมีคำพูดติดปากที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง คือ “หวานของหวานล้างปาก” ส่งผล ทำให้ร้านขนมเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วไม่แพ้ร้านอาหารเลยทีเดียว ปัจจุบันของการเติบโตเฉพาะธุรกิจร้านขนมหวานในประเทศ รวมถึงผลประกอบการธุรกิจร้านขนมหวานในภาพรวมของประเทศไทยในปี 2562 อยู่ที่ 13,219 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 เดิมอยู่ที่ 12,872.5 ล้านบาท คิดเป็น 0.03% และ คาดว่าจะมียอดขายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี โดยในปี 2567 จะมียอดขายรวมทั้งประเทศอยู่ที่ 15,117.5 ล้านบาท นอกจากนี้จะมีรสชาติที่โดดเด่นแล้ว ยังมีอีกจุดเด่นหนึ่งที่น่าสนใจไม่แพ้กัน นั่น ก็คือ บรรจุภัณฑ์ของสินค้าถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้ผลิตหรือเจ้าของแบรนด์เพื่อใช้ในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นสีบรรจุภัณฑ์ โลโก้ของแบรนด์ วัสดุและการออกแบบอื่น ๆ ถึงผู้บริโภคสามารถแสดงออกได้ถึงเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนหรือบุคลิกพิเศษที่เป็นลักษณะ เฉพาะตน (Brand Image) ของผลิตภัณฑ์ได้ หากออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ออกมามีลักษณะเด่น ดึงดูดใจผู้บริโภคแล้วย่อมเรียกร้องความสนใจจากผู้บริโภคได้เป็นอย่างมาก ทำให้ผู้บริโภคทั้งเก่าและใหม่จดจำ รวมถึงเข้าใจสารที่ผู้ผลิตต้องการจะสื่อออกไปได้ด้วย ดังนั้น บรรจุภัณฑ์ถือได้ว่าเป็น “พนักงานขายเงียบ” (The Silent Saleman) ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดสิ่งที่ผู้ผลิตต้องการที่จะทำให้ผู้บริโภคจดจำได้ (สมพงษ์ เพื่องอารมย์, 2550) และ บรรจุภัณฑ์ของสินค้ายังส่งผลต่อภาพลักษณ์ตราสินค้าอีกเช่นกัน ตราสินค้า สามารถสร้างจุดจดจำ สื่อให้เห็นถึงสารที่แบรนด์ต้องการจะสื่อความหมายของปรัชญาและกิจกรรมของผลิตภัณฑ์หรือแบรนด์ออกมาได้ โดยตราสินค้าเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและทำหน้าที่สื่อสารภาพลักษณ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี และในปัจจุบันบรรจุภัณฑ์มีความสำคัญมากในการสร้างภาพลักษณ์ให้กับแบรนด์และสินค้า รวมไปถึงบรรจุภัณฑ์จากผู้ผลิตไปถึงผู้บริโภค อีกทั้งยังเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และยังทำหน้าที่ส่งเสริมด้านการตลาดอีกด้วย และตัวอย่างการออกแบบ

บรรจุภัณฑ์ที่เป็นต้นแบบรวมถึงประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับของทั่วโลกเลยนั้น ก็คือ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นถือว่าเป็นประเทศที่ประสบผลสำเร็จในด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่แสดงภาพลักษณ์พื้นถิ่นอันมีเอกลักษณ์เฉพาะตน โดยได้รับการยอมรับในระดับสากลที่สามารถใช้เป็นต้นแบบทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ได้ จากคำพูดของ Sain Evans ได้กล่าวยกย่องหีบห่อและบรรจุภัณฑ์ของญี่ปุ่นไว้ว่า “การแสดงให้เห็นรายละเอียดของการออกแบบบรรจุภัณฑ์เป็นบรรทัดฐานที่สำคัญในการออกแบบหีบห่อของญี่ปุ่นที่ก้าวไปได้ไกลกว่าชาติตะวันตก ตามคำกล่าวของ Sasumu Sakane นักออกแบบบรรจุภัณฑ์ระดับแนวหน้าของญี่ปุ่น ได้กล่าวไว้ใน Japanese Packaging and Its Roots in Tradition ที่ว่า “บรรจุภัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากอดีตกาลซึ่งมีจุดเด่นอยู่ที่ความละเอียดอ่อนพิถีพิถัน” อันทำให้บรรจุภัณฑ์จากประเทศญี่ปุ่นมีความโดดเด่นกว่าบรรจุภัณฑ์ทั่ว ๆ ไป ยังรักษาเอกลักษณ์และคงไว้ซึ่งแนวความคิดดั้งเดิมนั่นเองที่น่าพาประเทศญี่ปุ่นไปสู่ความสำเร็จ จนเป็นที่กล่าวขวัญไปทั่วโลก (Kusuda, Y., 1999) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ที่มีผลต่อ ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น เพื่อที่จะนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจขนมหวานในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์องค์ประกอบใหม่ ๆ รวมถึงการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดหรือปรับปรุงและแก้ไข เพื่อที่จะได้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของลักษณะประชากร กับการรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์ กับภาพลักษณ์ของตราสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของตราสินค้า กับการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรในการศึกษาเป็น ผู้บริโภคที่เคยมีประสบการณ์ซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยสูตรของ W.G. Cochran ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5 จำนวน 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non - probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaires) โดยทำการสร้างจาก Google Forms และทำการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมาย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์โดยใช้ แนวความคิดที่ได้ศึกษาค้นคว้า คำถามคัดกรอง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และได้ปรึกษาอาจารย์ในงานวิจัยเพื่อพิจารณา

2. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำผลที่ได้มาหาค่าความน่าเชื่อถือ โดยใช้สูตร Cronbach's Alpha ดังนี้ ค่าความเชื่อมั่น การรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ 0.83 ค่าความเชื่อมั่นการรับรู้ภาพลักษณ์ 0.87 ค่าความเชื่อมั่นการตัดสินใจซื้อ 0.87

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวม จำนวน 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานประกอบด้วย ค่าสถิติ t - test ค่าสถิติ One - Way ANOVA ค่าสถิติสหสัมพันธ์ ใช้ทดสอบเพื่อหาค่าความสัมพันธ์กำหนด และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิจัย

องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์โดยภาพรวม	4.09	มาก
ต้องการกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์สามารถแสดงวันหมดอายุของผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน	4.59	มากที่สุด
คาดหวังขนาดของบรรจุภัณฑ์สอดคล้องกับปริมาณขนมหวาน	4.55	มากที่สุด
มักจะเลือกซื้อขนาดบรรจุภัณฑ์ที่ขนย้ายสะดวก	4.49	มากที่สุด
การรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้า	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
การรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าโดยภาพรวม	4.34	มากที่สุด
แบรนด์ขนมหวานญี่ปุ่นมีการจัดโชว์สินค้าหน้าร้าน ที่สวยงาม และรู้สึกพึงพอใจกับแบรนด์ขนมหวานญี่ปุ่น	4.45	มากที่สุด
รู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับประทานขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น	4.40	มากที่สุด
แบรนด์ขนมหวานญี่ปุ่นมีออกแบบสื่อโฆษณาได้ดี	4.39	มากที่สุด
กระบวนการตัดสินใจซื้อ	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
กระบวนการตัดสินใจซื้อโดยภาพรวม	4.44	มากที่สุด
พึงพอใจกับขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นหลังจากรับประทาน	4.65	มากที่สุด
กลับมาซื้อขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น ในครั้งต่อ ๆ ไป	4.63	มากที่สุด
ตัดสินใจซื้อขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น เพราะใช้วัตถุดิบที่คัดสรรมาเป็นอย่างดี	4.57	มากที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์ต่อภาพลักษณ์ของตราสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ กับความภาพลักษณ์ตราสินค้า และความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ กับการตัดสินใจซื้อสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
1. องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์	0.70	0.00*	สูงมาก
2. ภาพลักษณ์ตราสินค้า	0.72	0.00*	สูงมาก

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการทดสอบสถิติและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า มีค่า Sig. ที่ 0.00 ซึ่งน้อยกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีความหมายว่า องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์ต่อภาพลักษณ์ของตราสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น และภาพลักษณ์ตราสินค้าของตราสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์ กับการตัดสินใจซื้อสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไปในทางเดียวกันที่ 0.70 และ 0.72 ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 2 องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น และภาพลักษณ์ตราสินค้า มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของการตัดสินใจซื้อสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น

ตัวแปรอิสระ	b	β	t	Sig.t
1. องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์	0.437	0.455	10.477	0.000*
2. ภาพลักษณ์ตราสินค้า	0.410	0.400	9.209	0.000*

$Adjust R^2 = 0.621, F = 327.794, Sig F = 0.000*$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 กลุ่มของตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว ได้แก่ องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์ และภาพลักษณ์ตราสินค้า สามารถอธิบายความแปรผันของการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นได้ร้อยละ 62.1 และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรทั้ง 2 ตัว มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์ ($\beta = 0.455$) และภาพลักษณ์ตราสินค้า ($\beta = 0.400$) โดยองค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์มีค่า β มากที่สุด รองลงมา คือ ภาพลักษณ์ตราสินค้า

อภิปรายผล

องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์

การรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ต้องการกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์สามารถแสดงวันหมดอายุของผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากวันที่แจ้งวันหมดอายุของสินค้าเป็นส่วนที่สำคัญในการบริโภค หากสินค้าถึงกำหนดวันหมดอายุแล้วถือว่าเป็นเรื่องที่อันตรายอย่างยิ่ง ดังนั้น การที่ผู้บริโภคต้องการให้มีการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ที่มีความชัดเจน และผลิตภัณฑ์แล้วสะดวกสบายต่อการอ่าน เป็นเรื่องที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด สอดคล้องกับ สมพงษ์ เพื่องอารมณ์ ซึ่งการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจนจะเป็นสิ่งสำคัญที่

ช่วยให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลเกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์อย่างครบถ้วนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ จากผลการศึกษาพบว่าผู้บริโภคในจังหวัดพังงาให้ความสำคัญกับการอธิบายรายละเอียด เกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์อย่างชัดเจน

รองลงมา คือ คาดหวังขนาดของบรรจุภัณฑ์สอดคล้องกับปริมาณขนมหวาน อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องด้วยประสบการณ์ในทางตรงและทางอ้อมของผู้บริโภคอาจไม่เป็นตามที่คาดหวังไว้ อย่างเช่น ได้สินค้าที่บรรจุภัณฑ์มีขนาดใหญ่ แต่หากเปิดเพื่อที่จะบริโภคสินค้าด้านในแล้ว รู้สึกว่าไม่ได้สินค้าตามที่คาดหวังไว้ จึงต้องการให้มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดสอดคล้องกับปริมาณขนมหวานภายใน แต่ในทางกลับกัน ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์มีหน้าที่ที่ห่อหุ้มสินค้าด้านในให้ไม่เกิดการชำรุดหรือเสียหาย จำเป็นต้องมีช่องว่างระหว่างบรรจุภัณฑ์กับตัวสินค้าเพื่อลดแรงกระแทกระหว่างการขนส่งสินค้าไปยังผู้บริโภค (สมพงษ์ เพื่องอารมย์, 2550) สอดคล้องกับนิยามที่ ดารณี พานทอง กล่าวไว้ว่าบรรจุภัณฑ์ คือ สิ่งห่อหุ้มหรือบรรจุผลิตภัณฑ์รวมทั้งภาชนะที่ใช้ในการขนส่งผลิตภัณฑ์จากแหล่งผู้ผลิตไปยังแหล่งบริโภคหรือแหล่งใช้ประโยชน์ เพื่อวัตถุประสงค์เบื้องต้นในการป้องกันและรักษาผลิตภัณฑ์ให้คงสภาพ ตลอดจนคุณภาพใกล้เคียงกันเมื่อแรกผลิตให้มากที่สุด นอกจากนี้จากกล่าวได้ว่า หีบห่อหรือบรรจุภัณฑ์เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการผลิตและหีบห่อ อาจสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทางการตลาด วัตถุประสงค์ทางการจัดการเก็บรักษา เป็นต้น

ภาพลักษณ์ตราสินค้า

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีผลรวมค่าเฉลี่ยการวัดการรับรู้ภาพลักษณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า แบนด์ขนมหวานญี่ปุ่นมีการจัดโชว์สินค้าหน้าร้าน (Display) ที่สวยงาม เนื่องด้วยการสร้างบรรยากาศภายในร้านเป็นการสื่อสารให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของร้านค้าต้องการให้ผู้บริโภครู้สึกอย่างไรเมื่อได้เข้ามาใช้บริการ และเป็นอีกส่วนที่สามารถดึงดูดผู้บริโภคให้เข้ามาใช้บริการภายในร้านค้าได้อีกด้วย (ดารณี พานทอง, 2524) และของร้าน LeTAO ในสาขาแรกที่ตั้งอยู่ในเมืองโอตารู ร้านจะสร้างบรรยากาศภายในร้านอบอุ่นน่านั่ง เพลิดเพลินได้ทุกฤดูกาล พร้อมกับการได้ลิ้มรสเค้กพร้อมดื่มด่ำบรรยากาศอุ่น ๆ ภายในร้าน น่าจะช่วยคลายความหนาวเหน็บจากอากาศภายนอกได้เป็นอย่างดี รวมถึงพื้นที่หอคอยด้านบนยังเปิดให้ลูกค้าสามารถขึ้นไปชมวิวเมืองโอตารู

คิดว่าแบรนด์ขนมหวานญี่ปุ่นมีออกแบบสื่อโฆษณาได้ดี อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการออกแบบสื่อโฆษณาถือว่าการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อตราสินค้า รวมถึงทำให้แบรนด์โดดเด่นกว่าแบรนด์อื่น ๆ ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อได้อีกวิธี Kotler, P. ได้อธิบายไว้ว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้า คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้านั้นโดยที่หนึ่งหรือตราสินค้าใดสินค้าหนึ่ง หรือเครื่องหมายการค้าใดเครื่องหมายการค้าหนึ่งส่วนมากจะอาศัยวิธีการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย เพื่อดึงดูดใจผู้บริโภค (Kotler, P., 2000)

การตัดสินใจซื้อ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีผลรวมค่าเฉลี่ยการวัดกระบวนการตัดสินใจซื้อ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า พึงพอใจกับขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นหลังจากรับประทานอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริโภคหลังมีการบริโภคสินค้าไปแล้ว จะมีการคิดไตร่ตรองถึงความพึงพอใจกับสินค้าหรือไม่ เกิดเป็นขั้นตอนพฤติกรรมหลังการซื้อ รองลงมา คือ จะกลับมาซื้อขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น ในครั้งต่อ ๆ ไปอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเกิดการชื่นชอบแล้ว จะมีการบอกต่อ กันอย่างปากต่อปากไปเรื่อย ๆ จนเกิดการวนกลับมาซื้อซ้ำอย่างเป็นประจำ (แคทลียา ภิญญ, 2561); (Kotler, P. & Keller, K., 2012) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมหลังการซื้อ (Postpurchase Behavior) ไว้ว่า เป็นกระบวนการขั้นตอนสุดท้าย หลังจากผู้ซื้อได้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์หรือ บริการไปแล้ว นักการตลาดมีหน้าที่ต้องทำการสำรวจเกี่ยวกับความพึงพอใจหลังการซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการ โดยเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ผู้ซื้อคาดหวังจากผลิตภัณฑ์หรือบริการ กับคุณสมบัติของ ผลิตภัณฑ์หรือบริการ ว่าผู้ซื้อมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นหรือไม่ ถ้ามีความพึงพอใจผู้ซื้อจะมีการซื้อซ้ำและบอกต่อ

แต่หากไม่พอใจก็จะเปลี่ยนไปใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการของตราสินค้ารูปแบบของพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริโภค และตัดสินใจซื้อขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น เพราะใช้วัตถุดิบที่คัดสรรมาเป็นอย่างดีอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องด้วยประเทศญี่ปุ่นมีความละเอียดอ่อน ใส่ใจในทุก ๆ รายละเอียด และรวมถึงรสชาติที่รับรสได้ทุกครั้งที่ได้รับประทานว่าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นนั้น มีคุณภาพและใส่ใจในทุก ๆ รายละเอียด สอดคล้องกับ Sain Evans ที่ได้กล่าวยกย่องหีบห่อและบรรจุภัณฑ์ของญี่ปุ่นไว้ว่า “การแสดงออก และการใส่ใจในรายละเอียด ของการออกแบบบรรจุภัณฑ์ เป็นบรรทัดฐานที่สำคัญของสุนทรียะใน การออกแบบหีบห่อของญี่ปุ่น ที่ก้าวไปได้ไกลกว่าชาติตะวันตกที่ไม่เพียงแค่ปกป้องของจากความเสียหายหรือปิดทับด้วยการนำวัสดุต่าง ๆ มาตกแต่ง สำหรับชาวญี่ปุ่น รูปโฉมภายนอกของสิ่งของ รวมไปถึงการปกป้องคุ้มกัน บรรจุภัณฑ์ของญี่ปุ่นเป็นเครื่องแสดงความงดงามแบบดั้งเดิมที่ถูก ประยุกต์ให้เข้ากับยุคปัจจุบันได้อย่างงดงาม กลมกลืน กลายเป็นองค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์ร่วมสมัย ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์เฉพาะตนที่มีวัฒนธรรมพื้นถิ่นได้อย่างลงตัว (Kusuda, Y., 1999)

จากผลการวิจัย พบว่า ลักษณะทางประชากรด้านเพศที่แตกต่างกัน มีการรับรู้องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นที่ไม่แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือหญิง อาจมีความสนใจหรือการรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็สามารถศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ได้เหมือนกัน เนื่องด้วยยุคปัจจุบันการค้นคว้าหาข้อมูลเป็นเรื่องที่ง่ายและสะดวก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภารดี เทพคายน์ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการรับรู้นโยบายสถาบันเรื่องความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงานปรากฏว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้ระดับการรับรู้นโยบายสถาบันเรื่องความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงานมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการสื่อสารนโยบายสถาบันเรื่องความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงาน ไปยังบุคลากรสายสนับสนุนเป็นไปใน รูปแบบกลาง ๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่ม ไม่ได้มุ่งเน้นความสำคัญไปที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

อายุที่แตกต่างกัน จะมีการรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าอายุระหว่าง 20 - 29 ปี มีการรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ซึ่งการที่ได้ผลวิจัยมาเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ว่าในช่วงอายุนี้นี้ พร้อมทั้งจะเปิดรับการเรียนรู้และสิ่งใหม่ ๆ ได้เสมอ เมื่อเทียบกับช่วงอายุในวัยอื่น ๆ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พูดคุยกับกลุ่มเพื่อนได้ (ภารดี เทพคายน์, 2564) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรณอร กลิ่นศรีสุข ศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์และช่องทางการสื่อสารของกรมประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชน พบว่า ช่วงอายุที่แตกต่างกัน จะมีการรับรู้ภาพลักษณ์ของกรมประชาสัมพันธ์ที่แตกต่างกันในมิติภาพลักษณ์มิติด้านการบริหารจัดการ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้ภาพลักษณ์ของกรมประชาสัมพันธ์ จำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ในมิติภาพลักษณ์ด้านบุคลากร ผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีการรับรู้ภาพลักษณ์ของกรมประชาสัมพันธ์ มากกว่าผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 18 - 28 ปี

ระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีการรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า การศึกษาระดับปริญญาตรี มีการรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 เนื่องจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ย่อมมีกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้ตรงได้มากกว่า รวมถึงความสนใจและประสบการณ์ในการพบสิ่งใหม่ ๆ ได้มากกว่า (พรณอร กลิ่นศรีสุข, 2560) จึงทำให้การรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์แตกต่างกันไปในแต่ละระดับการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรมะ สตะเวทิน ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทักษะคิด และพฤติกรรมแตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะเป็นผู้มีความกว้างขวางและเข้าใจสารได้ดี แต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ (ปรมะ สตะเวที, 2546)

อาชีพที่แตกต่างกัน จะมีการรับรู้องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นที่แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่า อาชีพนักเรียนหรือนักศึกษา มีการรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 เนื่องจากนักเรียนหรือนักศึกษา เป็นอาชีพที่สามารถทดลองหรือพบเจอกับสิ่งใหม่ ๆ ได้ตลอดเวลา และพร้อมที่จะเปิดรับการเรียนรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ได้เสมอ และเนื่องด้วยอาชีพที่แตกต่างกัน ย่อมมีความสนใจสิ่งแวดลอมในชีวิตประจำวัน หรือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์แต่ละเรื่องที่แตกต่างกัน ย่อมทำให้ การรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์แตกต่างกัน (ปรมะ สตะเวที, 2546) สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ ที่กล่าวไว้ว่า รายได้ การศึกษา และอาชีพ (Income Education and Occupation) โดยทั่วไปแล้ว พื้นฐานการศึกษานั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่ออาชีพและรายได้ให้เห็นได้ชัด หากมีการศึกษาที่ต่ำ การที่จะสรรหาอาชีพที่ดีและมีรายได้สูงนั้นก็จะมีโอกาสน้อย ในทางกลับกันการศึกษา ที่สูงก็จะมีโอกาสในการสรรหาอาชีพที่ดี และมีรายได้ที่สูงได้ไม่ยากนัก เนื่องมาจากความรู้ความเข้าใจ ในการสื่อสารที่มีความแตกต่างกัน จึงเป็นอีกเกณฑ์หนึ่งที่สำคัญในการใช้ประเมินขนาดของตลาด กลุ่มเป้าหมาย กำหนดผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายและสามารถสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อภาพลักษณ์ของตราสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.70 ซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมายสัมพันธ์ในระดับสูงมากซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมายสัมพันธ์ในระดับสูงมาก กล่าวคือ เมื่อมีการรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์สินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นมากขึ้น เนื่องจากองค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการสร้างภาพลักษณ์เป็นอย่างมาก หากมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์อย่างไม่ตั้งใจ หรือไม่ดีพอ จะสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของแบรนด์ที่ไม่น่าเชื่อถือได้ รวมถึงทำให้เสียชื่อเสียงหรือภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อแบรนด์ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2538) ตราสินค้าเป็นอีกด้านมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ จากแนวคิดที่ว่า ตราสินค้าที่ดีสามารถช่วยสะท้อนถึงคุณภาพ และสร้างความเชื่อมั่นในตัว ผลิตภัณฑ์ และสอดคล้องกับ ฉัตยาพร เสมอใจ ที่กล่าวไว้ว่าตราสินค้าสามารถบ่งบอกถึงความแตกต่างสร้างการรับรู้ทั้งในจิตบวกและลบต่อบริษัทผลิตภัณฑ์ได้ ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าของตราสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตัดสินใจซื้อสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.72 เป็นความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก กล่าวคือ เมื่อมีการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้ามากขึ้น ก็จะมีการตัดสินใจซื้อสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นมากขึ้นไปด้วย สรุปได้ว่ายอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเกิดความประทับใจที่ดีต่อแบรนด์ขนมหวานญี่ปุ่น ที่เห็นถึงความใส่ใจ ภาพลักษณ์ที่ดึงดูด จึงส่งผลทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น (ฉัตยาพร เสมอใจ, 2549) สอดคล้องกับบทความเรื่องของ กรุงศรีกูร ที่กล่าวไว้ว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าเป็นกลยุทธ์สำหรับการสร้างเอกลักษณ์ ซึ่งเปรียบเสมือนการรับรู้เกี่ยวกับองค์กร การใช้ภาพลักษณ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงสร้างความรู้สึกรักหรือ ความประทับใจของผู้บริโภคต่อสินค้าและบริการนั้น ๆ ผ่านการโฆษณาและประสบการณ์การใช้สินค้าและ บริการ จะยิ่งเพิ่มการเข้าถึงและรู้จักถึงสินค้านั้น ๆ วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ ภาพลักษณ์ตราสินค้า และการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่น จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.455 ซึ่งหมายความว่า หากมีการรับรู้องค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ที่มากขึ้น ก็จะมีอิทธิพลให้กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจซื้อสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นมากขึ้น โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านขนาดของบรรจุภัณฑ์ ที่ควรคำนึงให้มีการออกแบบที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค (กรุงศรีกูร, 2563) สอดคล้องกับแนวคิดของ อุดุลย์ จาตุรงค์กุล ว่าการก่อตัวจากประสบการณ์การรับรู้ของบุคคล จำนวน ประเภท และความน่าเชื่อถือของข่าวสารที่ผู้บริโภคสะสมมามีอิทธิพล ยิ่งผู้บริโภคมีความรู้เกี่ยวกับสินค้าหรือร้านค้ามากเท่าใด ก็ง่ายแก่การเกิดทัศนคติที่ดีมากขึ้น อันส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อในท้ายที่สุด จากผลการวิจัยพบว่า

ภาพลักษณ์ตราสินค้ามีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างรองลงมาจากองค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.400 ซึ่งหมายความว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่มากขึ้น การตัดสินใจซื้อสินค้าขนมหวานแบรนด์ญี่ปุ่นมากขึ้น เนื่องจากการที่แบรนด์สร้างภาพลักษณ์ที่ดีงามทำให้เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค และเมื่อผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจในสินค้าจะเกิดการบอกต่อ ซื้อซ้ำในแบรนด์สินค้าเดิมต่อไป และการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการใด ๆ ก็ถือว่าเป็นการสื่อสารภาพลักษณ์ของผู้ที่ซื้ออีกด้วย (อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2550) สอดคล้องกับการศึกษาของ Lin, C. Chuang, S. ที่พบเช่นกันว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคชาวไต้หวัน (Lin, C. Chuang, S. , 2018)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1) จากผลการวิจัยในด้านองค์ประกอบบรรจุภัณฑ์ต้องการกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์สามารถแสดงวันหมดอายุของผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในด้านนี้มากที่สุด ดังนั้น ผู้ผลิตควรใส่ใจในขั้นตอนการออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ให้เข้าใจง่าย และสามารถอ่านทำความเข้าใจกับกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์
2) จากผลการวิจัยที่พบว่า วัสดุของบรรจุภัณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมากที่สุด คือ วัสดุที่ทำจากกระดาษ ดังนั้น หากผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตต้องการจะเลือกวัสดุมาใช้บรรจุภัณฑ์สินค้า อาจเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำมาจากกระดาษเป็นอันดับแรก แต่อาจเลือกตามความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ด้วย 3) ในกระบวนการตัดสินใจซื้อของกลุ่มตัวอย่างเลือกในส่วนพฤติกรรมหลังการซื้อมากที่สุด ดังนั้น ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตควรเพิ่มเติม การบริการหลังการขาย เช่น โดยการแจกตัวอย่างสินค้า จัดโปรโมชั่นสำหรับลูกค้าเก่าเพื่อจูงใจให้ลูกค้าเก่ากลับมาซื้อซ้ำต่อ ๆ ไป

เอกสารอ้างอิง

- กรุงศรีกรุ. (2563). รีแบรนด์เรียนรู้ความสำเร็จของ 5 แบรินด์ดังที่กลับมาใส่ใจลูกค้าอีกครั้ง. เรียกใช้เมื่อ 27 มกราคม 2567 จาก <https://www.krungsri.com/bank/th/plearn-plearn>
- แคทลียา ภิญโญ. (2561). LeTAO ซีเอสเคอีอันดับหนึ่งของญี่ปุ่นที่ต้องลอง. เรียกใช้เมื่อ 31 มกราคม 2567 จาก <https://kiji.life/letao/>
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2549). การบริหารการตลาด. กรุงเทพมหานคร: ซี เอ็ดดูเคชั่น.
- ดารณี พานทอง. (2524). การหีบห่อ. วารสารรามคำแหง, 11(10), 1-8.
- ประมะ สตะเวที. (2546). หลักนิเทศศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณอร กลิ่นศรีสุข. (2560). ภาพลักษณ์และช่องทางการสื่อสารของกรมประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชน. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภารดี เทพคาย. (2564). การศึกษาระดับการรับรู้และความเข้าใจของบุคลากรสายสนับสนุน สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์ต่อนโยบายความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงานและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายความเป็นเลิศด้านการปฏิบัติงาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2538). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: บริษัทวิสิทธิ์พัฒนา จำกัด.
- สมพงษ์ เพื่องอารมย์. (2550). บรรจุภัณฑ์กับการส่งออก Export Packaging. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- Kotler, P. & Keller, K. . (2012). Marketing Management. 14th Edition. London: Pearson Education Limited.
- Kotler, P. (2000). Marketing management: The millennium edition (Vol. 199). NJ: Prentice Hall UpperSaddle River.
- Kusuda, Y. (1999). Package Design in Japan Biennial (vol. 8). Tokyo: Japan package Design Association.
- Lin, C. Chuang, S. (2018). The importance of brand image on consumer purchase attitude: A case study of e-commerce in Taiwan. Studies in Business and Economics, 13(3), 91-104.

แนวทางการพัฒนาแบบวัดและประเมินผลออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 *

DEVELOPMENT OF ONLINE ASSESSMENT FOR 21ST CENTURY LEARNING

อภิชาติ รอดนิยม

Apichat Rodniyom

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand

*Corresponding author E-mail: apichat.rod@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาแบบวัดและประเมินผลออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้แบบดั้งเดิมกำลังถูกท้าทายด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จึงต้องพัฒนาไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ การวัดและประเมินผลออนไลน์เป็นแนวทางใหม่ที่สามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นทักษะที่หลากหลายมากกว่าแค่ความรู้ในเนื้อหาวิชา รูปแบบการวัดและประเมินผลแบบดั้งเดิม ไม่สามารถประเมินทักษะเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบออนไลน์มีศักยภาพที่จะช่วยให้การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถรองรับรูปแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย สามารถประเมินผลผู้เรียนแบบเรียลไทม์ และสามารถให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียนได้ทันที บทความนี้เสนอแนวทางการพัฒนาแบบวัดและประเมินผลออนไลน์ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะสารสนเทศและสื่อดิจิทัล จากนั้นจึงพิจารณารูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับแต่ละทักษะ โดยใช้หลักการวัดและประเมินผลที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์ และเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาแบบวัดและประเมินผลออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้การประเมินการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสามารถวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างครอบคลุมและหลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงานในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, แบบวัดและประเมินผลออนไลน์, ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Abstract

This academic article presents a guideline for developing online assessment and evaluation models for 21st - century learning. Traditional learning is being challenged by new technologies, and learning assessment and evaluation must evolve alongside these changes. Online assessment and evaluation is a new approach that allows for the effective evaluation of student learning outcomes, addressing the skills needed in the 21st century and responding to the changes in the modern world. 21st-century learning emphasizes a wide range of skills beyond

* Received February 4, 2024; Revised February 20, 2024; Accepted February 26, 2024

just content knowledge. Traditional assessment and evaluation models cannot effectively evaluate these skills. Online models have the potential to make assessment and evaluation more efficient, support a variety of assessment and evaluation formats, provide real - time feedback to students, and provide immediate feedback to students. This article presents a guideline for developing online assessment and evaluation models, starting with an analysis of the relevant 21st - century learning skills, including higher - order thinking skills, problem - solving skills, creativity, communication skills, collaboration skills, and information and digital literacy skills. The article then considers the appropriate assessment formats for each skill, using assessment and evaluation principles that emphasize the learning process over the outcome and focus on providing feedback to improve student learning. The development of online assessment and evaluation models for 21st - century learning will help to make learning assessment more effective. It will enable the comprehensive and diverse assessment of 21st-century learning skills, allowing students to develop the skills necessary for life and work in the digital age effectively.

Keywords: 21st Century Learning Assessment, Online Assessment, 21st Century Learning Skills

บทนำ

ในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในการศึกษาหลายรูปแบบ เช่น การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E - Learning) การพัฒนาระบบคลังข้อสอบ และการสอบออนไลน์ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ประยุกต์เอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวัดผลประเมินผลการศึกษาให้มีความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องเที่ยงตรง อีกทั้งยังเป็นวิธีการในการพัฒนาตัวข้อสอบให้ได้มาตรฐาน จัดเก็บในรูปแบบของฐานข้อมูล แบ่งหมวดหมู่ของแต่ละวิชา แต่ละจุดประสงค์ (จงภพ ชูประทีป, 2560)

ในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในการศึกษาหลายรูปแบบ เช่น การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E - Learning) การพัฒนาระบบ คลังข้อสอบ และการสอบออนไลน์ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ประยุกต์เอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวัดผลประเมินผลการศึกษาให้มีความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้องเที่ยงตรง อีกทั้งยังเป็นวิธีการในการพัฒนาตัวข้อสอบให้ได้มาตรฐาน จัดเก็บในรูปแบบของฐานข้อมูล แบ่งหมวดหมู่ของแต่ละวิชา แต่ละจุดประสงค์ (จงภพ ชูประทีป, 2560)

การวัดและประเมินผลออนไลน์เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากสามารถวัดและประเมินผลทักษะและกระบวนการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบ เข้าถึงผู้เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถให้ผลลัพธ์การประเมินผลได้อย่างรวดเร็ว การวัดและประเมินผลออนไลน์จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน

สาระในบทความนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาแบบวัดและประเมินผลออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบต่าง ๆ ผสมผสานกัน เช่น การทดสอบแบบปรนัย การทดสอบแบบอัตนัย การนำเสนอผลงาน การอภิปรายกลุ่มและการทดลอง โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น เนื้อหาที่ประเมินระดับชั้นของผู้เรียน และบริบทของการประเมิน

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การจะก้าวเข้าสู่ยุค Thailand 4.0 ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นอกจากการปรับปรุงเรื่องของหลักสูตร ตำรา และบทบาทของครูผู้สอนแล้ว เราก็ควรจะต้องส่งเสริมทักษะแห่งอนาคตให้กับผู้เรียนด้วย เพราะเป็นทักษะ

ที่จำเป็นสำหรับการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมในอนาคตซึ่งทักษะที่สำคัญเหล่านี้ ได้แก่ ทักษะการคิดเชิงบริหาร ทักษะการใช้ อินเทอร์เน็ต ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทักษะด้านภาษาอังกฤษ ทักษะด้านคณิตศาสตร์ และทักษะด้านจิตสาธารณะ (อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์, 2560)

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมในอนาคต เช่น ทักษะการใช้ อินเทอร์เน็ต (Internet Skills) เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการค้นคว้าหาความรู้ โดยเฉพาะในปัจจุบัน เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า อินเทอร์เน็ตมีประโยชน์และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กหรือผู้เรียนก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 เด็กในปัจจุบันจะอยู่กับอินเทอร์เน็ตเกือบตลอดเวลา เด็กใช้ชีวิตส่วนใหญ่ไปกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) รวมทั้งเรียนหนังสือกับเว็บไซต์และแอปพลิเคชันสำหรับดูวิดีโอออนไลน์ (YouTube) นั้นแสดงว่าเด็กหรือผู้เรียนไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากกระแสของเทคโนโลยีเหล่านี้ได้ อย่างไรก็ตาม ทักษะการใช้ อินเทอร์เน็ตก็เปรียบเสมือนเหรียญที่มี 2 ด้าน คือ มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ถ้าเด็กหรือผู้เรียนหมกมุ่นอยู่กับการท่อง อินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างความบันเทิงให้กับตนเอง เช่น เล่นเกม Facebook, Line, Instagram และ Shopping โดยไม่สนใจการเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือบุคคลอื่น อินเทอร์เน็ตก็จะส่งผลกระทบทางลบต่อตัวผู้เรียน ดังนั้น ในฐานะครูผู้สอน ครูควรแนะนำและให้แนวทางในการใช้ อินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสมแก่ผู้เรียน เช่น ครูต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักแบ่งเวลาในการใช้ อินเทอร์เน็ตให้เหมาะสม โดยเฉพาะ เวลาที่ใช้ อินเทอร์เน็ตเพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลควรมีระยะเวลายาวนานกว่าเพื่อความบันเทิง และครูควรแนะนำแหล่งอ้างอิงหรือฐานข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้แก่ผู้เรียนรวมทั้งครูควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเลือกและแยกแยะข้อมูลประเภทต่าง ๆ ที่หลากหลาย อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการใช้อินเทอร์เน็ตได้มากที่สุด (พาสนา จุรัตน์, 2561)

กล่าวได้ว่าในปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา เป็นทิศทางของการพัฒนาที่จำเป็นเนื่องจากเป็นช่วงการเข้าสู่ยุค “Internet of thing” ซึ่งกิจกรรมในชีวิตประจำวันของบุคคลส่วนใหญ่มักผ่านโครงข่ายการเชื่อมต่อขนาดใหญ่ และคงหนีไม่พ้นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดกว้างสำหรับการค้นคว้าหาความรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด จนทำให้เกิดเครือข่ายการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Network) หรือศูนย์การเรียนรู้บนเครือข่าย โดย UniNet จะทำหน้าที่เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงทุกสถาบันการศึกษาทุกระดับทั้งรัฐและเอกชน และมี Thai MOOCs เป็นเนื้อหาของการเรียนรู้ที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงทุกองค์ความรู้ได้ตลอดเวลา โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (วิรัช ปันต์ศิริโรจน์, 2559)

การศึกษาออนไลน์ (Online Education)

การศึกษาออนไลน์ หมายถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การศึกษาออนไลน์ได้รับความนิยมจากผู้เรียนที่เป็นคนรุ่นใหม่และผู้ที่ต้องทำงานและเรียนไปพร้อมกัน การเรียนออนไลน์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษาโดยเป็นการเผยแพร่ความรู้โดยผู้สอนให้กับผู้เรียนในรูปแบบที่มีค่าใช้จ่ายน้อยลง สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่สุดของการศึกษาออนไลน์ คือ โอกาสในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มคุณภาพของการเรียนการสอนในบางหลักสูตรและการลดค่าใช้จ่ายของผู้เรียน นอกจากนี้ การศึกษาออนไลน์ได้เปรียบการศึกษาแบบเก่าในเรื่องของค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนหนึ่งคนที่ต่ำกว่ามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี MOOCs (Massive Open online courses) ที่มีจำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียนได้เป็นจำนวนมาก การศึกษาออนไลน์มีจุดเด่นอีกประการในเรื่องของความเร็วและประสิทธิภาพในการตรวจงานและข้อสอบแบบฝึกหัดที่สามารถตรวจได้จำนวนมากในระยะเวลาสั้น ๆ นอกจากนี้การศึกษายังเป็นส่วนที่ใช้ทดลองเกี่ยวกับการเรียนการสอน ข้อมูลที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาออนไลน์สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์

เพื่อการพัฒนาชั้นเรียนให้ดีขึ้น การศึกษาออนไลน์มีหลากหลายรูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น MOOCs เป็นต้น (ณภัทร จาตุศรีพิทักษ์, 2557)

ฉะนั้นแล้วโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกด้านของชีวิต การศึกษาก็เช่นเดียวกัน การศึกษาแบบดั้งเดิมกำลังเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้คนต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพ เข้าถึงง่าย และยืดหยุ่น การศึกษาออนไลน์ (Online Education) จึงเข้ามาตอบโจทย์ความต้องการของผู้คนในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาออนไลน์เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่อาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลในการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนได้จากทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่จำกัดปัจจัยด้านเวลาและสถานที่ โดยการศึกษาออนไลน์นั้นมีข้อดีหลายประการ เช่น ความยืดหยุ่น การศึกษาออนไลน์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความต้องการและความสามารถของตนเอง โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ความเข้าถึงการศึกษาออนไลน์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยด้านต้นทุนหรือข้อจำกัดด้านอื่น ๆ ความทันสมัย การศึกษาออนไลน์ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและน่าสนใจ การศึกษาออนไลน์มีแนวโน้มที่จะเติบโตมากขึ้นในอนาคต โดยการศึกษาออนไลน์จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในระบบการศึกษามากขึ้น การศึกษาออนไลน์จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และปฏิรูประบบการศึกษาให้ทันสมัยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

รูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับแต่ละทักษะ

การวัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้กับการศึกษาในปัจจุบัน และสามารถประยุกต์ต่อไปได้ในอนาคต การเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้งานระบบ การเรียนรู้วิธีการใช้งานเครื่องมือในการพัฒนารายวิชาออนไลน์ เป็นส่วนสำคัญอย่างมากเพราะผู้สอนหรือผู้พัฒนารายวิชาออนไลน์นั้น จำเป็นต้องเรียนรู้เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการพัฒนารายวิชาออนไลน์ เพื่อนำไปประยุกต์ให้เข้ากับการออกแบบรายวิชา ซึ่งทำใหัรายวิชาออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นนั้น ตรงกับความต้องการของผู้เรียนเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ การวัดประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานองค์ความรู้ร่วมกับนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย (วิทยา วาโย และคณะ, 2563) สรุปเป็นองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ จำนวน 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ผู้สอน (Instructor) 2) ผู้เรียน (Student) 3) เนื้อหา (Content) 4) สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ (Instructional Media and Resources) ฉะนั้นการเลือกรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับแต่ละทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการวัดและประเมินผลที่เน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์ และเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาและประสบการณ์ในการสอน หากมีความรู้ในด้านการพัฒนารายวิชาการวัดและประเมินผลออนไลน์ ย่อมจะส่งผลให้การออกแบบและการพัฒนารายวิชาออนไลน์มีประสิทธิภาพสำเร็จครบถ้วนตามความต้องการ อีกทั้งในยุคปัจจุบันผู้เรียนสามารถเรียนรู้ วิธีการใช้งาน วิธีการเรียนรู้ ได้ด้วยตนเองได้ง่ายผ่านทางแอปพลิเคชัน และแพลตฟอร์ม โดยผู้สอนมีหน้าที่เพียงชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้ และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในองค์ความรู้ นั้น ๆ

ระบบ E - Testing หรือการทดสอบออนไลน์

การทดสอบเป็นการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้อย่างหนึ่งที่ผู้สอนนำมาวัดและประเมินผลการเรียนรู้กับผู้เรียน E - Testing คือ การทดสอบด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ระบบ E - Testing ทำงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จึงสามารถรองรับการทดสอบได้หลากหลายรูปแบบ เช่น แบบเลือกตอบ แบบจับคู่ แบบเติมคำ แบบอธิบาย เป็นต้น

และสามารถใช้สื่อประสม (Multimedia) ทั้งภาพ เสียง วิดีโอ หรือเหตุการณ์จำลองมาใช้ในการทดสอบได้ การทำแบบฝึกหัดต่าง ๆ ผ่านเว็บโดยที่แบบฝึกหัดเหล่านั้นจะมีการตรวจอัตโนมัติโดยคอมพิวเตอร์ในทันที ทำให้การเรียนรู้ได้ผลลัพธ์ที่ดีมากขึ้นกว่าการนั่งเรียนในห้องเรียนและตรวจการบ้าน โดยผู้สอนที่จะต้องเสียเวลาในการตรวจ นอกจากนี้การใช้ระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยทำให้ผู้สอนสามารถเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ง่ายยิ่งขึ้น (ณัฐภัทร ตินเวส และธัญญ์ ธรรมเมธา, 2559) นอกจากนี้ แบบฝึกหัด (Assignments หรือ Finger exercises) ส่วนใหญ่จะเป็นคำถามแบบสั้น ๆ เพื่อความเข้าใจในบทเรียน ถ้าเป็นการคำนวณตัวเลขมักจะเป็นคำตอบแบบตัวเลือก พร้อมอธิบายที่มาของคำตอบนั้น ๆ บางวิชาอาจมีการบ้าน (Homework) โดยผู้เรียนจะต้องทำแบบฝึกหัดทุกสัปดาห์ โดยให้เวลาตามที่กำหนดนั้น (ชโรชินี ชัยมินทร์, 2562) ซึ่งก็เป็นอีกตัวอย่างที่นำระบบ E-Testing หรือการทดสอบมาใช้เป็นกิจกรรมในการเรียนการสอนอีก 1 ลักษณะ ระบบ E-Testing นั้นจะต้องรองรับได้ทุกอุปกรณ์ไม่ว่าจะเป็น PC, Notebook, Tablet หรือ Smart phone จะสามารถอำนวยความสะดวกทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน อย่างไม่มีข้อจำกัด และสามารถรู้ผลการทดสอบหลังทำข้อสอบเสร็จทันที

ข้อดีของระบบ E - Testing

- สะดวก รวดเร็ว: ผู้เข้าสอบสามารถเข้าสอบได้ทุกที่ทุกเวลาที่มีอุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต
- ประหยัด: ช่วยลดต้นทุนในการจัดสอบ เช่น ค่ากระดาษ ค่าพิมพ์ ค่าจัดส่ง
- มีประสิทธิภาพ: ตรวจสอบคะแนนได้รวดเร็ว แม่นยำ
- ปลอดภัย: ป้องกันการโกงการสอบได้ดีกว่า
- ยืดหยุ่น: รองรับรูปแบบข้อสอบที่หลากหลาย เช่น ข้อสอบปรนัย ข้อสอบอัตนัย
- เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม: ลดการใช้กระดาษ

ตัวอย่างการใช้งานระบบ E - Testing

- การสอบวัดระดับภาษา เช่น TOEFL, IELTS
- การสอบวัดผลความรู้ความสามารถทางวิชาการ เช่น GAT, PAT
- การสอบเข้ามหาวิทยาลัย
- การทดสอบความรู้สำหรับพนักงานในองค์กร
- การสอบใบขับขี่

ข้อควรระวังในการใช้ระบบ E - Testing

- ผู้เข้าสอบต้องมีความคุ้นเคยกับการใช้คอมพิวเตอร์
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบต้องมีสเปกที่เพียงพอ
- สัญญาณอินเทอร์เน็ตต้องเสถียร
- ผู้เข้าสอบต้องมีวินัยและซื่อสัตย์ในการสอบ

ฉะนั้นแล้วระบบ E - Testing เป็นรูปแบบการทดสอบที่สะดวก รวดเร็ว ประหยัด มีประสิทธิภาพ และปลอดภัย เหมาะสำหรับการใช้งานในหลากหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าสอบควรมีความคุ้นเคยกับการใช้คอมพิวเตอร์ และมีอุปกรณ์ที่พร้อมใช้งาน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน, 2560)

แนวทางการพัฒนาแบบวัดและประเมินผลออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1. กำหนดวัตถุประสงค์ ระบุจุดประสงค์ของการวัดและประเมินผล ต้องการวัดอะไร ทักษะ ความรู้ หรือ พฤติกรรม กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ผู้เข้าสอบคือใคร อยู่ระดับชั้นใด และกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผล ต้องการวัดแบบปรนัย อัตนัย หรือแบบผสม

2. เลือกเครื่องมือที่เหมาะสม แพลตฟอร์มที่รองรับการวัดและประเมินผลออนไลน์มีหลากหลาย เช่น Google Forms, Moodle, Quizizz เป็นต้น ควรเลือกแพลตฟอร์ม ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ รูปแบบ และกลุ่มเป้าหมาย ควรพิจารณาฟีเจอร์ต่าง ๆ ของแพลตฟอร์ม เช่น การสร้างข้อสอบ การตรวจคะแนน การวิเคราะห์ผล การติดตาม และการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

3. พัฒนาข้อสอบ พัฒนาข้อสอบให้ตรงกับวัตถุประสงค์ ควรใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย กำหนดระดับความยากง่ายของข้อสอบให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และทำการทดสอบข้อสอบก่อนนำไปใช้งานจริง

4. กำหนดวิธีการให้คะแนน กำหนดวิธีการให้คะแนนสำหรับข้อสอบแต่ละประเภท แต่ละวัตถุประสงค์ ระบุเกณฑ์การวัดผล และตรวจสอบความถูกต้องของวิธีการให้คะแนน

5. ทดสอบและปรับปรุง ทดสอบระบบการวัดและประเมินผลออนไลน์ก่อนการใช้งานจริงเก็บข้อมูลหรือความคิดเห็นจากผู้เข้าสอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาต่อไปให้มีประสิทธิภาพ

6. วิเคราะห์ผล วิเคราะห์ผลการวัดและประเมินผล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียน การเรียนการสอน และหลักสูตร

7. ตัวอย่างเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผลออนไลน์ Google Forms เป็นเครื่องมือสร้างแบบสอบถามแบบทดสอบ และแบบฟอร์มฟรีจาก Google ใช้งานง่าย มีเทมเพลตให้เลือกหลากหลาย รองรับการตอบแบบสอบถามผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ วิเคราะห์ผลแบบเรียลไทม์ และสามารถดาวน์โหลดผลลัพธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ตามต้องการ Moodle เป็นระบบจัดการการเรียนรู้ (LMS) ยอดนิยมที่ใช้สำหรับการวัดและประเมินผลออนไลน์ Moodle นำเสนอเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับการสร้างแบบทดสอบ การประเมินผล และกิจกรรมอื่น ๆ ช่วยให้ครูสามารถสร้างและจัดการแบบทดสอบ การประเมินผล และกิจกรรมออนไลน์ สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ, Quizizz เป็นเครื่องมือสร้างแบบทดสอบออนไลน์ที่ใช้งานง่าย มีรูปแบบการทดสอบที่หลากหลาย เช่น เลือกตอบ จับคู่ เรียงลำดับ ฯลฯ สามารถสร้างเกมการทดสอบเพื่อเพิ่มความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเข้าทำแบบทดสอบได้ทุกที่ทุกเวลา และมีรายงานผลการทดสอบที่ละเอียด, Kahoot เป็นเครื่องมือสร้างแบบทดสอบออนไลน์ที่คล้ายกับ Quizizz ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมการทดสอบได้โดยใช้รหัส PIN มีรูปแบบการทดสอบที่หลากหลาย เช่น เลือกตอบ จับคู่ เรียงลำดับ ฯลฯ มีโหมดการทดสอบแบบตอบคำถามเร็ว (Speed Quiz) และสามารถสร้างเกมการทดสอบเพื่อเพิ่มความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้, และตัวอย่างสุดท้าย Socrative: Socrative เป็นเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผลออนไลน์ที่มีฟังก์ชันหลากหลาย สามารถสร้างแบบทดสอบออนไลน์ได้ สามารถให้ผู้เรียนตอบคำถามแบบเรียลไทม์ สามารถจัดกิจกรรมการระดมสมอง (Brainstorming) สามารถจัดการอภิปรายออนไลน์ (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์กรมหาชน, 2560)

การสอบผ่านระบบ E-Testing ทำได้หลายแนวทาง

สอบพร้อมกันในห้อง โดยผู้สอบเข้าห้องสอบตามกำหนด ที่ห้องสอบทั่วไปหรือห้องสอบคอมพิวเตอร์ เพื่อความสะดวกในการจัดสอบของเจ้าหน้าที่ ซึ่งทำให้เชื่อมั่นในความสุจริต ความพร้อมเพรียงกัน แต่จะมีข้อเสียคือ สิ้นเปลืองบุคลากร งบประมาณ และค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการคุมการสอบ

สอบที่ไหน เวลาใดก็ได้ โดยกำหนดวัน เวลาสอบให้ทราบทั่วกัน เช่น วันที่ 1 เมษายน 2563 เวลา 06.00 ถึง 24.00 น. ผู้สอบจะใช้เครื่องมืออะไร อยู่ที่ไหน สอบเวลาใดก็ได้ แต่เมื่อเริ่มสอบแล้วต้องทำให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด เช่น ภายใน 2 ชั่วโมง หรือกำหนดเวลาข้อละ 1 นาที ก็ได้ ซึ่งอาจทำให้รู้สึกท้อ ออจมีการทุจริตในลักษณะต่าง ๆ หรือผู้สอบอยู่ในที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ทำให้การสอบดำเนินการไม่ราบรื่นนัก แต่จะประหยัดงบประมาณ อุปกรณ์ และบุคลากร

สอบทั้งในห้องและที่อื่น ผสมผสานทั้ง 2 รูปแบบ คือ จัดห้องสอบสำรองไว้สำหรับผู้ยกเลิกสถานศึกษา หรือไม่มีอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ต และเปิดโอกาสให้ผู้สอบที่อยู่ไกลเดินทางไม่สะดวก หรือมีสถานการณ์ไม่ปกติ เช่น มีการประท้วง หรือโรคระบาด ก็สามารถดำเนินการจัดสอบรูปแบบลักษณะนี้ได้เช่นกัน

ประโยชน์ของ E - Testing

สะดวก คือ ทำได้ทุกที่ ทุกเวลา ทำได้ทั้งเครื่อง PC, Notebook, Tablet หรือ Smart phone อำนวยความสะดวกทั้งต่อผู้สอบและผู้สอน อย่างไม่มีข้อจำกัด, รวดเร็ว คือ ได้รับผลทดสอบทันที ถ้าผู้สอบมีความพร้อมก็ไม่จำเป็นต้องรอใคร สามารถสอบได้ทันที เมื่อสอบเสร็จสามารถรู้ผลสอบทันที ผู้สอนสามารถประเมินผลและรายงานต่อหลักสูตรหรือคณะได้ทันที, เป็นธรรม ระบบจะแสดงผลอย่างยุติธรรม ตรงไปตรงมา สะท้อนให้เห็นว่าผู้สอบได้เตรียมตัวมาดีเพียงใด เพราะระบบทำงานแบบ Random คือ สุ่มทั้งคำถามและคำตอบ จึงทำให้ผู้สอบไม่สามารถลอกคำตอบกันได้ แม้ผู้สอบจะนั่งอยู่ใกล้กัน แต่จะได้รับข้อสอบที่ไม่เหมือนกัน ถ้าไม่ได้ศึกษามาอย่างดีก็ตอบไม่ถูก, ปลอดภัย ระบบมีความมั่นคง ปลอดภัย เชื่อถือได้ การโกงข้อสอบทำได้ยาก ผู้ดูแลระบบจะเปิด - ปิดได้ตลอดเวลา จะมองเห็นพฤติกรรมผู้สอบทั้งหมด และตัดผู้สอบออกจากห้องได้ทันที ถ้ารู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัย ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากผู้ใช้งานมากกว่า เช่น ไม่สามารถเข้าระบบได้ อ่านข้อความบนจอภาพไม่สะดวก คลิกเมาส์ไม่ถนัด หรือเข้าระบบแล้วไม่สอบภายในเวลาที่กำหนด, ประหยัด การสอบแต่ละครั้งโดยทั่วไป จะต้องมีการใช้จ่ายพอสมควร เช่น ค่าถ่ายเอกสารข้อสอบและกระดาษคำตอบ ค่าเบี้ยเลี้ยงการคุมสอบ ค่าตรวจข้อสอบ รวบรวมค่าน้ำค่าไฟ ค่าเช่าสถานที่ ค่าอาหาร/เครื่องดื่ม ค่าพาหนะผู้นำข้อสอบ เป็นต้น ถ้าใช้ระบบ E - Testing จะช่วยให้ประหยัดงบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรในการจัดสอบดังกล่าวอย่างชัดเจน อาจจะมีมากกว่า 50 หรือ 80 เปอร์เซ็นต์, สากล ระบบ E - Testing สามารถรองรับการสอบรูปแบบต่าง ๆ ได้ครบถ้วน ขึ้นอยู่กับข้อมูลและบุคลากรที่สามารถใช้งานได้ครบทุกฟังก์ชันหรือไม่ อีกอย่าง คือ ความเป็นสากลของคน หมายถึง คนที่เกี่ยวข้องกับระบบทั้งผู้สอน ผู้เรียน ผู้สอบ สามารถใช้งานได้เหมือนกัน ใช้ได้ทั่วถึงกัน ลดความแตกต่างระหว่างหลักสูตร คณะ วิทยาลัย ของส่วนจัดการศึกษาที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค หรืออยู่ต่างประเทศ, เป็นฐานบริการวิชาการแก่สังคม เมื่อระบบมีความมั่นคง น่าเชื่อถือ สถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นฐานในการให้บริการด้านวิชาการแก่ประชาชน สังคม และอื่น ๆ ได้ เช่น การพัฒนาเป็นคลังข้อสอบ หรือศูนย์สอบออนไลน์ ของการสอบในเฉพาะแต่ละองค์ความรู้ เป็นต้น

การปรับใช้เทคโนโลยีการศึกษา

การพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นนวัตกรรมการศึกษา อาจดูจากความเห็นของบุคคลว่า นวัตกรรมการศึกษานั้นเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่เคยใช้ หรือเป็นสิ่งเดิมที่มีการปรับปรุง พัฒนา เพิ่ม และนำไปใช้ในสภาพเดิม หรือสภาพการณ์ใหม่หรือไม่ หรือยังไม่เป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบงานในปัจจุบัน ตลอดจนอาจอยู่ในระหว่างการวิจัยหรือพิสูจน์ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (มานิตย์ ภาษานอก, 2561) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ผู้เรียนในปัจจุบัน เนื่องจากผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป โดยเป็นการเรียนรู้จากตัวผู้เรียนเองในการค้นคว้าหาความรู้ผ่านสารสนเทศจำนวนมากจากโลกอินเทอร์เน็ตที่เป็นสื่อหลัก ส่วนผู้สอนเองมีบทบาทในการแนะนำ ช่วยเหลือ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างเงื่อนไขที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถประเมินความก้าวหน้าของตนเองได้ (ปัญญพจน์ พูนสวัสดิ์, 2564) กล่าวคือผู้สอนต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อให้รองรับในทุกแพลตฟอร์มของการเรียนรู้ของผู้เรียน และรูปแบบการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษา จำเป็นต้องมีรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถเข้าถึงผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้สอน เช่น

1. การสอนออนไลน์:

- การสอนแบบเรียลไทม์ผ่านวิดีโอคอล เช่น Zoom, Google Meet
- การสอนแบบอัดวิดีโอไว้ล่วงหน้า เช่น YouTube, Khan Academy
- การเรียนแบบ MOOC (Massive Open Online Courses) เช่น Coursera, edX

2. การวัดและประเมินผล:

- การใช้ระบบ E - Testing
- การใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลออนไลน์ เช่น Google Forms, Kahoot, Quizizz, Socrative

3. การจัดการเรียนรู้:

- การใช้ระบบ LMS (Learning Management System) เช่น Moodle, Open e
- การใช้แอปพลิเคชันสำหรับการศึกษา เช่น Google Classroom

4. การสื่อสาร:

- การใช้โซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, Twitter
- การใช้แอปพลิเคชันสำหรับการสื่อสาร เช่น Line, WhatsApp

5. การเข้าถึงข้อมูล:

- การใช้ห้องสมุดออนไลน์ เช่น EBSCOhost, JSTOR
- การใช้แหล่งข้อมูลออนไลน์ เช่น Wikipedia, Khan Academy

การปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีข้อดีหลายประการ แต่ก็มีข้อควรระวัง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง ควรพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบก่อนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

ข้อดีของการปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1) ความสะดวก รวดเร็ว ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา 2) ประหยัด ช่วยลดต้นทุนในการจัดการศึกษา 3) มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ยืดหยุ่น รองรับรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย 5) เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้กระดาษ 6) การเข้าถึงการศึกษา เทคโนโลยีช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลา โดยไม่ต้องจำกัดอยู่แค่ในห้องเรียน ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนสามารถเรียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ หรือสามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัล เช่น Ebooks Podcasts และวิดีโอ

การส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เทคโนโลยีมีเครื่องมือและสื่อการสอนที่ช่วยให้การเรียนรู้มีส่วนร่วมและน่าสนใจมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านเกมการศึกษา กิจกรรมโต้ตอบ หรือการจำลองสถานการณ์ การปรับการเรียนรู้ให้เหมาะกับแต่ละบุคคล เทคโนโลยีช่วยให้ครูสามารถปรับการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ตัวอย่างเช่น ครูสามารถใช้ซอฟต์แวร์เพื่อประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียนและออกแบบบทเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน การพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการใช้เทคโนโลยี ช่วยให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีมีเครื่องมือต่าง ๆ ที่ช่วยให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ครูสามารถใช้ซอฟต์แวร์เพื่อจัดการงาน บันทึกคะแนน สื่อสารกับผู้ปกครอง และสร้างบทเรียน ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย เทคโนโลยีช่วยให้ครูประหยัดเวลาในการเตรียมการสอน ช่วยให้ครูประหยัดค่าใช้จ่ายในการสอน และช่วยให้ผู้เรียนประหยัดค่าใช้จ่ายในการเรียน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2566) การปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีข้อดี และก็มีข้อควรระวังเช่นกัน เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล ปัญหาการเสพติดเทคโนโลยี และปัญหาความปลอดภัยทางออนไลน์ ดังนั้น

การปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาควรทำอย่างรอบคอบ ควรคำนึงถึงบริบทของผู้เรียน ครู รวมถึงสถานศึกษาและควรมีการติดตามผลประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

สรุป

การเรียนการสอนและการวัดประเมินผลในยุคดิจิทัล เมื่อมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับระบบการศึกษา ทำให้การเรียนรู้ไม่ได้ถูกจำกัดเพียงในชั้นเรียน ไม่ได้ถูกจำกัดด้วยอายุ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแพลตฟอร์มของการเรียนรู้ได้ด้วยเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ข้อดีของการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลในยุคดิจิทัล คือ การใช้แพลตฟอร์มรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ไม่ซับซ้อน สามารถบริหารจัดการเวลาการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความต้องการ อย่างไรก็ตามสถานศึกษาหรือผู้สอนต้องปรับวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแพลตฟอร์มของการเรียนรู้ในด้านเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน หากสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เรียน เตรียมความพร้อมในด้านการเรียนการสอนออนไลน์ จะสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและแพลตฟอร์มเพื่อการศึกษาได้อย่างคุ้มค่า การใช้งานระบบการเรียนการสอนออนไลน์ จะมาเป็นส่วนหนึ่งที่จะเปลี่ยนโฉมระบบการศึกษาและรูปแบบการเรียนรู้ในสถานศึกษา ฉะนั้น การพัฒนาแบบวัดและประเมินผลออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและจำเป็น เพื่อให้สามารถวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- จงภพ ชูประทีป. (2560). การพัฒนาล้างข้อสอบและระบบการสอบออนไลน์. เรียกใช้เมื่อ 21 มกราคม 2567 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/118316>.
- ชโรชนีชัย ชัยมินทร์. (2562). MOOC: เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 1(1), 46-70 .
- ณัฐภัทร ดิณเวส และฐานันท์ ธรรมเมธา. (2559). การศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาออนไลน์ระบบเปิดแบบ MOOC ของอุดมศึกษาไทย. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ), 9(3), 1463-1479.
- ณภัทร จาตุศรีพิทักษ์. (2557). วิเคราะห์แนวโน้มการศึกษาออนไลน์. เรียกใช้เมื่อ 30 มกราคม 2567 จาก <https://thaipublica.org/2014/10/settakid2-online-education/>
- ปัญญาพนธ์ พูนสวัสดิ์. (2564). Digital Education การศึกษาบนโลกดิจิทัล กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 24 มกราคม 2567 จาก <https://www.digitalagemag.com/digital-education>
- พาสณา จุลรัตน์. (2561). การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในยุค Thailand 4.0. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ), 11(2), 2363-2380.
- มานิตย์ ภาษานอก. (2561). การพัฒนาและหาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลนวัตกรรมสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง. ใน วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 1(2), 9-18.
- วิทยา วาโย และคณะ. (2563). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID - 19: แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน. วารสารศูนย์อนามัย, 19(14), 285-298.
- วิรัช ปันศิริโรจน์. (2559). Education 4.0. เรียกใช้เมื่อ 22 มกราคม 2567 จาก <https://www.applicadthai.com/articles/article-education/education-4-0/>
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน. (2560). การสอบด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E - Testing). เรียกใช้เมื่อ 23 มกราคม 2567 จาก <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/310>

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566). เทคโนโลยีกับการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 26 มกราคม 2567 จาก <https://www.scimath.org/article-technology/item/12422-2021-08-23-06-07-45>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. Retrieved มกราคม 24 , 2567, from <https://www.obec.go.th/>

อานนท์ ศักดิ์วีระชัย. (2560). 11 ลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ต้องปฏิรูปจะช่วยให้ Thailand 4.0 เป็นความจริง. เรียกใช้เมื่อ 21 มกราคม 2567 จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9600000000600>.

การวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม
ของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐด้วยทฤษฎีระบบ*
ANALYSIS OF APPROACHES ADMINISTRATION OF ACADEMIC SERVICES
TO SOCIETY OF AUTONOMOUS HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS
USING SYSTEM THEORY

วัชรพงษ์ สุขีวงศ์*, เพ็ญศรี ฉิรินัง, อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ, วิวัฒน์ หมั่นการ

Watcharapong Sukeevong, Pensri Chirinang, Udomvit Chaisakulkiet, Wiphat Mankan

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม ประเทศไทย

Doctor of Public Administration Program, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhon Pathom, Thailand

*Corresponding author E-mail: sukeevong_11@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐด้วยทฤษฎีระบบ ซึ่งกล่าวถึงความหมายและความสำคัญของการบริการวิชาการแก่สังคม การวิเคราะห์การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ และแนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐด้วยทฤษฎีระบบ โดยทำให้เห็นถึงความหมายและความสำคัญของการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม การวิเคราะห์การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมเป็นการช่วยเพิ่มโอกาสในการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่ตรงกับความต้องการของชุมชนและสังคมในพื้นที่ และส่งเสริมแนวทางในการเป็นแหล่งรายได้สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา อีกทั้งบทความวิชาการนี้ยังเสนอแนะแนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐด้วยทฤษฎีระบบ ที่สามารถรองรับการบริการวิชาการแก่สังคมในรูปแบบใหม่ ๆ ตรงตามความต้องการของชุมชนและสังคม สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐควรมีแนวทางการบริหารงานลักษณะเน้นความมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน โดยนำหลักการบริหารสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม ซึ่งมองการบริหารงานเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตที่ต้องได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมองค์การตามแนวคิด ทฤษฎีระบบ ประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ นโยบาย บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ 2) ด้านกระบวนการ ได้แก่ การวางแผนดำเนินงาน การบริหารจัดการ งบประมาณ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการติดตามประเมินผล 3) ด้านผลผลิต ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานหน่วยงาน และสามารถนำข้อมูลย้อนกลับไปยังทุกขั้นตอนเมื่อต้องการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมให้กระบวนการมีความสมบูรณ์ขึ้น โดยสิ่งสำคัญควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมซึ่งหมายถึงผู้รับบริการวิชาการเพื่อให้การบริหารงานตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

คำสำคัญ: งานบริการวิชาการแก่สังคม, สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ, ทฤษฎีระบบ

* Received February 9, 2024; Revised February 27, 2024; Accepted February 29, 2024

Abstract

This academic article aims to explain and Analysis of approaches administration of academic services to society of autonomous higher education institutions using systems theory. Which discusses the meaning and importance of academic service to society Analysis of the administration of academic services to society of autonomous higher education institutions. and approaches administration of academic services to society of autonomous higher education institutions using systems theory. By showing the meaning and importance of academic service administration to society. Analyzing the administration of academic services to society increases the opportunity for operations to be consistent with changes in the environment that meet the needs of communities and society in the area. And promote approaches for becoming an important source of income for higher education institutions. This academic article also suggests approaches for the administration of academic services to society of autonomous higher education institutions using system theory. That can support academic services to society in new ways. Meets the needs of the community and society. Autonomous higher education institutions should have management approaches that emphasize efficiency in every step. By applying modern management principles to the administration of academic services to society. Management is like a living thing that must be influenced by the organizational environment according to systems theory. Consists of 1) Input factors including policy, personnel, budget, materials and equipment. 2) Process aspect includes operational planning, management, budget, achievement oriented, monitoring and evaluation 3) Productivity aspect includes evaluation of agency performance. And you can bring the data back to every step when you want to improve or add to the process to be more complete. The important thing should be to consider the environment. This refers to the recipient of academic services so that the administration meets the set goals and achieve maximum efficiency.

Keywords: Academic Services to Society, Autonomous Higher Education Institutions, System Theory

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษา ถือเป็นแหล่งกำเนิดความก้าวหน้าทางวิชาการที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เป็นแหล่งถ่ายทอดและแหล่งค้นพบความรู้ในหลากหลายวิชา โดยที่แผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2561 - 2580) กำหนดบทบาทของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ตอบสนองวิสัยทัศน์ชาติว่าว่าอุดมศึกษาสามารถนำพันธกิจสนับสนุนการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องการเห็นประเทศ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน บนความรับผิดชอบต่อสังคม และมีคุณภาพทางการศึกษา การสร้างงานวิจัย และนวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ สามารถนำไปสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ที่ตรงกับความต้องการของภาคสังคม ชุมชน ท้องถิ่น และภาคการผลิตจริง เพื่อให้บทบาทของอุดมศึกษามีส่วนในการนำประเทศหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางไปสู่กลุ่มประเทศรายได้สูงสามารถลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งทางสังคม และเศรษฐกิจของคนไทย ในฐานะอุดมศึกษาเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561)

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษา ได้รับผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ประกอบด้วย สภาพเศรษฐกิจโลก การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และสภาวะการแข่งขันขององค์กรอุดมศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) รวมถึงเกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้ความปกติใหม่ภายหลังสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัส COVID - 19 ทำให้มีการจ้างแรงงานลดลงเหลือการจ้างแรงงานที่จำเป็น การเกิดสถานการณ์พลิกผันเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทดแทนตำแหน่งงานที่เน้นการใช้แรงงานเพื่อตอบสนองต่อเศรษฐกิจแพลตฟอร์มที่มีความแตกต่างกันของการทำงาน การเกิดรูปแบบวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปเป็นสังคมผู้สูงอายุทำให้ช่วงชีวิตการทำงานยาวนานขึ้น การเกิดสถานการณ์สภาพภูมิอากาศที่ขาดความสมดุลของระบบนิเวศน์ทำให้มีความต้องการกำลังคนที่มีทักษะด้านพลังงานมากขึ้น การเกิดสถานการณ์เปลี่ยนชั่วอำนาจเศรษฐกิจโลกทำให้ประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีบทบาทในการขับเคลื่อนภาคธุรกิจและภาคการศึกษามากขึ้น และ การเกิดสถานการณ์ปัญหาช่องว่างระหว่างคนต่างรุ่น ด้านเทคโนโลยีวัฒนธรรม ความรู้ทัศนคติและความเชื่อ ทำให้มีปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในอนาคตสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ในรูปแบบต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของสภาพสังคมและประเทศชาติ เพื่อตอบโจทย์ความท้าทายในด้านการศึกษ การสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ และทักษะที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย ผ่านการ Upskill Reskill และ New Skill อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2565) ทำให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ เห็นถึงความสำคัญและจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทสถาบันอุดมศึกษาไทยให้มีความสอดคล้องกับบริบททางสังคมและประเทศชาติตามไปด้วย โดยมีการพลิกโฉมอุดมศึกษาไทย (Re - inventing University) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาไทย มีการปฏิรูประบบการบริหาร ปรับเปลี่ยนหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ทันสมัย เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้วยงานวิจัยและนวัตกรรม การผลิตกำลังคนคุณภาพสูง ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนและจัดสรรงบประมาณให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีความเป็นเลิศตามจุดแข็งของสถาบันอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศ สร้างจุดต่างตามความถนัด มีความหลากหลายตามพันธกิจและความเชี่ยวชาญ

การบริการวิชาการแก่สังคม ถือเป็นพันธกิจหนึ่งที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา นอกจากพันธกิจ การผลิตบัณฑิต การวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (Office for National Education Standards and Quality, 2007) ได้ระบุว่าบริการวิชาการแก่สังคมเป็นสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้บริการแก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความถนัดและความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งการจัดการบริการวิชาการแก่สังคมอาจจะเป็นการให้เปล่าหรืออาจจะคิดค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม เป็นลักษณะการให้บริการทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน หน่วยงานอิสระ หน่วยงานสาธารณะ ชุมชน และสังคมโดยกว้างในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในทรัพยากรของสถาบันอุดมศึกษา การเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ การให้คำปรึกษา การจัดฝึกอบรม การจัดประชุมหรือการจัดสัมมนาวิชาการ การทำงานวิจัยเพื่อตอบคำถามต่าง ๆ หรือเพื่อชี้แนะทางสังคม สำหรับการให้บริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นการทำประโยชน์เพื่อสังคมแล้ว ยังทำให้สถาบันอุดมศึกษาได้รับประโยชน์ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์ซึ่งจะส่งผลช่วยให้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การบูรณาการประโยชน์ทางด้านจัดการเรียนการสอนและงานวิจัย การพัฒนาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ให้สูงขึ้น การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่งงานของนักศึกษา และการให้บริการวิชาการยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาอีกด้วย จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง มีแนวโน้มในการจัดทำพันธกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคมเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ นับว่าเป็นการปรับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการสร้างเครือข่ายเพิ่มโอกาสในการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตรงตามความต้องการอย่างแท้จริงมากยิ่งขึ้น และถือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต ซึ่งมี

สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งประสบความสำเร็จและบางแห่งไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ สามารถมีการจัดทำพันธกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคมได้จำนวนมาก และมีความหลากหลายกว่ากลุ่มสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ และทำให้บ่งบอกถึงความสำเร็จในการดำเนินงานหรือบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ มีลักษณะพิเศษเฉพาะในการบริหารงานเป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการอิสระแยกจากระบบราชการ โดยใช้กลไกของสภามหาวิทยาลัยในการดำเนินงานเป็นองค์กรที่รับผิดชอบ ควบคุม ดูแลการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล สภามหาวิทยาลัยจะสามารถกำหนดระเบียบข้อบังคับในการบริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ ได้เองภายใต้กรอบแห่งพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยในแต่ละแห่ง (คณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อมูลและข้อดีข้อเสียของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2558) ทำให้การบริหารจัดการภายในสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐมีความคล่องตัว และส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐสามารถรองรับการบริการวิชาการแก่สังคมได้ตรงตามความต้องการของชุมชนและสังคม โดยมีการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐอย่างรอบด้านในลักษณะที่เป็นระบบอย่างเหมาะสม มีการนำผลการให้บริการมาสร้างพัฒนาเพิ่มพูนต่อยอดหรือประยุกต์ใช้องค์ความรู้แนวปฏิบัติต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นการช่วยสนับสนุนแนวทางการบริหารงานใหม่ ๆ สำหรับการให้บริการวิชาการแก่สังคมที่เป็นการสร้างรายได้ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ทำให้เกิดการสร้างคุณค่าและสร้างมูลค่าในงานบริการวิชาการแก่สังคม นับว่าเป็นพันธกิจที่สำคัญแก่สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการศึกษาในอนาคต

ความหมายและความสำคัญของการบริการวิชาการแก่สังคม

การบริการวิชาการแก่สังคม เป็นพันธกิจหนึ่งที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้บริการแก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในรูปแบบต่าง ๆ ตามความถนัดและความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษา โดยเป็นการให้เปล่าหรือคิดค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบการบริการวิชาการแก่สังคมมีลักษณะเริ่มต้นคล้ายห่วงโซ่ที่สนองความต้องการและเป็นที่พักของชุมชนภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานทางวิชาชีพของสังคมได้อย่างมีคุณภาพตามศักยภาพ และความพร้อมตามจุดเน้นของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งพิจารณาจาก

1. ประโยชน์หรือผลกระทบของการให้บริการทางวิชาการ
2. การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก
3. ความรู้ที่เกิดจากการให้บริการทางวิชาการ
4. การเผยแพร่ความรู้ทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา

โดยนำมาพิจารณาเพื่อสร้างกระบวนการของการบริการวิชาการแก่สังคมเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ในพันธกิจแต่ละสถาบันอุดมศึกษา และกระบวนการในแต่ละสถาบันอุดมศึกษาจะมีแนวทางการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งก่อนที่สถาบันอุดมศึกษาจะเริ่มจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือส่งเสริมหรือสนับสนุนชุมชน จะเริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนเพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ไปจัดทำแผนบริการทางวิชาการแก่สังคมเพื่อจัดทำงบประมาณสนับสนุน สถาบันอุดมศึกษาจะมีการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานประจำด้านอื่น ๆ ของอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เช่น การนำนิสิตไปจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นต้น อีกทั้งยังมีการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคมกับการวิจัย มีการนำผลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์จริงเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมในหลายภาคส่วน ตลอดจนการนำความรู้ ประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการแก่สังคมมาพัฒนาต่อยอดไปสู่การทำวิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ และเกิดการบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัยได้ตรงเป้าหมาย โดยการบริการวิชาการแก่สังคม มีความหมายและความสำคัญ ดังนี้

ความหมายของการบริการวิชาการแก่สังคม โดยทั่วไปนึกถึงคำว่า การบริการชุมชน (Community Services) การบริการสังคม (Social Services) การบริการสาธารณชน (Public Services) และการพัฒนาชุมชน (Community Development) ได้มีความหมายใกล้เคียงกัน โดยใช้คำว่า การบริการวิชาการแก่สังคม มีความหมายว่า กิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งให้บริการแก่สังคมทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการลงไปให้ความรู้ด้านทักษะการประกอบอาชีพในพื้นที่ชุมชน การจัดอบรม การทำธุรกิจเพื่อสังคมภายในมหาวิทยาลัยแก่ประชาชนที่มีความสนใจ หรือการลงพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมด้านสาธารณสุข กิจกรรมเหล่านี้เป็นการให้บริการแก่สังคมทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของสำนักงานมาตรฐานสถานศึกษา (สมศ.) ว่าเป็นการที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอยู่ในฐานะที่เป็นที่พึ่งของชุมชนหรือสังคม เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการหรือทำหน้าที่ใดที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนในด้านวิชาการหรือการพัฒนาความรู้ มีลักษณะการจัดโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนหรือองค์กรภายนอก ที่เมื่อดำเนินการแล้วก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแก่ชุมชนหรือองค์กรภายนอกในด้านต่าง ๆ หรือสามารถกระทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้ตามศักยภาพของชุมชนหรือองค์กรนั้น ๆ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของประเทศชาติ โดยนำความรู้และประสบการณ์มาใช้พัฒนาหรือบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนและการวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)

นอกจากนี้ วันเพ็ญ พูลเทียบรัตน์ ให้ความหมายการบริการวิชาการแก่สังคม ไว้ว่าเป็นลักษณะการให้การศึกษานอกระบบหรือการจัดกิจกรรมที่วิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อชุมชนโดยไม่คิดค่าหน่วยกิต เป็นการปรึกษาหารือหรืองานพิเศษอื่น ๆ และสิ่งสำคัญ คือ เป็นการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (วันเพ็ญ พูลเทียบรัตน์, 2544) เพื่อชุมชนโดยเฉพาะ ซึ่ง อิศักดิ อุปไมยอริชัย ให้ความหมายไว้ในมุมมองที่กว้างชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น ว่าเป็นการที่สถาบันอุดมศึกษามีการให้บริการทางวิชาการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งในวงกว้างและกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงทั้งในประเทศและต่างประเทศ (อิสักดิ อุปไมยอริชัย, 2559) อาจให้บริการโดยใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระดับสถาบันและระดับบุคคลได้ในหลายลักษณะ เช่น การให้คำปรึกษา การศึกษาวิจัย การค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้สังคม การให้บริการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องให้บริการแก่ประชาชนโดยทั่วไปการให้บริการวิชาการนี้ สามารถจัดในรูปแบบของการให้บริการที่ให้เปล่าหรือเป็นการให้บริการเชิงพาณิชย์ ที่ให้ผลตอบแทนเป็นรายได้ หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริการวิชาการแก่สังคม มีความหมายว่า เป็นการจัดกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งพัฒนา ช่วยเหลือ สนับสนุนชุมชน สังคม และประเทศชาติให้มีศักยภาพที่ดีขึ้นพร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดทักษะที่สามารถพึ่งตนเองได้ ตามบริบทที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่ที่ได้รับบริการ ซึ่งต้องใช้ความเชี่ยวชาญตามความสามารถ ความถนัดของสถาบันการศึกษา โดยสามารถจัดกิจกรรมขึ้นได้ทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา นอกจากนี้การดำเนินงานของสถาบันศึกษาระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้อง วางระบบและกลไกการให้บริการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน พร้อมการสร้างหลักเกณฑ์ของการให้บริการวิชาการ ในด้านต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับพันธกิจของสถาบันการศึกษา และยังต้องมีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนและจูงใจ ให้อาจารย์ บุคลากรทุกระดับมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ด้านความเชี่ยวชาญ ด้านเวลาและจิตแห่งการบริการ (Service mind) ในการให้บริการวิชาการแก่สังคม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและการเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ในการให้บริการวิชาการแก่สังคมที่เป็นผล จะต้องมีความเชื่อมโยงและบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย โดยใช้กลไกการบริหารและกระบวนการดำเนินงานของคณะวิชาหรือหน่วยงาน ซึ่งมีผู้รับผิดชอบในลักษณะของคณะกรรมการการบริหารที่เรียกว่า คณะกรรมการบริหารโครงการบริการวิชาการ และต้องคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด และความสอดคล้องของคณะหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ และมีการวางแผน ตรวจสอบ ติดตาม ประเมิน ปรับปรุงคุณภาพของการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามที่กำหนดได้

ความสำคัญของการบริการวิชาการแก่สังคม นับว่าเป็นหน้าที่หนึ่งในพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา ที่ช่วยในการพัฒนาประสิทธิภาพทางวิชาการของบุคคลและหน่วยงาน ในการพัฒนาองค์ความรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อที่จะตอบสนองในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติ ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสังคมภายนอก เพื่อเป็นรายได้ที่จะนำมาพัฒนาองค์กร เพื่อพัฒนาตนเองได้ในระยะยาว (ทพวงมหาวิทยาลัย, 2540) นอกจากนี้ การบริการวิชาการแก่สังคม ยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ การกระจายโอกาส และส่งเสริมพัฒนาการศึกษา รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่ท้องถิ่นทั้งในเมืองและชนบท เพื่อให้สามารถนำเอาประโยชน์จากการศึกษาที่ได้รับไปพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยสถาบันอุดมศึกษาให้บริการวิชาการแก่สังคมในรูปของการจัดประชุม การจัดฝึกอบรม การจัดสัมมนาและให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2553)

การบริการวิชาการแก่สังคม ถือเป็นการใช้ศักยภาพความรู้ และความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษา ในการให้บริการวิชาการแก่สังคมเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นสังคมและประเทศ สถาบันอุดมศึกษา เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ สามารถชี้แนะและแก้ปัญหา รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่ชุมชนให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก สถาบันอุดมศึกษาในการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ จัดกิจกรรมสำคัญ ๆ เพื่อให้ความรู้กับชุมชน ให้บริการวิชาการแก่สังคม และจัดกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ ผ่านคณะ หน่วยงาน ศูนย์ศึกษาเฉพาะทาง ชมรมนักศึกษา ภายในสถาบันอุดมศึกษา การจัดกิจกรรมสำคัญ ๆ โดยมุ่งเน้นประโยชน์พัฒนาองค์ความรู้ที่ถูกต้องกับชุมชนและผู้สนใจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรชูลี อาชาวบารุง ที่ว่าสถาบันอุดมศึกษาควรมีความรับผิดชอบดูแลแก้ปัญหา ร่วมมือและการส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (พรชูลี อาชาวบารุง, 2543) โดยการส่งเสริมให้เกิดความรู้ในชุมชนตามสภาพปัญหาและความคิดของชุมชน ประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กร สถาบันในชุมชนและสังคมให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการดำรงรักษาสืบสานเผยแพร่วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การบูรณาการความรู้ที่มีอยู่ในบุคคล ความรู้ระหว่างบุคคล ความรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับสังคม ความรู้ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในสังคม ในการจัดการศึกษาอบรม การแสวงหาข่าวสารข้อมูลความรู้ การเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ โดยมีระบบเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และจัดให้เกิดการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและสถานที่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริการวิชาการแก่สังคม มีความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจพัฒนาประเทศอีกทางหนึ่ง และช่วยพัฒนาประสิทธิภาพทางวิชาการของบุคลากรและหน่วยงาน ทำให้ช่วยพัฒนาองค์ความรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา และเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่จะนำมาพัฒนาองค์กรได้ในระยะยาว เพราะสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์กรที่มีบุคลากรมีความรู้ความสามารถมีการศึกษา มีการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่หลากหลายเพื่อขึ้นนำสังคมด้วยองค์ความรู้และรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

การวิเคราะห์การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ

สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ มีลักษณะพิเศษเฉพาะในการบริหารงาน เป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการอิสระแยกจากระบบราชการ โดยใช้กลไกของสภามหาวิทยาลัยในการดำเนินงานเป็นองค์กรที่รับผิดชอบควบคุม และดูแลการดำเนินงานกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งมีการจัดทำบริการวิชาการแก่สังคมจำนวนมากกว่ากลุ่มสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ และมีแนวโน้มจัดทำบริการวิชาการแก่สังคมเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยผลจากสภาวะการณ์ที่แข่งขันและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทำให้สถาบันอุดมศึกษา

ในกำกับของรัฐ ต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมที่ท้าทายความสามารถในการบริหารงาน ซึ่งมีความยุ่งยากอยู่ตลอดเวลา และต้องเผชิญกับแรงกดดันต่าง ๆ เช่น ภาวะเปียบ และวิธีปฏิบัติของภาครัฐที่ซับซ้อน แรงกดดันจากกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ รวมถึงการแข่งขันกับองค์กรอื่นเพื่อความอยู่รอด ดังนั้น ผู้เขียนบทความขอเสนอการวิเคราะห์การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ โดยเสนอเป็นหลักการบริหารที่สำคัญต่าง ๆ หรือเป็นองค์ความรู้ทางการบริหารที่เหมาะสม และมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐที่นำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ดังนี้

หลักกระบวนการบริหาร (Administration Process) สำหรับการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมเป็นสิ่งที่คำนึงอย่างแรก คือ ขั้นตอนในการบริหารงานหรือกระบวนการบริหาร ในกรณีที่ไม่ได้มีการระบุไว้แน่นอนว่าแต่ละขั้นตอนคืออะไร เริ่มต้นและสิ้นสุดลงอย่างไร ทำให้การบริหารงานเกิดความไม่ชัดเจน ควรนำหลักกระบวนการบริหารตามแนวคิดของ อองรี ฟาโยล (Henri Fayol) มาปรับใช้ โดยมีการวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบมูลฐานของการจัดการว่ามี 5 ประการ POCCC หรือเรียกว่า กระบวนการจัดการของฟาโยล (สมคิด บางโม, 2565) ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) คือ การศึกษาข้อมูลในปัจจุบันและคาดการณ์ในอนาคต แล้ววางแผนเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติไว้
2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) คือ การจัดการโครงสร้างของหน่วยงานหรือองค์การออกเป็นหน่วยงานย่อย ๆ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน การจัดสรรคนเข้าทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ
3. การสั่งการบังคับบัญชา (Commanding) คือ การสั่งให้คนปฏิบัติงานตามที่มอบหมายงานให้ทำการบังคับบัญชาพนักงานให้ทำงานตามภารกิจของหน่วยงาน
4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การจัดระเบียบการทำงานไม่ให้ก้าวร้าวกัน ติดต่อประสานงานให้หน่วยงานย่อยต่าง ๆ ขององค์การและประสานคนให้ทำงานโดยราบรื่นไม่ให้เกิดแย้งกัน
5. การควบคุม (Controlling) คือ การควบคุมให้พนักงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบให้ผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ หรือควบคุมให้ทำงานตามระเบียบข้อบังคับที่วางไว้

หลักการบริหารสมัยใหม่ (Modern Theory) ในการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม ทำให้มองว่าองค์การเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตที่ต้องได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมองค์การ จึงต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยเป็นไปตามแนวความคิดในเชิงระบบหรือทฤษฎีระบบ (System Theory) ตามแนวคิดของ Daniel Katz และ Robert Kahn (วรารัตน์ เขียวโพธิ์, 2553) แนวความคิดในเชิงระบบหรือทฤษฎีระบบเป็นแนวความคิดที่ใช้อธิบายในเรื่องต่าง ๆ ได้หลากหลายเป็นอย่างดี สำหรับการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมสามารถนำทฤษฎีระบบ (System Theory) มาช่วยอธิบายในการทำงานหรือการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐเช่นกัน แนวความคิดที่สำคัญของทฤษฎีระบบ ประกอบด้วย

1. องค์การประกอบด้วยระบบย่อย ๆ ที่ทำงานร่วมกัน โดยระบบย่อยนี้จะมีลักษณะสำคัญ คือ มีความอิสระของตัวเอง หรือสามารถสร้างระบบการทำงานของตนเองได้ (Independent Unit) และทำงานร่วมกับระบบอื่นในลักษณะที่เป็นหนึ่งเดียวกันในองค์การ (A part of the whole) การทำงานของระบบย่อยจะต้องประสานสอดคล้องกันจึงจะเกิดผลงานขององค์การได้
2. ระบบจะรับปัจจัยนำเข้า (Inputs) จากสภาพแวดล้อม องค์การจะต้องแสวงหาปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เช่น ทรัพยากรทางการบริหาร เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานขององค์การ
3. ระบบจะทำหน้าที่ในการแปรสภาพ (Conversion Process) ปัจจัยนำเข้าเป็นปัจจัยนำออกขององค์การ (Outputs) ซึ่งปัจจัยนำออกที่องค์การสร้างขึ้นจะได้แก่ผลผลิตขององค์การอาจเป็นสินค้าหรือบริการต่าง ๆ
4. องค์การจะสร้างผลผลิต (Outputs) ขององค์การและส่งมอบผลผลิตเหล่านั้นเข้าสู่สภาพแวดล้อม

5. องค์การจะรับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ภาพที่ 1 แสดงแนวคิดเชิงระบบขององค์การ

ทฤษฎีระบบ จะมองว่าการทำงานขององค์การจะต้องมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก องค์การจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป แนวความคิดนี้เป็นแนวความคิดทั่วไปที่สามารถนำมาปรับใช้หรือสามารถใช้อธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มาก ตั้งแต่การทำงานของสิ่งมีชีวิต ระบบการทำงานของเครื่องจักร เครื่องยนต์ จนกระทั่งถึงการทำงานของระบบการเมืองและองค์การ นักวิชาการที่อธิบายทฤษฎีระบบ (System Theory) อาจจะอธิบายรายละเอียดของแนวความคิดแตกต่างกันออกไปตามมุมมองของแต่ละคน แต่อย่างไรก็ดีแนวความคิดในเชิงระบบจะมีนักวิชาการอธิบายไว้ในหลาย ๆ มิติทั้งแนวความคิด ที่ศึกษาองค์การในฐานะระบบปิดที่มุ่งศึกษาการทำงานขององค์การ โดยพิจารณาถึงป้อนเข้าและป้อนออกขององค์การ ซึ่งหากใส่ป้อนเข้าอะไรเข้าไปในระบบแปรสภาพหรือกล่องดำ (Black Box) ขององค์การแล้วจะได้ป้อนออกเป็นอะไร นักวิชาการกลุ่มนี้ได้แก่ เดวิด อีสเตอร์ (David Easton) และโทมัส อาร์ ดาย (Thomas R. Dye) และระบบที่มององค์การเป็นระบบเปิดที่ทำงานสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ระบบย่อยต่าง ๆ จะต้องทำงานสัมพันธ์กัน และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานขององค์การจะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมขององค์การ นักวิชาการที่อธิบายระบบองค์การในลักษณะนี้ได้แก่ เจมส์ ดี. ทอมสัน (James D. Thompson) นอกจากนี้แนวความคิดที่แบ่งองค์การออกเป็นระบบย่อยต่าง ๆ ยังมีความแตกต่างกันตามความสนใจและในการแบ่งออกเป็นระบบย่อย ๆ เพื่อจะพิจารณา ถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อองค์การ (วิภาดา คุปตานนท์, 2551)

หลักการวัดผลสำเร็จของการบริหาร เป็นสิ่งที่การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม ทำให้บ่งบอกได้ถึงความสำเร็จของการบริหารงาน สามารถวัดได้ 2 แนวทางกว้าง ๆ คือ การวัดประสิทธิภาพ (Efficiency) และการวัดประสิทธิผล (Effectiveness) ในการดำเนินการขององค์การทั้งองค์การภาครัฐและภาคเอกชน (นงนุช อุณอนันต์, 2554) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การทำงานที่มีการกำหนดเป้าหมายไว้แล้ว โดยดำเนินงานให้ได้ผลงานมากที่สุดโดยคำนึงถึงเวลา เช่น งานเสร็จตามเวลาที่กำหนด หรือเสร็จก่อนกำหนด อีกทั้งต้องพิจารณาถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำงานนั้น โดยเปรียบเทียบระหว่างผลงานกับค่าใช้จ่ายและเวลาที่ใช้ไปนั่นเอง

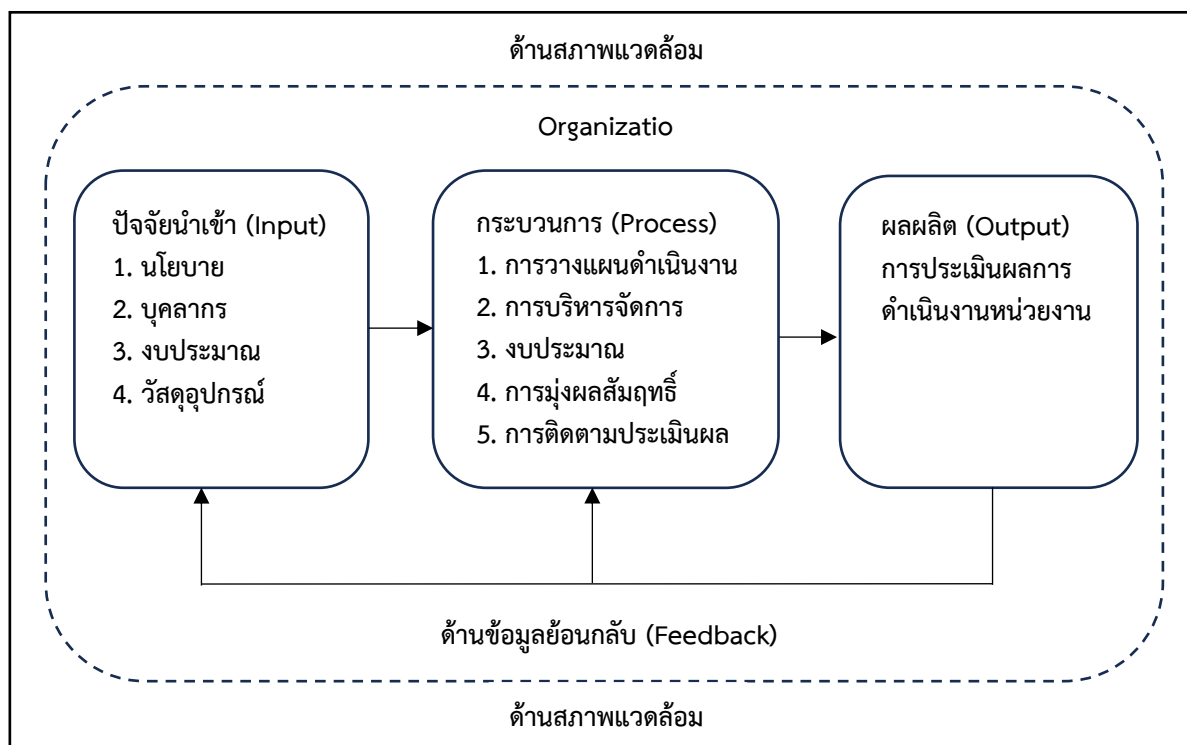
2. ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง การพิจารณาผลของการทำงานที่สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยไม่ได้คำนึงถึงเวลาและทรัพยากรหรือค่าใช้จ่ายที่ใช้ไป ดังนั้น อาจเป็นการปฏิบัติงานที่ไม่ประหยัดหรือไม่มีประสิทธิภาพก็ได้ เพราะมุ่งแต่ทำงานสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เท่านั้น แสดงให้เห็นว่างานที่มีประสิทธิผลจึงไม่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพเสมอไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การวิเคราะห์การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ควรคำนึงถึงหลักการบริหารที่สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือองค์ความรู้ทางการบริหารที่เหมาะสมซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐที่นำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ โดยหลักการบริหารที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ หลักกระบวนการบริหาร (Administration Process) เป็นการพิจารณาขั้นตอนในการบริหารงานที่เหมาะสม หลักการบริหารสมัยใหม่ (Modern Theory) ทำให้มองการบริหารเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตที่ต้องได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมองค์การเป็นไปตามแนวความคิดในเชิงระบบหรือทฤษฎีระบบ (System Theory) และหลักการวัดผลสำเร็จของการบริหารงานในด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นสิ่งที่ทำให้การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมสามารถบอกได้ถึงความสำเร็จของการบริหารงานได้

แนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับรัฐด้วยทฤษฎีระบบ

การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและสามารถรองรับการบริการวิชาการแก่สังคมในรูปแบบใหม่ ๆ ตรงตามความต้องการของชุมชนและสังคมได้จำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารงานในลักษณะเป็นระบบ มีแนวคิดวิธีการที่มีความเหมาะสมในการบริหารงานหรือการดำเนินงาน มีการนำผลการให้บริการมาสร้างพัฒนาเพิ่มพูนต่อยอดหรือประยุกต์ใช้องค์ความรู้แนวปฏิบัติต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ โดยสามารถนำหลักการบริหารสมัยใหม่ (Modern Theory) มาปรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้ ซึ่งมองการบริหารเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตที่ต้องได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมองค์การตามแนวความคิดในเชิงระบบหรือทฤษฎีระบบ (System Theory) ทำให้มองการบริหารงานและอธิบายการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐได้อย่างครอบคลุม ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอแนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐด้วยทฤษฎีระบบ ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงแนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐด้วยทฤษฎีระบบ

แนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐด้วยทฤษฎีระบบที่ได้นำเสนอ แสดงถึงกระบวนการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐอย่างรอบด้านในลักษณะที่เป็นระบบ ประกอบด้วย ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ นโยบาย บุคลากรงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยแรกที้นำเข้าสู่กระบวนการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐสามารถอธิบายหลักบริหารงานได้ชัดเจน ซึ่งแต่ละประเด็นมีการกระเปียบหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและทำให้สร้างความเข้าใจในทิศทางเดียวกันได้ ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผนดำเนินงาน การบริหารจัดการ งบประมาณ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการติดตามประเมินผล เป็นกระบวนการนำงานบริการวิชาการแก่สังคมไปดำเนินการหรือปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ด้านผลผลิต (Output) คือ การประเมินผลการดำเนินงานหน่วยงานเพื่อบอกถึงการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม ที่ตรงกับเป้าหมายกำหนดไว้ และเมื่อมีการประเมินผลการดำเนินงานแล้ว พบว่า มีสิ่งที่ต้องการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมให้กระบวนการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถนำป้อนข้อมูลดำเนินการย้อนกลับ (Feedback) ไปยังขั้นตอน กระบวนการ (Process) และปัจจัยนำเข้า (Input) และต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม คือ ผู้รับบริการวิชาการเพื่อให้ตรงตามความต้องการของชุมชนและสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐด้วยทฤษฎีระบบ ที่สามารถรองรับแก่สังคมในรูปแบบใหม่ ๆ ตรงตามความต้องการของชุมชนและสังคม ดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐจำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารงาน มีลักษณะเน้นประสิทธิผล (Effectiveness) ในทุกขั้นตอน มีแนวคิดและวิธีการรูปแบบใหม่ ๆ ที่มีความเหมาะสมในการบริหารงานหรือการดำเนินงาน มีการนำผลการให้บริการมาสร้างพัฒนาเพิ่มพูนต่อยอดหรือประยุกต์ใช้องค์ความรู้แนวปฏิบัติต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

2. สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐควรนำหลักการบริหารสมัยใหม่ (Modern Theory) มาใช้ในการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม โดยมองการบริหารเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตที่ต้องได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมองค์การตามแนวคิดทฤษฎีระบบ (System Theory) ประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ นโยบาย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ 2) ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผนดำเนินงาน การบริหารจัดการ งบประมาณ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การติดตามประเมินผล 3) ด้านผลผลิต (Output) คือ การประเมินผลการดำเนินงานหน่วยงาน และสามารถนำข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ไปยังทุกขั้นตอนเมื่อต้องการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมให้กระบวนการมีความสมบูรณ์และคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ในที่นี้ คือ ผู้รับบริการวิชาการ เพื่อให้ตรงตามความต้องการของชุมชนและสังคม

3. สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐควรคำนึงถึงหลักการวัดผลสำเร็จของการบริหารงานในด้านประสิทธิผล (Effectiveness) เมื่อได้มีการปฏิบัติงานไปแล้วในทุกขั้นตอน เนื่องจากเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงผลการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม และสามารถบอกได้ถึงความสำเร็จของการบริหารงานได้

สรุป

สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ มีลักษณะพิเศษเฉพาะในการบริหารงาน เป็นหน่วยงานที่มีการบริหารจัดการอิสระแยกจากระบบราชการ โดยใช้กลไกของสภามหาวิทยาลัยในการดำเนินงานเป็นองค์กรที่รับผิดชอบ และดูแลการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งมีการจัดทำบริการวิชาการแก่สังคมจำนวนมากกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ และมีแนวโน้มจัดทำบริการวิชาการแก่สังคมเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยทำให้เห็นถึงความหมายและความสำคัญของการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม การวิเคราะห์การบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมเป็นการช่วยเพิ่มโอกาสในการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่ตรงตามความต้องการของชุมชนและสังคมในพื้นที่ และส่งเสริมแนวทางในการเป็นแหล่งรายได้สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา ผู้เขียนบทความได้เสนอแนะแนวทางการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคมของ

สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐด้วยทฤษฎีระบบ ที่สามารถรองรับการบริการวิชาการแก่สังคมที่ตรงตามความต้องการของชุมชนและสังคม สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐควรมีแนวทางการบริหารงานลักษณะเน้นความมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน โดยนำหลักการบริหารสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารงานบริการวิชาการแก่สังคม ซึ่งมองการบริหารงานเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตที่ต้องได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมองค์การตามแนวคิดทฤษฎีระบบ ประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ นโยบาย บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ 2) ด้านกระบวนการ ได้แก่ การวางแผนดำเนินงาน การบริหารจัดการ งบประมาณ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการติดตามประเมินผล 3) ด้านผลผลิต ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินงานหน่วยงาน และสามารถนำข้อมูลย้อนกลับไปยังทุกขั้นตอนเมื่อต้องการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมให้กระบวนการมีความสมบูรณ์ขึ้น โดยสิ่งสำคัญควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ซึ่งหมายถึง ผู้รับบริการวิชาการ เพื่อให้การบริหารงานตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อมูลและข้อดีข้อเสียของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (2558). การศึกษาข้อมูลข้อดีข้อเสียของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2540). รายงานการประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2559). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. วารสารศึกษาศาสตร์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 8(3), 45-55.
- นงนุช อุณอนันต์. (2554). หลักการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- พรสุลี อาชาวำรุง. (2543). แนวทางปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการอุดมศึกษา : รูปแบบการจัดกลุ่มอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับศักยภาพปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2553). การบริการวิชาการแก่สังคมและหน่วยงานภายนอก. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2566 จาก <http://www.sut.ac.th/service.html>.
- วรรัตน์ เขียวโพธิ์. (2553). ความรู้เกี่ยวกับการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- วันเพ็ญ พูลเกียรติรัตน์. (2544). ความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้บริหารปฏิบัติงานต่อการบริหารรายได้จากการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ใน ดุษฎีบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- วิภาดา คุปตานนท์. (2551). เทคนิคการจัดการสมัยใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สมคิด บางโม. (2565). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2553. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- _____. (2561). แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2565). รายงานการศึกษา ระบบอุดมศึกษาไทย ในบริบทของประเทศพัฒนาแล้ว กรุงเทพมหานคร: พรินท์เอเบิล.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). รายงานผลการศึกษาดูงานมาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- Office for National Education Standards and Quality. (2007). Educational Quality Assurance Manual for Higher Education Institutions. Bangkok: Higher Education Institutions.

**แนวทางการแก้ปัญหการผัดวันประกันพรุ่งทางวิชาการ
ของครูในมหาวิทยาลัยของรัฐในมณฑลยูนนาน***
**GUIDELINE TO SOLVE TEACHER'S ACADEMIC PROCRASTINATON OF
PUBLIC UNIVERSITIES IN YUNNAN**

หยาง หยวนหนี่, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์, พัชรา เดชโฮม, บุรณจิตร แก้วศรีมณ, จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา*

Yang Yuanni, Niran Suteeniran, Pachara Dejhome, Buranajit Kaewsrimon, Jittawisut Wimuttipanya

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: jittawisut21@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และ 2) ประเมินคุณลักษณะการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้งสิ้น 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับใน 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 7) การเรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อมั่น เท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ การส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ และให้มีการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมสู่การสร้างสรรค์งานใหม่ การเสริมสร้างกำลังใจ การเปิดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรได้แสดงความรู้ความสามารถอย่างสร้างสรรค์ต่อองค์กร และ 2) ผลการประเมินคุณลักษณะการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.42$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ด้านการบ่งชี้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบและน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการเข้าถึงความรู้ และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความสามารถ, การจัดการความรู้, ยูนนาน

Abstract

The purpose of this research were to 1) study the improvement of knowledge management capabilities of vocational and technological colleges in Yunnan Province; People's Republic of China and 2) evaluate the characteristics of improving the knowledge management capabilities of

* Received February 11, 2024; Revised February 27, 2024; Accepted February 29, 2024

vocational and technological colleges in Yunnan Province. People's Republic of China. This research study uses a mixed methods research method. The population used in the research included administrators and regular teachers of vocational and technological colleges in Yunnan Province. People's Republic of China, a total of 300 people. The research instrument is a 5 - level estimation scale questionnaire within 7 areas, consisting of 1) knowledge identification, 2) knowledge creation and acquisition, 3) knowledge organization, 4) knowledge processing and screening, 5) knowledge access, 6) exchange. Learn and 7) Learning, which has a reliability of .95. Statistics used in data analysis include percentages, means, and standard deviations. The results of the research found that 1) Improving the knowledge management ability of vocational and technological colleges in Yunnan Province. People's Republic of China, including promoting personnel to learn and to use knowledge gained from training to create new work. morale boosting Opening opportunities to develop the potential of personnel to express their knowledge and abilities creatively for the organization and 2) Results of the assessment of characteristics for improving overall knowledge management ability. at a high level When considering each aspect, it was found that the greatest was learning ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.42$), followed by the processing and filtering of identification knowledge. Creating and seeking knowledge Organizing knowledge into a system and the least is the aspect of access to knowledge. and exchange of knowledge respectively

Keywords: Ability, Knowledge Management, Yunnan

บทนำ

ยุคสมัยของโลกในปัจจุบัน (Globazation) โลกมีการแข่งขันสูงนอกจากทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นหัวใจหลักของการขับเคลื่อนให้องค์กรประสบความสำเร็จ และความรู้ก็มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงได้ง่าย ซึ่งการพ้องกันให้ประสบความสำเร็จและอยู่รอดในยุคนี้ ต้องอาศัยฐานความรู้ที่มั่นคง มีระบบและความต่อเนื่องท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มีบทบาทจะทำให้เกิดสังคมฐานความรู้ (Knowledge - Based Society) (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547) โดยองค์กรที่จะประสบความสำเร็จจะต้องสามารถสร้างรวบรวม และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคคลและองค์กร โดยการสร้างความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ และความเป็นหนึ่งเดียวกันซึ่งจะเกิดการถ่ายโอนความรู้ระหว่างบุคคล โดยสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งเสริมการถ่ายโอนความรู้จะต้องมีการสร้างกลยุทธ์ที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ ความยืดหยุ่น และนวัตกรรม (Inkpen, 1996) โดยการจัดการความรู้ เป็นกระบวนการที่มีระบบในการค้นหา สร้าง รวบรวม จัดเก็บ เผยแพร่ถ่ายทอด แบ่งปัน และใช้ความรู้ องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการความรู้ คือ คน เทคโนโลยี และกระบวนการความรู้ (Bergeron, B., 2003) โดยคนถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นแหล่งความรู้ และเป็นผู้นำเอาความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ส่วน เทคโนโลยีนั้นจะต้องเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้คนสามารถจัดเก็บ แลกเปลี่ยนและค้นหารวมทั้งนำความรู้ไปใช้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบมากขึ้น ส่วนกระบวนการจัดการความรู้เป็นการบริหารจัดการเพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปให้ผู้รู้ เพื่อนำไปสร้างนวัตกรรมหรือปรับปรุงการทำงาน โดยที่องค์ประกอบทั้งสามส่วนนี้จะต้องเชื่อมโยงและใช้ร่วมกันอย่างสมดุล (บุญดี บุญญากิจ และคณะ, 2547) การจัดการความรู้ (Knowledge Management) นำไปสู่การกำหนดความรู้ การแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ การสร้างความรู้ และการนำความรู้ไปใช้ และ 3) เป้าหมายของการจัดการความรู้

(Chell, J., 2001) ประกอบด้วย คุณภาพงาน คุณภาพคน และองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับแนวคิดของเลโบว์ ได้กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการของการสร้างสรรค์คุณค่า (Creative Value) จากทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ขององค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสกัดแก่นองค์ความรู้ (Capture) การแพร่กระจายความรู้ (Distribute) การประสานความรู้ (Coordinate) การซ่อมแซมหรือการเอากลับคืนมาทำให้คืนสู่สภาพเดิม (Retrieve) การจัดเก็บ (Store) และการจัดการทรัพย์สินความรู้ (Manage Knowledge Assets) เพื่อองค์กรสามารถเกิดพลังความรู้ที่ดีที่สุด (Best Leverage its Knowledge) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการศึกษาดังกล่าวทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดการความรู้ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน (Liebowitz Thomas, J., 1998) ดังนั้นการบริหารจัดการให้บุคลากรมีสมรรถนะและประสิทธิภาพในการดำเนินงานในองค์กรนั้นสิ่งที่สำคัญ ก็คือ ในเรื่องของ การนำเอานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเก็บข้อมูลและการส่งเสริมให้การดำเนินงานนั้นมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา การผลิตวันประกันพุ่มทางวิชาการของครูในมหาวิทยาลัยของรัฐในมณฑลยูนนานได้อย่างมีคุณภาพโดยสิ่งสำคัญนั้นการมีส่วนร่วมและการพัฒนางานร่วมกันตลอดถึงการวางแผนและการเสริมสร้างกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จตามที่คาดหวังร่วมกันจึงถือว่าเป็นยุทธศาสตร์และกระบวนการในการบริหารจัดการองค์กรอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. เพื่อประเมินคุณลักษณะการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

แนวทางการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี ยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี ยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ .95 โดยยึดกรอบแนวคิดการจัดการความรู้ของปีเตอร์ พิจารณาได้จากองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ 1) ด้านการบ่งชี้ความรู้ 2) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ 3) ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4) ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) ด้านการเข้าถึงความรู้ 6) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 7) ด้านการเรียนรู้ (Peter, M., 1990) แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามแนวทางการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยียูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ด้านการบ่งชี้ความรู้ 10 ข้อ ด้านการสร้าง และแสวงหาความรู้ 10 ข้อ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ 10 ข้อ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 10 ข้อ ด้านการเข้าถึงความรู้ 11 ข้อ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 9 ข้อ ด้านการเรียนรู้ 10 ข้อ รวม 70 ข้อ ลักษณะ ของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามการประเมินคุณลักษณะการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยียูนนาน

การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยียูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา แนวทางการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยียูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
3. สร้างแบบสอบถาม พิจารณาได้จากองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ 1) ด้านการบ่งชี้ความรู้ 2) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ 3) ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4) ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) ด้านการเข้าถึงความรู้ 6) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 7) ด้านการเรียนรู้ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาฯ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง ให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Peter, M., 1990)
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00
5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยียูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยียูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยียูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 300 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 300 ฉบับ เก็บคืนได้ จำนวน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกเป็นการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการอธิบายแบบความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยศึกษาแนวทางการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และเทคโนโลยียูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า ผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน มีการส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยการศึกษาเอกสาร ความรู้ต่าง ๆ และนำไปใช้ในการทำงานเปิดใจยอมรับความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ สนับสนุนให้มีการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม หรือจากการสัมมนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้มีการนำความรู้ไปสร้างสรรค์งานใหม่ มีการปรับปรุงรูปแบบของเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งองค์กร ผู้บริหารมีการวางโครงสร้างความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งเข้าถึงความรู้ให้แก่บุคลากร มีการประมวลข้อมูลความรู้และทักษะการปฏิบัติงานในหน้าที่ต่าง ๆ ให้ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย มีการจัดทำคู่มือการเข้าถึงความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ผู้บริหารส่งเสริมในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์กรเป็นอย่างดี มีการจัดสถานที่ บรรยากาศที่เหมาะสมกับการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในเรื่องต่าง ๆ สามารถนำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาปรับใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ มีการประเมินตนเองถึงความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีการรวบรวมผลที่ได้รับจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้อื่นสามารถเรียนรู้ต่อได้ มีการสนับสนุนให้บุคลากรนำความรู้ต่าง ๆ ไปเผยแพร่เพื่อให้ทุกคนทราบ และปฏิบัติงานได้ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน เพื่อสร้างเครือข่ายความรู้ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างบุคคลภายในองค์กรทั้งในเรื่องของความรู้ และประสบการณ์ มีการจัดอบรม/สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงาน มีการบันทึก รวบรวม หรือจัดเก็บความรู้ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้องค์กรเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง

2. ผลการประเมินคุณลักษณะการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ($\mu = 4.68, \sigma = 0.42$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ($\mu = 4.64, \sigma = 0.51$) ด้านการบ่งชี้ความรู้ ($\mu = 4.57, \sigma = 0.62$) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ($\mu = 4.55, \sigma = 0.38$) ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ($\mu = 4.52, \sigma = 0.46$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการเข้าถึงความรู้ และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\mu = 4.51, \sigma = 0.36, \mu = 4.51, \sigma = 0.40$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยแนวทางการแก้ปัญหาการผัดวันประกันพรุ่งทางวิชาการของครูในมหาวิทยาลัยของรัฐในมณฑลยูนนาน

1. ผลการศึกษาการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประกอบด้วย การส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ และให้มีการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมสู่การสร้างสรรค์งานใหม่ การเสริมสร้างกำลังใจ การเปิดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ได้แสดงความรู้ความสามารถอย่างสร้างสรรค์ต่อองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ Koontz, H. & Weihrich, H. และมุชินสกาย ได้ให้ความสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงไว้ว่าเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ การสร้างพลังใจ การมีส่วนร่วมในการสร้างศักยภาพของบุคลากร และสร้างความผูกพันในการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ที่สำคัญขององค์กรภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของผู้นำที่มีต่อผู้ตาม (Koontz, H. & Weihrich, H., 1988) แต่อิทธิพลนั้นเป็นการให้อำนาจแก่ผู้ตามให้กลับกลายมาเป็นผู้นำ และผู้ที่เปลี่ยนแปลงหน่วยงานในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงองค์กร ดังนั้นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงได้รับการมองว่าเป็นกระบวนการที่เป็นองค์รวม และเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของผู้นำในระดับต่าง ๆ ในหน่วยย่อยขององค์กร (Muchinsky, P.M., 1997) สอดคล้องกับแนวคิดของ Hill, J. & Mcshane A ได้ให้ความสำคัญของภาวะผู้นำ

การเปลี่ยนแปลงไว้วางใจ เป็นพฤติกรรมของผู้กระทำการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์และองค์กรผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ที่ผลักดันทิศทางกลยุทธ์ใหม่ (Hill, J. & Mcshane A, 2008)

2. ผลการประเมินคุณลักษณะการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ ประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการบ่งชี้ ด้านการสร้าง และแสวงหาความรู้ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการเข้าถึงความรู้และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยียูนนาน นำความรู้จากประสบการณ์เดิมมาปรับใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีการประเมินตนเองถึงความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ มีความสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์กรเป็นอย่างดี มีความยุติธรรมในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ เพื่อนำข้อมูลความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างบุคคลภายในองค์กรทั้งในเรื่องของความรู้และประสบการณ์ และมีการวางโครงสร้างความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ คอลลิสัน เคิร์ด และพราเซล เกฟฟ์ ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการความรู้ว่า กระบวนการและรูปแบบในการทำงานที่มีกระบวนการ วิธีการคิด ความคิดสร้างสรรค์ การดำเนินกิจกรรมซึ่งจะประกอบไปด้วยทักษะต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้รูปแบบของการทำงานนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Collison, C. & Parcell G., 2004) สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอลล์แลนเดอร์ กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการใช้อิทธิพลของบุคคลที่เป็นผู้นำ มิได้หมายถึงบุคคลที่เป็นผู้นำ ถึงแม้ว่าภาวะผู้นำจะ ขึ้นอยู่กับอำนาจตามกฎหมายที่ผู้นำมีก็ตามจริงอยู่ที่กระบวนการภาวะผู้นำนั้นมีตัวผู้นำเป็นส่วนสำคัญ และเป็นศูนย์กลางของกระบวนการ แต่สถานการณ์โดยรวมแล้วผู้ตามนับว่ามีความสำคัญมากเช่นกัน เพราะหากปราศจากการตอบสนองจากผู้ตามแล้วก็ไม่เกิดภาวะผู้นำเกิดขึ้น ทั้งนี้ เพราะภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อิทธิพล และผู้รับแรงของอิทธิพลแต่ไม่ได้หมายความว่าอิทธิพลจะถูกใช้โดยผู้นำฝ่ายเดียว (Hollander, E.P., 1978) ในทางกลับกันผู้ตามก็ใช้อิทธิพลต่อผู้นำได้เช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ คุณตซ์ และเวียริช กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นศิลปะหรือกระบวนการในการใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้เขาเหล่านั้นใช้ความพยายามอย่างที่สุดอย่างสมัครใจและอย่างกระตือรือร้น เพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ในเชิงอุดมคติแล้วการที่ผู้นำใช้อิทธิพลเพื่อให้ผู้ตามทำงานด้วยความเต็มใจเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ แต่ควรพัฒนาให้ผู้ตาม เต็มใจทำงานด้วยความกระตือรือร้นและมีความเชื่อมั่น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

แนวทางการแก้ปัญหาการผัดวันประกันพรุ่งทางวิชาการของครูในมหาวิทยาลัยของรัฐใน มณฑลยูนนาน พบว่า แนวทางการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีการส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ด้วยการศึกษาเอกสาร ความรู้ต่าง ๆ และนำไปใช้ในการทำงานเปิดใจยอมรับความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ สนับสนุนให้มีการนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมหรือจากการสัมมนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้มีการนำความรู้ไปสร้างสรรค์งานใหม่ ผู้บริหารมีการวางโครงสร้างความรู้เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ มีการประชาสัมพันธ์แหล่งเข้าถึงความรู้ให้แก่บุคลากร ผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และเทคโนโลยียูนนาน มีระบบและรูปแบบแนวทางการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และเทคโนโลยียูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่มีการกำหนดขนาดขององค์กรที่แน่นอน ที่จะต้องกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานในอนาคต องค์กร และต้องมีการกำหนด มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ที่จะนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ทั้งภายนอกและภายในโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในอนาคตขององค์กร ในการนำ กระบวนการเข้าไปส่งเสริมตามแนวทางการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และเทคโนโลยียูนนานควรมีการวิจัยการศึกษาแนวทางการยกระดับ

ความสามารถในการจัดการความรู้ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และเทคโนโลยีุนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน อย่างต่อเนื่องในองค์กรรูปแบบอื่น ๆ เช่น ในหน่วยงานอื่น ๆ และพัฒนาทุกสถานศึกษาให้นำการจัดการความเป็น ผู้นำในการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ และต้องการนำพหุองค์การสู่ความเป็นเลิศ และความยั่งยืนได้ และผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และเทคโนโลยีุนนาน ควรจะมีการนำผลวิจัยการศึกษาแนวทางการยกระดับ ความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และเทคโนโลยีุนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ไปพัฒนาจัดทำเป็นคู่มือการศึกษาแนวทางการยกระดับความสามารถในการจัดการความรู้ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และเทคโนโลยีุนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และให้สามารถนำแนวทางการยกระดับความสามารถใน การจัดการความรู้เข้าไปประยุกต์ตามบริบทขององค์กรนั้นได้

เอกสารอ้างอิง

- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2547). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). การจัดการความรู้พื้นฐานและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- Bergeron, B. (2003). Essentials of knowledge management. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Chell, J. (2001). Introducing Principal to the Role of Instructional Leadership: A Summary of Master's Project. New York: McGraw - Hill.
- Collison, C. & Parcell G. (2004). Learning to Fly: Practical Knowledge Management from some of the world's leading learning. 2004. 45-47. New York: Author P. Brief.
- Hill, J. & Mcshane A. (2008). Principles of Management. New York: McGraw-Hill.
- Hollander, E.P. (1978). Leadership in Dynamics: A Practical Guide to Effective Relationships. New York: The Free.
- Inkpen. (1996). Creating Knowledge through collaboration, California Management Review. New York: Author P. Brief.
- Koontz, H. & Weihrich, H. (1988). Management. 9th ed. New York: McGraw-Hill.
- Liebowitz Thomas, J. (1998). Beckman. Edition 1st Edition. First Published 1998. eBook Published 11 September 2020. New Jersey: Location Boca Raton.
- Muchinsky, P.M. (1997). Psychology Applied to Work An Introductions to Industrial and Organizational Psychology. 5 th ed. California:Brooks/Cole. Organization. 2 th ed. West Sussex: Capstone.
- Peter, M. (1990). The fifth discipline :The art and practice of the learning organization. London: Century Press.

คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค บนอินสตาแกรม รีลส์
ด้านแพชชั่นการแต่งกาย ทัศนคติ และความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล*
FASHION MICRO - INFLUENCER'S ATTRIBUTIONS ON INSTAGRAM REELS,
ATTITUDES AND PURCHASE INTENTION OF MILLENNIALS

สุจิตรา ออมนอก*, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, วราพรรณ อภิศุภะโชค

Sujittra Omnok, Saranthorn Sasithanakornkaew, Warapan Apisuphachok

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: sujitta.o@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ทัศนคติ และความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ด้านแพชชั่นการแต่งกายบนอินสตาแกรม รีลส์ ทัศนคติ และความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มมิลเลนเนียล จำนวน 400 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบสะดวก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ด้านแพชชั่นการแต่งกาย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคบนอินสตาแกรม รีลส์ ด้านแพชชั่นการแต่งกายมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค และทัศนคติ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพชชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณลักษณะ, ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิด, จุลภาค, ทัศนคติ, มิลเลนเนียล

Abstract

The Objectives of this research paper were 1) Study the Instagram Reels usage micro - influencers attributions Attitudes and purchase intention of millennial consumers. 2) Study the relationship of Instagram Reels usage fashion micro-influencers attributions Attitudes towards micro - influencers and purchase intention of millennial consumers. Study the fashion micro - influencers attributions Attitudes and purchase intention of millennial consumers. the study was conducted as a survey study, with a

* Received February 12, 2024; Revised February 27, 2024; Accepted February 29, 2024

sample of 400 millennials selected through a convenient sampling technique. The collected data were analyzed using both descriptive and inferential statistics. However, variations in education levels and occupation induced differences in purchase intention of millennials. The use of Instagram Reels exhibited a positive correlation with millennials purchase intention, with statistical significance at the .05 level. Moreover, fashion micro-influencers attributions demonstrated a positive correlation with millennials' purchase intention at a significance level of .05. Attitudes toward fashion micro -influencers on Instagram Reels were also positively linked to millennials' purchase intention with statistical significance at .05. Ultimately, the usage of Instagram Reels and attributions of and attitudes toward fashion micro -influencers collectively influencer millennials' purchase intention in the fashion domain, with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Attributions, Influencer, Micro, Attitudes, Millennials

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการของการสื่อสาร ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ ๆ นำการเปลี่ยนแปลงให้สังคมไทยมุ่งเข้าสู่ยุคดิจิทัล และความรวดเร็วของอินเทอร์เน็ตส่งผลให้การสื่อสารมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว สื่อออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการใช้ชีวิตของคนเราอย่างมาก จากพฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบันที่จะมีการค้นหาข้อมูลหรือบริการก่อนตัดสินใจซื้อ โดยข้อมูล que ผู้บริโภคจะเลือกค้นหา มักเป็นข้อมูลจากผู้บริโภคด้วยกันเอง เนื่องจากผู้บริโภคส่วนมากเริ่มหันหลังให้กับโฆษณา และเชื่อการบอกต่อเกี่ยวกับสินค้าจากคนรู้จัก ร้อยละ 84 และความคิดเห็นหรือรีวิวจากสื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 75 (Brand Buffet, 2023) จนนำมาสู่การสร้างเนื้อหาขึ้นมาโดยผู้ใช้สื่อออนไลน์ ด้วยการนำข้อมูลมาแบ่งปัน ในรูปแบบของการเขียน รูปภาพ หรือวิดีโอ จึงทำให้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมากระแสของการทำการตลาดบนสื่อสังคมออนไลน์โดยใช้กลยุทธ์การตลาดผ่านผู้มีอิทธิพลทางความคิดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ผู้มีอิทธิพลทางความคิดได้กลายมาเป็นกลุ่มคนอ้างอิงของผู้บริโภค ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ จึงทำให้นักการตลาดหันมาใช้บุคคลเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารการตลาดโดยให้ผลตอบแทนเมื่อเริ่มมีการถูกขอให้รีวิวสินค้า หรือการที่ตราสินค้าเข้าไปกำกับดูแลในส่วนของการโพสต์ จึงทำให้ความเชื่อถือของผู้บริโภคถูกปรับเปลี่ยนไป ผู้บริโภคเรียนรู้และตั้งข้อสงสัยกับข้อมูล ที่เรียกว่า งานรีวิวสินค้ามากขึ้น รวมถึงความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใส ของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดในปัจจุบัน (สโรจ เลาหศิริ, 2560) ผู้บริโภคจึงเริ่มมองหาข้อมูลหรือบริการที่สนใจ ข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้ใช้จริง โดยไม่มีผลประโยชน์ใด ๆ กับตราสินค้า จึงทำให้เกิดกลุ่มผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดหนึ่งกลุ่มขึ้นมา ที่เรียกว่า ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค กล่าวคือ เป็นบุคคลธรรมดาทั่วไป ไม่ใช่บุคคลที่มีชื่อเสียงและมีผู้ติดตามตั้งแต่ 1,000 - 10,000 คน เท่านั้น มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีความสนใจในเรื่องที่ตนเองถนัด และมักจะนำเสนอถึงเรื่องที่ตัวเองสนใจลงในสื่อออนไลน์ และในปัจจุบันหลายธุรกิจต้องเจอปัญหาในการสร้างการรับรู้และการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงธุรกิจด้านแฟชั่นการแต่งกาย ที่เมื่อก่อนเคยอาศัยการกระจายข้อมูลด้วยนิตยสารและโฆษณาทางทีวีแบบดั้งเดิม แต่ตอนนี้ต้องมาเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงจากความเจริญของการซื้อออนไลน์ การนำเสนอวิธีใหม่ในการเข้าถึงลูกค้า ซึ่งลูกค้ามีตัวเลือกจากเทคโนโลยีมากขึ้นในการเลือกซื้อสินค้า โดยอีกหนึ่งช่องทางหลักบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ทรงอิทธิพลระดับจุลภาคมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับแฟชั่นการแต่งกาย ก็คือ อินสตาแกรม ซึ่งถือว่าเป็นแพลตฟอร์มที่ตอบโจทย์ในการสื่อสารกับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้อย่างน่าสนใจ ประกอบกับรูปแบบวิดีโอมีความหลากหลาย จึงทำให้ธุรกิจต่างก็เริ่มทำ

การตลาดบนอินสตาแกรม รีลส์ และใช้พีเจอร์นีในการทำงานร่วมกับผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับด้านแฟชั่นการแต่งกาย เพื่อให้ตอบโจทย์กิจกรรมและพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุคสมัยนี้มากขึ้น

นอกจากนี้ Everyday marketing เผยถึงพฤติกรรมการใช้งานอินสตาแกรมในปี 2565 พบว่า เป็นกลุ่มมิลเลนเนียล คิดเป็นร้อยละ 31.2 นับได้ว่าเป็นกลุ่มผู้ใช้สื่อโซเชียลมีเดียที่อยู่ในระดับสูง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนวัยทำงานและกำลังสำคัญที่ขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจ คนกลุ่มมิลเลนเนียลมีไลฟ์สไตล์หลงใหลในแฟชั่น เป็นวัยทำงานที่ชอบซื้อเสื้อผ้าตามแฟชั่น รักการแต่งตัว เนื่องจากคนกลุ่มนี้ให้ความสำคัญในการสร้างเสน่ห์และทำให้ตัวเองดูดีอยู่เสมอ ความคิดสร้างสรรค์สูง อีกทั้งยังเป็นกลุ่มที่มีประชากรจำนวนมาก และค่อนข้างที่จะมีกำลังซื้อที่ค่อนข้างสูง (Brand Buffet, 2023) ทำให้แบรนด์ต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับคนกลุ่มนี้เป็นอย่างมาก ที่สำคัญผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลมีความฉลาดเลือก ช่างค้นหาถึงความจริง และความโปร่งใสของแบรนด์ก่อนที่จะทำการตัดสินใจซื้อ ขณะที่การใช้ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดก็มีส่วนช่วยในการตัดสินใจของคนกลุ่มนี้ได้ด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค (Micro Influencer) บนอินสตาแกรม รีลส์ ด้านแฟชั่นการแต่งกาย ทักษะคิด และความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล ทั้งนี้ผลการศึกษาวินิจฉัยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำการตลาดกลุ่มสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังเป็นผลดีกับผู้ประกอบการเพื่อเลือกใช้ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดเพื่อนำเสนอเนื้อหาให้ดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจมากยิ่งขึ้น และเพิ่มแนวทางให้กับกลุ่มสินค้าหรือบริการอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานอินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ทักษะคิด และความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์พฤติกรรมการใช้งานอินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ทักษะคิดต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค และความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ด้านแฟชั่นการแต่งกายบนอินสตาแกรม รีลส์ ทักษะคิด และความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล

วิธีดำเนินการวิจัย

โดยเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถาม 400 ชุด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบสมมติฐาน แบบ t - test, F - test (One - way ANOVA) และ Multiple Regression Analysis

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มคนที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2523 ถึงปี 2538 ซึ่งมีอายุระหว่าง 28 - 43 ปี (มิลเลนเนียล) ที่มีการติดตามผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคในอินสตาแกรม มีจำนวนผู้ติดตาม 1,000 ถึง 10,000 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) โดยวิธีการสุ่มตามสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนกลุ่มประชากรที่มีช่วงอายุระหว่าง 28 - 43 ปี ที่มีการติดตามผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคในอินสตาแกรมที่แน่นอน จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Cochran ในกรณีที่ทราบจำนวนกลุ่มประชากร โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 384 คน และผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ที่ต้องการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้น 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ 1) ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง และวิธีการสร้างแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยตลอดจนกำหนดกรอบแนวความคิดการวิจัย โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา 2) ศึกษาจากหนังสือเอกสาร บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม กำหนดให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แนวคิด และทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย 3) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพ

1. ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาข้อคำถามให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้มีความครอบคลุม และครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การศึกษา

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำมาทำการตรวจสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งกำหนดค่าความเชื่อมั่นจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 โดยจำแนกตามตัวแปรได้ดังต่อไปนี้ ค่าความเชื่อมั่นพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ 0.85 ค่าความเชื่อมั่นคุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค 0.95 ค่าความเชื่อมั่นทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค 0.95 และค่าความเชื่อมั่นความตั้งใจซื้อ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 400 คน รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่านทางแพลตฟอร์ม Google form, QR code และส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพจ Reels Thailand community เพจรวมความรู้ Reels คลิปสั้น เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคำนวณสถิติสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา สำหรับการหาค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติเชิงอนุมาน สำหรับการทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน Correlation และการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis : MRA)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์

พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
ท่านมีการรับชมวิดีโอในอินสตาแกรมรีลส์	3.79	0.89	มาก
ท่านมีการกดไลค์วิดีโอในอินสตาแกรม รีลส์	3.56	0.96	มาก
ท่านมีการกดไลค์วิดีโอในอินสตาแกรม รีลส์	2.87	1.16	ปานกลาง
ท่านมีการคอมเมนต์ วิดีโอในอินสตาแกรม รีลส์	3.34	1.06	ปานกลาง
รวม	3.39	0.86	มาก

กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า มีการรับชมวิดีโอในอินสตาแกรม รีลส์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89 รองลงมา มีการกดไลค์วิดีโอในอินสตาแกรม รีลส์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 รองลงมา มีการคอมเมนต์ วิดีโอในอินสตาแกรม รีลส์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 และมีการกดไลค์วิดีโอในอินสตาแกรม รีลส์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.16 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพล

คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพล	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
มีการวางตัวดี เข้าถึงง่าย ดูเป็นมิตร	4.02	0.73	มาก
ใช้ภาษาสื่อสารกับผู้ติดตามอย่างเป็นกันเองในการนำเสนอเนื้อหาหรือตอบคอมเมนต์	3.99	0.75	มาก
การใช้คำพูดในการถ่ายทอด เป็นที่น่าชื่นชอบและยอมรับ	3.98	0.70	มาก
รวม	3.93	0.60	มาก

กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการวัดระดับคุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค บนอินสตาแกรม รีลส์ ด้านแพชชั่นการแต่งกาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า มีการวางตัวดี เข้าถึงง่าย ดูเป็นมิตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 รองลงมา คือ ใช้ภาษาสื่อสารกับผู้ติดตามอย่างเป็นกันเอง ในการนำเสนอเนื้อหาหรือตอบคอมเมนต์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 และการใช้คำพูดในการถ่ายทอด เป็นที่น่าชื่นชอบและยอมรับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพล

ทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพล	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
ท่านรู้สึกชื่นชอบผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคบนอินสตาแกรม รีลส์ เพราะมีเสน่ห์น่าดึงดูด	3.94	0.73	มาก
ท่านมีแนวโน้มที่จะติดตามผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ด้านแพชชั่นการแต่งกายบนอินสตาแกรม รีลส์ ต่อไปในอนาคต	3.93	0.77	มาก
ท่านมีแนวโน้มที่จะเลือกซื้อสินค้าด้านแพชชั่นการแต่งกาย ตามที่ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค บนอินสตาแกรมได้ให้ข้อมูล	3.85	0.80	มาก
รวม	3.86	0.69	มาก

กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ท่านรู้สึกชื่นชอบผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคบนอินสตาแกรม รีลส์ เพราะมีเสน่ห์น่าดึงดูด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 รองลงมา คือ ท่านมีแนวโน้มที่จะติดตามผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ด้านแพชชั่นการแต่งกาย บนอินสตาแกรม รีลส์ ต่อไปในอนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 และท่านมีแนวโน้มที่จะเลือกซื้อสินค้าด้านแพชชั่นการแต่งกาย ตามที่ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคบนอินสตาแกรมได้ให้ข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความตั้งใจซื้อ

ความตั้งใจซื้อ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
ท่านมีความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพ้น้ำการแต่งกาย ตามผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค	3.67	0.83	มาก
ท่านมีความตั้งใจที่จะบอกต่อให้ผู้อื่นหรือคนรอบข้างซื้อสินค้าด้านแพ้น้ำการแต่งกายที่ผู้ทรง อิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคนำเสนอ	3.61	0.90	มาก
ท่านมีความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพ้น้ำการแต่งกาย ตามผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค	3.60	0.84	มาก
รวม	3.62	0.79	มาก

กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความตั้งใจซื้อ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความตั้งใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 รองลงมา คือ มีความตั้งใจที่จะบอกต่อให้ผู้อื่นหรือคนรอบข้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 และมีความตั้งใจซื้อซ้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ทศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพ้น้ำการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล

ตารางที่ 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างพฤติกรรมการใช้อินสตา แกรม รีลส์ คุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ทศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพล

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	P
ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ กับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพ้น้ำการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล	0.65	0.00*
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค กับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพ้น้ำการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล	0.71	0.00*
ความสัมพันธ์ระหว่างทศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค กับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพ้น้ำการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล	0.76	0.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพ้น้ำการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.65

คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพ้น้ำการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.71

ทศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพ้น้ำการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.76

สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค และทัศนคติ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบการถดถอยเชิงพหุของพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค และทัศนคติ

ตัวแปรอิสระ	b	β	t	Sig
พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์	0.22	0.23	5.84	0.00*
คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค	0.28	0.21	4.32	0.00*
ทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค	0.50	0.43	8.53	0.00*
<i>Adjusted R² = 0.802, F = 238.47, Sig F = 0.00*</i>				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค และทัศนคติ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรผัน ของความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล ได้ร้อยละ 80.2 ($Adjusted R^2 = 0.802$) โดยทัศนคติ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.43 มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลมากที่สุด รองลงมา คือ พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.23 และคุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.21

อภิปรายผล

1. คุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ด้านแพชั่นการแต่งกาย บนอินสตาแกรม รีลส์ ทัศนคติ และความตั้งใจของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล

คุณลักษณะผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ด้านแพชั่นการแต่งกายบนอินสตาแกรม รีลส์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวางตัวดี เข้าถึงง่าย ดูเป็นมิตร รองลงมา การใช้ภาษาสื่อสารกับผู้ติดตามอย่างเป็นกันเองในการนำเสนอเนื้อหาหรือตอบคอมเมนต์ และการใช้คำพูดในการถ่ายทอด เป็นที่น่าชื่นชอบและยอมรับ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า หากกลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคด้านแพชั่นการแต่งกายมากขึ้นเท่าไร ก็จะกระตุ้นกลุ่มตัวอย่างเกิดความตั้งใจซื้อมากขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้การศึกษาของ ปวีณา ชื่นศุภร ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้มีอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคบนอินสตาแกรมในกลุ่มสินค้าคลีน ความผูกพันต่อเนื้อหา และความตั้งใจซื้อของสตรีวัยทำงาน พบว่า ผู้มีอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคบนอินสตาแกรมในกลุ่มสินค้าคลีน เป็นผู้บริโภคในระดับสังคมเดียวกันหรือใกล้เคียงกันกับผู้บริโภคทั่วไป โดยมีลักษณะสำคัญ อาทิ แสดงออกถึงความสนใจในเรื่องสุขภาพหรือสินค้าคลีน นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสินค้าคลีน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ใช้ภาษากับผู้ติดตามอย่างเป็นกันเองในการนำเสนอเนื้อหาหรือตอบคอมเมนต์ และเป็นผู้บริโภคสินค้าคลีนหรือมีประสบการณ์ตรงกับสินค้า (ปวีณา ชื่นศุภร, 2562)

ทัศนคติ กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ด้านแพชั่นการแต่งกายบนอินสตาแกรม รีลส์ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รู้สึกชื่นชอบผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคบนอินสตาแกรม รีลส์ เพราะมีเสน่ห์น่าดึงดูด จากการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างเกิดทัศนคติที่ดีต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค ด้านแพชั่นการแต่งกายที่มีการนำเสนอเนื้อหา

ผ่านช่องทางอินสตาแกรม รีลส์ แล้วนั้น อาจส่งผลต่อแรงกระตุ้นทางความคิดของผู้บริโภค เช่น ความรู้สึกชอบหรือรู้สึกไม่ชอบ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าตามที่ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคนำเสนอต่อไปในอนาคต นอกจากนี้การศึกษาของ ชนิตา กิ่งรุ่งเพชร ได้ศึกษาเรื่อง ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดในอินสตาแกรมสำหรับสินค้าประเภทอาหารและเครื่องดื่ม กับการเปิดรับ ทักษะคิด และพฤติกรรมการตอบสนองของผู้บริโภค พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อทัศนคติที่ว่าผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดทางอินสตาแกรมเป็นคนมีเสน่ห์ดึงดูด และกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเห็นด้วยต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม (ชนิตา กิ่งรุ่งเพชร, 2561)

ความตั้งใจของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล กลุ่มตัวอย่างมีระดับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านมีความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายตาม ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค มากที่สุด รองลงมา คือ มีความตั้งใจที่จะบอกต่อให้ผู้อื่นหรือคนรอบข้างซื้อสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกาย ที่ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคนำเสนอ และมีความตั้งใจซื้อซ้ำ แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันมีการใช้ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดในการทำการตลาดที่หลากหลายประเภทมากขึ้น รวมถึงการใช้ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค นำเสนอเนื้อหาในเรื่องที่ตนเองสนใจ เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างการรับรู้ โน้มน้าวใจ และสร้างความน่าเชื่อถือ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ ส่งแรงกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจ จนเกิดความตั้งใจที่จะซื้อ กลับมาซื้อซ้ำ และเกิดการบอกต่อในที่สุด ตามแนวคิดของ Chen & Chen ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจนั้นมีผลต่อความตั้งใจซื้อซ้ำในธุรกิจบริการ ความพึงพอใจของลูกค้าสามารถเพิ่มความสามารถในการทำกำไรให้แก่บริษัทได้ ด้วยการพัฒนาการรักษาลูกค้าเก่าและยังส่งผลถึงการตั้งใจซื้อซ้ำโดยตรง

2. ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค และทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค กับความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล

พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการรับชมอินสตาแกรม รีลส์ รองลงมา มีการกดไลค์วิดีโอในอินสตาแกรม รีลส์ ตามลำดับ ส่วนใหญ่ใช้งานอินสตาแกรม รีลส์ในช่วงเวลา 20.01 - 22.00 น.สิ่งที่ทำบ่อยมากที่สุดขณะใช้งานอินสตาแกรม รีลส์ คือ ตั้งใจดูเฉพาะคลิปที่สนใจ และมีวัตถุประสงค์เพื่อความเพลิดเพลิน และจากพฤติกรรมของการชมวิดีโอคลิปบนอินสตาแกรม รีลส์ ที่ได้รับความนิยมจากผู้ใช้งาน รวมถึงรูปแบบ เช่น เพลง เสียง ฟิลเตอร์ หรือคลิปสั้นที่สื่อสารเข้าใจง่าย ช่วยให้ผู้ใช้สามารถรับชมวิดีโอประกอบการหาไอเดียสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายได้หลากหลายมุมมองมากขึ้น ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการรับชมและใช้งานอินสตาแกรม รีลส์ ที่เพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลมากตามไปด้วย ตามที่การศึกษาของ Lee, E. et al ที่พบว่า เหตุผลและแรงจูงใจที่คนใช้อินสตาแกรม คือ เพื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การใช้ประโยชน์ในฐานะพื้นที่เก็บรวบรวมรูปภาพและวิดีโอเป็นพื้นที่ในการแสดงตัวตน ใช้เป็นเครื่องมือที่ให้ความบันเทิงผ่อนคลาย และการใช้เป็นช่องทางในการติดตามผู้อื่น (Lee, E. et al., 2015) อีกทั้งยังมีการศึกษาของ วรินทร์ลดา พึ่งเถื่อน ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อต้นไม้ประดับผ่าน Instagram ผลการศึกษาพบว่า การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกซื้อต้นไม้ประดับผ่าน Instagram มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อต้นไม้ประดับผ่าน Instagram ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญ โดยเป็นความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง (วรินทร์ลดา พึ่งเถื่อน, 2564)

คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็น ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า คุณลักษณะด้านความดึงดูดใจ มากที่สุด คือ การวางตัวดี เข้าถึงง่าย ดูเป็นมิตร รองลงมา คือ ใช้ภาษาสื่อสารกับผู้ติดตามอย่างเป็นกันเอง แสดงให้เห็นว่าหากผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคมีคุณลักษณะ

เหล่านี้ที่น่าสนใจ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความเชื่อถือ ก็ย่อมส่งผลให้มีความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกายของกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น และตามแนวคิดของ Gladwell ได้กล่าวถึง เรื่องผู้มีอิทธิพลทางความคิดว่า เป็นกลุ่มคนที่มีลักษณะพิเศษทางสังคมบางอย่างที่ไม่พบในคนส่วนใหญ่ เช่น มีความอยากรู้อยากเห็น เข้ากับผู้อื่นได้ง่าย รู้จักผู้คนมาก มีความรู้พร้อมที่จะถ่ายทอด และมีความสามารถในการโน้มน้าวใจผู้อื่นสูง (Galdwell, M., 2002) อีกทั้งยังมีการศึกษาของ ภัสสรนันท์ อเนกธรรมกุล ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นผู้นำเสนอสินค้าหลากหลายตราสินค้าในงานโฆษณา ที่กล่าวว่า การใช้ความดึงดูดใจในการนำเสนอสินค้าจะช่วยเพิ่มระดับความโน้มน้าวใจ และทำให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติของผู้นำเสนอสินค้าได้ การใช้ผู้ที่มีชื่อเสียงที่มีความน่าดึงดูดใจนั้น จะช่วยตอบโจทยให้ผู้บริโภคเกิดความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ได้มากกว่าการใช้บุคคลธรรมดาทั่วไป และจะช่วยส่งผลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อที่มีต่อผู้บริโภคด้วย (ภัสสรนันท์ อเนกธรรมกุล, 2553)

ทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค พบว่า ทัศนคติต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล โดยด้านแนวโน้มนวัตกรรม ด้านความรู้ และด้านความรู้สึก มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติโดยรวมต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคในเชิงบวก ก็จะส่งผลต่อแนวโน้มนวัตกรรมที่จะติดตาม และส่งผลให้มีความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกายมากตามไปด้วย ตามแนวคิดของ Solomon, M. R. กล่าวว่า ทัศนคติประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก หากผู้บริโภคมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่ง ๆ แล้ว จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่น ๆ ในอนาคตได้ (Solomon, M. R., 2013) อีกทั้งยังมีการศึกษาของ ศศิมา อุดมศิลป์ ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารการตลาด โดยใช้ผู้ทรงอิทธิพลออนไลน์ในธุรกิจร้านอาหาร ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติที่มีต่อคุณสมบัติของผู้ทรงอิทธิพลออนไลน์ที่ตนชื่นชอบและติดตาม และทัศนคติที่มีต่อมูลรวิวรรณ์ร้านอาหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมในการทำตามที่บล็อกเกอร์นำเสนอสินค้า (ศศิมา อุดมศิลป์, 2557)

3. อิทธิพลของพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค และทัศนคติ กับความตั้งใจของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค และทัศนคติ มีอิทธิพลร่วมกับความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่ทัศนคติที่มีต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคมีค่าอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.43 ซึ่งหมายความว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคที่มากขึ้น ก็จะมีอิทธิพลทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจที่จะซื้อสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทัศนคติด้านความรู้สึก ที่กลุ่มตัวอย่างรู้สึกพึงพอใจกับเนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าด้านแพชั่นการแต่งกาย และรู้สึกชื่นชอบผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคบนอินสตาแกรม รีลส์ เพราะมีเสน่ห์น่าดึงดูด ตามแนวคิดของ Schiffman ได้กล่าวว่า ทัศนคติเป็นผลของกระบวนการทางจิตวิทยา ที่เป็นความโน้มเอียงของแต่ละบุคคล ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้โดยจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมว่าพึงพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L., 2007) ส่วนพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างรองลงมาจากทัศนคติที่มีต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.23 ซึ่งหมายความว่า หากกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์

ที่สูงขึ้น ความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายของกลุ่มตัวอย่างก็จะสูงตามไปด้วย เมื่อพิจารณาผลของการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการรับชมอินสตาแกรม รีลส์ ในช่วงเวลา 20.01 - 22.00 น. และดูเพื่อความเพลิดเพลินมากที่สุด รองลงมาเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับแฟชั่นการแต่งกาย อาจกล่าวได้ว่า เป็นช่วงเวลาที่กล่าวมาข้างต้น อาจจะเป็นช่วงเวลาของการพักผ่อนหย่อนใจ จากการทำงานในแต่ละวัน ทั้งรูปแบบบนอินสตาแกรม รีลส์ เช่น การใช้เพลง ใช้เสียงประกอบ หรือฟิลเตอร์ ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถรับชมวิดีโอ ดูไอเดียการแต่งกายได้อย่างเพลิดเพลินมากขึ้น จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการรับชมและใช้งานมากขึ้น ก็จะมี ความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายของผู้บริโภคกลุ่มมิลเลนเนียลตามไปด้วย และตามการศึกษาของ สิรินทิพย์ บุญณยานนท์ ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคิด พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมเพื่อการท่องเที่ยว และแนวโน้มพฤติกรรม การท่องเที่ยวในประเทศของกลุ่ม Generation Y ที่นิยมท่องเที่ยวด้วยตัวเอง พบว่า ความถี่ในการใช้อินสตาแกรมเพื่อการท่องเที่ยวในประเทศด้วยตัวเองจากโพสต์ของบุคคลทั่วไปมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้อินสตาแกรมเพื่อการท่องเที่ยวในประเทศด้วยตนเอง แสดงให้เห็นว่า มีความเป็นไปได้ที่กลุ่มผู้ใช้อินสตาแกรมส่วนใหญ่นิยมติดต่อสื่อสารกับเพื่อนของตนเอง ยิ่งไปกว่านั้นหากผู้ใช้รู้สึกพอใจเพื่อคนนั้น ๆ มาก่อน ทำให้ตนเองจึงเลือกที่จะเปิดรับกับคนนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น (สิรินทิพย์ บุญณยานนท์, 2562) อีกทั้งคุณลักษณะของ ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างรองจากทัศนคติที่มีต่อผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาค และรองจากพฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.21 เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาสามารถอธิบายได้ว่า คุณลักษณะด้านความเชี่ยวชาญและด้านความดึงดูดใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และมีความมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาออกเป็นรายข้อ พบว่า การวางตัวดี เข้าถึงง่าย ดูเป็นมิตร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ใช้ภาษาสื่อสารกับผู้ติดตามอย่างเป็นกันเองในการนำเสนอเนื้อหาหรือตอบคอมเม้น แสดงให้เห็นว่าผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคที่มีคุณลักษณะความเป็นกันเอง สามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดที่มีชื่อเสียงหรือผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดที่มียอดผู้ติดตามจำนวนมาก ๆ เมื่อระดับที่แสดงถึงลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคมาก จึงส่งผลให้มีความตั้งใจซื้อสินค้าด้านแฟชั่นการแต่งกายของกลุ่มตัวอย่างมากขึ้นตามไป จากการศึกษาของ กุลนาถ วรรัฐกฤตกร ได้ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของPower Influencers ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟของผู้บริโภคในประเทศไทย พบว่า ด้านความดึงดูดใจ ความเชี่ยวชาญ และความเคารพ มีผลทางบวกต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (กุลนาถ วรรัฐกฤตกร, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่า 1) พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรม รีลส์ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อ ในขณะที่ผลพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีวัตถุประสงค์รับชมวิดีโอเพื่อความเพลิดเพลิน ดังนั้นผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคจึงควรที่จะสร้างสรรค์เนื้อหาให้มีความทันสมัย มีความหลากหลาย สนุก และไม่น่าเบื่อ เพื่อเป็นโอกาสในการเพิ่มจำนวนผู้ติดตาม และเพิ่มโอกาสต่อความตั้งใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค 2) จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้ทรงอิทธิพลระดับจุลภาคด้านแฟชั่นการแต่งกาย บนอินสตาแกรม รีลส์ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อ หากนักการตลาดหรือผู้ประกอบการธุรกิจ มีการเลือกใช้ผู้ทรงอิทธิพลระดับจุลภาคในการทำตลาด จะต้องมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการเลือก กล่าวคือ ผู้ทรงอิทธิพลระดับจุลภาคต้องแสดงออกถึงความสนใจเรื่องแฟชั่นการแต่งกายอย่างชัดเจน มีบุคลิกภาพและความชอบเกี่ยวกับการแต่งกาย ตามแฟชั่น ทันสมัย เพื่อเพิ่มโอกาสในการรับรู้สินค้า และส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อในกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย 3) จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในด้านของความรู้สึที่มีต่อผู้ทรงอิทธิพลระดับจุลภาคมีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจซื้อสินค้า โดยกลุ่มตัวอย่างรู้สึกชื่นชอบผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดระดับจุลภาคบนอินสตาแกรม รีลส์ เพราะมีเสน่ห์น่าดึงดูดมากที่สุด ดังนั้น ผู้ทรงอิทธิพล

ทางความคิดจึงควรสร้างจุดเด่นให้กับตัวเอง โดยนำเสนอออกมาให้ผู้ติดตามเกิดความสนใจ และตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้ติดตามมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กุลนาถ วรรัฐฤกษ์ฤทธิกร. (2564). คุณลักษณะของPower Influencers ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านคาเฟ่ของผู้บริโภคในประเทศไทย. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนิดา กิ่งรุ่งเพชร. (2561). ผู้ทรงอิทธิพลทางความคิดในอินสตาแกรมสำหรับสินค้าประเภทอาหารและเครื่องดื่มกับการเปิดรับ ทศนคติและพฤติกรรม การตอบสนองของผู้บริโภค. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- ปวีณา ชื่นสุกร. (2562). คุณลักษณะของผู้มีอิทธิพลทางความคิดระดับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในกลุ่มสินค้าคอสเพลย์ ความผูกพันต่อเนื้อหา และความตั้งใจซื้อของสตรีวัยทำงาน. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิทยาศาสตร์. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- ภัสสรนันท์ อนุธรรมกุล. (2553). ผลกระทบจากการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrity) ที่เป็นผู้นำเสนอสินค้าหลากหลายตราสินค้าในงานโฆษณา. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการตลาด. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรินทร์ลดา พึ่งเถื่อน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อต้นไม้ประดับผ่าน Instagram. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิมา อุดมศิลป์. (2557). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดโดยใช้ผู้ทรงอิทธิพลออนไลน์ในธุรกิจร้านอาหาร. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สโรจ เลหาศิริ. (2560). กลยุทธ์ทรงประสิทธิภาพใหม่ที่เรามองข้ามไม่ได้. เรียกใช้เมื่อ 21 กรกฎาคม 2566 จาก <https://positioningmag.com/1124305>
- สิรินทิพย์ บุญณยานนท์. (2562). พฤติกรรมการใช้อินสตาแกรมเพื่อการท่องเที่ยว และแนวโน้มพฤติกรรม การท่องเที่ยวในประเทศของกลุ่ม Generation Y ที่นิยมท่องเที่ยวด้วยตัวเอง. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Brand Buffet. (2023). “เล็ก” แต่ “ใหญ่” พลัแห่ง “Micro Influencer” เมื่อผู้บริโภคไม่ฟังแบรนด์ ข้อมูลจากผู้ใช้งานที่สำคัญที่สุด. เรียกใช้เมื่อ 21 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2017/06/micro-influencer-marketing-revu/>
- Galdwell, M. (2002). The Tipping Point: How Little Things Can Make A Big Difference. Retrieved July 21, 2023, from https://books.google.co.th/books/about/The_Tipping_Point.html?id=GqepQgAACAAJ&redir_esc=y
- Lee, E. et al. (2015). Picture Speak Louder than Words: Motivations for Using Instagram Cyberpsychology Behavior and Social networking. Retrieved July 21, 2023 , from <https://www.liebertpub.com/doi/abs/10.1089/cyber.2015.0157?journalCode=cyber>
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2007). Consumer Behavior. Prentice Hall. Retrieved July 22 , 2023, from https://scholar.google.co.th/scholar?q=Consumer+Behavior.+Prentice+Hall.&hl=th&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar
- Solomon, M. R. (2013). Consumer Behavior: Buying, Having And Being Boston. MA: Pearson.

แนวทางส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล*

GUIDELINES TO PROMOTE RESOURCE SHARING MANAGEMENT

IN UNIVERSITIES IN THE DATA ERA

ถาง จวันชิง, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์, พัชรา เดชโฮม, บุรณจิตร์ แก้วศรีมล, จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา*

Tang Junqing, Niran Suteeniran, Pachara Dejhome, Buranajit Kaewsrimon, Jittawisut Wimuttipanya

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: jittawisut21@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและปัญหาปัจจุบันของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล และ 2) ประเมินประสิทธิผลของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยอย่างครอบคลุมในยุคข้อมูล งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่ามีความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 แบ่งเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ทรัพยากรด้านบุคคล 2) ทรัพยากรด้านการเงิน 3) ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ 4) ทรัพยากรด้านบริหารจัดการ 5) ทรัพยากรด้านเวลา 6) ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศประชากร ได้แก่ ครู นักศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน จำนวน 200 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เปอร์เซ็นต์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาปัจจุบันของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร การมีส่วนร่วม นวัตกรรมการบริหารจัดการ ระบบการบริหารจัดการ และการประเมินประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาปรับปรุง และ 2) ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = 1.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รองลงมา ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านบริหารจัดการ ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ทรัพยากรด้านการเงิน และน้อยที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรด้านเวลา ตามลำดับ และควรส่งเสริมในเรื่องของการบริหารจัดการทรัพยากรของมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูลข่าวสารในโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของดิจิทัลซึ่งมีการนำเอานวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรและการสร้างกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิภาพของเป้าหมายองค์กรให้มีมาตรฐาน โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กรผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการบริหารจัดการข้อมูลสู่ความเป็นเลิศ

คำสำคัญ: แนวทางส่งเสริมการจัดการ, การแบ่งปันทรัพยากร, มหาวิทยาลัย, ยุคข้อมูล

Abstract

The objectives of this research are to 1) analyze the current situation and current problems of university resource sharing in the information age and 2) comprehensively evaluate the effectiveness of university resource sharing in the information age. This research is a mixed methods research. The research tools used were estimation questionnaires. It has a reliability value of .93,

* Received February 11, 2024; Revised February 27, 2024; Accepted February 29, 2024

divided into 6 areas, consisting of 1) human resources, 2) financial resources, 3) material, equipment, and building resources, 4) management resources, 5) time resources, 6) information technology resources. The population includes 200 teachers, students, and personnel involved in university resource management in Yunnan Province. Data analysis was performed using percentages, means, and standard deviations. and content analysis The results of the research found that 1) Current problems in resource sharing in universities in the information age include knowledge and understanding of personnel. contribution Management innovation Management system and efficiency evaluation for development and improvement, and 2) the overall evaluation results were at the highest level ($\mu = 4.55$, $\sigma = 1.71$). When considering each aspect, it was found that the highest were information technology resources, followed by information resources. person Administrative resources Resources in materials, equipment, and buildings Financial resources and the least are time resources, respectively. And should promote the management of university resources in the information age, especially in the digital age, which brings innovations to organizational management and the creation of strategies for the development of effectiveness and efficiency. of organizational goals to have standards By promoting the participation of everyone in the organization through information technology systems and data management towards excellence.

Keywords: Guidelines to Promote, Resource Sharing Management, Universities, Data Era

บทนำ

ในยุคข้อมูลปัจจุบัน ข้อมูลถือเป็นสิ่งใหม่ที่ปรากฏในวงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพร้อมกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศที่แสดงโดยข้อมูลและการผลิตของมนุษย์และชีวิตจึงมีความเกี่ยวพันและบูรณาการมากขึ้น และฝังลึกอยู่ในกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ของมนุษย์ การพัฒนาเชิงลึกและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ดึงดูดความสนใจอย่างต่อเนื่องทั่วโลกและยังคงอยู่ ๆ เกิดขึ้นในสาขาของมหาวิทยาลัย เช่น การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสมที่สุด เป็นการศึกษาวิธีการประยุกต์เทคโนโลยีข้อมูลอย่างเต็มรูปแบบเพื่อให้เกิดการแบ่งปันทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในยุคข้อมูล

ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเป็นพื้นฐานสำหรับมหาวิทยาลัยในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นหลักประกันที่สำคัญสำหรับการพัฒนามหาวิทยาลัยตลอดจนทรัพยากรที่กระจุกตัวมากที่สุดในสังคมด้วยบรรยากาศใหม่ของการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และความพยายามร่วมกันในการสร้างการเรียนรู้ที่เป็นสากลและการออกกำลังกายที่ครอบคลุม ความต้องการความรู้ของผู้คนและความต้องการด้านกีฬาก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน ความรู้ที่มีอยู่และทรัพยากรด้านกีฬาก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นของผู้คนในการได้รับความรู้และการกีฬาได้อีกต่อไป การบูรณาการทรัพยากรของวิทยาลัยมีความจำเป็น และการแบ่งปันทรัพยากรของวิทยาลัยได้กลายเป็นวิธีสำคัญในการส่งเสริมการเคลื่อนย้ายที่สูงขึ้นของทุกคน ซึ่งแนวทางการบริหารจัดการข้อมูลในยุคสารสนเทศมีปัจจัยและปัญหาต่าง ๆ มากมายที่ยังไม่เป็นระบบและครอบคลุมความต้องการข้อมูลของประชาชน (Yue Y., 2012) โดยข้อมูลขาดความไว้วางใจที่เหมาะสมระหว่างมหาวิทยาลัย และระบบการแบ่งปันทรัพยากรยังไม่ดี (Ma Haijiao., 2019) เชื่อว่าแม้ว่ามหาวิทยาลัยทุกแห่งจะลงทุนในการก่อสร้างห้องสมุด การแบ่งปันทรัพยากรที่เก็บถาวร และการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน (Yang Ning, & Yin Jiesen, 2022) สร้างกลยุทธ์เพื่อชี้แจงปัจจัยขับเคลื่อนและประสิทธิภาพของการแบ่งปันพลวัตของทั้งสองฝ่ายภายใต้แนวทางที่เป็นประโยชน์ (Yawei H., 2019) บนพื้นฐาน

ของการวิเคราะห์ความหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาของวิทยาลัย (Yanlong Si., 2020) โดยใช้รูปแบบการแบ่งปันที่มีประสิทธิภาพ สร้างกลไกการรับประกันความปลอดภัย และเปิดตัวแผนความร่วมมือในอุตสาหกรรมกีฬา (Bi H D, Zhao P Y et al., 2021) เสนอแบบจำลองทางทฤษฎีของกลไกการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาน้ำแข็งและหิมะในมหาวิทยาลัยบนพื้นฐานของพันธมิตรกีฬา (Zhao Jian, 2020) วิเคราะห์โหมดการแบ่งปันทรัพยากร สำรวจเส้นทางการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาของวิทยาลัย

การพัฒนาการประยุกต์ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ ผู้คนพึ่งพาการเพิ่มขีดความสามารถของเทคโนโลยีมากขึ้นเรื่อย ๆ และการใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยยังขึ้นอยู่กับทรัพยากรข้อมูลมากขึ้นเรื่อย ๆ เช่น แพลตฟอร์มการแบ่งปันทรัพยากร การประสานงานทรัพยากร และการประเมินทรัพยากรที่จัดทำโดยข้อมูลขนาดใหญ่สำหรับการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการแบ่งปันทรัพยากรของมหาวิทยาลัย ดังนั้น ตามแนวคิดของการแบ่งปันทรัพยากรผ่านเส้นทางการแบ่งปันและแพลตฟอร์มการแบ่งปันทรัพยากร ฯลฯ ทรัพยากรห้องสมุดวิทยาลัยที่ไม่ได้ใช้งาน ทรัพยากรการศึกษา ทรัพยากรกีฬา และทรัพยากรอื่น ๆ ถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่เพื่อเพิ่มนักเรียนหรือผู้คนในการเข้าถึงความรู้และโอกาสในการออกกำลังกายด้านกีฬา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้คนและนักเรียนในการได้มาซึ่งความรู้และการออกกำลังกาย เพื่อให้ทรัพยากรของวิทยาลัยสามารถมีบทบาทของตนเองและมีผู้คนจำนวนมากขึ้นมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรของวิทยาลัย และในขณะเดียวกัน ก็ยังสามารถปรับปรุง สถานการณ์ปัจจุบันของทรัพยากรวิทยาลัยที่ไม่ได้ใช้งานและส่งเสริมการพัฒนาสมรรถภาพของชาติและการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพที่ครอบคลุมของทุกคน ในเวลาเดียวกัน มีการจัดสรรทรัพยากรวิทยาลัยอย่างสมเหตุสมผล การสร้างระบบการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงระดับการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรของวิทยาลัย และพื้นฐานการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้การพัฒนาการแบ่งปันทรัพยากรของวิทยาลัยสามารถได้รับการส่งเสริมให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและปัญหาปัจจุบันของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยอย่างครอบคลุมในยุคข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูลเป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research)

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครู นักศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามแนวทางส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล ด้านบุคคล 10 ข้อ ทรัพยากรด้านการเงิน 10 ข้อ ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ 10 ข้อ ทรัพยากร ด้านบริหารจัดการ 10 ข้อ ทรัพยากรด้านเวลา 10 ข้อ ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย

ตอนที่ 3 สอบถามการประเมินแนวทางส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา แนวทางส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล

3. สร้างแบบสอบถามของ (Zhao Jian, 2020) พิจารณาได้จากองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) ทรัพยากรด้านบุคคล 2) ทรัพยากรด้านการเงิน 3) ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ 4) ทรัพยากรด้านการบริหารจัดการ 5) ทรัพยากรด้านเวลา 6) ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง ให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ด้านบริหารการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผล ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง ของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในมณฑลผู้เจี้ยน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.93

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่น ไปใช้กับมหาวิทยาลัยแนวทางส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล ครู นักศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน จำนวน 200 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 200 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 200 ฉบับ เก็บคืนได้ จำนวน 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย

การวิจัยศึกษาแนวทางส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและปัญหาปัจจุบันของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล มีดังต่อไปนี้

องค์ประกอบด้านที่ 1 ความสำคัญลำดับที่ 1 ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร

องค์ประกอบด้านที่ 2 ความสำคัญลำดับที่ 2 ได้แก่ การมีส่วนร่วม

องค์ประกอบด้านที่ 3 ความสำคัญลำดับที่ 3 ได้แก่ นวัตกรรมการบริหารจัดการ

องค์ประกอบด้านที่ 4 ความสำคัญลำดับที่ 4 ได้แก่ ระบบการบริหารจัดการ

องค์ประกอบด้านที่ 5 ความสำคัญลำดับที่ 5 ได้แก่ และการประเมินประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาปรับปรุง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการประเมินประสิทธิผลของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยอย่างครอบคลุมในยุคข้อมูล ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินประสิทธิผลของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยอย่างครอบคลุม

ด้านการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1. ทรัพยากรด้านบุคคล	4.65	1.65	มากที่สุด
2. ทรัพยากรด้านการเงิน	4.48	1.85	มาก
3. ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่	4.49	1.83	มาก
4. ทรัพยากรด้านบริหารจัดการ	4.58	1.73	มากที่สุด
5. ทรัพยากรด้านเวลา	4.44	1.79	มาก
6. ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.68	1.43	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.55	1.71	มากที่สุด

ผลการประเมินประสิทธิผลของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยอย่างครอบคลุมในยุคข้อมูล พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = 1.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\mu = 4.68$, $\sigma = 1.43$) รองลงมา ทรัพยากรด้านบุคคล ($\mu = 4.65$, $\sigma = 1.65$) ทรัพยากรด้านบริหารจัดการ ($\mu = 4.58$, $\sigma = 1.73$) ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ($\mu = 4.49$, $\sigma = 1.83$) ทรัพยากรด้านการเงิน ($\mu = 4.48$, $\sigma = 1.85$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรด้านเวลา ($\mu = 4.44$, $\sigma = 1.79$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 นำเสนอแนวทางการส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล

ผู้บริหาร และอาจารย์ ซึ่งบุคลากรในวิชาชีพทั้งสองประเภทนี้ต้องการได้รับทรัพยากรที่หลากหลายเนื่องจากงานด้านวิชาการหรือการสอน และมีความสนใจในการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในระดับสูงพวกเขาเต็มใจที่จะใช้บริการแบ่งปันทรัพยากรของมหาวิทยาลัยมากขึ้น อาชีพทั้งสองประเภทนี้มีความต้องการทรัพยากรค่อนข้างคงที่และกำลังหลักในกระบวนการแบ่งปันทรัพยากร จะเห็นได้ว่าความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของการแบ่งปันทรัพยากรข้อมูล ตลอดจนช่องทางการแบ่งปันทรัพยากรของมหาวิทยาลัยมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการแบ่งปันทรัพยากรข้อมูลของมหาวิทยาลัย ประการที่สอง คือ ความเต็มใจของผู้ให้บริการทรัพยากรของมหาวิทยาลัยในการแบ่งปันทรัพยากร เช่นเดียวกับนโยบายและกฎระเบียบในการแบ่งปันทรัพยากร ขอบเขตของทรัพยากรสารสนเทศในมหาวิทยาลัยนั้นกว้าง และข้อมูลใด ๆ ในมหาวิทยาลัยสามารถกลายเป็นเป้าหมายของการแบ่งปันทรัพยากรได้ ดังนั้นการรักษาความลับและช่องทางในการรับทรัพยากรข้อมูล

จึงมีความสำคัญมาก ไม่เช่นนั้นอาจเกิดการรั่วไหลของข้อมูลได้ง่ายและทำให้ผู้ให้บริการทรัพยากรเสียหายได้ ระดับการจัดการที่ใช้ร่วมกันมีผลกระทบค่อนข้างน้อยต่อการแบ่งปันทรัพยากรข้อมูล

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยแนวทางการส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล ตามวัตถุประสงค์

1. ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันและปัญหาปัจจุบันของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร การมีส่วนร่วม นวัตกรรมการบริหารจัดการ ระบบการบริหารจัดการ และการประเมินประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาปรับปรุง สอดคล้องกับ (Yang Ning, & Yin Jiesen, 2022) สร้างกลยุทธ์เพื่อชี้แจงปัจจัยขับเคลื่อนและประสิทธิภาพของการแบ่งปันพลวัตของทั้งสองฝ่ายภายใต้แนวทางที่เป็นประโยชน์ การมีส่วนร่วมของบุคลากร ภายใต้ระบบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ซึ่ง (Yawei H., 2019) กล่าวว่า บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ความหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาของวิทยาลัย (Yanlong Si., 2020) โดยใช้รูปแบบการแบ่งปันที่มีประสิทธิภาพด้วยนวัตกรรมการบริหารจัดการเชิงระบบ สร้างกลไกการรับประกันความปลอดภัย และเปิดตัวแผนความร่วมมือในอุตสาหกรรมกีฬา Bi Hongdan และ Zhao Pei เสนอแบบจำลองทางทฤษฎีของกลไกการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาน้ำแข็งและหิมะในมหาวิทยาลัยบนพื้นฐานของพันธมิตรกีฬา (Zhao Jian, 2020) กล่าวถึง การสร้างความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการพัฒนาและวิเคราะห์โหมดการแบ่งปันทรัพยากร

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยอย่างครอบคลุมในยุคข้อมูล มีความครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ทรัพยากรด้านบริหารจัดการ ทรัพยากรด้านเวลา ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเป็นพื้นฐานสำหรับมหาวิทยาลัยในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นหลักประกันที่สำคัญสำหรับการพัฒนามหาวิทยาลัยตลอดจนทรัพยากรที่กระจุกตัวมากที่สุดและส่งคมด้วยบรรยากาศใหม่ของการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และความพยายามร่วมกันในการสร้างการเรียนรู้ที่เป็นสากลและการออกกำลังกายที่ครอบคลุม ความต้องการความรู้ของผู้คนและความต้องการด้านกีฬาก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน ความรู้ที่มีอยู่และทรัพยากรด้านกีฬาที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นของผู้คนในการได้รับความรู้และการกีฬาได้อีกต่อไป การบูรณาการทรัพยากรของวิทยาลัยมีความจำเป็น และการแบ่งปันทรัพยากรของวิทยาลัยได้กลายเป็นวิธีสำคัญในการส่งเสริมการเคลื่อนย้ายที่สูงขึ้นของทุกคน ซึ่งแนวทางการบริหารจัดการข้อมูลในยุคสารสนเทศมีปัจจัยและปัญหาต่าง ๆ มากมายที่ยังไม่เป็นระบบและครอบคลุมความต้องการข้อมูลของประชาชน (Yawei H., 2019) โดยข้อมูลขาดความไว้วางใจที่เหมาะสมระหว่างมหาวิทยาลัย และระบบการแบ่งปันทรัพยากรยังไม่ดี (Ma Haijiao., 2019) เชื่อว่าแม้ว่ามหาวิทยาลัยทุกแห่งจะลงทุนในการก่อสร้างห้องสมุด การแบ่งปันทรัพยากรที่เก็บถาวร และการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน 2) แนวทางการส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูลพบว่า ผู้ให้บริการหลักในการแบ่งปันทรัพยากร เมื่อพิจารณาว่าบุคคลทางสังคมใช้ทรัพยากรในมหาวิทยาลัยน้อยลง การศึกษานี้จึงเหมือนกับการสำรวจมุมมองของบุคคลทางสังคมบางส่วนเพื่อการวิเคราะห์ ดังนั้น การวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีข้อจำกัดบางประการและต้องอาศัยการวิจัยเชิงลึกและมีการแจกแบบสอบถามจำนวนมากให้กับบุคคลในสังคม สะท้อนถึงความต้องการร่วมกันของพวกเขา ไม่เพียงแต่จำเป็นเพื่อให้บรรลุการแบ่งปันทรัพยากรระหว่างมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังต้องตระหนักถึงการแบ่งปันทรัพยากรทางสังคมของมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูลแสดงถึงการมีส่วนร่วมของหลายหน่วยงานในการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยยังมีความสัมพันธ์ทางผลประโยชน์ที่ซับซ้อนมาก เช่น การเชื่อมต่อระหว่างแพลตฟอร์มการแบ่งปันและผู้ใช้ ความสัมพันธ์ทางผลประโยชน์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของแพลตฟอร์มการจัดการการแบ่งปัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่เข้าร่วม ในระบบแบ่งปันหน่วยงานภาครัฐสามารถเข้าไปแทรกแซงได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินงานและการเงินสำหรับการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถให้ความสมดุลและคำตอบแทนแก่มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วม เงินทุนของรัฐบาลมุ่งเน้นไปที่สามด้านเป็นหลัก ประการแรก ลงทุนในการสร้างห้องคอมพิวเตอร์ศูนย์ข้อมูลขนาดใหญ่ ซอฟต์แวร์โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง สร้างคลัสเตอร์เซิร์ฟเวอร์ฐานข้อมูลเอกสาร เพื่อรับประกันการจัดเก็บข้อมูลแบบรวมอย่างเป็นระบบ ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรปรับปรุงและพัฒนาระบบของแพลตฟอร์มในการนำเสนอกลไกตลาดเพื่อส่งเสริมการแบ่งปันทรัพยากรในห้องสมุดมหาวิทยาลัยกลไกการตลาดสำหรับการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยหมายถึงการนำแนวคิดทางการตลาดไปใช้ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตามหลักการแห่งความเสมอภาค ระบบการแบ่งปันทรัพยากรและมหาวิทยาลัยได้รับการปรับปรุง 2) ควรศึกษาปัจจัยเชิงกลยุทธ์ในกระบวนการแบ่งปันทรัพยากรในระบบการแบ่งปันทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและความร่วมมือร่วมกันของสมาชิกทุกคน โดยมีสิทธิและพันธกรณีที่เป็นเอกภาพ 3) ควรวางระบบด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศในการแบ่งปันทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันให้มีความพิเศษในระดับหนึ่ง และในส่วนของที่ไม่ได้รับอนุญาตให้มีความสมดุลระหว่างภาระผูกพันและสิทธิ มิฉะนั้นจะทำให้ระบบการแบ่งปันทั้งหมดไม่สมดุล 4) บุคคลหรือหน่วยในสมาคมที่ใช้ร่วมกันโดยทั่วไปมีเป้าหมายและภารกิจที่แน่นอน พวกเขาพึ่งพาทรัพยากรอันมีค่าและร่วมมือกันเพื่อชดเชยทรัพยากรที่ขาดหายไปเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์มากขึ้น ตามวัตถุประสงค์ของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยคือ ผลประโยชน์ร่วมกันและการตอบแทนซึ่งกันและกัน และการขับเคลื่อนผลประโยชน์ คือ พลัังขับเคลื่อนภายใน

เอกสารอ้างอิง

- Bi H D, Zhao P Y et al. (2021). Research on the sharing mechanism of ice and snow sports resources in colleges and universities under the perspective of supply-side reform: A case study in Heilongjiang Province. Heilongjiang: Clausius Scientific Press.
- Ma Haijiao. (2019). Research on the integration and development of university and community sports in the context of healthy China. Journal of Science in Higher Education, 8(3), 1-6.
- Yang Ning, & Yin Jiesen. (2022). Research on the strategy of sharing sports resources between universities and communities under the perspective of interest balance. Journal of Ezhou University, 2022(5), 94-106.
- Yanlong Si. (2020). Research on the strategy of sharing community sports and university sports resources. Sports and Culture, 8(3), 94-109.
- Yawei H. (2019). Research on the construction of intelligent sports platform based on big data. เรียกใช้เมื่อ 13 March 2023 จาก <https://doi.org/10.1155/2023/9792158>
- Yue Y. (2012). Exploring the path of sharing university resources with society. Academic Garden, 64(6), 615-640.
- Zhao Jian. (2020). Research on the sharing path of college sports and community sports resources in the new era. Journal of Fujian Business School, 8(2), 79-86.

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนซางตาครู้สคอนแวนท์*

LEARNING ACHIEVMENT IN SCIENCE SUBJECT OF PRATHOMASUKSA 6 STDENTS
SANTA CRUZ CONVANT SCHOOL THROUGH 7E INQUIRY MODEL

เพชรไพลิน ดวงอินทร์*, จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา, อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด

Petpailin Duang-In, Jittawisut Wimuttipanya, Areewan Iamsa-Ard

หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Curriculum and Instruction, Bansomdejchaopraya Rajbhat University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: petpailinning08@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนซางตาครู้สคอนแวนท์ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนซางตาครู้สคอนแวนท์ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนโรงเรียนซางตาครู้สคอนแวนท์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 29 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบ และ 3) แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ค่า t - test for Dependen) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนซางตาครู้สคอนแวนท์ ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดจากการเรียนการสอนดังกล่าวมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ในการเรียนการสอนโดยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่เรากำหนดขึ้น คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอน 7 ขั้น จะครอบคลุมในส่วนของ การพัฒนาผู้เรียนทางด้านของความรู้การประยุกต์ความรู้ไปสู่ในเรื่องของการสร้างสรรค์นวัตกรรมและการจัดการความรู้ให้มีศักยภาพและสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ในการต่อยอดและสร้างสรรค์สังคมได้อย่างมีคุณภาพ

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์, วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น, ผลการจัดการเรียนรู้

Abstract

This research has the objectives were to 1) compare the results of learning management using the 7 - step learning cycle on academic achievement in science subjects. For Grade 6 students at Santa Cruz Convant School. 2) to study the satisfaction of Grade 6 students at Santa Cruz ConVant School in learning management using the 7 - step learning cycle with mixed

* Received February 12, 2024; Revised February 27, 2024; Accepted February 29, 2024

method research. The sample group used in the research were students at Santa Cruz Convant School. 29 students in Prathom 6/1 were obtained using a simple random sampling method. Using the classroom as the random unit. The tools used in the research include 1) learning plans, 2) tests, and 3) questionnaires. Statistics used in the research. Including mean (Mean), standard deviation (t - test for Dependen), the research results found that: 1) Academic achievement in science subjects of Grade 6 students at Santa Cruz Convant School using the 7 - steps learning cycle after learning was higher than before learning at a statistical significance of .05. 2) Satisfaction of Grade 6 students with learning by Use a 7 - step learning cycle, overall at the highest level. From such teaching, the important goal is to develop students so that they are complete in teaching and learning by developing students in accordance with the goals that we have established, which is the seven - step teaching and learning process. (Should be written the same using numbers) will cover the part of developing students in terms of knowledge, application of knowledge to innovation creation and knowledge management to have potential and be able to apply knowledge. to be used to expand and create a quality society.

Keywords: Learning Achievement in Science Subject, 7Es Learning Cycle Model, Learning Management Results

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เมื่อพลเมืองในชาติมีคุณภาพและประสิทธิภาพ จะทำให้การพัฒนานั้นได้ผลที่แน่นอนรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (จรัญ น่วมมะโน, 2560) หัวข้อหนึ่งของการศึกษาที่สำคัญเพื่อช่วยพัฒนามนุษย์ให้มีเหตุและผล คือ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเนื่องจากสามารถนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ทุกประเทศมีจึงจัดให้มีการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ขึ้น (Yager, R. E., 1991) สำหรับหลักสูตรการศึกษาปัจจุบันในประเทศไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนจะสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความให้มีสมรรถนะด้านความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนั้นวิทยาศาสตร์จึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยพัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิด เป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์วิจารณ์ และมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ ความสามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลอย่างหลากหลาย

ความรู้ทางวิทยาศาสตร์นั้นเกิดจากความพยายามของมนุษย์ที่ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ และแก้ปัญหาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากที่จะต้องฝึกฝนและปลูกฝังให้กับนักเรียน เพื่อจะใช้เป็นวิธีการในการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยเป็นวิธีการเดียวกับที่นักวิทยาศาสตร์ใช้ในการแสวงหาความรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นั้น เป็นเครื่องมือของนักวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ของธรรมชาติเป็นทักษะทางสติปัญญาที่ดีที่สุดที่มนุษย์มี ฉะนั้น ถ้าต้องการให้คนคิดเป็น คิดเก่ง คิดรอบคอบ และแก้ปัญหาเป็น การสอนวิทยาศาสตร์จะต้องให้นักเรียนได้รับความรู้ทางวิทยาศาสตร์โดยผ่านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) วิทยาศาสตร์ในปัจจุบันมีความสำคัญซึ่งบทบาทสำคัญยิ่งในโลกปัจจุบันและอนาคตเพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกชีวิตทุกคนในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ทำให้คนได้พัฒนาวิธีคิดทั้งความเป็นเหตุเป็นผล ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ มีความสามารถในการแก้ปัญหายอย่างเป็นระบบ วิทยาศาสตร์

เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge - based Society) ดังนั้น ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy for All) สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผลสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การจัดการเรียนรู้ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญเนื่องจากการพัฒนาครูผู้สอนและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ หมายถึง การที่ครูผู้สอนมีความเข้าใจในลักษณะของวิชาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน โครงสร้างของรายวิชาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เรียน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอน ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้ และความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (ศศิธร คล้อยแสงอาทิตย์, 2565) ซึ่งหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แบบ 7 ขั้น เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสืบเสาะหาความรู้ที่ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความรู้เดิมโดยมีขั้นตอนการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและความรู้เดิมของผู้เรียนในเรื่องที่จะเรียนก่อนเริ่มจากการเรียนรู้ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ครูไม่ควรละเลยเพราะในขั้นตอนนี้จะช่วยให้ครูรู้ว่าผู้เรียนมีความรู้เดิมอย่างไรมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือไม่มีความคิดรวบยอดใดบ้างที่ยังไม่ถูกต้องข้อมูลจากการตรวจสอบความรู้เดิมของผู้เรียนจะนำไปใช้ในการวางแผนแก้ไขความคิดรวบยอดของผู้เรียนให้ถูกต้องก่อนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น เป็นหนึ่งในรูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นกระบวนการที่นักเรียนได้ลงมือสืบเสาะค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ที่ต้องอาศัยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการค้นพบความรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำสิ่งที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ตามแนวคิดของไอเซนคราฟต์ (Eisenkraft, 2003) ประกอบด้วย 1) ขั้นตรวจสอบความรู้เดิม (Elicitation Phase) 2) ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement Phase) 3) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration Phase) 4) ขั้นอธิบาย และลงข้อสรุป (Explanation Phase) 5) ขั้นขยายความคิด (Expansion Phase) 6) ขั้นประเมินผล (Evaluation Phase) และ 7) ขั้นนำความรู้ไปใช้ (Extension Phase) ซึ่งใช้ในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (ศิวพร ศรีเจริญ, 2559: 3) จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นมีคะแนนพัฒนาการอยู่ในระดับกลางถึงสูง และมีการคิดวิเคราะห์หลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย พรพัฒน์ ภูษิตธนานันท์ ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์กับการเรียนปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์สูงกว่าเมื่อเทียบกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และ พัทธมน วิริยะธรรม ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาเรื่องปริมาณสารสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ร่วมกับเทคนิค KWDL (พัทธมน วิริยะธรรม, 2559) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปริมาณสารสัมพันธ์ 19 หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ร่วมกับเทคนิค KWDL มีพัฒนาการที่สูงขึ้นมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 53.93 ซึ่งอยู่ในระดับสูงจากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทยส่วนมากยังอยู่ในระดับต่ำจะเห็นได้จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2558 - 2561 มีคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คือ 33.40 31.62 29.37 และ 30.51 ตามลำดับ ซึ่งพบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทยนั้นอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 และมีแนวโน้มลดลง จึงแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียน

การสอนในโรงเรียนของไทยในปัจจุบัน ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะโรงเรียนช่างตากุ้งคอนแวนท์ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 จะเห็นได้จากคะแนนในปีการศึกษา 2558 - 2561 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 32.12, 29, 61, 29.53 และ 29.88 ตามลำดับ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น เรื่องแรงฟ้าและพลังงานไฟฟ้า สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนช่างตากุ้งคอนแวนท์ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องแรงฟ้าและพลังงานไฟฟ้า และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนช่างตากุ้งคอนแวนท์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนช่างตากุ้งคอนแวนท์ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาความพึงพอใจการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 - 6/3 โรงเรียนช่างตากุ้งคอนแวนท์ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 29 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 29 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 88 คน ซึ่งเป็นนักเรียนความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนช่างตากุ้งคอนแวนท์ แขวงวัด กลยาณัม เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2566 จำนวน 29 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องไฟฟ้าและพลังงาน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยใช้การสอนรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น จำนวน 8 แผน โดยนำไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

2.2 แบบทดสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นข้อสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 มีค่าความยาก - ง่าย .40 - .65 อยู่ระหว่าง ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง .20 - .60 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับด้วยวิธีของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson, KR.20) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการสอนรูปแบบการจัดการ เรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และหาค่าความ

เชื่อมั่นโดยใช้สูตรวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 การวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบและแบบสอบถาม โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการประเมินและวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จากนั้นนำมาคำนวณโดยใช้สูตร (IOC) แล้วนำไปทดลองตามลำดับ

3.2 ข้อมูลจากแบบทดสอบและแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ (มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ, 2555)

3.3 วิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด (Open - end Questions) ผลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่และลำดับคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะบรรยายแบบความเรียง (Descriptive)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS version 13.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามลำดับ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้า ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้า ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้า ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n = 29)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	29	30	9.62	2.09	76.99*
หลังเรียน	29	30	24.66	1.40	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเฉลี่ย 9.62 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.09 และคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย 24.66 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.40 ค่า t จากการคำนวณ มีค่าเท่ากับ 76.99 ค่า t จากตารางแจกแจงค่าวิกฤต มีค่าเท่ากับ 1.69 แสดงว่าวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ออนไลน์กราฟท์ กับชั้นการเรียนรู้ 7 ชั้น ของบลูม

Eisenkraft	Bloom	ผลคะแนน
1. ขั้นตรวจสอบความรู้เดิม (Elicitation Phase)	1. ขั้นการจดจำ (Remembering)	29
2. ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement Phase)	2. ขั้นการเข้าใจ (Understanding)	28
3. ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration Phase)	3. ขั้นการประยุกต์ใช้ (Applying)	26
4. ขั้นอธิบาย (Explanation Phase)	4. ขั้นการวิเคราะห์ (Analyzing)	24
5. ขั้นขยายความคิด (Expansion Phase)	5. ขั้นการสังเคราะห์ (Synthesize)	23
6. ขั้นประเมินผล (Evaluation Phase)	6. ขั้นการประเมิน (Evaluating)	22
7. ขั้นนำความรู้ไปใช้ (Extension Phase)	7. ขั้นการสร้างสรรค์ (Creating)	21

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้า โดยเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ของ บลูม (Bloom) พบว่า ระดับคะแนนที่มีความถี่ที่สูงที่สุด ได้แก่ ขั้นตรวจสอบความรู้เดิม ของ Eisenkraft และ ขั้นการจดจำ ของ Bloom (29 คะแนน) รองลงมา ขั้นสร้างความสนใจ ของ Eisenkraft และ ขั้นการเข้าใจ ของ Bloom (28 คะแนน) และน้อยที่สุด ขั้นนำความรู้ไปใช้ ของ Eisenkraft และ ขั้นการสร้างสรรค์ ของ Bloom (21 คะแนน)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้			
1. สอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์	4.48	0.54	มาก
2. กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.57	0.35	มากที่สุด
3. สอดคล้องกับเนื้อหา เรื่องไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้า	4.74	0.25	มากที่สุด
4. ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ของเนื้อหาสาระ	4.68	0.52	มากที่สุด
5. เนื้อหาสาระมีความน่าสนใจ	4.72	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.64	0.42	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
6. กิจกรรมมีความน่าสนใจ สนุก และไม่น่าเบื่อ	4.64	0.37	มากที่สุด
7. นักเรียนพอใจที่ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั้งของจริงและสื่อเอกสาร	4.73	0.52	มากที่สุด
8. นักเรียนพอใจที่ได้ศึกษาและสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง	4.58	0.37	มากที่สุด
9. สอดคล้องกับเนื้อหาที่นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	4.55	0.41	มากที่สุด
10. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ	4.87	0.38	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.67	0.41	มากที่สุด
ด้านสื่อและอุปกรณ์			
11. มีสื่อการเรียนรู้เพียงพอต่อการเรียนรู้ ค้นคว้าทดลอง และปฏิบัติจริง	4.74	0.35	มากที่สุด
12. สื่ออุปกรณ์มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.58	0.41	มากที่สุด
13. สื่ออุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.77	0.62	มากที่สุด
14. สื่อที่ใช้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้	4.68	0.58	มากที่สุด
15. สื่อการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น	4.83	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.69	0.49	มาก

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการวัดผลประเมินผล			
16. การวัดผลการเรียนรู้ทำอย่างต่อเนื่อง	4.53	0.62	มากที่สุด
17. การวัดผลตามสภาพจริงของนักเรียน	4.44	0.37	มาก
18. เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้มีความชัดเจน	4.48	0.41	มาก
19. การวัดผลสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้	4.39	0.47	มาก
20. มีความหลากหลายควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.49	0.52	มาก
เฉลี่ย	4.47	0.48	มาก
เฉลี่ยรวม	4.62	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ คือ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.49) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.41) ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.42) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.48)

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนมีคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเฉลี่ย 9.62 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.09 และคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย 24.66 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.40 ค่า t จากการคำนวณ มีค่าเท่ากับ 76.99 ค่า t จากตารางแจกแจงค่าวิกฤต มีค่าเท่ากับ 1.69 แสดงว่าวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Eisenkrafte ที่กล่าวว่า รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จาก 5 ขั้นตอนเป็น 7 ขั้นตอน โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้มีความสนใจและสนุกกับการเรียน ยังสามารถปรับประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนรู้ไปสู่การสร้างประสบการณ์ของตนเอง (Eisenkraft, A., 2003) ทั้งนี้ธรรมชาติของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เน้นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ โดยที่ผู้เรียนค้นพบความรู้ และตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ตามแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการถ่ายโอนความรู้และความสำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบความรู้เดิมของเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอนละเลยไม่ได้ และการตรวจสอบความรู้พื้นฐานเดิมของเด็กจะทำให้ผู้สอนค้นพบว่า ผู้เรียนต้องเรียนรู้อะไรก่อน ก่อนที่จะเรียนรู้ในเนื้อหาบทเรียนนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้า โดยเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ของ บลูม (Bloom) พบว่า ระดับคะแนนที่มีความถี่ที่สูงที่สุด ได้แก่ ขั้นตอนตรวจสอบความรู้เดิม ของ Eisenkraft และขั้นตอนการจดจำ ของ Bloom (29 คะแนน) รองลงมาขั้นตอนสร้างความสนใจ ของ Eisenkraft และขั้นตอนเข้าใจ ของ Bloom (28 คะแนน) และน้อยที่สุด ขั้นตอนความรู้ไปใช้ของ Eisenkraft และขั้นตอนการสร้างสรรค์ ของ Bloom (21 คะแนน) นักเรียนยังพบปัญหาด้านการสอดคล้องความรู้จาก

ห้องเรียนสู่การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการสร้างนวัตกรรมเชิงแก้ปัญหาซึ่งเป็นทักษะ กระบวนการที่เป็นขั้นสูงสอดคล้องกับ กมลวรรณ ทับโต ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 7E เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (กมลวรรณ ทับโต, 2561)

3. จากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.45) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น เรื่อง ไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ คือ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.49) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.41) ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.42) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.48) ที่ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานความพอใจอันเป็นผลมาจากการประเมินประสบการณ์ในระดับบุคคลและงานนั้นทำให้บุคคลได้รับความต้องการทั้งทางร่างกาย และจิตใจในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานได้ที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ครูผู้สอน ซึ่งในปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกคอยให้คำปรึกษาจึงต้องคำนึงถึงความพอใจในการเรียนรู้การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือปฏิบัติงาน ซึ่งในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรม ทั้งทางด้านวิธีการ สื่ออุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน จนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน โดยมีผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดขึ้นแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นเมื่อชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบภายนอกเป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดทำให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับคำชมเชยจากครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือการได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพึงพอใจ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น พบว่า ครูและผู้บริหารควรวางแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในเบื้องต้น โดยสามารถนำมาปรับใช้หรือยกตัวอย่างกับเรื่องในชีวิตประจำวันได้ ทั้งครูควรเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนและเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน เช่น เรื่องไฟฟ้าและพลังงานไฟฟ้าเลือกสื่อการเรียนการสอนที่เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนคุ้นเคยในชีวิตประจำวันและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ประกอบด้วย 1) ครูและผู้บริหารควรศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์นั้น เป็นวิชาที่ต้องสืบเสาะค้นหาและมีขั้นตอนตามลำดับควรนำไปปรับใช้ในวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาและต่อยอดต่อไป 2) ครูควรศึกษาการเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ในหัวข้ออื่น ๆ เพื่อศึกษาความยากง่ายในการจัดการเรียนรู้ และ 3) ครูควรส่งเสริมและออกแบบประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงการสร้างวิสัยทัศน์และมุมมองแนวใหม่ จากการนำนักเรียนไปศึกษาดูงานหรือชมการสาธิต นิทรรศการทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและอุดมคติทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องเป็นระบบ และสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้อยู่ในระดับความคิดเชิงสร้างสรรค์และการต่อยอดองค์ความรู้สู่การสร้างนวัตกรรมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ทับโต. (2561). การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 7E เพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ ในวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขา วิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.จำกัด.
- _____. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.
- จรัญ น่วมมะโน. (2560). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การนิเทศการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัทธมน วิริยะธรรม. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาเรื่อง ปริมาณสารสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 E ร่วมกับเทคนิค KWDL. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ . มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2555). การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่าง บุคคล. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย, 33(2), 83-105.
- ศศิธร คล้อยแสงอาทิตย์. (2565). การพัฒนาหลักสูตรออนไลน์เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับครูที่มีวุฒิไม่ตรงสาขา ระดับประถมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Eisenkraft, A. (2003). Expanding the 5E Model: A Proposed 7E Model Emphasizes Transferring Learning and the Importance of Eliciting Prior Understanding. The Science Teacher, 70(6), 56-59.
- Yager, R. E. (1991). The Constructivist learning model. The Science Teacher, 58(6), 52-57.

การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากร สังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*

THE DEVELOPMENT OF ETHICAL LEADERSHIP INDICATORS FOR PERSONNEL IN MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

จิตรา อุนจันนา*, ทิพนาศ เสวตวรโชติ, บุญส่ง ทองเอียง

Jittra Aunjanam, Tippamas Sawetvorachot, Boonsong Thong-Eaing

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty Of Education, Mahamakut Buddhist University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: jitra2514saw@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และ 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 836 รูป/คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.988 ที่ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และสถิติอ้างอิงโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและโปรแกรมเอมอส ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ย 4.66 องค์ประกอบความไว้วางใจ มีค่าเฉลี่ย 4.51 องค์ประกอบความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.55 และองค์ประกอบความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.56 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 เพื่อคัดสรรกำหนดไว้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกตัว และ 2) โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดีมากโดยพิจารณาจากค่าไค - สแควร์ เท่ากับ 19.047 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P - value เท่ากับ 0.060) ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 11 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.997 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.965 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.030 องค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ 0.50 ทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ 0.30 ทุกองค์ประกอบ และทุกตัวบ่งชี้

คำสำคัญ: การพัฒนาตัวบ่งชี้, ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Abstract

This study aims to: 1) Develop the ethical leadership indicators of university personnel at Mahamakut Buddhist University. 2) Examine the conformity of the ethical leadership indicator

* Received February 6, 2024; Revised February 20, 2024; Accepted February 27, 2024

model of university personnel at Mahamakut Buddhist University. The sample group consisted of 836 university personnel at Mahamakut Buddhist University. Data was collected using a 5-level assessment measure. The reliability was 0.988 obtained by the multi-step random sampling method. Data was analyzed using descriptive statistics and inferential statistics through statistical software and Amos program. The research found that: 1) The ethical leadership indicators of university personnel at Mahamakut Buddhist University have appropriate components and indicators. The honesty component has an average score of 4.66. The trust component has an average score of 4.51. The fairness component has an average score of 4.55. The responsibility component has an average score of 4.56. When compared to the criteria with an average score equal to or greater than 3.00, these were selected and set in the structural relationship model. The ethical leadership indicators of university personnel at Mahamakut Buddhist University have distribution efficiency through the established criteria. 2) The model is highly consistent with the perceptual data considering the chi - square value of 19.047, which is not statistically significant (P - value = 0.060), with 11 degrees of freedom, a Goodness of Fit Index (GFI) of 0.997, an Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) of 0.965, and a Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) of 0.030. The main components have a weight greater than the standard of 0.50. The sub - components and indicators have weights greater than the standard of 0.30.

Keywords: Indicator Development, Ethical Leadership, Mahamakut Buddhist University

บทนำ

ภาวะผู้นำถือเป็นปัจจัยที่สำคัญประการแรก เพราะความมีภาวะผู้นำองค์การนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งทุกวันนี้องค์การต่าง ๆ ต่างก็มองหาและแสวงหาผู้นำที่มีลักษณะดังกล่าวที่จะสามารถนำพาองค์การสู่ความสำเร็จได้ (พระราชญาณวิสิฐ, 2558) ผู้นำจึงเปรียบเสมือนหัวใจขององค์การ เป็นจุดรวมแห่งพลังของผู้ปฏิบัติงาน ดังคำกล่าวของ บลานชาร์ด ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ เครื่องยนต์หรือกลไกการขับเคลื่อนการจัดระบบที่ดีหรือมีจุดหมายปลายทางแล้วผู้นำก็จะเป็นผู้ค้ำยันทางเสือและขับเคลื่อนให้องค์การไปถึงจุดหมายนั้น ทั้งนี้ เพราะผู้นำต้องใช้ภาวะผู้นำ (กล้า ทองขาว, 2562) ผู้นำเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ และจำเป็นของสังคม ผู้นำที่เข้มแข็งจะทำให้เกิดคุณภาพกับทุกส่วนทั้งหมด ดังนั้น “ภาวะผู้นำ” จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์การ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมนั้นยังมีการศึกษาได้พูดถึงอีกจำนวนมาก อาทิเช่น Kocabas, I & Karakose, T ซึ่งมีแนวคิดที่ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในองค์การการศึกษา เพราะเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร คือ การมีจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา (Kocabas, I. & Karakose, T., 2009) และ Neubert, M.J. et al. กล่าวว่า การแสดงออกถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม มีส่วนสำคัญทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองในแต่ละบุคคลอย่างแท้จริง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ท่ามกลางการมีส่วนร่วม ความพึงพอใจของทีมงานและความรับผิดชอบขององค์การ (Neubert, M.J. et al., 2009) ซึ่งสอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตนะ ที่กล่าวถึง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมว่าการสื่อสารและความสัมพันธ์ที่ดีในองค์การจะช่วยพัฒนาความเป็นภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หัวใจสำคัญต่อความมีประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติที่เกิดความพึงพอใจ ในงานที่ทำอยู่ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2556) ยิ่งไปกว่านั้นพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะเสริมสร้างบรรยากาศเชิงจริยธรรม (Glanz, J., 2006) ผู้ซึ่งมีพฤติกรรมปฏิบัติอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรมจะเป็นผู้เห็นคุณค่าและความยุติธรรมในสังคม (ประยุทธ์ ชูสอน, 2559) เพราะผู้นำและบุคลากรในองค์การที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม นอกจากจะทำให้ตนเองได้ศรัทธาจาก

สมาชิกในองค์กรแล้วยังได้รับความไว้วางใจและส่งผลให้สามารถทำงานหรือการบริหารงานได้ประสบผล สำเร็จนั่นเอง (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2562)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีความสำคัญเนื่องจากผู้นำจะมีแนวทางในการปฏิบัติ โดยคำนึงถึงคุณค่าทางจริยธรรมอันดีงาม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ จึงเป็นบุคคลที่มักจะทำสิ่งที่ถูกต้อง มีความซื่อสัตย์ไว้วางใจได้ว่าเป็นบุคคลที่มีเกียรติและเป็นคนดีการเป็นแบบอย่างของผู้นำเชิงจริยธรรมจึงส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติทางจริยธรรมในองค์กรได้อย่างจริงจัง ทำให้เป็นที่เคารพและได้รับความไว้วางใจความเชื่อมั่นในการบริหารงาน เพราะสามารถจูงใจให้ผู้ตามมองไกลไปกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวการกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติ ให้แรงเสริมกับความประพฤติทางจริยธรรม ใช้รางวัลและการลงโทษเพื่อให้คนยึดถือและปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การศึกษาและทำความเข้าใจถึงพฤติกรรมการแสดงออกถึงภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของเป็นสิ่งที่น่าสนใจและนำไปสู่การค้นหาแนวทาง มาตรการขับเคลื่อนในการแก้ไขปัญหาในยุคการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ ซึ่งในการทำงานหรือการบริหารงานโดยเฉพาะในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยบุคลากรหรือผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่เป็นคุณลักษณะที่เอื้อต่อความสำเร็จนี้เช่นกัน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เป็นสถาบันหลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับสูงและดำเนินการพัฒนามาเป็นลำดับเพื่อเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาที่สนองงานคณะสงฆ์โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณรให้สามารถสืบทอดพระพุทธศาสนาได้อย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยจึงมีพันธกิจในการสืบทอดพระพุทธศาสนาในยุคที่มีพลวัตทางสังคมอย่างยิ่ง และยังจัดกลุ่มมหาวิทยาลัยเป็นกลุ่มพัฒนาปัญญาและคุณธรรมด้วยหลักศาสนา (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2564) และคุณลักษณะสำคัญของบุคลากรหรือผู้บริหารที่ต้องมีอย่างเด่นชัด ก็คือ ความมีจริยธรรมเพื่อตอบโจทย์อัตลักษณ์องค์กรได้อย่างตรงประเด็น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีไปสู่การสร้างโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้าง เพื่อนำไปทดสอบความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีความเหมาะสม ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการพัฒนาบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยรวมทั้งกำหนดนโยบายหรือวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยให้เป็นไปอย่างมีทิศทางมีความเป็นไปได้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 836 รูป/คน อันประกอบไปด้วย ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ ทั้งส่วนกลางและวิทยาเขต ประกอบด้วย 7 วิทยาเขต 3 วิทยาลัย ได้แก่ 1) วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม 3) วิทยาเขตอีสาน จังหวัดขอนแก่น 4) วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่

5) วิทยาเขตร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 6) วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 7) วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลยและ 3 วิทยาลัย ได้แก่ 1) มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา 2) วิทยาลัยศาสนศาสตร์โยธธ จังหวัดโยธธ และ 3) วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2564)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ใช้แบบสอบถาม ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตรวจสอบความสอดคล้องตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งลักษณะเครื่องมือเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยส่งแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form ถึงบุคลากรที่เป็นประชากรเป้าหมาย เพื่อตอบแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 1 เดือน หากพบว่า ยังไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามระยะเวลาที่กำหนดผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอีกครั้ง ผลจากการดำเนินงาน พบว่า ได้รับคืนมาจำนวน 836 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 836 ฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย จุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบย่อยเพื่อคัดสรรไว้ในโมเดลตามเกณฑ์ที่กำหนดและเพื่อ ทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นทฤษฎีและงานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ กำหนดสำหรับการตรวจสอบค่าน้ำหนักองค์ประกอบนั้นเป็นผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบ ความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่แล้วในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการจัดกระทำกับข้อมูล ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบย่อยเพื่อคัดสรรไว้ในโมเดล 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นทฤษฎีและ งานวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 4) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First Order Confirmatory Factor Analysis) ก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งเพื่อสร้างสเกลองค์ประกอบจากโมเดลการวัดขององค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ และ 5) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดของสเกลองค์ประกอบย่อยที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First Confirmatory Factor Analysis)

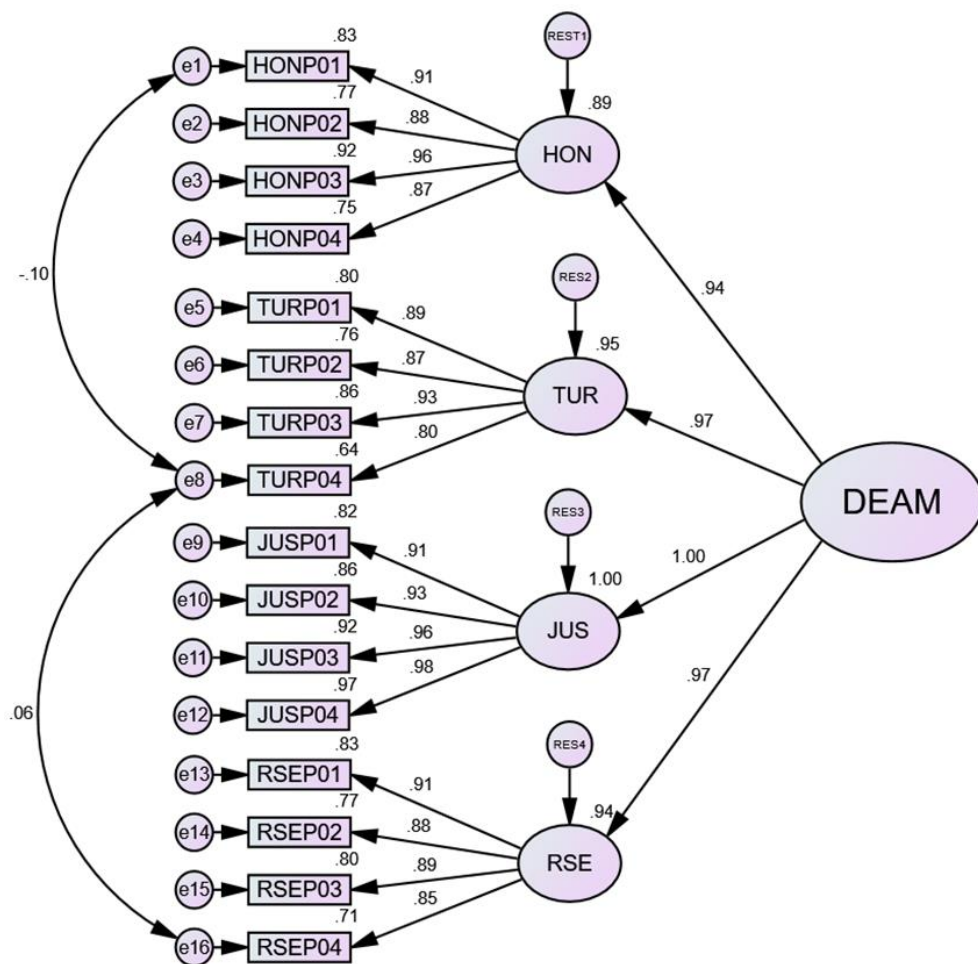
ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อย และ 73 ตัวบ่งชี้ จำแนกได้ ดังนี้ องค์ประกอบหลักความซื่อสัตย์ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ประพฤติตรง มี 5 ตัวบ่งชี้ 2) จริใจ มี 4 ตัวบ่งชี้ 3) ไม่คดโกง มี 5 ตัวบ่งชี้ 4) ไม่หลอกลวง มี 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักความไว้วางใจ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ความเชื่อมั่น มี 4 ตัวบ่งชี้ 2) ความคาดหวัง มี 3 ตัวบ่งชี้ 3) การให้การยอมรับ มี 5 ตัวบ่งชี้ 4) การสนับสนุนส่งเสริม มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักความยุติธรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ความเที่ยงธรรม มี 5 ตัวบ่งชี้ 2) มีเหตุผล มี 5 ตัวบ่งชี้ 3) ไม่ลำเอียง มี 5 ตัวบ่งชี้ 4) เสมอภาค มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลักความรับผิดชอบ มี 4 องค์ประกอบย่อย

ได้แก่ 1) ยอมรับผลการกระทำ มี 5 ตัวบ่งชี้ 2) ความมุ่งมั่นทำงาน มี 6 ตัวบ่งชี้ 3) ความ پاکเพียร มี 3 ตัวบ่งชี้ 4) การปรับปรุงงาน มี 7 ตัวบ่งชี้ และทุกองค์ประกอบหลักมีค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเพื่อคัดสรร กำหนดไว้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัยที่กำหนดไว้ คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ หรือต่ำกว่า 20% จำนวน 73 ตัวบ่งชี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมากพิจารณาจากค่า ไค - สแควร์ เท่ากับ 19.047 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 11 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ 0.060 และ ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.997 มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.965 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.030 องค์ประกอบ หลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ 0.50 ทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ 0.30 ทุกองค์ประกอบและทุกตัวบ่งชี้

Chi-Square = 19.047 df = 11 Relative Chi-Sq = 1.732 p - value = .060
GFI = .997 AGFI = .965 CFI = 1.000 RMSEA = .030

ภาพที่ 1 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากร สังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

อภิปรายผล

1. ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เพื่อคัดสรรกำหนดไว้ในโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างก่อนจะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 20% ซึ่งผล การวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ในระดับตัวบ่งชี้ทุกตัวบ่งชี้ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังกล่าว ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบแล้วทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดที่เกี่ยวข้องตามทัศนะของนักวิชาการหลายท่านเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่ชัดเจนและเหมาะสม และได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจึงทำให้ผลการวิจัยดังกล่าวผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

2. การทดสอบโมเดลในระดับตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบย่อยที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และทดสอบโมเดลในระดับองค์ประกอบย่อยของแต่ละองค์ประกอบหลัก และโมเดลในระดับองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ซึ่งผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่งของแต่ละองค์ประกอบย่อยทั้ง 4 โมเดล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก และค่าน้ำหนักของตัวบ่งชี้ทั้ง 73 ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบย่อย มีค่าเป็นบวก ซึ่งเกินเกณฑ์ที่กำหนด คือ 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมากค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 4 องค์ประกอบหลักมีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบแล้วทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดที่เกี่ยวข้องตามทัศนะของนักวิชาการหลายท่านเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดที่ชัดเจนและเหมาะสม ซึ่งก่อนดำเนินการทดสอบผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือโดยการหาความตรงเชิงเนื้อหาที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และหาความเชื่อถือได้ (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) ทั้งนี้ในการตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการสร้างตัวบ่งชี้ตามที่ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) เสนอไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตัวบ่งชี้ 2) การนิยามตัวบ่งชี้ 3) การรวบรวมข้อมูล 4) การสร้างตัวบ่งชี้ 5) การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ และ 6) การวิเคราะห์ตามบริบทที่ต้องการศึกษา จึงทำให้ตัวบ่งชี้ทุกตัวผ่านกระบวนการทั้งหมดมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ต่อไป และเมื่อเรียงลำดับจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากไปหาน้อย คือ ความยุติธรรม (JUS) ความไว้วางใจ (TUR) และความรับผิดชอบ (RSE) และความซื่อสัตย์ (HON) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ คำพร กองเตย ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความไว้วางใจ 2) ความยุติธรรม 3) ความเคารพ 4) ความรับผิดชอบ และ 5) ความซื่อสัตย์และตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 5 องค์ประกอบ 16 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ความไว้วางใจ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.1) ความซื่อตรง 1.2) ความจงรักภักดี และ 1.3) การให้เกียรติและเคารพตนเอง 2) ความยุติธรรม มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1) การตัดสินอย่างมีกระบวนการ 2.2) การตัดสินด้วยความเป็นกลาง และ 2.3) การตัดสินด้วยความถูกต้อง 3) ความเคารพ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1) ความมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี 3.2) ความสุภาพ และ 3.3) การยอมรับผู้อื่น 4) ความรับผิดชอบ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 4.1) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ 4.2) การควบคุมตนเอง และ 4.3) ความพยายามสู่ความเป็นเลิศ 5) ความซื่อสัตย์ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 5.1) การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง 5.2)

ความโปร่งใสในการทำงาน 5.3) ความจริงใจกับผู้อื่น และ 5.4) การไม่เป็นคนคดโกง หลอกลวง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำพร กองเตย ที่ศึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความตรงเชิงโครงสร้างและมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .81 ถึง .92, ค่า Cronbach's .86 ถึง .94 และค่า AVE .68 ถึง .80) (คำพร กองเตย, 2560)

3. การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลมาคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่แสดงว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ที่มากกว่า 0.50 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม

ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบหลัก พบว่า ทุกองค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักสูงกว่า 0.50 ทุกองค์ประกอบโดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความยุติธรรม (1.00) ความไว้วางใจ (0.97) ความรับผิดชอบ (0.97) และความซื่อสัตย์ (0.94) ทั้งนี้ อาจเนื่องจากบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ได้รับการพัฒนา ส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ โดยยึดหลักการทำงานตามหลักหลักธรรมมาภิบาล และน้อมนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นหลักในการปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เป็นผู้ที่มีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ โปร่งใสและตรวจสอบได้ มีความไว้วางใจต่อผู้ร่วมงาน รับผิดชอบต่องานหรือหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงตามที่ได้รับมอบหมาย และสร้างสรรค์ความเจริญบนพื้นฐานความสุจริตแล้วก็จะเกิดเป็นความนิยม เชื่อมั่น พึ่งพอใจในความดี การกระทำดี ความมั่นใจพึงพอใจนั้นจะเป็นเครื่องหนุนประคองความสุจริต พร้อมทั้งมุ่งมั่นที่จะทำให้อยู่ต่อไปไม่เสื่อมคลาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คำพร กองเตย ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีความตรงเชิงโครงสร้าง และมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ .81 ถึง .92, ค่า Cronbach's .86 ถึง 0.94 และค่า AVE 0.68 ถึง 0.80) (คำพร กองเตย, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเศษ บุญสนอง ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการศึกษาพบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยองค์ประกอบหลักที่มีความเหมาะสมในการเป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ องค์ประกอบหลักตัวที่ 3 การมีคุณธรรม (MO: $b = 1.00$) องค์ประกอบหลักตัวที่ 2 ความรับผิดชอบ (RE: $b = 0.97$) องค์ประกอบหลักตัวที่ 4 ความโปร่งใส (TP: $b = 0.96$) องค์ประกอบหลักตัวที่ 5 ความเคารพ (RP: $b = 0.94$) และองค์ประกอบหลักตัวที่ 1 ความเชื่อใจ (TR: $b = 0.93$) (วิเศษ บุญสนอง, 2563)

3.1 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยในองค์ประกอบหลักความซื่อสัตย์ ผลการวิจัยพบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า 0.30 ทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ไม่คดโกง (0.96) ประพฤติตรง (0.91) จริงใจ (0.88) และไม่หลอกลวง (0.87) ทั้งนี้ เนื่องจากบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย เป็นผู้ที่มีรักษาคำพูด จึงปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงตรง ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือองค์กร รู้จักแยกแยะประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ให้ความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง ปฏิบัติตามคำพูดหรือข้อตกลงที่ได้พูดคุยร่วมกันไว้ ปฏิบัติหน้าที่ตรงตามเวลา ไม่เบียดบังเวลาราชการเพื่อทำประโยชน์ส่วนตน และมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภาณุวัฒน์ บุญธัญกิจ กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้นำที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ ตรงไปตรงมา ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง ปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ไม่ยกยอกทรัพยากรสมบัติของส่วนรวมหรือของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่การงานเพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง ไม่มีพฤติกรรมหลอกลวงให้

ผู้อื่นเชื่อในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่เบียดบังเวลาราชการไปทำประโยชน์ส่วนตัวปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ เป็นผู้ที่สำรวม รักษาความสัตย์อย่างเคร่งครัดต่อเพื่อนร่วมงาน และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณของวิชาชีพแก่บุคลากร (ภาณุวัฒน์ บุญธัญกิจ, 2564)

3.2 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยในองค์ประกอบหลักความไว้วางใจ ผลการวิจัยพบว่าทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า 0.30 ทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากหาน้อย ดังนี้ การให้การยอมรับ (0.93) ความเชื่อมั่น (0.89) ความคาดหวัง (0.87) และการสนับสนุนส่งเสริม (0.80) ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นผู้ที่มีความเชื่อถือและเชื่อมั่นต่อองค์กรและผู้บริหารที่มีศาสตร์ในการบริหารคน บริหารงานบนหลักธรรมะ ที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม พร้อมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีความปรารถนาจะพัฒนาตนเองและองค์กรให้ไปถึงเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดความสำเร็จ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนความพร้อมด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ พรทิพย์ อนุพัฒน์ ที่กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลเป็นหน้าที่ที่สำคัญมากในองค์กร เพราะคน คือ องค์กรรวมของความซับซ้อนผู้บริหารจะต้องใช้ศาสตร์ คือ ความรู้ และศิลป์ คือ ทักษะหรือศิลปะในการสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในด้านต่าง ๆ ดังนั้น “ผู้บริหาร” ซึ่งต้องดูแลทุกข์และสุขของบุคลากรในองค์กร (พรทิพย์ อนุพัฒน์ และคณะ, 2566)

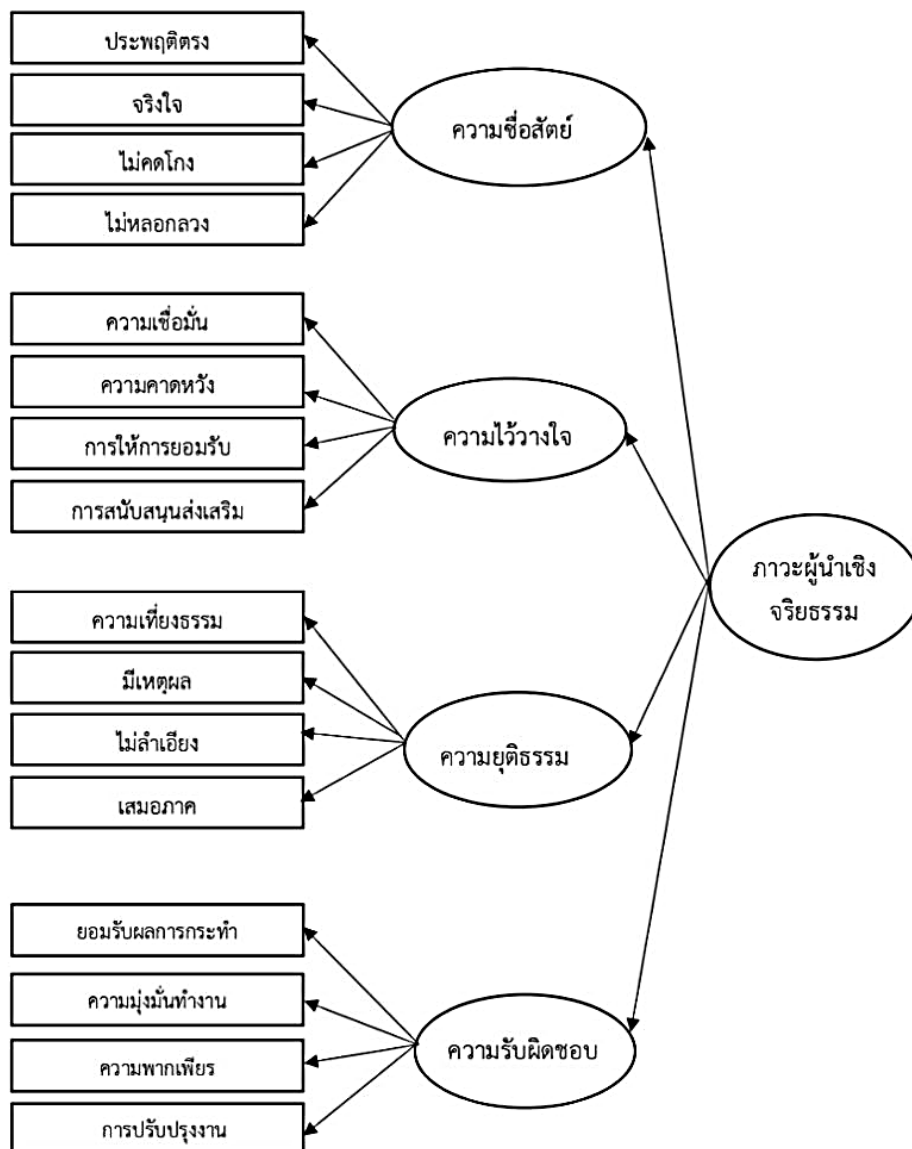
3.3 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยในองค์ประกอบหลักความยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่าทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า 0.30 ทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากหาน้อย ดังนี้ เสมอภาค (0.98) ไม่ลำเอียง (0.96) มีเหตุผล (0.93) และความเที่ยงธรรม (0.91) ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความถูกต้อง ซื่อสัตย์ สุจริต มีจริยธรรม คำนึงถึงเหตุและปัจจัยแวดล้อมทั้งหมดที่จะเกิดขึ้น ให้ความสำคัญหรือรับฟังความคิดเห็นจากทุกคน มียึดถือความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง นอกจากนี้ ผู้บริหารมอบหมายภาระงานตรงกับหน้าที่และความสามารถของแต่ละบุคคล ทำให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้องค์กรได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัญชิสา ธนาภิตเจริญ กล่าวว่า ความยุติธรรม คือ ความจริงใจ ความมีเหตุผล ไม่ลำเอียง ไม่คิดโกง หลอกลวง ซื่อสัตย์ จึงเป็นเครื่องหมายแห่งความจริง ความสงบสันติและความถูกต้องดีงาม (อัญชิสา ธนาภิตเจริญ, 2552) และสอดคล้องกับแนวคิดของ สิทธิศักดิ์ ขุนนาแก้ว กล่าวว่า องค์กรจะสงบสุขและได้รับการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้นำและบุคลากรในองค์กรนั้น จะต้องดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ต้องมีความเที่ยงตรง ความเสมอภาค การกระทำที่ชอบด้วยเหตุผล ไม่ลำเอียง และสิ่งจำเป็นสำหรับสังคม สังคมใดขาดความยุติธรรมย่อมเดือดร้อนวุ่นวายไม่สงบสุข ย่อมเกิดการเบียดเบียนต่อสู้ทำลายกัน (สิทธิศักดิ์ ขุนนาแก้ว, 2550)

3.4 ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบย่อยในองค์ประกอบหลักความรับผิดชอบ ผลการวิจัยพบว่าทุกองค์ประกอบย่อยมีค่าน้ำหนักสูงกว่า 0.30 ทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากหาน้อย ดังนี้ ยอมรับผลการกระทำ (0.91) ความพากเพียร (0.89) ความมุ่งมั่นทำงาน (0.88) และการปรับปรุงงาน (0.85) ทั้งนี้ เนื่องจากบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นผู้ที่มีเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย กระตือรือร้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ พยายามทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน เมื่อเกิดข้อผิดพลาดขึ้นก็นำข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนา เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอีก มีการติดตามและประเมินผลงานของตนเองโดยเทียบกับมาตรฐานสากลหรือเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ หนูไกร มาเชค ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแบบอย่างในเรื่องที่รับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงทีมงานหรือองค์กรเป็นสำคัญ ไม่ยกความผิดให้คนหรือกลุ่มงานอื่น จะยอมรับผิดเมื่อได้ทำให้เกิดความผิดพลาดขึ้น เป็นผู้ที่มีความพยายามสู่ความเป็นเลิศ ไม่ยอมแพ้อุปสรรคหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น โดยมองหา

วิธีการที่จะพัฒนาให้งานดีขึ้นอยู่เสมอ ปฏิบัติงานด้วยความขยัน ะมัดระวัง มีความพร้อมในการทำงาน และสามารถควบคุมตนเองได้เป็นอย่างดี ไม่เป็นผู้ที่มีความอาฆาตมาดร้ายไม่เป็นผู้ที่มีความละโมภโลภมาก พอใจในสิ่งที่ตนมี และสิ่งที่ตนเลือกแล้ว นอกจากนี้ไม่เป็นผู้ที่จะต้องเอาชนะแต่อย่างเดียว (หนูไกร มาเชค, 2559)

องค์ความรู้ใหม่

ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบหลักความซื่อสัตย์ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ประพฤติตรง จริใจ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง องค์ประกอบความไว้วางใจ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความเชื่อมั่น ความคาดหวัง การให้การยอมรับ การส่งเสริมและสนับสนุน องค์ประกอบหลักความยุติธรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความเที่ยงธรรม มีเหตุผล ไม่ลำเอียง เสมอภาค องค์ประกอบหลักความรับผิดชอบ มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ยอมรับผลการกระทำ ความมุ่งมั่นทำงาน ความเพียร การปรับปรุงงาน ดังภาพโมเดลตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

ภาพที่ 2 ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า 1) ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อย และ 73 ตัวบ่งชี้ โดยมีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความยุติธรรม (1.00) ความไว้วางใจ (0.97) ความรับผิดชอบ (0.97) และความซื่อสัตย์ (0.94) 2) โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมากพิจารณาจากค่าไค - สแควร์ ค่าองศาอิสระ (df) คำนัยสำคัญทางสถิติ (P - value) และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) มีค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) องค์ประกอบหลักมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ 0.50 ทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่าเกณฑ์ 0.30 ทุกองค์ประกอบและทุกตัวบ่งชี้สามารถใช้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้อย่างมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ดังนั้น การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยส่งเสริมและพัฒนาองค์ประกอบหลักความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความไว้วางใจและความซื่อสัตย์ องค์ประกอบหลักความซื่อสัตย์ ดังนั้น ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) ควรส่งเสริมและให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อย ประพฤติตรง จริงใจ ไม่คดโกง และไม่หลอกลวงองค์ประกอบความไว้วางใจ ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อย ความเชื่อมั่น ความคาดหวัง การให้การยอมรับ และการส่งเสริมและสนับสนุนองค์ประกอบหลักความยุติธรรม ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อย ความเที่ยงธรรมเหตุผล ไม่ลำเอียง และเสมอภาค องค์ประกอบหลักความรับผิดชอบ ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อย ยอมรับผลจากการกระทำ ความมุ่งมั่นทำงาน ความพากเพียร และการปรับปรุง และ 2) ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยอาจนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นแนวทาง เช่น การพัฒนาในตัวบ่งชี้ที่ พบว่า มีค่าเฉลี่ยมาก รวมถึงการพัฒนาร่องรอยที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาก

เอกสารอ้างอิง

- กล้า ทองขาว. (2562). วิถีปฏิบัติภาวะผู้นำทางการศึกษาแนวทางการวิจัยและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- คำพร กองเตย. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. ใน ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยุทธ์ ชูสอน. (2559). ภาวะผู้นำการปรับเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10(ฉบับพิเศษ), 180-186.
- พรทิพย์ อนุพัฒน์ และคณะ. (2566). พรหมวิหาร4: กับการบริหารงานบุคคลในองค์กร. วารสารมหาจุฬานาครทรรค์, 10(2), 269-282.
- พระราชญาณวิสิฐ. (2558). หลักธรรมาภิบาลและประมุขศิลป์. กรุงเทพมหานคร: ชัยมงคลพรินต์.
- ภาณุวัฒน์ บุญญกิจ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามทัศนะของผู้บริหารและครู. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2564). แผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2564 - 2568. เรียกใช้เมื่อ 15 มีนาคม 2566 จาก <https://philo.mbu.ac.th>.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา: กรณีศึกษาต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ทิพยวิสุทธี.
- วิเศษ บุญสนอง. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้อำนวยการโรงเรียนระดับประถมศึกษาขนาดเล็กในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สิทธิศักดิ์ ขุนนาแก้ว. (2550). การศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2562). ภาวะความเป็นผู้นำ. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์ปอร์ตเนท.
- หนูไกร มาเชค. (2559). การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัญชิสา ธนาภิตติเจริญ. (2552). ศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Glanz, J. (2006). What every principal should know about cultural leadership. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Kocabas, I. & Karakose, T. (2009). Ethics in school administration. African Journal of Business Management, 3(4), 126-130.
- Neubert, M.J. et al. (2009). The virtuous Influence of ethical leadership behavior: from the field. Journal of Business Ethics, 90(2), 157-170.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน ประเภทสร้างสรรค์สื่อ*

FACTORS INFLUENCING THE ACCEPTANCE AND BEHAVIOR OF USING CREATIVE MEDIA APPLICATIONS

นพรัตน์ จินตวร*, ศรัณย์ธร ศศิธรนากรแก้ว, ภานนท์ คุ่มสุภา

Nopparat Jintavon, Saranthorn Sasithanakornkaew, Bhanond Kumsubha

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Master of Arts Program, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: nopparat.jin@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความแตกต่างทางลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ และกลุ่มอ้างอิง ที่มีต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ โดยการวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคคลที่มีประสบการณ์ในการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อในรูปแบบฟรี ทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป การวิจัยในครั้งนี้ได้เลือกทำการศึกษาเฉพาะแอปพลิเคชันแคนวา กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก จำนวน 400 คน โดยการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์และใช้การสุ่มตามสะดวก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน การทดสอบ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26 - 35 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 - 35,000 บาท เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กลุ่มตัวอย่างจะมีพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการรับรู้ความเข้ากันได้ และกลุ่มอ้างอิง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุด โดยกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลร่วมกันต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อมากที่สุด ($\beta = 0.625$)

คำสำคัญ: การยอมรับเทคโนโลยี, พฤติกรรมการใช้งาน, แอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ

Abstract

This research article the objectives were 1) Investigate the relationship between demographic characteristics and the behavioral patterns of users of creative media applications. 2) Examine the influence of perceived benefits, perceived ease of use, perceived compatibility,

* Received February 14, 2024; Revised February 27, 2024; Accepted February 29, 2024

and reference groups on the usage behavior of creative media applications. This research is a quantitative study utilizing online questionnaires as a tool for data collection. The study population comprises individuals with experience using free versions of creative media applications, both male and female, aged 18 and above. Specifically, this research focuses on the application Canva. A convenient sample of 400 individuals was selected, and data collection was conducted online using convenience sampling methods. The data were analyzed using descriptive statistics, including frequency distribution, percentages, mean, standard deviation, and inferential statistical analysis to test hypotheses, including one-way ANOVA and multiple regression analysis. The findings indicate that the majority of the sample group are female, aged between 26 to 35 years, hold a bachelor's degree, are employed in private companies, and have an average monthly income of 25,001 to 35,000 Thai Baht. When categorized by gender, age, education level, occupation, and income, there were no significant statistical differences at the 0.05 level in the usage behavior of creative media applications among the sample group. Hypothesis testing revealed that perceived compatibility and reference groups significantly influence the usage behavior of creative media applications at the statistical significance level of 0.05. Among these factors, reference groups had the most substantial combined influence on the usage behavior ($\beta = 0.625$).

Keywords: Technology Acceptance, Usage Behavior, Using Creative Media Applications

บทนำ

ปัจจุบันการรับส่งข้อมูลข่าวสารมีเพิ่มมากขึ้นทั้งด้านปริมาณและด้านรูปแบบหรือชนิดของข้อมูลจึงทำให้มีการพัฒนาและขยายตัวของระบบสื่อสารข้อมูลเกิดขึ้น โครงข่ายข้อมูลแบบดิจิทัล (Digital Data Network) เป็นแนวทางหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองการขยายตัว ในยุคเริ่มแรกการรับส่งข้อมูลเป็นลักษณะการส่งข้อมูลแบบแอนะล็อก (Analog) ทั้งหมด เมื่อเวลาเปลี่ยนไปเทคโนโลยีทางด้านดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทแทนที่ระบบแอนะล็อก เนื่องด้วยประสิทธิภาพการรับส่งข้อมูลที่รวดเร็วแม่นยำและการจัดเก็บที่คงทน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้สะดวก รูปแบบกระบวนการสื่อสารในระบบดิจิทัลมีลักษณะคล้ายคลึงกับกระบวนการสื่อสารทั่วไป ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร (Sender) ข้อมูลหรือสาร (Message) สื่อกลาง (Media) และผู้รับสาร (Receiver) เป็นการส่งข้อมูลหรือสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ส่วนตัวกลางทำหน้าที่ส่งสาร ก็คือ สื่อ ความแตกต่างก็อยู่ตรงที่ “สื่อกลาง” ของกระบวนการสื่อสารระบบดิจิทัลจะจัดเก็บและจัดส่งเฉพาะข้อมูลที่ถูกบันทึกในรูปของรหัสดิจิทัลเท่านั้นและในทุก ๆ ปีแทบทุกอุตสาหกรรมจะมีเทรนด์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องที่เกิดจากพฤติกรรมความต้องการของมนุษย์ที่เปลี่ยนไป หรือเกิดจากนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับโมบายแอปพลิเคชัน ที่ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยการพัฒนาบางส่วนที่เป็นที่ชื่นชอบมากที่สุดในการพัฒนาแอปมือถือสำหรับปี 2023 ได้แก่ ความจริงเสริม แชนบอท และปัญญาประดิษฐ์ (AI) จากข้อมูลในปี 2023 ยอดขายแอปทั่วโลกอยู่ที่ 469,198 พันล้านดอลลาร์ และในปี 2024 มีการคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 526,259 พันล้านดอลลาร์ อย่างไรก็ตามโมบายแอปพลิเคชัน ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่อยู่ติดตัวของผู้ใช้ตลอดเวลา และในอนาคตจะมีความสำคัญมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากทุก ๆ อย่างจะรวมอยู่ในโมบายแอปพลิเคชัน ยิ่งสร้างประสบการณ์ที่ดียิ่งได้รับความนิยม ซึ่งกระบวนการสร้างแอปพลิเคชันมือถือนั้นพัฒนาไปพร้อมกับเทคโนโลยี ซึ่งบริษัทจำนวนมากกำลังใช้แอปบนคลาวด์ เนื่องจากความสามารถในการปรับขนาดและความคุ้มค่าการพัฒนาแอป โดยการใช้ระบบบนคลาวด์จะเป็นเทรนด์ที่ธุรกิจจำนวนมากจะพยายามดำเนินการในปี 2024

ในยุคที่เทคโนโลยีก้าวหน้ามากขึ้น ผู้คนต่างใช้ชีวิตเร่งรีบมากขึ้น การสื่อสารอย่างกระชับฉับไวจึงเป็นสิ่งสำคัญ จึงมีเครื่องมือหรือโปรแกรมกราฟิกให้เลือกใช้งานมากมาย ไม่ว่าจะเป็นความต้องการของผู้ใช้งานนั้นจะอยู่ในระดับเริ่มต้น หรือมีความชำนาญการด้านกราฟิก ซึ่งโปรแกรมกราฟิกนั้นยังมีจุดเด่นและเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป การเลือกใช้งานนั้นอาจจะเลือกโปรแกรมกราฟิกที่สามารถเรียนรู้ได้ง่าย สามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้ รวมถึงฟีเจอร์การใช้งานที่เหมาะสม ทั้งยังมีแอปพลิเคชันและโปรแกรมช่วยออกแบบกราฟิกมากมาย ที่ใช้งานได้ทั้งบนเดสก์ท็อปและโมบาย ทุกอุปกรณ์ โดยเป็นโปรแกรมที่มาแทนที่การทำกราฟิก หรือการทำงานนำเสนอ อย่างเช่น พาวเวอร์พอยต์ และโปรแกรมทำกราฟิกยาก ๆ ซึ่งจะเป็นโปรแกรมช่วยให้การสร้างงานกราฟิกได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ผ่านการลากและวางง่ายดังใจคิด พร้อมทั้งคลังรูปภาพและกราฟิกอีกหลายร้อยรายการ เช่น Canva, Adobe Express และ Microsoft Designer เครื่องมือเหล่านี้ใช้สำหรับการสร้างการออกแบบได้อย่างยอดเยี่ยม ด้วยอินเตอร์เฟซที่ใช้งานง่ายและเทมเพลตมากมาย โดยเฉพาะ Canva เหมาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เริ่มต้นใช้งาน

และด้วยข้อมูลการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ความก้าวหน้าของเครื่องมือในการผลิตสื่อต่าง ๆ ก็หมายถึงจำนวนการผลิตคอนเทนต์ที่เพิ่มมากขึ้น รวดเร็วยิ่งขึ้น สื่อที่มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน รวมไปถึงการค้นหา การสร้างสรรค์ไอเดียใหม่ ๆ รูปแบบการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป การออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทกับพฤติกรรมของผู้คนมากขึ้น แอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อจึงเป็นแอปพลิเคชันที่ออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้ใช้สร้างสรรค์สื่อต่าง ๆ อย่างการออกแบบพรีเซนเทชัน ออกแบบผลิตภัณฑ์งานพิมพ์ โปสเตอร์ ทำคลิปวิดีโอและอื่น ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือและฟังก์ชันที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถแก้ไข ปรับแต่ง และแบ่งปันสื่อเหล่านั้นได้อย่างสร้างสรรค์และสวยงามอย่างน่าสนใจ จากความหลากหลายในรูปแบบการผลิตสื่อ ไปจนถึงความสามารถในการใช้งานในรูปแบบของการผลิตสื่อ การทำงาน และการใช้งานในการเรียน การสอน ผู้วิจัยจึงเห็นโอกาสในการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ โดยนำเอาทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี หรือ TAM และทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม หรือ DOI มาศึกษา การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ส่งผลต่อการยอมรับการใช้งานและพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ รวมถึงลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กลุ่มอ้างอิงส่งผลต่อการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่ออย่างไร ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์กับนักวิชาการ ผู้วิจัย หรือผู้ที่มีความสนใจโดยนำข้อมูลผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนาแอปพลิเคชันอื่น ๆ ในอนาคต จึงเป็นที่มาในการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างทางลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ และกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงแบบสำรวจ (Survey Research Model)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ คือ บุคคลที่มีประสบการณ์ในการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อในรูปแบบฟรี ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวกตามสูตรของ Cochran โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูลผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น จำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามออนไลน์ โดยในแบบสอบถามมีคำถามคัดกรอง (Screening Question) เพื่อคัดกรองผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการรับรู้ความง่าย ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้ความเข้ากันได้ ส่วนที่ 5 แบบสอบถามกลุ่มอ้างอิง ส่วนที่ 6 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา โดยส่วนที่ 2 ถึง 6 ใช้การสร้างคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท สเกล (Likert Scale)

การตรวจสอบคุณภาพ

ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการตรวจสอบตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ในแต่ละข้อคำถามและการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นรายข้อ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค จำแนกตามตัวแปรได้ ดังต่อไปนี้

ความเชื่อมั่นการรับรู้ประโยชน์	0.886
ความเชื่อมั่นการรับรู้ความง่าย	0.916
ความเชื่อมั่นการรับรู้ความเข้ากันได้	0.898
ความเชื่อมั่นความคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	0.919
ความเชื่อมั่นพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา	0.842

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวกจัดทำแบบสอบถามออนไลน์จากเว็บไซต์ Google Form และทำการส่งแบบสอบถามออนไลน์ทางสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ อิน스타그램 ไลน์ ทวิตเตอร์ และกลุ่มเฟสบุ๊กของผู้ใช้งานแคนวา เช่น กลุ่ม Canva User Thailand, กลุ่ม Canva Templates Thailand - เทมเพลตแคนวา ภาษาไทย พร้อมใช้งาน และกลุ่ม Canva Thailand แลกเปลี่ยนความรู้และสอบถามปัญหา ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาโดยผู้วิจัยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน โดยผู้วิจัยใช้การทดสอบ (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัย

ลักษณะทางประชากร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.75 มีอายุ 26 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.75 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.25 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 44.00 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 - 35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.50

การรับรู้ประโยชน์

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาช่วยให้ประหยัดเวลาในการทำกราฟฟิกหรือชิ้นงาน อยู่ใน

ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมีการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาช่วยให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้หลากหลายประเภท (เช่น Presentation, Poster, Card, Resume, Certificate, Infographic, Logo, Social Post, GIF เป็นต้น) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมีการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวามีเทมเพลต หรือเครื่องมือให้ลอกใช้งานอย่างหลากหลาย (เช่น เทมเพลตในการสร้างงาน Docs, ไวท์บอร์ด, ฟรีเซนเทชัน, โซเชียลมีเดีย, วิดีโอ, ผลิตภัณฑ์งานพิมพ์, เว็บไซต์ เป็นต้น) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมีการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวามีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการทำงาน (เช่น การสร้างเนื้อหาที่ตรงต่อช่องทางทางการนำเสนอจากเทมเพลตที่แคนวามีให้ เช่น อินสตาแกรม, เพชบุ๊ก เป็นต้น) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30

การรับรู้ความง่าย

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความง่ายในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีท่านสามารถใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาได้โดยไม่ต้องอาศัยความพยายามมากนัก อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมีสามารถเข้าใจในขั้นตอนการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาได้อย่างชัดเจนด้วยตัวเอง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และกลุ่มตัวอย่างมีสามารถสอนผู้อื่นให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาได้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08

การรับรู้ความเข้ากันได้

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความเข้ากันได้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาเนื่องจากสอดคล้องกับความต้องการในตัว ที่คิดว่าควรมีแอปพลิเคชันมาช่วยในการออกแบบกราฟิกหรือชิ้นงาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาเนื่องจากเคยมีประสบการณ์ในการใช้งานแอปพลิเคชันออกแบบกราฟิกอื่น ๆ มาก่อน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และกลุ่มตัวอย่างเลือกใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาเนื่องจากเคยมีประสบการณ์ในการใช้งานแอปพลิเคชันออกแบบกราฟิกอื่น ๆ มาก่อน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23

กลุ่มอ้างอิง

กลุ่มตัวอย่างมีกลุ่มอ้างอิงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเพื่อนสนิทแนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมีเพื่อนร่วมงานแนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมียูทูบเบอร์แนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างมีบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (Influencer) แนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 และกลุ่มคนในครอบครัวแนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37

พฤติกรรมการใช้งานพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา

กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้งานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาในงานด้าน การสร้างฟรีเซนเทชันอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาในงานด้าน ผลิตภัณฑ์งานพิมพ์ (เช่น โปสเตอร์, ใบปลิว, โปสต์การ์ด, นามบัตร, จดหมายข่าว เป็นต้น) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาในงานด้าน การสร้างโพสต์โซเชียลมีเดีย (เช่น Facebook โฟสต์, Instagram โฟสต์ เป็นต้น) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาในงานด้าน การสร้างวิดีโอ และแก้ไขวิดีโอ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างใช้งาน

แอปพลิเคชันแคนวาในงานด้าน การตกแต่งภาพถ่าย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และกลุ่มตัวอย่างใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาในงานด้าน การสร้างดีไซน์หน้าเว็บไซต์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ศึกษาความแตกต่างทางลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อไม่แตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้และกลุ่มอ้างอิง ที่มีต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบอิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ และกลุ่มอ้างอิง ที่มีต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ

ตัวแปรอิสระ	b	Std. t Error	β	t	Sig.t
การรับรู้ประโยชน์	0.079	0.066	0.051	1.201	0.230
การรับรู้ความง่าย	0.088	0.046	0.078	1.908	0.057
การรับรู้ความเข้ากันได้	0.205	0.049	0.180	4.169	0.000**
กลุ่มอ้างอิง	0.451	0.027	0.625	16.515	0.000**

$R^2 = .491$, SEE. = .514, Adjust $R^2 = .486$, F = 98.441, Sig F. = .000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว ได้แก่การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ และกลุ่มอ้างอิง มีความสามารถในการอธิบายความแปรผันของพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์ของตัวอย่างได้ร้อยละ 48.6 (Adjust $R^2 = 0.486$) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่น ๆ ให้คงที่มีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัว ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การรับรู้ความเข้ากันได้ ($\beta = 0.180$) และ กลุ่มอ้างอิง ($\beta = 0.625$)

อภิปรายผล

1. ความแตกต่างทางลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อไม่แตกต่างกันตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ เนื่องจากแอปพลิเคชันแคนวา มีจุดเด่นในการใช้งานที่ง่าย มีเครื่องมือ และฟีเจอร์ที่ถูกออกแบบมาให้ตอบโจทย์ต่อความต้องการของผู้ใช้งานในหลากหลายกลุ่มไม่ว่าจะเป็น นักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ พนักงานบริษัทเอกชน หรือเจ้าของกิจการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณี เสือใหญ่ ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันไลน์ความพึงพอใจและการนำไปใช้ประโยชน์ ของคนในกรุงเทพมหานคร และพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันไลน์ที่ไม่แตกต่างกัน (กฤษณี เสือใหญ่, 2558)

2. อิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ และกลุ่มอ้างอิง ที่มีต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์ว่าการใช้งานแอปพลิเคชันนั้นช่วยประหยัดเวลาในการทำกราฟิกหรือชิ้นงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าการใช้งานแอปพลิเคชันนั้นช่วยให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้หลากหลายประเภท (เช่น Presentation, Poster, Card, Resume, Certificate, Infographic, Logo, Social Post, GIF เป็นต้น) ซึ่งแอปพลิเคชันนั้นสามารถ

ทำงานร่วมกันได้แบบเรียลไทม์ ทั้งยังมีเทมเพลต หรือเครื่องมือให้เลือกใช้งานอย่างหลากหลาย (เช่น เทมเพลตในการสร้างงาน Docs, ไวท์บอร์ด, 프리เซนเทชัน, โซเชียลมีเดีย, วิดีโอ, ผลิตภัณฑ์งานพิมพ์, เว็บไซต์ เป็นต้น) และกลุ่มตัวอย่างนั้นรับรู้ได้ว่าแอปพลิเคชันนั้นมีประโยชน์ต่อการทำงาน ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงความสามารถของแอปพลิเคชันแคนวา ว่าแอปพลิเคชันนั้นช่วยประหยัดเวลาในการทำงานกราฟิกได้ และยังมี ความหลากหลายของเครื่องมือ หรือฟีเจอร์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานในยุคปัจจุบัน ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจ ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา ได้อธิบายว่า การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน หมายถึง ระดับที่ผู้ใช้เชื่อว่าประโยชน์ของ เทคโนโลยีจะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับงานของตน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ความง่ายอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความง่ายของ การใช้งานแอปพลิเคชันว่าสามารถใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาได้โดยไม่ต้องอาศัยความพยายามมาก อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถเข้าใจในขั้นตอนการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาได้อย่างชัดเจนด้วย ตัวเองและกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถสอนผู้อื่นให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาได้ ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า แอปพลิเคชันแคนวาใช้งานได้ง่าย ซึ่งขั้นตอนในการใช้งานต่าง ๆ นั้นไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป ประกอบกับแอปพลิเคชันแคนวามีจุดเด่นของเครื่องมือ และฟีเจอร์ที่ถูกออกแบบมาให้ใช้งานได้ง่าย ตอบโจทย์ต่อความต้องการของ ผู้ใช้งาน ซึ่งเป็นไปตาม การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน หมายถึง ระดับผู้ใช้งานเชื่อว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้มีความ ง่ายในการใช้งาน สามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องอาศัยความพยายามมากนัก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว และคณะ ที่กล่าวว่า การรับรู้ความง่ายมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้นวัตกรรมของ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว และคณะ, 2563)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ความเข้ากันได้ในระดับมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างเลือกใช้งานแอปพลิเคชัน แคนวาเนื่องจากสอดคล้องกับความต้องการ ที่คิดว่าควรมีแอปพลิเคชันมาช่วยในการออกแบบกราฟิกหรือชิ้นงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาเนื่องจากเคยมีประสบการณ์ใน การใช้งานแอปพลิเคชันออกแบบกราฟิกอื่น ๆ มาก่อน และกลุ่มตัวอย่างคิดว่าการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวานั้น เข้ากันได้กับความต้องการใช้งาน และรูปแบบการทำงานของท่าน ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง เกิดความต้องการใช้งานแอปพลิเคชันที่ง่ายต่อการออกแบบกราฟิก ซึ่งแอปพลิเคชันแคนวานั้นมีจุดเด่นของเครื่องมือ และฟีเจอร์ ที่สามารถเข้ามาช่วยออกแบบชิ้นงานหรือทำกราฟิก จึงตอบโจทย์ต่อการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นไปตาม ความเข้ากันได้ หมายถึง บุคคลที่รับนวัตกรรมมีความรู้สึได้ว่านวัตกรรมนั้นสอดคล้องกับค่านิยมต่อ ตัวบุคคล ประสบการณ์ในอดีต วิถีชีวิต และสิ่งที่ต้องการของผู้ใช้งาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณัฐ พินิจจันทร์ กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าแอปพลิเคชันไทยชนะมีความเหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด - 19 และมองว่าแอปพลิเคชันไทยชนะสอดคล้องและเข้ากันได้กับประสบการณ์และรูปแบบการดำเนินชีวิต (วรณัฐ พินิจ จันทร์, 2563)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีกลุ่มอ้างอิงของการใช้งานภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีกลุ่มอย่างมีเพื่อนสนิท แนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา กลุ่มตัวอย่างมีเพื่อนร่วมงานแนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา ยูทูปเบอร์ แนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ (Influencer) แนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา และกลุ่มคนในครอบครัวแนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มอ้างอิงทางตรง อย่างเพื่อนสนิทจะเป็นบุคคลที่จะสร้างแรงจูงใจในการเลือกใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาในการทำงาน เพราะกลุ่ม ตัวอย่างมีความเชื่อใจและคล้อยตามคำแนะนำ ซึ่งนำไปสู่การใช้งานที่เหมือน ๆ กัน สอดคล้องกับแนวคิด Mowen, J. C., & Minor, M. ได้อธิบายไว้ว่า กลุ่มบุคคลใด ๆ ซึ่งมีค่านิยม บรรทัดฐาน ทัศนคติ และความเชื่อของเขาได้ถูก นำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางเพื่อแสดงพฤติกรรมโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (Mowen, J. C., & Minor, M., 1998) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรณิศรรัตน์ รังสิยาภรณ์ กล่าวว่า ผู้ใช้งานคิดเห็นว่าการตัดสินใจใช้งานหรือยอมรับ

แอปพลิเคชันนั้นส่วนหนึ่งมีอิทธิพลมาจากบุคคลอื่น ได้แก่ บุคคลที่อยู่รอบกาย, ครอบครัว, เพื่อน, เพื่อนร่วมงาน หรือผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ย่อมส่งผลต่อการยอมรับแอปพลิเคชัน เนื่องจากการใช้งานอาจจะมีการจากการแนะนำปากต่อปาก (กัญญวรา หิริญพานิช, 2565) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว กล่าวว่า กลุ่มอ้างอิงเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ แม้ในความเป็นจริง พระสงฆ์ คือ สมณะเพศที่มุ่งศึกษาธรรมะ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับทางโลก หากก็ต้องยอมรับว่าสถาบันสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม กิจต่าง ๆ ทางธรรมยังมีความเกี่ยวข้องกับฆราวาสอยู่ไม่น้อย ด้วยเหตุนี้พระสงฆ์จึงหลีกเลี่ยงการติดต่อสื่อสารโดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่ได้ ด้วยกลุ่มอ้างอิงเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลไม่ทางตรงก็ทางอ้อมต่อความตั้งใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, 2561)

กลุ่มตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่าย การรับรู้ความเข้ากันได้ และกลุ่มอ้างอิงมีความสามารถในการอธิบายความแปรผันของพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ ของกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 48.6 ($\text{Adjust } R^2 = 0.486$) โดยมีตัวแปรอิสระเพียง 2 ตัว ที่อิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การรับรู้ความเข้ากันได้ และกลุ่มอ้างอิง ตามลำดับ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านกลุ่มอ้างอิงมีค่าอิทธิพลสูงที่สุด มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.625 สามารถอธิบายได้ว่าเนื่องจากผู้ใช้งานมองว่ากลุ่มอ้างอิงได้ถูกนำมาเป็นแนวทางของพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ เพื่อปฏิบัติตาม และแสดงถึงความเป็นสมาชิกกลุ่มเดียวกัน ซึ่ง (Hawkins et al., 1998) ให้ความหมายกลุ่มอ้างอิงไว้ว่า กลุ่มบุคคลใด ๆ ซึ่งแนวความคิดหรือค่านิยมของพวกเขา กำลังถูกนำมาใช้โดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อเป็นพื้นฐานในการแสดงพฤติกรรมในปัจจุบัน เช่นเดียวกับ (Blackwell et al., 1990) ได้ให้ความหมายกลุ่มอ้างอิงไว้ว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งมีอิทธิพลสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

นอกจากนี้ปัจจัยด้านการรับรู้ความเข้ากันได้เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีค่าอิทธิพลรองลงมา คือ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.180 สำหรับในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ มีความสอดคล้องกับความต้องการที่คิดว่าควรมีแอปพลิเคชันมาช่วยในการออกแบบกราฟฟิกหรือชิ้นงาน กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาเนื่องจากเคยมีประสบการณ์ในการใช้งานแอปพลิเคชันออกแบบกราฟิกอื่น ๆ มาก่อน และกลุ่มตัวอย่างคิดว่าการใช้งานแอปพลิเคชันแคนวานั้นเข้ากันได้กับความต้องการใช้งาน และรูปแบบการทำงาน ซึ่งเป็นไปตามที่ระบุไว้ว่า ความเข้ากันได้ หมายถึง บุคคลที่รับนวัตกรรมมีความรู้สึกได้ว่านวัตกรรมนั้นสอดคล้องกับค่านิยมต่อตัวบุคคล ประสบการณ์ในอดีต วิถีชีวิต และสิ่งที่ต้องการของผู้ใช้งานสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรยุทธ พินิจจันทร์ ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความเข้ากันได้ภาพรวมในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าการใช้แอปพลิเคชันไทยชนะมีความเหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด - 19 และมองว่าแอปพลิเคชันไทยชนะสอดคล้องและเข้ากันได้กับประสบการณ์และรูปแบบการดำเนินชีวิต (วรยุทธ พินิจจันทร์, 2563) สำหรับตัวแปรด้านความง่าย การรับรู้ประโยชน์ แม้จะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ก็พบว่าปัจจัยที่มีการรับรู้ความง่ายอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าเป็นปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างมองว่ามีความสำคัญในการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1) จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาได้โดยไม่ต้องอาศัยความพยายามมากนัก มากที่สุด กล่าวคือ ผู้พัฒนาและออกแบบแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์อื่น ๆ ควรให้ความสำคัญต่อการออกแบบเครื่องมือ และรูปแบบการใช้งานที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป เน้นจุดเด่นของเครื่องมือที่

ตอบโจทย์ต่อความต้องการ มีความทันสมัย และทันต่อรูปแบบการใช้งานของผู้คนในยุคปัจจุบัน 2) จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้งานแอปพลิเคชันแคนวาเนื่องจากสอดคล้องกับความต้องการในตัวของท่าน ที่คิดว่าควรมีแอปพลิเคชันมาช่วยในการออกแบบกราฟฟิกหรือชิ้นงาน มากที่สุด กล่าวคือ ผู้พัฒนาและออกแบบแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์อื่น ๆ ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาฟีเจอร์ ที่ใช้สามารถใช้งานได้ง่าย ตอบโจทย์ต่อความต้องการ และควรมีจุดเด่นที่เข้ากับยุคสมัย และมีความน่าสนใจ อย่างเช่น เทมเพลตสำเร็จรูป ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาเป็นตัวช่วยในการออกแบบชิ้นงาน 3) จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเพื่อนสนิทแนะนำให้ใช้งานแอปพลิเคชันแคนวา กล่าวคือ ผู้พัฒนาแอปพลิเคชันควรพัฒนาฟีเจอร์การทำงาน คุณภาพของเครื่องมือ และความหลากหลายของการใช้งาน ให้ผู้ใช้งานเกิดความเชื่อถือและไว้วางใจ ต่อคุณภาพของแอปพลิเคชัน ว่าตอบโจทย์ความต้องการต่อรูปแบบการทำงานในยุคปัจจุบันจนเกิดการบอกต่อและยอมรับการใช้งานต่อไปในอนาคต 4) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชันประเภทสร้างสรรค์สื่อ ได้แก่ การรับรู้ความเข้ากันได้ และกลุ่มอ้างอิง ตามลำดับ กล่าวคือ ผู้พัฒนาแอปพลิเคชันควรให้ความสำคัญต่อความเข้ากันได้ของเครื่องมือ ที่สามารถเข้ามาช่วยให้ผู้ใช้งานรับรู้ได้ว่ารูปแบบการทำงานนั้นง่ายขึ้นจริง ไม่รู้สึกถึงความยุ่งยากซับซ้อนในการใช้งาน และมีความน่าสนใจ จนเกิดการแนะนำและบอกต่อในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณี เสือใหญ่. (2558). พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันไลน์ความพึงพอใจและการนำไปใช้ ประโยชน์ ของคนใน กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และนวัตกรรม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กัญญ์วรา หิรัญพานิช. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและพฤติกรรมการใช้งานแอปพลิเคชัน oneD. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และนวัตกรรม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรัญธกร พินิจจันทร์. (2563). การยอมรับการใช้งานแอปพลิเคชันไทยชนะ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปศาสตร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว. (2561). ปัจจัยพยากรณ์ความตั้งใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของพระสงฆ์เขต กรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ, 27(2), 258-276.
- ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว และคณะ. (2563). การยอมรับและพฤติกรรมการใช้เน็ตฟลิกซ์ของประชาชน ในเขต กรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 13(2), 177-190.
- Blackwell et al.. (1990). Consumer Behavior (6 th ed.). Chicago: Chicago Dryden Press.
- Hawkins et al.,. (1998). Consumer Behavior (7th ed). Boston: McGraw-Hill, Inc.
- Mowen, J. C., & Minor, M. (1998). Consumer Behavior (5th ed)Prentice-Hall. Retrieved March 20, 2566, from <https://www.amazon.com/Consumer-Behavior-5th-John-Mowen/dp/0137371152>

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ที่มีต่อ
ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสาร
ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)*

THE EFFECTS OF USING LEARNING ACTIVITY ON MATHEMATIZING PROCESS UPON
MATHEMATICAL PROBLEMSOLVING ABILITY AND MATHEMATICAL
COMMUNICATION ABILITY ON THE APPLICATION OF LINEAR EQUATION FOR
GRADE 7 STUDENTS PRASARNMIT DEMONSTRATION SCHOOL (SECONDARY)

ทิพย์วรรณ จันทรชีวะ

Thipwan Junkiaw

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary), Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: thipwan631nim@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 3) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ และ 4) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบ One - Group Pretest - Posttest Design กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบ One - Group Pretest - Posttest Design ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* Received February 13, 2024; Revised February 26, 2024; Accepted February 29, 2024

คำสำคัญ: กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์, ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์, ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์

Abstract

The purposes of this study were: 1) to compare students' mathematical problem solving ability of seventh grade students before and after administrating mathematizing process. 2) to compare students' mathematical problem solving ability after administrating mathematizing process with the criterion of seventy percent. 3) to compare students' mathematical communication ability before and after administrating mathematizing process. 4) to compare students' mathematical communication ability after administrating mathematizing process with the criterion of seventy percent. The experimental method is One - Group Pretest - Posttest Design. The sample of this study included 30 of seventh grade. They were selected via cluster random sampling. The findings of this study were as follows: 1) mathematical problem solving ability of the students after experiencing mathematizing process were higher than before experiencing the treatment statistically significant at a level of .05. 2) mathematical problem solving ability of the students after experiencing mathematizing process were higher than the criterion of seventy percent statistically significant at a level of .05 3) mathematical communication ability of the students after experiencing mathematizing process were higher than before experiencing the treatment statistically significant at a level of .05. 4) mathematical communication ability of the students after experiencing mathematizing process were higher than the criterion of seventy percent statistically significant at a level of .05

Keywords: Mathematizing Process, Mathematical Problem Solving, Communication Abilities

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุมีผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผนตัดสินใจ แก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) คณิตศาสตร์ไม่ได้มีประโยชน์เพียงเพื่อการคิดคำนวณ คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวกับมนต์เสน่ห์ มีลักษณะเป็นสากล เป็นภาษาสัญลักษณ์ กำหนดสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์มีความเป็นเหตุเป็นผล คณิตศาสตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เกี่ยวข้องกับความคิด เป็นโครงสร้างที่มีเหตุผล และมีความเป็นศิลปะ ฝึกการคิดอย่างมีระบบระเบียบ ฝึกการแก้ปัญหาและการให้เหตุผล (ชมมาตร เชื้อสุวรรณทวี, 2561) จากความสำคัญของคณิตศาสตร์ดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) จึงได้กำหนดเป้าหมายในการเรียนคณิตศาสตร์เพื่อให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั่นคือ ให้นักเรียนมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี การสื่อสารและการร่วมมือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในปัจจุบันให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น จึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคและวิธีการสอน ที่เหมาะสมทั้งในด้านของเนื้อหาสาระ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ แม้ว่านักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาสาระเป็นอย่างดี แต่นักเรียนจำนวนไม่น้อยยังต้องพัฒนา

ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เช่น ความสามารถเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การสื่อสารหรือการนำเสนอแนวคิดทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ต่าง ๆ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ปัญหาเหล่านี้ทำให้นักเรียน ไม่สามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันและในการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากรายงานผลการประเมินนักเรียนนานาชาติ (PISA) พบว่า การรับรู้ในด้านคณิตศาสตร์ของประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ย 419 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2563) และการประเมินผลการจัดการศึกษาระดับชาติ (O - NET) จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ในปี 2562 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ พบว่า วิชาคณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ย 28.06 คะแนน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562)

กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ (Mathematizing Process) เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ PISA ให้การยอมรับและเล็งเห็นถึงความสำคัญ เมื่อนักเรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์ของปัญหาในชีวิตจริง กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์เป็นกระบวนการจัดการระบบตัวแทนความคิดในสถานการณ์ในชีวิตจริง เพื่อนำมาใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการและโครงสร้างทางคณิตศาสตร์ ความสมเหตุสมผลบนพื้นฐานของความเป็นจริง (Grigoras, R., 2008) เป็นกระบวนการคิดโดยการสร้างตัวแบบทางคณิตศาสตร์ไปสู่ปัญหาทางคณิตศาสตร์และแก้ปัญหานั้นด้วยวิธีการทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบและนำคำตอบนั้นย้อนกลับไปตอบปัญหาในชีวิตจริง ซึ่ง OECD ได้นำเสนอกระบวนการนี้เป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริง โดยกำหนดไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 เริ่มด้วยปัญหาที่มีอยู่ในชีวิตจริง ขั้นที่ 2 จัดการปัญหาให้อยู่ในรูปแบบตามแนวคิดทางคณิตศาสตร์ ขั้นที่ 3 ตัดข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหาในชีวิตจริงออกไปก่อน โดยนำคณิตศาสตร์เข้ามาเชื่อมโยง ขั้นที่ 4 แก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และขั้นที่ 5 แปลผลจากการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ให้กลับเป็นปัญหาในสถานการณ์ของชีวิตจริง (OECD, 2009)

การแก้ปัญหานั้นเป็นทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีความสำคัญในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยนักเรียนต้องได้รับโอกาสอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ Kennedy, L. & Tipps, S. ที่ได้กล่าวว่า ทักษะกระบวนการที่เป็นเป้าหมายพื้นฐานในการสอนคณิตศาสตร์ คือ ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ เข้าใจ สามารถคิดเป็นและแก้ปัญหาได้ อีกทั้งการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จะช่วยให้เด็กมีแนวทางในการคิดที่หลากหลาย มีนิสัยกระตือรือร้น ไม่ย่อท้อ และมีความมั่นใจในการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนตลอดจนเป็นทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำติดตัวไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ตลอดชีวิต (Kennedy, L. & Tipps, S., 1994) ทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้เนื้อหาคณิตศาสตร์ให้เกิดความเข้าใจ คือ “ทักษะหรือความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาเพื่อแสดงความเข้าใจหรือความคิดเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ สภาครูคณิตศาสตร์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา NCTM ได้กล่าวว่า “การสื่อสารและการนำเสนอต้องเป็นจุดเน้นที่สำคัญของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์” (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551) สอดคล้องกับ Kennedy, L. & Tipps, S. ที่ว่าเป้าหมายที่สำคัญของการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ก็คือ ให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสารทางคณิตศาสตร์เพราะการสื่อสารจะเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างข้อมูล ความรู้ และสิ่งที่เปี่ยมนามธรรมไปสู่สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์และเป็นการเสนอแนวคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Kennedy, L. & Tipps, S., 1994) ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ผ่านมายังไม่ได้เน้นเรื่องการสื่อสารสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอมากนัก นักเรียนจำนวนมากไม่สามารถนำเสนอข้อมูลให้ผู้อื่นเห็นภาพรวมของสิ่งที่ต้องการนำเสนอได้ ไม่สามารถสื่อความหมายเรื่องบางเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกันได้ คนที่เรียนคณิตศาสตร์เก่งมาก ๆ มักสื่อความหมายหรือพูดให้คนอื่นเข้าใจไม่ได้ หรือแม้แต่

นักเรียนที่เก่งคณิตศาสตร์บางคนก็อาจบอกว่าตนเองเข้าใจแต่อธิบายเป็นคำพูดไม่ได้ สิ่งเหล่านี้แสดงถึงปัญหาในการสื่อสารการพัฒนาให้นักเรียนให้สามารถ สื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และนำเสนอให้ผู้อื่นเข้าใจได้ จึงมีความจำเป็น (อัมพร ม้าคนอง, 2557)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นระดับชั้นที่ต้องเตรียมความพร้อมเพื่อเลือกวิชาเอกในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้น เพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะทางด้านการคิดตัดสินใจ จึงเป็นทักษะหนึ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่ง เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา คิดเพื่อทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์สำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องในการนำกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาความรู้ทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนรวมถึงได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 12 ห้องเรียน ห้องละ 30 คน รวมจำนวนนักเรียน 360 คน ซึ่งโรงเรียนจัดห้องเรียนโดยละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน

ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) ด้วยการจับสลากมา 1 ห้องเรียน จากห้องเรียนทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 แผน โดยผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นปรึกษากับที่ปรึกษาโครงการ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไข แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ (IOC) เท่ากับ 1.00

2. แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้นด้วยการนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ช่วยพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยการประเมินความสอดคล้องของข้อสอบแต่ละข้อกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ความเหมาะสม ความชัดเจนของข้อคำถาม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไข แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.89

3. แบบวัดความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ โดยทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้นด้วยการนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ช่วยพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยการประเมินความสอดคล้องของข้อสอบแต่ละข้อกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ความเหมาะสม ความชัดเจนของข้อคำถาม การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงและแก้ไข แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 - 1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเริ่มจากการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ คือ ทดสอบก่อนเรียนดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเวลา 14 คาบ คาบละ 45 นาที ทดสอบก่อนเรียน 2 คาบ และหลังเรียน 2 คาบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดย 1) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์โดยใช้สถิติ t - test for dependent 2) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์โดยใช้สถิติ t - test for dependent 3) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติ t - test for One Sample 4) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้สถิติ t - test for One Sample

ผลการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีดังนี้

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ (คะแนนเต็ม 36 คะแนน)

คะแนน	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	11.30	4.23	35.149*
หลังเรียน	30	28.70	3.60	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 11.30 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 28.70

2. ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 (คะแนนเต็ม 36 คะแนน)

คะแนน	n	μ	$\bar{X}$	S.D.	t
หลังเรียน	30	25.2	28.70	3.60	5.322*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.2 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 79.72 ของคะแนนเต็ม

3. ความสามารถในการสื่อสารคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ (คะแนนเต็ม 36 คะแนน)

คะแนน	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	12.70	4.13	24.346*
หลังเรียน	30	26.20	4.87	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ความสามารถในการสื่อสารคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 12.70 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.20 คะแนน

4. ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 (คะแนนเต็ม 36 คะแนน)

คะแนน	n	μ	$\bar{x}$	S.D.	t
หลังเรียน	30	25.2	26.20	4.96	1.124*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 26.20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.78 ของคะแนนเต็ม

อภิปรายผล

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ได้มีการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 70% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.70 จากคะแนนเต็ม 36 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.72 ของคะแนนเต็ม คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 11.30 คะแนน ทั้งนี้ เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูได้นำเสนอปัญหาในชีวิตจริง เพื่อให้นักเรียนเกิดพื้นฐานกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ทำให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอปัญหาในชีวิตจริง เป็นการเสนอปัญหาที่มีอยู่ในชีวิตจริง โดยครูนำเสนอสถานการณ์ปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกรู้สึกอยากแก้ปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นมองปัญหาในเชิงคณิตศาสตร์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนช่วยกันคิดเพื่อให้นักเรียนเห็นปัญหา และเกิดความสามารถในการสื่อสารและการให้เหตุผล ซึ่งแนวทางในการแก้สถานการณ์ปัญหาจากความรู้คณิตศาสตร์ได้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ขั้นที่ 3 ขั้นแปลงปัญหาในชีวิตจริงเป็นปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นการฝึกจากที่นักเรียนมีความรู้ทางคณิตศาสตร์ให้นำความรู้คณิตศาสตร์นั้นมาเชื่อมโยงใช้ในการแก้ปัญหา ส่งผลสามารถเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมมากแก้ปัญหา กระตุ้นให้นักเรียนได้คิดและเกิดความสามารถในการแก้ปัญหาจากสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว พร้อมให้เหตุผลและสื่อสารในการเลือกวิธีทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Yoon, C. ที่กล่าวว่า การสร้างตัวแบบทางคณิตศาสตร์จากกระบวนการ 2 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์จากสถานการณ์จริง และการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์ไปสู่สถานการณ์จริงที่กำหนดให้เป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาในด้านการแสดงออกทางความคิด (Yoon, C., 2009) ขั้นที่ 4 ขั้นแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จากการแปลงปัญหาให้เป็นปัญหาทางคณิตศาสตร์แล้วให้นักเรียนนำวิธีการทางคณิตศาสตร์มาใช้ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ และสามารถนำเสนอตัวแทนความคิดในกระบวนการแก้ปัญหาได้ ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนคิด เป็นการให้นักเรียนสามารถแปลผลจากการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ กลับไปสู่ปัญหานั้น ๆ โดยนำความสามารถการนำเสนอตัวแทนความคิดแปลผลให้เป็นการสรุปคำตอบได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sears, S. J. และ Williams D. L. ที่กล่าวในทำนองเดียวกันว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ใกล้ชิดกับชีวิตจริง ทำให้นักเรียนสนใจและเห็นถึงความสำคัญ

ในสิ่งที่เรียนของการเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้และร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างตั้งใจ (Sears, S. J., 2002); (Williams, D. L., 2007)

2. ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ 70% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 26.20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.78 ของคะแนนเต็มความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 12.70 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 26.20 คะแนน โดยที่นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ปัญหา ระบุได้ว่าสิ่งที่ปัญหาต้องการทราบคืออะไร และระบุได้ว่าสิ่งที่ปัญหากำหนดมาให้คืออะไร พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ก็สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้แต่ไม่ครบถ้วน ใช้ลอกข้อความจากปัญหา เมื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์นักเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาด้านวิเคราะห์ปัญหาได้ดีขึ้น ระบุข้อมูลตามระบุข้อมูลในสิ่งที่เข้าใจและเลือกใช้กลยุทธ์ในการแก้ปัญหา จากการวิจัยช่วงแรกนักเรียนขาดความมั่นใจในการเลือกกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาหรือนักเรียนสามารถเลือกกลยุทธ์ทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาได้แต่ยังไม่เหมาะกับปัญหาทำให้ดูยุ่งยากเกินความจำเป็น แต่ในกิจกรรมต่อมานักเรียนสามารถใช้ กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ โดยการเริ่มกำหนดตัวแปรและมีการสร้างสมการได้เหมาะสมและเข้าใจง่ายมากขึ้น 2) ความสามารถในการวางแผนแก้ปัญหา ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์และข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหา นักเรียนบางส่วนยังไม่สามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาได้ ครูจึงต้องแนะนำความรู้ทางคณิตศาสตร์กับนักเรียน แล้วนักเรียนจึงสามารถใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่ครูแนะนำมาใช้ ในการแก้ปัญหาต่อไป หลังจากได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์นักเรียน สามารถอธิบายเหตุผลของการเลือกใช้ได้ แต่นักเรียนอธิบายความสอดคล้องของปัญหาบางส่วนยังไม่ชัดเจน 3) ความสามารถในการดำเนินการแก้ปัญหา การใช้การนำเสนอตัวแทนความคิดในการทำความเข้าใจปัญหา โดยอาจใช้ข้อความ วาดภาพ สัญลักษณ์หรือตัวแปร ใช้การขีดเขียนข้อความในนักเรียนส่วนใหญ่ใช้การเขียนข้อความ และสัญลักษณ์หรือตัวแปรในการทำเข้าใจปัญหาที่จะนำไปสู่สิ่งที่ปัญหาต้องการทราบได้ หลังจากนั้นนักเรียนทำความเข้าใจปัญหา จากการเขียนข้อความ สร้างสัญลักษณ์หรือตัวแปร และนักเรียนนำมาสร้างสมการและแสดงกระบวนการในการแก้ปัญหาโจทย์ปัญหาได้ 4) ความสามารถในการตรวจสอบผลครูต้องเน้นทบทวนวิธีการคำนวณให้ถูกต้อง และการใช้การนำเสนอตัวแทนความคิดในการแสดงกระบวนการแก้ปัญหาของปัญหา โดยใช้ข้อความหรือสัญลักษณ์ จากการใช้การนำเสนอตัวแทนความคิดในการแสดงกระบวนการแก้ปัญหา นักเรียนสามารถนำคำตอบที่ได้จากการแสดงกระบวนการแก้ปัญหานั้นมาสรุปคำตอบหาสิ่งที่ปัญหาต้องการทราบได้จากการสรุปคำตอบนั้นมีผลต่อเนื่องมาจากการแสดงกระบวนการแก้ปัญหานั้นนักเรียนแก้ปัญหาคำนวณผิดพลาดก็จะนำไปสู่สรุปปัญหาได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้น ครูจึงให้นักเรียนมีการตรวจสอบความสมเหตุสมผลและความเหมาะสมในการสรุปคำตอบของปัญหา สอดคล้องกับแนวคิดของ Rowan, T. E. & Morrow, L. J. ที่กล่าวว่า การชี้แนะโดยตรงและโดยอ้อม (Overt and covert clues) ของครูเกี่ยวกับผลงานหรือแนวคิดของนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้ทราบถึงเป้าหมายในการเรียน และพัฒนาหรือปรับปรุงผลงานของตนเองให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (Rowan, T. E., & Morrow, L. J., 1993) และยังสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของหทัยรัตน์ ยศแผ่น ที่ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ความช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ใช้การสนทนา ซักถาม ยกตัวอย่าง และอภิปราย เพื่อให้นักเรียนระลึกถึงสิ่งที่นักเรียนเคยเรียน ทำให้ความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (หทัยรัตน์ ยศแผ่น, 2556)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลได้ ดังนี้ 1) กิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูได้นำเสนอปัญหาในชีวิตจริง เพื่อให้นักเรียนเกิดพื้นฐาน กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ทำให้เกิดความสามารถในการแก้ปัญหา ขึ้นแปลงปัญหาในชีวิตจริงให้เป็นปัญหาทางคณิตศาสตร์หรือการแปลงโจทย์คณิตศาสตร์ให้เป็นประโยคสัญลักษณ์ เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ นักเรียนส่วนใหญ่ยังทำได้ไม่ตึก งานวิจัยในอนาคตควรศึกษาวิธีการส่งเสริมความสามารถในการตีความและแปลงโจทย์คณิตศาสตร์ให้เป็นประโยคสัญลักษณ์ ให้แก่นักเรียน 2) ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ ในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์เรื่องอื่น ๆ หรือในรายวิชาอื่น ๆ 3) ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดให้เป็นคณิตศาสตร์ที่ ที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เช่น มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ และความตระหนักในคุณค่าทางคณิตศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ประจำปีงบประมาณ 2565

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ขนาด เชื้อสุวรรณทวี. (2561). การเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2562). ค่าสถิติพื้นฐาน O - NET มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 (online). เรียกใช้เมื่อ 2 ธันวาคม 2563 จาก www.onetresult.niets.or.th.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2563). การแถลงข่าวผลการประเมินในโครงการ PISA 2015. เรียกใช้เมื่อ 12 กันยายน 2565 จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-8>.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551). ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ส.เจริญการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- หทัยรัตน์ ยศแผ่น. (2556). “ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้กลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อมโนทัศน์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2”. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาคณิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมพร ม้าคนอง. (2557). คณิตศาสตร์สำหรับครูมัธยม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Grigoras, R. (2008). Modelling in environments without numbers - A case study. Retrieved January 12, 2023, from <http://ife.ens-lyon.fr/publications/edition-electronique/cerme6/wg11-17-grigoras.pdf>
- Kennedy, L. & Tipps, S. (1994). Guiding children's learning of mathematics. California: Woodworth Publishing.
- OECD. (2009). OECD Future of Education and Skills 2030: Conceptual learning framework. Retrieved September 2, 2023, from <http://www.oecd.org/education/2030project/teaching->
- Rowan, T. E., & Morrow, L. J. (1993). Implementing K-8 curriculum and evaluation standards: reading from the arithmetic Teacher. Virginia: The National Council of teachers of Mathematics.
- Sears, S. J. (2002). Contextual teaching and learning: a primer for effective instruction. Bloomington, Indiana: Phi Delta Kappa Educational Foundation.
- Williams, D. L. (2007). The what, why, and how of contextual teaching in a mathematics classroom. *Mathematics Teacher*, 100(8), 572-575.
- Yoon, C. (2009). Modelling the height of the antiderivative. Retrieved September 9, 2023, from http://www.merga.net.au/documents/Yoon_RP09.pdf

พฤติกรรมการดูแลตนเอง และการควบคุมระดับความดันโลหิต
ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี*
SELF - CARE BEHAVIORS AND BLOOD PRESSURE CONTROLLING OF
HYPERTENSION PATIENTS, KOH SAMUI HOSPITAL, SURAT THANI PROVINCE

จันทร์เพ็ญ มีเพียร

Chanpen Meepian

โรงพยาบาลเกาะสมุย สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

Koh Samui Hospital, Suratthani, Thailand

*Corresponding author E-mail: peaw620@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเอง การควบคุมโรคความดันโลหิต และปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงวิเคราะห์ภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยคนไทย ซึ่งได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเกาะสมุย สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และยินดีเข้าร่วมในการศึกษา วิจัย จำนวน 380 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบบันทึกข้อมูลการรักษาพยาบาล เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 12 ธันวาคม 2566 ถึง 15 มกราคม 2567 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 82.1 มีพฤติกรรมการดูแลตนเองในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 10.8 และ 7.1 มีพฤติกรรมการดูแลตนเองในระดับดีและต่ำ ตามลำดับ ควบคุมระดับความดันโลหิตได้ ร้อยละ 21.3 ทั้งนี้ การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง ($r = 0.284$) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ($r = 0.367$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ในระดับต่ำ และปานกลาง ตามลำดับ ส่วนอายุ ระยะเวลาการป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูงและความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิต ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง จากผลการศึกษา ควรส่งเสริมให้ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงมีพฤติกรรมการดูแลตนเองให้ถูกต้อง ให้ได้รับข้อมูลข่าวสารโรคความดันโลหิตสูง และสนับสนุนครอบครัวช่วยดูแลผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: โรคความดันโลหิตสูง, พฤติกรรมการดูแลตนเอง, การควบคุมความดันโลหิต

Abstract

This research aimed to study the self - care behaviors, blood pressure controlling ability, and the factors related to self - care behaviors of hypertension patients by using cross-sectional analytical research design. The sample group was 380 Thai people who has been diagnosed by a doctor with essential hypertension, who received treatment at the outpatient department, Koh Samui Hospital, they were able to help themselves and willing to cooperate in the study, selected

* Received February 9, 2024; Revised February 21, 2024; Accepted February 27, 2024

by systematic random sampling. Research instruments were questionnaire and medical record form. Data were collected between 12 December 2023 and 15 January 2024 and analyzed by descriptive statistics namely number, percentage, mean, standard deviation) and Pearson's product moment correlation. The results found that 82.1% of hypertension patients had moderate self-care behaviors, followed by good and low level at 10.8% and 7.1%, respectively. They could control blood pressure at 21.3%. In this regard, hypertensive information receiving ($r = 0.284$) and social support receiving ($r = 0.367$) were positive significantly related with self-care behaviors (p -value < 0.001) at low and medium levels, respectively. For age, duration of illness with hypertension and knowledge of hypertension and hypertensive information receiving were not related to self-care behavior. According to the results, should be promoted hypertension patients to modify the more appropriate self-care behavior, received information about high blood pressure and supported families to help care for more patients.

Keywords: Hypertension, Self-Care Behavior, Blood Pressure Controlling

บทนำ

โรคความดันโลหิตสูงเป็นโรคที่เป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญของโลก และของประเทศไทย โดยพบว่าประชากรทั่วโลก มีอัตราการเสียชีวิตจากโรคความดันโลหิตสูงประมาณ 7.5 ล้านคน และมีผู้ป่วยด้วยโรคนี้เกือบ 1 พันล้านคนทั่วโลก และคาดว่าในปี 2568 จะมีความชุกของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้น 1.56 พันล้านคน (รักชนก จันทร์เพ็ญ, 2564) สำหรับประเทศไทย จากข้อมูล ณ 17 พฤษภาคม 2566 พบผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงมากถึง 14 ล้านคน และมากกว่า 7 ล้านคน ที่ป่วยแต่ยังไม่เข้ารับการรักษา โรคความดันโลหิตสูงส่วนมากมักไม่แสดงอาการ หากผู้ป่วยมีภาวะความดันโลหิตสูงเป็นระยะเวลานานและไม่ได้รับการรักษา ความรุนแรงของโรคจะเพิ่มมากขึ้น และเกิดโรคแทรกซ้อนตามมา (ธเรศ กรัษนัยรวิวงศ์, 2566) ทั้งนี้ ปัญหาหลักของการรักษาโรคความดันโลหิตสูงในประเทศไทย คือ การที่ผู้ป่วยไม่ได้ตระหนักว่าเป็นโรค และการที่ยังไม่สามารถควบคุมความดันโลหิตให้ลดลงตามเกณฑ์ปฏิบัติได้ ทำให้ประเทศไทยต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงมากถึงเกือบ 80,000 ล้านบาทต่อปีต่อจำนวน ผู้ป่วยประมาณการ 10 ล้านคน (สมาคมความดันโลหิตสูงแห่งประเทศไทย, 2563)

สาเหตุสำคัญของการเกิดโรคความดันโลหิตสูง เกิดจากการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การรับประทานอาหารที่มีปริมาณโซเดียมสูง การสูบบุหรี่ การขาดออกกำลังกาย การมีกิจกรรมทางกายไม่เพียงพอ การมีภาวะอ้วน การมีภาวะเครียดสะสม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบกับอายุที่มากขึ้น รวมถึงการมีพ่อ แม่ หรือญาติพี่น้องสายตรงเป็นโรคความดันโลหิตสูง ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลให้มีโอกาสต่อการเกิดโรคนี้นมากขึ้น (ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์, 2563) ผู้ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงเรื้อรัง ที่ไม่สามารถควบคุมความดันโลหิตให้อยู่ในระดับปกติได้อย่างต่อเนื่อง มักเกิดภาวะแทรกซ้อนต่ออวัยวะสำคัญ เช่น หัวใจ หลอดเลือด ตา ไต สมอ ซึ่งภาวะแทรกซ้อนที่อันตรายอย่างยิ่ง (Weber, et al., 2022) ซึ่งหากไม่ได้รับการรักษาจะทำให้มีโอกาสดังกล่าว โรคหลอดเลือดหัวใจตีบมากกว่าคนปกติ 3 เท่า เกิดโรคหัวใจวายเพิ่มขึ้นเป็น 6 เท่า และเกิดโรคอัมพาตได้มากกว่าคนปกติเพิ่มขึ้นถึง 7 เท่า ขณะเดียวกันก็มีโอกาสเสียชีวิตจากหัวใจวายและเส้นเลือดในสมองอุดตันหรือแตก ร้อยละ 20 - 30 และเสียชีวิตจากไตวายเรื้อรัง ร้อยละ 5 - 10 แต่ในทางตรงข้าม หากสามารถควบคุมความดันโลหิตให้อยู่ในระดับต่ำกว่า 140/90 มิลลิเมตรปรอท จะสามารถช่วยลดโอกาสการเกิดอัมพฤกษ์อัมพาตลงได้ ร้อยละ 35 - 40 ลดการเกิดโรคหัวใจล้มเหลวได้มากกว่าร้อยละ 50 และลดการเกิดกล้ามเนื้อหัวใจตายได้ ร้อยละ 20 - 25 (สถาบันวิจัยและประเมินเทคโนโลยีทางการแพทย์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2560)

โรงพยาบาลเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผู้มารับบริการโรคความดันโลหิตสูงที่แผนกผู้ป่วยนอก ปี พ.ศ. 2563 ถึง 2565 จำนวน 6,395 คน 7,084 คน และ 7,245 คน ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้ ผู้ป่วยดังกล่าวเกิดโรคแทรกซ้อน จำนวน 126 คน (โรงพยาบาลเกาะสมุย, 2566) ทางโรงพยาบาล เกาะสมุยได้ให้ความสำคัญในการดูแลรักษาพยาบาล ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม/ให้คำแนะนำในการปฏิบัติตัวผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง เพื่อให้ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงสามารถควบคุมระดับความดันโลหิตได้ ลดหรือชะลอการเกิดโรคแทรกซ้อนในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลดูแลรับผิดชอบรักษาพยาบาลผู้ป่วยนอก จึงได้ทำการศึกษาพฤติกรรมและการดูแลตนเอง และการควบคุมความดันโลหิตของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อนำผลการศึกษามาวางแผนพัฒนาการดูแลรักษาพยาบาล ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดูแลตนเอง และป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงได้ตรงจุดกับปัญหาที่มีของผู้ป่วย เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและการดูแลตนเอง และการควบคุมโรคความดันโลหิต ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมและการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ภาคตัดขวาง (Cross - sectional analytic research)

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้ป่วยคนไทยที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 7,485 คน

กลุ่มตัวอย่าง มีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion Criteria) คือ

1. เป็นผู้ป่วยคนไทย ซึ่งได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุมา รักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปัจจุบันและก่อนอย่างน้อย 2 ครั้งติดต่อกัน
2. สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และเป็นผู้ที่ยินดีเข้าร่วมในการศึกษาวิจัย

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) คือ

1. ไม่สามารถตอบคำถาม/ไม่รู้สีกตัว
2. ไม่พร้อมที่จะให้ข้อมูล หรือไม่อยู่ในช่วงเวลาเก็บข้อมูล รวมถึงไม่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย

ขนาดตัวอย่าง คำนวณหาขนาดตัวอย่างที่ศึกษา ที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคการหาขนาดตัวอย่างของ Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ที่มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเกาะสมุย ปี 2566 (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2566) จำนวน 7,485 คน

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้กำหนดให้ = 0.05

$$= \frac{7,485}{1+7,485 (0.05)^2} = 379.7$$

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ขนาดตัวอย่างในการศึกษา คือ 380 คน

วิธีการเลือกตัวอย่าง ดำเนินการสุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic random sampling) ตามลำดับการพบแพทย์ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ที่แผนกผู้ป่วยนอกในแต่ละวัน โดยการสุ่มครั้งละ 3 คน เลือกมา 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ประยุกต์ใช้จากเครื่องมือการศึกษาวิจัยของพิชิตศักดิ์ จำปาเงิน (2565) ได้แก่

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ สิทธิในการรักษาพยาบาล การรับการรักษาตามนัด และระยะเวลาการป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง ลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปลายปิด หรือให้เติมข้อเท็จจริงในช่องว่างที่เว้นไว้ รวมจำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งประยุกต์ใช้จากงานวิจัยของ (พิชิตศักดิ์ จำปาเงิน, 2565) จำนวน 12 ข้อ ลักษณะแบบวัดจะมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบว่า ใช่ ไม่ใช่ หรือไม่ทราบ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด/ไม่ทราบ ให้ 0 คะแนน การประเมินความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง ได้แบ่งระดับความรู้ โดยการอิงเกณฑ์ตามเกณฑ์ของ Bloom ออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับต่ำ (น้อยกว่าร้อยละ 60) ค่าคะแนน 0 - 6 คะแนน

ระดับปานกลาง (ร้อยละ 60 - 79) ค่าคะแนน 7 - 9 คะแนน

ระดับสูง (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ค่าคะแนน 10 - 12 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งสร้างโดยผู้วิจัยเป็นการประเมินว่าผู้ป่วยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงมากน้อยเพียงใด ประกอบด้วยคำถาม 6 ข้อ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) เป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบว่าได้รับข้อมูลข่าวสารมาก ปานกลาง น้อย และไม่เคยได้รับ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละข้อ คือ ถ้าตอบมาก ให้ 3 คะแนน ปานกลาง ให้ 2 คะแนน น้อย ให้ 1 คะแนน และไม่เคยได้รับ ให้ 0 คะแนน แบ่งระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง โดยการอิงเกณฑ์ตามเกณฑ์ของ (Bloom, B. S., 1999) ออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับต่ำ (น้อยกว่าร้อยละ 60) ค่าคะแนน 0 - 10 คะแนน

ระดับปานกลาง (ร้อยละ 60 - 79) ค่าคะแนน 11 - 14 คะแนน

ระดับสูง (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ค่าคะแนน 15 - 18 คะแนน

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการได้รับการสนับสนุนทางสังคม (จากบุคคลในครอบครัว และจากแพทย์/พยาบาล/เจ้าหน้าที่สาธารณสุข) ซึ่งประยุกต์ใช้จากงานวิจัยของ (พิชิตศักดิ์ จำปาเงิน, 2565) แบบวัดส่วนนี้มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) เป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบว่า มาก ปานกลาง เล็กน้อย และไม่เคยเลย โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละข้อ คือ ถ้าตอบมาก ให้ 3 คะแนน ปานกลาง ให้ 2 คะแนน เล็กน้อย ให้ 1 คะแนน และไม่เคยเลย ให้ 0 คะแนน แบ่งระดับการได้รับการสนับสนุนทางสังคม โดยการอิงเกณฑ์ ตามเกณฑ์ของ Bloom ออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับต่ำ (น้อยกว่าร้อยละ 60) ค่าคะแนน 0 - 17 คะแนน

ระดับปานกลาง (ร้อยละ 60 - 79) ค่าคะแนน 18 - 23 คะแนน

ระดับสูง (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ค่าคะแนน 24 - 30 คะแนน

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งประยุกต์ใช้จากงานวิจัยของ พิชิตศักดิ์ จำปาเงิน ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับรับประทานอาหาร การรับประทานยา การออกกำลังกาย การจัดการกับความเครียด การควบคุมปัจจัยเสี่ยง และการมาตรวจสุขภาพ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) รวมทั้งสิ้น 27 ข้อ ให้เลือกตอบว่า เป็นประจำ เป็นบางครั้ง และไม่เคยเลย (พิชิตศักดิ์ จำปาเงิน, 2565)

ข้อความเชิงนิมิตด้านบวก

เป็นประจำ ให้คะแนน	2 คะแนน
บางครั้ง ให้คะแนน	1 คะแนน
ไม่เคยเลย ให้คะแนน	0 คะแนน

ข้อความเชิงนิเสธด้านลบ

ไม่เคยเลย ให้คะแนน	2 คะแนน
บางครั้ง ให้คะแนน	1 คะแนน
เป็นประจำ ให้คะแนน	0 คะแนน

แบ่งระดับพฤติกรรมกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงในภาพรวม โดยการอิงเกณฑ์ตามเกณฑ์ของ Bloom ออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับต่ำ (น้อยกว่าร้อยละ 60) ค่าคะแนน 0 - 31 คะแนน

ระดับปานกลาง (ร้อยละ 60 - 79) ค่าคะแนน 32 - 42 คะแนน

ระดับดี (ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ค่าคะแนน 43 - 54 คะแนน

นอกจากนี้ ได้แบ่งพฤติกรรมกรรมการดูแลตนเองรายด้าน ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ มีค่าคะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 ระดับปานกลาง มีค่าคะแนนร้อยละ 60 - 79 และระดับดี มีค่าคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป ของค่าคะแนนรวมในแต่ละด้าน

2. แบบบันทึกข้อมูลการรักษาพยาบาล ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความดันโลหิต ณ ปัจจุบัน ที่มาโรงพยาบาล และ 2 ครั้ง ล่าสุดก่อนมาโรงพยาบาล ตลอดจนการเกิดโรคแทรกซ้อนจากโรคความดันโลหิตสูง ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เติมข้อเท็จจริงในช่องว่างที่เว้นไว้ ตามข้อเท็จจริงที่ได้จากทะเบียนประวัติผู้ป่วย การตรวจร่างกายในปัจจุบัน และหรือจากการสอบถามผู้ป่วย รวมจำนวน 3 ข้อ

คุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบถูกต้องของเนื้อหาที่จะวัด ความชัดเจน ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence: IOC) มีค่าระหว่าง 0.66 - 1.00 และในส่วนแบบสอบถามความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง ได้นำมาวิเคราะห์ความยากง่าย ได้ค่าดัชนีความยากง่าย 0.26 - 0.76 แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ ดังกล่าว มาวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของมาตรวัด โดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal consistency method) แบบครอนบาค อัลฟา (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูง = 0.71 การได้รับการสนับสนุนทางสังคม = 0.85 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง = 0.87 และพฤติกรรมกรรมการดูแลตนเอง = 0.81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา แล้วอธิบายถึงเหตุผล ความจำเป็น ชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ และขอเชิญเข้าร่วมการศึกษาวิจัย โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มที่สมัครใจ

1.2 แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบเมื่อผู้ป่วยมารักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบโดยอิสระ ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างจะไม่ตอบคำถามข้อใดก็ได้ หรือยุติการตอบเมื่อใดก็ได้ตามความสมัครใจ

1.3 กรณีที่ผู้ตอบมีปัญหาเรื่องสายตา หรืออ่านหนังสือไม่ออก ผู้เก็บข้อมูลก็จะอ่านให้ฟังแล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบหรืออธิบายสิ่งที่ตอบ แล้วผู้เก็บข้อมูลก็จะบันทึกข้อมูลดังกล่าว พร้อมทำการตรวจสอบความครบถ้วนในการตอบ แล้วนำแบบสอบถามดังกล่าวไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. แบบบันทึกข้อมูลการรักษาพยาบาล เก็บข้อมูลโดยการบันทึกข้อมูลจากทะเบียนประวัติป่วย หรือ สอบถามข้อมูลจากผู้ป่วย ตามประเด็นที่ศึกษาโดยผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 12 ธันวาคม 2566 ถึง 15 มกราคม 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ลักษณะทางด้านประชากร พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง การได้รับการสนับสนุนทางสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง การควบคุมระดับความดันโลหิต และการเกิดภาวะแทรกซ้อน ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระยะเวลาการป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง ความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) โดยกำหนดระดับการมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จริยธรรมการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอโครงการวิจัยและเครื่องมือการวิจัย ให้คณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้ผ่านการรับรองตามหนังสือรับรอง เลขที่ COA 112/2566 ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2566

ผลการวิจัย

ลักษณะผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 58.9 เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 80.3 มีอายุโดยเฉลี่ย 58.8 ปี มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 80.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 38.9 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ประถมศึกษา และปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 15.8, 15.3, 14.7 และ 6.6 ตามลำดับ ทั้งนี้ ไม่ได้เรียน ร้อยละ 8.7 มีอาชีพรับจ้างช่วยเหลืองานในครอบครัว/ไม่ได้ทำงาน และค้าขาย ร้อยละ 25.0, 24.2 และ 23.4 ตามลำดับ มีรายได้ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 57.9 โดยเฉลี่ยมีรายได้ 14,410.5 บาท เป็นผู้ใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพในการรักษาพยาบาล ร้อยละ 79.5 สำหรับในเรื่องระยะเวลาการป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง พบว่า ป่วยมานาน 5 - 10 ปี ร้อยละ 42.9 รองลงมาป่วยมานานน้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 39.7 และ 17.4 โดยเฉลี่ยป่วยมานาน 6.6 ปี มาได้รับการรักษานัดทุกครั้งถึงร้อยละ 81.8

ความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง พบว่า ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 48.1 มีความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงในระดับต่ำ รองลงมา ร้อยละ 27.4 และ 24.5 มีความรู้ในระดับ ปานกลางและดีตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีความรู้ต่ำในเรื่อง 1) อาหารที่ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงควรเลือกรับประทาน คือ อาหารรสจัด ผักสด และผลไม้ 2) ความไม่สบายใจ ความกังวล มีผลทำให้ความดันโลหิตสูงขึ้น 3) อาการที่พบบ่อยในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง คือ ปวดศีรษะ ตาพร่ามัว 4) ผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงอาจมีอาการรุนแรงถึงขั้นเส้นเลือดในสมองแตกและเป็นอัมพาตได้ 5) ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง คือ โรคหัวใจขาดเลือด 6) โรคความดันโลหิตสูงเป็นโรคที่สามารถรักษาให้หายขาดได้ 7) การรับประทานผักดอง เต้าหู้ยี้ กุนเชียง เป็นประจำ ไม่มีผลต่อการเกิดโรคความดันโลหิตสูง และ 8) การรับประทานอาหารที่มีไขมันสูงติดต่อกันเป็นเวลานาน ไม่มีผลทำให้เกิดโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 59.5, 56.3, 51.3, 50.8, 49.5, 45.3, 44.2 และ 28.4

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง พบว่า ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 52.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารในระดับต่ำ รองลงมา ร้อยละ 35.5 และ 12.1 ได้รับในระดับ ปานกลาง และสูงตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากแพทย์/พยาบาล/บุคลากรทางสาธารณสุข ในระดับมากในแต่ละประเด็น แต่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุ/โทรทัศน์ หนังสือ/เอกสาร/แผ่นพับ/แผ่นโปสเตอร์ต่าง ๆ

เพื่อนบ้าน/เพื่อนที่เป็นโรคเดียวกัน อาสาสมัครสาธารณสุข และอินเทอร์เน็ตหรือสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ในระดับมาก เพียงร้อยละ 13.9, 11.1, 11.1, 11.1 และ 10.5 ตามลำดับ

การได้รับการสนับสนุนทางสังคม พบว่า ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 48.9 ได้รับการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 39.8 และ 11.3 ได้รับการสนับสนุนในระดับสูง และระดับต่ำ ตามลำดับ ทั้งนี้ ในการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว พบว่า ได้รับการสนับสนุนในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ในทุกเรื่อง ได้แก่ สนับสนุนในการจัดการกับความเครียดโดยวิธีต่าง ๆ ให้กำลังใจหรือเตือนให้รับประทานยาตรงเวลาและสม่ำเสมอ คอยกระตุ้นเตือนทุกครั้งเมื่อถึงเวลาไปรับการตรวจรักษา ห้ามปรามหากรับประทานอาหารที่เป็นข้อห้ามของโรค ได้รับการดูแลจากครอบครัว ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาและรับฟังเมื่อเกิดความวิตกกังวลและความเครียด และกระตุ้นหรือสนับสนุนให้ออกกำลังกาย ร้อยละ 69.5, 62.6, 59.7, 59.7, 56.3, 55.0 และ 53.9 ตามลำดับ ส่วนการได้รับการสนับสนุนจากแพทย์/พยาบาล/เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบมากว่าได้รับการสนับสนุนที่อยู่ในระดับมากในทุกเรื่อง ได้แก่ ให้กำลังใจต่อโรคความดันโลหิตสูงที่เป็นอยู่ กระตุ้นเตือนต่อการปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับโรคที่เป็นอยู่ และได้รับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลตนเอง ร้อยละ 56.3, 55.0 และ 46.3 ตามลำดับ

พฤติกรรม的自我ดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง พบว่า โดยรวมร้อยละ 82.1 มีพฤติกรรม的自我ดูแลตนเองในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 10.8 และ 7.1 มีพฤติกรรม的自我ดูแลตนเองในระดับดี และต่ำ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาพฤติกรรม的自我ดูแลตนเองรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.3, 84.7 และ 57.9 มีพฤติกรรมด้านการรับประทานยา ด้านการตรวจสุขภาพ และด้านการควบคุมปัจจัยเสี่ยงอยู่ในระดับดี ร้อยละ 71.6 ของด้านการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับต่ำ ส่วนด้านการออกกำลังกาย พบว่า ร้อยละ 46.8 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 40.3 และ 12.9 อยู่ในระดับต่ำ และระดับดี สำหรับด้านการจัดการกับความเครียด ร้อยละ 47.7 อยู่ในระดับต่ำ รองลงมา ร้อยละ 35.5 และ 16.8 อยู่ในระดับดีและปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 1

เมื่อพิจารณาพฤติกรรม的自我ดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงในแต่ละด้าน รายละเอียด พบผลการศึกษา ดังนี้ คือ

- ด้านการรับประทานยา พบว่า มีการรับประทานยาที่ยังไม่เหมาะสม ควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องมากขึ้น ในเรื่องรับประทานผักและผลไม้ที่รสไม่หวานจัด และรับประทานปลาและเนื้อสัตว์ไม่ติดมัน ซึ่งพบมีการรับประทานเป็นประจำเพียงร้อยละ 19.2 และ 11.8 ตามลำดับ

- ด้านการออกกำลังกาย พบว่า ส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรม的自我ออกกำลังกายไม่เหมาะสม โดยพบว่าการออกกำลังกายมากกว่า 3 ครั้ง/สัปดาห์ ออกกำลังกายในแต่ละครั้งนานอย่างน้อย 30 นาที และทำกิจวัตรประจำวันที่ต้องใช้กำลังอย่างต่อเนื่องจนมีเหงื่อออก เป็นประจำเพียงร้อยละ 27.4, 14.7 และ 11.1 ตามลำดับ

- ด้านการจัดการกับความเครียด พบว่า มีพฤติกรรมจัดการกับความเครียดไม่เหมาะสมในเรื่อง เมื่อเกิดความเครียดมีการผ่อนคลายด้วยวิธีการต่าง ๆ เมื่อเกิดความโกรธ หงุดหงิดสามารถควบคุมอารมณ์ได้ เมื่อมีความเครียดจะผ่อนคลายจิตโดยสวดมนต์/นั่งสมาธิ และเมื่อมีเรื่องไม่สบายใจจะพูดคุยปรึกษาหารือกับผู้อื่น พบมีพฤติกรรมดังกล่าวเป็นประจำเพียงร้อยละ 50.0, 49.2, 49.2 และ 25.3 ตามลำดับ เท่านั้น

- ด้านการควบคุมปัจจัยเสี่ยง พบว่า มีพฤติกรรม的自我ควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่ไม่เหมาะสมในเรื่องการพักผ่อนนอนหลับอย่างน้อยวันละ 6 - 8 ชั่วโมง และการควบคุมน้ำหนักตัวไม่ให้เพิ่มขึ้น พบเป็นประจำ ร้อยละ 48.9 และ 45.2 ตามลำดับ

- ด้านการรับประทานยา และด้านการตรวจสุขภาพ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม ในทุกประเด็น

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงกลุ่มตัวอย่าง (n = 380)

ระดับพฤติกรรมการดูแลตนเอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โดยรวม		
ระดับต่ำ (0 - 31 คะแนน)	27	7.1
ระดับปานกลาง (32 - 42 คะแนน)	312	82.1
ระดับดี (43 - 54 คะแนน)	41	10.8
$\bar{X} = 37.2$, S.D. = 4.2, Min = 25, Max = 48		
ด้านการรับประทานอาหาร		
ระดับต่ำ (0 - 9 คะแนน)	272	71.6
ระดับปานกลาง (10 - 12 คะแนน)	91	23.9
ระดับดี (13 - 16 คะแนน)	17	4.5
$\bar{X} = 8.7$, S.D. = 1.8, Min = 3, Max = 16		
ด้านการรับประทานยา		
ระดับต่ำ (0 - 4 คะแนน)	15	3.9
ระดับปานกลาง (5 - 6 คะแนน)	26	6.8
ระดับดี (7 - 8 คะแนน)	339	89.3
$\bar{X} = 7.5$, S.D. = 1.0, Min = 2, Max = 8		
ด้านการออกกำลังกาย		
ระดับต่ำ (0 - 2 คะแนน)	153	40.3
ระดับปานกลาง (3 - 4 คะแนน)	178	46.8
ระดับดี (5 - 6 คะแนน)	49	12.9
$\bar{X} = 2.4$, S.D. = 1.7, Min = 0, Max = 6		
ด้านการจัดการกับความเครียด		
ระดับต่ำ (0 - 4 คะแนน)	181	47.7
ระดับปานกลาง (5 - 6 คะแนน)	64	16.8
ระดับดี (7 - 8 คะแนน)	135	35.5
$\bar{X} = 5.2$, S.D. = 2.0, Min = 0, Max = 8		
ด้านการควบคุมปัจจัยเสี่ยง		
ระดับต่ำ (0 - 5 คะแนน)	56	14.7
ระดับปานกลาง (6 - 7 คะแนน)	104	27.4
ระดับดี (8 - 10 คะแนน)	220	57.9
$\bar{X} = 7.6$, S.D. = 1.9, Min = 2, Max = 10		
ด้านการตรวจสุขภาพ		
ระดับต่ำ (0 - 2 คะแนน)	6	1.6
ระดับปานกลาง (3 - 4 คะแนน)	52	13.7
ระดับดี (5 - 6 คะแนน)	322	84.7
$\bar{X} = 5.4$, S.D. = 1.1, Min = 0, Max = 6		

การควบคุมระดับความดันโลหิต พบว่า ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงกลุ่มตัวอย่างควบคุมระดับความดันโลหิตได้ ร้อยละ 21.3 ควบคุมไม่ได้ ร้อยละ 78.7

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง พบว่า การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง ($r = 0.284$) และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ($r = 0.367$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) ในระดับต่ำและปานกลาง ตามลำดับ กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ส่วนอายุ ระยะเวลาการป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง และความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิต ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ($n = 380$)

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของพฤติกรรมการดูแลตนเอง	ระดับความสัมพันธ์
อายุ	-0.024	ต่ำ
ระยะเวลาการป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง	0.079	ต่ำ
ความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง	0.078	ต่ำ
การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง	0.284**	ต่ำ
การได้รับการสนับสนุนทางสังคม	0.367**	ปานกลาง

หมายเหตุ ** หมายถึง $P - value < 0.001$

การเกิดภาวะแทรกซ้อนของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง พบว่า เกิดภาวะแทรกซ้อนร้อยละ 3.1 โดยเป็นโรคไตและโรคอัมพฤกษ์ ร้อยละ 2.6 และ 0.5

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการดูแลตนเองในระดับปานกลาง โดยมีพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านการรับประทานอาหาร ด้านการออกกำลังกาย และด้านการจัดการกับความเครียด ค่อนข้างไปในทางปานกลางถึงต่ำ และจากการมีพฤติกรรมดังกล่าว ทำให้มีผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง 1 ใน 5 ที่ควบคุมระดับความดันโลหิตได้ ทั้งนี้ ในการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงของโรงพยาบาลเกาะสมุย ได้เน้นการให้บริการรักษาพยาบาล โดยได้ตรวจรักษา และให้ยาไปรับประทาน ไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเข้มงวดและจริงจัง จึงทำให้ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดูแลตนเองในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถควบคุมระดับความดันโลหิตได้ ซึ่งโรคความดันโลหิตสูงเป็นโรคที่เกิดจากการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่ และการที่จะควบคุมความดันโลหิตให้ได้นั้น ผู้ป่วยจะต้องมีการดูแลตนเองที่ถูกต้องเหมาะสมกับโรคที่เป็นอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ตั้งแต่การควบคุมอาหาร รับประทานยาที่เหมาะสม ลดน้ำหนัก ออกกำลังกาย จำกัดเกลือหรืออาหารเค็ม งดการดื่มแอลกอฮอล์ งดสูบบุหรี่ ฯ ก็จะช่วยทำให้ผู้ป่วยสามารถควบคุมความดันโลหิตได้ (ประพนธ์ ดิษฐ์รุ่งโรจน์, 2560) การคลายเครียดและพักผ่อนตามความเหมาะสม จะทำให้ควบคุมความดันโลหิตได้ (American Heart Association, 2017) การควบคุมความเครียด ก็ส่งผลโดยตรงต่อหัวใจและหลอดเลือด ทำให้ลดอัตราการเต้นของหัวใจและความดันโลหิต นอกจากพฤติกรรมดังที่กล่าวมาแล้ว การมาตรวจตามนัด ก็เป็นอีกพฤติกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นความร่วมมือในการรักษา ซึ่งในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง ควรมาตรวจตามนัดเสมอ ถึงแม้ไม่มีอาการผิดปกติ เพื่อที่จะได้รับการประเมินอาการ การติดตามผลการรักษาและการปรับยาตามภาวะสุขภาพที่ปรากฏ เพื่อการรักษาที่ได้ผล สามารถควบคุมความดันโลหิตได้ ซึ่งพฤติกรรมการดูแลตนเองเป็นปัจจัยส่งเสริมสุขภาพ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการควบคุมระดับความดันโลหิต (Pender P. J., 1996) ผลการศึกษาใกล้เคียงกับการศึกษาของ ศิริรักษ์ เกียรติเฉลิมพร และฐิติรัตน์ ศิริพิบูลย์ ที่พบว่า ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 69.2, 66.9 และ 68.0 มีพฤติกรรมการดูแลตนเองในระดับปานกลาง (ศิริรักษ์ เกียรติเฉลิมพร, 2566); (ฐิติรัตน์ ศิริพิบูลย์, 2564) และเสงี่ยม จิ๋วประดิษฐ์กุล ได้พบว่า ผู้ป่วย

โรคความดันโลหิตได้สามารถควบคุมระดับความดันโลหิตได้เพียง ร้อยละ 28.5, 31.3 และ 37.6 ตามลำดับ (เสงี่ยม จิวประดิษฐ์กุล, 2560)

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองในการศึกษานี้ พบว่า การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรม การดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในระดับต่ำ และปานกลาง ตามลำดับ ทั้งนี้

การได้รับข้อมูลข่าวสารโรคความดันโลหิตสูง เป็นการได้รับ/การรับรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงจาก แหล่งความรู้และแหล่งประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คิดเอง ปฏิบัติเอง ทำให้บุคคลมีพฤติกรรม การดูแลตนเองได้เหมาะสมยิ่งขึ้น นำไปสู่การความสามารถควบคุมความดันโลหิตได้ดีขึ้น (Bloom, B. S., 1999) สอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวนีย์ ลาเสือ และคณะ ที่พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง (เสาวนีย์ ลาเสือ และคณะ, 2561) และ ดังที่ อัมภาร หาญณรงค์, Moh Rozani และ Adam Wondmienieh, et al. ได้พบว่า การได้รับข่าวสารด้านสุขภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง (อัมภาร หาญณรงค์, 2560); (Moh Rozani, 2019); (Adam Wondmienieh, et al., 2021)

การได้รับการสนับสนุนทางสังคม คือ สิ่งที่บุคคลได้รับการช่วยเหลือประคับประคองจากบุคคลอื่นในสังคม ในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร สิ่งของ เงิน การดูแล เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ โดยเฉพาะในภาวะที่บุคคลมีความเจ็บป่วยหรือช่วยเหลือตนเองได้น้อย เนื่องจากช่วยทำให้บุคคลเห็นคุณค่า ของตนเอง ลดความเครียด มีกำลังใจ มีคนรักและห่วงใย ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติตัวเพื่อดูแลตนเองช่วย ให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม (Green, L. W., & Kreuter, M. W., 2005) ดังนั้น หากผู้ป่วยได้รับการสนับสนุน ทางสังคมมาก จะทำให้มีการดูแลสุขภาพของตนเองดีขึ้น เนื่องจากการได้รับคำแนะนำ ข่าวสารหรือความช่วยเหลือ จากบุคคลต่าง ๆ ทำให้มีแนวทางในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติตน และดูแลสุขภาพของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ พิเชตศักดิ์ จำปาเงิน, ฐิติรัตน์ ศิริพิบูลย์ และภฤดา แสงสินศรี ที่พบว่า การได้รับการสนับสนุนทาง สังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (พิเชตศักดิ์ จำปาเงิน, 2565); (ฐิติรัตน์ ศิริพิบูลย์, 2564); (ภฤดา แสงสินศรี, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดูแลตนเองในระดับปานกลาง ควบคุมโรคความดัน โลหิตได้เพียง 1 ใน 5 เท่านั้น ทั้งนี้ การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง และการได้รับการสนับสนุนทาง สังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ดังนั้น ทางโรงพยาบาลเกาะสมุย ควรมีนโยบาย การดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ที่เน้นให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลตนเอง และจัดการ ดูแลเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ พร้อมติดตามประเมินผลเป็นระยะๆ และในทางปฏิบัติควร ส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีพฤติกรรมการดูแลตนเองให้ถูกต้องเพิ่มมากขึ้นในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านที่เป็นปัญหา ที่พบมาก คือ ด้านการรับประทานอาหาร ด้านการออกกำลังกาย ด้านการจัดการกับความเครียด และด้านการ ควบคุมปัจจัยเสี่ยง นอกจากนี้ ควรส่งเสริมครอบครัวผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ให้ช่วยดูแลผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูงเพิ่มมากขึ้น สนับสนุนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง โดยเฉพาะในเรื่องการดูแลตัวเอง เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และให้ความรู้แก่ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ฐิติรัตน์ ศิริพิบูลย์. (2564). พฤติกรรมการดูแลตนเอง และความสามารถในการควบคุมความดันโลหิต ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสมุทรสาคร. สมุทรสาคร: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร.
- ธเรศ กระจันยรวีวงศ์. (2566). กรมควบคุมโรค แนะนำประชาชนวัดความดันโลหิตอย่างสม่ำเสมอ “รู้เลข รู้เสี่ยง เลี่ยงโรคไม่ติดต่อ. เรียกใช้เมื่อ 22 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/182186>
- ประพนธ์ ดิษฐ์รุ่งโรจน์. (2560). ปรับพฤติกรรม ลดความดันโลหิต. เรียกใช้เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.samitivejhospitals.com/th/article/detail>
- พิชิตศักดิ์ จำปาเงิน. (2565). พฤติกรรมการดูแลตนเอง และความสามารถในการควบคุมความดันโลหิตของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ในพื้นที่รับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโค้งบ่อแร่. สุพรรณบุรี: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโค้งบ่อแร่.
- ภฤตา แสงสินศร. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมสุขภาพ ของประชาชนที่มีภาวะเสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง ในเขตจังหวัดพิจิตร. วารสารวิจัยและวิชาการสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร, 2(2), 43-54.
- รักษนก จันทรเพ็ญ. (2564). ประสิทธิภาพของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ในคลินิกความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. วารสารวิจัยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิต, 1(2), 20-30.
- โรงพยาบาลเกาะสมุย. (2566). สถิติผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลเกาะสมุย. สุราษฎร์ธานี: โรงพยาบาลเกาะสมุย.
- ศิริรักษ์ เกียรติเฉลิมพร. (2566). พฤติกรรมการดูแลตนเอง และความสามารถในการควบคุมความดันโลหิตของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกระบี่. กระบี่: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกระบี่.
- ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์. (2563). การประชุมวิชาการชมรมร้านขายยาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 ประจำปี 2563 เรื่อง “ความดันโลหิตสูง: สิ่งที่น่ารู้และต้องรู้”. เรียกใช้เมื่อ 22 สิงหาคม 2566 จาก https://ccpe.pharmacycouncil.org/index.php?option=seminar_detail&subpage=seminar_detail&id=3115
- สถาบันวิจัยและประเมินเทคโนโลยีทางการแพทย์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2560). สถานการณ์โรคเบาหวาน/ความดันโลหิตสูงและภาวะแทรกซ้อนในประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 25 กันยายน 2566 จาก http://www.dms.moph.go.th/imrta/images/data/doc_dm_ht.pdf
- สมาคมความดันโลหิตสูงแห่งประเทศไทย. (2563). การประชุมวิชาการประจำปีครั้งที่ 18 สมาคมความดันโลหิตสูงแห่งประเทศไทย. เรียกใช้เมื่อ 25 กันยายน 2566 จาก http://thaihypertension.org/files/452_1.Thai%20Hypertension%20Conference%202020.pdf
- เสี่ยม จิวประดิษฐ์กุล. (2560). พฤติกรรมการดูแลตนเอง และความสามารถในการควบคุมความดันโลหิตของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงชนิดไม่ทราบสาเหตุ ศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองโพธาราม. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุขภาพ, 3(1), 15-30.
- เสาวนีย์ ลาเสือ และคณะ. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่มารับบริการ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี. วารสารวิชาการเฉลิมกาญจนา, 5(1): 111-120.

- อัมภากร หาญณรงค์. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 25(3), 52-65.
- Adam Wondmienieh, et al. (2021). Self-Care Practice and Associated Factors among Hypertensive Patients in Ethiopia: A Systematic Review and MetaAnalysis. *International Journal of Hypertension*, 2021(11), 1-16.
- American Heart Association. (2017). Hypertension: Ten ways to control your blood pressure. Retrieved March 8, 2023, from <http://www.americanheart.org/presenter>
- Bloom, B. S. (1999). *Taxonomy of education objective handbook I: Cognitive domain*. New York: David Mc Kay.
- Green, L. W., & Kreuter, M. W. (2005). *Health program planning an educational and ecological approach*. New York: Quebecor World Fairfield.
- Moh Rozani. (2019). Self-care and Related Factors in Hypertensive Patients: a Literature Review. *Dinamika Kesehatan Jurnal*, 10(1), 266-276.
- Pender P. J. (1996). *Health Promotion in nursing practice*. 3d ed. Toronto: Prentice Hall. Canada.
- Weber, et al.,. (2022). Clinical practice guidelines for the management of hypertension in the community: A statement by the American Society of Hypertension and the International Society of Hypertension. Retrieved December 2, 2023, from http://www.ashus.org/documents/ash_ish-guidelines_2013.pdf

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม นิติศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ อาทิ วิทยาศาสตร์สุขภาพ หรือการพยาบาล

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double Blind Peer – Reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน **วารสารมีกำหนดออกปีละ 12 ฉบับ (รายเดือน)** ดังต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม	ฉบับที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์	ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม
ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน	ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม	ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน
ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม	ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม	ฉบับที่ 9 เดือนกันยายน
ฉบับที่ 10 เดือนตุลาคม	ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน	ฉบับที่ 12 เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

- 1) **บทความวิจัย (Research Article)** เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับพุทธศาสนา บริหารการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา การพัฒนาสังคม นิติศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ สหวิทยาการอื่น ๆ
- 2) **บทความวิชาการ (Academic Article)** เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 – 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

- 2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก
- 3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน
- 4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำตอบทคัดย่อ
- 5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3 - 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจาก หัวข้อใหญ่ 1 Tab และ หัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะพิมพ์ 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student Centred Learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น วารสาร ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์ และรายการอ้างอิงจะต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการอ้างอิง/1 บทความ ทั้งนี้ วารสารขอปฏิเสธการอ้างอิงหรือข้อมูลการอ้างอิงที่อยู่ในรูปแบบออนไลน์ หรือเว็บไซต์ (URL) เนื่องจากไม่สามารถระบุฐานข้อมูลชัดเจน เพื่อสามารถสืบค้นภายหลังได้

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด - ปิด แล้วระบุชื่อ - นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่าง “....โดยการส่งเสริมการประกอบวิชาชีพชุมชนโรงเรียน ซึ่งเป็นนวัตกรรมต้นแบบครบวงจรทั้งการเรียนรู้การผลิต (พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ, 2563) ทั้งนี้เพื่อค้นหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จนนำไปสู่การจัดการปัญหาของตนเองได้....” เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย เว้นวรรคหนึ่งครั้งแล้วตามด้วยอ้างอิงผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตัวอย่าง เช่น “ดูกรภิกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่มนุษย์และเทวดาผู้ประกอบ เป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบลูญในโศกะทั้งหลาย ต่อกาลไม่นานนัก” (อง.จตุกก. 21/31/37) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2560)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมชื่อผู้แต่งทั้งสองราย แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ และเชมณัฐ อินทรสุวรรณ, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ศุศราภรณ์ แต่งตั้งลำ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปัจจุบันมากที่สุด

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลและอักษรย่อของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Kemp, S., 2020)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลและอักษรย่อของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Levinson, D. & Ember, M., 1996)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Davis, S. N. et al., 2020)

กรณีการอ้างอิงผู้แต่งคนเดียวกัน เผยแพร่ปีเดียวกัน แต่ผลงานต่างกัน ให้กำหนดลำดับของเอกสารอ้างอิงโดยใช้ตัวอักษรอิงตามลักษณะภาษาของเอกสารอ้างอิง ต่อท้ายปีที่เผยแพร่แทน เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2560 ก) (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2560 ข) (Kemp, S., 2020 A) (Kemp, S., 2020 B) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์ หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระมหาสุทนต์ อาภาภโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่ย่าง).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุกิจ สุกจินโธ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย ใน ปวีตร ว่องวีระ. ทฤษฎี และวิธี
วิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (หน้า 112). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จิตวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์,
3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่ย่าง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์
หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาจพันธ์. (2537). หม้อคอกควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-
275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

สมบุญ ตาสนธิ. (2560). กระบวนการและขั้นตอนบรรลุนิยาสัจ 4 ของพระอริยบุคคล. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
นายมนัส ภาควิน. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

วรพล ไม้สน (พลวัชร). (5 พ.ย. 2559). หลักการ วิธีการ เป้าหมาย ในการปรึกษาทางโหราศาสตร์. (นางณัฐณัช แก้วผลึก, ผู้สัมภาษณ์)

(9) กฎหมาย, ระเบียบ, พระราชบัญญัติ หรือ ประกาศ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/ (วัน เดือน ปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

-:ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2551). การแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.

- จิตวิทย์ หนัมนี่. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจรสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3(1), 25-31.
- สมบูรณ์ ตาสนธิ. (2560). กระบวนการและขั้นตอนบรรลุนิยาม 4 ของพระอริยบุคคล. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (3rd ed.). NY: Harper & Collins.
- Muniyandi, M. et al. (2015). Health literacy on tuberculosis amongst vulnerable segment of population: Special reference to Saharia tribe in central India. The Indian journal of medical research, 141(5), 640-647.
- Kiarash, A. (2007). Human Dignity in Islamic Bioethics. The Iranian Journal of Allergy, 6(5), 25-28.

5. การส่งบทความเข้าระบบ Thaijo เพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสารมหาวิทยาลัยนครพนมได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/JMND> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง E-mail: tak.punyada@gmail.com

6. รูปแบบการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารมหาวิทยาลัยนครพนม

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Ver. 2019 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล .PDF .JPG .GIF หรือ .bmp บทความที่มีโมเดล รูปร่าง แผนภูมิ ต้องทำการจัดกลุ่มวัตถุให้เป็นกลุ่มเดียวกันให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันความผิดพลาด หรือคลาดเคลื่อนของเนื้อหา ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตารางและเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารมหาวิทยาลัยนครพนม หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการ หรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับแจ้งวารสาร ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารฯ

โครงร่าง/รูปแบบ ต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)
ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ – นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt) (ไม่ระบุคำนำหน้า, ยศ, ตำแหน่งทางวิชาการ)

ชื่อ – นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt) (หลักสูตร/คณะ, มหาวิทยาลัย, จังหวัด, ประเทศ)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

*Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)...ระบุประเภทของวิจัย, วัตถุประสงค์ของการวิจัย, ประชากรกลุ่มตัวอย่าง, เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย, การเก็บรวบรวมข้อมูล, สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล, ผลการวิจัยที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด) 300 คำ

คำสำคัญ: 3 – 5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) มีเนื้อความตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

Keywords: 3 – 5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างอิงนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt).....

2. (16 pt).....

3. (16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16.pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ

.....

.....

.....

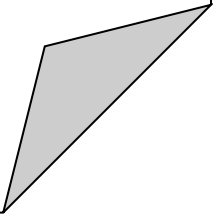
.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง.....
กับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด.....

.....

.....

.....

.....

.....

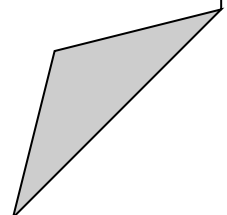
.....

.....

.....

.....

.....

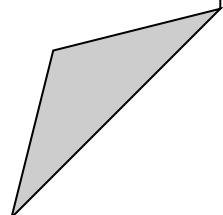

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt).....ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะที่ออกมาในรูปแบบ.....
โมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการ.....
วิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

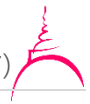

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

(16 pt) ตัวอย่าง ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของ
ผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง (18 pt) (ต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการ)

(16 pt)

บทความวิชาการ (12 pt)

ข้อบทรความ (อังกฤษ) (18 pt)

*Corresponding author E-mail: (12 pt)

(16 pt)

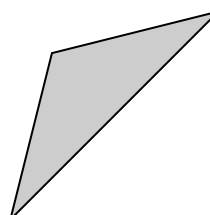
คำสำคัญ: 3 – 5 คำ

(16 pt) ให้ตรงตามบทความย่อภาษาไทย

Keywords: 3 – 5 words

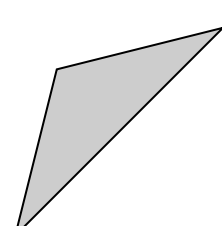
บทนำ (18 pt)

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt) (ต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

